

**Clarissa, of de historie van eene jonge juffer, waarin de
gewichtigste belangen des gemeenen levens vervat zijn, in agt
deelen**

<https://hdl.handle.net/1874/203165>

CLARISSA.

OF DE

HISTORIE

VAN EENE

JONGE JUFFER.

WAARIN DE

GEWIGTIGSTE BELANGEN

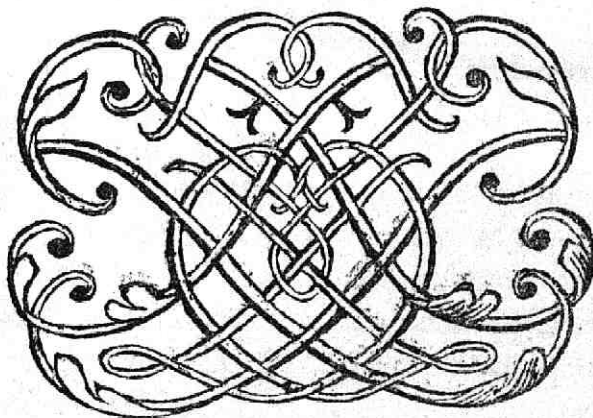
DES

GEMEENEN LEEVENS

Vervat zijn.

Uit het Engelsch naar den Der-
den Druk vertaald.

II. DEEL.

Te HARLINGEN,

By FOLKERT VAN DER PLAATS, Boek-
verkooper aan de Voorstraat. 1752.

D E
H I S T O R I E

van Juffer

CLARISSA HARLOWE.

T W E E D E D E E L.

I. BRIEF.

Juffer HOWE, aan *Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Woensdag avond, den 22 van Maart.

B Oos! — Waarom zou ik boos zijn? — Ik sceppe zeer veel vermaak in uwe vrijheid, gelijk gij het noemt. Ik ben alleen verwonderd over uw geduld jegens mij; dat is 't al. Het is mij leed, dat ik u de moeite gaf van bij die gelegenheid zo langen brief te schrijven (a); niettegenstaende het vermaak, hetwelk ik uit het leezen van denzelven ontvangen hebbe.

Ik geloove wel, dat gij geen oogmerk hadt

II. Deel.

A

om

(a) Zie Br. XXXVII. van het voorgaende Deel wegens de gelegenheid: En Br. XXXVIII. XL. in hetzelfde, wegens de vrijheden, waaromtent *Juffer* Harlowe zig verontschuldigt.

DE HISTORIE VAN

om jegens mij agterhoudende te zijn: Om twee redenen geloove ik, dat gij zulks niet hadt: Vooreerst, om dat gij het zelve zegt: Vervolgens, om dat gij *tot nog toe* niet in staat geweest zijt om *uzelve* te overtuigen, hoe het met u staet; en daar gij zo vervolgd wordt, hoe gij de uitwerkzels, welke uit de twee oorzaken (*Vervolginge en Liefde*) voortkoomen, zo moogt onderscheiden, dat gij ieder daarvan geeft hetgeen haar toekomt. Dog dit geloove ik, dat ik al eens te vooren u te kennen gaf; en dus zal ik over dat onderwerp tegenwoordig niet meer zeggen.

Robert zegt, dat gij uw laatste pakje maar even op de plaatze hadt neergelegd, toen hij het 'er wegnam: Want hij was 'er maar een half uur te vooren geweest, en vond niets. Hij had mijn ongeduldig verlangen gemerkt, en trentelde wat om, mij gaarn iets van u willende brengen, zo het mogelijk waare.

Mijne Nigt, Johanna Fynnet is hier, en verzoekt te nagt bij mij te slaapen. Dus zal ik geen gelegenheid hebben, om met dien ernst en aandagt aan de onderwerpen van uwe brieven te gaen zitten, welke zij vereischen. Want zij is vol praat, gelijk gij weet, en helpt *mij* ook gaarn aan de praat; Trouwens zij koomt hier over iets ernstigs, — Om te bewerken dat mijne Moeder met haar gae naar haare Grootmoeder Larkin, die lang bedlegerig geweest is; en eindelijk in haar hoofd gekreegen heeft, dat zij stervelijk is, en daarom haar Testament wil maaken; een werk, waarvan zij tot hieraantoe ten uitersten afkeerig was; maar het moet zijn onder voorwaarde dat mijne Moeder

JUFFER CLARISSA HARLOWE.

der, die verre maagfchap van haar is, bij haar koome, en haar met haaren raad diene ten aanzien van deszelfs bijzonderheden: Want zij heeft een hoog gevoelen, gelijk iedereen heeft, van mijns Moeders oordeel, in alle zaaken betrekkelijk tot Testamenten, Huwelijks-voorwaarden, en diergelijke stukken van merkkelijk belang.

Juffrouw Larkin woont omtrent zeventien mijlen hiervandaan; en alzo mijne Moeder niet wel kan veelen om buiten haar eigen huis te slaapen; zo heeft zij voor om vroeg in den morgen van huis te gaen, op dat zij in staat moge zijn van 's avonds wederom te rug te koomen. Dus zal ik op morgen van den dageraad tot den laaten avond ten uwen dienst zijn toegewijd; en ik zal voor geen mensch t' huis zijn.

Wat den lastigen man belangt, dien hebbe ik tot lijfwagt voor de twee Ladys geschikt, op dat hij mijne Moeder 's avonds naar huis vergezelle. Zulke verrigtingen als deeze uit te voeren, en ons vrouwen in openbaare plaatzen een weinig zwier en vrijmoedigheid bij te zetten, is het alles, waartoe ik weete, dat deeze slenterende knaapen goed zijn.

Ik hebbe te vooren al eens aangeroord, dat ik bijkans zou kunnen wenschen, dat mijne Moeder en de Hr. Hickman den koop met malkanderen troffen: En ik herhaale hier mijnen wensch. Wat beduidt dog een verschil van Vijftien of Twintig jaaren; bijzonderlijk daar de Lady levensgeesten genoeg heeft om haar nog langen tijd jong te maaken, en de Minnaar een *magtig* zedig man is? ————— Ik denke waarlijk, dat hij

DE HISTORIE VAN

mij beter zou kunnen behaagen voor een Papa; dan voor een nader bestaende: En zij hebben wonderlijk veel met elkanderen op.

Maar vergun mij, dat ik misschien nog eene beter (en ten aanzien van de *jaaren*, gepaster en gelukkiger) bestellinge maake; voor den *man* ten minsten ——— Wat dunkt u, mijne waarde, dat gij met uwe vrienden tot een verdrag kwamt, door uwe *beide* mannen den schop te geeven, en mijnen parade-maaker te begunstigen? ——— Indien uw behaagen in den eenen van de twee niet verder gaet dan *conditioneel*, geloove ik dat het lukken zoude. Eene rijke gedagte, zo ze uwe goedkeuringe wegdraage. In dit ligt zoude ik voor den Hr. Hickman eene wonderbaare agtinge hebben; meer dan eens zo veel, als ik in het ander zou hebben. De ader is geopend ——— Zal ik ze laten vloeijen? ——— Hoe bezwaarelijk is het, een natuurelijk zwak van zijne gesteltenis te wederstaen!

Hickman is zekerlijk een man, meer van uwens smaak dan een van diegeenen, die tot nog toe in 't spel gebragt zijn om u aan te zoeken. Hij is magtig zedig, magtig stemmig, en wat al niet? Daarenboven hebt gij mij verteld, dat hij uw gunstling is. Dog zulks is misschien om dat hij die van mijne Moeder is. De man zou zig zekerlijk verblijden met de overdragt; of hij moest een grooter gek zijn, dan ik hem voor verslijte.

O maar uw heftige Minnaar zou hem op zijn kop koomen ——— Daar dagt ik niet om! ——— Wat stelt mij dog buiten staat om ernstig te zijn, als ik over deezen Hickman schrijve?

JUFFER CLARISSA HARLOWE.

— Egter is de man een zo goed slag van een man over het geheel. — Maar wie is volmaakt? Dit is mijn zwak onder andere. En het is voor u iets om mij over te bekijken.

Gij gelooft, dat ik zeer gelukkig ben in mijne uitzigten ten zijnen aanzien: Om dat gij zo zeer ongelukkig zijt in de zotte behandeling, die men u aandoet, kunt gij ligelijk (zo ik vermoede) datgeen draagelijk agten, hetwelk 'er anders wel verre af zou zijn. Ik durve zeggen, dat gij, met alle uwe stemmige houding, zelve geen zin in hem zoudt hebben; ten zij gij van Solmes en hem wordende aangezocht, een van hen genoodzaakt waart te neemen. — Ik hebbe u op de toetse gesteld. Laate ik eens zien, wat gij daarop zeggen zult.

Wat mijzelve belangt, ik bekenne voor u, dat ik veel op Hickman hebbe in te brengen. Hij en de *Egte-staat* kwamen nog nooit te gelijk in mijne hersens. Zal ik u mijne vrije gedagten over hem eens opgeeven? — Van zijnen *besten* en *slegtsten* kant; en dat als of ik schreef aan eene, die hem niet kent? — Mij dunkt, ik wil 't eens doen. Het is egter onmogelijk, dat ik het ernstig doen kan. Het onderwerp laat niet toe, dat het zo behandeld worde, naar mijn gevoelen. Wij zijn nog zo verre niet gekoomen, zo wij ooit zo verre koomen zullen: En het op eenen anderen trant te doen, zou mijne tegenwoordige bekommeringe omtrent u kwaalijk passen.

* * * *

Hier wierd ik gestoord van wegen den eerzaa-

DE HISTORIE VAN

zaamen man. Hij is hier deeze twee uuren geweest — zijn hof maakende bij de Moeder om de Dogter, onderstelle ik — Egter is 'er niet veel vrijens omtrent haar noodig: Het is goed, dat het omtrent een van ons noodig is; anders zou de man niets dan doodsilte hebben; en agtloos, en gevolgljik trots worden.

Hij stond heen te gaen. Zijne paarden voor de deur. Mijne Moeder zond aan mij om beneden te koomen, voorgeevende dat zij mij iets te zeggen had.

Wanneer ik bij haar kwam, zeide zij iets dat niets had te beduiden — Baarblijkelijk was het, dat zij mij om geen andere reden beneden eifchte, dan om mij gelegenheid te geeven van te zien, welk eene mooie buiging haar vriend kon maaken; en op dat hij mij goeden nagt mogt wenschen. Zij weet, dat ik niet al te gereed ben, om hem met mijn gezelschap te vereeren, indien het gebeurt dat ik eenige andere bezigheid hebbe. Ik kon mij niet weerhouden van mij een weinig gemelijk te vertoonen, toen ik vond dat zij mij niets van belang te zeggen had, en toen ik haar oogmerk zag.

Zij kaatste de zichtbaare gemelijkheid af met een glimlach, op dat de man wel te vreden bij zig zelve mogt heen gaen.

Hij boog zig tot den grond, en had mij gaarn bij de hand gekreegen, terwijl hij in de andere zijn zweep hield. Ik had geen zin in die medege-nootschap: Ik trok mijne hand te rug, maar sloeg die op zodanige wijze onder zijne elleboog, als of ik van wegens zijne laage buiging meende, dat hij

JUFFER CLARISSA HARLOWE.

hij viel, en hem wilde opgeholpen hebben —
Droevig zoudt gij daar hebben kunnen uitglijden,
zeide ik!

Een malle meid! met een glimlach van mij-
ne Moeder, om het in de beste vouw te slaen.

Hij was het boeckje geheel kwijt; greep den
toom van zijn paard, stompvoette al agteruit,
agteruit, agteruit, zig buigende, tot dat hij tegen
zijn knegt aanliep. Ik lachte. Hij klom op zijn
paard. Ik klom de trap op, na eene kleine les
ontvangen te hebben. — En mijn hoofd is
zo vol van hem, dat ik mijn voorneemen weder
moet opvatten; in hoope van u eenige oogenblik-
ken vermaaks te verschaffen.

Daar dan — Zijn *besten* en zijn *slegsten* kant,
gelijk ik te vooren zeide.

Hickman is een soort van een beuzelaar, een
bezig, en egter, om een woord van u te ontle-
nen, *werkloos* man: Heeft zeer veel te doen, en
schijnt mij toe niets uit te regten. Wispeltuurig
en veranderlijk in alles, behalven in mij te kwellen
met zijne brabbeltaale; waarmede hij egter, baar-
blijkelyk meer steunende op mijns Moeders vermo-
gen moet aanhouden, dan op zijne eigene hoope;
want ik hebbe hem geen gegeven.

Daarenboven hebbe ik questie met zijn tronij,
schoon hij in zijne gestalte, voor een wel-gegoed
man, taamelijk welgemaakt zij — Niet zo zeer
over derzelver besneedenheid; want, gelijk gij
dikwijls hebt aangemerkt, wat is dog besneeden-
heid in een man? — Maar Hickman heeft
met sterke trekken, en grove kaaken en kinnebak-
ken, niet die manhaftigheid in zijn weezen, wel-

DE HISTORIE VAN

ke Lovelace heeft met de regelmatigste en beval-
ligste besneedenheid.

Daarbenevens, wat een slijf en staatig schep-
zel is hij in zommige dingen! — Ik ben tot
nog toe niet in staat geweest om hem zijne lange
breede hang-das met akers * af te lachen. —
Trouwens dat is, om dat mijne Moeder dunkt,
dat zij hem wel staet, en ik ben niet gaarn zo vrij
met hem, om hem openlijk te kennen te geeven,
dat het mijne *verkiezinge* zou zijn dat hij ze afliet.
Indien hij dit deed, zo bijzonder is de man, dan
zou hij zekerlijk, zo hij aan zigzelve wierd gelaa-
ten, op eene flodder-das van Koning William val-
len, of op eenig diergelijk ouwerwetsch Kin-kus-
ten, gelijk wij uit de schilderijen van dien Vorst
zien dat toen de mode was.

Wat zijne kleedinge in 't algemeen betreft,
hij kan wel niet flordig genoemd worden, maar
zomtijds is hij te weidsch, op andere tijden te een-
voudig, om eenpaarig fraaij te zijn. Wat belangt
zijne manieren, daarmede en daaromtrent maakt
hij zo veel omslag en geweld, dat het iemand wel
in vermoeden zou brengen, dat hij daaromtrent
meer een vreemdeling, dan gemeenzaam met de-
zelve was. Gij legt dit, weete ik, op zijnen
schroom van ongenoegen of aanstoot te zullen gee-
ven. Inderdaad die luiden, die *te veel doen*, gee-
ven doorgaens de aanstoot, welke zij poogen te
vermijden.

De man evenwel is eerlijk: Is van een goed
geslagt: Heeft een goed Capitaal en vrij van schul-
den? en zou wel t'eeniger tijd Baronet kunnen

WOR-

* Eene onderwetsche dragt in Engeland. *Verr.*

JUFFER CLARISSA HARLOWE.

worden, met je believeu. Hij is vriendlijk en minzaam, taamelijk milddadig, zo als de luiden zeggen; en gelijk *ik* ook zou mogen zeggen, indien ik mij door zijne geschenken wilde laten omkopen; welke hij aanbiedt in hoope van ze alle weder te rug krijgen, en de *omgekogte* op den koop toe. Eene wijze van doen, die gepleegd wordt van alle verleideren, van den ouden Satan, tot de laagste van zijne dienstknechten. Nogthans, om te spreken met de taale van iemand welke ik verbonden ben te eeren, wordt hij gehouden voor een *voorzigtig* man; dat is te zeggen, die *zijn zaaken wel in orde houdt*.

Daarenboven kan ik niet nalaaten te belijden, dat ik nu in niemand beter behaagen hebbe, hoe het ook voormaals moge geweest zijn.

Hij is geen Vosse-jaager: Hij houdt wel een jagt, dog stelt zijne honden niet boven zijne medeschepzels. Geen kwaad teken voor eene Vrouw, bekenne ik. Hij heeft veel op met zijn paard, maar heeft geen behaagen in harddraaverijen wedloopen, zo min als in alle andere soorten van spelen. Verder is hij maatig; zedig; *Zo ze zeggen*, deugdzaam; in het kort, hij heeft hoedanigheden, op welke Moeders zeer gesteld zouden zijn in eenen Man voor haare Dogteren; en van wegens welke haare Dogters misschien te gelukkiger zouden zijn, konden zij zo wel voor haarzelve oordeelen, als de ervarenis *haar* mogelijk zal leeren oordeelen voor haare *toekomstende* Dogteren.

Niettemin, om de waarheid te bekennen, ik kan niet zeggen, dat ik den man beminne; nog ik zal het ooit doen, geloove ik.

Vreemd is het dog! dat deeze maatige gezellen, geen betaamelijke wakkerheid, geen zedige vrijmoedigheid over zig kunnen hebben! Iets lughartigs; het welk niet behoeft te zijn afgescheiden van dat ontzag en eerbied, als zij eene Juffrouw vrijen, 't welk eer de vuurigheid van hunne harts-togt, dan de gedweeheid van hunnen aart moest toonen; want wie weet niet, dat de Min vermaakschept in Leeuwen-harten te betemmen? Dat die van de Sexe, welke haarer eigener gebreklijkheid in het stuk van moed het meest bewust zijn, natuurlijk zoeken, en daarom *alzo* natuurlijk den *voorrang* geeven aan den man, die daarvan het meest heeft, als best bekwaam om haar de vereischte bescherminge te verleenen? Dat hoe grooter haare eigene blôsheid zij, gelijk het in een man genoemd zou worden, te grooter vermaak zij hebben in onderwerpen van heldhaftigheid? Gelijk men kan bemerken in haar leezen; het welk loopt over zwaarigheden het hoofd te bieden, krijgen en vegten, en het overwinnen van vijanden, van vier of vijf honderd door de dapperheid van eenen enkelen held, hoe *onwaarschijnlijker* hoe *beter*: In 't kort, dat haar man een held zij tegen ieder die 'er leeft, buiten haarzelve; en jegens haar zijner ootmoedigheid geen paalen kenne. Eene Vrouw stelt eenigen roem in een hart te onder te brengen, hetwelk geen leevend mensch kan vertzaagen; en hiervandaan kooft het, dat maar al te dikwijls de snoeshaan, voor een Held speellende, en zig daarvoor doende doorgaen, in zijne onderneeminge slaagt, zo als alleen een Held behoorde.

Dog

Dog wat den eerzaamen Hickman aangaet, de goede man is zo *algemeen* zagzinnig, zo ik mij verbeelde, dat ik niet weete of ik wel eenig *voorregt* hebbe in zijne beweezene onderdaanigheid boven andere. En daarenboven, als ik hem behekele, schijnt hij zo natuurelijk voor bekijvinge geschikt te zijn, en verwagt ze zo zeer, dat ik niet weete hoe ik hem daarmede eens onverhoeds zal overvallen, het zij hij die dan juist verdiene of niet. Ik ben verzekerd, dat hij mij menigmaal verlegen gemaakt heeft, als ik hem zo boetvaardig zag staen kijken over fouten, die hij niet bedreeven had, of ik deernis met hem hebben of hem belachen moest.

Gij en ik hebben dikwijls in de gedaenten en gemoederen van volwassene luiden eenige jaaren *te rug* gezien; dat is te zeggen, wij hebben uit hun tegenwoordig voorkoomen, zo van het uiterlijk als innerlijk, (zo verre als de zeden der personen ons regt gaven tot het laatste) ons eene verbeeldinge gevormd, welke soort van vertooninge zij maakten, toen zij nog jongens en meisjes waren. En ik zal u vertellen, in welken ligt Hickman, Solmes, en Lovelace, onze drie Helden, ondersteld zijnde dat zij nog schooljongens waren, zig aan mij vertoond hebben.

Solmes hebbe ik mij verbeeld als eenen kleinen, slordigen, diesagtigen schobbejak, die ieder een wat ontknarpde, en alle jongens hun brood en boter afbedelde; terwijl hij, gelijk ik zulk een worm zig eens hoorde beroemen, op eenen winterfchen morgen op zijne duimen zou spuwen, en

zijn eigen daarmede befinceeren, om het alles voor zig te houden.

Hickman, een groote, voor de jaaren opgeschooten, lang-hairige dikkop van een jongen, die van iedereen gestooten en geslagen wierd; en dan met de vingers in de oogen naar huis liep, en het zijne Moeder ging zeggen.

Terwijl ik Lovelace onderfelde als een deugniet van een krullekop, vol van vuur, van kuuren, en boosaartigheid; die de bogaarden bestal, over de muuren klom, te paard reed zonder zadel of toom, halster of iets: Een onbezuïden schobbejak, in 't kort, die schoppen en oorvijgen gaf, die niemand regt deed, en geen ongelijk van iemand verdraagen wilde; die een gat in den kop krijgende, 'er een pleister op lag, of het van zelf liet heelen; terwijl hij maar voortging met meer giestukken te pleegen, en zo men 't hem niet deed, te verdienen dat men hem de beenen brak. En die zelve gesteldheden zijn met hen opgegroeid, en onderscheiden hen als *mannen*, zonder eenige weezenlijke veranderinge.

Alleen, dat alle mannen meer of min maar aapen zijn, of dat anders gij en ik juist uit zulke baviaanen als deeze te kiezen hebben, dat is een verdrietig ding, mijne waarde.

Ik merke, dat ik niet weinig ontijdig te werk gae, met het onderwerp, waarmede ik bezig ben, dus spotagtig te behandelen, terwijl gij zo ongelukkig zijt; en indien deeze mijne manier u niet vermaake, gelijk mijne vliegende uitvallen plegten te doen, weete ik geen verschooninge voor mij, nog bij u, nog bij mijn eigen hart: Het
welk

JUFFER CLARISSA HARLOWE. 13

welk ik u verzekere , dat niettegenstaende mijne schijnbaare lugtigheid , geheel en al met uw geval is ingenomen.

Dewijl deeze Brief geheel drollig is, zal ik dien niet zenden, voor dat ik hem kan laten vergezeld gaen van iets dat zaaklijker is, en beter overeenkoomt met uwe ongelukkige omstandigheden; dat is te zeggen met het tegenwoordig onderwerp onzer briefwisseling. De dag van morgen, gelijk ik u zeide, zal geheellijk voor mijzelve, en bijgevolge voor u zijn. Adieu, derhalven, tot zo lang.

II. BRIEF.

Juffer HOWE, aan Juffer CLARISSA HARLOWE.

Donderdag ogtend, te 7 uren.

Mijne Moeder en Nigt zijn reeds vertrokken met onze koets met vier paarden, vergezeld van haaren moedigen Schildknaap te paard, en hij van twee van zijne knechten, en een van mijne Moeder. Zij hebben beide veel op met zwier en staatsij, als zij uitgaen; ten minsten om malkanderen genoeg te geeven; hetwelk roont, dat elk van hen dit denkt van de andere. Robert is uw dienaar en de mijne, en niemands anders

En

En den dag hebbe ik geheel voor mijzelve.

Ik moet beginnen, mijne waarde, met u te beschuldigen wegens uw besluit om in geen pleidooij te treden over uw regt, bijaldien u daartoe gelegenheid gegeven wierd. Regt is men zo wel aanzigzelven verschuldigd, als aan alle anderen. Nog meer moet ik u beschuldigen, dat gij aan uwe Mocij en Zuster verklaard hebt, zulks *niet* te zullen doen: Nademaal die verklaringe (als welke zij aan uwen Vader en Broeder zullen te kennen geeven) noodwendig veel voordeel moet verschaffen aan zielen, die zo weinig bezitten van die edelmoedigheid, waardoor gij zo zeer uitmunt.

Daar was nooit ter wereld een schepzel, hetwelk iemand trotslijk behandelde, daar het *durfde*, of het zou kruipen en zig in alle bogten draaijen, daar het *niet* durfde. Laate ik u eene van uwe eigene spreuken erinneren, waarvan de gelegenheid mij vergeten is: „Dat laage geeften
 „ zig altijd zullen schikken naar den aart van den
 „ geenen, waarop zij willen werken:— Iemand
 „ van een barsen aart zullen zij vleijen: Den zagt-
 „ aartigen trotslijk bejegenen: „ En eene andere
 les aan Juffer Biddulph gegeven bij eene gelegenheid, die gij niet kunt vergeeren: „ Indien wij eene
 „ ne deftigheid aanneemen in hetgeen wij zeggen
 „ en doen, en zorge draagen om hetgeen wij ons
 „ dus toe-eigencn door geen laatlunkendheid te
 „ ontciercn; zal ieder een ons met agtinge en
 „ eerbiedenis behandelen. „

Mij heugt, dat gij eens eene aanmerkinge
 maak.

JUFFER CLARISSA HARLOWE. 15

maaktet, welke gij zeidet verschuldigd te zijn aan Juffrouw Norton, en die aan haaren Vader, over een uitmuntend prediker, dog die maar een gemeen leeven leidde. „ Dat in de bespiegeling „ uit te munten, en uit te munten in de betrag- „ tinge, gemeenlijk verschillende gaaven vereisch- „ ten; welke niet altoos in denzelven persoon te „ zamen gingen. „ Pas gij, mijne waarde (bij welke bespiegeling en betragtinge hetzelfde is in genoegzaam alle loflijke hoedanigheden) die aanmerkinge op uzelve toe, in dit bijzonder geval, daar een kloekmoedig Besluit vereischt wordt; en daar het aankoomt op het uitvoeren van den wil des overleedenen ——— Die niet meer van u mag worden te loor gesteld, tot welker voordeel het gemaakt wierd, dan van eenige andere, die alleen zigzelve in het oog hebben met dien te verbreeken.

Ik weete, hoe zeer gij de rijkdommen in 't algemeen veragt. Dog egter betaamt het u te gedenken, dat gij zelve in een geval die van waardij geoordeeld hebt ——— „ Daarin dat zij ons de „ magt verleenen om anderen dienst te *doen*; ter „ wijl het ontbeeren van die magt iemand onder „ de noodzaakelijkheid brengt van gunstbewijzen „ te *ontvangen* ——— Van ze te ontvangen mis- „ schien van kaarige en bekrompene zielen, die „ dezelve niet weeten te besteeden met die wel- „ gevalligheid, welke eener weldaad de voor- „ naamste verdienste bijzet. „ ——— Bedenk dit eens, mijne waarde, en zie hoe het overeenkoomt met de verklaringe, welke gij aan uwe Moeij en Zuster gedaen hebt, dat gij uw Goed niet

niet weder tot u zoudt neemen, al zoudt gij ter deure uitgestooten; en tot nooddrift en gebrek gebragt worden. Hun schroom zelf, dat gij het weder tot u neemen zult, wijst u duidelijk de *noodzaaklijkheid* aan om het te doen, daar gij op dusdanige wijze behandeld wordt.

Ik bekenne, dat ik (op het eerste leezen) zeer was aangedaen van uws Moeders Brief gezonden met de staalen. Eene wonderlijke wijze van handelen evenwel van eene Moeder; want zij had geen oogmerk om u smaadheid aan te doen; en ik kan het niet nalaaten te beklagen, dat eene zo verstandige, en zo fraaije Vrouw zig tot zo veel Konstenaarij verlaage, als waarmede die Brief geschreeven is: En welke ook blijkt in zommige van die gesprekken, waarvan gij mij berigt gegeven hebt. Ziet gij niet in haare gedweehed, wat onstuimige geesten van zagter verkrijgen kunnen, enkel door kwellen en kwaadaartigheid?

Ik kenne de hovaardij, die ze altoos gesteld hebben in u eene Harlowe te noemen — *Clarissa Harlowe*, zo *stijf* en zo *gemaakt*, bij ieder woord, als zij deftig en met eene trotse staatigheid spreken. — Uwe Moeder heeft dat van hen geleerd — En is, zo wel in 't *Huwelijk*, als in haar *Wil*, onderweezen, om haar eigen verhevener naam en geslagt in den hunnen te begraven. Ik hebbe dikwijls gedagt, dat dezelve geest hen beheerschte, in dit staaltje van gemaaktheid, en andere diergelijke, (als *Harlowe-Plaatze*, en zo voort, schoon niet het huis van de Ouderen, of van den oudsten Broeder) als den tyran

Tudor (a) beheerschte , die Elifabet , de Erfgenaam van het Huis van York trouwende , zig een regt op den thron verkreëg , hetwelk hij anders niet gehad zoude hebben (zijnde maar een laage afkoomeling van den Tak van Lancafter) ; en zig als een stuurfeh en flegt man jegens haar gedroeg ; om geen andere reden , dan dat hij zo veel aan haar verpligt was , het welk zijn hoogmoed hem niet toeliet te bekennen. — Nog wilde de onvorftelijke Schobbejak haar trouwen , voor dat hij in bezit van de Kroon was , op dat men niet mogt onderstellen , dat hij die aan haar regt was verschuldigd.

Gij hebt mij wel bekeeven : en ik twijffele niet , of gij zult het nu weder doen , wegens de vrijheden die ik omtrent zommigen uwer nabestaenden gebruike. Maar , mijne waarde , is het wel noodig dat ik u zegge , Dat hoogmoed in *onzelven* , veragtinge moet , en altoos zal te wege brengen , en ons vernederinge op den halze haalen van *anderen*? — Hebben wij niet , in het geval van een vermaard Digter , aangemerkt , dat dengeenen , welke meer zoeken dan hun toekomt , ook de eere zal geweigerd worden , die ze met regt mogten vorderen ? — Zeer ongaarn is het dat ik u aanstoot geeve ; egter kan ik niet nalaaten zo van uwe Nabestaenden , zo wel als van anderen , te spreken ; als ik denke dat zij verdienen. *Lof* of *Blaam* ; is de Belooning of Straffe ; met welke de wereld *verdiens*te of *wanverdiens*te vergeldt ; en wat mij belangt ; ik kan nog wil die in derzelve bedeeeling niet

II. Deel:

B

doof

(a) Henrik de VII.

door malkanderen mengen. Ik veragte hen allen, behalven uwe Moeder: Dat doe ik zeker! Eit wat haar aangaet — Dog ik zal de goede Lady spaaren om uwen thalyen — En eene reden, trouwens, denke ik dat men ten haaren voordeele, in de tegenwoordige twiſt, kan inbrengen — Zij die zo veel jaaren lang, en met zulk eene volſtrekte onderwerpinge, gedragen heeft hetgeen zij heeft gedragen, tot het opofferen van haaren eigen wil toe, mag het wel een ligter poſt agten voor haare Dogter, van den *haaren* aſtand te doen, dan iemand anders het zig verbeelden kan. Maar te bedenken, aan wiens opſtookinge dit alles te wijten is — God vergeeve mij; dog onder zulk eene behandeling zou ik voor deezen tijd al bij Lovelace geweest zijn — Wees egter indagtig, mijne waarde, dat de ſtap, waarover men zig in zulk een haaftig ſchepzel als mij niet verwonderen zoude, in eene zo bedagtzaame perſoon als u onverſchoonlijk zoude zijn.

Na dat uwe Moeder dus tegen haar eigen oordeel is overgehaald, komt het mij te minder vreemd voor, dat uwe Moerij Hervey haar gezelfchap houdt; nademaal de twee Zuſters zig nooit van een ſcheiden. Ik hebbe vernomen naar de natuure van de verpligtinge, waaronder des Hren. Hervey's ſlegte beſtierre van zijne zaaken hem gebragt heeft — Het is, naar 't ſchijnt, alleen, dat uw Broeder eene ſchuld van *mortgage* op een gedeelte zijner goederen voor hem heeft afbetaald, hetwelk de ſchuldeifcher gereed ſtond hem gereglijk afhandig te maaken; en dat hij dien

eisch heeft overgenomen. Eene geringe gunst (voor zo verre hij overvloedige zekerheid van zijn geld in handen heeft) van den eenen bloedverwant aan den anderen: Dog zodanig, gelijk blijkt, dat zij de geheele familie der Herveys onder verpligtinge gebragt heeft aan den onedelmoedigen geldverschieter; die hem, en ook uwe Moeij (gelijk Juffer Dorothea Hervey in vertrouwen geklaagd heeft) zedert altijd met minder beleefdheid heeft behandeld.

Moet ik, mijne waarde, zulk een schepzel uwen *Broeder* noemen? — Ik geloove dat ik moet — Om dat hij uws *Vaders Zoon* is. Met dat te zeggen, hoope ik, misdoe ik niet.

Het is mij leed, dat gij in 't geheel ooit aan hem schreeft. Daardoor namt gij hem te veel in aanmerkinge. Daardoor gaft gij zijne laatsdunkendheid voedzel; en loktet hem uit om u baldadig te behandelen — Eene gelegenheid, die gij wel mógt verzekerd geweest zijn dat hij niet zou laten voorbijgaen.

Dog dat zulk een fraaij heertje als dit, los gaet tegen zulk een man als Lovelace; die hem geleerd heeft zijn degen weder in de scheede te steeken, als hij dien eens bij geval had uitgetrokken! — Deeze baldadige gasten binnen's deurs, die zig tot bullebakken opwerpende, vrouwen, kinders, en dienstbouden schrik aanjaagen, zijn gemeenlijk bloodaarts onder mannen. Indien hij mij eens dwers voor den boeg kwam; en mij zulke vrije dingen in mijne troonij zeide, als mij verteld wordt, dat hij agter mijn rug gezegd heeft, of die hij (volgens uw berigt) van onze Sexe heeft

gezegd, ik zou niet schroomen hem twee of drie vraagen te doen; al stond hij *mij* insgelijks eene uitdaaginge te zenden.

Ik zegge het nogmaal, Gij weet dat ik mijn hart regtuit wil spreken, en *schrijven* ook. Hij is *mijn* Broeder niet. Kunt gij zeggen, dat hij de *wwe* is? — Dus kunt gij, al ging het nog zo, zo gij regt wilt doen, niet toornig op mij zijn; Want zoudt gij het met eenen *valschen Broeder* houden tegen eene *waare Vriendin*? Een Broeder kan wel *geen* Vriend zijn: Maar een Vriend zal *altoos* een Broeder zijn — *Versta je wel?* gelijk uw *Tennis-Oom* zegt.

Ik kan mij zo laag niet vernederen, dat ik op de Brieven van die arme zielen heel bijzonderlijk agt zou geeven, die gij uwe Oomen noemt. Nogthans vermaake ik mij ook gaarn met zulke misselijke characters. Dog ik kenne *hen*, en be- minne *u*; en dus kan ik zo den gek niet met hen steeken, dan hunne ongerijmdheden wel vorderen.

Gij bekijft mij, (a) mijne waarde, over mijne vrijheden tegen nabestaenden, die u nog nader en waarder zijn, dan of Oomen, of Broeder, of Zuster. Beter hadt gij gedaen, met mij (onbe- rispt) mijn eigen gang te laten gaen. Koomen die vrijheden niet natuurelijk voort uit het onder- werp, hetwelk wij voor ons hebben? En van *wie* koomt dat onderwerp voort, bidde ik u? Kunt gij u zelve een quartier-uurs in mijne plaatze stellen, of in plaatze van zodanigen, die het ge- val met nog onverschilliger oogen aanzien, dan ik kan doen — Zo gij *kunt* — Dog schoon

ik

(a) Zie D. I. Brief 28.

Ik u niet dikwijls in het naauw hebbe, wil ik u niet verder dringen.

Laat mij toe, evenwel, om 'er nog bij te voegen, Dat uw Vader uwe Moeder wel mag lief hebben, gelijk gij zegt dat hij doet. Eene Vrouw, die geen wil heeft dan den zijnen! Maar waaren 'er, denkt gij, in den beginne niet eenige stribbelingen tusschen hen, buiten de jigt? — Uwe Moeder had, toen zij vrijster was, gelijk ik gehoord hebbe (en het is zeer waarschijnlijk) een goed deel van die leevendige geesten, welke haar in uwen Vader behaagden. Nu heeft zij niets van dezelve. Hoe kwamen die zo te vervliegen? — Ach! mijne waarde! — Zij heeft te lang in het hol van Trophonius gezeten (a), vermoede ik.

Laate ik 'er nog eene aanmerkinge over dit onderwerp bijdoen, en mij dus eens voor al uwer bestraffinge waardig maaken. — Het is over het gedrag van die Vrouwen (want gij en ik kennen meer dan eene, met welke het zo staet) die zig door bulderen en stuursch zien haar eigen wil kunnen laten ontweldigen, in plaatze van dat dezelve haar door werken van tederheid en inschikkelijkheid zagties worde afhandig gemaakt. — Ik wenschte wel dat het niet al te baarblijkelijk toonde, dat bij zommige van de Sexe eene baldaadige overheerschinge van meer kragt is, om haar te onder te brengen, dan minzaamheid en toegeevendheid. Waarlijk, mijne waarde, ik hebbe dikwijls gedacht, dat veele van ons zig in den

B 3 Eg-
(a) Spectator. D. VIII. No. 599. (D. VI. vert 42 in de Nederd. vertaalinge)

Egten-staat geheel Kinderagtig aanstellen: Verkeerde Zottinnen zijnde, als zij te veel toegegeven en ingevolgd worden; en als Slaavinnen voor de voeten kruipende, als zij hard behandeld worden. Maar zal men dan zeggen, dat *Vreeze* ons vriendlijker en gedienstiger maakt dan *Liefde*?

— Dat verhoede Eere! dat verhoede Dankbaarheid! dat verhoede Regtvaardigheid! dat eenige vrouw van verstand gelegenheid zou geven, dat dit van haar gezegd worde!

Indien ik dagt, dat gij eenigzins zoudt twijffelen, uit den stijl of inhoud van deezen Brief, wier stoute pen het zij, die op deeze wijze heeft voortgehoud, zoude ik mijn naam voluit schrijven; nademaal het te veel uit mijns harten grond kooft, om het te verlochenen: Maar tegenwoordig zullen de eerste letters het wel klaaren; en ik zal terstond weder voortgaen.

A. H.

III. BRIEF.

Juffer HOWE, aan *Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Donderdag, ogtend, te tien uren
(den 23 van Maart.)

Ik zal verscheidene aanmerkingen uitstellen, of misschien wel overslaen, welke ik over andere gedeelten van uwe Brieven te maaken had; om

u kennis te geeven, dat de Hr. Hickman, toen hij te London was, gelegenheid vond, om naar het Steedsch leeven en de verkeeringe van den Hr. Lovelace te verneemen.

In de Cacao-boom in Pall-mall ontmoetede hij bij geval twee van zijne gemeenzaamste vrienden, den eenen genaamd Belton, den anderen Mowbray; beide zeer ongebonden in 't spreken, en waarschijnlijk alzo ongebonden van leeven: Dog de knechts van de koffij-kamer beweezen hun veel respect, en noemden hen, wanneer de Hr. Hickman naar derzelve characters vraagde, heeren van middelen en aanzien.

Zij begonnen uit eigene beweeginge van den Hr. Lovelace te praaten; en als eenige heeren op de kamer vraagden, wanneer zij hem in de Stad verwagteden, antwoordden zij, Dien zelven dag nog. De Hr. Hickman (wen zij beide voortgingen met Lovelace te prijzen) zeide, Hij had wel gehoord, dat de Hr. Lovelace een zeer hupsch heer was ——— en zou voortspreken, wanneer een van hen hem in de reden vallende, zeide, Alleen moest het zijn, mijn heer, de hupschte heer ter wereld; dat ontbrak 'er nog maar aan.

En dus gaf hij hun aanleidinge, om nog meer bijzonderlijk over zijne hoedanigheden uit te weiden; het welk zij zeer gaarn deden; Maar zij zeiden niet een enkel woord ten voordeele van zijne zeden ——— *Versta je dat ook wel?* in uws Ooms stijl.

De Hr. Hickman zeide, Dat de Hr. Lovelace, naar hij verstond, het geluk had van bij de Juffrouwen in een zeer goed blaadje te staen; en

glimlachende , om hen te doen gelooven dat 'er naar zijne gedagten geen kwaad in stak ; dat hij zijne gunstige fortuin zo verre voortzette , als het maar gaen kon.

Mooij gezegd , mijn Hr. Hickman ! dagt ik ; niet min deftig dan verftandig — Gij fchijnt geen vreemdeling te zijn in hunne fpraak , gelijk ik onderftelle dat 'er dit van is. Dog ik zeide niets ; want dikwijls hebbe ik deezen *magtig* zedigen man van mijne Moeder getragt te ontdekken : Maar hebbe tot nog toe niet anders te zeggen , dan dat hij of van zeer goede zeden , of zeer flim is.

Daar is geen twijffel aan , gaf een van hen ten antwoord ; en daarop kwam 'er een eed uit , met een Wie zou dat niet ? — Dat hij deed , gelijk ieder jonge knaap zou doen.

Wel zeker , zeide mijns Moeders fijnman — Maar ik hoore , dat hij gadinge maakt aan eene fchoone Lady —

Zo deed hij , zeide de Hr. Belton — De duivel haale haar ! [fnood beeft !] want zij nam al zijn tijd weg — Maar de familie der Lady moest — iets — zijn [De Hr. Hickman verzogt verfoond te zijn van te zeggen wat — hoewel hij al had gezegd hetgeen erger was] — en mogt zig wel deerlijk haare behandelinge beklagen omtrent een man van zijne familie en verdienfte.

Misschien mogen zij hem wel te wild agten , zeide Hickman met zijn fchreijenden toon : en de haare , hoore ik , is eene zeer zedige familie —

ZEDIG zeide een van hen : Een goed eerlijk woord , Rijk ! — Waar duivel heeft dat deezen

zen geheelen tijd gezeten? Verd—d mag ik wezen, zo ik het in deezen zin ooit gehoord hebbe, zedert ik aan de Academie was! En toen, zeide hij, gooiden wij 'er, als met een versleeten woord, onder ons twintigen malkanderen mede om de ooren.

Deeze, mijne waarde, zijn des Hren. Lovelaces metgezellen: Gelief *daarop* ook *agt* te geeven!

De Hr. Hickman zeide, dat hij hiervan verzet en beteuterd stond.

Ik keek hem eens aan, en wel met zulk eene meeninge in mijne oogen, welke hij wel wist wat ze betekende; en dus wierd hij wederom beteuterd.

Heugt u niet, mijne waarde, wie het was, die tegen een jong heer zeide, welke tot den tabberd geschikt zijnde bekende, dat hij zeer ligt beteuterd kon gemaakt worden, als hij in ongebonden gezelschap kwam; „ Dat het geen goed teken was; dat het geleck, als of zijne zeden de „ proef niet konden veelen; maar dat zijne goede „ gesteldheid eer het uitwerkzel scheen te zijn van „ toevalligheid en opvoedinge, dan van eene zodanige keuze, welke op goede beginzels ge„ grond is? „ En weet gij de les niet, die de zelve jonge Juffer hem gaf, „ Dat hij de ondeugd „ moest tragten den mond te stoppen en te beschaamen, en zijn roem stellen in bij alle gezelschappen als voorspraak voor de deugd te pleiten; „ bijzonderlijk aanmerkende, „ Dat het „ natuurelijk voor een mensch was datgeen te schuwen en op te geeven, waarover hij be-

„schaamd was? „Dag dat zij niet gaarn wilde denken, dat het zo met hem in deezen gevalle was gelegen: Er bij voegende, „Dat de on- „deugd eene bloodaart was, en haar hoofd wel „zou te schuil haalen, indien ze van zulk eene „deugd wierd tegengestaen, die vrijmoedigheid „bezat, en eene volkoomene overtuiging van „haare eigene regtheid, ter ondersteuninge van „dezelve. „De Lady, kunt gij u mogelijk erinneren, leide haare leeringe zediglijk in den mond van eenen eerwaardigen predikant, Dr. Le- wen, gelijk zij gewoon is, als zij geen zin heeft om voor hetgeen ze is gehouden te worden in zo jonge jaaren; en op dat het meer gewigt bijzet- te aan iets, 't welk *van haar wel te pas gebragt, en draagelijk moge voorkoomen*, was haar zedige manier van spreken.

De Hr. Hickman, in het kort, betuigde mij, na dat hij *andermaal van zijne beteueringe be- daard was*, dat hij geen reden had om gunstig van des Hren. Lovelaces zeden te denken, uit het geen hij in de stad van hem gehoord had: Zijne twee vrienden spraken egter, dat hij *geregelder* was, dan hij *plegt te zijn*: Dat hij een zeer goed en vast voorneemen genomen had, *Dat* van den ouden Tom Wharton, was de uitdrukkinge, Dat hij nooit eene uitdaaginge zou *doen*, nog ooit eene *van de hand wijzen*; het welk zij zeer in hem roemden: Dat hij, om kort te gaen, een zeer braaf karel was, en de aangenaamste man ter we- reld in gezelschap: En dat hij te eeniger tijd eene groote figuur zou maaken in zijn Vaderland; de- wijl

wijl 'er niets was, waartoe hij niet bekwaam waare

Ik dugte, dat deeze laatste betuiging maar al te waaragtig is. En dit is alles, mijne waarde, wat de Hr. Hickman omtrent hem kon uitvoerschen: En is het niet genoeg om zulk een gemoed, als het uwe, in zijn besluit te bepaalen, zo het niet *reeds* bepaald zij?

Nogthans moet men ook zeggen, dat zo 'er eene vrouw ter wereld is, die hem te regt kan brengen, gij het zijt. En uit uw berigt van zijn gedrag, toen gij malkanderen laatst zagt, bekenne ik eenige hoope op hem te hebben. Ten minsten, wil ik Dit wel zeggen, Dat alle de redenen, die hij toen bij u gebruikte, regt en billijk schijnen te zijn: En zo gij de *zijne* staet te worden — Dog hiervan niet meer: Hij kan, wat men ook zegge, u niet verdienen.

IV. BRIEF.

Juffer HOWE, aan *Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Donderdag namiddag, den 23. van Maart.

Een onverwagt bezoek van iemand heeft den loop van mijne gedagten eenen anderen draaij gegeven, en mij van het onderwerp afgebragt, dat ik voorhad te vervolgen. De eenige was het, waarom ik van mijn besluit zou hebben afgesaen om

om den geheelen dag, voor u geschikt, geen mensch te zien: Een bezoeker, welken ik, volgens des Hren. Hickmans verslag, uit de verwachtinge van zijne Losbollige vrienden, onderstelde in de Stad te zijn. — Nu hebbe ik mijzelve de moeite bespaard, mijne waarde, van u te zeggen, Dat het uw al-te-behaagelijke Guit was. Men zegt van onze Sexe, dat zij gaarn bij verrassing speelen: Nogthans hebbe ik, door mijne schielijkheid, mijne eigene verrassing verrast en verraden. Ik had voor, moet gij weten, om wel eens zo lang voort te loopen, voor dat ik u maar slegts liet gissen wie, en of het een man dan eene vrouw waare, die mij kwam bezoeken: Maar nu gij de ontdekkinge zo goed-koop hebt, veel geluk 'er mede.

Het oogmerk van zijne koomste was, om mijn vermogen op mijne *bekooerlijke vriendin* op zijne zijde te trekken; en voor zo verre hij verzekerd was, dat ik uw gemoedsgesteldheid geheel en al kende, dat ik hem mogt te kennen geeven, waarop hij had staat te maaken.

Hij meldde, wat 'er in het mondling gesprek tusschen u was voorgevallen: Maar kon zig niet vergenoegen met den uitslag daarvan, en met de geringe gerust-stellinge, welke hij van u verkreegen had; daar de kwaadaartigheid uwer familie tegen hem toenam, en hunne wreedheid tegen u niet verminderde. Zijn hart, zeide hij mij, was in oproer, uit vreeze dat gij zoudt worden overgehaald ten voordeele van eenen, die van iederen veragt wierd.

Hij gaf mij versche staaltjes van smaadelijkheden

den hem van uwe Oomen en Broeder op het lijf gegooïd; en verklaarde, dat zo gij u met geweld liet dringen in de armen van den man, om wiens wille hij met onverdiende mishandelingen overlaaden wierd, gij eene van de jongste zo wel, als eene van de beminnelijkste weduwen in Engeland zoudt worden: En dat hij daarenboven uwen Broeder rekenschap zoude afeischen van de vrijheden, welke hij tegen zijn karakter gebruikt bij iedereen, dien hij maar aantrefst.

Hij stelde verscheidene ontwerpen voor, op dat gij het een of ander uit dezelve zoudt kiezen, om u in staat te stellen om de vervolgingen, waaronder gij zugt, te ontgaen: Een derzelve zal ik melden; Dat gij uw Goed weder tot u wilt nemen; en indien gij zwaarigheden vindt, welke niet anders kunnen worden te boven gekoomen, dat gij, of openlijk of heimelijk, gelijk hij u had voorgesteld, den bijstand wilt aanneemen van Lady Elifabet Lawrance of Lord M, om u in het bezit daarvan te stellen. Hij verklaarde, dat, indien gij zulks deedt, hij het volstrektlijk aan uw eigen welbehaagen naderhand zoude overlaaten, en aan den raad dien uw Neef Morden bij zijne overkoomst u geeven zoude, of gij zijn aanzoek wildt begunstigen, of niet, naar dat gij overtuigd zoudt zijn van de opregtheid der hervorminge, welke zijne vijanden voorgeeven dat hij zo zeer noodig heeft.

Ik had nu eene goede gelegenheid om hem te polsen, gelijk gij wenschet dat de Hr. Hickman den Lord M. zou doen, wegens de aanhoudende of verminderde gunst van de Lady's, en zijne

Ed. te uwaards, nu zij bewuft zijn van de partijdigheid uwer nabestaenden tegen hen zo wel, als tegen hunnen bloedverwant. Ik nam de gelegenheid waar; en hij voldeed mij, met eenige passagies te leezen uit eenen Brief van Lord M. dien hij bij zig had. Dat eene vermaagschappinge met u, en dat wel gegrond enkel op uwe eigene verdienste, de wenschelijkste gebeurtenis voor hen zijn zoude, die 'er koomen kon: En zo verre, met betrekkinge tot uw gewenscht onderzoek, gaet zijne Ed. in deezen brief, dat hij hem verzekert, dat wat nadeel gij ook ten aanzien van de middelen door de geweldenaarj uwer nabestaenden *zijnen* wegen moogt lijden; hij, en Lady Sara, en Lady Elifabet te zamen het aan hem vergoeden zullen. Dog dat egter de agtinge van eene zo aanzienlijke familie buiten twijffel vereischte, dat men, in een geval van zo veel aangelegenheid voor beider eere, liever zag dat het geschiedde met algemeene toestemminge.

Ik gaf hem te kennen, gelijk ik wist dat gij zelve gedaen hadt, dat gij ten uitersten afkeerig waart van den Hr. Solmes; en dat, zo men aan u overliet om uwe keuze te mogen doen, zulks de ongehuwde staat zou zijn. Wat hem betrof, zeide ik duideljk, Dat gij groote en regtmaatige tegenwerpingen tegen hem hadt uit hoofde van zijne losse zeden: Dat het te verwonderen was, dat mannen, welke zig in zulke vrijheden te buiten gingen, als van hem gezegd wierd, zouden durven denken, als of, wanneer zij het naar in hun kruin kreegen om te trouwen, de deugdzaamste en waardigste der Sexe hun ten deel moesten vallen:

len: Dat wat aanging het wederneemen van uw Goed, ik zelve daarop zeer sterk had aangedrongen, en nog verder zoude aandringen; schoon gij tot nog toe van dien maatregel afkeerig waart geweest: Dat uwe voornaamste steun en hoope was op uwen Neef Morden: En dat gij inzonderheid beoogdet, zo als ik geloofde, om de zaak slepende te houden, of tijd te winnen, tot dat hij overkwam.

Ik gaf hem te kennen, Dat ten opzigt van het kwaad doen, dat hij dreigde, nog de daad, nog de bedreiging van eenigen dienst kon zijn, dan voor hen die u vervolgden; alzo het hun een voorwendzel verschaffen zoude om hunne voorgenomen dwangmiddels ter uitvoer te brengen; en dat wel met goedkeuringe van de geheele wereld; nademaal hij niet moest denken, dat het gemeen zijne stem zou geeven ten voordeele van een driftig jong man, van geen bovengemeen character ten aanzien van het zedelijke, die eene uitsteekende familie zou trachten te berooven van een zo dierbaar kind; en die dreigde, zo hij haar niet krijgen konde boven een man, welken zij zelve verkoozen hadden, dat hij zig door daaden van geweldenaarij op hen Allen wreken zoude.

Ik voegde 'er bij, Dat hij grootlijks mistastede, zo hij u door zulke bedreigingen schrik dagt aan te jaagen: Want, schoon uwe gesteldheid gantsch zagt was, dat ik egter geen standvastiger inborst ter wereld kende, dan den uwen; nog een onbuigzaam (gelijk uwe vrienden u bevonden hadden, en nog verder zouden bevinden, indien zij voortgingen met ter betooninge daarvan gelegenheid te gee-

geeven) zo wanneer gij dagt gelijk te hebben; en dat gij onedelmoedig wierdt behandeld in zaaken van te veel belang; dan dat gij daaromtrent zoudt onverschillig zijn. Juffer Clarissa Harlowe, moet ik u zeggen, mijn Heer Lovelace, zeide ik; hoe beschroomd haar vooruitzigt en omzigtigheid haar in zommige gevallen ook moge maaken, waarin zij gevaar te ontmoet ziet voor dengeenen, dien ze lief heeft, is boven alle vreeze in stukken, waaraan haare Eere, en de regte waardigheid haarer Sexe gelegen is. — In 't kort, Mijn heer, gij moet niet denken om Juffer Clarissa Harlowe door schrik te drijven tot zulk een laag en onwaardig gedrag, waaraan een zwak en onstandvastig gemoed zig alleen kan vergrijpen.

Hij was zo zeer verre af van een oogmerk te hebben om u vreeze aan te jaagen, zeide hij, dat hij mij verzogt, geen een woord aan u te melden van het geen 'er tusschen ons gevallen was: Dat het geen hij aangeroord had, en den schijn van eene bedreiging vertoonde, voortkwam uit de vuurigheid van zijnen geest; ontvonkt door zijne vreeze van alle hoope op u voor altoos te verliezen; en op eene onderstelling, dat gij daadlijk met geweld gedrongen wierd in de armen van eenen man, dien gij haatedet: Dat, stond dit te gebeuren, hij bekennen moest, dat hij zeer weinig agt zou slaen op de wereld, of derzelve berispingen: Bijzonderlijk daar de bedreigingen van zommige uwer familie nu gedaen; en hunne zegepraal over hem naderhand, alle wraake, die hij kon neemen, niet alleen tarten, maar ook ontschuldigen zouden.

Hij

Hij voegde 'er bij, dat alle landen ter wereld voor hem eveneens waaren, waare het niet om uwentwille. Zo dat, wat hij ook zou goedvinden te doen, als gij voor *hem* verlooren waart, hij voor de Wetten van Dit niets zou te dugten hebben.

Ik had geen zin in het vast bepaald weezen, waarmede hij dit sprak: Hij is zekerlijk bekwaam tot groote roekeloosheid.

Hij bepleisterde zijne heftigheid (welke ik, om dit in 't voorbijgaen te melden, ijverig bestrafte) een weinig met te zeggen, Dat zo lang gij ongetrouwd blijft, hij alle de smaadheden wil verdraagen, die hem van uwe familie worden toegedreeven. Dög wildet gij u, zo gij nog verder gedrongen wierd, in de bescherminge van iemand anders werpen; zo al niet van Lord M. of van de Ladys zijner familie (onderstel eens, die van mijne Moeder (a);) of zo Gij heimelijk te London huisvestinge wildet gaen neemen, daar hij u nooit bezoeken zoude, ten zij daartoe van u verlof hebbende; (en waarvandaan gij uwe nabestaenden tot een verdrag naar uw eigen zin zoudt kunnen brengen) dat hij dan volkoomen wel te

II. Deel.

C

vree-

(a) Misschien zal het niet noodig zijn den Leezer te binnen te brengen; dat schoon de Hr. Lovelace (hier boven) aan Juffer Howe voorstelt, dat haare schoone vriendin tot de bescherminge van Juffrouw Howe haare toevlugt neemen zoude, zo zij verder gedrongen wierd; hij egter listiglijk zorg gedragen had, door middel van zijn werktuig in de familie van Harlowe, om niet alleen de familie tegen haat op te stookken, maar ook om haat van Juffrouw Howe's, en van alle andere bescherminge te ontzetten, van den beginne af beslooten hebbende om haat volstrektelijk van hem zelve afhangelijk te maaken. Zie D. I. Br. XXXI.

vreedden zou zijn ; en gelijk hij te vooren gezegd had , den uitflag zoude afgagten van uws Neefs overkoomst, en van uw vrijwillig besluit ten opzigt van zijn eigen noodlot. ——— Daarbij voegende , Dat hij de familie zo wel kende , en wist hoe vast zij op hunne maatregels gesteld waren , als mede hoe vasten staat zij maakten op uwen aart en beginzels , om die door te drijven , dat hij niet dan het ergste kon vreezen , zo lang gij onder de magt bleeft van hunne overreedinge en dreigementen.

Wij hadden veel andere redenwiffelingen : Dog dewijl het vermelden van het overige maar eene herhaalinge zou zijn van veele zaaken , die tusschen u zijn voorgevallen in het gesprek in de Houtschuur , zo gedraage ik mij aan uwe aantekeninge bij die gelegenheid (b).

En nu ten besluite , mijne waarde , ik denke dat gij u zelve onafhankelijk behoort te maaken : Alles zal dan wel afloopen. Deeze man is een man van geweld. Ik zou wel wenschen , dunkt mij , dat gij nog hem nog Solmes kreegt. Zo gij uws Broeders en Zusters handen ontkoomt , zult gij vinden , wat gij ten aanzien van beiden doen of *niet* doen kunt. Zo uwe nabestaenden onverzettelijk blijven bij hun dwaas ontwerp , dunkt mij , dat ik mij bedienen zal van 't geen hij aan de hand gaf , en bij eene bekwaame gelegenheid mijne Moeder toetzen. Laate ik , ondertusschen , rond-uit uw gevoelen verstaen aangaende het wederneemen uwer goederen , het welk ik nevens Lovelace u aanraade. Gij kunt ten minsten eens zien ,

(b) Zie D. I. Br. XXXVI.

zien, wat uw eisch zal uitwerken. *Eischen* is geen *pleiten*. Dog uw besluit zij ook hoe het wil, geef hun dog geenzins weder te kennen, dat gij uw regt niet zult doen gelden. Indien zij voortgaen met u te farren, moogt gij *wel* genoegzaame redenen hebben om van voorneemen te veranderen: En laat hen verwagten, dat gij veranderen zult. Zij hebben geen edelmoedigheid genoeg om u te beter te behandelen wegens het afstaen van de magt, welke zij weeten dat gij hebt. *Dat*, denke ik, behoeft u nu niet gezegd te worden. Ik ben, mijne waardste vriendin, en zal altoos zijn,

Uwe zeer toegenegene en getrouwe
ANNA HOWE.

V. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
HOWE.

Woensdag avond, den 22 van Maart.

Op het verflag, 't welk mijne Moeij en Zuster van mijne hardnekkigheid gegeven hebben, hebben mijne nabestaenden, bijeen vergaderd zijnde, een *eenparig* besluit (gelijk Lys mij zegt dat het is) tegen mij genomen. Dit besluit zult gij mij te verstaen gegeven vinden in den ingeflooten Brief van mijnen Broeder, die mij zo even

gebragt is. Gelief denzelven weer te rug te zenden, als gij hem gelezen hebt. Mogelijk kan hij mij, in de krakeelen tusschen mijne nabestaender en mij, te pas koomen.

Zuster KLAARTJE.

Ik hebbe bevel om u te laten weeten, dat mijn Vader en Oomen het verslag van uwe Moeij Hervey gehoord hebbende, wegens alles wat tusschen haar en u is omgegaen: Gehoord hebbende van uwe Zuster, wat slag van behandeling zij van u ontvangen heeft; Zig te binnen gebragt hebbende, wat tusschen uwe Moeder en u is omgegaen: Gewoogen hebbende alles wat gij inbrengt en voorstelt: In overweeginge genomen hebbende hunne verbintenissen met den Hr. Solmes; diens heers geduld, en groote genegenheid voor u; en de weinige gelegenheid, die gij u zelve gegeven hebt om kundschap te krijgen het zij van zijne verdienste, of zijne voorlagen: Hebbende nog twee stukken meer overwogen; te weeten, Het geschonden gezag eens Vaders; en des Hren. Solmes geduurige verzoeken, (hoe weinig gij zijne agtinge ook verdiend moogt hebben) dat gij moogt ontslagen worden van eene opsluitinge, aan welke hij genegen is uwe verkeertheid tegen hem [*Afkeerigheid* wilde ik zeggen, maar ik zal 't zo maar blijven laten] toe te schrijven, zijnde hij anders niet in staat om reden van eene zo sterke te vinden, ondersteld zijnde dat gij tegen uwe Moeder de waarheid sprakt, als gij betuigt, dat uw hart *vrij was*; en het
welk

welk de Hr. Solmes gaarn wil gelooven, schoon niemand anders het doet ——— Om alle deeze redenen is beslooten, dat gij naar uw Oom Antony's zult gaen: En diesvolgens moet gij u bereiden om zo te doen. Den dag wanneer, zal men u maar kort te vooren te kennen geeven, om redenen die ligt te gissen zijn.

Ik zal u rondborstig de beweegreden zeggen, waarom gij vertrekken moet: Het is eene tweevoudige; vooreerst, Dat zij mogen verzekerd zijn, dat gij geen briefwisseling houdt met iemand, die hun niet aanstaet (want zij merken uit Juffrouw Howe, dat gij door het een of ander middel, briefwisseling *houdt* met haare Dogter; en, door haar, misschien, met iemand anders): En ten anderen, Dat gij de bezoeken van den Hr. Solmes ontvangen moogt; hetwelk u heeft goedgeragt hier te weigeren; waardoor gij uzelve de gelegenheid benomen hebt van te weten, *wien* en *wat* gij tot nog toe hebt afgeslagen.

Zo gij na eene verkeeringe van een veertien dagen met den Hr. Solmes, en na gehoord te hebben wat uwe vrienden verder ten zijnen voordeele zullen aandringen, zonder door heimelijke briefwisselingen verhard te worden, hen zult overtuigen, dat Virgilius *Amor omnibus idem* (welks toepassing ik u in zijne *Georgica* laate zoeken, zo als die zijn overgezet van Dryden) in u bewaarheid wordt, zo wel als in de rest der dierlijke schepzelen; en dat gij uwe voorin genomenheid niet kunt, of niet wilt laten vaaren voor den zedigen, den deugdzaamen, den godvrugtigen Lovelace [ik wou u wel naar den

zin praaten, zo ik maar konde] dan zal men in bedenkinge neemen, of men u hoofd zal involgen, of u voor altoos verstoeten.

Men hoopt, dat dewijl gij vertrekken *moet*, gij gewillig zult vertrekken. Uw Oom Antony zal ten zijnen huize alles naar uw genoegen schikken. Dog hij wil niet belooven trouwens, dat hij ter *gelegener tijd*, de brug wel niet eens zal ophaalen.

Gij zult het bezoek hebben, behalven van den Hr. Solmes, van mijzelfen, bijaldien gij mij die eere wilt gunnen, Juffer Klaartje; van uwe Zuster; en, naar dat gij u tegen den Hr. Solmes gedraagt, van uwe Moeij Hervey, en van uwen Oom Harlowe; egter zal een van de twee laatste niet ligt koomen, indien zij denken dat het alleen zal zijn om uwe *klaagende vocativen* te hooren.

— Lys Barnes zal u oppassen: En ik moet u zeggen, Juffer, dat geen van ons erger gedagten heeft van de getrouwe meid, wegens uw misnoegen tegen haar: Schoon Lysje, die gaarn u te vriend wilde hebben, zig des als eens ongeluks beklaagt.

Men wil hebben dat gij antwoordt, of gij *gewillig* toestemt om te vertrekken? En uwe toegeevende Moeder gebiedt mij u van haarentwege te erinneren, dat een veertiendagen de bezoeken van den Hr. Solmes te ontvangen, alles is wat men tegenwoordig in den zin heeft.

Ik ben, naar dat het u believen zal te verdienen,

Uwe enz.

JAKOB HARLOWE *jun.*

Zie

Zie daar het meester-stuk van mijns Broeders schrantheit! Mijne toestemminge te eischen om te gaen naar mijn Oom Antony's, met een *bekend* en *openbaar* inzicht om daar de bezoeken van den Hr. Solmes te ontvangen! — Eene Kapel! — Een huis rondom in eene gragt beslooten! — Beroofd van de gelegenheid om met u briefwisseling te houden! — of van alle mogelijkheid om te ontvlugten, zo men geweld mogt gebruiken om mij aan dien haatlijken man te dwingen (a).

Zo laat als het was, toen ik deezen onbeschosten brief ontving, schreef ik daarop aanstonds een Antwoord, op dat het tegen den tijd dat de schrijver opstond gereed mogt zijn. Het ruw ontwerp daarvan sluite ik hierin. Gij zult daaruit zien, hoe zeer zijn vuil zegswoord uit de *Georgica*, en zijn plumpe steek van mijne *klaagende vocativen* mij heeft gaende gemaakt. Daarenboven, dewijl het gebod, om mij gereed te maaken om naar mijns Ooms te gaen, kooft uit naam van mijnen Vader en Oomen, zo is het maar om een staaltje van die Behendigheit te toonen, waarvan zij mij beschuldigen, dat ik het vuil zegswoord zo euvel opneeme, waartoe ik zo veel reden hebbe, om dus mijne weigeringe van mij tot het vertrekken naar mijns Ooms te bereiden, wat te verglimpen; wel-

C 4

(a) Deeze geweldige maatregels, en de wonderlijke onvertrekkelijkheit der geheele familie, zal men zig te minder over verwonderen, als men bedenkt, dat zij, den geheelen tijd door, maar als zo veele poppen waeren, die door de touwtjes van den Hr. Lovelace zelve dansten, gelijk hij zig be-
toemt, D. I. Br. XXXI.

ke weigeringe anders als eene daad van weerspannigheid door mijn Broeder en Zuster geduid zou worden: Want het schijnt mij duidelijk toe, *dat zij hun oogmerk maar half bereiken zullen, zo zij mij niet van mijns Vaders en mijner Oomen gunst berooven, alschoon het mogelijk voor mij waare hunne eigene voorschriften in te willigen.*

Gij zoudt mij wel in drie regels hebben kunnen zeggen, Broeder, wat het besluit van mijne vrienden was; alleen zoudt gij dan geen gelegenheid gehad hebben, om uwe schoolvossierij te toonen met eene zo verfoeijelijke zinspeeling of aanhaalinge van de *Georgica*. Met uw verlot dat ik het zegge, Mijn heer, Zo de *humaniteit* een tak van uwe Studien op de Hooge-school geweest zij, heeft zij in u geen geest gevonden om derzelver magtig te worden. En ik zie, dat nog mijne Sexe nog ik zelve, schoon eene Zuster, de minste welleevendheid te wagten hebben van een Broeder, die meer schijnt gestudeerd te hebben, om de kwaadaartigheid van zijn natuurelijk gestel aan te kweeken, dan om eene geschiktheid te bevorderen, welke men gehoopt zou hebben dat zijne maagschap, zo niet zijne opvoedinge, hen zou hebben gegeven tot eene taamelijke beschaaftheid.

Ik twijffele niet, of gij zult mijne vrijheid kwaalijk neemen: Dog dewijl gij het wel van mij verdiend hebt, zo zal ik mij des minder en minder bekreunen, naar maate ik zie dat gij meer en
meer

meer tolegt om uw vernuft te toonen ten koste van regt en medelijden.

De tijd is inderdaad gekoomen, dat ik die smaadheden en schimpredenen niet langer kan verdraagen, welke een Broeder minst van allen iemand behoort toe te drijven. En laate ik u om eene gunst verzoeken, zeer gediensstige Heer: — Het is *deezee*, Dat gij u niet wilt bemoeijen met *mij* een Man te bezorgen, voor dat ik de voorbaarigheid zal gebruiken van *u* eene Vrouw voor te slaen. Vergeef mij, mijn heer, dat ik niet anders denken kan, dan dat, konde ik maar de Behendigheit hebben van *mijnen Vader* op mijne zijde te *krijgen*, ik zo veel regt zou hebben om u te gebieden, als gij hebt om het mij te doen.

Wat belangt de bekendmaakinge, die gij mij doet, moet ik de vrijheid neemen van te zeggen, Dat schoon ik alle mijns Vaders bevelen, zo als het mij betaamt, ontvangen wil; voor zo verre nochtans deezee aanzegginge mij gedaen wordt van eenen Broeder, die mij zedert eenigen tijd zo veel onbroederlijke partijdigheit getoond heeft, (om geen andere reden ter wereld, dat ik weete, dan om dat hij gelooft, in mij *eene Zuster* te veel voor zijn belang te hebben) zo denke ik met regt te mogen besluiten, dat zodanig een Brief, als gij mij gezonden hebt, geheel en al van uzelfen koomt. — En gevolglijk te verklaaren, dat ik, terwijl ik het daarvoor agte, niet gewillig, nog zelf zonder geweld, zal gaen naar eenige plaatze, met een duideljk oogmerk om de bezoeken van den Hr. Solmes te ontvangen.

Ik denke zo veel regt te hebben om gebelgd

te zijn over uw schaamteloos zegswoord, en dat zo wel van wegens mijne Sexe, als mijzelve, dat ik duidelijk behoore te verklaren, gelijk ik doe, geen brieven meer van u te zullen ontvangen, ten zij het mij geboden worde door een gezag, 't welk ik nooit betwisten zal; uitgezonderd in een geval, waarvan ik agte dat mijn *toekomst* zo wel, als mijn *tegenwoordig* geluk afhangt. — En zo 'er zulk een geval ontfae, ben ik verzekerd, dat mijns Vaders strafheid minder hemzelve zal te wijten zijn, dan aan u, en aan de schoonschijnende buitenspoorigheden van uwe heerschezugtige en eigenbaatige ontwerpen. — Dat is wel zeker waar, mijn Heer!

Nog een woord, daar ik zo gefard worde, zal ik 'er bijdoen: Dat had men mij weezenlijk zo hardnekkig en eigenzinnig geagt, als men zedert eenigen tijd van mij gezegd heeft, ik op eene zo onteerende wijze niet zou behandeld zijn, dan men gedaen heeft — Leg uwe hand op uw hart, Broeder, en zeg, Door wiens aanstookingen — En onderzoek, wat ik gedaen hebbe, om te verdienen dat ik zo ongelukkig gemaakt worde, en genoodzaakt ben mij te noemen

Uwe verongelijkte Zuster

CL. HARLOWE,

Als gij mijn Antwoord op mijns Broeders brief gelezen hebt, zeg mij dan eens, mijne waarde, wat gij van mij denkt? — Het *zal wel gaen!*

VI. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, aan Juffer
HOWE.

Donderdag ogtend den 23 van Maart.

Mijn Brief heeft hen *allen* in oproer gebragt: Want niemand van hen, schijnt het, ging gisteren avond naar huis; en zij wierden alle verzogt tegenwoordig te zijn om hun raad te geeven, bijaldien ik mij weigerde te onderwerpen aan een gebod, het welk men zo redelijk dagt, als dit, naar het schijnt.

Lys vertelt mij, Dat mijn Vader in 't eerst, verwoed, voorhad zelve bij mij boven te koomen, en mij aanstonds buiten zijne deur te zetten. En wierd hij daarin niet weerhouden, voor dat men hem beduidde, dat Dit buiten twijffel mijn wensch was, en alle mijne verkeerde oogmerken zou beantwoorden. Dog het besluit was, Dat mijn Broeder (die weezenlijk, gelijk mijne Moeder en Mocij beweerden, een averegtzen weg met mij was ingeslagen) weder zou schrijven op eene *bezadigder* wijze: Want niemand anders had verlof nog lust, om aan eene zo *vaardige papier-bekladster* te schrijven. En, doordien ik verklaard had, dat ik geen Brieven meer van hem ontvangen wilde, zonder bevel van een hooger gezag, had mijne Moeder het *baare* daaraan te leenen: En diesvolgens

gens heeft zij zulks gedaen in de volgende regels, geschreeven op het opschrift van zijnen Brief aan mij: Welke Brief ook volgt; te gelijk met mijn Antwoord.

Klaartje Harlowe,

Ontvang en lees deezen met de bezadigdheid, welke uwer Sexe, uw Character, uwer Opvoedinge en uwen Pligt betaamt: En zend daarop een Antwoord te rug, gerigt aan uwen Broeder.

CHARLOTTE HARLOWE.

Aan Juffer CLARISSA HARLOWE.

Donderdag ogtend.

Ik schrijve nog eens, schoon tegen het meeragtig verbod van eene jonger Zuster. Uwe Moeder wil hebben, dat ik zo doen zal, op dat gij van alle reden van verschooninge moogt verstecken zijn, indien gij in uwe *obstinatie* volhardt. Zal ik om dit woord ook een schoolvos zijn, Juffer? Zij is genegen de *minste* schaduwe van die kiesheid in u toe te geeven, om welke zij, zo wel als iedereen buiten haar, u voormaals zo hoog geagt heeft — Voor dat gij Lovelace kendet; *Dat* kan ik, evenwel, niet voorbij te zeggen: En zij, en uwe Moeij Hervey willen, [zij zouden u gaarn gunst bewijzen, zo zij konden] dat ik u mogelijk eenige reden tot zulken Antwoord gegeven hebbe, hetwelk zij egter bekennen zo ten uitersten

sten *onbetaamelijk* te zijn. Ik leere nu, gelijk gij ziet, eene zagter taal aanneemen, daar gij dezelve hebt afgelegd. Dus is het 'er dan mede gelegen:

Zij *verzoeken* u, zij *staen* u *aan*, zij *bidden*, zij *smeeken* u — [zal een van deezē wat helpen, Juffer Klaartje?] Dat gij dog geen zwaa-
righeid wilt maaken, om naar uw Oom Antony's te gaen: En ronduit hebbe ik u dit te zeggen, tot dat einde, 't welk in mijnen laatsten gemeld is — anders, staet het te denken, is hun *verzoeken*, *aanstaen*, *bidden*, *smeeken* niet van nooden. Dus veel heeft men aan den Hr. Solmes beloofd, die uw voorspraak is, en zeer ongerust, dat gij onder bedwang zijt, meenende dat uw tegenzin tegen hem Daaruit voortkoomt. En zo hij vindt, dat gij ter zijner begunstiging niet te bewegen zijt, na dat gij volstrektlijk ontslagen zijt van hetgeen gij *overheerschinge* noemt, zal hij niet meer om u denken, hoe veel het hem ook kosten moge. Hij heeft u al te lief. En *hierin*, denke ik weezenlijk dat men zijn verstand, waarvan gij zo veragtelijk gesproken hebt, mag in twijffel trekken.

Sta derhalven alleen voor een veertien-dagen zijne bezoeken toe. Uwe *Opvoedinge* [Gij maakt tegen mij gewag van de mijne, weet gij] behoort niet toe te laten, dat onheusheid tegen eenig mensch in u zou vallen kunnen. Hij zal hoope ik, buiten mij zelve, de eerste man niet zijn, dien gij ooit ruw behandelt, enkel om dat hij onzer aller agtinge heeft. Ik ben, zo als het u behaagen zal mij te doen zijn, uw Vriend, Broeder,

der, of Dienaar ——— Ik wenschte wel dat ik nog beschaafder kon zijn jegens eene zo beschaafde, zo kiese Zuster.

J. A. HARLOWE.

Gij moet nog al aan *mij* schrijven, zo het u belieft te antwoorden. Uwe Moeder wil niet toelaaten dat gij haar ontrufft met uwe niets betekenende Vocativen! ——— *Vocativen*, Juffer Klaartje, zegt de *Schoolvos* uw Broeder nog eens!

Aan JACOB HARLOWE *jun. Schildkn.*

Donderdag den 23 van Maart.

Vergun mij, mijne altoos-waarde en gëeerde Papa en Mama, dat ik op deeze wijze onverhoeds *gehoor* bij U verkrijge (vermoedende dat Deeze u zal worden voorgelezen) nademaal mij de eere geweigerd wordt van regtstreeks aan u te schrijven. Laate ik u biddén om dog te gelooven, dat niets dan de onverwinnelijkste tegenzin mij uw welbehaagen kon doen weerstaen. Wat zijn Schatten, wat zijn Huwelijks-voorwaarden, bij het waar Geluk? Laate ik dus wreedlijk niet worden overgeleverd aan eenen man, van welken mijne Ziel een afkeer heeft. Met uw verlof, dat ik nogmaal zegge, dat ik op eene *eerelijke* wijze de zijne niet kan zijn. Hadde ik een slegter denkbeeld van den huwelijks-pligt, dan ik hebbe, misfchien

schien zou het dan kunnen geschieden. Maar daar ik alle de elende te draagen hebbe, en dat voor het geheele *Leeven*; daar het in deeze zaak minder aankoomt op mijn *hart*, dan op mijne *ziel*; op mijn *tijdelijk*, misschien, dan op mijn *toekomstend* welzijn; waarom zou mij dog de vrijheid van *weigeringe* ontzegd worden? Die vrijheid is alles, wat ik begeere.

Het waare mij ligt om toe te geeven, dat ik den Hr. Solmes de gemelde veertien-dagen zou hooren praaten, schoon het mij onmogelijk zij, hij moge zeggen wat hij wil, om mijn weerzin tegen hem te boven te koomen. Maar het rondom in een gragt leggend Huis, de Kapel die 'er is, en de weinig bermhartigheid die mijn Broeder en Zuster, welke daar zijn zullen, mij tot nog toe getoond hebben, zijn het waarvoor ik ten uitersten bedugt ben. En waarom zegt mijn Broeder, dat mijn bedwang zal worden weggenomen (en dat nog wel op het verzoek van den Hr. Solmes) daar ik nog naauwer gevangen zal gezet worden dan te vooren; daar men dreigt de Brug op te haalen; en 'er geen lieve Papa en Mama nabij mij zijn, om in den laatsten nood, tot dezelve mijne toevlugt te neemen?

Draagt, bidde ik u, op eenen Broeder en Zuster uw eigen gezag over uw Kind niet over — Op een Broeder en Zuster, die mij liefdeloos en smaadelijk behandelen; en, gelijk ik maar al te veel reden hebbe om te vreezen, aan mijne woorden en gedrag eenen averegtzten draaij geeven; anders waare het onmogelijk, daar ik zo grootlijks plegt in de gunst te staen, dat ik zo laag in uwe

gedagten zou gezakt zijn, als ik tot mijn ongeluk ben.

Laat dog maar van deeze mijne harde, mijne onteerende opsluitinge een einde gemaakt worden. Laat mij toe, mijne lieve Mama, om in uwe tegenwoordigheid mijn Naalde-werk te agtervolgen, als eene van uwe dienstmaagden; en gij zult getuigen kunnen, dat het nog moedwilligheid nog vooringenomenheid is, die mij beheerscht. Laat mij, hoe het zij, niet uit uw eigen huis gevoerd worden. Laat de Hr. Solmes koomen en gaen, zo als het mijn Papa behaagt: Laat mij maar, als hij kooimt, blijven of heen gaen, zo als ik zal kunnen; en de rest der Voorzienigheid overlaaten.

Vergeef mij, Broeder, dat ik dus, met eenen schijn van List, mij tot mijnen Vader en Moeder rigte, tot welke mij verboden is te naderen, of te schrijven. Hard is het tot de noodzaakelijkheid van zulk een vond gebragt te zijn! Vergeef mij insgelijks mijne rondborstige taal, welke ik in het bovenstaende gebruikt hebbe, ten opzigt van de edelaartigheid van een Braaf heer, en de minzaamheid van eenen Broeder jegens eene Zuster. Schoon gij mij, zedert eenigen tijd, maar weinig reden gegeven hebt om te hoopen op uwe gunst of op uw medelijden; dewijl ik egter *geen van beide* verdiend hebbe te verbeuren, durve ik ze *beide* van u vorderen: Want ik stelle vast, dat het tegenwoordig al veel in uwe magt staet, schoon gij maar mijn Broeder zijt, (terwijl mijne gëeerde Ouders beide, God zij gedankt, nog in lee-

leeven zijn) om vrede te verleenen aan het groot-
lijks ontroerd gemoed van

Uwe ongelukkige Zuster,

CL. HARLOWE.

Lysje zegt mij, dat mijn Broeder mijnen Brief
geheel in stukken heeft gescheurd; en op zig
heeft genomen om zulk een Antwoord daarop te
schrijven, hetwelk de *wankelende* zal bevestigen
— Zo dat het duidelijk zij, dat ik den een of
ander daardoor zou bewogen hebben, waare het
niet van wegen deezen ommêdogenden Broeder
— God vergeeve 't hem!

VII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
HOWE.

Donderdag avond, den 23. van Maart

Ik zende u den Brief van Wederlegginge,
waarop zo gezwetst wierd, welke mij zo even is
ter hand gesteld. — Mijn Broeder en Zu-
ster, mijn Oom Antonij en de Hr. Soimes, zo ik
verstaë, zijn beneden over het afschrift van den
zelve uitgelaaten in hun schik, als zijnde een
stuk, dat niet is te beantwoorden.

II. Deel,

D

Aant

Aan Juffer CLARISSA HARLOWE.

Nog eenmaal, mijne onbuigbaare Zuster, schrijve ik weder aan u. Het is om u te laten weeten, dat uw mooi en listig stukje, 't welk gij uitgevonden hebt, om mij tot een middel te gebruiken van uwe beweegelijke klaagliederen aan uwen Vader en Moeder over te brengen, de verwagte uitwerkinge niet gehad heeft.

Ik verzekere u, dat aan uw gedrag geen verkeerde draaij gegeven is — En dat was niet noodig. Uwe Moeder, die zig bevljigt om alle gelegenheden waar te neemen van alles, wat gij doet, op het gunstigt te duiden, is genoodzaakt geweest, gelijk gij wel weet, om u op te geeven, na dat zij alles beproefd had: Het is dan niet noodig, hetgeen gij voorlaet, dat gij onder haar oog uw Naaldewerk zoudt agtervolgen. Zij kan uwe olijke talmerijen niet verdraagen: Om *baarenthalven* is het, dat men u niet toelaat in haare tegenwoordigheid te koomen — Nog zal het u toegelaaten worden, dan onder voorwaarden die zij zelve zal goedvinden.

Het scheelde niet veel, of gij hadt uwe Moeij Hervey gisteren gek gemaakt; Toen zij van u beneden kwam, begon zij voor u te pleiten: Maar als men haar vroeg, welke inwilliginge zij op u verkreegen had? stond zij te kijken, en wist niet wat zij zou antwoorden. Zo ook uwe Moeder, als zij verrast wierd onder het begin van uwe looze aanspraak aan haar en aan uwen Vader,

on-

onder mijn naam (want ik had al begonnen het te leezen, weinig vermoeden hebbende op zulk een *vernuftig* loopje) en toen wilde dat ik het verder zou doorleezen, wong haare handen, O! haar lief kind, haar lief kind, moest zo niet gedwongen worden! ——— Maar als men haar vroeg, Of zij wel genegen zou zijn, den man voor haaren schoonzoon te hebben, die haare geheele familie tartte; en die haaren Zoon bijkans vermoord zoude hebben? En welke inwilligingen zij dog op haar lief kind gewonnen had, dat het deeze tederheid verdienen zoude? En dat wel voor eene, die haar oogenschijnlijk bedroogen had, met haar te verzekeren dat haar hart *vrij was*? ——— Toen mogt zij ook wel staen te kijken, gelijk haare Zuster te vooren gedaen had: Toen wierd zij weder tot zigzelve gebragt, en tot een besluit om haar gezag te handhaaven [Niet om het *over te draagen*, listige stoutraart] over de weerspanning, die zedert eenigen tijd zo ondankebaar gewoeld heeft om het af te schudden.

Gij schijnt een hoog denkbeeld te hebben, kind, van den huwelijks-pligt; en ik wil wel wedden, dat gij, gelijk de rest van uwe Sexe (eene of twee uitgezonderd, die ik de eere hebbe van te kennen) naar Kerk zult gaen om dat geen te be-looven, waaraan gij naderhand nooit zult denken. Maar, *zoete* kind! gelijk uwe *eerwaardige* mama Norton u noemt, denk wat minder om den *huwelijks-pligt*, (ten minsten, voor dat gij in dien staat kooft) en wat meer om den *kinder-pligt*.

Hoe kunt gij zeggen, dat gij *alle de etern-
de* te draagen hebt, daar gij zo veel daarvan ver-
schafft aan uwe Ouderen, aan uwe Oomen, aan u-
we Moeij, aan Mijzelven, en aan uwe Zuster; die
u alle, gedurende agttien jaaren uws leevens, zo
zeer beminden?

Zo ik u zedert eenigen tijd geen reden ge-
geven hebbe om op mijne gunst of medelijden te
hoopen, dat is om dat gij zedert eenigen tijd geen
van beiden verdiend hebt. Ik weete wel wat gij
meent, stekelagtig mal-apje, met te zeggen, dat
het al veel in mijne magt staet, schoon ik *maar*
uw Broeder ben, (een zeer gemeene graad van
maagschap bij u) om u dien vreedē te verleenen;
dien gij uzelve kunt geeven, als het u maar be-
lieft.

De vrijheid van *weigeringe*, fraaij Juffertje,
wordt u ontzegd, om dat wij alle wel bezeffen,
dat de vrijheid van tegen den zin van iedereen te
kiezen, daarvan een gevolg moet zijn. De snoo-
de deugniet, op welken gij uw hart gesteld hebt,
spreekt er dus duidelijc van tegen elk een, schoon
gij het niet wilt zeggen. Hij zegt, gij zijt de *zij-
ne*, en *zult* de *zijne* zijn, en dat hij het den
man het leeven zal doen kosten, die hem van zijn
EIGENDOM berooft. Dus hebben wij voor,
Juffertje, om dit stuk eens met hem te bekijken.
Mijn Vader, onderstellende dat hij het regt van
een Vader heeft op zijn kind, heeft volstrektlijk
beslooten zig dat regt niet te laten onrduivelen.
En wat voor een kind moet het zijn, die den
Guit stelt boven een Vader.

Dit is het ligt, waarin dit geheel geschil be-
schouwd

schouwd behoort te worden. Bloos dan, Kiefsche deern, die het *Amor omnibus idem* van den digter niet verdraagen kunt! — Bloos dan, Reine Maagd! Word schaamrood, Zedige Juffer! En zo gij voor overtuiging bloot staet, geef uwen wil geheel enal over aan den wil van het geëerde paar, waaraan gij uw weezen zijt verschuldigd: En smeek alle uwe vrienden, dat zij u de rol, die gij zedert eenigen tijd gespeeld hebt, vergeeven en vergeeren.

Ik hebbe een langer Brief geschreeven, dan ik ooit voorhad aan u te schrijven, na de trofse behandelinge en het verbod, dat gij mij gedaen hebt: En nu ben ik gelastigd om u te zeggen, dat uwe vrienden al zo moede zijn van u opgeslooten te houden, als gij van opgeslooten te zijn. En derhalven moet gij u bereiden, gelijk u is aangediend, om binnen zeer weinige dagen naar uw Oom Antoni's te vertrekken; die, niettegenstaende uwe angsten, zijne brug wil ophaalen als het hem beliest; zulk gezelschap, als het hem goeddunkt, aan zijn eigen huis wil zien; nog wil hij zijne Kapel afbreeken om u te geneezen van uwen onlangs opgekoomen zotten afkeer van een plaarze tot den Godlijken dienst geschikt. — Te zotter, alzo wij, indien wij geweld dagten te gebruiken, de Plegtigheid zo wel in uwe kamer konden doen verrigten, als ergens anders.

Vooroordeel tegen den Hr. Solmes heeft u baarblijkelijk verblind, en men is *liefdes-balven* genoodzaakt om u de oogen te openen: Nademaal niemand dan gij dien Heer zo veragtelijk oordeelt ten aanzien van zijn *persoon*; nog agt dat 'er op

zijne *zeden* met regt veel te zeggen valt, voor een rondlijken land-edelman, die te veel verstand heeft om als een Salet-jonker voor den dag te koomen ——— En wat zijn *inborst* belangt, het is noodig dat gij daarvan op volkoomener kundigheid moogt spreken, dan het duidelijk is dat gij tegenwoordig van hem kunt hebben.

Om kort te gaen, het zal niet kwaalijk zijn, dat gij u bereidt om spoedig hiervan daan gebracht te worden, het welk eensdeels voor u zelve het best zal vlijen, en anderdeels uwe gereedheid toonen, om in een stuk ten minsten, uwe vrienden te wille te zijn; voor eenen van welke gij, zo het u beliest zulks te verdienen, moogt rekenen, schoon *maar* een Broeder,

JAKOB HARLOWE.

P. S. Indien gij van zins zijt om den Hr. Solmes te zien, en uwe verontschuldiging bij hem te maaken wegens uw gedrag, op dat gij in staat moogt zijn om hem *op eene andere plaatze* met te minder beschroomdheid voor u zelve, wegens de genomene vrijheden tegen hem, te ontmoeten; zo zal hij u opwagten waar het u beliest.

Zo gij gezind zijt om de Huwelijks-voorwaarden te leezen, voor dat ze u ter ondertekeninge worden voorgelezen, dan zullen zij u boven gezonden worden ——— Wie weet, of ze u niet aan eenige nieuwe tegenwerpen zullen helpen? ——— Uw hart is *vrij*, weet gij wel ——— Het *moet* zo zijn ——— Want hebt gij

gij uwe Moeder niet gezegd, dat het zo was?
En zou de *godvrugtige* Clariffa haare Moeder te vooren jokken?

Ik begeere geen Antwoord. De zaak vereifcht het niet. Nogthans moet ik u vraagen, Juffer, Hebt gij geen nieuwe voorflagen te doen?

Ik was zo moeilijk, toen ik aan het einde van deezen Brief kwam (welks post-scriptum misfchien gefchreeven wierd, na dat de andere den Brief al gezien hadden) dat ik mijne pen opvatte, met oogmerk om aan mijnen Oom Harlowe te fchrijven wegens het weder aanvaarden van mijn eigen Goed, in gevolge van uwen raad: Maar de moed ontzong mij, toen ik mij te binnen bragt, dat ik niet eenen vriend had om mij bij te ftaen, of in mijnen eifch te onderfteunen, en dat het hen maar meer ontfteeken zoude, zonder eenig goed einde te beantwoorden. O dat mijn Neef maar waare overgekoomen!

Is het niet een droevig ding, dat ik, die mijzelve nog zo onlangs van iedereen bemind agtede, nu geen een mensch ter wereld hebbe om voor mij te fpreken, om mij bij te ftaen, of die mij eene toevlugt zou willen verleenen, bijaldien ik mogt genoodzaakt zijn die te zoeken? ———
Ik, die groots genoeg was om te denken, dat ik zo veel vrienden had, als ik aangezigten zag, en mij ook nog vleide, dat het niet ten eenenmaale onverdiend was, dewijl ik mijns Maakers Beeldtenis niet zag, het zij in man, vrouw, of kind,

hoog of laag, rijk of arm, welken ik niet lief had, in vergelijkinge gesproken, als mijzelve. — Gave de hemel, mijne waarde, dat gij getrouwd waart! Dan zoudt gij, misschien, den Hr. Hickman hebben kunnen beweegen, om mij bescherminge te verleenen, tot dat deeze stormen waaren overgewaaid. Dog dan mogt dit *hem* in zwaa- righeden en gevaaren hebben ingewikkeld; en dat zoude ik om de geheele wereld niet hebben willen.

Ik weete niet, wat mij te doen staet, dat weete ik niet! God vergeeve 't mij, dog ik ben zeer ongeduldig! Ik wenschte — Dog ik weet niet wat ik wenschen moet, zonder mij te bezondigen! — Nogthans wenschte ik wel, dat het Gode behaagen mogt, mij in genade tot zig te neemen! — Hier kan ik geene vinden — Welk eene wereld is dit? Wat is daarin begeerlijks? Het goed, waarop wij hoopen, zo wonderlijk vermengd met kwaad, dat men niet weete waarom men heeft te wenschen: En de eene helft van 't menschedom de andere plaagende, en in het plaagen zelve wordende geplaagd! — Want hier in dit mijn bijzonder geval kunnen mijne nabestaenden niet gelukkig zijn, schoon zij mij ongelukkig maaken! — Behalven mijn Broeder en Zuster, trouwens — die schein vermaak te scheppen en genot te hebben van het kwaad; het welk zij brouwen.

Dog het is tijd om mijne pen neer te leggen, nademaal daaruit niet dan gal in plaatze van inkt vloeit.

VIII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, aan Juffer
HOWE.

Vrijdag ogtend, te zes uren

Juffr. Lysje vertelt mij, dat 'er nu van niets anders gesproken wordt, dan van mijn vertrek naar mijn Oom Antonij's. Zij heeft bevel gekreegen, zegt zij, van zig gereed te maaken om mij derwaards te vergezellen. En als ik mijne afkeerigheid van te verhuizen te kennen gaf, had zij de stoutheid van te zeggen, Dat alzo zij mij dikwijls de *romanesk-beid* van de plaatze had hooren prijzen, zij *verbaasd* stond (haare handen en oogen om hoog slaende) dat ik 'er mij tegenstelde om te gaen naar een huis, hetwelk zo zeer in *mijne smaak* was.

Ik vraagde, of zij zelve zo onbescheiden was, dan of het de aanmerkinge was van haare jonge juffrouw?

Zij maakte *mij* half-verbaasd met haar antwoord; Dat het hard voor haar was, niet iets *goeds* te kunnen zeggen, zonder van den lof daarvan beroofd te worden.

Dewijl de flons keek, als of zij weezenlijk dagt iets goeds gezegd te hebben, zonder de vrijpostigheid daarvan te bezeffen, liet ik het voorbij gaen. Maar, om de waarheid te zeggen, dit

schepzel heeft mij bij menige gelegenheid over haare bitsheid verzet doen staen: Want zedert zij in deezen post van op mij te passen gebruikt is, hebbe ik al veel geeft in haare vrijpostigheid ontdekt, waarvan ik haar nooit voorheen verdagt hield. Dit toont, dat zij een talent tot baldaadige trotsheid heeft; en dat de Fortuin, met haar als eene Dienstboode te plaatzen onder mijne Zuster, niet zo wel bij haar gedaen heeft dan de Natuure; want dat zij als haare *Gezellin* eene beter vertooninge zou gemaakt hebben. En ik kan zontijds inderdaad niet nalaaten te denken, dat ik zelve van *Natuure* beter geschikt was om *beider* Dienstboode, dan om de *Juffrouw* van de *eene*, of de *Zuster* van de *andere* te zijn. En in deeze weinige voorleedene maanden heeft de *Fortuin* zo met mij gehandeld, als of zij van hetzelfde gevoelen waare.

Vrijdag, te tien uren.

Wanneer ik zo even beneden ging naar mijne Menagerie, hoorde ik mijn Broeder en Zuster en dien Solmes te zamen lachen en juichen. De hooge Taxis-haag, welke de menagerie van den tuin afscheidt, tusschen beide zijnde, belette de hen mij te zien.

Mijn Broeder, naar s'k bevond, had een gedeelte gelezen, of misschien wel het geheel afschrift van zijnen laatsten Brief — Zeer voorzigtig, en bestaenbaar, zult gij zeggen, met hun oogmerk om mij de Vrouw te maaken van een man, voor welken zij niet verbergen hetgeen

geen, zo ik zulks stond te worden, en zij eenige genegenheid voor mij hadden, zij uit zucht voor mijn toekomenden vrede moesten tragten te verbergen. — Dog ik hebbe geen twijffel, of zij haaten mij in hun hart.

Inderdaad, daar hadt gij haar beet, Broeder, zeide mijne Zuster. Gij behoeftet haar niet verboden te hebben om aan u te schrijven. Ik wil wel wedden, dat zij met al haar vernuft, nooit onderneemen zal om daarop te antwoorden.

Wel, voorzeker, zeide mijn Broeder, met een zweemzel van studentfche laatlunkendheid, waarvan hij rijkelijk voorzien is, (want hij denkt dat niemand zo schrijft als hij) ik geloove, dat ik haar daar een *harde brok* gegeven hebbe te verzwelgen. Wat zegt gij, mijn Heer Solmes?

Wel, mijn Heer, zeide hij, ik denke dat 'er niet op te antwoorden is. Maar zal het haar niet meer verbitteren tegen mij?

Vrees in 't allerminst niet, mijn Heer Solmes, zeide mijn Broeder, of wij zullen het stuk wel doordrijven, indien ze het *u* maar niet eer m^oe maake: Wij zijn te verre op deezen weg gevorderd, om weerom te keeren. Haar Neef Morden zal wel haast hier zijn; Zo dat alles voor dien tijd moet bered zijn, of zij zal zig onafhankelijk van ons allen maaken.

Daar hebt gij de reden, Juffer Howe, van hun Jehu's-drijven. *

De Hr. Solmes verklaarde, dat hij beslooten had volftandig te blijven, zo lang mijn Broeder hem

* II. Kon. ix. 29. *Vert.*

hem eenige hoope gaf, en mijn Vader zig standvastig hield.

Mijne Zuster betuigde mijnen Broeder, dat hij schoon *den spijker* aan mij *op den kop geslagen had* met de reden, waarom ik met den Hr. Solmes behoorde te verkeeren. Dog dat hij zo scherp niet moest zijn tegen de *Sexe*, wegens de fouten van *deezze verkeerde kleuter*.

Mijn Broeder voerde haar een rap, en zo ik onderstelle, geestig antwoord te gemoet; want hij en de Hr. Solmes schaterden daarop uit van lachen, en Bella, ook lachende, noemde hem een ondeugenden guit: Dog ik hoorde niet meer van 't geen zij zeiden; dewijl zij verder in den tuin op wandelden.

Zo gij denkt, mijne waarde, dat hetgeen ik verhaald hebbe, mij niet weder ontfak, zult gij u bedroogen vinden, als gij hier ter plaatze leest het ingeslooten afschrift van mijn Brief aan mijnen Broeder afgesneden — terwijl het ijzer gloeiend-heet was.

Noem mij niet meer zagzinnig en goedaartig, verzoeke ik u.

Aan den Hr. JAKOB HARLOWE

MIJN HEER.

Vrijdag ogtend.

Indien ik, niettegenstaende uw verbod, op uwen laatsten stille zweeg, zoudt gij misschien besluiten, dat ik mijne toestemminge gaf, om op de voorwaarde door u gemeld naar mijn Oom Antonij's te vertrekken. Mijn Vader moet zo met
zijn

zijn kind doen als het hem behaagt. Hij mag mij ter zijner deure uitzetten, zo het hem goeddunkt, of u verlof geeven om dat te doen; maar (hoe noode ik dit ook zegge) ik zou het zeer hard agten, dat ik met geweld naar iemands huis gevoerd zou worden, daar ik zelve een *eigen* hebbe om naar toe te gaen.

Verre zij het van mij, niettegenstaende de tergingen van u en mijne Zuster, dat ik denken zoude om mijn Goed zelve in handen te neemen, zonder verlof van mijnen Vader; Maar waarom, zo ik hier niet langer blijven moet, mag het mij niet vrijstaen om derwaards te vertrekken? Ik wil mij verbinden om niemand te zien, dien zij niet willen dat ik zie, zo mij deeze gunst worde toegestaen. Eene *Gunst* noeme ik het, en ben bereid het als zodanig te ontvangen en te erkennen, schoon mijns Grootvaders Testament het tot een stuk van Regt gemaakt heeft.

Gij vraagt mij, op eene zeer onbroederlijke wijze, in het post-scriptum op uwen Brief, of ik niet eenige nieuwe voorlagen te doen hebbe. IK HEBBE (naardien gij het mij vraagt) drie of vier; *Alle nieuw*, denke ik; schoon ik de vrijmoedigheid zal neemen van te zeggen, dat de zaak gelaaten zijnde aan eenig mensch, dien gij niet tegen mij hebt opgerokkend, mijne *oude* niet behoorden verworpen te zijn. Dit *denke* ik; waarom zoude ik het dan niet schrijven? —
Nog hebt gij eenige reden meer om onstuimig te zijn tegen uwe *Zuster*, om dat zij u dit zegt, (nademaal gij u in uwen Brief schijnt te beroemen, hoe gij mijne Moeder en mijne Moeij Hervey

vey tegen mij hebt omgezet) dan ik hebbe om op mijnen *Broeder* toornig te zijn, om dat hij mij behandelt als geen *Broeder* eene *Zuster* behoort te behandelen.

Deeze zijn dan mijne nieuwe voorflagen:

Dat ik, gelijk ik boven zeide, niet belet mag worden van mijn verblijf te gaen neemen (onder zulke voorwaarden, als men mij zal voorschrijven, welke ik heiliglijk zal waarneemen) op het huis van wijlen mijn *Grootvader*. Ik zal het hier ter plaatze niet weder het *mijne* noemen. Ik hebbe reden om het voor een groot ongeluk te agten; dat het ooit zo was — Dat hebbe ik *inderdaad*.

Indien mij dit niet vrijstaet, verzoeke ik verlof om voor eene maand, of zo lang als men zal goedvinden, te gaen naar *Juffer Howe's*. Ik durve zeggen dat haare *Moeder* zulks zal toestaen, zo ik mijns *Vaders* toestemminge hebbe om 'er te gaen.

Indien dit ook niet vergund worde, en ik uit mijns *Vaders* huis gezet moet worden, smeeke ik, dat men mij laate gaen naar mijne *Mocij Hervey's*, daar ik haare bevelen, en die van mijn *Vader* en *Moeder*, onschcenbaar zal in agt neemen.

Dog zo dit ook al niet kan worden ingewilligd, dan is mijne ootmoedige bede, dat ik naar mijn *Oom Harlowe's* mag gezonden worden, in plaatze van naar mijn *Oom Antonij's*: Ik bedoele hiermede geen kleinagtinge te doen aan mijn *Oom Antonij*: Maar zijne *Gragt*, met zijne *Brug*, die men dreigt op te haalen, en misschien de *Kapel* die 'er is, verschrikken mij meer dan ik zeggen kan;

kan, niettegenstaende uwe *geestige* begekkinge van mij wegens dien schroom.

Indien men mij dit insgelijks weigere; en ik gevoerd *moet* worden naar het Huis, het welk, rondom in zijne gragten beslooten, voor mij een geneuglijk verblijf plegt te zijn; laat men mij dan belooven, dat ik niet gedwongen zal worden, om daar de bezoeken van den Hr. Solmes te ontvangen; en dan zal ik 'er zo gewillig naar toe gaen, als ooit.

Zie daar, Mijn Heer, deeze zijn mijne nieuwe voorflagen. En zo geen derzelve aan uw oogmerk beantwoordt, alzo zij alle strekken om de bezoeken van dien onedelmoedigen *aanhouder* af te snijden, zo gelief te weten, dat 'er geen onheil is, waaraan ik mij niet liever onderwerpen zal, dan mijne hand te geeven aan den man, welken ik geen deel in mijn hart kan gunnen.

Schrijve ik in eenen stijl, die verschilt van mijnen gewoonlijken, en van 't geen ik wel wenschte gelegenheid te hebben om te schrijven; een onpartijdig mensch, die wist wat ik bij toeval, binnen dit voorleeden uur, gehoord hebbe uit uwen mond, en dien van mijne Zuster, en van eenen derden, (bijzonderlijk de reden die gij geeft, om op deeze geweldige wijze voort te drijven; te weten, de haast-verwagte overkoomst van mijnen Neef Morden) zou denken, dat ik maar al te veel reden daartoe hebbe. Gelief daarenboven te bedenken, mijn Heer, dat daar mijne *klaagende vocativen* mij aan zo veel sinaad en spot onderworpen hebben, het al tijd is, al waare het maar om zulke uitsteekende voorbeelden na te volgen, als

Gij

Gij en mijne *Zuster* mij geeft, dat ik mijn cha-
racter tragte staende te houden, om dus *minder*
vreemd, en *nader vermaagschapt aan U* beiden
geagt te worden, dan gij beide zedert eenigen
tijd schijnt ondersteld te hebben dat ik ben.

Met uw verlof, om op eenmaal *mijn vrou-
welyken pijn-koker te ontledigen*, doe ik 'er bij,
dat ik geen andere reden weete, welke gij kunt
hebben om mij het antwoorden aan u te verbie-
den, na dat gij aan mij geschreeven hebt wat u
goeddagt, dan dat gij bij u zelve wel bewust zijt,
de behandelinge, die gij mij aandoet, voor regt
en reden niet te kunnen verantwoorden.

Zo het anders zij, Ik een ongeleerd, on-re-
deneerkundig meisje, bijna een derde jonger dan
gij, zal het onderneemen, (zo verzekerd ben ik
van de regtvaardigheid mijner zaake) om over de
beslissinge van mijn lot een kans met u te waagen:
Met u, Mijn Heer, die het voordeel hebt gehad
van eene academische opvoedinge; wiens ver-
stand gesterkt moet zijn door opmerkinge, en ge-
leerden omgang; en die, vergeef mij, dat ik zo
laag daale, gewend zijt, om *harde brokken te*
verzwelgen te geeven aan dengeenen, tegen
welke gij u verwaardigt te schrijven.

De een of ander onpartijdig persoon, uw
geweezen Leermeeſter, bij voorbeeld, of de god-
vrugtige en eerwaardige Dr. Lewen, zij regter
ruffichen ons: En zo een van beide uitspraak tegen
mij doe, zal ik belooven mij aan mijn noodlot
te onderwerpen: Mids, zo het tegen u gewee-
zen worde, dat het mijn Vader alleen behaage,
mij de weigeringe te gunnen van den man, wel-
ken

ken men mij met zo veel geweld zoekt op te dringen.

Ik vleije mij, Broeder, dat gij te gereeder tot deezen voorflag zult overgaen, alzo gij een *hoog* gevoelen schijnt te hebben van uwe bekwaamheid in het redeneeren; en geen *laag* van den drang der redenen, die in uwen laatsten Brief vervat zijn. En dewijl ik in eene twiſt met u onmogelijk eenig voordeel hebben kan, zo de regtvaardigheid mijner zaake mij dat niet verſchaft, (waarvan gij geen gedagten hebt) zo betaamt het u, dunkt mij, aan eenen onpartijdigen goëman te toonen, dat *ik* ongelijk hebbe, en *gij* niet.

Zo dit van u aangenomen worde, is het noodig dat de ſtrijd gevoerd worde met de pen; het gebeurde ter neergeſteld, en van beide kanten erkend; en de beſliffinge gegeven worde volgens de kragt der redenen, welke ieder ter ſtaavinge van zijnen kant des geſchils zal voortbrengen: Want met uw verlof dat ik 't zegge, ik kenne de *manbaſtigheid* van uwen aart al te wel, dan dat ik eene redentwiſt *bij monde* tegen u zou onderneemen.

Zo het niet worde aangenomen, zal ik beſluiten, dat gij uw gedrag jegens mij niet kunt verdedigen: En zal alleen van u verzoeken, dat gij mij in toekomende wilt behandelen met die beleefdheid, welke een Broeder, die zo wel wellevend als geleerd geagt wil worden, aan eene Zuſter is verſchuldigd.

En nu, mijn Heer, zo het ſchijnt dat ik eenige heftigheid getoond hebbe, die niet geheel vreemd is van de verwantſchap, in welke ik de ee-

re hebbe van met *u*, en met mijne *Zuster* te staen; en die men mag oordeelen niet heel overeenkoomstig te zijn met dat gedeelte van mijn character, waardoor ik, naar het schijnt, voormaals ieders Liefde won; gelief te overweegen aan *wien*, en aan *wat* het is te wijten; en dat ik dit gedeelte van dat character niet afleide, voor dat het mij onderhevig maakte aan dien smaad en aan dien hoon, welken een Broeder, die eene *onafhangelijkheid*, *vrijwillig* door mij afgestaen, *zogretig heeft vastgebouden*, en die oogenschijnlijk zig daarop *zo verbest* heeft, niet aan *eenig mensch* behoorde betoond te hebben, veelmin aan eene *zwakke* en *weerlooze Zuster*: Welke, dat niettegenstaende, eene genegene en eerbiedige Zuster is, en gaarn zig bij alle toekomende gelegenheden *zo betoonen zoude*; gelijk zij in elk bedrijf van haar voorgaende leeven gedaen heeft, schoon zij zedert eenigen tijd met zulke onvriendelijke vergeldingen bejegend zij.

CL. HARLOWE.

Zie de kragt, mijne waarde, en de snelvlocijendheid, gelijk ik zeggen mag, van de drift; want de Brief, dien ik u zende, is het eerst ontwerp, zonder kladder of uitschrappinge afgemaakt.

Vrijdag te drie uren.

Zo dra ik het had afgeschreeven, zond ik
het

het naar beneden aan mijnen Broeder door Juffrouw Lysje.

De slons kwam kort daarna weder boven, geheel ontsteld, met een *Lieventijd*, *Juffer!* Wat hebt gij gedaen? — Wat hebt gij geschreeven? Want gij hebt hen alle in een *luidrugtig* oproer gebragt!

* * * *

Mijne Zuster is zo even dit oogenblik van mij af gegaen: Zij kwam in vollen vuur en vlam boven, hetwelk mij noodzaakte mijne pen schielijk ter neer te leggen: Zij liep naar mij toe —

O Haagdeveld! zeide zij, mijnen nek wat *al te* hard streelende. En is het hiertoe eindelijk gekoomen! —

Slaet gij mij, Bella?

Noemt gij dit u te slaen? U *dus* maar een slagje op uw schouder te geeven, zeide zij; weer zagter slaende — Dit was het, waartoe wij wel verwagteden dat het koomen zoude — Gij moet onafhankelijk zijn — Mijn Vader heeft te lang voor u geleefd! —

Ik stond met heftigheid te spreken; maar zij hield haar neusdoek voor mijn mond, op eene vrij ruwe wijze — Gij hebt genoeg met uwe pen gedaen, snoode luistervink, als gij zijt! Maar weet, dat nog uw ontwerp van onafhankelijkheid, nog van uwe bezoeken, u vergund zal worden. Ga maar uw gang, gij verkeerde! Roep uwen Guit maar te hulpe om u *onafhankelijk* van uwe Ouders, en *afhankelijk* van

hem te maaken! — Doe zo maar! — Bereid u van stonden aan, — Besluit wat gij wilt mede neemen — Morgen vertrekt gij — Maak 'er staat op, morgen vertrekt gij! — Gij zult hier niet langer blijven, met uw bespieden, en heimelijk omloopen om te luisteren wat de luiden zeggen — Het is vast beslooten kind! — Morgen vertrekt gij — Mijn Broeder zou boven gekoomen zijn, om u dit te berigten; maar ik overreedde hem tot het tegendeel — Want ik weete niet, wat 'er van u zou geworden zijn, zo hij het gedaen had — Zulk een Brief! Zulk eene baldaadige, zulk eene *waanwijze* uitdaagster! — O gij trots schepzel! Maar bereid u maar, gelijk ik zegge — Morgen vertrekt gij — Mijn Broeder zal uwe stoute uitdaaginge aanneemen; maar het moet *bij monde* zijn; en te mijn Oom Antoni's — Of misschien ten huize van den Hr. Solmes —

Dus holde zij vast voort, genoegzaam schuimbekkende van drift, tot dat ik, alle geduld verliezende, zeide, Geen geweld hier meer, Bella — Hadde ik geweeten, op welke wijze gij voorhadt boven te koomen, gij zoudt mijne kamerdeur niet open gevonden hebben. Praat tegen uwe *Dienstmeid* op deeze wijze. Hoe *ongelijk* ik u ben, waarvoor ik God danke, ik ben niettemin uwe Zuster — En laat ik u zeggen, dat ik morgen niet wil vertrekken, nog overmorgen, nog den volgenden dag — ten zij ik met geweld worde weggescept.

Wat! ook niet, zo uw Vader en Moeder
het

het gebieden ——— *Kleuter?* zeide zij; schoon haar een ander woord op de tong lag, gelijk bleek uit haar stil houden en wijze van zeggen, voor dat dit 'er uit kwam.

Als het *daartoe* komt, Bella, dan zal ik weeten, wat ik te zeggen hebbe. Dog het zal uit hun eigen mond zijn, zo ik het doe ——— Niet uit uwen, nog van uwe Lys ——— En spreek nog maar een woord tegen mij, op deeze wijze, en daar moge van koomen wat 'er wil, ik zal mij in hunne tegenwoordigheid dringen; en vraagen, wat ik gedaen hebbe, om dus behandeld te worden!

Koom met mij, kind! Koom met mij, zagmoedig lam ——— mij bij de hand neemende, en naar de *deur* leidende ——— Vraag het hen nu ——— Gij zult uwe veragte Ouders *beide* te zamen vinden! ——— Hoe nu! bezwijkt uw hart? ——— want ik bleef staen, daar zij mij dus schamperlijk aanbod te geleiden, en onttrok haar mijne hand.

Ik behoeve niet geleid te worden, zeide ik; en nademaal ik uwe noodiging kan voorwenden, *zal* ik gaen: En ik haastede mij diesvolgens in mijne drift naar de trap ——— Maar zij geraakte nog tusschen mij en de deur, en sloot die toe ———

Laate ik haar eerst verwittigen, stout-aard, zeide zij van uw bezoek ——— Laate ik het doen, om uwentwille ——— Want mijn Broeder is bij hen. Dog die weder open doende, als zij mij zag te rugge deinzen ——— Ga, zo gij wilt! ——— Waaron gaet gij niet! ——— Waaron gaet gij

gij niet, Juffer, — mij al volgende naar mijn kabinetje, werwaards ik mij begaf, en mijn hart vol zijnde, de glazen-deur agter mij toetrok; en ik konde mijne traanen niet langer binnen houden.

En ik wilde haar niet een woord meer antwoorden op haare herhaalde beschuldigingen, nog op haaren eisch om mijne deur open te doen, (want de sleutel was aan den binnen kant) nog zelf niet eens mijn hoofd naar haar wenden, terwijl zij door het glas naar mij keek. En eindelijk, hetwelk haar eene hartlijke spijt was, trok ik de zijde' gordijn roe, dat zij mij niet zien zou, en dus ging zij den gantschen weg al preutelende naar beneden.

Is deeze behandeling niet genoeg om eene roekeloosheid te verwekken, waarom men te voren nooit gedacht had?

Dewijl het maar al te waarschijnlijk is, dat ik naar mijns Ooms zal worden weggevoerd, zonder dat ik in staat ben om u daarvan vooraf kennis te geeven; Zo verzoeke ik, dat zo dra gij van zulk eene geweldenaarij zult hooren, gij naar de gewoone plaatze wilt zenden om die Brieven van u van daar te rug te neemen, welke mij niet zijn ter hand gekoomen, en de mijne, die 'er mogen leggen, daarvan daan te krijgen.

Dat gij altoos moogt gelukkig zijn, mijne waarde, bidt uwe

CL. HARLOWE.

Ik hebbe uwe vier Brieven ontvangen. Dog ik ben in zulk eene giftinge, dat ik daarop tegenwoordig niet kan schrijven.

IX,

IX. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
HOWE.

Vrijdag avond den 24 van Maart.

Ik hebbe een zeer tergenden Brief van mijne Zuster. Ik kon wel onderstellen, dat zij gebelgd zou zijn over de versmaadinge, welke zij zig in mijne kamer op den halze haalde. Van haar gedrag is zekerlijk geene andere reden te geeven, dan uit eene woede door eene vermoede Medegadinge aangestookt.

Aan Juffer CLARISSA HARLOWE.

Ik hebbe u te berigten, Dat uwe Moeder uw vertrek op morgen nog heeft afgebeden: Dog inderdaad hebt gij bij haar uit, zo wel als bij alle andere.

In uwe Voorflagen, en den Brief aan uwen Broeder hebt gij u zo zot en zo wijs, zo jong en zo oud, zo minzaam en zo hardnekkig, zo zagmoedig en zo vinnig betoond; dat 'er nooit zulk een vermengd character was.

Wij weten alle wel *van wien* gij deeze nieuwe heftigheid ontleend hebt. En egter moeten de zaaden daarvan in uw hart zijn, anders kon

het op een sprong zo wild niet steigeren. Men zou den Hr. Solmes kwaad gunnen met hem zulk eene *schurwe*, *niet-schurwe* kleuter toe te wenschen; eene andere van uwe tegenstrijdige hoedanigheden ——— Ik laate u opmaaken wat ik 'er mede meene.

Hier wil uwe Moeder u niet laten blijven, Juffer: Haar gemoed kan geen rust hebben, zo lang zulk eene weerspanning van een kind zo nabij haar is: Uwe Moeij Hervey wil geen last op zig neemen, welken de geheele familie te zamen niet wel kan waarneemen: Uw Oom Harlowe wil u ten zijnen huize niet zien, voor dat gij getrouwd zijt ——— Dus, dank hebbe uwe eigene stijfkoppigheid, hebt gij niemand, die u ontvangen wil, dan uw Oom Antonij ——— Daar moet gij binnen zeer weinige dagen naar toe gaen, en als gij daar zijt, zal uw Broeder, in mijn bijzijn, alles regelen wat betreft uwe zedige uitdaaginge: — Want die wordt aangenomen, dat verzekere ik u. Dr. Lewen zal 'er mogelijk zijn, nademaal gij hem verkiest; Een *ander* heer insgelijks, al waare het maar om u te overtuigen, dat hij een ander slag van een man is, dan waar voor gij hem gehouden hebt. Uwe twee Oomen zullen 'er *mogelijk* ook zijn, om te zien, dat de *arme*, *zwakke*, en *weerlooze Zuster* rein spel heeft. Dus ziet gij wel, Juffer, wat al gezelschap uwe bitze uitdaaginge zal bijeen trekken.

Maak u tegen den dag om te vertrekken bereid. Gij zult die boodschap wel haast ontvangen. Vaarwel Mama Nortons *zoete kind!*

ARAB. HARLOWE.

Ik

Ik schreef den Brief uit, en zond hem aan mijne Moeder met deeze regels.

*Een klein woordje, mijne altoos-gëeerde
Mama!*

Zo mijne Zuster den ingeslootenen volgens goedvinden van mijn Vader, of u, geschreeven heeft, moet ik mij onderwerpen aan de behandelinge, welke zij mij daarin geeft, met deze aanmerkinge *alleen*, Dat dezelve nog te kort schiet bij de bejegeninge, welke ik van haar in persoon ontvangen hebbe. Zo zij't naar haar eigen hoofd gedaen heeft — Wel dan, Madam — Dog ik *wist* wel, dat als ik uit uwe tegenwoordigheid gebannen wierd — Evenwel, tot dat ik weete, of zij last tot deeze behandelinge heeft of niet, zal ik alleen verder schrijven, dat ik ben

*Uw zeer ongelukkig Kind,
CL. HARLOWE.*

Dit Antwoord ontving ik op een open stukje papier, dog het was op eene plaatze nat: Ik kuste die plaatze; want ik ben verzekerd, dat een Moeders traan de blaar daarop getrokken had, om zo te spreken. Zij moet het (ik *hoop*e dat zij het moet) met weerzin geschreeven hebben.

Het is stout om bescherminge te verzoeken, daar men het gezag in den wind slaet. In uwe Zuster, die zig in *uwe* omstandigheid niet gaarn aan *uwe* verkeerdheid zou hebben schuldig

ge.

gemaakt, is het niet zo heel kwaalijk te neemen, dat zij daarover op u toornig is. Evenwel hebben wij haar gezegd, dat zij haaren *ijver* voor ons gehoord gezag moest maatigen. Zie, of gij een ander gedrag verdienen kunt, dan waarover gij klaagt: Het welk evenwel niet zo smertlijk voor u kan zijn, dan de *oorzaak* daarvan is voor

Uwe nog ongelukkiger Moeder.

Hoe dikwijls moet ik u verbieden mij eenigzins aan te zoeken!

Geef mij, mijne waardste Juffer Howe, uw gevoelen, wat ik *kan*, wat ik *beboore* te doen. Niet wat gij (zo gefold als ik gefold worde) in *verbolgenheid* of *drift* zoudt doen ——— nademaal gij, zo aangeprikkeld zijnde, mij zegt, dat gij al voor deezen tijd bij een zeker persoon zoudt geweest zijn ——— En stappen, die men in drift doet, missen bijkans nooit van oorzaak tot berouw te geeven: maar berigt mij, wat gij denkt dat een bezadigd oordeel, en na-bedenkinge zal wettigen, welke ook de uitslag zijn mogt.

Ik twijffele niet aan uwe *medelijdende* Liefde: Dog het is egter onmogelijk, dat gij den hoon en vervolginge zo leevendig kunt gevoelen, als ik die ze onmiddelijk lijde ——— En zijt derhalven *beter* geschikt om mij raad te geeven, dan ik zelve doen kan.

Ik zal het hierop laten aankoomen. Hebbe ik genoeg geleeden en verdragen, of niet? En indien zij nog al zullen voortvaaren; indien die wonderlijke

lijke aanhouder tegen eenen zo kragtiglijk betuigden afkeer, *nog al* zal aanhouden; zeg, *Wat kan* ik doen? — Welken weg inslaen? — Zal ik naar London vlugten, en mij tragten te verschuilen voor Lovelace zo wel, als voor alle mijne eigene Bloedverwanten, tot dat mijn Neef Morden overkoome? Of zal ik te sloop gaen om mijnen Neef te Livorno op te zoeken? Nogthans hoe vol van gevaar is dit laatste, aangezien mijne Sexe, en mijne jongheid! — En zou mijn Neef wel niet naar Engeland kunnen zijn afgestoken, terwijl ik derwaards reisde? — *Wat kan* ik doen? — Zeg mij, zeg mij dog, mijne waardste Juffer Howe, (want ik durve mij zelve niet betrouwen) zeg mij dog, wat ik *kan* doen!

Elfuuren's nagts.

Ik ben genoodzaakt geweest om te beproeven, of ik mijne toornige driften aan mijn Clavecimbaal niet kon doen bedaaren; hebbende eerst mijne deuren en vensters dicht toegeslooten, dat ik beneden niet gehoord mogt worden. Wanneer ik de houten vensters toetrok, verschafte het gekrijfch van Minerva's Vogel van verre, als van de menigmaal bezogte Houtschuur afkoomende, mij het onderwerp in dat bekoorelijk GEZANG aan de WIJSHEID, welke onze Sexe tot eere trekt, als door eene van haar geschreeven zinde. Ik ondernam, voor eene week, om de drie laatste Sneeden daarvan op nooten te stellen, als niet ongevoegelijk zijnde bij mijne ongelukkige om-
stan-

standigheden; en na dat ik het Gezang nog eens had overgelezen, waaren die mijn Speel-stuk: En Ik ben verzekerd, dat mijn hart mijne vingers vergezelde in de plechtige bede aan de Alwijze en Almagtige Godheid, welke zij in zig vervatten.

Ik sluite het Gezang hierin, met mijne Proef daarbenevens. Het onderwerp is deestig: Mijne omstandigheden zijn zielroerende; En ik vleije mij, dat ik niet heel ongelukkig geweest ben in de uitvoeringe. Indien het uwe goedkeuringe wegdraage, zal ik daaraan niet meer twijffelen: En ik zou 'er nog meer van verzekerd zijn, konde ik door uwe stem, en door uwe vingeren daarvan de proef hooren neemen.

G E Z A N G

A A N D E

W I J S H E I D.

Door eene JUFFROUW.

I

De Nachtuil, die, in 't waggelend dak,
 Zich voor den glans van 't licht verftak,
 Verlaat den hollen muur,
 Begroeid met mos en klimopblâen;
 En vliegt nu, eenzaam, af en aan
 In 't doodsche en donkerst uur.

II.

II.

Ik hoor, verheugd, zijn dof geluid,
 Dat op de tong der Echo stuit;
 Die 't straks de windjes leert:
MINERVE'S gunstling! 'k volg uw raad,
 En streef daar **WIJSHEIDS** zetel staat,
 Waarvoor zich 't hart verneert.

III.

Zij mint, o Nacht, uw stil gebied,
 Wanneer Bedrog de zinnen niet
 Verleidt door 't valsche beeld:
 De Dwaasheid legt dan 't momtuig af,
 Waar 't licht een weidsche Verwe aan gaf,
 Die 't oog verlokt en streelt.

IV.

O **PALLAS**, eedle Kunst-Vorstin!
 Gij kuifcht het hart, gij streelt den zin
 Die uwe wellust smaakt.
 't Verstandig oog van 't braaf *gemoed*
 Wordt, lettende op uw' schoonte en gloed,
 Verrast, verrukt, vermaakt.

V.

Verhoor, daar 'k aan uw outer kniel',
 De sineekgeloften eener ziel',
 Die, vrij van woeste drift,
 Op uw' onfaalbre regels bouwt,

Daa

Den ijden wensch der dwaazen schouwt,
En 't nut van 't nietig schift.

VI.

ACHILLES Pluim, noch CRESUS Geld,
DIONES Bos, die ras verfmelt,
Zijn 't lokaas mijner hoop:
Der *Eerzucht*, *Hoogmoed*, *Gierigheid*,
Wie 't schijnbaar goed verrukt en vleit,
Zij dit voor zorg te koop.

VII.

Het schoon der Ziele, een eedler zwier,
Uw *beste* gift, ô WIJSHEID! fier
Mijn hart, dat de ondeugd weert.
Schenk mij voor RIJKDOM, Rust en Vreugd:
Voor MAGT, het ruimst Gezag der Deugd,
Die mijn Gemoed regeert.

VIII.

Wanneer het wuft *Geluk* verdwijnt,
De teedre Roos der *Wellust* kwijnt,
En op heur Graf vergaat:
Dan duurt uw onvergangbre Glans,
Dan groent en bloeit uw Lauwerkrans
In onverdorden staat.

IX.

Ik trots, beveiligd door *Uw* gunst,
De logen, valsheid, list en kunst

Der

Der Dwinglandije en Nijd.
 Den loomen Dwaas veracht mijn geest:
 Geen valsch *Vernuft* maakt mij bevreest
 Voor Scherts of bits Verwijt.

X.

Bij *U* ontduike ik 't woest gewoel
 Der Twist, en sta geen Haat ten doel,
 Nog 's waerelds eerloos loon.
U volge ik in het vreedzaam woud,
 Waar Plato's ziel zich blijde onthoudt,
 Verfiert met al uw schoon.

XI.

Ilyffus stroom bragt, heinde en veer,
 Op zijn bevel, uw wijze Leer
 Van **SCHOON, VOLMAAKT, en GOED:**
 Athene, opmerkend, vatte 't woord,
 Dat, van haar Zoonen aangehoord,
 Daalde in 't oprecht gemoed.

XII.

Die Stem der **WAARHEID** ving het oof
 Der loffe Jeugd, zij gaf gehoor,
 En voelde een' andre min:
 Het woën der *Drift* werdt straks bedaard,
 De lieve *Deugd* nam, zagt van aart,
 Het vlugge zintuig in.

XIII.

Gij blaast des **DICHTERS** zanglust aan,
 's **LANDS** oorber leert *gij* voor te staen,

Gij

Gij zwaait der HELDEN Staf;
 Het STIL Vermaak der wijze KLUIS;
 De zoete Vreugd van 't vreedzaam HUIS
 Daalt van uw invloed af.

XIV.

Aan geen verferde Goôn gesnoerd,
 Wordt mijn Gedagte om hoog gevoerd
 Tot U, Volmaaktste GEEST!
 Van wien de Gift der WIJSHEID daalt;
 't Verstandlijk Licht, zijn oorsprong, straalt;
 Welks glans de Domheid vreesft.

XV.

Vergunne een straaltje van dat Licht,
 't Geen mijne onzekre treden rigt
 Op wegen krom en steil;
 Waar langs mijn' Ziel, verhelderd, freev';
 Schoon hier een mist van dooling zweev';
 Naar 't eeuwigduurend Heil.

XVI.

De Drift van 't Bijgeloovig brein,
 Der Dwaazen opgesmukte Trein
 Ontdekt haar oog in 't hart.
 Zij acht des waerelds eelfte Vreugd,
 Ontbloot van 't waar Genot der DEUGD,
 Slegts Ijdelheid en Smart.

Andante

Aan geen ver-zier-de Goon gesnoerd, Wordt myn' gedagt' om hoog gevoerd, Tot U Vol-

maaktste G E E S T. Tot U Volmaaktste G E E S T. Van Wien de Gifft der

W I S S E I D daalt, t Verstandlyk licht, zyn Oorsprong, straalt, Welks glans de dom-heid Vreest. Welks glans de domheid

Vreest.

*Vergunme een Straaltje van dat licht,
 't Geen myn' onzekre treden rigt
 Op Wegen krom en steil,
 Waar langs myn Ziel, Verhelderd, streef;
 Schoon hier een mist van dooling zweef,
 Naar 't eeuw'g duurend heil.*

*De drift van 't bygeloovig brein,
 Der dwaazen opgelmukte trein
 Ondekt haar oog in 't hart.
 Zy acht des Waerelds eelste Vreugd,
 Ontbloot van 't waar genot der Deugd,
 Slegts ydelheid en smart.*

X. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, aan Juffer
HOWE.

Vrijdag, 's Middernagts.

Ik hebbe nu een bezadigder oogenblik. Nijd, Heerschezugt, hoogloopende en eigenbaatige Wraak, en alle geweldige Driften, leggen nu, zeer waarschijnlijk, rondom mij in rust; en zullen mijne eigene toornige hartstogten niet wijken voor het stil uur, en insgelijks bedaaren? — Zij, zijn daarvoor geweeken, en ik hebbe van deezen geruster tijd mijn gebruik gemaakt om uwe laatste Brieven eens weder over te leezen. Ik zal zommige passagies in dezelve aanroeren: En op dat ik de maar even-wedergekreegene kalmte te minder in gevaar mag brengen, zal ik beginnen met het geen gij schrijft van den Hr. Hickman.

Met uw verlot moet ik zeggen, Dat het mij leed is, dat gij uzelve niet kunt overreeden, om beter, dat is te zeggen, *regtmaatiger* denkbeeld van dien heer te hebben, dan uwe koddige schilderij van hem toont dat gij doet; of ten minsten, dan de grappen van uwe natuurlijke geestigheid iemand wel zouden doen *denken*.

Ik verbeelde mij niet, dat gij zelve zeggen zult, dat hij voor de schilderij gezeten heeft, die gij geschetst hebt. En egter is ze, over het ge-

heel, niet grootliks tot zijn nadeel. Waare ik in eene geruste gemoedsgesteldheid ik zou onderneemen om eene beminnelijker en regtmaatiger gelijkenis te maaken.

Al heeft de Hr. Hickman die vrijmoedigheid niet, welke andere mannen hebben, hij heeft die vriendelijkheid en zagmoedigheid, welke veele derven: En welke met de oncindige agtinge die hij voor u heeft, hem een van de gevoeligste mannen ter wereld zal maaken voor eene persoon van uwen geest en leevendigheid.

Schoon gij zegt, dat ik zelve geen zin in hem zou hebben, ik verzeker u, indien de Hr. Solmes zulk een man waare, als de Hr. Hickman, van persoon, gemoed, en gedrag, mijne vrienden en ik zouden nooit twist over hem gehad hebben, zo zij mij niet hadden willen toestaen om ongetruwd te leeven; De Hr. Lovelace (zulk een character hebbende, als hij heeft) zou niet eens bij mij in overweeging zijn gekoomen. Dit kan ik dies te stoutmoediger betuigen, om dat ik duidelijk bemerkte, dat van de twee hartstogten van *Liefde* en *Vreeze*, Deeze man geschikt zal zijn om eener Vrouwe eene veel grooter maate van de *laatste* in te boezemen, dan ik mij verbeelde bestaenbaar te zijn met de *eerste*, om een gelukkig Huwelijk te maaken.

Ik ben verheugd over uwe bekenenis, dat geen man u beter behaagt dan de Hr. Hickman. Binnen korten, twijffele ik niet, of gij zult in staat zijn, indien gij uw hart daaromtrent op de proef stelt, om te erkennen, dat geen man u zo wel behaagt: Bijzonderlijk, als gij gaet bedenken,
dat

dat de gebreken zelf, die gij in den Hr. Hickman vindt, hem wonderlijk wel geschikt doen zijn om u gelukkig te maaken: Dat is te zeggen, zo het tot uw geluk noodzaakelijk zij, dat gij *in alles uw eigen zin krijgt.*

Dog laate ik 'er nog een ding bijvoegen: En dat is dit: — Gij bezit zulk een vluggen geest, dat gij met uwe wonderbaare gaaven, elken man ter wereld, die u beminde, zoudt doen kijken als een gek, ten zij hij zulk een waare als Lovelace.

Vergeef mij mijne openhartigheid, mijne waarde: en vergeef 't mij ook, dat ik zo schielijk wederkeere tot onderwerpen, welke mij zelve zo onmiddelijk betreffen, als die ik nu zal aanroeren.

Gij houdt weder aan, (door des Hren. Lovelaces gevoelen bevestigd) dat ik mijn eigen Goed moet tot mij *neemen* [*wederneemen* kan ik het niet noemen, als nooit in het bezit daarvan geweest zijnde]: En ik hebbe u grond gegeven om te verwagten, dat ik dit onderwerp naaukeuriger zal overweegen, dan ik voorheen gedaen hebbe. — Ik moet evenwel bekennen, dat de redenen, welke ik tegen het volgen van uwen raad had in te brengen, zo duidelijk zig opdedden, dat ik dacht, dat gij die zelve wel zoudt gezien hebben, en daardoor, tegen uwe schielijker raadgevinge, tot een ander besluit gebragt zijn.

— Dog nademaal dit zo niet is, en dat gijen de Hr. Lovelace beide mij noopen om mijn eigen Goed te aanvaarden, zal ik het onderwerp kortlijk eens beschouwen.

Laate ik u in de eerste plaatze vraagen, mijne waarde, onderfeld zijnde dat ik gezind was om uwen raad te volgen, Wien hebbe ik om mij in mijnen eisch te ondersteunen? Mijn Oom Harlowe is een van mijne Voogden — Die is tegen mij. Mijn Neef Morden is de andere — Die is in Italic, en mag wel zeer waarschijnlijk ook tegen mij zijn opgezet. Mijn Broeder heeft verklaard, dat zij beslooten hebben hun oogmerk door te drijven voor dat hij overkoomt: Zo dat alles, naar dat zij voortjaagen, waarschijnlijk zal beslist zijn, al schreef ik, voor dat ik Antwoord van hem kan hebben. En daar ik dus opgeslooten ben, al kwam het Antwoord nog in tijds, en het stond hun niet aan, zo zouden zij het mij onthouden.

Ten anderen, Hebben Ouders groot voordeel in elks oogen boven een kind, zo deeze derzelve goeddunken betwiste in haar uit te huwelijken: En zo behoort het ook; nademaal uit twintig voorbeelden misschien geen twee zouden kunnen bijgebracht worden, waarin *zij* geen gelijk, het *kind* geen ongelijk hadde.

Gij zoudt niet willen hebben, ben ik verzekerd, dat ik des Hren. Lovelaces aangeboden bijstand in zulken eisch aannam. Zo ik dien van iemand *anders* zou willen omhelzen, wie anders zou dog zin hebben om in regten te gaen voor een kind tegen ouders, die hetzelfde, tot onlangs toe, altoos zo genegen waaren? — Dog al wierd 'er zulk een voorstander gevonden, welk eene lengte van tijd zoude het neemen in den loop van een pleidooij? Het Testament en de

Do-

Donatien hebben gebreken in zig, zeggen zij. Mijn Broeder praat zomtjids van in *Het Bosch*, zijn verblijf te gaen neemen: Met oogmerk, onderstelle ik, om het noodig te maaken dat hij daar met regt uit gezet wierd, zo ik ondernam het te aanvaarden; of zo ik den Hr. Lovelace stond te trouwen, om hem allen tegenstand en moeilijkheid te verschaffen, welke de Wer hem kon aan de hand geeven.

Deeze gevallen hebbe ik mij maar eens voorgesteld, enkel om over te redeneeren: Dog zij koomen alle in 't geheel niet in aanmerkinge, schoon 'er iemand te vinden *waare*, die mijne zaak wilde opneemen: Want ik verzekere u, dat ik eer mijn brood zou willen bedelen, dan mijn regt met mijnen Vader bepleiten: Nademaal ik overtuigd ben, dat het zij een Ouder zijn pligt doe bij zijn Kind, of niet, het Kind niet verschoond kan worden van haaren pligt jegens hem te doen. En voor den regtbank te gaen met mijnen *Vader*, hoe luidt dat dog? Gij zult zien, dat ik gewag gemaakt hebbe van mijnen wensch (als ter keuze uit verscheidene, en als eene gunst) om verlof te hebben van derwaards te gaen, zo ik uit zijn huys *moet* gezet worden: Maar niet een stap verder kan ik gaen. En gij ziet, hoe kwaalijk dit genomen wordt.

Om kort te gaen dan, waar hebbe ik op te hoopen, dan op eene veranderinge in mijns Vaders besluit? — En is daartoe wel eenige waarschijnlijkheid; daar mijn Broeder en Zuster zo veel vermogen op iedereen verkreegen, en zo veel belang hebben om de vijandschap door te

zetten, voor welke zij nu openlijk tegen mij zijn uitgekoomen?

Wat belangt des Hren. Lovelaces goedkeuringe van uw ontwerp van aanvaardinge, daarover ben ik niet verwonderd. Hij ziet zeer waarschijnlijk de zwaarigheden wel door, die ik zou hebben om hetzelfde, zonder zijnen bijstand, ter uitvoer te brengen. Vond ik mij zo vrij, als ik wel wenschte te zijn, de Hr. Lovelace zou misschien minder kans bij mij hebben, dan zijne trotsheid hem mogelijk toelaat zig te verbeelden; niettegenstaende gij zo veel vermaak scheidt om zijnentwegen met mij te gekken. Hoe weet gij, of niet alles wat in zijne aanbiedingen fraaij en redelijk schijnt; als daar is, dat hij zijn lot van mijne gunst verwagten zou, na dat ik onafhankelijk geworden waare, gelijk ik het noemen mag (waarmede ik niets meer meene, dan de vrijheid te hebben van eenen man af te slaen in dien Solmes, aan welken het mij pijnlijk is als aan mijnen Man te denken); en als daar is, dat hij mij niet zou bezoeken zonder mijn verlof; en tot dat de Hr. Morden koomen zou; en tot dat ik gerust kon zijn van zijne Hervorminge; ——— Hoe weet gij, zegge ik, of hij zig dus niet houdt enkel om bij u zo wel als *mij* beter in de gunst te staen, door uit eigene beweeginge die voorwaarden aan te bieden, op welke hij noodzaakelijk moest denken, dat men staen zou, bijaldien het geval stond te gebeuren.

Daarenboven ben ik ten uitersten op hem misnoegd. Te dreigen, gelijk hij dreigt; en egter voor te geeven, dat het niet is om mij schrik aan

te jaagen; en u te verzoeken om *mij daarvan geen kennis te geeven*, daar hij weeten moest dat gij dat doen *zoudt*, en het buiten twijffel zijn oogmerk was; dat is eene zo laage konstenaar! — De man moet denken, dat hij met eene verschrikte gekkin te doen heeft, — Ik mijne hand te geeven aan zulken man van geweld! daar het mijn Broeder is, dien hij dreigt! — En wat heeft de Hr. Solmes hem gedaen? — Is *hij* te misprijzen, zo hij denkt dat eene zekere persoon eene hebbens-waardige Vrouw voor hem zou zijn, dat hij haar tragte te krijgen? — O dat mijne vrienden mij maar mijnen gang wilden gaen laten in dit een stuk! Want hebbe ik dog den man genoegzaame aanmoediginge geeven om deeze bedreigingen op te gronden? Waare de Hr. Solmes een man, omtrent welken ik maar onverschillig kon zijn, men zou mogelijk bevinden, dat zulk een heethoofd aan zijne oogmerken zeer weinig zou beantwoorden, met hem de verdienste van een Lijder te verleenen. Het is mijn lot, om als eene gekkin van mijnen Broeder behandeld te worden: Dog de Hr. Lovelace zal vinden — Trouwens ik zal *hem* mijne meeninge te weeten doen; en dan zal het met meer schik ter uwer kennisse koomen.

Met uw verlof moet ik u ondertusschen zeggen, dat het mij, in mijne bezadigder oogenblikken, tegen de borst is, hoe onnatuurlijk mijn Broeder ook tegen mij zijn mag, dat gij, mijne waarde, die eene andere mij zelve zijt, hem in uw schrijven zulke ongenadige steeken geeft, ten aanzien van het voordeel, hetwelk Lovelace

op hem had. Hij is wel uw Broeder niet. Maar denk, dat gij schrijft aan *zijne* Zuster. —

Op mijn woord, mijne waarde Juffer Howe, gij doopt uwe pen in gal als gij gestoord zijt: En ik zou wel haast genoegzaam in twijffel trekken, als ik eenige van uwe uitdrukkingen leeze, zo tegen *andere* van mijne nabestaenden als tegen hem, (schóon ter mijner begunstiging) of *uw eigen* geduld u wel zo ten vollen regt geeft, als gij zelve meent, om *andere* lieden wegens *bunne* drift over den hekel te haalen. Behooren wij niet bijzonderlijk zorgvuldig te zijn, om ons te onthouden van de gebreken, welke wij bestraffen? — En nochtans ben ik zo vertoornd op mijn Broeder en Zuster beide, dat ik deeze vrijheid jegens mijne waarde vriendin niet zou genomen hebben, niettegenstaende ik weete, dat gij hen *nooit* bemindet, hadt gij niet zo ligtjes gesproken van een zo aanstootlijk voorval, daar eens Broeders leeven in gevaar was: Daar zijne agtinge in de oogen der baldaadige Sexe nog dieper wonde ontvangen heeft; dan hij *ligbaamlijk* heeft uitgestaen; en daar eene vernieuwinge van dezelve booze verbolgheden (die wel doodlijker zou kunnen afloopen) gedreigd wordt.

Zijne agtinge, zegge ik, in de oogen der *Baldaadige Sexe*: Wie heeft geen regt om dezelve zo te noemen; daar het onder de mannen voor zulk een ongemeen stuk van zelf-bedwang gerekend wordt; (gelijk die twee Ligtmiffen, zijne gezellen, daarop roemden) dat men besluite om nooit eene uitdaaginge te *doen*; en onder welke het Duelleeren als een deel der woefte dapperheid

zó zeer in de mode is, dat een *bezadigd* man, die ik geloove dat, meestendeel, ook een *regt* dapper man is, dikwijls verleegen zij hoe hij zig in zommige gevallen te gedraagen hebbe, om of het pleegen van eene doodlijke misdaad, of het ondergaen van eene algemeene veragtinge te vermijden?

Om dit onderwerp een weinig uit te breiden; Mogen wij niet besluiten, Dat die geenen, welke zig kunnen schuldig maaken aan deeze veragtinge te toonen voor een man van bezadigdheid, die liever een verongelijkend woord over het hoofd zien, dan zijne handen met bloed zou bezoeden, de regels der waare grootmoedigheid niet kennen; nog weten hoe veel edeler het zij een ongelijk te *vergeeven*, en zelf hoe veel *manhaf*-*tiger* het zij hetzelve te *veragten*, dan het te *wreken*? Waare ik een man, mij dunkt, ik zoude iemand, die mij moedwillig op eene laage wijze kon verongelijken, te veel kleinagtinge toedraagen, dan dat ik op *zijn* leeven even hoogen prijs zou stellen, als op *mijn eigen*. Welk eene ongerijmdheid; Om dat iemand mij een gering ongelijk gedaen heeft, dat ik het in zijne magt stelle (ten minsten met *evengelijken* kans gewaagd) om mij, en die mij lief hebben, een onherstelbaar te doen! — Waare het geen *moedwillige* verongelijkinge, nog *bekende* partij zulks, dan kon er geen *reden* zijn voor wraak.

Hoe gaarn zoude ik mijzelve ontloopen, en hetgeen mij meest aangaet, zó ik maar konde! Deeze uitweidinge brengt mij te rug tot de gelegenheid daarvan — En die tot de onge-

duldigheid waarin ik was, toen ik mijnen laatsten Brief eindigde; want mijne omstandigheden zijn niet veranderd. Ik hernieuwe derhalven mijn voorgaende ernstig verzoek, terwijl de nieuwe dag nadert, en misschien nieuwe beproevingen zal medebrengen, dat gij (alle gunst of verbolgenheid zo veel mogelijk afleggende) mij zegt, wat gij wilt dat ik doe: ——— Want zo ik genoodzaakt ben om naar mijn Oom Antonij's te gaen, dan zal Alles, twijffele ik, met mij gedaen zijn. Nogthans hoe zulks te ontgaen ——— Dat is de zwaarigheid!

Ik zal deezem ten eersten ter bestemder plaats leggen. Als gij hem ontvangen hebt, laat geen tijd verloren gaen, bidde ik u, om uw raad te geeven (eer het te laat zij) aan

Uwe altoos verpligte

CL. HARLOWE

XI. BRIEF.

Jufw HOWE, aan *Jufw* CLARISSA HARLOWE.

Saterdag den 25. van Maart.

Wat *kan* ik u raaden te doen, mijn edel fchepzel? Uwe verdienste is uwe misdaad. Gij kunt *uwe* natuure niet meer veranderen, dan uwe ver-

JUFFER CLARISSA HARLOWE. 21

vervolgers de *honne*. Uw ramp is te wijten aan de overgrootte ongelijkheid, die 'er is tusschen u en hen. Wat wilt gij dog van hen hebben? Gaen zij niet naar hun character te werk? ——— En jegens wie? ——— Jegens eene vreemde. Gij behoort tot hen niet. Zij hebben twee dingen, waarop hunne hoope steunt om u tot onderwerpinge te beweegen ——— Het een is hunne *Ongewoeligheid* (ik gaf het wel gaarn een gepaster naam, zo ik durfde); het ander is de zorg die gij altoos gedragen hebt voor uw *character*, (Hebben zij dit te vooren al niet genoegzaam bekend?) en uwen schroom voor *dat* van Lovelace, het welk u in wanagtinge brengen zoude, zo gij eenigen stap deedt om door middel van hem uzelve te redden. Daarenboven weten zij, dat verbolgenheid en onverzettelijkheid u niet natuurlijk eigen zijn; en dat de toorn, waar toe zij u opgejaagd hebben, wel zal zakken, gelijk alle *buitengewoone* dingen metterhaast doen, en dat gij eens getrouwd zijnde, het zo goed zult stellen als gij kunt.

Dog zekerlijk hebben uws *Vaders* Zoon en oudste Dogter een oogmerk (door aan eene zo bekrompene ziel alles mede te deelen, wat zij weten van uwen regtmaatigen afkeer tegen hem) om u onherroepelijk voor uw gantsche leeven ongelukkig te maaken, indien gij den man moest hebben, die reeds nader aan hen verknogt is, dan hij ooit aan u kan worden, al stond de afschuwelijke dwang door te gaen.

Wat het aanhouden van dien vent belangt,
daar

daarover zullen diegeenen alleen verwonderd zijn, die den man niet kennen. Hij heeft niet de minste kiesheid. Zijn voornaam oogmerk in het trouwen raakt het hart niet. Hoe zullen dog die schoonheden regt gewaardeerd worden, waarvan men geen begrip kan maaken? Indien gij eens de zijne wierdt, en hem een zichtbaar gebrek van tederheid betoondet, het is mijn gevoelen, dat hij zig des niet veel zou bekreunen. Ik hebbe wel eens eene aanmerkinge van u gehoord, gemaakt van uwe Juffrouw Norton, Dat iemand, die eenige *overbeerschende* drift heeft, over twintig *minder of ondergeschikte geneugten* zal heen stappen, om de voldoeninge van *die* eene te erlangen.

Ik zal u het zaakelijke geeven van een gesprek [Men behoef niet te schroomen, dat gij minder behaagen in hem zult krijgen, dan gij reeds hebt] het welk, maar drie dagen geleeden, is gehouden tusschen den Hr. Henrik Downeton en deezen Solmes, zo als de Hr. Henrik mijne Moeder en mij gisteren eerst verteld heeft. Het zal u bevestigen in de gedagte, dat het geen uws Zusters onbeschofte Lys u verhaalde, dat hij gezegd zou hebben, van door *Vreeze* te regeeren, niet uit haar eigen kruin kwam.

De Hr. Henrik zeide hem, dat hij zig verwonderde, dat hij u zo zeer tegen uwe geneigdheid zocht te krijgen, gelijk iedereen wist dat het zijn zou, zo hij u kreeg.

Dat scheelde hem niet, zeide hij: Preutsche meiden wierden malle wijven [Die lompe bloed!]

Het

Het zou hem in 't geheel niet zeer doen, dat hij eene mooie vrouw haar aangezigt scheef zag trekken, zo zij hem oorzaak gaf om haar verdriet te doen. En uw Goed zou, door deszelfs welgelegenheid, hem rijklijk alles vergoeden, wat hij van uwe afkeerigheid zou te draagen hebben.

Hij zoude na eene korte wijl, zeide hij, zo niet van uwe Liefde, van uwe Inschikkelijkheid verzekerd zijn. En daarin zoude hij gelukkiger zijn dan negen onder de tien getrouwden van zijne kennis.

Wat een schobbejak is dat!

Voor het overige, zou uwe bekende deugd zo groot eene waarborg voor hem zijn, als hij kon wenschen.

Zij zal u aanzien, zeide Sir Henrik, zo zij gedrongen wordt om u te trouwen, gelijk Elisabet Princes van Vrankrijk Philippus den II. Koning van Spanjen aanzag, toen hij haar op zijne grensen als haar Man ontving, die slegts haar Schoonvader *stond* geweest te zijn: Dat is, eer met Vreeze en Schrik, dan met Welbehaagen en Liefde: En gij zult misschien al zo nors tegen haar zijn, als die oude Monarch was tegen *zijne* jonge Bruid.

Vreeze en Schrik, zeide de deugniet (de afgrijzelijke deugniet) stonden mooi in eene Bruid zo wel als in eene Vrouw: En, lachende [Ja, mijne waarde, Sir Henrik vertelde ons, dat de afschuwelijke vent onnaatig lachte; toen hij het zeide] Hij zou zorg draagen, om geduurige gelegenheid tot die *Vreeze* te geeven, zo hij haare *Liefde* niet kon denken te bezitten. En hij was

waar

waarlijk van gevoelen, dat zo LIEFDE en VREEZE in het Huwelijk van een gescheiden zijn moesten, de man, die zig *gevreest* maakte, het best voer —

Zo mijne oogen de kragt bezaten, welke men aan de oogen van den Basilisk toeschrijft, zou ik mijn eerste werk maaken van dit Schepzel te zien.

Mijne Moeder, evenwel, zegt, dat het eene wonderbaare verdienste in u zou zijn, zo gij uw afkeer tegen hem kondt te boven koomen. Waar, vraagt zij, (gelijk men u al voorheen gevraagd heeft) is de prijswaardigheid der gehoorzaamheid, indien ze alleen in zodanige gevallen beweezen worde, waarin wij niets hebben af te staen?

Wat een rampzalig lot, dat gij geen beter keuze hebt — Of eene *Scylla* of eene *Charybdis*!

Waart Gij het niet, ik zoude u (daar gij op eene zo barbaarsche wijze behandeld wordt) in een oogenblik weeten raad te geeven. Maar dat zulk een edel character door eene (onderstelde) roekeloosheid en onbescheidenheid van dien aart eenige kreuk ontving, dat zoude, gelijk ik al voorheen hebbe aangemerkt, eene wonde voor de Sexe zijn.

Terwijl ik in hoope was, dat gij met u in onafhankelijkheid te stellen, u zoudt kunnen helpen, was het mij lief, dat gij nog eene toevlugt hadt, gelijk ik dagt; Maar nu gij zo wel beweezen hebt, dat zulk een stap u niets zou baaten, staet ik geheel en al verlegen wat ik zeggen moet

Ik zal mijne pen neerleggen, en mij eens bedenken:

Ik hebbe het overwoogen, en weer overwoogen; dog ik betuige, nu niet meer te weten wat ik zeggen zal, dan te vooren. Dit alleen: Dat ik jong ben, gelijk gij zelve; en een veel zwakker oordeel, en sterker driften hebbe, dan gij.

Ik hebbe te vooren gezegd, dat gij met aan te bieden om ongehuwd te leven, zo veel hebt aangeboden als gij behoort. Indien gij nooit stondt te trouwen, zou het Goed, hetwelk zij zo ongaarn zien dat buiten hunnen familie-naam gaen zoude, met den tijd, onderstelle ik, op uwen Broeder keeren: En *bij* of de *zijne* zouden het, langs deezen weg, misschien veel zekerder krijgen, dan door de onwisse ervenisse, waarop Solmes hen doet hoopen. Hebt gij dit die miselijke hoofden wel eens voorgesteld, mijne waarde? — Het tyrannisch woord, *AUTHORITEIT*, gelijk zij het gebruiken, kan de eenige tegenweringe zijn tegen dit aanbod.

Een ding moet gij overweegen, dat zo gij uwe Ouders verlaat, uwe Pligtmatigheid en Liefde u niet zullen toelaaten om u zelve door eene openbaare verdediginge tegen hen te regtvaardigen; en dus zoudt gij de wereld tegen hebben. En zo Lovelace in zijn wild leven voortging, en zig ondankbaarlijk jegens u gedroeg, zal dan niet zijne snoodheid hun gedrag tegen u zo

wel

DE HISTORIE VAN

wel, als hunne bitterheid tegen *hem* schijnen te billijken?

De Hemel bestiere u ten besten! —
Alleen kan ik zeggen, dat ik, voor mijn part, liever ik weete niet wat zou doen, ik weete niet waar naar toe gaen, dan gedwongen te worden om den man te trouwen, dien ik haate, en (waare hij zulk een man als *Solmes*) altoos haaten moest — En kon ik niet hebben verdragen, het geen gij verdragen hebt, zo al van eenen Vader en Oomen, ten minsten niet van een Broeder en Zuster.

Mijne Moeder wil, dat zij, na hunne uiterste poogingen te hebben aangewend om u tot hunne maatregels over te haalen, en die vrugtloos bevonden te hebben, zullen afhouden. Dog ik kan niet zeggen, dat ik van haar gevoelen ben. Zij bekent niet, dat zij eenigen grond daarvoor heeft, dan haare eigene gissinge. Anders zoude ik gehoopt hebben, dat uw Oom Antonij en zij een geheim te zamen gehad hadden, en dat wel gunstig voor u: Wee, een van hen ten minsten [Uwen Oom meene ik voorzeker] zo zij *eenig ander* hebben!

Gij moet, zo het mogelijk is, vermijden van naar diens Ooms gevoerd te worden. De Man, de Predikant, uw Broeder en Zuster daar tegenwoordig! — zij zullen u daar zekerlijk aan den Schobbejak trouwen. En uwe nieuw verwekte moed zal u niet genoegzaam ondersteunen kunnen in uwen weerstand bij zulk eene gelegenheid. Uwe zagmoedigheid zal wederkoomen; en gij zult daar voor niets hebben, dan traanen

nen [Traanen van hen allen veragt] en vrugtlooze beroepingen en klagten: — En *deez*e moet gij, als de plegtigheid *ontbeiligd* is, wel haast stuiten, en ze opdroogen; en u in zulk eene nederige gemoeds-gesteldheid tragten te schikken, welke uwen nieuwen Heer beweegen moge, om u alle uwe voorgaende verklaaringen van afkeer te vergeeven.

In het kort, mijne waarde, gij moet hem sikkfloojen met eene belijdenis, dat al uw voorgaende gedrag enkel maagdelijke ingetogenheid was: En het zal uw post zijn hem te overtuigen van de waarheid zijner onbeschaamde schimp-steek, *Dat de preutste meiden de malsste wijven worden.* Dus zult gij den staat aanvangen met eene diepe bezeffinge van verpligtinge aan zijne *vergeevende goedertierenheid*: En ik bedriege mij zeer, zo gij in dezelve niet gehouden zult worden door die *Vreeze*, waarmede hij voorheeft te regeeren.

Noghans, na alles overwoogen te hebben, moet ik het stuk onbepaald, en het alleen aan u laten *om* het te bepalen, naar dat gij vindt, dat zij of van hun bekend voorneemen aftappen, of besluiten om u naar uw Oom Antonij's weg te brengen. Dog ik moet mijnen wensch herhaalen, dat 'er iets gebeuren moge, waardoor *geen van beide* deezze mannen u de *zijne* mag noemen! — En moogt gij ongehuwd leeven, mijne waardste vriendin, tot dat 'er een man zig zal opdoen, die uwer zo waardig moge zijn, als eenig man *kan* weezen!

Dog egter, dunkt mij, zoude ik niet gaarn

willen , dat gij , die zo wonderlijk wel geschikte zijt , om den Egten-staat ten cieraade te strekken , altoos ongehuwd zoudt blijven. Gij weet , dat ik tot vleijerij onbekwaam ben ; en dat ik altoos opregtlijk spreek en schrijf , hetgeen mijn hart opgeeft. Nog kunt gij , uit hetgeen u van uw eigene verdienste bekend is (alleen in vergelijkinge van andere beschouwd zijnde) aan mijne opregtheid twijffelen. Want waarom zou men onderstellen dat eene persoon , die vermaak scheidt om alles te ontdekken en hoog te agten wat in *andere* prijzens-waardig is , onbewust zij van diergelijke volmaaktheden in *haarzelve* , daar ze die in andere niet zo hoog kon agten , zo zij die zelve niet bezat ? En waarom mag ik *haar* dien lof niet geven , welken *zij* aan eene andere geven zoude , die maar de helft bezat van haare eigene voortreffelijkheden ? ——— Bijzonderlijk , daar zij niet vatbaar is voor hoogmoed en ijdele eerzucht ; en andere niet veragt wegens het missen van haare fraaije hoedanigheden , nog zigzelve daarop te hoog waardeert ? — *Te hoog* waardeert , zegge ik ! — Hoe kan dat geschieden ?

Vergeef 't mij , mijne beminde vriendin. Mijne hoogagtinge voor u (die zo aanwaft met ieder Brief , dien gij schrijft) kan niet altoos in stilzwijgen te ondergehouden worden ; schoon ik in het algemeen mijn best doe , op dat ik vermijde u aanstoot te geven , om ze in te houden , dat zij niet vloeijs in mijne pen , als ik aan u schrijf , of op mijne lippen , wanneer ik het geluk hebbe van in uw gezelschap te zijn.

Ik zal 'er niets meer (schoon ik 'er wel honderd

JUFFER CLARISSA HARLOWE. 99

derd dingen ter gelegenheid van uwe laatste be-
rigten konde) bijvoegen, dan dat ik ben

Uwe altoos-toegenegene en getrouwde

ANNA HOWE.

Ik hoope, dat ik u genoeg gegeven heb-
be met mijne spoedige afvaardiging. Ik
wenschte wel, dat ik in staat geweest was,
om u met mijnen verzogten raad genoeg
te geeven.

Gij hebt den verrukkelijken Zang, dien gij
mij toezondt, nieuwe schoonheden bijge-
zet. Wat jammèr is het, dat de Schepzels,
met welke gij te doen hebt, u van uwen
verwonderlijken levens-loop afwenden; in
welken gij voortgaende, gelijk de Zon,
gewoon waart alle, welke gij bescheent, te
verheugen en te verligten!

XII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
HOWE.

Zondag ogtend, den 26 van Maart.

Hoe streelend een ding is de lof van hen koo-
mende, die wij lief hebben! ————— Het zij wij
be-

bewuft zijn , of niet van denzelven te verdienen; het kan ons niet dan groot vermaak verſchaffen; dat wij ons zien bij dengeenen hoog te boek ſtaen, welker gunſt wij jegens ons gaarn zoeken aan te kweeken. Een edelaartig gemoed zal 'er verder dit gebruik van maaken, dat bijaldien zij bemerke, dat zij niet *alreeds* verdient, dat men haar zulke bekoorelijke zaaken toe-eigene, zij zig haaften zal om (voor dat haare vriendin haaten miſflag gewaar wordt) de gaaven magtig te worden, over welke men haar prijft: En dit zal zij doen, zo ter eere van zigzelve, als om het goed gevoelen van haare vriendin te bewaaren, en derzelve oordeel te regtvaardigen. Dit moge altijd mijn doelwit zijn! — En dan zult gij mij niet alleen den lof, maar ook de *verdienſte* daarvan toevoegen; en ik zal dier vriendschap te meer waardig zijn, welke de eenige geneugte is, op welke ik mij kan beroemen.

Van herten zeer zegge ik u dank voor den genegen ſpoed in het afvaardigen van uwen laaſten aangenaamen. Hoe veel ben ik aan u verſchuldigd! en zelf aan uwen eerzaamen dienaar! — Onder welke verpligtingen brengt mij mijne ongelukkige toefland!

Dog laate ik den vriendlijken inhoud deſzels, zo goed als ik kan, beantwoorden.

Om mijnen tegenzin tegen den Hr. Solmes te boven te koomen, dat is onmogelijk te doen; terwijl hem Edelmoedigheid, Rondborſtigheid, Gulhartigheid, Welgemanierdheid, en alle andere hoedanigheden ontbreken, die een braaf man doen uitmunten. O mijne waarde, welk eene
maate

maate van Geduld, welk eene Grootheid van Ziele, wordt 'er niet in eene Vrouw vereifcht, om eenen Man niet te veragten, die onkundiger, ongeleerder, van laager geeft is, dan zij zelve?

—— Den Bloed bekleed zijnde met voorregten, uit kragt van welke hij zal eifchen het bewind te voeren (en welken eifch niet *in te willigen*, al zo zeer der *gebiedende* Vrouwe, als den *beheerschten* man tot fchande ftrekken zal); Hoe zal zulk een Man kunnen verdragen worden, al wierd hij zelf, om redenen van *staat en belang*, van ons GEKOOZEN? Maar gedwongen te worden om zulk een te neemen, en die dwang voortkoomende uit beweegredenen alzo onbetamelijk voor hun die 't *beveelen*, als die het *bevoelen* wordt, wie kan dog denken om eenen zo regtmatiglijk gegronden afkeer te overwinnen? Hoe veel ligter is het, *voor een tijd* de vervolgingen te draagen, onder welke ik zugte, *om dat* ze maar voor eenen tijd zijn, dan te besluiten om *zulken* man te hebben voor zijn gantsche *leeven*? Zo ik mij onderwierp, moest ik mijne bloedverwanten niet verlaaten, en naar hem toe gaen? *Eene maand* zal van de eene miffchien een uitflag geeven: Maar welk een *langduurig wee* zal het ander zijn! —— Elk dag, waarfchijnlijk, aanbreekende om getuige te zijn van eenige nieuwe inbreuk op den pligt voor het Altaar plegtiglijk bezwooren!

Daarenboven, mijne waarde, fchijnt de man reeds op wraakneeminge tegen mij bedagt te zijn wegens eenen afkeer, dien ik niet kan helpen: Want gisteren verzekerde mij mijne stoute bewaar-

ster, Dat alle mijne tegenkatinge dat *griepje snuif* niet te beduiden zou hebben, haaren fraaijen vinger en duim uitsteekende: Dat ik den Hr. Solmes *moest* hebben: Dat ik derhalven best zou doen met mijne spotternij niet te verre te laaten gaen; want dat de Hr. Solmes een moedig man was, en HAAR gezegd had, dat ik, dewijl ik zekerlijk de zijne zou worden, zeer onvoorzigtiglijk te werk ging; nademaal, indien hij geen meer *genade* had (dat was *baar* woord; ik weete niet of het het zijne was) dan ik, ik wel reden mogt hebben van berouw over de behandeling, welke ik hem aandeed, tot den laatsten dag mijns levens.

Dog al genoeg van deezen man; die, uit het geen gij van hem uit den mond van den Hr. Henrik Downeton vertelt, geheel en al de baldaadigheid van zijne Sexe bezit, zonder eenige goede hoedanigheid om dien baldaadigen aart draagelijk te maaken.

Ik hebbe twee Brieven van den Hr. Lovelace, zedert zijn bezoek bij u, ontvangen; dus drie te zamen, welke ik niet beantwoord hebbe. Ik twijffele niet, of hij is zeer onvergenoegd; in zijnen laatsten alleen klaagt hij met hooggaende woorden over mijn stilzwijgen; niet met de zachte en laage stem, of liever stijl van eenen ootmoedigen Minnaar, maar in eenen stijl gelijkende naar dien, welke van eenen vermaadden Bescherm-heer waarschijnlijk gebruikt zou worden. En zijn hoogmoed is weder geraakt, dat hij gelijk een *dief* of *luistervink* genoodzaakt is om te zwerven op hoope van eenen Brief, en zonder

eenen vijf mijlen (en dan nog naar een ongemak-
lijk logement) te rug te reizen.

Zijne Brieven, met het afschrift van den mij-
nen zullen haast tot u koomen: Onderwijlen, zal
ik u den zaakelijken inhoud geeven van hetgeen
ik hem gisteren schreef.

Ik haale hem scherptijk door, wegens zijne
stoutheid in mij, door u, te dreigen met een be-
zoek aan den Hr. Solmes, of aan mijnen Broeder.
Ik zegge „ Dat ik zekerlijk voor een mensch geagt
„ moet worden, die geschikt is om *alles* te ver-
„ draagen; dat geweldenarij en dreigementen van
„ zommigen uit mijne *eigene familie* niet genoeg
„ zijn, dat ik ze uitstae, om mij *hem* te doen
„ mijden; maar dat ik die ook nog van *hem* ont-
„ vangen moet, zo ik dengeenen believe, wel-
„ ken het en mijne *neiginge* en *pligt* is te belie-
„ ven in alles, wat maar redelijk en in mijn ver-
„ mogen is. „

„ Het is zeer vreemd, zegge ik hem, dat
„ een heftige geest zal dreigen een roekeloos en
„ onwettig stuk te pleegen, waaraan *mij* maar
„ weinig, *hem* grootlijks gelegen is; zo ik, om
„ hem daarvan af te houden, niet iets doe, het-
„ welk, in aanmerkinge van mijn Character en
„ Sexe, *alzo* roekeloos is.

„ Ik roere even aan, dat hoe zeer het mij
„ ook zou aandoen, zo 'er eenig misdrijf mij-
„ nentwege voorviel, ik egter weete dat 'er lie-
„ den zijn, die in mijn geval niet denken zouden
„ dat 'er *veel* reden van beklag zou zijn, bijaldien
„ zulk eene gepleegde roekeloosheid, als waart
„ mede hij den Hr. Solmes dreigde, haar bevrijd-

„ de van *twee* perfoonen, welke zo zij nooit ge-
 „ kend had, zij nooit ongelukkig zou geweest
 „ zijn. „

Dit is juffer-uit-de-mouw, mijne waarde:
 En ik onderstelle dat hij het nog in platter taal
 voor mij zal overzetten.

Ik hekele zijn Hoogmoed, dat hij zig ver-
 ontwaardigt op mijne Brieven te wagten; en over
 zijne *luister-vinksche* taal: En zegge, „ Dat hij
 „ zekerlijk te minder reden heeft, om zijne om-
 „ standigheden zo hard te agten, nademaal zijne
 „ slegte zeden de oorzaak zijn van alles; en nade-
 „ maal slegte zeden naar verdienste alle onder-
 „ scheid vereffenen, en Rang en Geboorte tot
 „ het *Canaille* verlaagen; en tot de noodzaake-
 „ lijkheid, waarover hij zo klaagt om (indien ik
 „ mij tot zijne taal mag vernederen) als een *tui-
 „ stervink en een dief* zig te houden. En daar-
 „ op gebiede ik hem nooit meer eenen Brief van
 „ mij te verwagten, die hem aan zulke schande-
 „ lijke moeilijkheden zou onderhevig maaken.

„ Wat belangt de plechtige geloften en be-
 „ tuigingen, welke hij zo gereed is bij alle gele-
 „ genheden te doen, die zijn bij mij van te min-
 „ der gewigt, zegge ik hem, voor zo verre zij
 „ een soort van bewijs uitleveren, dat hij zelve,
 „ van wegens zijn eigeu character, denkt dat 'er
 „ *reden* is om die te doen. *Daaden* zijn bij mij
 „ de eenige blijken van *Vorneemens*. En ik
 „ wordé meer en meer overtuigd van de nood-
 „ zaakelijkheid om eene briefwisseling af te bree-
 „ ken met een persoon, wiens aanzoek ik zie dat
 „ het onmogelijk is te verwagten dat of mijne
 vrien-

” vrienden ooit begunstigen , of dat hij zulks verdiene.

” Het geen ik derhalven begeere , is , Dat na-
 ” demaal zijne Geboorte , Verwantschap , en
 ” Verwagtingen , zodanig zijn , dat zij hem ten
 ” allen tijde , zo zijn zedenloos character hem
 ” niet in den weg stae , wel ten minsten gelijke
 ” voordeelen bezorgen kunnen in eene Vrouw ,
 ” welker smaak en neigingen beter naar zijne ei-
 ” gene geschikt mogen zijn : Mijne ernstige be-
 ” geerte zo wel , als mijn raad is , dat hij alle ge-
 ” dagten van mij vaaren laate : En te meer , al-
 ” zo hij den gantschen tijd door (door zijn dreigen
 ” en onmanierlijk Gedrag jegens mijne vrienden ,
 ” en zo dikwijls hij van dezelve spreekt)
 ” reden gegeven heeft om te besluiten , dat in
 ” zijne volhardinge meer kwaadaartigheid tegen
 ” *hen* steekt , dan agtinge voor *mij* . ”

Dit is het zaaklijke van den Brief , dien ik hem geschreeven hebbe.

De man moet zekerlijk doorzigt genoeg hebben om te merken , dat mijne Briefwisseling met hem tot nog toe meer aan de strafheid , die mij bejegt , dan aan eene heel hooge agtinge voor hem verschuldigd is . En zo had ik ook gaarn dat hij dagt . Welk eene erger dan Moloch-godheid is die , welke verwacht dat men reden , pligt , en verstand , voor zijn outer opoffere !

Uwe Moeder is van gevoelen , zegt gij , dat mijne vrienden *eindelijk* zullen toegeeven . De hemel geeve dat het mag geschieden ! ———
 Maar mijn Broeder en Zuster hebben zulk een in-

vloed op iedereen, en staen zo vast op hun stuk; stellen zulk een meesterstuk in mij te onder te brengen, en hun voorneemen door te drijven; dat ik wanhoope dat zij het doen zullen: ———

En nogthans, zo zij het niet doen, bekenne ik voor de vuist, dat ik geen zwaarigheid zou maaken van mij onder eenige onopdraaklijke bescherminge te begeeven, door welke ik mijne tegenwoordige vervolgingen ontgaen mogt, van den eenen kant, en van den anderen, den Hrc. Lovelace geen voordeel op mij geeven. ———

Dat is te zeggen, zo 'er duidelijk *geen ander* weg voor mij over waare; Want, zo 'er die *waare*, zoude ik het verlaaten van mijns Vaders huis zonder zijne toestemminge, voor een van de onverschoonlijkste bedrijven agten, waaraan ik mij kon schuldig maaken, al waare de bescherminge nog zo onopzeggelijk; en dit niettegenstaende de onafhangelijke staat, waartoe ik door het testament van mijnen Grootvader geregtigd ben. En ik hebbe inderdaad dikwijls, met eene soort van verontwaardiging en veragtinge, stilgestaen op de gedagte, welk een laag en eigenbaatig Schepzel dat kind moest zijn, het welk alleen in toom te houden is door het geen een ouder voor haar kan of wil doen.

Dog niettegenstaende dit alles, ben ik het aan de opregtheid der vriendschap verschuldigd te belijden, dat ik niet weete wat ik gedaen *zoude* hebben, bijaldien uw raad op een vast besluit aan den eenen of anderen kant waare uitgelopen. Hadt gij, mijne waarde, getuige geweest van mijne verschillende gemoeds-beweevingen, terwijl
ik

ik uwen Brief las, als gij mij, op de eene plaatze, mijn gevaar voor oogen stelt, indien ik naar mijns Ooms gevoerd worde; op de andere, als gij bekent, dat gij niet kondt verdraagen het geen ik verdraage, en dat gij eer alles doen zoudt, dan den man te trouwen dien gij haat; egter, op eene andere, mij het nadeel voorhoudt, dat mijn goede naam in de oogen der wereld lijden zoude; en de noodzaakelijkheid waarin ik zou geraaken, om mijn gedrag te verdedigen, ten koste van mijne vrienden, zo ik eenen roekeloozen stap beging; op eene andere, mij te binnen brengt de *oneerlijke* vertooninge, die ik genoodzaakt zou zijn te maaken in zulk een gedwongen Huwelijk; tragtende te vleijen, en te slijkflooijen, en de geveinsde te speelen omtrent een man, van welken ik een afkeer hebbe; die reden zou hebben van te gelooven dat ik geveinsd was, zo wel van wegen mijne voorgaende bekentenissen, als van wegen het begrip dat hij moet hebben (zo hij eenig begrip heeft) van zijne eigene wanverdiensten: ———

De noodzaakelijkheid, die gij agt dat 'er voor mij zijn zou, om hoe afkeeriger ik weezenlijk van hem waare, dies te maller om hem te schijnen: Eene malle genegenheid (zo ik al tot zo groote veinzerij bekwaam waare) die aan schandelijke beweegredenen moest worden toegeschreeven; dewijl het maar al te zichtbaar zou zijn, dat nog Liefde voor zijn persoon, nog voor zijn gemoed, daaronder konde werken ——— Daarenboven zijne kaarigheid, waaraan niemand twijfelt, en die zelf in zijn gestel is ingeworteld: Zijne maar al te waarschiynelijke jaloersheid, en onvergeve-
lijk

lijkheid, mijn openlijk verklaarden afkeer in gedagten houdende, en de onbewimpelde smaadheden, welke ik bij alle gelegenheden waarnam hem te betoonen, om hem alle hoope in zijn aanzoek te beneemen: Daar ik betuigd had, een ander man in tegenstellinge van hem te kiezen, om *die zelve* beweegreden: en hij 'er voor uitkomt, van iets groots te stellen in den moed van eene Vrouw te bedwingen en ter neer te drukken, over welke hij een regt van dwingelandije gekreegen heeft: Waart gij, zegge ik, getuige geweest van mijne verschillende gemoedsbeweegingen terwijl ik las; nu aan deezen kant overhellende; dan aan geenem; nu eens verward; dan schroomagtig; nu toornig op den een, dan op den ander; nu tot een besluit koomende; dan weder twijfelende; ——— dan zoudt gij gezien hebben, wat vermogen gij op mij hebt; en zoudt reden gehad hebben om te gelooven, dat hadt gij mij op eene stellige wijze eenen bepaalden raad gegeven, ik gereed zou geweest zijn om daarnaar mijn vast besluit te neemen. Dus zult gij van wegen deeze bekentenissen vinden, mijne waarde, dat gij mij ten aanzien van die Wetten der Vriendschap moet regtvaardigen, welke eene onvermomde Openhartigheid vereischen; Schoon uwe regtvaardiging van mij in dat bijzonder stuk misschien niet anders zal kunnen geschieden, dan ten koste van mijne Voorzigtigheid.

Dog alles wel bedagt zijnde, herhaale ik Dit nogmaal ——— Dat niet dan de *uiterste* nood mij mijns Vaders huis zal doen verlaaten, indien zij mij willen toelaten daar te blijven; en
in.

Indien ik, door eenige middelen, door eenige eerelijke voorwendzelen, mijn heilloos lot daarin kan afweeren, tot dat mijn Neef Morden overkoome. Dewijl hij een van mijne Voogden is, zal ik mij onder zijne bescherminge zonder eenige blaam begeeven mogen, indien mijne andere vrienden onverzettelijk mogten blijven. En Dit (schoon zij daarop maar al te wel schijnen bedagt te zijn) is alle mijne hoope: Want, wat Lovelace aangaeft, al waare ik verzekerd van zijne tederheid en zelf van zijne hervorminge, moest niet de gedagte om de aangeboden bescherminge van zijne familie te omhelzen, in het oog der wereld hetzelfde zijn, als zijne eigene aan te neemen? — Zou ik wel kunnen vermijden zijne bezoeken te ontvangen ten huize van zijn eigene nabelstaenden? Moest ik niet de zijne zijn, hoe ik hem ook (in een *nader* ligt beschouwende) bevinden mogt? Want gij weet, dat het altoos mijne aamerkinge was, dat zeer weinige luden in het vrijen elkanderen zien, zo als als ze zijn. O! mijne waarde! hoe *wijs* hebbe ik getragt te zijn! hoe zorgvuldig om alles, bij *præcautie*, gelijk ik zeggen mag, te verkiezen, en te mijden, wat mij gelukkig of ongelukkig maaken konde; daar nu egter alle mijne wijsheid, door een wonderlijk noodlot, ligt dwaasheid zou kunnen worden.

Daarbenevens zegt gij mij, volgens uwe gewoone gunstige eenzijdigheid, wat 'er van *mij* verwacht wordt, meer dan men van zommige andere zou verwagten. Dit behoort eene les voor mij te zijn. Welke mijne beweegredenen ook mogten wezen, de wereld zou dezelve niet weten:

ten: Over eens Broeders onmin te klaagen, *dat* zoude ik, wel is waar, mogen doen: Verschillen tusschen Broeders en Zusters koomen uit strijdige belangen maar al te gemeenlijk voort: Maar daar de straffe Vader van den schuldigen Broeder niet kan worden afgescheiden; wie zou het kunnen uitstaen zigzelve te verligten, met eenen Vader te bezwaaren? — Daarenboven, moet niet in dit bijzonder geval de haat, welke de Hr. Lovelace tegen iedereen van mijne familie uitdrukt (schoon ter vergeldinge van *hunne* haat tegen hem) iemand ten uitersten stooten? Moet het niet toonen, dat 'er iets onverzoenlijks, zo wel, als ten hoogsten onbeschaafds, is in zijn inborst? — En welk mensch kan denken om zo te trouwen, dat zij in eene geduurige vijandschap met alle haare bloedverwanten leeven moest?

Dog hier zal ik, mijzelve, en u ook, durve ik zeggen, vermoeid hebbende, mijne pen eens neerleggen.

De Hr. Solmes is genoegzaam gestadig hier; Zo is ook mijne Moeij Hervey: Als mede mijne twee Oomen. Daar is iets tegen mij gaende, twijfsele ik. Wat een lastige staat is het, in het onzekere te zijn! — Daar een bloot zwaard ook nog, over iemands hoofd schijnt te hangen!

Ik hoore niets, dan het geen dit stout schepzel Lys in het brooddronken bedienen van mij uitstaet. Nu is het, Wel hoe, Juffer, ziet gij niet naar uwe zaaken om? Gij zult, maak 'er staat op,
de

die boodschap krijgen, eer gij 'er om denkt. Op een ander tijd geeft zij donkerlijk te kennen, en met afgebroken uitdrukkingen (als voorbedaglijk om mij te plaagen) wat de *een*, wat de *ander* zegt; en hoe zij verneemen op welke wijze ik mijnen tijd besteede? En mijns Broeders schimpige vraag loopt 'er menigmaal onder, Of ik niet bezig ben met eene Historie van mijn Lijden te schrijven?

Dog ik ben nu al gewend aan haare vrijpostigheid: En dewijl het daardoor alleen is, dat ik iets kan hooren van hetgeen men tegen mij voorheeft, voor dat het ter uitvoer gebragt wordt; en dewijl zij, als zij het op het onbeschoft maakt, voorwendt daartoe last te hebben; Zo verdraage ik haar: Hoewel, nu en dan, niet zonder een weinig hartzeer.

Ik zal het dus verre ter bestemder plaatze leggen. Vaarwel, mijne waarde.

CL. HARLOWE.

*Geschreeven met een potlood op den omslag,
na dat zij beneden gegaen was.*

Beneden koomende, vond ik uwen tweeden Brief van gisteren (?). Ik hebbe dien gelezen; en ben in hoope dat de ingeslooten de verwagtingen uwer Moeder omtrent mij ten grooten deele zal beantwoorden.

Mijne eerbiedigste dankbetuigingen aan haar daarvoor, en voor haare vriendlijke vermaaningen.

Gij moogt haar voorlezen wat u beliest, van hetgeen hier ingeslooten is.

XIII.

(a) Zie den volgende[n] Brief.

XIII. BRIEF.

Juffer HOWE, aan Juffer CLARISSA HAR-
LOWE.

Saterdag den 25. van Maart.

Ik volg mijnen laatsten van heden met deezē op bevel. Ik maakte in mijnen voorigen gewag van mijns Moeders gevoelen, aangaende de verdienste en lof, dien gij zoudt inleggen, zo gij uwe vrienden tegen uwe eigene geneigdheid kondt te wille zijn. Tot onze onderhandelingē over dit onderwerp wierden wij gebragt door het gesprek, hetwelk wij gehad hadden met den Heer Henrik Downeton, en mijne Moeder agt dezelve van zo veel belang, dat zij mij belast u de bijzonderheden daarvan te melden. Ik onderwerpe mij daaraan te eerder, om dat ik in mijnen laatsten niet in staat was om u te zeggen, wat ik u raaden zoude; en alzo gij in dit verhaal het gevoelen van mijne Moeder, ten minsten, zult vinden, en in het *haare* misschien, wat het gevoelen der *wereld* zoude zijn; indien ze alleen wist wat zij weet, en niet zo veel als ik weete.

Mijne Moeder redekavelt over dit geval op eene wijze, die gantsch niet aanmoedigende is voor alle de zodanige van onze Sexe, welke een
voor-

voorzigt van geluk hebben in het Huwelijk met den *man van haare keuze*.

Waare het niet, dat ik wist, dat zij een bijoogmerk heeft ten opzigt van haare Dogter; die terwijl zij nu den eenen niet boven den anderen stelt, den man, voor welken haare Moeder de hoogste agtinge heeft, niet een oordtje rekent; ik zoude het meer ter harten neemen.

Wat is daarin dog, zegt zij, dat men daarentrent zo veel geweld aanregt? Is het zulk eene bijstere zaak voor eene Jonge Juffer, dat zij van haare neigingen afftae, om haare vrienden te verpligten?

Heel wel, mijne Mama, dagt ik! Nu moogt gij dit wel vraagen ——— Nu gij al VEERTIG zijt ——— Maar de vraag is, wat gij AGTTIEN jaaren oud zijnde gezegd zoudt hebben?

Of de Juffer, zeide zij, moest geagt worden eene zeer geweldige geneigdheid te hebben, (en welke kiesche jonge deern zou dog gaarn zien, dat men Dat van haar onderstelde?) welke zij niet *kon* afleggen; of een zeer stijfhoofdigen wil, dien zij niet *wilde* opgeeven; of ten derden, Ouders te hebben, omtrent welker believinge zij onverschillig was.

Gij weet, dat mijne Moeder nu en dan al vrij sterk redeneert; ten minsten altijd zeer ijverig. Dikwijls gebeurt het, dat ik van haar verschille; en beide hebben wij zo goede gedagten van onze eigene bewijs-redenen, dat wij zelden zo gelukkig zijn, om elkanderen te overtuigen. Hoedanig het al gemeenlijk gaet, geloove ik, in alle *hevige*

redentwisten. Zij zegt, Ik ben *al te geestig*; dat is, zo zij duidelijk sprak, *te winnig*: Ik, Dat zij *al te wijs is*, hetwelk insgelijks in de gemeene spraak overgebracht zijnde, te zeggen is, *Niet zo jong, als zij geweest is*: Om kort te gaen, zo zeer eene *Moeder* is geworden, dat zij vergeten heeft ooit eene *Dogter* geweest te zijn. Dus brengen wij, gemeenlijk, met beider toestemminge eene andere zaak op het tapijt ——— En vallen egter, *zonder* toestemminge, wel eens een half-dozijn-maalen weder op het oude ——— Daarvan aftappende en 'er weder aan gaende, met half-gramme weezens, en eenen gedwongen grimlach egter, op dat 'er nog eenige gelegenheid moge zijn om het weder gaer te lappen: Maar gaen evenwel, zo het beddegaens tijd is, een weinig stuursch naar bed; of zo wij spreken, breekt zij haar stilzwijgen af, met een, Ach! Jansje! Gij zijt zo leevendig! zo rap! Ik wenschte wel, dat gij uw Papa wat minder geleekt, kind!

Ik betaale dat af met te denken, dat mijne Moeder geen reden heeft om *haar* aandeel in haare Jansje te verzaaken: en indien de zaak van haaren kant met meer gestrengheid afloopt, dan ik wel wenschte, vergaet het haaren gunstling Hickman 's volgenden dags daarom te erger.

Ik weete wel, dat ik een stout schepzel ben. Ik weete, dat zo ik dit al niet *zegge*, gij het zult *denken*; dus hiervan nu niet meer. Waarom ik het hier melde, is om u te kennen te geeven, dat ik bij deeze ernstige gelegenheid, zo ik kan, alles zal overlaen wat tusschen ons voorviel, het welk naar kakelagtigheid van mijnen kant. of naar

vinnigheid in mijne Moeder zweemde , om u alleen het *bezadigde* en *bondige* van ons gesprek voor oogen te stellen.

„ Beschouw de familien , zeide zij , welke
 „ wij beide kennen , daar men zegt dat man en
 „ vrouw uit verliefdheid aan malkanderen ge-
 „ trouwd zijn ; welke (ten tijde als het zo ge-
 „ noemd wordt) misschien niet meer is , dan eene
 „ drift in dwaasheid of onbedagtzaamheid begon-
 „ nen , en voortgezet met eenen geest van eigen-
 „ zinnigheid en tegenstreevinge ; [Hier hadden
 „ wij tusschen beide een redensrijd , welken ik
 „ agter wege laate] en zie , of het blijkt dat zij
 „ gelukkiger zijn dan die geenen , welker voor-
 „ naame beweegreden tot het huwelijk geweest is ,
 „ om dat het zo best vlijde , of om hunne vrienden
 „ te believen ; of zelf , of zij in 't algemeen wel
 „ zo gelukkig zijn : Want *welvoegelijkheid* en
 „ *pligtmatigheid* , daar men dezelve in agt
 „ neemt , zullen een *duurzaam* en zelf steeds
 „ *aanwassend* genoeg en aanbrenge (zo wel op
 „ dien tijd , als bij nagedagte) als die zelden
 „ missen van zigzelve te beloonen : Terwijl *Ver-
 „ liefdheid* , zo *Verliefdheid* de beweeg-oorzaak
 „ zij , eene ijdele hartstogt is ” — [In EE-
 „ NEN ZIN kan mijne Moeder niet zeggen
 „ dat ze *Ijdel* is ; Want *Verliefdheid* is zo woel-
 „ lig als een aap , en zo baldaadig als een
 „ schooljonge —] „ Het is eene *beete* drift , die ,
 „ gelijk alle andere *beete* driften , maar een wei-
 „ nig tijds duurt ; een Boog , die boven maate
 „ gespannen , tot zijnen natuurelijken stand schie-
 „ lijk wederkeert.

„ Voor zo verre zij doorgaens op enkel *in-*
 „ *gebeelde* voortreffelijkheden gegrond is, die on-
 „ bekend waaren bij de perfoonen zelve, voor dat
 „ zij den een van den anderen wierden toege-
 „ schreeven; zo brengt een, twee, of drie maan-
 „ den, gemeenlijk alles aan beide kanten te reg-
 „ te; en dan denken zij met geopende oogen van
 „ elkanderen ————— net zo als iedereen buiten
 „ hen te vooren van hen dagt.

„ Der Verliefden *imaginaires* [Haar eigen
 „ opmerkelijk woord!] zijn bij dien tijd verdwee-
 „ nen; De Natuure, en oude hebbelijkheden
 „ (die men met moeite afgelaaten, of verborgen
 „ had) koomen weder boven: De vermommingen
 „ aan een kant gegooid zijnde, ontdekken zig alle
 „ de maalen, sproeten, en gebreken in *elks* gemoe-
 „ deren; en het is al heel wel, zo elk in 's an-
 „ ders gedagte niet zo verre beneden den gemeen-
 „ nen peil zinkt, als de verblinde verbeeldinge
 „ van beide hen daarboven verheven had. En
 „ het malle paar, zeide zij, welke geen geluk
 „ kenden buiten elkanders gezelschap, zijn nu
 „ zo verre van de nimmer-eindigende verscheiden-
 „ heid te vinden, welke ieder zig in de onbe-
 „ dwongene verkeeringe met den ander had voor-
 „ gesteld (toen zij nog zelden bijeen waaren; en
 „ altijd van een scheidden met nog iets *te zeg-*
 „ *gen* te hebben; of bij erinneringe, als zij ge-
 „ scheiden waaren, te wenschen dat zij *het ge-*
 „ *zegd hadden*); dat zij gestadig op den sprong
 „ staen ter najaaginge van tijdverdrijven buiten
 „ hun zelve; en die, besloot mijne wijze Mama
 „ [Dagt gij wel, dat haare wijsheid zo *zeer*
 „ *nieuw-*

„nieuwmodisch was?] zullen misschien voor elk,
 „de vermaaklijkste zijn, in welke de ander
 „geen deel heeft. „

Ik zeide aan mijne Moeder, dat zo gij eenen rockeloozen stap zoudt doen, het te wijten zou zijn aan het onbescheiden geweld uwer vrienden. Ik vreesde, zeide ik, dat deeze aanmerkingen over het gedrag der lieden in den Huwelijks-staat, welke dien mogelijk met beter hoope aanvingen, maar al te wel gegrond waaren: Maar dat men mij dit ook moest toestaen, dat zo de Kinders deeze zaaken zo volkoomelijk niet overwoogen als zij wel behoorden, de Ouders ook die inschikkelijkheid niet gebruikten omtrent jeugd, neiginge, en onervarenheid, welke noodzaakelijk waaren jegens hen te gebruiken, toen zij zelve in hunnen tijd Kinders waaren.

Ik gedagt aan eenen Brief, zeide ik haar hierop, welken gij voor weinige maanden, (ten tijde als gij van den Hr. Wyerley geplaagd wierd) de perfoon van eene bejaarde Lady aanneemende zonder naam schreeft aan Juffer Draytons Moeder, die door haare gestrengheid en bedwang, de jonge Lady bijkans vervoerd zou hebben tot dien misflag zelf, waartegen haare Moeder haar op het zorgvuldigst zocht te behoeden. En ik durfde zeggen, dat die haar behaagen zoude.

Ik kreeg de copij daarvan, waarmede gij mij toen ter tijd verceerde; en las den geheelen Brief mijne Moeder voor. Dog de volgende passagie deed zij mij tweemaal leezen. Ik meene, dat gij mij eens zeidet, dat gij geen afschrift van deezen Brief hadt.

„ Gun mij de vrijheid , Madam (zegt de
„ gewaande aeftige fchrijfter) van aan te mer-
„ ken, Dat indien perfoonen van uwe ervaren-
„ heid willen, dat jonge lieden *vooruit* zien, op
„ dat zij door haaren raad wijzer en beter mogen
„ worden ; het niet ongunftig in haar zou zijn,
„ dat zij *te rug* zagen , en infchikkelijk waaren
„ omtrent haarer kinderen jeugd en natuurelijke
„ leevendigheit ; met andere woorden, omtrent
„ haare leevendige hoope , die door den tijd nog
„ niet verminderd is , met herdenkinge van het
„ voorleedene niet vergezeld gaet , en door mis-
„ lukkinge niet is beteugeld. Als wij eerft in een
„ aangenaam Gezelfchap koomen , of een Plei-
„ zier-reisje aanvangen , vertoonen zig de din-
„ gen aan ons allen , wanneer wij ons alles
„ fchoons en dierbaars beloovende en verwagten-
„ de , fris en moedig opftaen , gelijk de Zon in
„ het begin van haaren morgen-loop , in een
„ zeer verfchillend ligt ; van 't geen zij doen ,
„ wanneer wij aan het Einde van ons oogmerk
„ vermoeid neder zitten , en ons tot onze reize
„ naar huis bereiden : Want dan neemen wij *van*
„ *agteren* in bedenkinge , hetwelk wij in ons
„ vooruitzicht hadden over het hoofd gezien , de
„ ongemakken , de tegenftribbelingen , de ge-
„ vaaren , welke ons ontmoet *zijn* ; en waar-
„ deeren de vermaaken op den regten prijs , die
„ van wegens onze hoogklimmende verwagtin-
„ gen noodzaakelijk elendig moet te kort koo-
„ men , bij hetgeen wij onszelven op de uitrei-
„ ze beloofden. ————— Niets dan ondervindinge
„ ge kan ons eene fterke en kragtdaadige over-

„ tuiginge geeven van dit verschil: En zo wan-
 „ neer wij de vrugten *daarvan* willen inprenten
 „ op de gemoederen van hen, die wij lief heb-
 „ ben, welker leeven niet lang genoeg geweest
 „ is, om die vrugten zelve te vinden, en gaarn
 „ hoopen zouden dat onze *raad* zo veel vermo-
 „ gen op *hen* had, als de *ondervindinge* op *ons*
 „ heeft; en hetwelk, misschien, *onzer* Ouderen
 „ raad niet op *ons zelve* had, toen wij in onzen
 „ tijd nog Dogters waaren; behooren wij niet al
 „ redeneerende met geduld en zagtheid te werk
 „ te gaen, op dat wij niet verhardden mogen,
 „ daar wij wel zouden willen overtuigen? Want
 „ Madam, de tederste en edelmoedigste geesten
 „ worden gemeenlijk de onbuigbaarste, als ze
 „ hard behandeld worden. Indien de jonge La-
 „ dy bewuft is van de opregtheid haars *barten*,
 „ hoe gebreklijk haar *hoofd* ook moge zijn, bij
 „ mangel van jaaren en ondervindinge, zal zij
 „ ligtlijk haar stuk zeer vast houden. En zo zij
 „ gelooft dat haare vrienden ongelijk hebben,
 „ schoon het misschien alleen zo zij in de manie-
 „ re van haar te behandelen, hoe veel zal ieder
 „ omstandigheid van *onmin* aan der Ouderen, of
 „ van *onbedagtzaamheid* aan des Kinds kant,
 „ schoon nog zo gering in zigzelve, de breuk
 „ verwijden! 's Ouders *vooroordeel* ten nadeele,
 „ zal strekken ter bevestiginge van 's Dogters ten
 „ voordeele, van denzelven persoon; en de beste
 „ redeneeringen ter wereld van beide kanten, zul-
 „ len aan dat vooroordeel worden toegeschree-
 „ ven. Kortom, geen van haar beide zal over-
 „ tuigd worden: Eene gestadige tegenstreevinge

„ volgt 'er op; de Ouder wordt ongeduldig; het
 „ Kind wanhoopig: En, gelijk het maar een al te
 „ natuurlijk gevolg is, Dat gebeurt 'er, waarvoor
 „ de Moeder het meest bevreesd was, en hetwelk
 „ mogelijk niet geschied zou zijn, had men 's
 „ Kinds hartstogten niet *gedreeven*, maar *geleid.* „

Mijne Moeder had behaagen in den geheelen Brief; en zeide, dat dezelve den goeden uitflag verdiende, welken hij gehad had. Maar zij vraagde mij, welke verschooning dog voor eene jonge Lady konden worden ingebracht, die in staat was om zulke aanmerkingen te maaken; en die in haaren levens-tijd zo wel het character van eene van rijper jaaren kon aanneemen; bijaldien zij zelve zig in eenen verderflijken misflag storten mogt?

Zij kwam toen op het zedelijk character van den Hr. Lovelace; en hoe redelijk de afkeer uwer nabestaende zij tegen eenen man, die zig de vrijheden geeft, welke hij gezegd wordt te nemen; en die inderdaad zelve de beschuldiging niet lochent; als welken men heeft hooren verklaaren, dat hij der Sexe alle kwaad zal doen wat hij kan, om zig te wreken van de mishandeling en geschondene beloften zijner eerste Liefde, in eenen tijd toen hij nog *te jong* was (zijne eigene uitdrukkinge naar het schijnt) om onoprecht te zijn.

Ik antwoordde, Dat ik iedereen had hooren zeggen, dat de Lady, welke zij bedoelde, hem wezenlijk slegt behandelde; dat het hem op dien tijd zo zeer aandeed, dat hij genoodzaakt waare daarop eene reize te doen; en om haar uit zijn hart

te drijven, wegen insloeg, welke hij edelmoedigheid genoeg had om zelve te veroordeelen: Dat hij, evenwel, ontkend had, zulke bedreigingen tegen de Sexe te hebben uitgeslagen, als dezelve hem van mij in uwe tegenwoordigheid wierden te last gelegd; en verklaard, dat hij niet bekwaam was om zulk eene onregtvaardige en onedelmoedige wraake, wegens de trouwloosheid van *eene*, te oeffenen tegen *alle*.

Dit heugt u wel, mijne waarde; gelijk mij uwe onnozele aanmerkinge daarop, Dat gij zijne plegtige betuiginge en ontkenninge wel gelooven kondt: „Want, immers, zeydet gij, zou de „man, die zig over de betigtinge van eene *opzet-* „*lijke* valsheid zou wreeken, als de hoogste „smaadheid die een braaf man kon worden aan- „gedaen, zelve zig aan zodanig eene niet schuldig maaken. „

Ik stond stil op de buiten gemeene omstandigheden in uw geval; die van stuk tot stuk nagaan- de. Ik merkte aan, dat des Hren. Lovelaces zeden op een zekeren tijd geen tegenwerpinge bij uwe nabestaenden waaren voor Arabella. Dat men toen veel bouwde op zijne familie, en nog meer op zijne bekwaamheden en geleerdheid, welke het buiten twijffel stelden, dat hij door eene deugdzaame en voorzigtige Vrouw wel zou kunnen te regt gebragt worden; En (vergeef mij, bidde ik, dat ik daarvan gewage) ik verftoutte mij 'er bij te voegen, dat schoon uwe familie geen kwaad slag van volk waare, zo als de wereld door- gaens bestaet, niemand egter eenigen van hen, buiten u, beschuldigde van heel naauwgezet te

zijn omtrent den Godsdienst of een Vroom leeven
 ————— Derhalven waaren zij te minder bevoegd
 om tegenwerpingen te maaken tegen gebreken
 van dien aart in anderen. Daarenboven, welken
 haatlijken man, zeide ik, hebben zij uitgekijpt,
 om in de genegenheden eener Lady eenen man
 den voet te ligten, die van de schoonste gestalte
 is, en uitblinkt in natuurelijke en andere bekwaam-
 heden, welke ook zijne zeden mogen weezen!

Mijne Moeder hield nog al aan, dat 'er dies
 te grooter verdienste was in uwe gehoorzaamheid
 uit dien hoofde; en beweerde, dat 'er naauwlijks
 ooit een heel mooi en lustig man was, die een
 goed Egtgenoot wierd: want dat zij gemeenlijk
 zulke Narcissussen waaren, dat zij zig verbeeldden,
 dat elke vrouw zo hooge gedagten van hen moest
 hebben, als zij van zigzelve hadden.

Ten deezen aanzien was 'er hier geen gevaar,
 zeide ik, dewijl de Lady nog grooter voordeelen
 had, van lighaam en geeft beide, dan de Man;
 hoe behaagelijk en fraaij men ook bekennen moest
 dat hij was, boven de meeste van zijne sexe.

Zij kan niet veelen, mij eenigen man te hoo-
 ren prijzen buiten haaren gunstling Hickman:
 Welken zij, niettemin, meer of min, veragtinge
 op den halze haalt, welke hij ontgaen zoude,
 verminderde zij niet de geringe verdienste, die
 hij heeft, door hem bij alle gelegenheden meer
 toe te voegen, dan ik denke dat hij kan verdie-
 nen, en door hem in vergelijkingen te brengen,
 in welke het onmogelijk is of hij moet het verlie-
 zen. En nu (averegte eenzijdigheid!) Dagt zij,
 wat *baar* belangde, dat de Hr. Hickman, uitge-

nomen dat zijn *aangezicht* niet zo glad van vel, nog zijne gestalte *volkoomen* zo goed was, en behalven dat hij niet zo driefst en zo stout was (het welk bij eene zedige Juffrouw geen gebrek behoorde te zijn) den Hr. Lovelace elken uur van den dag wel kon evenaaren.

Om te vermijden van verder in zulk eene onvergelykelijke vergelykinge te treden, zeide ik, Dat ik niet geloofde, bijaldien zij u uwen eigenen gang hadden laten gaen en u edelmoediglijk behandeld, dat gij de gedagte gehad zoudt hebben om eenigen man hoope te geeven, welke hun mishagde.

Dan, Jansje, mij op het woord vattende, is 'er te minder verschooninge ——— Want, dat zo zijnde, loopt 'er dan niet meer *Weerbarstigheid*, dan *Verliefdheid* onder?

Neen, dat gaet ook niet door, Madam: want ik weete, dat Juffer Clarissa Harlowe den Hr. Lovelace boven alle Mannen stellen zoudé, indien zijne Zeden ———

INDIEN, Naatje! ——— Dat *indien* is alles. ——— Denkt gij weezenlijk, dat zij den Hr. Lovelace mint?

Wat woudt gij gehad hebben dat ik zeide, mijne waarde? ——— Ik wil u niet vertellen wat ik *zeide*: Dog had ik *niet* gezegd het geen ik *zeide*, wie zou mij dog geloofd hebben?

Behalven dat, ik *weete* dat gij hem mint! ——— Verschoon mij, mijne waarde: Nogthans, zo gij het ontkent, wat doet gij anders dan u zelve van ter zijde te beschuldigen, als of gij dagt, dat

dat gij u niet behoortet toe te geeven in 't geen gij niet kunt helpen?

Inderdaad, Madam, zeide ik, de man is de Liefde eener juffrouwe wel waardig (*Indien, konde ik hier weder zeggen*). — Maar haare Ouders —

Haare Ouders, Jansje — [Gij weet, mijne waarde, hoe mijne Moeder, die haare Dogter van rapheid beschuldigt, altoos iemand in de reden valt!]

Neemen mogelijk verkeerde maatregels, zeide ik —

Kunnen niet verkeerd handelen — Zij hebben reden, verzekere ik u, zeide zij —

Waardoor zij eene jonge juffer wel in verzoeking zouden kunnen brengen, zeide ik, om roekeloze dingen te doen, welke zij anders niet doen zoude.

Maar zo het een roekeloos ding zij (gaf zij 'er op te houden) behoorde zij het dan te doen? Eene voorzigtige Dogter zal niet moedwillig doolen, om dat haare Ouders doolen, zo het al zo *waare* dat zij doolden: Indien het zo zij, zal de wereld, die de Ouders laakt, het Kind niet vrijspreeken. Alles wat ter verschooning van eens Dogters doolinge in dit geval gezegd kan worden, koomt uit eene gunstige inschikkelijkheid, welke Juffer Klaartjes Brief aan Lady Drayton pleit, dat aan *haars* Dogters jeugd en onervarenheid waare te bewijzen. En zal zulk een wonderbaar jong mensch als Juffer Clarissa Harlowe, welker voorzigtigheid, gelijk wij zien, haar bekwaam maakt om tot raadvrouw te verstreken voor veel ouder
per-

personen dan zij zelve is, onder zulk een armhartig bedekzel zig verschuilen?

Laat haar van stonden aan weeten, Naatje, wat ik zegge; en ik belaste u om haar verder voor oogen te stellen, Dat hoe zeer haar de eene man mishagen, en haare keuze op den anderen mag gevallen zijn, men van eene jonge Lady van haare onbepaalde edelmoedigheid en grootheid van ziele zal verwagten, dat zij *zigzelve verloofene*, daar zij met zo te doen *haare geheele familie kan verpligten* — Niet minder dan tien of twaalf van die haar het naaft en waardst zijn onder alle menschen ter wereld, eenen toegeevenden Vader en Moeder aan hun hoofd hebbende. Van haaren kant is het mogelijk alleen *Inbeeldinge*; maar Ouders zien dieper: En zal Juffer Clarissa Harlowe haare *Inbeeldinge* niet opgeeven voor het *Oordeel* haarer Ouderen?

Ik sprak wijdlustig over dit onderwerp van *Oordeel*: Alles wat gij kondt wenschen, dat ik zeide; en alles wat uw buitengemeen geval mij toeliet te zeggen. En mijne Moeder bemerkte de kracht daarvan zo wel, dat zij mij belastede om aan u niet eenig gedeelte van mijn Antwoord te schrijven, op hetgeen zij zeide; maar alleen wat zijzelve had voortgebracht; op dat het in zo netelig een geval u niet beweegen mogt om maatregels te neemen, die ons beiden (mij van wegens het voorlaen, en u van wegens het volgen daarvan) reden van berouw mogten aanbrengen, zo lang wij leefden.

En dus hebbe ik, mijne waarde, mijns Moeders redekavelingen u voorgedragen. En te eer, dewijl ik zelve niet kan zeggen, wat ik u
zou

zou raaden om te doen. ——— Gij kent best uw eigen hart, en wat Dat u zal gehengen te doen.

Robert neemt aan deezen heel vroeg ter bestemder plaatze neer te leggen, op dat gij dien bij uwe eerste ogtend-wandeling moogt krijgen.

Dat de Hemel u ten besten geleide en bestie-
re, is de onophoudelijke bede van

Uwe altoos toegenegene

ANNA HOWE.

XIV. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
HOWE.

Zondag namiddag.

Ik ben in groote vreeze. Egter kan ik niet nalaaten mijne nederige dankbetuiging aan uwe Moeder en u, voor uwen laatsten aangenaamen, te herhaalen. Ik hoope dat haar genegen einde beantwoord is door den inhoud van mijnen laatsten. Nogthans moest ik het niet genoeg agten haare goedheid jegens mij, met een potlood alleen, op den omslag van eenen verzegelden Brief, te erkennen. Sta mij ook toe eenige weinige regels te schrijven ten aanzien van mijnen Brief zonder naam gerigt aan Lady Drayton ——— Indien ik

u op dien tijd *niet* te kennen gaf, gelijk ik geloove *gedaen* te hebben, dat mijne uitmunten-
de Juffrouw Norton mij haaren bijstand in dien
Brief leende; zo erkenne ik nu, dat zij zulks
deed.

Eij lieve doe uwe Moeder dit te weeten,
om twee redenen: Eensdeels, op dat ik niet ge-
agt moge worden mijzelve eene schranderheid en
voorzigtigheid aan te maatigen, welke mij niet toe-
koomt: andersdeels, op dat ik niet benadeeld mo-
ge worden door het gestreng, dog regtmatig
gevolg; hetwelk haar liefde daaruit te trekken;
mijne fouten tegen mij *verdubbende*, zo ik zel-
ve onwaardiglijk den raad, welken ik ondersteeld
wierd te geeven, mogt te werk gaen.

Voor dat ik kooome tot het geen mij naast
aan 't hart legt, moet ik u, nog eens, bekijken
over de scherpe, de zeer scherpe dingen, die gij
van onze familie meldt, ten nadeele van hunne
ZEDEN. Inderdaad, mijne waarde, ik ben
over u verwonderd! ——— Eene gelegenheid
van minder belang, mogt ik hebben over het
hoofd gezien, na dat ik u zo dikwijls met zo wei-
nig vrugt over dit onderwerp geschreeven hebbe.
Maar hoe zeer mijne eigene omstandigheden mij
ook mogen ter harten gaen, ik kan niet zonder
aanmerkinge de smaadreden laten voorbijgaen,
welke het niet noodig is hier met woorden te her-
haalen.

Daar is geen braaver Vrouw in Engeland,
dan mijne Moeder. Nog is mijn Vader die man,
waarvoor gij hem zomtijds uitmaakt. Uitgeno-
men een punt, weete ik geen familie, die hun-
nen

nen pligt beter beleeft, dan de voornaamste van de onze. Een weinig te *onmededeelzaam* voor hunne groote middelen en omftandigheden — dat is 't al. — Wel nu, dan, hebben zij geen reden om op onberispelijke zeden gefteld te zijn in eenen man, welks gezogte verwantschap met hen, door een huwelijk in hunne familie, zij zekerlijk regt hebben om toe te ftanen, of af te keuren?

Nog een regel of twee, voor dat ik met mijne eigene belangen geheel worde ingenomen — Over uwe behandeling van den Hr. Hickman. Is het edelmoedig, dunkt u, u te wreeken op eenen onfchuldigen wegens het misnoegen, dat gij van eenen anderen kant ontvangt, alwaar ik twijfele of gij het 'er ook wel niet naar maakt? — Dog een ding zoude ik hem kunnen zeggen; en gij zoudt best doen met mij daartoe niet te tergen. Het is dit, Dat geen Juffrouw den man kwaalijk behandelt, welken zij niet volftrektlijk verwerpt, of haar hart is genegen om hem vergoedinge te doen, wanneer haare dwinglandij haaren loop gehad, en hij de maate van zijne gediensfigheid en lijdzaamheid vervuld heeft. Mijn geest is niet genoeg in rust, om dit ftuk verder uit te haalen.

Ik zal u nu de gelegenheid doen weeten van mijne tegenwoordige vreeze.

Ik had reden om te dugten, gelijk ik in mijnen van heden-morgen meldde, dat 'er een storm broeide. De Hr. Solmes kwam deezen namiddag met mijnen Broeder uit de Kerk t' huis. Kort daarna bragt Lysje mij eenen Brief, zonder te zeggen van wien. Dezelve was in een omslag, en het

JUFFER CLARISSA HARLOWE. 129

Het opschrift van eene hand, die ik nooit voorheen gezien had; als of men onderstelde, dat ik dien niet ontvangen en geopend zoude hebben, hadde ik geweten van wien hij kwam. Deeze is de inhoud.

Aan Juffer CLARISSA HARLOWE.

Sondach, den 26 Maart.

Alderliefste Maadam,

Ik acht mij zelf een zeer ongelukkig man; dat ik noit in staet geweest ben om uw mijn respect te bewijzen met u toestemming, voor een half uer. Ik heb je iets te kommuniſeeren, daar je seer veul aan gelegen legt, zo het je beliefd mij toe te laten om met je te spreken. Het gaat je eer aan, en de eer van je heele familij. Het betreft de deseinen van eenen, die je gezegt word meer te achten als hij verdiend; en eenige van zeyne verfoeijelijke daden; en ik ben berijd om uw oovertuigende beweizen te geven van de waarheit daarvan. Ik mach scheinen daarin geïnteresseert te zijn: Maar niettemin, ben ik berijd om 'er mein eedt op te doene, dat het tot een tusseltje toe waarachtig is: En dan zal je ziene, wat voor een man je gezecht word te begunstigen. Dog ik hoop dat niet, om je eigene eere.

Ik bidje, Maadam, gun mij reis gehoor, zo zeer als je de eer van uw en van je familij hoog-

II. Deel.

acht

acht: Waardoor je sult oblisjeeren, alderlieffte
Juffrouw

U needrigste en getrouste Dienaar;

ROGIER SOLMES

Ik wacht beneden op hoop van admisje.

Ik twijffele geenzins, of dit is een armhartig
loopje, om den man in mijn gezelschap te krij-
gen. Ik wilde een mondeling antwoord naar bene-
den gezonden hebben; maar Lys weigerde eenige
boodschap te brengen, welke zijn bezoek bij mij
verbood. Dus was ik genoodzaakt om hem of
te zien, of aan hem te schrijven. Ik schreef der-
halven een Antwoord, waarvan ik u het ruw ont-
werp zal zenden. En nu wordt mijn hart ge-
prangd van schroom wat daarvan het gevolg mo-
ge zijn: Want ik hoore beneden een groot ru-
moer.

Aan ROGIER SOLMES, Schildkn.

MIJN HEER.

Wat gij mij ook moogt hebben te commu-
niceeren, hetwelk mijne eere aangaet, dat kan
zo wel geschieden bij geschrift, als bij monde.
Indien *mij* aan den Hr. Lovelace iets gelegen is,
weete ik niet dat *u* aan hem *daarom* iets behoort
gelegen te zijn: Want de behandeling, die ik om

went

uwentwille (zo moet ik denken!) ontvang, is zo hard, dat al waare 'er zulk een man als de Hr. *Lovelace* niet in de wereld, ik niet zou wenschen den Hr. *Solmes* te zien, ja zelf niet voor een half uur, op zulk eene wijze als het hem be- lieft te begeeren om mij te zien. Ik kan nooit eenig gevaar loopen van den Hr. *Lovelace*; en gevolglijk, kunnen geene van uwe ontdekkingen mij raaken, indien de voorslag, welken ik gedaen hebbe, worde aangenomen. Gij zijt daarvan, buiten twijffel, onderrigt. Zo niet, dan belie- ve het u mijne vrienden te doen weeten, dat zo zij *mij* verlossen willen van mijne angsten voor den eenen heer, ik hen verlossen zal van de *bunne* voor den anderen: En van wat belang zal het dan voor *hen* of voor *mij* zijn, of de Hr. *Love- lace* een goed of een kwaad man zij? En, zo voor geen van *ons*, zie ik niet hoe het voor *u* van eenig belang kan zijn. Dog zo *gij* 'er belang in stelt, ik hebbe daarop niet te zeggen; en het zal een Christelijk werk zijn, indien gij hem wilt aanspreken over de dwaalingen, die gij ontdekt hebt, en hem tragten tot zo goed een man te maaken, als *gij*, buiten twijffel zelve zijt, of gij zoudt zo gered niet zijn in *hem* te ontdekken en ten toon te stellen.

Verschoon mij, mijn Heer; Dog om rond te gaen, na mijnen voorgaenden Brief aan u, en uwe onedelmoedige aanhoudinge; en na deeze pooginge om uzelve, meer ten koste van eens an- der-mans character, dan door uwe eigene ver- dienste, te doen gelden; zie ik niet, dat gij eeni- ge scherpheid kwaalijk neemen kunt in Haar, om
I 2 wel

welke ongelukkig te maaken gij het uwe zo rijklijk toe gedaen hebt.

CL. HARLOWE.

Zondag-avond.

Mijn Vader was van zins om bij mij boven te koomen, in grooten toorn naar het schijnt; dog wierd nog overreed tot het tegendeel. Men stond mijne Moeij Hervey toe Dit, hetgeen volgt, aan mij te zenden. — Het gaet 'er heet van de roofter, mijne waarde! —

Aan Juffer CLARISSA HARLOWE.

Nigt,

Iedereen is nu overtuigd, dat 'er langs de wegen van zagtheid en overreedinge niets aan u te doen is. Uwe Moeder wil niet toestaen, dat gij langer in huis blijft; want uw Vader is door uwen wonderlijken Brief aan zijnen Vriend zo ontstoken, dat zij niet weete wat 'er het gevolg van zijn moge, zo gij bleeft. Dus wordt u bevolen u gereed te maaken om van stonden aan naar uw Oom Antonij's te vertrekken.

Uw Oom denkt, dat hij deeze onwilligheid om naar zijn huis te gaen, van u niet verdiend heeft.

Gij kent de ondeugendheid van den man niet,
om

JUFFER CLARISSA HARLOWE. 135

om wiens wille gij het waardig agt met alle uwe vrienden overhoop te leggen.

Gij moet mij niet antwoorden. Daar zou geen einde aan zijn.

Gij weet niet hoe veel moeilijkheid en leed gij iedereen aandoet; dog niemand meer dan aan

Uwe toegenegene Moeij

DOROTHEA HERVEY.

Daar mij dus verboden wierd aan mijne Moeij te schrijven, nam ik eene stouter vrijmoedigheid. Ik schreef eenige weinige regels aan mijne Moeder, haar verzoekende om mij verlof te bezorgen, dat ik mij aan mijns Vaders, en haare voeten werpen mogt, zo ik vertrekken moest (zonder dat 'er eenig ander mensch bij waare) om te smeeken om vergiffenis wegens de moeilijkheid, die ik hun beide had aangedaen; en om hunnen Zegen; en om hunne bevelen, ten aanzien van mijne vervoeringe, en den tijd daarvan, van haare eigene lippen te ontvangen.

„ Wat nieuwe stoutheid is Dit! ——— Neem hem te rug; en beveel haar te leeren om gehoorzaam te zijn, „ was mijns Moeders toornig antwoord, met mijnen Brief, ongeopend te rug gebragt.

Dog op dat ik niets verzuimen mogt, hetwelk een zweemzel van pligtmatigheid had, schreef ik een weinig regelen aan mijnen Vader zelve, ten dien zelve einde gerigt; smeekende dat hij mij niet ten zijnen huize uit wilde zetten, zonder zij-

nen Zegen. Dog deeze wierd mij, in twee stukken gescheurd, en ongeopend, weder door Lys boven gebragt, met eene trotse houdinge, de eene hand geopend, en de andere uitstreckende, terwijl de gescheurde Brief op haare geopende handpalm lag; en een Zie hier eens! — Wat een *droevig* ding is Dit! — Niets zal baaten dan gehoorzaamheid, Juffer! — Uw Papa zeide, Laat ze mij van *daaden* voorpraaten! — Ik wil geen *woorden* van haar ontvangen. En zo scheurde hij den Brief, en gooide mij de stukken naar het hoofd.

Daar mijne zaak zo wanhoopig stond, besloot ik moedig om, schoon dus voor het hoofd gestooten, het niet te laten zitten. Ik vattede mijne pen op, en rigtede mij tot mijnen Oom Harlowe, daarin sluitende hetgeen mijne Moeder ongeopend had te rug gezonden, en den gescheurden en ongeopenden, dien ik mijnen Vader gezonden had; eerst met alle haast een afschrift daaruit voor u getrokken hebbende.

Mijn Oom stond op zijn vertrek naar huis, en het wierd hem ter hand gesteld juist zo als hij in zijne koets stapte. Ik kan derhalven niet weten wat lot hetzelfde hebben zal, voor morgen. Het volgende is daarvan eene copij.

Aan JOANNES HARLOWE, Schildk.

Mijne waarde en altoos-gëeerde Oom,

Ik hebbe nu niemand dan u, tot welken ik mij vervoegeu kan, met hoope, van zelf maar
mij-

mijne ootmoedige verzoek-schriften geopend en gelezen te krijgen. Mijne Moeij Hervey heeft mij een bevel gegeven, hetwelk noodig is mij nader te verklaaren; maar zij heeft mij verboden om aan haar te schrijven. Hierop nam ik de vrijheid van te schrijven aan mijnen Vader en Moeder: Gij zult zien, mijn Heer, doordien de een gescheurd is, en ze beide ongeopend zijn te rug gekoomen, welke de uitslag geweest zij. Dit, mijn Heer, weet gij reeds misschien: Dog, dewijl gij den *inhoud* van de versmaade Brieven niet weet, zo verzoeke ik u die beide te leezen, op dat gij ten getuige voor mij moogt strekken, dat zij nog met klagten nog met twistredenen zijn opgevuld, nog iets onpligmaatigs in zig behelzen. Geef mij verlof om te zeggen, mijn Heer, Dat zo de doof-geoorde toorn *mij* nog gehoor wil gunnen, nog leezen *wat ik schrijve*, men zig na verloop van eenigen tijd der hardvogtigheid wel moge beklagen. Ik verzoeke u, waarde, goede Heer, mij te laten weeten, wat men voorheeft met mij naar mijns Ooms Anronij's huis te zenden, meer dan naar uwent, of naar mijne Moeij Hervey's, of elders? Zo het ten dien einde zij, waartoe ik vreeze dat het is, dan zal het leeven op dien voet niet draagelijk voor mij zijn. Ik smeek ook te mogen weeten, WANNEER ik ter deuren uit stae gezet te worden! — Mij hart spelt mij duidelijk, *dat zo ik eens gedwongen worde om dit huis te verlaten, ik het nooit meer zien zal.*

Het betaamt mij, evenwel, te verklaaren, dat ik Dit niet uit verkeerdheid, of in grammen moede schrijve. God kent mijn hart, dat het zo

niet is! Dog de behandelinge, die ik vreeze te zullen ondergaen, zo ik naar mijns anderen Ooms gevoerd worde, zal, naar alle waarschijnlijkheid, de laatste hand leggen aan de rampen, de *onverdiende* rampen zal ik ze bestaen te noemen, van

*Uwe voormaals hoog-begunstigde,
Maer nu zeer ongelukkige,*

CL. HARLOWE.

XV. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan* *Juffer*
HOWE.

Maandag-ogtend den 27 van Maart.

Deezen morgen vroeg kwam mijn Oom Harlowe herwaards. Hij zond mij den zeer tederen Brief, hier ingeslooten, boven. Dezelve heeft mij doen wenschen, dat ik hem *konde* te wille zijn. Gij zult zien, hoe des Hren. Solmes slegte hoedanigheden daarin verglimpt worden. Welke schandvlekken bedekt toegenegenheid! — Maar mischien kunnen zij ook tegen mij zeggen, welke gebreken brengt afkeer niet aan den dag!

Wees zo goed, en zend mij deezen Brief van mijnen Oom bij de eerste gelegenheid weder te rug.

Zonder

Zondag-Nagt, of liever Maandag-Morgen.

Ik moet u antwoorden, schoon tegen mijn eigen oogmerk. Iedereen bemint u; en dat weet gij wel. De grond zelf, dien gij betreedt, is voor de meesten van ons dierbaar. Hoe kunnen wij besluiten, om u te zien? Uw gezigt en taal zijn niet te wederstaen. Het is onze Liefde, die ons doet vermijden om u te zien. Hoe *kunnen* wij u zien, daar gij beslooten hebt om *niet* te doen, 't welk wij beslooten hebben dat gij *zult* doen? Ik, voor mijn part, beminde nooit eenig jong mensch zo, als ik u beminde van uwe kindsheid af tot nu toe. En inderdaad, gelijk ik dikwijls gezegd hebbe, Nooit was 'er een jong mensch, die onze Liefde zo verdiende. Maar wat is u nu overgekoomen? Helaas! helaas! mijne lieve Nigt, hoe schiet gij in de proef te kort!

Ik hebbe uwe ingeslootene Brieven gelezen. Ter bekwaamer tijd kan ik dezelve wel eens aan mijn Broeder en Zuster vertoonen. Dog zij willen tegenwoordig niets van u ontvangen.

Voor mijn part, ik konde uwen Brief aan mij niet leezen, zonder ontmand te worden. Hoe kunt gij zelve zo onbewogen zijn, en egter zo bekwaam om alle andere te beweegen? Hoe kondt gij zulken Brief aan den Hr. Solmes zenden? Foeij u! — Hoe wonderlijk zijt gij veranderd!

Dan nog uwen Broeder en Zuster zo te behandelen, als gij gedaen hebt, dat het hun niet lust om aan u te schrijven, of u te zien! Weet gij niet waar het geschreeven staet, Dat *zagte antwoorden de grimmigheid afkeeren?* Maar zo gij

op uw fcherp-puntig vernuft wilt betrouwen, zo moogt gij wonden: Nogthans zal eene knods wel een degen ter nedervellen: En hoe kunt gij verwagten, dat zij, die van u beleedigd zijn, u niet weder zullen beleedigen? Was dit de weg, dien gij gewoon waart te houden, om ons allen u zo hoog te doen waardeeren, als wij deeden? — Neen, het was de heusheid van uw gemoed en zeden, die iedereen, zelf vreemden, op het eerst gezigt, u deed behandelen als eene Lady, en u Lady noemen, schoon zodanig niet van geboorte, terwijl aan uwe ouder Zuster zulke eerbewijzen niet gedaen wierden. Zo gij benijd *wierd*, waarom moest gij de nijd ophitzen, en haare tanden fcherp vijlen? — Gij ziet dat ik fchrijve als een onpartijdig man, en een die u nog bemint.

Dog nademaal gij uwe bekwaamheid ten toon gelegd, en niemand gefpaard, en iedereen bewogen hebt, zonder zelve bewogen te worden, zo hebt gij maar gemaakt dat wij dies te digter en vaster in een gedrongen staen. Dit is het, 't welk ik eens te vooren bij eene *Phalanx in slagorde* vergeleek. Uwe Moeij Hervey verbiedt u te fchrijven, om dezelve reden dat ik u daartoe geen voet moet geeven. Wij zijn alle befchroomd om u te zien, om dat wij weeten dat wij als gekken van u bepraat zullen worden. Ja, uwe Moeder is zo bang voor u, dat zij eens of tweemaal, als zij meende dat gij kwamt om u in haare tegenwoordigheid te dringen, de deur toe deed, en zig opflood, om dat zij wift, dat zij u naar *uw* believeen niet moet zien, en gij beflooten hebt haar niet te zien naar *haar* believeen.

Neem

Neem dog maar een besluit om ons allen te wille te zijn, mijne liefste Juffer Klaartje, en gij zult zien hoe wij u een voor een aan onze verheugde harten zullen drukken. Zo al de eene man het vernuft, de bekwaamheid, en de gestalte niet heeft van den anderen, geen mensch leeft 'er, die slegter gemoed heeft dan die ander: En is de Liefde van alle uwe vrienden en een sober man (zo hij al niet zo beschaafd zij) niet te stellen boven een ontugtigen ligtmis, schoon nog zo mooi een man voor het uiterlijk aanzien? Gij hebt zulke schoone gaaven, dat gij van den eenen zult aanbeden worden: Dog de ander heeft ten deezen aanzien zo veel voordeel, als gij zelve, en zal 'er niet een stroo om geeven: Want Mannen zijn zomtjids jaloers op hun gezag, omtrent schrandere Vrouwen. In den eenen zult gij een deugdzaam man hebben. Hadt gij hem niet zo ruw voor het hoofd gestooten, hij zoude u de ooren hebben doen tuiten van hetgeen hij u van den anderen had vertellen kunnen.

Kom, mijne lieve Nigt, laat ik de eere hebben van bij u uit te werken, waartoe niemand nog in staat geweest is. Uw Vader, Moeder, en ik zullen het vermaak, en de eere, wil ik het weder noemen, onder ons verdeelen; en alle voorleedene ergernissen zullen vergeeven worden; en de Hr. Solmes, daar zullen wij voor instaan, zal na deezen niets kwaalijk neemen, van het geen 'er is voorgevallen.

Hij weet, zegt hij, welk een juweel die man zal hebben, die uwe gunst verwerven kan; en
hij

hij zal alles ligt agten, wat hij geleeden heeft, of lijden zal, als hij u krijgt.

Lieve zoete meid, wees ons dog te wille: En doe het met gratie. Het *moet* dog geschieden, het zij met of tegen dank. Ik verzekere u dat het *moet*. Gij moet Vader, Moeder, Oomen, iedereen niet te onderbrengen: Maak daar staat op.

Ik hebbe den halven nagt wel opgezeten om deezzen te schrijven. Gij weet niet hoe ik aangedaen ben van het leezen van den uwen, en het schrijven van deezzen. Nogthans zal ik vroeg in den morgen op Harlowe-plaatze zijn. Dus, zo gij, na het leezen van deezzen, ons allen wilt te wille zijn, laat mij maar weeten om boven op uwe kamer te koomen: En ik zal u naar beneden leiden, en u presenteeren ter omhelzinge aan iedereen: En dan zult gij zien, dat gij meer van eens Broeders en Zusters hart, in hen beide hebt, dan uwe vooroordeelen zedert eenigen tijd u hebben toegelaaten, om te denken dat gij hebt. Dit van eenen, die zig gaarn plagt te noemen,

Uwen Vaderlijken Oom,

JO. HARLOWE

Omtrent een uur na dat deezze minzaame Brief mij gegeven was, zond mijn Oom om te weeten, of zijn bezoek welkoom zoude zijn; op den voet in zijnen Brief vermeld? Hij gebod Lysje hem een mondling antwoord beneden te brengen: Een schriftlijk, zeide hij, zou een slegt teken zijn: En hij

hij gebood haar derhalven geen Brief te brengen. Dog ik had juist het ingeslooten affchrift voleindigd van eenen , dien ik geschreeven had. Zij maakte zwaarigheid om dien over te brengen; dog liet zig overreeden om ten mijnen dienst te zijn door een teken , hetwelk deeze Juffrouw-Lysjes niet wederstaen kunnen.

Waarde en gëerde Heer.

Hoe verblijdt gij mij door uwe toegeevende goedheid! ——— Zulk een minzaame, zulk een vaderlijke Brief! ——— zo verzagende voor een gewond hart; en waaraan ik zedert eenigen tijd zo weinig gewend ben! ——— Hoe ben ik daarvan aangedaen! ——— Spreek mij niet, waarde Heer, van mijnen trant van schrijven: Uw Brief heeft *mij* meer bewoogen; dan ik in staas geweest ben om *iemand* te beweegen! ——— Dezelve heeft mij met al mijn hart doen wenschen, dat ik mij zelve de eere kon geeven van een bezoek van u naar uw believen te ontvangen; en naar beneden geleid te worden bij mijn Vader en Moeder, van zo goeden en zo minzaamem Oorn.

Ik zal u te kennen geeven, allerwaardste Heer, wat ik doen wil om mijnen vrede te maaken. Ik twijffele niet, dat de Hr. Solmes, zig wel bedenkende, mijne Zuster grootlijks kiezen zoude boven zulk een wonderlijk afkeerig schepzel als ik ben. Zijne voornaamste, of eene van zijne voornaamste beweegredenen waarom hij mij zoekt, is, gelijk ik reden hebbe om te gelooven, dat mijns Grootvaders Goed naast aan
her

het zijne is gelegen. Ik zal daarvan afstand doen, voor altoos zal ik hetzelve afstaen. En de afstand moet wel goed zijn, om dat ik nooit in 't geheel wil trouwen. Ik zal hetzelve overdraagen op mijne Zuster, en haare erven voor altoos. Ik zal geen erfgenaamen hebben, dan mijn Broeder en en haar; en ik wil, als uit mijns Vaders goedgunstigheid, zulk een jaargeld ontvangen (niet in plaatze van het Goed, maar enkel als *uit* zijne goedgunstigheid) als het hem behaagen zal mij toe te staen, al is het nog zo gering; en zo wanneer ik hem misnoegen geeve, dat hij het mij moge onttrekken, naar zijn welgevallen.

Zal dit niet aangenomen worden? — Zekerlijk moet het — Zekerlijk zal het! — Ik smecke u, waardste Heer, om hetzelve voor te stellen; en het met uw vermogen te ondersteunen. Dit zal het oogmerk gantschlijk beantwoorden. Mijne Zuster heeft een hoog gevoelen van den Hr. Solmes. Ik kan geheel *geen* goed gevoelen van hem hebben, in het ligt waarin hij mij wordt voorgesteld. Maar als mijns Zusters Man zal hij altoos geregtigd zijn tot mijn eerbewijs; en zal het ook genieten.

Indien dit aangenomen worde, gun mij dan mijn Heer, de eere van een bezoek; en doe mij het onuitspreekelijk vermaak van mij naar beneden te leiden, aan de voeten van mijne geeerde Ouderen, en zij zullen vinden dat ik het onderdaanigst kind ben; en in de armen van mijn Broeder en Zuster, en zij zullen in mij de dienstwilligste en genegenste Zuster vinden.

Ik wagte, mijn Heer, naar uw antwoord op
dec.

deezen voorflag, die van gantscher harten gedaen wordt van

Uwe onderdaanigste en zeer verpligte Nigt,

CL. HARLOWE.

Maandag middag

Ik hoope, dat dit zal worden aangenomen: Want Lysje vertelt mij, dat mijn Oom Antonij en mijne Moeij Hervey zijn ontbooden; en de Hr. Solmes niet, hetwelk ik als eene gunstige omstandigheid aanzie. Met welk eene bereidwilligheid zal ik dit benijdde Goed overdraagen! — Van hoe veel hooger waardije is de zaak, om welke ik daarvan afstae! — De Liefde en Gunst van alle mijne nabestaenden! — Die Liefde en Gunst, in welke ik mij geduurende Agttien jaaren aan een plegt te verheugen, en zeer hoog te staen! En welk een bekoorelijk voorwendzel zal dit mij verschaffen om met den Hr. Lovelace af te breeken! En hoe gewillig zal het hem mogelijk maaken om van *mij* af te scheiden!

Ik vond deezen ogtend, op de gewoone plaatze een Brief van hem ten antwoord, onderstelle ik, op mijnen van Vrijdag, dien ik niet voor Saterdag daar nederleide. Dog ik hebbe denzelven niet geopend; nog zal het doen, voor dat ik zie, welke uitwerkinge deeze nieuwe aanbiedinge zal hebben.

Men laate mij maar toe, den man te ontwijken,

ken, dien ik *baate*; en ik zal met blijmoedigheid, den man laten vaaren, dien ik zou *kunnen kiezen*. Van den eenen af te staen, al hadde ik weezenlijk zo veel agtinge voor hem, als gij u schijnt te verbeelden, kan maar een *kortstondig* hartzeer geeven, hetwelk *tijd* en *bedagtzaamheid* verligten zullen. *Dit* is een offer, 't welk een kind aan ouderen en vrienden is verschuldigd, zo zij 'er op gesteld zijn dat het geschiede. Maar het ander, eenen man te trouwen dien men *niet verdraagen kan*, is niet alleen een oneerlijk ding; ten aanzien van den man; maar het is genoeg, om een mensch, die wenscht eene *goede Vrouw* te zijn, tot eene slegte of zeer gemeene te maaken, gelijk ik eens aan den man zelven schreef: En dan kan zij bezwaarelijk of eene *goede Meesteres*, of eene *goede Vriendin* zijn; of iets dan eene schande voor haare familie, en een kwaad voorbeeld voor alle, die rondom haar zijn.

Ongaarn, dunkt mij, legge ik deezen van mij, in de *onzekerheid*, waarin ik tegenwoordig ben, om dat zulks u in alzo *groot* eene onzekerheid zal laten: Dog tweemaal door de gediensstigheid van Lysje verhinderd zijnde, zal ik nu beneden gaen naar mijne kleine *menagerie*; en zo ik gelegenheid hebbe, zal ik deezen op de gewoone plaatze laten, daar ik iets van u hoope te vinden.

XVI. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
HOWE.

Maandag namiddag, den 27 van Maart.

Ik hebbe mijn Verhaal tot op heden middag ter gewooner plaatze neergelegd; dog ik hoop hetzelfde haast met eenen anderen Brief te vervolgen, op dat ik u zo weinig tijds, als mogelijk is, in die onzekerheid moge houden, welke mij op dit oogenblik zo veel aandoeninge geeft: Want mijn hart ontstelt, op ieder voet dien ik beweegen hoore; en op elke deur, welke ik hoore open of toe doen.

Zij zijn alle eenigen tijd vergaderd geweest, en zijn sterk in redenwisseling en overleg, gelooft ik: Dog kan 'er ook plaatze zijn voor lang overleggen en redenwisselen over een voorslag, die zo hij aangenomen worde, alle hunne oogmerken zo kragtdaadiglijk zal beantwoorden? Kunnen zij 'er wel een oogenblik langer op staen, dat ik den Hr. Solmes hebben moet, daar zij zien wat ik al gereed ben op te offeren, om van zijn aanzock bevrijd te zijn? ——— Maar O! ik onderstelle dat 'er sribbelinge is, vooreerst, omtrent mijns Zusters kiesheid, om haar te overreeden, dat zij het Goed, en den Man aanneeme; en vervolgens, omtrent haaren hoogmoed, om haars *Zus-*

ters verflooteling op te neemen, gelijk zij deeze spreekwijze eens gebruikte! — Of, mogelijk is het, dat mijn Broeder op een *Equivalent* dringt van wegens zijn regt op de ervinge van het Goed: En dit slag van dingen trekken maar al te veel de aandacht van zommige onzer familie naar zig. Uit deeze, eene of beide, oorzaaken moet het buiten twijffel voortkoomen, dat over mijnen voorslag zo veel bedenkinge kan vallen.

Mij dunkt, ik zou wel willen zien, wat de Hr. Lovelace in zijnen Brief zegt. Dog ik zal mijzelve *dit* stuk van nieuwsgierigheid weigeren, zo lang dat geen, 't welk door mijne tegenwoordige onzekerheid verwekt is, niet beantwoord zij — Verschoon mij, mijne waarde, dat ik u met mijne dubbingsen dus lastig valle. Dog ik hebbe geen bezigheid, nog zin, zo ik al eenige had, om eenige andere te verrigten, dan die mijne pen mij verschaft.

Maandag-avond.

Zoudt gij het wel gelooven? — Lijs vertelt mij, bij voorkoominge, dat ik zal worden afgewezen. Ik ben „ een snood, arglistig schep-
 „ zel. Iedereen is te goed voor mij. Mijn Oom
 „ Harlowe is *bedot*, dat is de uitdrukkinge. Zij
 „ wisten wel hoe het gaen zou, als hij of aan mij
 „ schreef, of mij ging zien. Men heeft hem, e-
 „ venwel, beschaamd gemaakt, dat hij zig zo liet
 „ omzerten. Een aartig stukje zou het waarlijk
 „ in het oog der wereld zijn, indien zij mij op
 „ mijn woord vatteden! Het zou 'er naar gelij-
 „ ken,

„ ken , als of zij mij ten dien einde zelf dus hard ,
 „ gelijk *ik* het agte , behandeld hadden. Mijne
 „ *lievelingen* , bijzonderlijk Juffer Howe , zouden
 „ het dien draaij geeven ; en ik konde 'er zelve
 „ niets anders mede voorhebben , dan om te zien
 „ of het zou worden aangenomen , om dus mijne
 „ eigene drangredenen tegen den Hr. Solmes
 „ meer kragt bij te zetten. Het was verbaazend ,
 „ dat 'er een oogenblik overlegs over vallen kon-
 „ de : Dat men *onderstellen* konde , dat 'er iets
 „ aan te doen was. Het streed even zeer tegen
 „ de Wet als tegen Billijkheid : En eene fraaije
 „ verzekeringe zou Juffer Bella , of de Hr. Sol-
 „ mes , hebben , daar ik het weer naar mij nee-
 „ men konde , als ik maar wilde ! — Mijne
 „ *Broeder* en *Zij* mijne erfgenaamen ! O dat
 „ listig scepzel ! — *Ik* besluiten om onge-
 „ huwd te leeven , daar Lovelace zo van mij *ver-*
 „ *zekerd* is — en dat overal genoegzaam ver-
 „ klaart ! — en als hij mijn *Man* is , het uit
 „ hoofde van het Testament kan eischen , wanneer
 „ het hem beliest ! — Daarenboven wat een
 „ trotsheid — wat een stoutheid — [gelijk
 „ Lys mij hakkelende meldde , dat *eene* zeide ; gij
 „ kunt ligt gissen wie] dat zij die zo regtmatig
 „ van wegens openbaare weerspanningheid in on-
 „ genade was , zig vermat der geheele familie
 „ wetten voor te schrijven ! een *Man* te noemen
 „ voor haare ouder *Zuster* ! Met welk eene zege-
 „ praal zou haare hardnekkigheid gaen strijken ,
 „ dat zij haare bevelen , niet als uit eene Gevan-
 „ genis , gelijk zij het noemde , maar als van haa-
 „ ren *Thron* , mogt laten uitgaen aan hen die

„ Ouder en Meerder waaren dan zij; en ook zelf
 „ aan haar Vader en Moeder! ————— Verbaa-
 „ zend, geheel en al verbaazend was het, dat
 „ cenig mensch over zulken voorslag als deezen
 „ redeneeren konde! Het was een meester-stukje
 „ van *finesse* ————— IK was het in volmaakt-
 „ heid ————— Zekerlijk mijn Oom Harlowe zal
 „ zig nooit weer zo laten bedotten! „

Dit alles wierd mij te gereeder verteld, om dat het tegen mij was, en geschikt om mij te plaagen en te kwellen. Dog voor zo verre in eenige stukken van dit fraaij verhaal lag opgeslooten, dat 'er iemand was die voor mij sprak, was ik nieuwsgierig om te weeten wie het was: Maar Lys wilde het mij niet zeggen, uit vreeze dat ik mij troosten mogt met te vinden, dat zij *alle* niet tegen mij waaren.

Dog ziet gij niet, mijne waarde, wat een droevig schepzel het zij, welke gij vereert met uwe vriendschap? — Gij kondt aan uwen invloed op mij niet twijffelen. Waarom deedt gij mij mijzelve niet een weinig beter kennen? — Waarom namt gij niet de vriendlijke vrijheid, welke ik altoos omtrent u genomen hebbe, en verteldet mij mijne fouten, en welk eene schoonschijnende huichelaars ik ben? Want zo mijn Broeder en Zuster zulke ontdekkingen konden doen; hoe is het mogelijk, dat zulke bijstere gebreken [Gij kondt *andere* zien, naar uwe gedagten, van een *heimelijker* aart] uw doorzigtig oog ontgaen konden?

Dog, hoe het zij, nu, schijnt het, zijn zij in overleg, hoe en door wien zij mij zullen ant-
 woor-

woorden: Want zij weeten niet, nog *zullen* zij het weeten, dat Juffrouw Lysje mij alle deeze mooie dingen verteld heeft. De een verzoekt verschoond te zijn, naar het schijnt: De ander verkiest niet om iets aan mij te zeggen te hebben: Een ander heeft reeds genoeg van mij: En daar zal geen einde van schrijven zijn aan eene, die zo vaardig met de pen is.

Dus worden die hoedanigheden, welke men mij toeschrijft, en waardoor ik nog zo onlangs lof plegt te behaalen, mij nu tot schuld gerekend: Zo zeer veranderen afkeer en toorn de eigenschap der dingen.

De uitflag van hun overleg, onderstelle ik, dat mij zo aanstonds op de eene of andere wijze zal worden medegedeeld. Dog ik moet u zeggen, mijne waarde, dat ik zo wanhoopig gemaakt ben, dat ik vreeze den Brief van den Hr. Lovelace te openen, op dat ik, in de gemoedsgesteldheid waarin ik thans ben, niet iets moge doen (zo ik dien niet verwerpelijk vinde) hetwelk mij mijn geheele leeven lang zou kunnen berouwen.

Maandag avond.

Op dit oogenblik wordt mij de volgende Brief door Lysje gebragt.

Maandag, 5 uren.

Juffer Looze-vos,

Uwen mooijen nieuwen voorflag agt men onwaardig, om 'er bijzonderlijk op te antwoorden. Uw Oom Harlowe is beschaamd van zo be-

dot te zijn. Hebt gij geen nieuwen vond voor uwen Oom Antonij? Ga dus bij ons rond, kind, nu gij dog 'er aan bezig zijt. Dog mij wierd bevolen slegts een regel aan u te schrijven, op dat gij niet mogt klaagen, gelijk gij over uwe braave Zuster gedaen hebt; over vrijheden, die gij door uw tergen veroorzaakt: Het is Dit; — Maak u gereed. Morgen vertrekt gij naar mijn Oom Antonij's. Dat is 't al kind.

JAKOB HARLOWE.

Ik was hierover moeilijk tot in mijn hart: En schreef onmiddelijk, in de hitte van mijne gevoeligheid, den ingeflootenen aan mijnen Oom Harlowe; die, zo het schijnt, hier blijft te nagt.

Aan JOANNES HARLOWE, Schildkn.

Geeerde Heer.

Maandag avond.

Ik vinde, dat ik een zeer droevig schepzel Ben, zonder dat ik het wift. Ik schreef niet aan mijnen Broeder. Aan u, mijn Heer, schreef ik. Van u hoope ik de eere van een Antwoord. Niemand heeft meer eerbied voor haare Oomen dan ik. Niettemin, zal ik de vrijmoedigheid nemen van te zeggen, dat het onderscheid, hoe groot het ook zij, tusschen Oom en Nigt, zulk eene hoope niet uitsluit: En ik denke niet een voorslag gedaen te hebben, die met snaadheid verdient behandeld te worden.

Vergeef mij, mijn Heer ————— Mijn hart
is

is mij vol. Misschien zoudt gij wel ten eenigen dage kunnen denken, dat, gij u hebt *laaten overbaalen* (want dus is het 'er duidelijk mede gelegen) om mij mede te behandelen ——— gelijk ik niet verdiene behandeld te worden. Zo gij beschaamd zijt, gelijk mijn Broeder te kennen geeft, van eenige wederopkoomende tederheid jegens mij te hebben uitgedrukt, God helpe mij dan! Ik zie dat ik geen barmhartigheid van eenig mensch te wagten hebbe! Maar, mijn Heer; laate ik uit *uwe* pen dog een Antwoord hebben; Ik smeek 'er u ootmoedig om. ——— Tot dat mijn Broeder zig kan erinneren, wat eene Zuster toekoomt, zal ik van *hem* geen Antwoord aanneemen op eenen Brief, dien ik aan *u* schreef, nog eenige bevelen, van welke natuure ook.

Ik iedereen beweegen! ——— Hiervan be-
 liefde het u te spreken, mijn Heer: ——— Maar
 wien hebbe ik dog bewoogen? ——— Een ze-
 ker persoon in de familie heeft meer middelen om
 te beweegen dan ik hebbe, of hij kon nooit zo
 onverdiend iedereen beschaamd gemaakt hebben
 van tederheid te betoonen aan een arm verdrukt
 kind van dezelve familie.

Zend mij deezen niet met veragtinge, of ge-
 scheurd, of onbeantwoord te rug, verzoeke ik
 u. Mijn Vader heeft regt om zo, of wat hem
 goeddunkt, te doen omtrent zijn kind: Dog van
 geen ander persoon ter wereld van uwe Sexe,
 mijn Heer, behoort een jong mensch van de mij-
 ne (terwijl zij eene smeekende gesteltenis houdt)
 zo behandeld te worden.

Daar hetgeen ik te vooren op den nederig-

sten trant geschreeven hebbe, zo wonderbaar ge-
duid is, vreeze ik dat dit onbedagt gekrabbel zeer
kwaalijk zal genomen worden. Dog ik bidde u
mijn Heer, dat gij mij wilt verplichten met eenen
regel, al is hij nog zo hard, ten antwoord op
mijn voorslag. Ik denke nog dat men denzelven
behoort in agt te neemen! Ik wil de allerplegtig-
ste verbintenissen aangaen om denzelven van kragt
te doen zijn, door voor altoos Ongehuwd te lee-
ven. Met een woord, alles wat ik *kan* doen,
wil ik doen, om in de gunst van u allen hersteld
te worden. Meer kan ik niet zeggen, dan dat
ik, zeer onverdiend, ben

Een zeer ongelukkig scheepszet

Lys maakte weer zwaarigheid om deezen
Brief te bestellen; en zeide, dat zij toorn op zig
haalen zou; en ik zoude dien maar aan stukken
en brokken weerom krijgen.

Dat moest ik waagen, zeide ik; mijne be-
geerte was alleen dat zij hem behandigde, aan
wien hij gerigt was.

Een droevig doen! een heel droevig doen!
zeide zij, dat jonge Lady's zig met zo veel geweld
tegen haaren pligt aankanten.

Ik zeide haar, dat zij vrijheid zou hebben,
om te zeggen wat haar liefde, als zij maar voor
die eene reize mijne boodin wilde zijn — En
zij ging daarmede naar beneden.

Ik beval haar, om, zo zij konde, dien mij-
nen Oom in de hand te steeken, zonder dat het
gemerkt wierd; ten minsten van mijnen Broeder
of

of Zuster, uit vreeze dat dezelve, door *bunne* goede diensten, het lot mogt ondergaen, hetgeen zij dien voorfeld had.

Daar wilde zij niet voor instaan, zeide zij.

Nu ben ik in verwagtinge wat de uitslag zijn zal. Maar zo weinig grond hebbende om of op gunst of op bermhartigheid te hoopen, opende ik des Hren. Lovelaces Brief.

Ik zoude u dien te gelijk met deezen wel zenden, mijne waarde (zo wel als die ik hier zal insluiten); dog also ik tegenwoordig niet in staat ben om te bepaalen, op welke wijze ik daarop zal antwoorden: zal ik mij de moeite geven van daaruit een uittrekzel te maaken, terwijl ik wagte naar hetgeen zal voortkoomen uit den Brief, die zo even beneden gebragt is.

„ Hij klaagt, naar gewoonte, over mijn
 „ slegt gevoelen van hem, en dat ik zo gereed ben
 „ om alles te gelooven wat tot zijn nadeel is.
 „ Hij brengt mijne beduidenis, gelijk ik onder-
 „ stelde dat hij doen zou, in platte woorden
 „ over, dat ik mogelijk gelukkiger zou zijn, zo
 „ hij door eenige roekeloosheid, waaraan hij zig
 „ omtrent Solmes mogt schuldig maaken, zelve
 „ aan een ontijdig einde kwam. ”

Het is hem leed, zegt hij, „ Dat de hef-
 „ tigheid, welke hij van wegens zijne uiterste
 „ beangstheid van mij te verliezen, had uitge-
 „ drukt, hem schuldig had gemaakt aan iets,
 „ waarover ik zo veel reden had van gebelgd te zijn. ”

Hij bekent, „ Dat hij driftig is: Alle man-
 „ nen zijn zo, zegt hij, die van een goed in-
 „ borst zijn; en een opregt man kan het niet

„ zij ik wil vlugten naar London, of elders, ter-
 „ wijl ik nog ontvlugten *kan?* „

Hij raadt mij, „ *Uwe* Moeder te verzoeken,
 „ dat zij mij heimelijk in haar huis neeme; zo
 „ lang slegts als *ik* het bezit van mijn eigen
 „ Goed kan krijgen, en te wege brengen dat
 „ mijne vrienden met mij verzoend worden;
 „ *waarnaar* hij verzekerd is, dat zij wel begee-
 „ rig zullen zijn, zo dra ik maar uit hunne magt
 „ ben. „

Hij verwittigt mij, [Het is mij nog wonder-
 lijk hoe hij aan zijne kundschap kooft!] „ Dat
 „ mijne Vrienden aan mijnen Neef Morden ge-
 „ schreeven hebben, om de zaaken aan hem op
 „ hunne eigene partijdige wijze voor te draagen,
 „ en zij hebben geen *twijffel* van hem aan hunnen
 „ kant over te haalen.

„ Dat dit alles toont, dat 'er maar *een* weg
 „ voor mij open staet; zo geen van mijne eigene
 „ vrienden of bekenden mij willen inneemen.

„ Zo ik hem de verrukkelijke blijdschap en
 „ eere wil verleenen van deezen *eenen* weg te
 „ kiezen, dan zullen Huwelijks-voorwaarden wor-
 „ den ontworpen, met openlaatingen ter behoo-
 „ relijke plaatze, welke ik naar mijn welbehaa-
 „ gen zal aanvullen. Als hij maar mijne bevelen
 „ mag hebben uit mijnen eigenen mond; alle mij-
 „ ne *twijffelingen* en angstvalligheden van mijne
 „ eigene lippen; en alleen eene herhaalinge, dat
 „ ik, om geen reden ter wereld, Solmes Vrouw
 „ wil zijn; zal hij gerust weezen. Maar, na zul-
 „ ken *Brief* als ik geschreeven hebbe, kan niets
 „ dan

„ dan eene Bijeen-koomst hem gerust stel-
 „ len. „ Hij verzoekt mij derhalven , „ Om de
 „ deur, *nog dien zelven avond*, te ontgrende-
 „ len; of, zo ik deezen niet in tijds genoeg krij-
 „ ge, *deezen avond*; — en hij zal in een ver-
 „ momd gewaad, herwelk geen agterdocht zal gee-
 „ ven, wie hij zij, zo hij al gezien wierd, aan
 „ de tuin-deur koomen, in hoope van dezelve
 „ met zijnen sleutel te openen; nog zal hij de
 „ beide avonden geen ander verblijf hebben, dan
 „ in het Hakbosch; zo lang het geen tijd is van
 „ te rust te gaen zullende oppassen, en wagten
 „ naar de gunstige ontgrendelinge, ten zij hij een
 „ Brief krije met mijne bevelen tot het tegen-
 „ deel, of om op eenē andere plaatze of tijd bij
 „ een te koomen. „

Deeze Brief had de dagtekening van giste-
 ren: Dus, onderstelle ik, is hij den voorigen a-
 vond daar geweest; en zal 'er deezen avond zijn;
 en ik hebbe nog niet een regel aan hem geschree-
 ven: En nu is het te laat, al had ik beslooten *was*
 ik schrijven zoude.

Ik hoope, dat hij niet naar den Hr. Solmes
 zal gaen. — Ik hoope, dat hij hier niet koo-
 men zal. — Zo hij een van beiden doet, zal ik
 voor altoos met hem breeken.

Wat hebbe ik te doen met zulke hoofdige
 geesten? Ik wenschte wel dat ik nooit — Maar
 wat kan wenschen baaten? — Ik ben bijster
 raadloos — Dog dit behoefde ik u niet ge-
 zegd te hebben, na dat ik u mijnen toestand op
 deeze wijze hebbe voor oogen gesteld.

XVII. BRIEF.

Zuster CLARISSA HARLOWE, *aan Zuster*
HOWE.

Dingsdag ogtend, te 7 uuren.

Mijn Oom heeft zig verwaardigd mij te antwoorden. Het volgende is de inhoud van zijnen Brief, die mij zo even maar gebragt is, schoon den voorigen avond geschreeven ——— dog laat, onderstelle ik.

Zuster Klaartje.

Maandag avond.

Dewijl gij zo stout een afkeurster geworden zijt, en ons allen onzen pligt leert, schoon gij uw eigen niet wilt betragten, *moet* ik u wel antwoorden. Niemand heeft uw Goed van u noodig. Hebt *gij*, die elks raad verwerpt, een Man voor te schrijven aan uwe *Zuster*? Uw Brief aan den Hr. Solmes is onverschoonelijk. Ik beschuldigde u daar van te vooren al over. Uwe Ouders *willen* gehoorzaamd zijn. Het is ook billijk dat zij 't *worden*. Uwe Moeder heeft niettemin uitgewerkt, dat uw vertrek naar uw Oom Antonijs tot Donderdag is uitgesteld: Zij bekent egter dat gij dat niet verdient, nog eenige andere gunst van haar. Ik wil geen Brieven meer van u ontvangen. Gij zijt te arglistig voor mij. Gij zijt een ondank-
baat

baat en onredelijk Kind: Moet uw wil de baas speelen over iedereen? Hoe zijt gij veranderd!

Uw misnoegde Oom,

JO. HARLOWE.

Donderdag te worden weggevoerd ———
 Naar het Huis dat in een gragt beslooten legt ———
 Naar de Kapel ——— Naar Solmes! Hoe kan ik
 hieraan denken! ——— Zij zullen mij uitzinnig
 maaken.

Dingsdag ogtend, agt uren.

Ik hebbe eenen anderen Brief van den Hr. Lovelace. Ik opende denzelven, in verwagtinge dat hij vervuld zou zijn met stoute en vrije klagten, wegens mijn verzuim van schrijven om voor te koomen dat hij twee avonden de wagt hield, in een weder, dat niet zeer aangenaam was. Maar in plaatze van klagten, is hij „ vol van tedere be-
 „ kommeringe dat ik niet verhinderd mogé zijn
 „ door ongefteldheid, of door de naauwer op-
 „ sluitinge, welke hij mij menigmaal gewaar-
 „ schuwd heeft dat ik wel verwagten mag. „

Hij zegt; „ dat hij in een verscheiden ge-
 „ waad verkleed omtrent onzen tuin en den muur
 „ der diergaarde, voorleeden Zondag den gehe-
 „ len dag gewandeld heeft; en den geheelen Zon-
 „ dag avond omzwierf omtrent het Hak-bosch, en
 „ bij de agterdeur. Het regende; en hij heeft
 „ eene groote verkoudheid gekreegen, vergezeld
 „ met

„ met koortzigheid, en is zo heefsch, dat hij zij-
„ ne stem genoegzaam verlooren heeft. „

Waarom voer hij niet heftig uit in zijnen Brief? — Daar ik zo van mijne vrienden behandeld worde, is het gevaarlijk onder eene bezettinge te geraaken van verpligtinge te hebben aan eens aanzoekers lijdzaamheid, en bijzonderlijk daar zulk een mijnenthalven in zijne gezondheid nadeel lijdt.

„ Hij had geen verschuilinge, zegt hij, dan
„ onder den grooten en hoog opgeschooten Klim
„ op, die zig in 't wild rondom verspreidt over
„ de kruinen van twee of drie Eiken-boompjes;
„ en die was wel haast doornat. „

De plaatze staet u nog wel voor. Gij en ik, mijne waarde, agteden ons eens verpligt aan de natuurlijke schaduw, welke die met Klim-op bedekte Eiken ons, op eenen heeten dag, verleenden.

Ik kan niet nalaaten te zeggen, dat het mij leed is, dat hij om mijnentwille eenig nadeel ontvangen heeft. — Dog het is zijn eigen zoeken.

Zijn Brief is gedagtekend op gisteren avond te Agt uren: „ En zo ongesteld als hij is, geeft
„ hij mij te kennen, Dat hij tot Tien uren zal
„ wagten, op hoope dat ik hem de bijeenkoomst
„ zal gunnen; waarom hij zo ernstig verzoekt.
„ En daarna heeft hij nog een mijl te gaen, om
„ bij zijn paard en kragt te koomen; en dan nog
„ vier mijlen naar zijne Herberg te rijden. „

Hij bekent, „ Dat hij verstand houdt met iemand in onze familie; die hem voor een dag

„ of

„ of twee heeft te loor gesteld: En dus niet weete
 „ tende hoe ik vaare, of hoe ik mag behandeld
 „ worden, is zijne bekommeringe dies te grooter.”

Deeze omstandigheid doet mij gissen, wie
 deeze overbriever zij: Joseph Leman: Dat zelve
 s'chepzel, het welk van mijn Broeder meer gebruikt
 en meer betrouwd wordt, dan eenig ander.

Dit is geen eerlijke wijze van handelen in
 den Hr. Lovelace. Leerde hij deeze schandelijke
 praktijk van de dienstbouden van andere familien
 om te koopen aan het Fransche Hof, daar hij zig
 eenen geruimen tijd ophield?

Ik hebbe dikwijls een kwaad oog gehad op
 deezen Leman in mijne kleine wandelingen en
 het bezoeken van mijn gevogelte. Daar hij zo
 dubbel-gedienstig altoos jegens mij was, dagt ik
 dat mijn Broeder hem als een verspieder tegen mij
 stelde; en schoon hij mij dienst deed met zig tel-
 kens uit den tuin, of uit de *menagerie* weg te
 spoeden, als ik in een van beide kwam, hebbe ik
 mij verwonderd, dat mijne vrijheden van dien
 aart van wegens *zijne berigten* niet besnoeid
 wierden (a). Dus is 't wel mogelijk, dat deeze
 man van beide steekpenningen trekt, en nogthans
 beide verraadt. Braave oogmerken behoeven zul-
 ke slinkse wegen niet, aan beide kanten. Een ee-
 relijk gemoed moet tot verontwaardiging verwekt
 worden zo wel tegen dengeenen die den verraad-
 der maakt, als den verraader zelve.

„ Hij dringt met den uitersten ernst aan op
 „ eene Bijeenkoomst. Hij zou niet gaarn be-

II. Deel.

L

„ staen;

(a) Hiervan geeft de Hr. Lovelace reden, D. I, Bz.
 XXXV.

„ staen, zegt hij, om mijne laatste bevelen, van mij
 „ in persoon ontvangen, ongehoorzaam te zijn,
 „ dat hij niet moest trachten om in de houtschuure
 „ weder bij mij te koomen. Dog hij zegt, mij
 „ zulke redenen te kunnen geeven, waarom ik
 „ hem behoore toe te laten, dat hij mijnen Va-
 „ der of Oomen koome zien, welke hij hoopt
 „ dat van mij goedgekeurd zullen worden: Want
 „ hij kan niet nalaaten aan te merken, dat het
 „ niet meer met mijnen eigenen geest dan met den
 „ zijnen overeenkoomt, dat hij, een man van
 „ middelen en familie, dus genoodzaakt zij zijn
 „ aanzoek in het verholen voort te zetten, gelijk
 „ alleen eenen snooden fortuin-bejaager zou be-
 „ taamen. Dog zo ik hem mijne toestemminge
 „ wil geeven, om mij te bezoeken als een braaf
 „ man, en een edelman, zal geen kwaade behan-
 „ delinge hem zo veel farren, dat hij zijne be-
 „ daardheid vaaren laate.

„ Lord M. zal hem vergezellen, zo ik het
 „ goedvinde: Of Lady Elifabet Lawrance zal het
 „ eerste bezoek afleggen bij mijne Moeder, of
 „ bij mijne Moeij Hervey, of zelf bij mijne Oo-
 „ men, zo ik het verkieze. En men zal zulke
 „ voorwaarden aanbieden, die van gewigt bij
 „ hen zijn *zullen*.

„ Hij smeekt, dat ik hem niet wil ontzeggen,
 „ dat hij den Hr. Solmes een bezoek moge gee-
 „ ven. Bij al wat goed is, belooft hij, dat het
 „ niet geschieden zal met het minste oogmerk om
 „ hem te beschaadigen of eenig affront te doen;
 „ maar alleen om hem, bezadigd, en met rede-
 „ nen, voor oogen te houden de gevolgen,
 „ welke

„ welke mogelijk uit eene zo vrugtlooze aanhou-
 „ dinge kunnen voortvloeyen, zo wel als de on-
 „ edelmoedige dwaasheid daarvan, bij een ge-
 „ moed zo edel als het mijne. Hij verklaart nog-
 „ maal zijn eigen besluit, om mijn goeddunken,
 „ en des Hren. Mordens overkoomst en raad, af
 „ te wagten, omtrent de vergeldinge van zijn
 „ eigen geduld.

„ Het is onmogelijk, zegt hij, of een van
 „ deeze middelen *moet* van uitwerkinge zijn. De
 „ tegenwoordigheit, merkt hij aan, zelf van ie-
 „ mand op welken men misnoegd is, beneemt
 „ der verbolgenheit haare scherpte, welke de
 „ afwezigheit wet en aanzet.

„ Hij herhaalt derhalven op het ernstigst zijn
 „ dringend verzoek om de gebedene Bijeen-
 „ koomst. Hij zegt, „ Dat hij zaaken van belang
 „ in London te verrigten heeft: Dog hij kan van
 „ de ongemaklike plaatze, daar hij, op eene
 „ hem onwaardige wijze vermomd, eenigen tijd
 „ zijn verblijf gehouden heeft, niet wijken, voor
 „ dat hij volftrekt verzekerd kan zijn, dat ik niet
 „ zal worden overgehaald, het zij door geweld
 „ of anders; en voor dat hij mij verlost vindt van
 „ mijns Broeders baldaadigheden. Nog behoort
 „ dit een onverschillig stuk te zijn voor eenen,
 „ om wiens wille alle de wereld vertelt dat ik on-
 „ waardiglijk behandeld worde. ————— Dog *ee-*
 „ *ne* aanmerkinge, zegt hij, kan hij niet voorbij
 „ te maaken; Dat zo mijne vrienden wisten, hoe
 „ weinig gunst ik hem betoone, en hoe verre
 „ ik hem van mij afhoude, zij geen reden zou-
 „ den hebben om mij zijenthalven op te sluiten:

„ En eene *andere*, dat zij *zelve* schijnen te den-
 „ ken, dat hij eene verschillende behandelinge
 „ verdient, en verwagten dat hij die ontvangt;
 „ terwijl, waarlijk, de bejegeninge welke hem van
 „ mij ontmoet net zodanig is, als zij wenschen dat
 „ hem moge ontmoeten, uitgezonderd in de gunst
 „ van briefwisselinge, waarmede ik hem vereere;
 „ op welke hij, naar zijn zeggen, den hoogsten
 „ prijs stelt, en om welker wille hij zig duizend
 „ onwaardigheden getroost heeft.

„ Hij vernieuwt zijne betuigingen van hervor-
 „ minge: Hij is overtuigd, zegt hij, Dat hij reeds
 „ al te langen en gevaarlijken weg geloopt heeft;
 „ en dat het hoog tijd is van te denken om weer-
 „ om te keeren. Het *moet* uit regte overtuigin-
 „ gen *voortkoomen*, zegt hij, dat iemand, die
 „ een al te dertel leeven geleid heeft, besluit om
 „ zig te bekeeren, voor dat ouderdom of on-
 „ gemakken hem overvallen.

„ Alle edelmoedige geesten, is zijne aanmer-
 „ kinge, haaten dwang. Op deeze aanmerkinge
 „ blijft hij stilstaen; maar beklagt zig, dat hij
 „ waarschijnlijk alle zijne hoope zal moeten ver-
 „ schuldigd zijn aan deezen dwang; deezen *on-*
 „ *verstandigen* dwang, noemt hij het te regte;
 „ en geen aan mijne agtinge voor hem. Schoon
 „ hij zig nog al eenige verdienste meene toe te
 „ koomen — Wegens zijne willelooze waar-
 „ neeminge van mijnen wil — Wegens het
 „ verdraagen van de dagelijksche smaadheden,
 „ die hem niet alleen, maar ook zijne nabestaen-
 „ den van mijnen Broeder worden aangedaen
 „ — Wegens zijne opwagtingen bij avond en

„ on-

„ ontijde, en het gevaar dat hij loopt in allerlei
 „ weder; en hetwelk zijne tegenwoordige on-
 „ gesteldheid hem doet melden, anders zou hij
 „ de edelheid van zijne hartstogt voor mij, door
 „ dusdanig eene blijk van zelf-bezorginge niet
 „ bezoedeld hebben. „

Het is mij leed, ik kan niet anders zeggen,
 dat de man niet wel is.

Ik schroomde u te vraagen, mijne waarde,
 wat gij in deeze omstandigheden zoudt gedaen
 hebben. Dog het geen ik gedaen hebbe, dat
 hebbe ik gedaen. Met een woord, ik schreef,
 „ Dat ik, zo het mogelijk waare, morgen avond
 „ zou bij hem koomen tusschen Negen en Twaalf
 „ uuren, bij het Klimop-Zomerhuis, of in het
 „ zelve, of nabij de groote Cascade, aan het
 „ einde van den Tuin; en de deur zou ontgren-
 „ delen, dat hij met zijn eigen sleutel zou kun-
 „ nen inkoomen. Dog zo ik de bijeenkoomst on-
 „ doenlijk vond, of van gedagten mogt verande-
 „ ren, dat ik hem zulks met eenen anderen regel
 „ zou te kennen geeven: waarop hij moest wag-
 „ ten, tot dat het donker waare.

Dingsdag, te Elf uuren.

Ik ben zo te rug gekoomen van het ter neer-
 leggen van mijn briefje. Hoe vlijtig past deeze
 man op! Het is duidelijk, dat hij 'er op wagrede:
 Want ik had maar weinig treden gewandeld, na
 dat ik het 'er gelegd had, wanneer ik, mijn hart
 mij ongerust maakende, te rug trad, om het we-
 der weg te neemen; op dat ik het nog nader on-

der het wandelen mogt overweegen, en of ik het zou laten heen gaen, of niet. Dog ik vond, dat het al weg was.

Naar alle waarschijnlijkheid, was 'er maar een steenen-muur van weinig duimen dik, tusschen den Hr. Lovelace en mij, op de stonde zelf toen ik den Brief onder de klinkert stak!

Ik ben onvergenoege op mijzelve te rug gekoomen. Dog ik denke, mijne waarde, dat 'er geen kwaad van kan koomen, dat ik hem gae spreekken. Zo ik het *niet* doe, mogt hij eenige gewelddadige maatregels neemen. Hetgeen hij weet van de behandelinge, die mij wordt aangedaen uit kwaadaartigheid tegen hem, en met een oogmerk om alle zijne hoope te verijdelen, mogt hem uitzinnig maaken. Zijn gedrag toen ik hem de laatste maal zag, daar tijd en plaatze zo nadeelig waaren, en ik zo onverhoeds van hem overvallen wierd, doet mij nergens voor schroomen dan ontdekt te worden. Hetgeen hij vereischt is niet onredelijk, en kan mijn toekomstende keuze en besluit niet hinderen: Het is alleen hem met mijne eigene lippen te verzekeren, dat ik nooit de Vrouw wil zijn van eenen man, dien ik haate. Zo ik geen gelegenheid hebbe om bij hem te koomen zonder gevaar, of zonder ontdekt te worden, moet hij nog eens veelen dat ik hem te loor stelle. Alle zijne moeilijkheid, en de mijne ook, is te wijten aan zijn slegt character. Schoon ik allerlei slag van dwingelandij en trotsheid haate, Dit doet mij egter de gevaaren, en de onlusten die hij ondergaet, minder rekenen, dan ik anders doen zoude; en nog minder, dewijl mijn leed

leed (uit denzelven oorsprong voortkoomende) grooter is dan 't zijne.

Lysje bevestigt de kundschap, dat ik op Don-
derdag naar mijns Ooms vèrtrekken moet. Zij
wierd voordaglijk gezonden om mij te bood-
schappen, dat ik mij tot het vertrek had gereed te
maaken, en om mij te helpen in alles tot mijne
verhuizinge op te pakken.

XVIII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan* *Juffer*
HOWE.

Dingsdag den 28. van Maart, te Drie
uuren.

Ik hebbe verscheidene maalen gewag ge-
maakt, van de vrijpostigheid van Juffrouw Lysje
tegen mij; en nu een weinig ledigen tijd hebben-
de, zal ik u eene korte zamenpraak leveren, die
zo even tusschen ons is voorgevallen. Misschien
zal het u eene verligtinge kunnen geeven van de
zwaarmoedige onderwerpen, waarmede ik u ge-
duuriglijk lastig valle.

Terwijl zij mij bij het middagmaal oppaste,
merkte zij aan, Dat de Natuure met zeer weinig
voedzel vergenoegd is: En ten bewijze daarvan
maakte zij mij dit compliment: — Want gij eet
niemendal, Juffer, zeide zij, egter zagt gij 'er
nooit van uw leeven zo bekoorelijk uit.

der het wandelen mogt overweegen, en of ik het zou laten heen gaen, of niet. Dog ik vond, dat het al weg was.

Naar alle waarschijnlijkheid, was 'er maar een steenen-muur van weinig duimen dik, tusschen den Hr. Lovelace en mij, op de stonde zelf toen ik den Brief onder de klinkert stak!

Ik ben onvergenoegd op mijzelve te rug gekoomen. Dog ik denke, mijne waarde, dat 'er geen kwaad van kan koomen, dat ik hem gae spreken. Zo ik het *niet* doe, mogt hij eenige gewelddadige maatregels neemen. Hetgeen hij weet van de behandelinge, die mij wordt aangedaen uit kwaadaartigheid tegen hem, en met een oogmerk om alle zijne hoope te verijdelen, mogt hem uitzinnig maaken. Zijn gedrag toen ik hem de laatste maal zag, daar tijd en plaatze zo nadeelig waaren, en ik zo onverhoeds van hem overvallen wierd, doet mij nergens voor schroomen dan ontdekt te worden. Hetgeen hij vereifcht is niet onredelijk, en kan mijn toekomstende keuze en besluit niet hinderen: Het is alleen hem met mijne eigene lippen te verzekeren, dat ik nooit de Vrouw wil zijn van eenen man, dien ik haate. Zo ik geen gelegenheid hebbe om bij hem te koomen zonder gevaar, of zonder ontdekt te worden, moet hij nog eens veelen dat ik hem te loor stelle. Alle zijne moeilijkheid, en de mijne ook, is te wijten aan zijn slegt character. Schoon ik allerlei slag van dwingelandij en trotsheid haate, Dit doet mij egter de gevaaren, en de onlusten die hij ondergaet, minder rekenen, dan ik anders doen zoude; en nog minder, dewijl mijn leed

leed (uit denzelven oorsprong voortkoomende) grooter is dan 't zijne.

Lysje bevestigt de kundschap, dat ik op Donderdag naar mijns Ooms vèrtrekken moet. Zij wierd voordaglijk gezonden om mij te boodschappen, dat ik mij tot het vertrek had gereed te maaken, en om mij te helpen in alles tot mijne verhuizinge op te pakken.

XVIII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan* *Juffer*
HOWE.

*Dingsdag den 28. van Maart, te Drie
uuren.*

Ik hebbe verscheidene maalen gewag gemaakt, van de vrijpostigheid van Juffrouw Lysje tegen mij; en nu een weinig ledigen tijd hebbende, zal ik u eene korte zamenpraak leveren, die zo even tusschen ons is voorgevallen. Misschien zal het u eene verligtinge kunnen geeven van de zwaarmoedige onderwerpen, waarmede ik u geduuriglijk lastig valle.

Terwijl zij mij bij het middagmaal oppaste, merkte zij aan, Dat de Natuure met zeer weinig voedzel vergenoegd is: En ten bewijze daarvan maakte zij mij dit compliment: — Want gij eet niemendal, Juffer, zeide zij, egter zagt gij 'er nooit van uw leeven zo bekoorelijk uit.

Wat het eerste deel van uwe reden aangaet, Lysje, zeide ik, dat hebt gij wel aangemerkt; en ik hebbe dikwijls gedacht, als ik zag hoe gezond de kinders van Arme arbeidslieden, met ledige maagen, en naauwlijks een goeden maaltijd ter weeke, 'er *uitzien*, en *zijn*, dat God Almagtig zeer goedertieren is jegens zijne scepzelen, in dit opzigt, zo wel als in alle andere, dat hij *Veel* niet noodig gemaakt heeft tot des leevens onderhoud; daar indien dit zo waare, drie vierde deelen zijner scepzelen hetzelfde niet zouden weeten te verkrijgen. Dat brengt mij twee spreekwoorden te binnen, die vol zijn van eene wonderbaare kragt en beduidinge.

Eij lieve, Juffer, welke zijn die? Gaarn mag ik u praten hooren, wanneer gij zo bezadigd zijt als gij nu schijnt te zijn.

Het een betreft de zaak, waarvan wij nu spreken: *De Armoede is de moeder der gezondheid*: En ik moet u zeggen, Lysje, dat zo ik meer graagte had, en dezelve involgde, met zo weinig rust, en zo veel druk en vervolginge, ik van gedagten ben, dat ik mijn verstand niet zou kunnen behouden.

Daar is geen ongemak, of het heeft zijn gemak, zeide Lysje, mij spreekwoord voor spreekwoord geevende. Maar wat is het ander, Madam?

Dat de *geneugten der vermogenden verkreegen worden door de traanen der armen*: Weshalven mij dunkt, dat het maar redelijk is, dat de overvloed van de eene van ongesteldheden gevolgd worde; en dat de nooddrift der andere

vergezeld gae met die gezondheid, welke alle andere ongeneugten in vergelijkinge ligt maakt. En hierom is 'er nog een derde spreekwoord, Lysje, nademaal gij zo veel met spreekwoorden ophebt; *Beter is een bloote voet, dan geen in 't gebeet*; dat is te zeggen, dan niet te kunnen gaen.

Zij was grootliks ingenomen met hetgeen ik zeide: Zie, antwoordde zij, wat eene fraaije zaak het is wel onderweezen te zijn! — Ik had altoos, zeide zij, van een meisje af, lust tot leezen, al waare het maar in *Uilenspiegel*, en van de *Toverbeksen* [En daarop nam ze met eene aartige zwier een greep snuif], Hadden mijne Ouders mij maar *den toom zo ruim kunnen geeven als ik draafde*, ik zou een zeer gelukkig schepzel geweest zijn.

Zeer waarschijnlijk zoudt gij groote vorderingen gemaakt hebben, Lysje: Maar zo als het nu nog is, kan ik niet anders zeggen, of zedert ik de eere gehad hebbe, van dus *gemeenzaam* van u te worden opgepast, hebbe ik spitsvinniger dingen van u gehoord, dan ik wel aan tafel gehoord hebbe van zominige van mijns Broeders medestudenten.

Uwe dienaares, waarde Juffer; in 't voorbijgaen eene van haare beste nijgingen voor mij maakende: Zo sijn als gij 'er van weet te oordeelen! — Dat is genoeg om iemand zeer hoogmoedig te maaken. Toen, met eenen anderen greep — Ik moet trouwens zeggen, daarbij haar hoofd opsteekende, dat ik luij van befaamde geleerdheid menig en menigmaalen zeer slegte dingen hebbe hooren zeggen: Dingen die ik mij wel zou schaa-

men te zeggen — Maar ik dacht, dat zij dat deden uit nederigheid, en om zig te voegen naar de geenen, die hunne geleerdheid niet bezaten.

Op dat zij niet te hovaardig mogt worden, zeide ik haar, Dat ik zoude aanmerken, dat de leevendigheid of vlugheid, die zij zo gelukkiglijk in zigzelve ontdekte, niet zo zeer eene eere voor haar was, dan wel het geen zij aan haare *Sexe* was verschuldigd; welke, gelijk ik in veele gevallen had aangemerkt, groot voordeel had boven de andere in alle de vermogens die tot verbeeldinge betrekkelijk zijn: En hierom, Juffrouw Lysje, moogt gij wel aanmerken, gelijk ik zedert eenigen tijd gelegenheid gehad hebbe om te doen, dat uwe eigene bekwaamheid om rap en spitsvinnig te antwoorden, als dezelve *iets heeft om zig op te oefenen*, zig voordeelijker vertoont, dan men wel zou mogen verwagten van eene, welker vrienden, om uwe eigene spreekwijze te gebruiken, *u den toom zo ruim* niet konden *geeven, als gij draafdet*.

De flons gaf mij een proeve van de waarheid mijner aanmerkinge, op eene wijze nog rapper, dan ik verwacht had: Indien onze *Sexe*, zeide zij, zo veel vooruit heeft in *spitsvinnigheid*, dan is het te minder te verwonderen, Juffier, dat *gij*, die zulk eene opvoedinge gehad hebt, alle mannen, en *vrouwen* ook, overtreft, die omtrent u koomen.

Zegen mij, Lys, zeide ik, welk eene proef geeft gij mij van uw geest en van uwe onbedeestheid tevens! Hierin gaet gij u zelve te boven. Het zou jonge Lady's min hoogmoedig, en meer
be-

beschroomd maaken, zo zij in 't algemeen van zulke scherpe Dienstbooden wierden opgepakt, en men haar toestond haare monden tegen dezelve te ontsluiten, gelijk de uwe zedert eenigen tijd tegen mij geweest is. ——— Dog, neem maar af, Juffer Lysje.

Hoe, Juffer, gij hebt niemendal gegeten ——— Ik hoope niet, dat uwe maaltijd u niet genoeg, wegens iets dat ik gezegd hebbe.

Neen, Juffrouw Lysje, ik ben nu al taame-lijk wel gewend aan uwe vrijheden, gelijk gij weet. ——— Ondertusschen merke ik over 't geheel met geen ongenoegen aan, dat zo het geslagt van de hedendaagsche fraaije Ladys uitstierf, het vervuld zou kunnen worden uit die geene, welke zij in den naaften rang aan zigzelve stellen, haare kamenieren en vertrouwelingen. Uwe jonge Meesteres heeft zeer veel toegebracht tot deeze uwe vlugheid. Zij hield altoos meer van uw gezelschap dan van 't mijne. Naar dat *gij draafdet, liet zij het gaen*; en dus hebt gij door *haar* omgang gewonnen, Juffrouw Lysje, dat ik verlooren hebbe.

Wel, Juffer, zo gij daarop koomen wilt, niemand brengt beter dingen voort dan Juffer Harlowe. Ik konde, zo het *mij liefde*, een melden, ter gelegenheid dat ik bij haar te pas bragt, dat gij zedert eenigen tijd leefdet van de lugt, en geen trek tot iets hadt; en nogthans zo bekoorelijk 'er uitzagt als ooit.

Ik durve wedden, dat het een zeer goedaartig gezeg was, Juffer Lysje! ——— *Belieft bet u dan dat ik het hooren zal?*

Dit

Dit was het slegts, Juffer, *Dat uwe aantrekkelijkheid uwen trek had opgeslokt*; en, *Dat stijfhoofdigheid eeten, drinken, en kleedinge voor u was.*

Eij, Juffrouw Lysje; en zeide zij dat zeker? Ik hoope, dat zij lachte, toen zij het zeide, gelijk zij bij alle haare *goede dingen* doct, zo als zij ze noemt. Dat was zeer spitsvinnig en zeer geestig. Ik wenschte wel, dat mijn gemoed zo wel in rust waare, dat ik mij ook op geestig zijn kon uitleggen. Dog zo gij zulke kortbondige spreuken hoogagt, zal ik u aan eene andere helpen; en die is, *Aanmoediginge en Goedkeuringe doen de luiden bekwaambeden toonen, welke men nooit vermoed zou hebben dat zij bezaten*; en dit is goed voor juffrouw en meid beide: En nog eene zal ik u aan de hand geeven, het tegengefelde van de voorige, die voor mij alleen goed zal zijn; *Dat vervolginge en tegenstribbelinge regtaartige geesten onderdrukken, en de scherpte der leevendige verbeeldingen verstompen.* — En hieruit is misschien de reden af te leiden zo wel van mijns *Zusters* schitteringe, als van *mijne* Dofheid. *Geest* en *Geestigheid*, moet gij weeten, Juffrouw Lysje, zijn twee onderscheidene dingen; het laatste zoude ik mijzelve niet aanmaatigen.

Heer, Juffer, zeide de zottin, gij weet al veel voor uwe jaaren. — Gij zijt eene zeer geleerde jonge Lady! — Wat jammer —

Koom hier niet met uwe *jammers*, Juffrouw Lysje. Ik weete wat gij zeggen wildt. Maar zeg mij, zo gij kunt, Is het vast beslooten, dat ik

Don-

Donderdag naar mijn Oom Antonij's zal gevoerd worden?

Ik zou mij wel gaarn eenige vergeldinge bezorgd hebben voor het geduld, dat zij mij had doen oeffenen, door, zo veel ik konde, eenige kundfchap uit haar te krijgen.

Wel Juffer, zig een weinig van mij af ter nederzettende, (Excuseer mij, dat ik gae zitten) met de snuif-doos in haare hand, daarop een snel slagje gegeven, het lid geopend, een greep daaruit gekreegen met een kieschen vinger en duim, de drie andere vingers uitgestrekt houdende, en met eene fraaije zwaaij — Ik kan niet anders zeggen, dan dat het mijn gevoelen is, dat gij Donderdag zekerlijk zult heen gaen; en dat *noles foles*, gelijk ik mijne jonge Lady wel in 't FRANSCH hebbe hooren zeggen.

Het zij ik *wil*, of *niet*, onderstelle ik, dat gij meent, Juffrouw Lysje?

Wel gevat, Juffer.

Maar nu, Lysje, ik hebbe geen zin om zo schielijk ter deuren uitgezet te worden. Denkt gij niet, dat men mij zou kunnen toestaen, hier nog eene week langer te vertoeven?

Hoe kan ik dat zeggen, Juffer!

O Juffrouw Lysje, gij kunt al veel zeggen, zo *het u* maar *belieft*. Maar men heeft mij nu verbooden aan iemand van mijne familie te schrijven; geen van dezelve wil bij *mij* koomen; nog wil iemand van dezelve toelaaten dat ik *hen* zie: Wat zal ik doen om hen mijn verzoek bekend te maaken, van hier nog eene week of veertien dagen te mogen blijven?

Wat

Wel, Juffer, ik verbeelde mij, dat zo gij een inschikkelijken aart toondet, uwe vrienden zig ook inschikkelijk zouden toonen. Maar wildt gij gunsten verwagten, en geen bewijzen?

Die vraag is scherp ingesteld, Lysje! Maar wie weet, welke de uitkoomst zijn mag van mijne vervoeringe naar mijn Oom Antonij's?

Wie weet het, Juffer! ——— Men mag er naar giffen, welke de uitkoomst zijn zal.

Hoe dan, Lysje?

Hoe dan! herhaalde de flons, Wel hoe, Juffer, gij zult uzelve in den weg staen, gelijk gij tot nog toe gedaen hebt: En uwe Ouders, gelijk zulke goede ouders *behooren*, zullen moeten gehoorzaamd worden.

Indien ik niet gewend waare, Juffrouw Lysje, aan uwe *behoorens*, en dat mij mijn pligt door uwe orakel-wijsheid wierd voorgelegd, ik zoude over uwe vrije taal versted staen.

Gij schijnt toornig te worden, Juffer. Ik hoope niet, dat ik eene onbetaamelijke vrijheid gebruikt hebbe.

Zo gij dat weezenlijk denkt, dan is uwe domheid meer te beklaagen, dan uwe vrijpostigheid kwaalijk is te neemen. Ik wilde wel, dat gij mij alleen liet.

Wanneer jonge Lady's met haar *eigen* pligt overhoop raaken, is het niet zeer te verwonderen, dat zij toornig worden op alle die den *baaren* waarneemen.

Dat's heel mooi gezegd, Juffrouw Lysje!
—— Ik zie duidelijk wat *uw* pligt is naar *uw* denk

denkbeeld , en hebbe veel verpligtinge aan hen , die u denzelven leerden.

Elk een merkt aan , Juffer , dat gij heel scherpe taal op eene koele wijze kunt spreken , zonder egter te schelden , gelijk ik *zommige* fatzoenlijke luiden *kenne* , die dat in drift zo wel doen , als andere. Dog ik wenschte wel , dat gij Jonker Solmes toegestaen hadt u te zien: Hij zou u zulke historijtjes van Jonker Lovelace verteld hebben , waardoor uw hart voor altoos een tegenzin in hem zou hebben gekreegen.

En weet gij eenige bijzonderheden van die flordige historij's.

Neen zeker ; dog gij zult alles , zo ik vermoede , hooren bij uw Oom Antonij ; en misschien veel meer dan u zal lusten om te hooren.

Ik mag hooren wat ik wil ; ik hebbe een vast besluit tegen den Hr. Solmes , al zoude het mij mijn leeven kosten.

Zo gij dat hebt , Juffer , dan zij onze lieven Heer u genadig: Want daar gij zulken Brief geschreeven hebt aan Jonker Solmes , dien zij zo hoog agten , en daar zij zulk eene partijschap hebben tegen Jonker Lovelace , dien zij haaten , zullen zij geen langmoedigheid voor u over hebben.

Wat willen zij doen Lysje ? Zij zullen mij immers niet dooden ? Wat *willen* zij doen ?

U dooden ! Neen ! — Maar men zal u niet toelaaten daar een voet van daan te zetten , voor dat gij u aan uwen pligt hebt onderworpen. En *geen pen en inkt* zal men u gunnen , gelijk als hier ; daar zij van gevoelen zijn dat gij 'er geen goed gebruik van maakt: Nog zou
men

men het u hier toeflaen , had men niet voor u zo haast naar uws Ooms weg te zenden. Niemand zal men toelaaten u te zien, of briefwisseling met u te houden. Wat 'er verder geschieden zal, kan ik niet zeggen; en zo ik al konde, zou het mogelijk niet passen. Dog gij kunt alles voorkomen, met maar Een woord: En ik wenschte wel, dat gij het doen woudt, Juffer. Alles zou dan weder in rust en wel zijn. En indien ik mijn gevoelen mag zeggen, ik zie niet, waarom de eene man niet zo goed is als de ander: Waarom, bijzonderlijk, een maatig man niet zo goed is als een schavuit.

Wel, Lys, zeide ik, zigtende, alle uwe onbeschoftheid doet niets ter zaake. Dog ik zie dat ik geschikt ben om een ongelukkig mensch te worden. Ik zal het egter waagen om nog een verzoek aan hen in te leveren.

En dus ging ik, van dit vrijpostig schepzel, en mijzelven geheel moede, in mijn kabinetje, en schreef een weinig regels aan mijn Oom Harlowe, niettegenstaende zijn verbod; op dat ik uitstel mogt verkrijgen van zo schielijk als den naastvolgenden Donderdag te worden weggevoerd, indien ik moest vertrekken. En Dit wel om gelegenheid te hebben, indien het wierd ingewilligd, om de bestemde bijeenkomst met den Hr. Lovelace op te schorten; want mijn hart voorspelt mij daarvan niets goeds; en dat hoe langer hoe meer; Ik weete niet waarom. Onder het opschrift van den Brief schreef ik deeze woorden: „ Ik bidde „ u, waarde Heer, dat u dog gelieve deesen te „ leezen. „

Dit

Dit is de copij van hetgeen ik schreef.

Dingsdag, namiddag

Gëeerde Heer.

Mag ik voor ditmaal nog eens met geduld gehoord, en mijn verzoek worden toegestaen! Het is alleen, dat ik niet zo spoedig als den naastkoomenden Donderdag moge worden weg gevoerd.

Waarom moet dog het arm meisje zo schielijk, zo schandelijk ter deuren worden uitgezet? Breng dog, Mijn Heer, een veertien dagen uitsstel voor mij te wege. In dien tusschentijd hoope ik, dat gij alle toegeevender zult worden. Mijne Mama zal haare deur niet behoeven te sluiten voor haar in ongunst gevallen kind. Ik zal niet bestaen te denken, om zonder verlof in haare tegenwoordigheid, of die van mijn Papa, te koomen. Een veertien-dagen uitsstel is maar eene *geringe* gunst voor hen om te verleenen, ten zij mij alles moet geweigerd worden, waarom ik vraage: dog het is van het *hoogst belang* voor den vrede van mijn gemoed. Breng het dan dog voor mij te wege, waarde Heer; en gij zult bij uitstek verpligten

Uwe gehoorzaame, schoon grootlijks bedrukte Nigt

CL. HARLOWE.

Ik zond deezen naar beneden: Mijn Oom was nog niet weggegaen: En nu vertoeft hij om den uitslag te verneemen van de vraage, die mij

II. Deel.

M

ge

gedaen wordt in het ingeslooten antwoord, hetwelk hij op den mijnen gegeven heeft.

Uw vertrek naar uw Ooms was volstrekt bepaald op den naastvolgenden Donderdag. Niettemin heeft uwe Moeder, door den Hr. Solmes ondersteund, zo sterk gepleit om u te gemoet te koomen, dat uw verzoek om uitstel zal worden ingewilligd, onder eene voorwaarde; en of het voor een veertien-dagen of voor een korter tijd zijn zal, dat zal van u zelve afhangen. Zo gij deeze voorwaarde aflact, verklaart uwe Moeder, dat zij van alle verdere voorspraak voor u zal afzien. — En deeze gunst verdient gij niet, voor zo verre gij stelt dat wij daarin voor u wijken, en gij niet voor ons.

Deeze voorwaarde is, Dat gij aan den Hr. Solmes een bezoek toestaet, van een uur, in gezelschap van uwen Broeder, uwe Zuster, of uwen Oom Antonij, kies wie gij wilt.

Zo gij dit niet inwilligt, gaet gij aanstaenden Donderdag naar een huis, dat u onlangs zo haatelijk is geworden, hetzij gij u tot uw vertrek gereed maakt of niet. Antwoord derhalven regstreeks ter zaake. Geen uitvlugten. Stel dag en uur. De Hr. Solmes zal u niet opeten, nog drinken. Laat ons zien, of *ons* ook *iets* zal worden ingewilligd, of niet.

JO. HARLOWE.

Na zeer weinig overleggens, besloot ik deeze voorwaarde in te willigen. Al wat ik vreeze is, dat des Hren. Lovelaces overbriever hem hiervan

van zal verwittigen, en dat zijn schroom daarop hem het een of ander wanhoopig besluit zal doen neemen: Inzonderheid daar ik hem (terwijl mij dus meer tijd gegeven wordt) nu denke te schrijven om de Bijeenkoomst op te schorten, waarop hij mogelijk zo vasten staat maakt. Ik zond den volgenden aan mijnen Oom naar beneden:

Gëeerde Heer.

Schoon ik niet zie, tot welken einde de voorgestelde voorwaarde dienen kan, onderwerpe ik mij daaraan. Ik wenschte wel, dat ik het kon doen aan alles, wat van mij verwagt wordt. Indien ik een moet noemen, in wiens gezelschap ik den Heer zal zien, en die een mijne Mama *niet* mag zijn, met welker tegenwoordigheid ik bij die gelegenheid wel zou wenschen vereerd te mogen worden, laat dan mijn Oom, zo het hem geliest, de *Persoon* zijn. Indien ik den *Dag* moet stellen (dien lang van de hand te schuiven, twijffele ik, of mij wel zou vrijstaen) laat het dan aanstaende Dingsdag zijn. Het *Uur*, te vier uren 's namiddags. De *Plaatze*, of in het Klimop-Zomerhuis, of in de kleine zaal, die ik de vrijheid plegt te hebben van de mijne te noemen.

Het gelieve u niettemin, mijn Heer, mijne Mama te beweegen, dat zij mij haare tegenwoordigheid vergunne bij die gelegenheid. Ik ben,
Mijn Heer,

Uwe altoos-onderdaanige

CL. HARLOWE,

M 2

Zo

Zo even wordt mij een Antwoord gezonden. Ik dagt dat het met mijnen afkeer tegen deeze bijeenkoomst overeenkwam, dat ik den dag wat verre van huis stelde. Dog ik verwagtede niet, dat zij zulks zouden hebben ingewilligd. Dus is hier nu eene week gewonnen!

Dit is het Antwoord:

Gij hebt wel gedaen met u te onderwerpen. Wij zijn genegen om het best te denken van elke schoon maar geringe proeve van onderdaanigheid door u gegeven. Trouwens gij schijnt den dag als een kwaaden dag beschouwd te hebben, en hem dus verre af te verschuiven. Dit wordt u niettemin toegestaen, alzo men geen tijd behoeft te laten verlooren gaen, bijaldien gij *na* dien dag zo edelmoedig zijt, als wij toegeevende zijn *voor* denzelfen. Laat ik u raaden, om uw hart niet te verharden, en vooraf niet uw besluit te neemen. De Hr. Solmes heeft meer ontzag, en zelf schrik, als hij denkt om u te zien, dan gij kunt hebben op de gedagten van hem te zien. *Zijne* Bewegreden is *Liefde*; laat de *uwe* geen *Haat* zijn. Mijn Broeder Antonij zal 'er bij tegenwoordig zijn, in hoope dat gij het wel met *hem* maaken zult, door u wel te gedraagen jegens den vriend der familie. Zie dat gij hem als zodanig behandelt. Uwe Moeder wierd vrijheid gegeven om 'er bij te zijn, indien ze het goed vond: Dog zij zegt, dat zij het om geen duizend pond wilde doen, ten zij gij haar vooraf die hoope woudt
gee-

geeven, waarom zij wenscht. Eene vermaaninge moet ik u onderruffchen geeven. Het is dit: *Een bescheiden gebruik te maaken van uwe pen en inkt.* Mij dunkt een jonge deern, die kiesch is, behoorde niet zo gereed te zijn om aan eenen man te schrijven, terwijl zij geschikt is om eens anderen te zijn.

Deeze inwilliginge, hoope ik, zal grooter voortbrengen; en dan zal de vrede van de familie hersteld worden: Hetwelk datgeen is, dat van harten gewenscht wordt van

Uwen liefhebbenden Oom,

JO. HARLOWE.

Gij behoeft niet weder te schrijven, ten zij het diene tot dat einde, waarop onze harten gesteld zijn.

Deeze man *meer te schrikken om mij te zien, dan ik kan schrikken om hem te zien!* — Hoe kan dat weezen? Indien hij half zo veel schroom daarvoor had, zou hij niet wenschen om mij te zien! — *ZIJNE beweegreden Liefde!* — Ja zeker! Liefde voor hem zelve! Hij kent geen andere; want *Liefde*, welke dien naam verdient, zoekt meer het genoegen van het geliefde voorwerp dan haar eigen. Op dusdanige schaale gewogen zijnde, aan welk eene heiligschennisse maakt deeze man zig dan niet schuldig!

Vooraf mijn besluit niet te neemen! —
Die raad komt te laat.

Maar ik moet *een bescheiden gebruik van mijne pen maaken*. Dat is, vermoede ik, in den zin waarin zij het meenen, voor mij, naar dat zij het stuk bestierd hebben, al zo zeer buiten mijne magt, als het ander.

Maar *te schrijven aan eenen man, terwijl ik geschikt ben voor eenen anderen!* — Wat eene aanstootelijke uitdrukkinge is Dat!

Al berouw hebbende van het bestemmen van mijne bijeenkomst met den Hr. Lovelace, voor dat mij deeze gunst wierd toegestaen, zo moogt gij wel gelooven, dat ik geen oogenblik in twijfel stond om hetzelfde te herroepen, nu ik zulk een uitsfel verworven had. Diesvolgens schreef ik, „ Dat ik het ongevoegelijk vond om bij hem „ te koomen, gelijk ik had voorgehad: Dat het „ gevaar, 't welk ik zou loopen, van ontdekt te „ worden, en de onheilen die daaruit mogten „ voortvloeyen, niet gebillikt konden worden „ door eenig oogmerk waartoe zulk eene bijeen- „ koomst dienen konde: Dat mij een zeker knecht, „ als ik 's morgens en 's avonds mijne wandeling „ deed, meer tegen kwam, dan iemand anders: „ Dat de persoon, welke *hem* de geheimen e- „ ner familie kon openbaaren, ook wel, als hem „ daartoe gelegenheid gegeven wierd, mij, of „ hem zou kunnen verraaden aan dengeenen, „ welken het zijn pligt was te dienen: Dat ik „ aan zulk een slecht gedrag niet gewend was, om „ van de genade van dienstbooden af te hangen: „ En het was mij leed, dat hij maatregels had te
vol-

„ volgen, welke het doen van zulke stappen voor
 „ hem noodig maakten, naar zijne eigene gedag-
 „ ten, die, naar de mijne, zeer te laaken waa-
 „ ren, en welke geen oogmerk kon billijken: Dat
 „ de zaaken tusschen mijne vrienden en mij zig tot
 „ een uitslag schikkende, eene bijeenkoomst ner-
 „ gens toe kon dienen; bijzonderlijk daar de wij-
 „ ze, op welke deeze briefwisseling werd voort-
 „ gezet, onder geen vermoeden viel, en hij alles
 „ kon schrijven, wat hij in zijn hoofd had: Dat
 „ ik in verwagtinge was, dat het mij vrij stond
 „ om te oordeelen, wat bij deeze gelegenheid
 „ gevoegelijk en dienstig was: Bijzonderlijk daar
 „ hij kon verzekerd zijn, dat ik eer den dood kie-
 „ zen zoude, dan den Hr. Solmes. „

Dingsdag-avond.

Ik hebbe mijnen Brief aan den Hr. Lovelace
 ter gewoone plaatze neergelegd. Daar de zaaken
 er zo schroomelijk voor mij uitzien, ben ik met
 mijzelve veel beter vergenoegd wegens het ont-
 wijken der bijeenkoomst, dan ik te vooren was.
 Ik onderstelle dat hij daarover, evenwel, een wei-
 nig te onvreeden zal zijn: Dog voor zo verre ik
 de vrijheid aan mij behield om van gedagten te
 veranderen; en alzo hij zig ligtlijk verbeelden kan,
 dat daartoe *binnen deur* wel redenen kunnen zijn,
 over welke hij *van buiten* niet kan oordeelen; be-
 halven die, welke ik geopperd hebbe, die van
 zelve van genoegzaam gewigt zijn om hem daarin
 te doen berusten; Zoude het mij vreemd dinken,
 zo hij bij deeze gelegenheid daarin niet beruste,

en dat met eene bereidwilligheid, welke mij toonen moge, dat zijn laatste Brief van harten geschreeven is: Want indien zijne voorgaende fouten hem wezenlijk zo leed zijn, als hij voorgeeft, en eenigen tijd heeft voorgegeven, moet hij dan niet, gevolgtijk, de heftigheid van zijnen aart, eenigermaate, verbeterd hebben? De eerste stap tot hervorminge, naar mijn begrip, is dat men de schielijke opstuivingen van drift bedwinge, waaruit menigmaal de grootste onheilen voortkoomen, en dat men 't geen niet naar zijn zin is leere draagen. Zo de gramstoorige hartstogten niet kunnen overwonnen worden, wat gevoelen kunnen wij dan hebben van iemands vermogen over die, welke eene kwaade hebbelijkheid, met *grooter* verzoeking gepaard, eene sterker kragt bijzet?

Eijlieve, mijne vriendin, wees zo goed, dat gij eens door iemand, die men zulks veilig betrouwen mag, onderzoek doet naar de wijze, op welke de Hr. Lovelace zig vermomd houdt in de Herberg, daar hij vernagt in het arm gehugt van *Nea-ze*, zo als hij het noemt. Indien het dat zij, 't welk ik 'er voor houde, wist ik nooit, dat het genoeg in aanmerkinge kwam om een naam te hebben; nog dat 'er een herberg in gevonden wierd.

Alzo hij, om zo gestadig nabij ons te zijn, zig daar veel moet ophouden, zoude ik gaarn eenig berigt hebben van zijn gedrag; en wat de luiden van hem denken. In zulken langen tijd, moet hij door zijn gedrag of ergernis geeven, of hoope van hervorminge. Eij lieve, mijne waarde, doe mij het plezier van dit te onderzoeken. Ik heb-

hebbe daartoe redenen, welke gij op eenen anderen tijd wel zult te weeten koomen, indien de uitkoomst van het onderzoek die niet ontdekke.

XIX. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
HOWE.

Woensdag ogtend, te Negen uren.

Ik ben zo even van mijne morgen-wandeling te rug gekoomen, en hebbe reeds een Brief ontvangen van den Hr. Lovelace ten antwoord op den mijnen, dien ik gisteren avond had neergelegd. Hij moet pen, inkt, en papier bij zig gehad hebben; want het was geschreeven in het hak-bosch; met deeze omstandigheid: Op de eene knie, terwijl hij knielde op de andere. *Niet* uit eerbied, evenwel, voor de geene aan welke hij schreef, gelijk gij vinden zult!

Wel te regt worden wij vroegtijdig onderweezen, deeze mannen verre van ons af te houden. Een openhartig gemoed nergens op toeliggende, terwijl het ongaarn ongenoegen geeft, wordt ligtlijk getrokken, zie ik, om meer in te willigen, dan het ooit voorhad. Het is al te gereed om zig te laten regeeren, door hetgeen een stoutmoedige geest zig mag gemoedigd vinden om

van haar te *verwagten*. Het is zeer bezwaarelijk voor een goedaartig jong mensch een weigerend antwoord te geeven aan den geenen, tegen welken zij geen wanagtinge heeft.

Onze harten mogen zig verharden en zamen-trekken, naar dat wij ondervindinge krijgen, en als wij misschien gevoel gehad hebben van onze lichtbeweegelijke dwaasheid: En zo *bebooren* zij ook, of wij zouden een zeer ongelijken kans hebben tegen de wereld.

Verschoon deeze ernstige bedenkingen in mij. Deeze man heeft mij van harten moeilijk gemaakt. Ik zie, dat zijne zagtmoedigheid *Konstenaar*ij was: Hefdigheid, en een aart, aan hoedanigen ik te huis maar al te veel gewend ben, zijn *Natuure* in hem. Niets, denke ik, zal mij het ooit hem doen vergeeven; want daar kan, zekerlijk, geen goede reden zijn voor zijn ongeduld bij eene verwagtinge, die onder voorbedingst gegeven, en herroepelijk was. — *Ik* zo veel *door* hem te lijden; en egter, behandeld te worden als of ik verpligt waare om schamperheden *van* hem te verdraagen! —

Dog hier zult gij zijnen Brief gelieven te leezen; dien ik zal insluiten.

Aan Juffer CLARISSA HARLOWE.

Goede God!

Wat staet 'er *nu* van mij te worden! —
Hoe zal ik dit mislukken van mijne hoop verdraagen!

gen! — Geen nieuwe oorzaak! — Op de eene knie, met de andere knielende, schrijve ik! — Mijne voeten verkleumd door in het midden van den nagt door den zwaarsten dauw te zwerfen, die ooit viel: Mijne peruik en linnen druipende van den rijm, die daarop smelt! — De dag breekt even aan — De Zon is nog niet op om het te doen uitwaafemen — Mogtze nooit weder opkoomen! Ten zij om geneezinge en troost aan te brengen aan eene van droevige duisternis overvallene Ziele! Naar maate van de blijdschap, die gij mij hadt ingeboezemd (altoos lieflijke beloofter!) daarmede evenredig is ook mijne benaautheid!

O mijn bemind schepzel! — Dog zijn niet uwe verschooningen zelf bekentenissen van onverschoonelijke verschooningen? Ik weete niet wat ik schrijve! — Die knegt die u tegenkoomt (a)! Bij den grooten God des hemels, die knegt zoude u, durfde u, konde u dan niet tegenkoomen! — Vervloekt zij de koele behoedzaamheid, die wordt ingebracht om mij van eene verwagtinge zo verrukkelijk te berooven!

En schikken de zaaken tusschen uwe vrienden en u zig tot eenen uitslag? — Is dit geen reden voor mij om de beloofde Bijeenkoomit te verwagten, om dezelve *dies te meer* te verwagten?

Kan ik alles schrijven, zegt gij, wat ik in mijn hoofd hebbe? — Onmogelijk! — Niet het honderdste gedeelte van het geen ik denke, en van 't geen ik dugte, kan ik schrijven.

O die

(a) Zie Bl. 182.

O die wispeltuurige, die veranderlijke Sexe!
 — Maar kan Juffer Clarissa Harlowe —
 Vergeef het mij, Madam! — Ik weete
 niet wat ik schrijve!

Nogthans moet ik dringen, en dringe ik, op
 uwe belofte — Of dat gij de goedheid wilt
 hebben van beter verschooningen uit te vinden
 van in gebreke te blijven — Of mij overtui-
 gen, dat *gij* door sterker redenen geprangd wordt,
 dan die *gij* voortbrengt. — Van eene be-
 lofte eens gegeven (en wel met *overleg* gegeven)
 kan men alleen ontslagen worden van diegeen,
dien het beloofd is; — uitgezonderd in geval-
 len van eene blijkbaare noodzaakelijkheid den *be-
 loover* aangedaen, welke het niet in zijne magt
 laat die te volbrengen.

De eerste belofte, die gij mij ooit deedt!
 Daar Leeven en Dood misschien van afhangt! —
 Mijn hart wanhoopig zijnde wegens de barbaar-
 sche handelwijze, die men uit boosaartigheid te-
 gen mij beslooten heeft met u in te slaen.

Gij zoudt eer den dood dan Solmes kiezen
 (Hoe verschopt mijne Ziel de mededinginge!) O
 mijn bemind schezsel, wat zijn deeze anders dan
 maar *woorden*? — *Wier* woorden? —
 Zoete en altoos-aanbiddelijke — Wat? —
 Belofte-breekster — moet ik u zo noemen?
 — Hoe zal ik de beruiging gelooven (daar
 het op uw *gewaanden pligt* aankoomt! De ver-
 volginge zo vuurig! De Haat tegen mij zo sterk
 en openbaar is!) na deeze proef dat gij u van u-
 we belofte zo ligtlijk ontslaen kunt?

Zo gij, mijn waardste Leeven! mijne verwil-
 de-

deringe van zinnen, of ten minsten, de verwilderde gevolgen wilt voorkoomen, vernieuw dan de beloofde hoope! ——— Mijn *noodlot* hangt inderdaad in zijn hachelijkst gevaar.

Vergeef het mij, allerlieftst schepzel, vergeef het mij! ——— Ik weete dat ik in te groote beangstheid van gemoed geschreeven hebbe! ——— Dit schrijvende op hetzelfde oogenblik, dat het even-opdagend ligt mij de zwaardrukkende verijdelinge van mijne hoope heeft medegedeeld.

Ik durve niet overlezen hetgeen ik geschreeven hebbe. ——— Ik *moet* het op zijne plaats ter neer leggen. ——— Het mag dienen om u mijnen uitzinnigen schroom te toonen, dat deeze te loorstellinge maar eene voorboode is van de grootste van Alle ——— Nog ook, geen ander papier hier hebbende, ben ik in staat, al wilde ik, om het weder over te schrijven op deeze naare plaats (Naar is mijne Ziel; en de geheele Nature rondom mij deelt in mijne naarheid!)

—— Ik beveele het derhalven aan uwe goedheid
—— Indien deszelfs vuurigheid meer uw misnoegen dan uw medelijden verwekke, doet gij mijne hartstogt ongelijk: en ik zal zonder omzien vreezen, dat ik geschikt ben om aan meer deugnieten dan een te worden opgeofferd! [Wees dog langmoedig jegens mij, mijn allerlieftst schepzel! ——— Ik meene alleen Solmes en uwen Broeder]. Dog zo gij, uwe edelmoedigheid oeffenende, mij wilt verschoonen en uw *woord weder geeven*, dat dan Die God, welken gij belijdt te dienen, en die de God van *Trouwe* en van *Beloften* is, u bescherm en zegene, wegens beide; en wegens het
her-

herstellen aan zigzelveu , en in eenen staat van
Hoope, van

*U altoos-aanbiddenden
dog bijna hoopeloozen*

Uit de Klimop-Grot
In het Hak-Bosch —
Met het aanbreeken
van den Dag.

LOVELACE.

Dit is het Antwoord, dat ik hem te rug zal
zenden.

Woensdag ogtend,

Ik stac verbaasd, mijn Heer, over de vrijpos-
tigheid uwer verwijtingen. Daar ik zo gedrongen
en geplaagd ben om, tegen welvoegelijkheid en ge-
negenheid, in het heimelijk bij u te koomen, be-
hoore *ik* daar zo met beschuldigingen en verwij-
tingen, en mijne Sexe met smaadredenen aange-
rand te worden, om dat ik het voorzigtig agtede
van voorneemen te veranderen? — Eene vrij-
heid, die ik aan mij zelve gehouden had, toen
ik mijn *woord gaf*, zo gij het noemt. Het ont-
brak mij niet aan staaltjes van uwen ongeduldigen
geest omtrent andere lieden: Dog mogelijk is het
gelukkig voor mij, dat ik dit nieuw nog gekree-
gen hebbe; het welk toont, dat gij *mij* alzo wei-
nig spaaren kunt, wanneer ik het voorschrift van
mij-

mijne eigene reden opvolge, als gij *anderen* doet, als zij naar hun oordeel te werk gaen. Van twee beweegredenen moet gij u regeeren laten in deeze uitspoorigheid. De eene, *mijne inschikkelijkheid*; de andere *uwe eigene vermetelheid*. Nademaal gij denkt de *eerste* bespeurd te hebben, en zo veel blijken van de *laatste* daarop hebt gegeven, is mij te veel schrik aangejaagd, dan dat ik niet zou wenschen en begeeren, dat uw Brief van heden alle de mocite mag besluiten, die gij hadt van, of om,

Uwe nederige Dienaares,

CL. HARLOWE.

Ik geloove, mijne waarde, dat ik mij uwe goedkeuringe mag belooven, zo dikwijls ik met moedigheid schrijve of spreek, tegen wien het ook zijn mag. Inderdaad, ik vinde maar al te veel redenen om dezelve te betoonen, nademaal ik met volk te doen hebbe, die zig in hun gedrag jegens mij bestieren, niet volgens hetgeen gevoegelijk of betaamelijk, regt of onregt is, maar naar hetgeen zij denken dat mijn inborst veelen wil. Het is maar zeer korten tijd geleden, of ik wierd over den mijnen gepreezen; dog het was altoos van dengeenen, die mij geen gelegenheid gaven om hun dat compliment weerom te maaken. Zommigen hebben zo gehandeld, als of zij dagten dat verdraagzaamheid van *eenen kant* volstrekt noodzaakelijk was voor hen en mij, om in goed verstand met elkanderen

te

te zijn; en in dit geval hebben zij altoos zorg gedragen om liever aan mij verpligtinge *verschuldigd* te zijn, dan mij van hunnen kant te *verpligten*. Gij hebt mij eens te kennen gegeven, dat gevoelige verstoordheid voor mijne gesteltenis niet natuurlijk is, en dat ze daarom ras bedaaren moet: Het mag zo zijn ten aanzien van mijne nabestaenden; maar tegen den Hr. Lovelace niet; verzekere ik u.

Woensdag, middag, den 29 van Maart.

Wij kunnen altoos niet instaan voor hetgeen wij doen *kunnen*: Dog om u te overtuigen, dat ik mijn bovengemeld besluit kan houden, ten aanzien van den Hr. Lovelace, al hoe gram mijn Brief is, en schoon 'er al drie uren om zijn zedert ik dien schreef, verzekere ik u, dat ik 'er geen berouw van hebbe; nog dien wil verzagten, schoon ik vinde dat hij niet is weggenomen. En egter deed ik bijkans nooit te vooren iets in toorn, waarover ik in een half uur geen berouw had; en in *minder* dan dien tijd mijzelve niet onderzocht, of ik gelijk of ongelijk had.

Geduurende dit uitstel tot Dingsdag, hebbe ik een weinig tijd om eens in 't ronde te zien, gelijk ik zeggen mag, en te overweegen, wat ik te doen *hebbe*, en *kan* doen. En des Hren. Lovelaces baldaadigheid zal veroorzaaken dat ik mijzelve ter degen aantaste. Niet dat ik denke mijnen afkeer tegen den Hr. Solmes te kunnen overwinnen. Ik ben verzekerd, dat ik zulks niet doen kan. Maar; zo ik volstrektlijk breek met
den

den Hr. Lovelace , en mijnen vrienden overruigende proeven daarvan geeve , wie weet of zij mij dan niet in hunne gunst herstellen zullen , en hunne oogmerken ten aanzien van den anderen man allengskens laten vaaren ? ——— Of ten minsten , dat ik in veiligheid moge zijn , tot dat mijn Neef Morden overkooft : Aan wien , ik denke , dat ik schrijven zal ; en te meer , dewijl de Hr. Lovelace mij verzekerd heeft , dat mijne vrienden aan hem geschreeven hebben om hunnen kant in het geschil bij hem goed te maaken.

Dog met alle mijne kloekmoedigheid , ben ik bij uitstek bedugt voor den toekomenden Dingsdag , en omtrent de gevolgen en den uitslag van mijne standvastigheid ; want standvastig , ben ik verzekerd , dat ik zijn zal. Zij hebben beslooten , wordt mij berigt , alle middelen te beproeven om mij te beweegen , dat ik mij onderwerpe aan hetgeen waarop zij gesteld zijn. En ik hebbe beslooten alles te doen wat ik kan , om datgeen te vermijden hetwelk zij mij gaarn zouden dwingen om te doen. Een vreezelijke strijd tusschen Ouders en Kind ! ——— Elk hoopende den anderen geen verschooninge over te laten , welk 'er het gevolg ook van zijn moge.

Wat kan ik doen ? Raad mij , mijne waarde. Daar is ergens iets wonderbaarlijk averegts ! Ouders , de toegeevendste tot nu toe , wreed te doen schijnen in de oogen van een kind ; en eene Dogter , die voor deeze weinige weeken , onberispelijk pligtmatig geagt wierd , aan hun oordeel als weerspannig te doen voorkoomen ! ——— O mijne heerschzugtige en geweldige Broeder ! Wat mag

hij wel niet omtrent beide hebben te verantwoorden!

Gelief te gedenken, mijne waarde, dat uwe laatste aangename was gedagtekend op Saterdag. Het is nu Woensdag: En geen van de mijne zijn zedert weggehaald. Laat mij dog *uwen* raad niet missen. Mijn toestand is ten uitersten moeilijk. ——— Dog ik ben verzekerd dat gij mij nog bemint: En uit *dien* hoofde niet te minder. Vaarwel, mijne geliefde vriendin.

CL. HARLOWE.

XX. BRIEF.

Juffer HOWE, aan *Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Donderdag ogtend den 30. van Maart, met het aanbreeken van den dag.

Een toeval, geen verzuim, is de oorzaak van mijn stilzwijgen.

Mijne Moeder wierd Zondag-avond ontbooden bij haare nigte Larkin, van welke ik gewag maakte in eenen van mijne voorigen, en die ten uitersten begeerig was om haar te zien.

Deeze arme vrouw was altoos bevreesd voor den dood, en was eene van die zwakke lieden, die zig verbeelden dat het maaken van hun Testament,

ment, daarvan een ontwijffelbaare voorlooper zijn moet.

Zij had altoos gezegd, als men haar drong tot dat noodig werk, Dat wanneer zij het ook mogt maaken, zij niet lang daarna zou leeven; en men zou mogen denken, als of zij zig verbeeldde, dat zij verpligt was haar woord gestand te doen: Want schoon zij lang bedlegerig geweest waare, en genoegzaam uitgeteerd te vooren, dagt zij egter beter te zijn, voor dat zij overreed wierd om het te maaken: En van dat oogenblik af, gedenkende wat zij plegt te voorspellen (*haare vreeze mede helpende tot betgeen zij vreesde*, gelijk het dikwijls gaet, bijzonderlijk in de Kinderpokjes) wierd zij erger; en zij kreeg het eens in haar hoofd om haar Testament te verbranden, in hoope van daarop beter te worden.

Zij liet mijne Moeder boodschappen, Dat de Doctoren haar hadden overgegeven: Dog dat zij niet sterven konde voor dat zij haar zag. Ik zeide aan mijne Moeder, Dat zo zij haar nog kans ter herstellinge toewenschte, zij 'er, om *die* reden, dan niet naar toe moest gaen. Dog zij wilde 'er heen gaen; en, het geen erger was, wilde mij met haar doen gaen; en dat op staenden voet; want zij zeide 'er mij niets van, voor dat zij *vroeg* in den morgen opstond, met besluit om 's *avonds* weder t' huis te koomen. Waare 'er meer tijd geweest tot redenwisseling, ik zou voorzeker niet gegaen zijn; maar daar het dus gesteld was, was het eenigzins noodzaakelijk dat ik te gelijk met het ontvangen van haar bevel, om zo te zeggen, mij gereed maakte om haar te gehoor-

zaamen. — Een bevel, hetwelk zo kwaad-
lijk vlijde, bij zulk eene sombere gelegenheid! En
dit stelde ik haar al voor: Maar te vergeefs: Daar
was ter wereld nooit zulk eene tegensprekende
kleuter — — — *Mijne* wijsheid maakte *haar* al-
tijd dwaas! — — — Dog zij *wilde deeze reize*
haar zin hebben, het waare dan gevoegelijk of
ongevoegelijk.

Ik weete maar eene reden te geeven van dee-
ze schielijke gril van mijne Moeder; en die is dee-
ze — — — Zij was van zins des Hren. Hickmans
aanbiedinge aan te neemen, om haar op de reize
ten geleide te verstrekken: — — — En ik ge-
loove waarlijk [ik wenschte wel, dat ik 'er vol-
koomen zeker van waare] dat zij van gedagte
was om hem met *mijn* gezelschap plezier te
doen — — — Zo verre ik weete, om mij van
erger af te houden.

Want, zoudt gij het wel gelooven? — — — Zo
waar als gij leeft, zij vreesst voor haaren gunstling
Hickman, van wegens het lang bezoek, hetwelk
uw Lovelace, schoon nog zo toevallig, mij in
haar afwezen gaf, wanneer zij de laatste reize ter
zelve plaatze was. Ik hoope niet, mijne waar-
de, dat *gij* ook jaloers zijt. Dog inderdaad, ik
valle nu en dan wel eens, als zij mij plaagt met
loftuitingen, welke Hickman niet verdienen kan,
om dat haar betaald te zetten, aan het prijzen van
die hoedanigheden en persoonlijke voordeelen in
Lovelace, welke de ander nooit zal krijgen. Ze-
ker ik houde wel een weinigje van plaagen, dat
doe ik. — — — *Mijne Mama's dogter* — — —
zoude ik haast gezegd hebben.

Gelijk gij weet dat zij alzo driftig is, als ik vinnig ben, zal het u geen wonder doen, dat ik u zegge, dat wij gemeenlijk bij deeze gelegenheden aan malkanderen raaken. Zij vliegt van mij weg, als het lang genoeg geduurd heeft. Het zou onordentlijk voor mij zijn haar *eerst* te verlaaten — En dan krijg ik gelegenheid om onze *briefwisseling* voort te zetten.

Want, nu ik dus aan 't afweiden ben, moet ik u zeggen, dat zij *die* niet zeer begunstigt; — om *twee* redenen, geloove ik: — De eene, Om dat ik haar alles niet toone wat tusschen ons omgaet; de andere, Om dat zij denkt, dat ik uw gemoed verharde tegen uwen *pligt*, gelijk men 't noemt: En bij *haar*, om eene reden die haar 't huis betreft, gelijk ik meer dan eens hebbe aange-roerd, kunnen Ouders niet kwaalijk doen; Kinderen kunnen zig tegen dezelve niet aanstellen, en gelijk hebben. Dit verpligt mij om nu en dan eens een uurtje te *steelen*, gelijk ik zeggen mag, en haar niet te laten weeten waarmede ik bezig ben.

Uit hetgeen ik geschreeven hebbe kunt gij wel gissen, hoe afkeerig ik waare van mij aan deeze onredelijke uitrekkinge van het moederlijk gezag te onderwerpen — Dog het stond eene *proef van gehoorzaamheid* te zijn; dus was ik verpligt om toe te geeven, schoon met eene volkoomene overtuiging van gelijk te hebben.

Ik ontvang altoos uwe bestraffingen bij deeze gelegenheden: En in uwe laatste Brieven sterker dan ooit. Eene goede reden daarvan is 'er, zult gij zeggen, Om dat gij het meer dan ooit ver-

diendet. Ik danke u vriendlijk voor uwe vermaaning. Ik hoope ze tot *verbeteringe* te gebruiken ——— Maar ik moet u zeggen, dat uwe slagen, het zij verdiend of niet, mij gevoelig en dieper dan het vel getroffen hebben ——— Dog hiervan op een ander tijd.

Het was al Maandag namiddag voor dat wij ten huize van de Lady aankwamen. Die beuzelaar, die zwiermaaker [Gij weet, wien ik meene] liet ons twee uren naar hem wagten, en daar ik op eene reize moest gaen, die mij niet aanstond! alleen om wat weidscher figuren op zijn dekkleed te hebben; welke hij zijnen zadelmaaker met alle haast daarop deed werken, op dat hij wel voor den dag mogt koomen, daar hij ten geleide zou dienen van zijne waarde Madam Howe, en haare schoone Dogter. Ik zeide hem, dat ik onderstelde dat hij bevreesd was, dat de dubbele somberheid, in dit geval (die van een bezoek bij eene stervende juffrouw, en die van zijn eigen weezen) hem het voorkoomen zou geeven van een *lijkbezorger* *; om welk te vermijden, hij in alzo slegt een uiterste was geloopt, en ik twijfelde of hij wel niet voor een *kwakzalver* mogt worden aangezien.

De man was bedremmeld. Hij nam het hem zo na, als of zijne conscientie haare toestemminge gaf aan de regtmatigheid der aanmerkinge: Anders zoude hij het beter gedragen hebben; want hij is genoeg gewend aan deeze soort van behan-
de-

* *Undertaker* is in Engeland zulk een, die zijn werk maakt van alles te leveren en te bezorgen, wat tot eene begravenis behoort.

delinge. Ik dagt, hij zoude gehuild hebben. Ik hebbe te vooren al eens aangemerkt, dat hij, aan *deezem* kant van het contract, een bijster zagzinnig soort van een schepzel schijnt te zijn.

En schoon mij dit misschien *hierna* in hem wel zou behaagen; kan ik egter het niet helpen, dat ik hem nu dieswegens in mijn hart een weinig veragte. Ik geloove, mijne waarde, dat wij alle uwe bulderende gasten meest beminnen; konden wij maar het gebulder onder ons bestier hebben, en hen doen brullen, wanneer en tegen wien het ons geluste.

De arme man keek mijne Moeder aan. Zij was zo toornig (mijn gelaat daarbij, en mijne tegenkatinge tegen de reize, alles daartoe medehelpende) dat zij den halven weg lang niet tegen mij wilde spreken: En als zij het eens deed, was het, Ik wenschte wel, dat ik u niet medegenomen had! Gij weet niet wat het is, zig naar iemand te voegen. Het is *mijne* schuld, niet des *Hren. Hickmans*, dat gij hier zo zeer tegen uwen zin zijt. Hebt gij geen oogen naar *deezem* kant van den wagen?

En dan had hij het te beter bij *haar*, gelijk altoos, hoe erger hij het bij *mij* heeft: Want dan was het, Hoe hebt gij het *nu*, mijn Heer? En hoe hebt gij het *nu* al, mijn Hr. Hickman? terwijl hij zijn paard nu aan *deezem*, dan aan geene zijde van den wagen liet pas-gaen, en steelswijze zijn stijf gezigt op *mij* sloeg; *haar* hoofd half uit den wagen, met een vriendlijken glimlach, als of zij zelve maar voor een veertien dagen aan den man getrouwd was: Terwijl ik altoos iets tot mij-

ne verlustiging zag aan de andere zijde van den wagen, daar de eerzaame man niet was, al waare het maar van verre den Joden Robert, op zijn Bruintje.

In den tijd dat wij gevrijd worden, zegt men, hebben wij onze beste dagen. Gunst neemt de vrijerij weg. Koelheid, vermeerderde. Haar weezen bestaet in zig koel te houden. En als men ziet hoe gemeenzaam deeze venten van mannen worden op een glimlach, welk een ontzag hun wordt aangejaagd als wij eens het voorhoofd fronsen; Wie zou hen niet eens doen van zig staen? Wie zou geen genot neemen van eene magt, die van zo korten duur staet te zijn?

Bekijf mij hierover geen sier, mijne waarde. Het is in de natuure. Ik kan het niet helpen. Ja, wat dat aangaet, ik houde 'er wel van, en wensche het niet te verhelpen. Dus spaar maar uwe ernsthaftigheid, verzoeke ik u, over dit onderwerp. Ik geeve mij niet uit voor een volmaakt character. De man wil het wel verdraagen. En wat behoeft *gij* 'er u dan mede te bemoeijen? Mijne Moeder vergoedt rijklijk alles wat hij lijdt: En zo hij zig ongelukkig agt, behoort hij nooit anders te zijn.

Daarenboven verdiende hij niet eene knorri-ge buij, dunkt u, met te maaken dat wij van ons middagmaal verfteken raakten om zijnen zwierigen opschik, nademaal mijne Moeder op eene zo korte reize niet wilde pleisteren, en dus de gelegenheid verliezen van dien avond nog weerom te koomen, zo de staat van de Oude Lady zulks had toegelaaten? Om nu niet te spreekken van dat hij de
oor-

oorzaak was, dat mijne Mama den geheelen weg lang haare arme Dogter een zwart gezigt gaf.

Toen wij uit den wagen traden, gaf ik hem eene andere streek; dog het was maar een kleintje. De wijze egter, en houdinge, waarmede het geschiedde, vervulden (gelijk mijn oogmerk was) dat gebrek. Mijne Moeder leide haare hand vriendlijk in de zijne, met een lachend weezen, volkoomen als van eene bruid; en met nog eens, Hoe hebt gij 't nu, mijn Heer? — Alle zijne grove spieren waaren in beweeginge, en een dubbele last van zorgvuldigheid en gediensfigheid bragt zijne geheele gestalte in beroeringe, wanneer hij mij zijne dienstvaardige hand aanbod. Mijne Moeder gebood mij altoos, roen ik een meisje was, mijn hoofd regt op te houden. Ik gedagt toen juist aan haare bevelen, en was gehoorzaam — Ik stak nooit mijn hoofd zo hoog op. Met een afgekeerd trots gezigt, en eene afweerende hand, half-stootende — Ik hebbe geen hulp van nooden, mijn Heer! — Gij staet mij maar in den weg.

Hij liep agteruit, als of hij op wielen stond; met een gelaat bij uitstek pijnlijk: Anders had ik gedagt op de al te zagte trek eene verklaringe te laten volgen, dat ik even veel handen en voeten had als hij zelve. Dog hiermede zoude ik hem iets nieuws verteld hebben, ten aanzien van het laatste, waarnaar hij nog de stoutheid niet gehad heeft, hoope ik, van te giffen.

Wij vonden de arme vrouw zieltoogende, gelijk wij dagten. Al waaren wij *eer* gekoomen, konden wij dog dien avond, gelijk ons voorneemen was, niet zijn weggeraakt. Gij ziet, dat ik 'er voor ben, om den man zo veel te verschoonen als ik kan; en nogthans, verzekere ik u, hebbe ik zelf nog geen *conditioneel bebaagen* in hem. Mijne Moeder zat het grootste gedeelte van den nacht op, in verwagtinge dat elke uur de laatste voor haare arme Nigt zou zijn. Ik hield haar tot Twee-en gezelschap.

Ik zag nooit te vooren de aannaderingen des doods in een volwassen mensch; en was ten uitersten daarvan getroffen. De Dood is voor iemand, die gezond is, een zeer verschrikkelijk ding. Wij ontfermen ons over de persoon wegens hetgeen *zij* lijdt: En wij ontfermen ons over ons zelve, wegens hetgeen *wij* na verloop van eenigen tijd insgelijks moeten lijden; en dus zijn wij *dubbel* aangedaen.

Zij hield het uit tot Dingsdag ogtend te Elf uren. Alzo zij mijne Moeder gezegd had, dat zij haar tot Executrice gesteld, en aan haar en mij ringen en eene rouw gemaakt had; waaren wij dien geheelen dag bezig met de zaaken van het Testament [Bij hetwelk, in 't voorbijgaen, mijne Nigt Johanna Fijnnet fraaij bezorgd is] zo dat het Woensdag ogtend vroeg wierd, voor dat wij op onze te rug reize konden gaen.

Het is waar, wij kwamen (naar geen dekkleed te wagen hebbende) bij middag t' huis: Dog
schoon

fchoon ik Robert heen zond voor dat hij nog van het paard kwam (die mij een geheel pakje te rug bragt, gaende tot dienzelfen Woensdag middag toe) was ik egter weezenlijk zo vermoeid, en ontsteld, moet ik bekennen, van den harden dood der oude Lady, mijne Moeder (die geen reden heeft om tegenzin te hebben in deeze wereld) insgelijks niet wel te pas zijnde uit dezelve oorzaak; dat ik mij niet zo spoedig aan het schrijven kon begeeven, dat 'er voor Robert tijds genoeg ware om dien avond wederom te koomen.

Dog mijne levensgeesten door den slaap hersteld hebbende, terwijl ook mijne Moeder een goeden nacht gehad heeft, rees ik met den dageraad op, om deezem te schrijven, en dien nog tijdig genoeg besteld te krijgen tegen uwe ogtendwandeling; op dat uwe twijffelagtige verwagtinge zo kort mogt zijn als mogelijk waare.

* * *

Ik zal op deezem spoedig eenen anderen laaten volgen. Ik zal aanstonds iemand aanstellen om te verneemen, hoe Lovelace zig gedraagt in zijne herberg. Zulk een woelige geest moet wel zijn na te spooren.

Maar misschien, mijne waarde, zijt gij nu onverschillig omtrent hem, of zijne verrigtingen; want dit verzoek hadt gij gedaen voor dat hij u eene zo *doodlijke* aanstoot gaf. Niettemin, ik zal het laaten onderzoeken. De uitslag zal zeer waarschijnlijk kunnen dienen, om u te bevestigen in uwe tegenwoordige onvergeevelijke gesteltenis.

— En

— En nogthans , zo de *arme* man [Zal ik mij voor *u* over hem eens ontfermen , mijne waarde?] beroofd zou worden van den grootsten zegen ; welken eenig man op aarde ontvangen kan , en waarnaar hij , met zo weinig verdienste , de stoutmoedigheid heeft om te staen ; zal hij groot gevaar geloopt hebben ; groote verkoudheid gekreegen ; zig aan koortzen gewaagd ; de hoogste smaadheden uitgestaen ; de strengheden van weer en wind , en alles getart hebben voor — *niemandal!* Zal dit uwe *edelmoedigheid* (zo al niets anders) niet beweegen ter zijner gunste! —
Arme Hr Lovelace! —

Ik zou geen gelegenheid willen geeven tot eene kloppinge van uw hart ; nog halve kloppinge ; geen blik van gevoeligheid , gelijk een blixem infraalende , en alzo schielijk gedooft door eene bedagtzaamheid , van welke niemand van onze Sexe ooit zulk een voorbeeld konde geeven — Dat *wilde* ik *niet gaarn* , zegge ik ; laate ik eger , eer om *u* aan *u zelve* ter toetse te geeven , dan uit eene onbehoorelijke overvloeiinge van jokkernije in uwe vriendin , gelijk die geld ontvangen eene verdagte guinie toetzen aan den *klank* , *u* , op zulk eene onderstellinge , ook eens klinken , met nogmaal te herhaalen , *Arme Hr. Lovelace!* —

En nu , mijne waarde , hoe is het nu met *u*? Hoe hebt gij het nu , gelijk mijne Moeder zegt tegen den Hr. Hickman , als haare bitze Dogter hem eens zuinig heeft doen kijken?

XXI. BRIEF.

De Hr. HICKMAN, aan Juffrouw HOWE.

Woensdag, den 29 van Maart.

Madam,

Het is met oneindig veel leedweezen, dat ik mij genoodzaakt agte om door pen en inkt, nogmaäl mijne vreeze uit te drukken, dat het onmogelijk voor mij is om ooit deel te verwerven in de genegenheid van uwe beminde Dogter. O dat het maar niet al te baarblijkelijk waare voor iedereen, zo wel als voor mijzelve, zelf voor onze dienstbooden, dat mijne Liefde tot haar, en mijne onvermoeide Oppassingen, mij eer blootstellen aan haare Bespottinge [Vergeef mij het harde woord, Madam!] dan aan de behandelinge verschuldigd aan eenen man, wiens voorslagen uwe goedkeuringe genooten hebben, en die haar bemint boven alle vrouwen ter wereld!

Met regt mogt de waardij van mijne harstogt in twijffel getrokken worden, zo ik gelijk de Hr. Solmes omtrent de regt verwonderens-waardige Juffer Clarissa Harlowe, met tegenzin van Juffer Howe in mijn aanzoek kon volharden. Wat zal het mij nogthans niet kosten daarvan af te scheiden!

Geef mij, niettemin, verlof, waardste, eer-
waar-

waardigste Lady, om te herhaalen, hetgeen ik u Maandag-avond, te Juffr. Larkin's betuigde, met een hart zelf berstende van finerte, Dat ik de behandeling van dien dag niet van nooden had om mij te overtuigen, dat ik het voorwerp van Juffer Howe's vrijwillige gunst niet ben, nog ooit zijn kan. Welke hoope kan 'er dog zijn, dat eene Lady den man, als eenen Egtgenoot, ooit agtinge zal toedraagen, welken zij, als eenen Minnaar, veragt? Zal niet elke daad van dienstwilligheid in zulk eenen, worden opgevat als eene onmanlijke gedweeheid van geeft, en hem te meer aan haare versmaadinge onderhevig maaken? — Het vermoed is mij vol: Vergeef mij dat ik zegge, dat Juffer Howe's behandeling jegens mij nog haarer opvoedinge, nog haar fraaj verstand tot eere strekt.

Nademaal het dan al te baarblijkelijk is, dat zij mij geen agtinge kan toedraagen; en nademaal, gelijk ik eens van de voortreffelijke Juffer Clarissa Harlowe te regt hebbe hooren aanmerken, dat de Liefde geen hartstogt is die van onzen wil afhangt; zoude het dan niet onedelmoedig zijn, de waarde Dogter te onderwerpen aan het misnoegen van eene Moeder, die haar met regt zo zeer bemint, en u aan moeijelijkheid, Madam, terwijl gij zo goed zijt van ten mijnen voordeele mede te werken? En waarom, al waare ik verzekerd van eindelijk, door middel van uwe genegene welgezindheid voor mij, te zullen slaagen, zoude ik wenschen om de meest Beminde mijner ziele ongelukkig te maaken; nademaal ons geluk wederzijds,

zijds, of eene elende voor het gantsche leeven het gevolg voor beide zijn moet?

Mijne hartlijkste zegenwenschen zullen de waarde, de altoos-dierbaare Lady ten allen tijde bijblijven! Haar Huwelijk moge gelukkig zijn! Het moet zo zijn, indien zij den man trouwe, welken zij met haare Liefde kan vereeren. Egter moet ik zeggen, dat wie ook die gelukkige, die driewerf-gelukkige man zijn moge, hij haar nooit beminnen kan met eene hartstogt, die vuuriger en opregter zij dan de mijne.

Ontvang, waarde Madam, mijne erkentelijkste dankbetuigingen voor een gunstbewijs, hetwelk de eenige steun geweest is van mijne vrijmoedigheid in het aanzoek, 't welk ik, als ten uitersten hoopeloos, genoodzaakt ben te staaken. Een gunstbewijs, waarop ik (en niet op mijne eigene verdiensten) volkoomelijk vertrouwd; dog hetwelk, ik vinde, dat mij niets kan baaten. Tot het laatste uur mijns leevens, zal het mij een vermaak zijn te gedenken, dat waare uwe gunst, uwe aanprijzing, van genoegzaam gewigt geweest om te overwinnen hetgeen een onverwinnelijke Afkeer schijnt te zijn, ik de gelukkigste man zou zijn geweest ter wereld.

Ik ben, waarde Madam, met onschendbaaren eerbied,

Uwe altoos-verpligte, getrouwe, en nederige Dienaar,

KAREL HICKMAN.

XXII. BRIEF.

Juffr. HOWE, aan KAREL HICKMAN,
Schildkn.

Donderdag, den 30 Maart.

Ik kan niet anders zeggen, mijn Hr. Hickman of gij hebt reden van niet wel voldaan te zijn — van te onvreeden te zijn — van misnoegd te zijn — op Naatje — Maar, op mijn woord; Maar zeker — Wat zal ik zeggen? — Dit wil ik evenwel zeggen, dat gij *goede* jonge heeren onze Sexe in 't geheel niet kent: Zal ik te verstaen geeven — Maar waarom zoude ik? En egter wil ik zeggen, Dat zo Naatje u over 't geheel niet wel gezind waare, zij te edelmoedig is. om u zo vrij te behandelen als ze doet. — Denkt gij niet, dat zij couragie genoeg heeft om mij te verstaen te geeven, Dat zij u in 't geheel niet zien wilde, en weigeren om u ooit te zien, daar zij weet om welke reden gij koomt, zo zij niet iets in haar hoofd had dat u gunstig is? — Foeij! dat ik gedwongen ben om zo veel in geschrift te zeggen, daar ik het u van ter zijden wel twintig en twintigmaalen bij monde hebbe te kennen geeven.

Maar indien gij zo onverschillig zijt, mijn Hr. Hickman — Indien gij denkt, dat gij haar verlaaten kunt om haare dertele poetsen —

In-

Indien *mijne* medewerkinge ten uwen voordeele
 ——— Wel, mijn Hr. Hickman, ik moet u zeg-
 gen, dat mijne Naatje wel waardig is, dat men
 'er wat van verdraage. Zo zij wat *brooddronken*
 is ——— wat is daar de oorzaak van? ———

Is het niet haare *Geestigheid*? Laat ik u zeggen,
 mijn Heer, dat gij het gemak niet kunt hebben,
 zonder het ongemak, het voordeel zonder het na-
 deel. Wat handwerksman heeft niet gaarn een
 scherpe beitel om mede te werken? Maar is 'er
 niet meer gevaar van een scherpe beitel, als van
 een stompe? En wat handwerksman zal een scher-
 pe beitel weggooijen, om dat hij daarmede zijne
 vingers mogt bezeeren? Geestigheid kan men met
 een scherpe beitel vergelijken. Menig en menig-
 maalen ben ik genoodzaakt geweest om te glim-
 lachen over haare vinnige draaijen tegen mij; over
 welke ik haar wel zou hebben kunnen kloppen.
 En, eijllieve, verdraage ik al niet veel van haar?

——— En waarom? Om dat ik haar liefhebbe.
 En wenscht gij niet, dat ik van uwe Liefde voor
 haar oordeelde naar mijne eigene? En zoudt gij
 haar niet willen verdraagen? ——— Bemint gij
 haar (schoon al met eene andere soort van Liefde)
 niet zo veel als ik? Ik verzekere u, mijn Heer,
 zo ik dagt dat gij het niet deedt ——— Wel,
 het schijnt duidelijk te blijken, dat gij 't niet doet!
 ——— En blijkt dat duidelijk? ——— Wel, dan
 moet gij doen, dat u best dunkt.

Met regt mogt de waardij van uwe hartstogt
 in twijffel getrokken worden, zegt gij, zo gij
 gelijk de Hr. Solmes ——— Wisjewasjes! ———
 Wel, gij zoekt zo maar wat te vitten, dunkt mij!

_____ Heeft Naatje u zo ronduit afgeslagen als Juffer Klaartje Harlowe den Hr. Solmes afgeslagen heeft? — Heeft Naatje eenigen man meer lief dan u, schoon zij u zo veel Liefde niet moge betoonen als gij wel wenscht? — Zo zij dat deed, moet ik u zeggen, dat zij het ons allen wel zou hebben doen hooren. — Wat voor ijdele vergelijkingen dan!

Maar mogelijk zijt gij het werk moe. Mogelijk hebt gij eene andere gezien — Mogelijk zoudt gij wel met Matressen willen ruilen tegen dien lugtigen Schobbejak den Hr. Lovelace. Mogelijk ook, dat Naatje, in zulken geval, niet droevig zou zijn dat zij van Minnaar verwisselde — De *regt verwonderenswaardige* Juffer Clarissa Harlowe! En de *voortreffelijke* Juffer Clarissa Harlowe! — Wel verbaasd! — Maar draag zorg, mijn Hr. Hickman, dat gij geene Juffrouw, die 'er leeft, zij mag zo verwonderenswaardig en voortreffelijk weezen als zij wil, ooit prijft boven uwe eigene matres. Geen welleevend man, zekerlijk, zal dat doen. En draag ook zorg, dat gij haar of mij niet doet denken, dat uw toorn u ernst is — Schoon het zelf mogelijk maar enkel toorn zij — Om duizend ponden woude ik niet, dat Naatje wist dat gij zo ligt van haar kunt afscheiden, zo gij die Liefde voor haar hebt, die gij verklaart te hebben. Pas wel op, zo gij geen volstrekt vast besluit hebt, dat gij den inhoud van deezen uwen Brief uw eigen hart, om zo te spreken, zelf niet eens inluisfert.

Haare behandeling van u, zegt gij, strekt niet

niet tot eere aan haare Opvoedinge nog fraaij Verstand. Dat is op den man aan, waarlijk! Niettemin, ik zegge ook zo. Maar heeft zij daar niet meer oneere van, als gij? Ik kan u verzekeren, dat iedereen haar daarover laakt. En *waarom* laaken zij haar? ———— Waarom? Om dat zij denken, dat gij beter behandelinge van haar verdient: En strekt dit u niet tot eere? Wie is 'er dog, die geen medelijden heeft met *u*, en *haar* niet laakt? Bejegenen u de dienstbouden, die, gelijk gij aanmerkt, haare trotze grillen zien, daarom te min eerbiedig? Geeven zij, op zulke tijden, niet met hun gezigt te kennen, dat zij met u begaen zijn? Zijn zij dan niet dubbel gediensfig in hun eerbewijs en dienst jegens u? — Ik hebbe met pleisier gemerkt, dat het zo is.

Maar gij zijt bevreesd dat gij voor gedwee geagt zult worden, misschien, als gij getrouwd zijt. Dat gij niet *managtig* genoeg zult geagt worden, verzeker ik u! ———— En deeze vreeze had ook de arme Hr. Howe. En God weet, dat deeze heerschappijlike vreeze ons beiden menig een stoot gekost heeft! ———— Veel meer dan noodig was, ben ik wel verzekerd: ———— En meer dan het behoorde gebeurd te zijn, had hij geweeten van *draagen en verdraagen*; gelijk de pligt is van den geenen die voorgeeven meest verstand te hebben ———— En, eij lieve, wie zoudt gij dog willen dat het meest verstand had, de vrouw of de man?

Wel nu, mijn Heer, voor het overige, zo gij Annatje weezenlijk zo bemint, als gij zegt dat gij doet? ———— Wel, ik laate dat aan u. Gij

kunt, zo het u belieft, morgen ogtend bij mij op het ontbijt koomen. Dog met geen *vol gemoed*, of verstoord gezigt, raade ik u; ten zij gij het zo bars kunt uithouden. Dat hebbe ik, als ik 'er toe getergd wierd, menigmaalen met mijn *Man* gedaen; maar bij mijne *Dogter* won ik 'er nooit iets mede: Veel min hebt gij dat te wagten. Waarvan 't mij goeddagt u, ter uwer waarneeminge, te onderrigten. Gelijk ik ben

Uwe Vriendin,

ANNABELLA HOWE.

XXIII. BRIEF.

Juffer HOWE, aan *Juffer* CLARISSA HAR-
LOWE.

Donderdag ogtend.

Nu zal ik uwten laatsten aangenaamen nog eens in aanmerkinge neemen. Dog daar ik zo verre bij u ten agteren ben, moet ik maar kort zijn.

Wat, in de eerste plaatze, uwe bestraffingen belangt, dus zal ik mij van dat gedeelte van mijn onderwerp afmaaken. — Is het wel waarschijnlijk, dunkt u, dat ik vermijden zoude van dezelve nu en dan eens, bij gelegenheid, te verdienen, daar ik mij verwondere over de manier,

op

op welke gij mij uwe bestraffingen geeft, en u daarom te meer beminne? En daar gij zo wel *gerechtigd* zijt om ze te geeven? Want wat gebreken, is het mogelijk, dat *gij* kunt hebben, ten zij uwe nabestaenden zo goed zijn, om een *weinig* voor u te vinden, op dat zij te minder zig schaamen mogen over hunne *menigvuldige*? —

Dog hierin zijn zij zo goed jegens *mij*, als jegens *u*; want ik durve wel stellen, Dat iedereen, die *uwe* Brieven leeze, en zegge, dat gij *gelijk* hebt, mij op het leezen van de mijne niet zal veroordeelen als *geheel en al ongelijk* hebbende.

Uw besluit om uws Vaders huis niet te verlaaten, is goed — als gij daarin kunt blijven, en ontgaen van Solmes Vrouw te worden.

Ik agte, dat gij Solmes Brief beantwoordet, gelijk ik dien beantwoord zoude hebben. — Wilt gij mij, en uzelve tevens geen pluimerje geeven, met te zeggen, dat *Dat* regt was?

Gij hebt, in uwe Brieven aan uwen Oom en de overige, alles gedaen wat gij behoort te doen. Gij zijt ten eenenmaale onschuldig aan het gevolg, wat 'er ook van koomen moge: Aan te bieden, om u Goed af te staen! — Dat zoude ik niet gedaen hebben! Gij ziet, dat deeze aanbiedinge hen deed wankelen: Zij namen tijd om dezelve te overweegen, Zij dedden mijn hart trillen door den tijd, dien zij namen. Ik was bevreesd dat zij u op uw woord gevat zouden hebben: En dit durve ik zeggen dat geschied zou zijn, waare het niet schaamteshalven, en uit vreeze voor Lovelace. Gij zijt te edel voor hen. Dit, zegge ik nogmaalt, is eene aanbiedinge, die *ik* niet gedaen zou heb-

ben. Mag ik u smeeken, mijne waarde, brengen dog nooit weder in die verzoeking.

Ik bekenne u rondlijk, dat hunne bejegeninge van u daarop, en Lovelaces verschillende behandeling van u (a) in zijnen Brief terzelver tijd ontvangen, *mij* de zijne gemaakt zouden hebben, onherroepelijk. De droes haal den man, zou ik haast gezegd hebben, dat hij zo veel zorg niet heeft gedragen voor zijn character en zeden, dat dezelve zulk een stap in eene CLARISSA, onder dusdanige vervolginge, volkoomelijk zou gebillijkt hebben.

Ik verwondere mij niet, dat gij eene bijeenkomst met hem bestemdet. Mogelijk zal ik daadlijk nog eenig deel van dit onderwerp aanroeren.

Eij — Eij — Ik bidde u nu, mijne waardste vriendin, dat gij uwe Lijs Barnes eens maakt aan mij te zenden! — Strekt de Coventry-Ordonnantie * zig ook uit tot vrouwen, dat gij weet? — Het *minst*, dat ik doen wil, zal zijn, dat ik haar wel ingezouten en door ons diepste paardewed

(a) Zie bl. 158--165.?

* *The Coventry Act.* Hiervan hebbe ik dit berigt gekregen: Dat het eene Ordonnantie is van het Parlement, onder Karel II. gemaakt; waarbij de doodstraffe gesteld wordt op ieder, welke iemand aantast met oogmerk om hem te verminken, te kwetzen, of te schenden; en die nog in haare volle kragt is. Hetgeen gelegenheid tot deeze Wet gaf, en waarvan zij den naam draagt, was dat een *John Coventry*, Lid van het Parlement, in hetzelfde had voorgeslagen, om eene belastinge te leggen op de Comedianten, onder welke eene van des Konings Matressen was: Hetwelk bij het Hof zo kwaalijk wierd opgenomen, dat de Hertog van Monmouth eenige straatschenders op dien Heer afzoud, die hem in handen krijgende, op eene afschuwelijke wijze met veele sneeden over het aangezicht kwetsten en schonden. *Vert.*

wed gesleept naar huis zende. Ik wil wel beloo-
ven, zo ik haar hier krijg, dat zij den verjaardag
haarer verlossinge, zo lang zij leeft, zal vieren.

Ik verwondere mij niet over Lovelaces bars
antwoord, gelijk het weezenlijk bars is (a). Zo
hij u naar behooren bemint, moest hij zeer geme-
lijk zijn over het mislukken van eene zo groote
hoope. De man moest een verfoeijelijke veinzaart
geweest zijn, dunkt mij, zo hij zijne gemelijkheid
niet getoond had. Uwe verwagtinge van zulk ee-
ne Christelijke gelijkmoedigheid in hem, bijzon-
derlijk daar hem eene zaak van deeze natuure mis-
lukte, kooft bijkans wel eene halve eeuw te
vroeg in eenen man van zijne gesteldheid. Dog
niettemin is het 'er wel verre van daan, dat ik u
misprijzen zoude over uwe verstoordheid.

Ik zal heel ongeduldig zijn om te verneemen,
hoe deeze zaak tusschen u en hem zal afloopen.
Zo onlangs nog maar een *steen* muur van *wei-
nig duimen* tusschen u, en nu zulke *bergen!* —
En gij denkt het uit te houden? — Het kan
zijn!

Gij ziet, zegt gij, dat de bezadigdheid, die
hij in zijnen voorgaenden Brief toonde, hem niet
natuurlijk eigen was. En dagt gij te voeren,
dat het zo *was*? Snoode bekruipers en vleijers!
Trouwens als de gelegenheid hun dient, al zo
stoute indringers! — Deze Hickman zelf,
twijffele ik niet, zou, als hij durfde, al zo bars
zijn als uw Lovelace. Hij heeft niet half de trot-
ze stoutmoedigheid van den anderen, en kan zijne
hoorns beter verbergen; dat is 't al. Maar als hij

O 4.

maar

(a) Zie bl. 186.--190.

maar de magt heeft, maak 'er staat op, zal hij iemand al zo dapper *stooten* als de ander.

Zo ik mij ooit laate overreeden om hem te neemen, zal ik oppassen hoe de onderdaanige Minnaar hem allengskens *afgaet*; en hoe de gebiedende Man *aankoomt*; in 't kort, hoe hij *klimt*, en hoe ik *daale*, in het huwelijks-rad, om nooit mijne beurt weder te krijgen, dan bij vlaagen en stuiten, gelijk de zwakke worstelingen van eenen zinkenden Staat voor haare stervende Vrijheid.

Alle mannen van een goeden inborst zijn driftig, zegt de Hr. Lovelace. Eene aartige verschooning bij een bemind voorwerp, die nog in het vol bezit van haare magt is! Het is zo veel als te zeggen, „Hoe hoog ik u ook waardeere, „Madam, wil ik geen moeite neemen om mijne „driften ter uwer believinge te bedwingen. „ — Mij dunkt, ik zou zulk eene verschooning voor een goed inborst als deeze wel gaarn eens van den Hr. Hickman willen hooren.

Inderdaad, wij zijn al te gereed om inschikkelijkheid te gebruiken omtrent zodanige gestellen, welke eene *vroege* toegeevendheid onbetuigelbaar gemaakt heeft; en die derhalven eene hebberlijkheid van kwaad gekreegen hebben. Maar indien men van zulk een oplopend gestel, als het nog *onderboorig* is, zo veel heeft in te schikken, wat zal het dan niet verwagten, als de hekken eens verhangen zijn? Gij kent een Man, welken ik mij verbeelde dat zommige van deeze vroege inschikkelijkheden beweezen zijn: En *gij* ziet dat

dat nog hijzelve, nog iemand anders, dieswegens te gelukkiger is.

De overeenkoomst van aart in twee perfoonen, die te zamen staen gepaard te worden, is eene groote zaak: En nogthans behoorden 'er vaste paalen tusschen hen gesteld te worden, welke geen van beide mogt te buiten gaen: en elk behoorde de ander daar binnen te houden: of daar zou aan beide kanten waarschiijnlijk inbreuk koomen. Om mijne stellinge op te helderen met een zeer groots, en met een meer manlijk (gelijk zommige zouden denken) dan vrouwelijk voorbeeld — Zo de grenspaalen der Drie Magten, welke de Eenigheid van onzen Burgerstaat uitmaaken, niet bekend waaren, en bij gelegenheid gehandhaafd wierden, wat zou van de Voorregten en Vrijdommen van ieder worden? De twee takken der Wetgeevende Magt zouden op elkanderen inbreeken; en de Uitvoerende Magt zou ze beide inslokken.

Dog zo twee perfoonen van verstand, zult gij zeggen, te zamen koomen —

Eij, mijn lief, dat is waar: Maar indien geene dan perfoonen van verstand zouden trouwen — En zou het u niet vreemd voorkoomen, zo ik ging beweeren, dat perfoonen van verstand gemeenlijk ongehuwd zijn? — Zulke perfoonen gebeurt het ligt dat te veel overlegs gebruiken, om te besluiten. — Hebben gij en ik den lof niet van zodanige te zijn? — En zou eene van ons beide wel willen trouwen, zo de venten, en onze vrienden, ons met vrede wilden laten?

Maar tot het voorige stuk; — Had Lovelace den vrijer bij mij gemaakt (ten zij ik trouwens

met een *meer* dan *conditioneel* behaagen jegens hem waare ingenomen) ik zoude hem, bij het eerste *driftig* staaltje van zijnen *goeden inborst*, gelijk hij het noemt, verboden hebben mij ooit meer te zien: „ Gij moet, eerzaame vriend, mogt „ ik gezegd hebben [zo ik mij vernederd had om „ hem iets te zeggen] wel honderdmaal meer dan „ Dit van mij verdraagen: — Ga derhalven „ heen! — Ik dulde geen hartstogten, welke „ Die overheerschen, die gij tot mij hebt voorge- „ wend. „

Dog voor eene van uwen milden en zagten aart zou het eveneens zijn, zo gij getrouwd waart, of uw Man een Lovelace of een Hickman van moed waare. — Gij hebt de beginzels van gehoorzaamheid zo ingezoogen, dat gij een zagtzinnig man misschien zoudt hebben beduid, dat hij niet moest *verzoeken*, maar *gebieden*; en dat het beneden hem waare die gehoorzaamheid niet van u te vorderen, welker gelofte gij hem zo plechtiglijk voor het Altaar gedaen hadt. — Ik kenne van ouds, mijne waarde, uw gedwee ontzag voor dat beuzelagtig deel der trouw-gelofte, het welk de een of ander Voorregt-kraamer in het formulier heeft ingeslanst, om een *pligt* te maaken van het geen hij wilt dat geen *regt* was.

De wijze van ons op te voeden, zegt gij, *doet ons de bescherminge der dapperen van nooden hebben.* Zo is het zeker: En hoe ten uitersten dapper en stoutmoedig is het, dat deeze dappere man ons wil bevrijden van alle ongelijken, behalven die welke ons meest ter harte gaen; dat is te zeggen, Zijne eigene!

Hoe looslijk heeft Lovelace, in het uittrekzel, hetwelk gij mij van eenen zijner Brieven geeft, uw getij weeten te kavelen! *Edelmoedige geesten baaten dwang!* — Hij is zekerlijk een veel diepgrondiger schepzel, dan wij eens van hem dagten. Hij weet, gelijk gij te kennen geeft, dat zijne wilde poetsen niet kunnen verborgen zijn; en dus bekent hij daarvan juist zo veel als genoeg is, om eenige nieuwe te bepleisteren (als 't welk u leert daarover niet vreemd op te hooren) welke u ter ooren mogten koomen; en dan is hij, voorwaar, hoe schuldig ook, wel een zeer *opregt* man; en geenzins een *veinzaart*: Een character, dat het haatelijkst van allen is, voor *onze Sexe*, in eenen Minnaar, en het minst te vergeeven, al waare het alleen om dat het ons, als wij het ontdekken, doet twiiffelen aan de regtmatigheid dier loftuitingen, welke wij gaarn gelooven, dat wij van hem geagt worden te verdienen.

Door middel van deeze onderstelde *opregtheid*, behaalt Lovelace lof, in plaatze van eene verdiende blaam; en, gelijk een biegteling die absolutie ontvangt, doet hij van tijd tot tijd de eene rekeninge af, om de andere te beginnen: Want een oog 't welk hem gunstig is, zal zijne gebreken door geen vergroot-glas zien; en eene vrouw, genegen om *het beste te hoopen*, zal niet nalaaten al datgeen aan kwaadwilligheid en vooroordeel te wijten, 't welk maar de liefde op die rekeninge stellen kan. En zo ze zelf geloofslae aan zodanige ongunstige betigtingen, die te oogenschijnlijk zijn om in twiiffel te trekken, zal zij zeer ligtlijk de *hoope* op het *toekomende* te hulpe neemen,
wel-

welke hij haar inprent, en met welke in twijffel te trekken zij haar eigen vermogen, en misschien *verdiens*te zou in twijffel trekken: En dus zou eene vrouw wel genegen kunnen zijn om eene *geringe*, en zelf *ingebeelde* verdiens

te ter vergoedinge van de *krijtendste* ondeugd aan te neemen. Ik hebbe reden, eene nieuwe reden, om dus te spreken over eenen text, dien gij mij hebt opgegeven. Dog ik zal mij niet verder uitlaaten, voor dat ik beter onderrigt ben. Indien het zo uitkoomt, gelijk ik daarvan het ergst vermoede, dan is de man, mijne waarde, een duivel; en gij moogt liever denken om — Ik betuige dat ik haast gezegd zou hebben, om *Solmes* dan om hem.

Dog dit zij zo het wil, zal ik u eens vertellen, hoe hij, na alle zijne misdaden, weder bij u in gunst zal inkruipen?

Dat wil ik eens doen. Dus dan: Het is maar te doen met zigzelve het *character van een goed inborst* toe te eigenen: En dit toegestaen zijnde, zal de fout van *driftige* baldaadigheid uitwischen: En dus zal hij niet anders hebben te doen, dan u deeze uure aan eene baldaadige behandelinge te gewennen, en de volgende, u te beweegen om hem op zijne schuld-bekentenis het te vergeeven: Waarvan het gevolg moet zijn, dat hij door dit plaagen alle uwe verstoordheid zal verbrijzelen: En dan zal een weinig *meer* baldaadigheid, en een weinig *minder* schuld-bekentenis, van zijnen kant, doorgaen, tot dat men niet anders dan de *eerste*, en geen zier van de *tweede* bespeure: Dan zult gij vreezen eenen zo baldaadigen geest te

ter-

tergen; en zult eindelijk zo verre gebragt worden om het laag woord GEHOORZAAMEN, zo aartig, zo onderscheidenlijk uit te spreken, dat het een lust zal zijn om u te hooren. Het *Muscovitisch* Wijf neemt dan de plaatze in van de eerbiediglijk behandelde Matres. — En zo gij aan deezen loop der zaaken twijfelt, wees zo goed, mijne waarde, en neem het oordeel van uwe Moeder daarover eens in.

Dog hiervan nu niet meer. Uw toestand is te hachelijk geworden, dan dat hij mij toelaate mij met deeze soort van onderwerpen op te houden. En deeze is nog maar eene *gemaakte Lustigheid* in mij. Mijn hart, gelijk ik te vooren al gezegd hebbe, neemt opregtlijk deel in alle uwe wederwaardigheden. Mijn zonne-schijn straalt maar door eene regenagtige wolk. Mijn oog, zo gij het zagt, als het u zo *tintelend* toeschijnt, gelijk gij in eenen voorgaenden meldet, is meer dan gereed om over te vloeijen, zelf misschien bij die passagies, om welke gij mij betigt met eene gantsch *lustige verbeuginge*.

Maar nu, de ongehoorde wreedheid en verkeerdheid van zommige uwer Vrienden [*Nabestaenden*, moest ik zeggen — Hoe brabbele ik altijd zo!] de *alzo* wonderbaare onverzettelikheden van andere; uwe tegenwoordige oneenigheid met Lovelace; en uwe nabij zijnde Bijeenkoomst met Solmes, waarvoor gij met regt grootlijks bedugt zijt; zijn zulke aanmerkelijke omstandigheden in uwe geschiedenis, dat het betaamt dat zij alle mijne aandagt naar zig trekken.

Gij vraagt mij, hoe ik u zou raaden u te gedraa-

draagen bij het bezoek van Solmes. Dat *kan ik niet*, al hing 'er mijn leeven aan. Ik weete wel, dat zij daarvan groote verwagtinge hebben: Anders zoudt gij uw verre uitgestelden dag niet ingewilligd gekreegen hebben. Alles wat ik zeggen zal is, Dat zo het 'er nu niet voor Solmes kan worden doorgehaald, nu Lovelace u zo veel aanstoot heeft gegeven, het dan nooit zal geschieden. Als de Bijeenkoomst voorbij is, twijffele ik niet, of ik zal reden hebben om te zeggen, dat Alles wat gij deedt, Alles wat gij zeidet, regt was, en niet beter zijn konde: Nogthans, indien ik zo niet denke, zal ik zo niet zeggen; dat beloove ik u.

Alleen moet ik u raaden om u moedig aan te stellen, zelf tegen uwen Oom, zo de gelegenheid het medebrengt. Toon u geraakt over de snoode en dwaaze behandeling die u bejegt, waarin hij zijn deel zo ruim gehad heeft, en doe 'er hem beschaamd over staen, zo gij kunt.

Mij nader bedenkende, weete ik niet, of deeze Bijeenkoomst niet eenē goede zaak voor u zou kunnen zijn, met welken oogmerk zij ook worde aangelegd. Want als Solmes ziet (indien dat zo staet te *gebeuren*) dat het onmogelijk voor hem is om iets op u te winnen; en uwe nabestaenden het ook zien; moet de een, dunkt mij wel afhouden, en de andere tot een verdrag met u koomen, op voorwaarden, welke u, naar mijn gevoelen, hard genoeg zullen zijn om in te willigen; wanneer men u van de *nog* harder ontheft heeft.

Daar zijn verscheidene passagies in uwe laatste Brieven, zo wel als in uwe voorige, welke
mij

mij grond geeven tot Dit mijn zeggen. Dog het zou ontijdig zijn, dit onderwerp nu juist verder te roeren.

Dog alles nagaende, is mijn geduld ten einde, daar ik u dus het speeltuig gemaakt zie van uws Broeders en Zusters wreedheid: Want welke kan dog, na zo veel standvastigheid van uwen kant, in zo menigvuldige beproevingen, hunne hoope zijn? *Ten zij het inderdaad zij om u tot een uiterste te drijven, en u ten eenenmaal den doodsteek te geeven ten aanzien van het goed gevoelen van uwe Oomen zo wel, als van uwen Vader.*

Ik vermaane u op het allerkragtigste, om alle de Brieven en Papieren, die gij niet wilt hebben dat zij zien, buiten hun bereik te zenden. Mij dunkt, ik zou ook gaarn hebben, dat gij insgelijks een pak kleederen, linnen, en diergelijke, ter bewuste plaatze wegleidet, voor uwe Bijeenkomst met Solmes; of gij naderhand daartoe geen gelegenheid mogt hebben. Robert zal het op de eerste ordre, bij dag of bij nagt, daarvandaan haalen.

Ik hoope dat ik van mijne Moeder verlof zal verkrijgen, zo de zaaken tot het uiterste loopen, om u bij ons te mogen verschuilen.

Ik zal belooven goedaartig, en zelf vriendlijk te zijn jegens HAAREN gunstling, indien zij mij eene toegeevendheid wil betoonen, waardoor ik der MIJNE zal van dienst kunnen zijn.

Deeze wederzijdse voorwaarden hebbe ik al eenigen tijd lang in mijn hoofd gehad. Maar daar uwe zotte Oom mijne Moeder zo wonderlijk

vast

vast aan hunne oogmerken verknogt heeft, kan ik niet belooven, dat ik naar mijn wensch slaagen zal.

Wanhoop, evenwel, niet volstrektelijk. Wat nood, of al de strijd tusschen *Vrouw* en *Vrouw* zal zijn? Ik verbeelde mij, dat ik in staat zal zijn om dien, met behulp van een weinig *vrouwelijk talmen en aanbouden*, tot een goed einde te stieren. Uwe oneenigheid met Lovelace, zo die blijft duuren, zal mij ondersteunen. En de aanbiedingen, die gij deedt in uw Antwoord op uws Ooms Harlowe's Brief van laatstleden Zondagavond, *beboorelijk in aanmerkinge genomen zijnde*, moeten mijne redenen kragt bijzetten.

Ik verlaate mij op uwe vergiffenis van alle de misschien ontijdige snateringen van uwe van nature al te leevendige, schoon gantsch opregtlijk medelijdende

ANNA HOWE.

XXIV. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, aan *Juffer* HOWE.

Vrijdag, den 31 van Maart.

Zeer vriendlijk hebt gij reden gegeven van uw stilzwijgen. Ongelukkige lieden zijn altoos twijffelmoedig. Zij zijn al te gereed om zelf on-

ver-

vermijdelijke toevallen te veranderen in onagtzaamheden en verzuimenissen; bijzonderlijk in dengeenen, welker gunstig gevoelen zij wenschen te behouden.

Ik ben verzekerd, dat ik altoos mijne Anna Howe behoore uit te zonderen van de mogelijkheid, dat zij eene zou kunnen worden van die geenen, die zig alleen in den Zonneschijn eener vriendinne bakeren: Dog niettemin is haare vriendschap mij te waardig, dan dat ik niet zou twijfelen aan mijne eigene verdiensten van den eenen kant, en van den anderen, niet voor derzelver behoudenis bekommerd zijn.

Gij geeft mij zo edelmoediglijk vrijheid om u te berispen, dat ik beschroomd ben om dezelve te gebruiken, dewijl ik eer mijn eigen oordeel zou mogen mistrouwen, dan dat van eene geliefde vriendin, welker opregtheid in eene *aangetijgde* dwaalinge te erkennen, haar boven het bedrijven van eene *moedwillige* schijnt te verheffen. Dit maakt mij half-bevreesd om u te vraagen, Of u dunkt, dat gij niet al te wreed, of zal ik het noemen al te *onedelmoedig*? zijt in uw gedrag jegens eenen man, die u zo dier bemint, en die zulk een braaf en zulk een opregt man is.

Waare het niet van U, ik zou mij schaamen overwonnen te worden in die waare grootmoedigheid, welke ons dankbaar maakt voor de wonden door eene waare vriendin toegebracht. Ik geloove, dat ik mij aan eene haastigheid had schuldig gemaakt, welke niets dan mijn ongemaklijke toestand kan verschoonen; zo die zulks doen kan. Ik schroomde bijna u te verzoeken, en dit doe ik

egter bij herhaalinge , dat gij dien bekoorelijkheit geeft, zo dikwijls hij onder het schrijven opkoomt, den ruimen teugel viert, welke mij toelacht, en egter mijne fout tot in het leeven treft. Welk lijder zou dog vreezen voor het tentijzer in eene zo zagte hand? ————— Ik schroomde bijna, zegge ik, u te smeeken om denzelven bot te vieren, uit vreeze dat gij, om die reden zelf, hem zoudt intoomen. Want ligt verliest hij zijne scherpte, zo hij het onderwerp zijner boerterije niet een weinig doe schoppen. Een *toegeftaen* of *verzogt* Hekelschrift kan ligtlijk, in eenen edelmoedigen Hekelaar, die terwijl hij schertst verbeterd, al te ras in eene Lofreden verkeeren. Uwe hekeling is gerigt om te onderwijzen, en schoon ze bijte, geeft zij tevens vermaak: Men heeft niet te vreezen, dat eene wonde zal vervuilen of aan 't rotten raaken van een zo teder en net-treffend punt als gij gebruikt; niet vergiftigd met *persoonlijke* stekeligheid; niet gerigt om ten toon te stellen, of te bespotten, of te verbitteren. De meest geagte van onze hedendaagsche kennen niets van deeze konst: Waarom? Om dat zij in goedaartigheid gegrond moet zijn, en door een regtschapen hart bestierd worden. De *man*, niet het *gebrek*, is gemeenlijk het onderwerp van *hun* Hekelschrift; En al waare het *wel getroffen*, hoe zou het *nuttig* kunnen zijn; hoe zou het tot eenig goed einde kunnen dienen; daar elke houw (want hun wapen is een Houwer, geen Lancet) de lugt van openbaare spotternije inlaat, en kwerft en bezeert, daar het moest gencezen. Spaar mij derhalven niet, om dat ik uwe *vriendin* ben. Om die re-

reden zelf moet gij mij niet spaaren. Ik mag uwe vlijm wel *gebbelen*, hoe fijn die ook is. Het mag mij pijnlijk zijn: Gij zoudt uw einde niet bereiken, indien het zo niet waare: Maar na de eerste gevoeligheid (gelijk ik te vooren meer dan eens gezegd hebbe) zal ik u te liever hebben, en mijn verbeterd hart zal geheel en al uw eigen zijn; waartoe het dan dies te waardiger zijn zal.

Gij hebt mij geleerd, wat ik moet zeggen aan den Hr. Lovelace, wat van hem denken. Gij hebt mij, op eene aangenaame wijze vooraf, laten weten, hoe het waarschijnlijk is dat hij mij aan boord zal koomen om verschooning te erlangen. Ik zal alles voor u bloot leggen, wat bij die gelegenheid, zo hij mij aan boord koomt, zal voorvallen, op dat ik uwen raad mag inneemen, als die in tijds kan tot mij koomen; en zo niet, dat ik uwe verbetering, of goedkeuring mag ontvangen, naar dat ik eene van beide zal koomen te verdienen. ——— In eene zaak alleen moet men mij te gemoet koomen; dat welken koers men mij ook zal *toelaaten* of *dringen* om heen te stieren, ik moet worden aangemerkt als iemand die van haare eigene strek is afgedreeven. Heen en weer gefold door de felle winden van driftigen dwang (en gelijk ik denke, van onredelijke gestrengheid) zie ik de gewenschte Haven, den *Ongebüwden staat*, binnen welke ik gaarn stieren wilde; dog daarvan worde ik afgehouden door de schuimende baaren van eens Broeders en Zusters Nijd, en door de woedende winden van een, zo men waant, geschonden Gezag; terwijl ik in Lovelace, de Rotzen aan den

eenen kant beschouwe, en in Solmes, de Zandbanken aan den anderen; en beeve, dat ik op de eerste niet te bersten moge zeilen, of op de laatste in den grond stooten.

Maar gij mijne beste loots, op welk eene bekoorelijke hoope gebiedt gij mij uit te zien, zo de zaaken tot het uiterste koomen! — Ik zal, volgens uwe waarschuwinge, niet te vasten staat maaken, dat gij bij uwe Moeder ten mijnen voordeele slaagen zult; want ik kenne haare verregaende denkbeelden wel van blinde gehoorzaamheid in een kind: Dog egter zal ik nog *hoope* hebben; om dat haare regttijdige bescherminge mij misschien voor grooter roekeloosheid kan bewaaren: En in deezen gevalle, zal zij het bestier hebben over alle mijne gangen: Ik zal niets doen dan volgens haare ordres, en volgens haaren en uwen raad: Geen mensch zien: Aan geen mensch schrijven: Nog zal eenige leevendige ziel, dan met haar en uw goedvinden, wecten waar ik ben. Plaats mij, in welk een Hutje gij wilt, ik zal 'er geen voet ooit buiten zetten, ten zij het mij nu en dan worde toegelaaten om verkleed als uwe dienstmaagd eene avond-wandeling met u te doen: En deeze schuilplaatze zal niet langer mij vergund worden, dan tot dat mijn Neef Morden kome; 't welk, gelijk ik hoope, niet lang kan aanhouden.

Ik vreeze dat ik het niet moet waagen, om de leuze door u gegeven in te volgen, met eenige van mijne Kleederen ter gewoone plaatze neer te leggen; schoon ik het doen zal met eenig Linnen-goed, en eenige mijner Papieren.

Ik zal u zeggen waarom — Lijs is zedert

eenigen tijd zeer nieuwsgierig geweest omtrent mijne kleerkas, wanneer ik iets van mijn goed daaruit kreeg in haar bijwezen.

Dit merkende liet ik eens, als ik eene wandeling in den tuin ging doen, mijne sleutels in het slot steeken; en te rug koomende betrapte ik het schezpel met haare hand aan de sleutels, als of zij de deur toefloot.

Zij was onthutst dat ik zo schielijk te rug kwam. Ik liet het ongemerkt voorbijgaen: Dog, toen zij heen ging, vond ik dat mijne kleederen niet in de gewoone orde waaren.

Ik twijffelde, hierop, niet, of haare nieuwsgierigheid kwam voort uit de ordres, die ze ontvangen had; en vreezende, dat zij mij in mijne wandelingen besnoeijen mogten, indien hunne agterdocht niet wierd te gemoet gekoomen, is het zedert altijd mijne gewoonte geweest (onder andere uitvindzels) om niet alleen mijne sleutels in de sloten te laten; maar ook om de slons nu en dan te gebruiken om mijne kleederen, stel voor stel, 'er uit te neemen, onder voorwendzel van voor te koomen dat ze geen kreuken en bijvouwen mogen krijgen, en toe te zien dat het stel met zilver-gestikte bloemen niet beslae; zomtijds verklaarende, dat het enkel is om mijzelve wat bezigheid te geeven, terwijl ik weinig anders te doen hebbe: Met welke bezigheid (gevoegd bij het vermaak, hetwelk onze Sexe zo wel van Laagen als Hoogen staat neemen in het zien van mooie kleederen) zij altoos, naar mij dagt, zo wel schein in haar schik te zijn, als of het een van de diensten beantwoordde, welke haar belast waaren.

Hieraan, en aan het vertrouwen, dat zij stellen, in eene zo vlijtige verspiedster, en dat zij weeten, dat ik geen een vertrouweling hebbe in eene familie, in welke ik niettemin geloove dat elk dienstboode mij bemint; nog dat ik gepoogd hebbe om 'er een te krijgen; Onderstelle ik, dat ik de vrijheid ben verschuldigd, welke ik in mijne wandelingen geniete: En misschien (vindende dat ik geen schikkingen maake om weg te gaen) zijn zij dies te geruster, dat ik mij ten laatsten aan hunne maatregels zal onderwerpen; Nademaal zij immers denken moeten, dat zij mij, anders, genoeg terginge aandoen tot het doen van eenen roekeloozen stap om mij te bevrijden van eene zo schandelijke behandelinge; en *tot het doen van welken ik vreeze* [God vergeeve het mij, zo ik kwaalijk oordeele!] *dat mijn Broeder en Zuster mij niet ongaarn zouden drijven.*

Indien derhalven zuik een stap noodzaakelijk mogt worden (hetwelk ik egter nog niet hoopen wil) zal ik moeten te vreedden zijn om met die kleederen weg te gaen, welke ik dan aan zal hebben. Mijne gewoonte om, zo dra het ontbijt over is, mij voor den geheelen dag aan te kleeden, als ik geen huizelijke bezigheden hebbe die mij zulks beletten, zal zulk een stap (zo ik gedrongen worde dien te doen) minder verdagt maaken. En het Linnen, dat ik volgens uwe genegeleuze, ter bestemder plaatze zal leggen, kan niet vermist worden.

Deeze gewoonte, schoon ik eene gevangene ben, (gelijk ik mij maar al te regt mag noemen) en niet bezogt worde nog iemand bezoeke, houde ik

aan. Wij zijn aan onszelve, en aan onze *Sexe*, gelijk gij weet, verschuldigd, om altoos net te zijn; en om nooit overvallen te worden in een toefstel, waarin wij niet gaarn gezien willen zijn.

Behalven dit behooren lieden, die in tegenfpoed zijn (welke de staat van Beproevinge is voor alle goede hoedanigheid) te tragten om hunne loslijke gewoonten te behouden, op dat zij, als de Zon hen weder komt beschijnen, bij hunne Beproevinge niets verlooren mogen hebben.

Toont het, daarenboven, niet eene sterkte van geest in eene ongelukkige, dat zij haare hoope leevendig houdt? Op beter tijden te *hoopen*, is zo veel als dezelve half te *verdienen*: Want konden wij wel eenen regtmatigen grond tot zulk eene hoope hebben; indien wij niet voorneemens waaren om datgeen te verdienen, waarnaar die hoope ons gebiedt te haaken? — En wie zal ook iemand helpen, die zigzelve verzaakt?

Deeze zijn bedenkingen, door welke ik mijzelve zomtijds tragte op te beuren.

Ik weete, dat gij mijne *ernsthaftigheid* niet veragt, schoon gij (buiten twijffel met oogmerk om mijnen geest wat op te heideren onder mijne rampen) met mij schertst over dezelve. Iedereen heeft uwe bekwaamheid niet, om ernstige en gewigtige lessen op zulk eene gelukkige wijze onder het oog te brengen, dat gij tevens vermaakt en onderwijft.

Welk eene menigte van vonden en strecken kunnen jonge luiden niet verzinnen, wanneer men haar hart niet aan zig verknogt door minzaamheid en toegeevendheid! Ik ben zedert eenigen tijd

van mijne vrienden zo niet behandeld, als ik altoos hunne dienstbooden behandelde.

Toen mij de bestieringe der huishoudinge was aanbetrouwd, vond ik het altoos regtmatig, zo wel uit staatkunde als edelmoedigheid, vertrouwen in hen te stellen. Dat men geen regtvaardigheid van hen schijne te verwagten of daarop zig te verlaaten, is eenigermate zo veel als hen te tarten ont de gelegenheden waar te neemen van onregtvaardig te zijn, zo dikwijls zig dezelve aanbieden.

De Hr. Solmes (om over dit laag, dog niet nutloos onderwerp een weinig uit te weiden) zou met zijne beuzelagtige zorgvuldigheden, eene slegte sleutelbewaarster aan mij gehad hebben. Waare ik meesteres van een huisgezin, ik zou mijzelve, nog mijne dienstbooden, de moeijelijkheid niet aandoen, van die te behouden, op welke ik reden van agterdogt had. Lieden van geringen staat hebben dikwijls geen stordige gemoederen. Ja, zomtjids hebbe ik gedacht, dat (getal zelf bij getal genomen) 'er meer *eereijke* lieden van *laagen*, dan van *hoogen* rang zijn. In de eene is de Eereijkheid hunne *voornaamste* Roem en Grootseheid, In de andere, leidt de Liefde tot Magt, tot Aanzien, tot Wellust, van den weg af; en Die en hunne Heerschezugt brengen eene geweldiger Grootseheid voort, welke maar al te dikwijls de loflijker inflokt.

Veele van de eerste zouden zig wel schaamen het vertrouwen door bedrog te schenden. Dog onder de onkundigste van hunne soort hebbe ik gezien, dat zij ligt vatbaar zijn om het gevoelig op
te

te neemen, zo men hunne eerlijkheid verdagt houde: En meer dan eens ben ik genoodzaakt geweest, om eene dienstboode *beter* te onderrigten, welke ik hebbe hooren zeggen, Dat schoon zij haaren roem stelde in haare eerlijkheid, geen meester of meesteres haar egter te vergeefs verdagt zou houden.

Hoe verre heeft de vergelijkinge, welke ik in mijn hoofd had, van mijner vrienden behandelingen omtrent *mij*, met mijne behandelingen omtrent hunne *dienstbooden*, mij heen gevoerd! Dog wij gunden ons altoos de vrijheid om over zulke onderwerpen, het zij laag of hoog, uit te weiden, welke strekken konden ter uitbreidinge van ons verstand, of ter beter bestieringe van onszelve, het zij in de beschouwinge of betragtinge, en het zij zulk eene uitweidinge haar opzigt had op onze tegenwoordige, of mogt hebben op onze waarschijnlijk toekomende omstandigheden.

Daar ik voornaamlijk heen wilde, was om u te melden, hoe vernuftig ik ben met mijne vonden en voorwendzelen om mijne oppaster te verblinden, en het kwaad vermoeden weg te neemen, dat haare meesters uit mijn zo dikwijls naar beneden gaen in den tuin, of naar de *menagerie* zouden kunnen opvatten. Luiden die met ergdenken behandeld worden, geloove ik, zijn nooit om uitvindingen verlegen. Zomtijds moet ik eens *lugt* scheppen, en bevinde mij *beter* zo dra ik buiten mijne kamer ben ——— Zomtijds ben ik *kleinmoedig*; en dan dienen mijne Indische Hoenders en Phaisanten, of de Cascade om mij te vervrolijken; de eerste door hunne verkwikkelijke

leevendigheid; de laatste op eene somberder wijze, door den weerklank van haare vallen, en hol geruisch. — Zomtijds is 't de Eenzaamheid, waarom ik boven alles wensche; en de naare stilte van den avond, het flonkerend gesternte, en de ondergaende Zon, hoe bevorderlijk voor eene overpeinzing! — Zomtijds, als ik niets voorhebbe, en geen Brieven verwagte; doe ik Lijs de eere van haar mede te neemen, en op andere tijden, bedinge ik haar gezelschap, als ik weete dat zij ander werk heeft, en het mij niet geeven kan.

Deeze voornaamer konstenaarijen splitze ik in ontelbaare minder takken. Nogthans hebben zij *alle* niet alleen eene gedaante van waarheid, maar zijn weezenlijk waar; schoon niet mijne voornaame beweegreden. Hoe vaardig eene zaak, is *gewilligheid!* Welke beletzels verschaft *tegenzin!* — Hoe spoedig loopen wij met de eene door alle zwaarigheid heen. — Hoe traag is onze beweginge met den anderen! Elke beuzelagtige verhinginge ons ter neer trekkende, als of 'er lood aan onze voeten vast waare!

Vrijdag ogtend, te Elf uuren.

Ik hebbe reeds mijn pakje Linnen vervaardigd. Mijn hart kromp den geheelen tijd dat ik daarmede bezig was; en krimpt nog, als ik bedenke, dat dit een noodzaakelijk behoedmiddel is.

Als het pakje u ter handen koomt, gelijk ik hoope, dat het veilig zal koomen, wees zo goed, dat gij het los maakt. Gij zult daarin twee verze-
gel-

gelde pakjes vinden; welker eene de Brieven in zig vervat, die gij nog niet gezien hebt; zijnde die geschreeven zedert ik van u afging: In het ander zijn alle de Brieven en Copijen der Brieven, welke tusschen u en mij gewisseld zijn zedert ik laatst bij u was; met eenige andere papieren over onderwerpen, welke zo verre boven mijn bereik zijn, dat ik niet zou wenschen dat zij van iemand gezien wierden, van welker toegeevendheid ik mij zo verzekerd niet houde, dan van de uwe. Zo mijn oordeel met mijne jaaren aanrijpt, mag ik misschien over dezelve mijn oog eens weder gaen laten.

Juffrouw Norton plegt te zeggen, uit den mond van haaren eerwaardigen Vader, dat de Jeugd de tijd des leevens was voor *Verbeeldinge* en *Hersenschilderij* om in te werken: Dan moest een schrijver zijne werken aan een kant leggen, tot dat *rijper jaaren* en *ervarenheid* het vuur eer deden *gloeijen*, dan *ontbranden*; tusschen beiden mogt misschien iets worden voor den dag gebragt, dat een oordeelkundig oog niet zou mishaagen.

In eene derde verdeeling, afzonderlijk opgevouwen, zijn alle de Brieven van den Hr. Lovelace aan mij geschreeven, zedert hem dit huis verboden wierd, en de afschriften van mijne Antwoorden op dezelve. Ik verwagte dat gij de zegels van dit pakje zult opbrecken, en als gij ze alle hebt doorgelezen, mij rondborstig uw gevoelen over mijn gedrag zult opgeeven.

In 't voorbijgaen, Geen regel van dien man!
 — Geen een regel! — Woensdag wierd de
 mij-

mijne in den muur gestoken. Die lag daar nog Woensdag avond. Op welken tijd hij 'er gisteren wierd weggenomen, kan ik niet zeggen: Want ik gaf daarop geen agt, voor tegen den avond; en toen was hij 'er niet meer. Geen antwoord nog heden te Tien uren. Ik onderstelle, dat hij also kwaalijk te vreedten is, als ik. — Met al mijn hart!

Hij mogt misschien laag genoeg zijn, zo ik het hem ooit in zijne *magt* gaf, om zig te wreken wegens de moeite, welke hij aan en omtrent mij gehad heeft. — Dog dat zal nu, durve ik zeggen, nooit geschieden.

Ik zie welk een soort van een man de indringer is. En ik hoope dat wij elkanderen even zeer moede zijn. Mijn hart is *pijnlijk*-gerust, indien ik het zo beschrijven mag. — *Pijnlijk* — van wegens de gevreesde Bijeenkoomst met Solmes, en de gevolgen welke daaraan mogen vast zijn: Anders zoude ik *geheel* gerust zijn; want hoe dog? Ik hebbe de behandelinge niet *verdiend*, welke ik ontvange: — En konde ik van Solmes ontslagen raaken, gelijk ik vermoede dat ik ben van Lovelace, *hun* invloed op mijn Vader, Moeder, en Oomen, tegen mij, zou niet bestendig kunnen zijn.

De vijf guinies, geknoot in eenen hoek van een neusdoek onder het Linnen, smecke ik u, dat gij wilt laten doorgaen als eene erkentenis voor de moeite, welke ik uwen getrouwen dienstknecht verschaffe. Gij moet mij hierover niet bekijken. Gij weet dat ik niet gerust kan zijn, ten zij ik in deeze kleinigheden mijn zin hebbe.

Ik stond in den wil om het weinig geld, dat ik hebbe, en eenige mijner cieraaden mede in te pakken; dog deeze dingen zijn ligt te draagen, en ik kan ze niet vergeeten. Daarenboven, indien zij (mij verdenkende) eens begeerden eenige van de juweelen te zien, en ik niet in staat waare om dezelve voor den dag te brengen, zo zou dit op een volkoomen bewijs uitkoomen van een voorneemen, 't welk bij hen een misdaadigen schijn zou hebben.

Vrijdag, Een uur, in de Houtschuure.

Nog geen Brief van deezen man! Ik hebbe mijn pakje gelukkiglijk ter gewoone plaatze gelegd, en uwen Brief van gisteren avond ontvangen. Indien Robert deezen 'er wegneemt zonder het Pakje, zend hem, bidde ik, dan terstond om hetzelfde weerom. Dog hij kan het niet over 't hoofd zien, denke ik; en moet wel besluiten, dat het daar voor hem gelegd is om weg te neemen. Gij moogt wel gelooven uit den inhoud van den uwen, dat ik onmiddelijk weder zal schrijven. —

CLARISSA HARLOWE.

XXV. BRIEF.

Juffer HOWE, aan *Juffer* CLARISSA HAR-
LOWE.

Donderdag avond. den 30. van Maart.

Bereid u om te hooren, welke vrugten mijn onderzoek naar het gedrag en de snoodheid van uwen afschuwelijken deugniet in de slegte Bierkroeg, welke hij een Herberg noemt, gehad hebbe:

Meefen en Musschen zijn niet te onedel een jagt voor deezen roofgierigen Havik! — Zijn gestadig oppassen; zijne waakzaamheid; de gevaaren waaraan hij zig bij nacht blootstelt; het guur weder waarin hij reift, moet niet alles op *uwe* rekening gesteld worden. Hij heeft gelegenheid om alle zwaarigheden van dien aart te verligten. Een zoet aartig meisje, zegt men mij — Onnozel, tot den tijd dat hij daar kwam — Nu! (Ach! arm kind!) wie weet wat ze is?

Maar even de zeventien bereikt hebbende! — Zijn vriend en spitsbroeder (een grappig en doortrapt man) zo men mij vertelt, om de gemeenzaame vles met hem te leegen. En zomtjids een ander verkleede Fielt of twee. Hunne harten weeten van geen verdriet: Ontstel u niet, mijne waarde, over zijne *beesheid*! Zijne mooije Betje,

Zij

zijne Roozeknop, gelijk de snoode deugniet haar noemt, kan wel alles *hooren*, wat hij zegt.

Hij heeft zeer veel met haar op. Zij zeggen, dat zij zuiver en onnozel is tot nog toe — Haar Vader, haare Grootmoeder, gelooven dat zij zo is. Hij staat haar met een Huwelijksgoed te geeven aan eenen jongen vrijer! Ach! die arme jonge vrijer! — Ach! dat arm eenvoudige meisje!

De Hr. Hickman vertelt mij, dat hij in stad gehoord heeft, hoe hij dikwijls in de Schouwburg, en in de Opera plegt te koomen, met Juffrouwen; en telkens met eene andere. — Ach! mijne lieve vriendin! — Dog ik hoope, dat u niets aan hem gelegen is, bijaldien dit alles waar zij — Dog deeze kundschap, ten aanzien van dit arm meisje, zal hem de rest geeven, al waart gij van te vooren nog zulke goede vrienden geweest.

Een snoode deugniet! Kan zulk eene zuivere schoonheid, die hij najaagt, en in 't oog heeft, hem niet beteugelen? Dog ik laate hem voor u over! — Daar kan niets van hem verwagt worden. Van eenen zot meer, dan van zulken man. Egter wenschte ik wel in staat te mogen zijn, om het arm jong schepzel zijner roofgierige klauwen te ontrukken. Ik hebbe een aanslag daartoe ontworpen; zo zij *inderdaad* tot nog toe onnozel en niet op hem verslingerd zij.

Het volk ziet hem aan voor eenen krijgsman, dog die in een vermomd gewaad is om zig te verschuilen, dewijl hij in stad in duël gevogten heeft; en het nog gevaarlijk staet met het leeven van zijn

tegenpartij. Zij gelooven, dat hij een aanzienlijk man is. Zijn vriend gaet voor een onder-officier, die vrij en gemeenzaam met hem is. Die is vergezeld van eenen derden man, die van minder staat nog schijnt te zijn dan de tweede. De deugniet zelve heeft maar een knecht bij zig.

O mijne waarde! Hoe vermaakelijk kunnen deeze duivels, gelijk ik ze noemen moet, hunnen tijd doorbrengen, terwijl onze tedere boezems zwoegen van ontferminge over de gewaande ongemakken, welke zij onzenthalfen zouden lijden!

Ik hebbe dit Meisje en haaren Vader ontbooden; en ik krijsje nu zo even berigt, dat ik ze zien zal. Ik zal hen door en door ziften. Metterhaast zal ik zulk een eenvoudig Ding als dit uitvorschen, indien hij haar niet reeds bedorven heeft ——— En indien dit zo is, zal ik het ook wel haast ontdekken. Zo 'er meer Konstenaarij dan Natuure zig vertoone of in haar of in haaren Vader, zal ik ze beide laten loopen. ——— Dog maak 'er staat op, het meisje is bedorven.

Hij wordt gezegd veel van haar te houden. Hij zet haar aan het boven-einde van zijn tafel. Hij brengt haar aan de praat. Hij houdt zijn vriend van haar af. Zij kalt los heen. Hij verwondert zig over alles wat zij zegt, als natuurelijk. Eens hoorde men hem haar noemen, Charmant Schepzeltje! Wel een honderd heeft hij zonder twijffel zo genoemd. Hij zet haar aan 't zingen. Hij prijft

prijft haaren wildzang. ——— O mijne waarde,
het meisje is bedorven! ——— zij moet bedor-
ven zijn! — De man, weet gij, is LOVE-
LACE.

Laat hen Wyerley bij u brengen, indien zij
u getrouwd willen hebben ——— Wie ook, be-
halven Solmes en Lovelace, zij uw man! Dit is
de raad van

Uwe

ANNA HOWE.

Mijne waardste vriendin, merk deeze Bier-
kroeg aan als zijne vestinge: Hem als een-
nen vijand: Zijne spits-broeders als zijne
medestanders en bondgenooten. Zou niet
uw Broeder, zouden niet uwe Oomen bee-
ven, als zij wisten, hoe nabij hen hij zij,
als zij heen en weer trekken? — Men
heeft mij verteld, dat hij vast van besluit
is, dat gij niet naar uw Oom Antonij's
zult gevoerd worden. ——— Wat kunt
gij dog doen *met*, of *zonder* zulk een on-
derneemenden ——— Vul gij de
ledige plaatze aan, die ik openlaate. —
Ik kan geen woord vinden, dat erg ge-
noeg is.

XXVI. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
HOWE.

Vrijdag, te Drie uren.

Gij maakt mij ontstoken, ontsteld, en verschrikt te gelijk ——— Haast u, mijne waardste vriendin, haast u met ten spoedigsten aan mij te doen weten, welke kundschap gij verder aangaende dezen snodest mensch kunt opzamelen.

Maar spreek nooit van onnozelheid, van eenvoudigheid, en dit ongelukkig meisje, te zamen! Moest zij niet weeten, dat zulk een man als Die, welke de grootheid zelf ten oogen uitziet; en welks rang en aanzien geen vermomminge in staat is te verbergen; te veel moet in den zin hebben, als hij haar aan het boven-einde van zijnen tafel plaatst, en haar benoemt met zulke tedere naamen? Zoude een meisje, boven de Zeventien jaaren, die even zedig als eenvoudig waare, zig tot zingen laten beweegen van zulken man als Dien? Een vreemding, en die openlijk zig onbekend zoekt te houden! ——— Zouden haar Vader en Grootmoeder, zo zij eereljk volk waaren, en voor hun eenvoudig meisje zorg droegen, zulke vrijheden wel toestaen?

Zijnen vriend van haar af te houden! ———

Voor-

Voorwaar zijne oogmerken zijn schelmagtig, zo hij dezelve niet reeds heeft uitgevoerd.

Waarschuw, mijne waarde, zo het niet te laat is, den onbedagtzaamen Vader van het gevaar zijns kinds. Daar kan geen Vader ter wereld zijn, die de deugd van zijn kind zou willen verkoopen. Geen Moeder! — Het arm Schaap! —

Ik verlange den uitflag te hooren van uwe kundschap. Gij zult het eenvoudig schepzel zien, zegt gij mij. — Laat mij weeten, wat soort van een meisje het zij. — Een zoet aartzig meisje! zegt gij. Een zoet aartig meisje, mijne waarde? — Zoete aartige woorden zijn 't, die uit uwe pen koomen. Dog zijn ze de uwe of de zijne van haar? — Indien zij zo eenvoudig is, indien zij goeden zwier en natuurelijke bevalligheid heeft in haare zeden, in haare spraak, en haaren wildzang aartiglijk kan kwinkeleeren, wel zeker zulk een meisje moet zodanigen overgegeven schobbejak wel inneemen (gelijk ik nu niet twijffele of hij is het) aan steedsche vrouwluj, misschien, gewend, en haare vrijpostige manieren — Zij moet een diepen en lang-duurigen indruk op hem maaken: Nademaal zij misschien, als haare Onnozelheid verdweenen is, door Konst het verlies zal tragten te vervullen van de natuurelijke bekoorelijkheden, welke hem nu inneemen.

Eene fraaije hoope waarlijk op de Hervorminge van zulken deugniet! Ik zou om de geheele wereld, mijne waarde, niet iets willen te maaken hebben — Dog ik behoeve geen besluit te nemen.

men. Ik hebbe zijnen Brief niet geopend, nog zal hem openen. — Een verraderlijk fchepzel! Met zijne heesheid — die hij misfchien met zijn middernagts rinkelrooijen, en door te zingen met zijne wildzang-zingfter, gekreegen heeft, en die flegts toenam in het hak-bofch!

Reeds op een goeden voet te ftaen! — Naar *zijne* gedagten, meene ik: Wat mij belangt, ik veragte hem. Ik haate bijna mijzelve, dat ik zo veel fchrijve van hem, en van zulk een floof als *Dit zoet aartig meisje*, gelijk gij ze noemt: Dog niemand kan of *zoet* of *aartig* zijn, die niet zedig, dat is niet deugdzaam is.

En nu, mijne waarde, zal ik u vertellen, hoe ik 'er toekwam om dit onderzoek van u te vergen.

Deeze fnoode *Joseph Leman* had van ter zijde aan *Lijs*, en zij aan *mij* te kennen gegeven, als of *Lovelace* een zeer ondeugend man zou bevonden worden op eene plaatze, daar men hem onlangs verkleed gezien had. Dog hij zou 'er verder naar zien, zeide hij, voor dat hij haar meer vertelde; en zij beloofde hem *ftilzwingen*, op hoope van *verdere kundfchap* te krijgen. Ik dagt, dat het geen kwaad konde, dat ik u vergde om u zelve en mij te doen onderrigten van hetgeen men daaromtrent kon gewaar worden. (a) En

nu

(a) In het I. D. Br. 34. zal men zien, dat *Lovelaces* be- weegreden om zijn Roozeknop te fpaaren tweevoudig was. Vooreerst, Om dat zijn Hoogmoed geftreeld was door het verzoek van de Grootmoeder aan hem om haare Kleindogter te fpaaren. *Menig een moosje feeks*, zegt hij, *had ik gefpaard, die ik niet gefpaard hebbe, had men mijn Vermogen erkend, en mij*

nu zie ik, dat zijne vijanden maar al te veel grond hebben voor hunne vertellingen van hem: En zo hij op het bederf van dit arm jongfchepzel toelegge, en zo hij haar niet gekend zou hebben buiten zijne bezoeken op Harlowe-plaatze, zal ik dubbele reden hebben van leedweezen wegens haar, en met dubbele gramfchap tegen zo inooden man ontftoken zijn.

Ik agte, dat ik hem erger haate, dan Solmes zelve.

Q 3 Dog
mij in tijds om Genade gefmeekt. Maar het Debellare superbos zou mijne zinspreuk zijn, zo ik eene nieuwe moest hebben.

Zijne andere beweegreden zal duidelijc blyken uit de volgende paffagie, van denzelven Brief. *Ik was nooit zo lang aan een eerelijc, zegt hij, zedert mijne intekeninge. Het betaamt mij zo te zijn. Op de eene of andere wijze mag mijne fchuiltplaatze [in deeze kleine herberg] worden uitgefcorft; en dan zal men denken, dat mijne Roozeknop mij herwaards heeft getrokken. Een verhaal, ten mijnen voordeele, van zulke minnelijc eenvoudige zielen, kan mij een goeden naam bijzetten, enz.*

Diesvolgens, gelijk de Leezer hierna zien zal, vindt de Hr. Lovelace, bij de *Uitwerkzelen*, zijne verwagtingen uit den loozen vond, door middel van zijnen gelastigden Joseph Leman in 't werk gefield (die, gelijk hier Loven gemeld wordt, zig van Lijsje Barnes bediende) ten vollen beantwoord, schoon hij niet kon weeten, wat 'er ter deezer gelegenheid tiffchen de twee Lady's omging.

Het is te noodiger deeze ophelderinge hier te geeven, alzo verffcheidene van onze Leezere (by gebrek van behoorelijc opmerkinge) aan den Hr. Lovelace, wegens zijn gedrag omtrent zijn Roozeknop, eene grooter verdienfte hebben toegelchreeven, dan hem toekwam; en zig daarenboven verbeeld, dat het onwaarffchijnlijk was, dat een man die bekwaam was zo edelmoediglijk te handelen (gelijk zij onderffelden) in dit ftuk, zig aan eenige *gruwelijc* ftondheid zou fchuldig maaken. Niet bedenkende, dat Min, Hoogmoed, en Wraakzigt, gelijk hij D. I. Br. 31. bekaant, evenkrachtige innungzels waaren van zijer gefcheenis; en dat Weerftand een prikkel voor hem was.

Dog ik wil geen woord meer van hem 'er bijvoegen; na dat ik u gezegd zal hebben, dat ik, zo ras als mogelijk is, wensche te weeten, wat verder u uit uw onderzoek zal voorkoomen. Ik hebbe eenen Brief van hem; dog zal dien niet openen, voor dat ik zulks weete: En dan zal ik, indien het zo uitkome, als ik zeggen durve dat het zal, den Brief aanstonds ongeopend daar weder neerleggen, waarvandaan ik hem gekreegen hebbe, en mij zijns nooit meer bekreunen. Vaarwel, mijne waardste vriendin.

CL. HARLOWE.

XXVII. BRIEF.

Juffer HOWE, aan *Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Vrijdag-middag, den 31. van Maart.

De Regtvaardigheid verpligt mij om Deezen na mijnen laatsten ten spoedigsten te doen voortsnellen op de vleugelen des winds, om zo te spreken. Ik geloove weezenlijk, dat de man onschuldig is. Van deeze *eene* betigtinge, denke ik, dat hij moet worden vrijgesproken; en het is mij leed, dat ik zo voorbaarig was met mijne kundschap maar ten halven aan u af te vaardigen.

Ik hebbe het meisje gezien. Zij is weezenlijk een zeer mooij, een zeer net, en hetgeen nog
groot

grooter schoonheid is, een zeer onnozel jong
scheppel. Die zulk een duifje zonder erg of list,
die nooit van haare mat gevloogen heeft, had kun-
nen verscheuren, moest van eene helsche boos-
heid geweest zijn. Haar Vader is een eerlijk een-
voudig man; volkoomen vergenoegd met zijn
kind, en met haare nieuwe kennis.

Ik vreeze bijkans voor uw hart, als ik u zeg-
ge, dat ik vinde, nu ik dit onderzoek tot den
grond toe doortast hebbe, dat 'er iets edels ten
voordeele van deezen Lovelace voor den dag
kooft.

Het meisje staet de volgende week te trou-
wen; en Dit door zijn toedoen en bevordering.
Hij heeft beslooten, zegt haar Vader, om een
paar gelukkig te maaken, en wenscht dat hij het
meer kon doen [*Dat is voor u, mijne waarde!*]
En ook behaagen gekreegen hebbende in den jon-
gen gaff, welken zij bekent te beminnen, heeft
hij haar een honderd pond gegeven: De Groot-
moeder heeft het reeds metterdaad in handen, om
te beantwoorden aan eene diergelijke somme, wel-
ke den jongman van eene zijner nabestaenden ge-
geven is: Terwijl des Hren. Lovelaces metgezel,
door dat voorbeeld uitgelokt, vijftwintig gui-
nies aan den Vader, die arm is, heeft gegeven
tot kleederen om het mooi Boerinetje in den
dos te steeken.

De Hr. Lovelace en zijn vriend, zegt de ar-
me man, wilden gaarn, toen zij eerst ten zijnen
huize kwamen, voor *lieden van laagen staat*
doorgaen; maar nu weet hij dat de een (dog meld-
de het in vertrouwen) Colonel Barrow is, en de
an-

ander Capitein Sloane. De Colonel, bekend hij was in 't eerst zeer *groen op zijn meisje*: Maar toen haare Grootmoeder hem bad om haare onnozelheid dog te spaaren, beloofde hij, dat hij haar nooit iets zou voorlaen dan goeden raad. Hij hield zijn woord; en de mooie sloof erkende, dat zij nooit beter van den Predikant zelven uit den *Bibel* kon zijn onderweezen! ——— Het meisje behaagde mij zo wel, dat ik maakte dat zij haar bezoek bij mij zig niet behoevde te beklaagen.

Maar wat zal ons nu nog overkoomen, mijne waarde? ——— Lovelace niet alleen hervormd, maar in een predikant veranderd! ——— Wat zal ons nu nog overkoomen? ——— Wel, mijne zoete vriendin, uwe *Grootmoedigheid* is nu op zijne zijde getrokken! ——— Foeij deezer *Grootmoedigheid*! Ik denke in mijn hart, dat zij al zo veel kwaad doet aan de edelmoedige, als *Liefde* aan de onedeler. ——— Herwelk te vooren slegts een *conditioneel Bebaagen* was, vreeze ik nu dat in een *onconditioneel Bebaagen* zal verkeeren.

Ik kon niet veelen om mijne smaadreden eensklaps, en zo schielijk in eene lofreden te veranderen. Wij, of zulke als ik ten minsten, houden gaarn ons stuk uit in een ligtvaardig oordeel, zelf wanneer wij weten dat het ligtvaardig is. Iedereen heeft uwe edelmoedigheid niet in het bekennen van een mislag. Het vereifcht eene grootheid van ziel, zulks openhartig te doen. Dus deed ik nog al verder onderzoek naar zijn leeven en zeden, en zijn gedrag aldaar, op hoope van
iets

iets kwaads te vinden: Dog alles kwam gelijk uit!

Om kort te gaen, de Hr. Lovelace koomt van dit onderzoek met zo veel voordeel af, dat waare'er de minste gelegenheid toe, ik het geheele werk verdagt zou houden als eene *list met voordagt aangelegd om een moorman wit te wasschen*. Adieu, mijne waarde.

ANNA HOWE.

XXVIII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, aan Juffer HOWE.

Saterdag, den 1. van April.

Haastige berispers maaken zig waarlijk onderhevig aan de beschuldiging van veranderlijkheid en onbestendigheid in hun oordeel: En zo behooren zij te doen: want indien gij, zelf gij, mijne waarde, zo onwillig waart om eenen mislag te bekennen, als gij voorgeeft te zijn in het stuk dat wij voor ons hebben, Ik geloove, dat ik u dan zo lief niet gehad zou hebben, als ik u wezenlijk hebbe. Nog kondt gij, in zulken gevalle, u zelve die streek, waarop ik doele, zo rondborstlig niet gegeven hebben, waare uw gemoed niet een der opregtsten, op welken ooit vrouw zig beroemen konde.

Q 5

De

De Hr. Lovelace heeft fouten genoeg, om eene zeer gestrengte berispinge te verdienen, schoon hij aan deeze niet schuldig zij. Indien ik zo met hem stond als hij wel wenfchte, zoude ik hem te weeten doen, dat deeze verraaderlijke Joseph Leman niet *zo zeer* aan hem gehegt kan zijn, dan hij misschien wel denkt. Indien hij het zo zeer waare, zou hij zo gereed niet geweest zijn met deeze beuzeling van het mooi Boerinetje tot zijn nadeel (en dat wel aan Lijs Barnes) te vertellen. Joseph heeft Lijs doen belooven om het stil te houden; beloovende dat hij ook haar, en haaren jongen heer, meer zou laten weeten, als hij de geheele zaak zou zijn te weeten gekoomen: En dit belet haar om het te vertellen, gelijk zij niettemin wel graag zou doen, aan mijne Zuster of Broeder. En daarenboven geeft zij Joseph niet gaarn ongenoegen; want schoon zij voorgeeve zig verre boven hem te agten, luistert zij egter, geloove ik, naar eenige Liefdes-vertellingen, die hij haar doet.

Daar de vrouwen het niet in haare magt hebben om eene vrijerij te *beginnen*, gebeurt het dikwijls, geloove ik, dat zommige haar *oor* leenen aan iemand tot welken haar *hart* niet geneigd is.

Dog om niet meer te spreken van dit laag volkje, daar ik van geen van beide breede gedagten hebbe; Ik moet waarlijk bekennen, dat voor zo verre ik deezen man voor altoos versmaad zou hebben, waare hij onderwege naar Harlowe-Plaatz tot eenen zo snooden minne-handel bekwaam geweest, en alzo ik geloofde dat hij daartoe bekwaam *was*, het inderdaad [ik bekenne het] evenredig
mijne

mijne *Grootmoedigheid*, gelijk gij het noemt, op zijne zijde getrokken heeft: Misschien *meer dan ik wel reden moge hebben om te wenschen dat het gedaen bad*. En, gekscheer met mij zo gij wilt, eijlieve zeg mij ronduit, mijne waarde, zoude het niet zulk eene uitwerkinge op u gehad hebben?

Daarbij komt de *weezenlijke* edelmoedigheid der daad — Ik betuige, mijne beminde vriendin, indien hij voor het overige van zijn leeven van nu voortaan goed wilde zijn, ik zou hem al heel veel van zijne voorgaende dwaalingen vergeeven willen, al waare het alleen om het bewijs, 't welk hij hiermede gegeven heeft, dat hij bekwaam is tot zulk eene goedertierene en liefderijke wijze van denken.

Gij moogt wel gelooven, dat ik geen zwaarigheid maakte van zijnen Brief te openen, na het ontvangen van uwen tweeden over dit onderwerp; Nog zal ik ze maaken van dien te beantwoorden, alzo ik daarop met reden niets te zeggen vinde. — Eene zaak, evenwel, ten zijnen voordeele zo veel ligter verworven (ik moet het bekennen) bij wijze van vergoedinge voor het onverdiend misnoegen, 't welk ik tegen hem had opgevat; schoon hij daarvan niet weete.

Het is geluks genoeg, dat ik zo spoedig door uwe vriendlijke vlijt van deeze zaak het regt bescheid kreeg: Want had ik eer geschreeven dan dit kwam, zou het geweest zijn ter bekragtiging van het afscheid dat ik hem gegeven had; en misschien zou ik de beweegreden daartoe zelve wel gemeld hebben; want het deed mij meer aan, dan
ik

ik denke dat het behoorde: En welk een voordeel zou dat hem dan gegeven hebben, als hij de zaak zo gelukkig voor hemzelve had kunnen goed maaken!

Als ik u deezen zijnen Brief zende, zult gij zien hoe zeer hij zig vernedere: Welke *erken-*
nissen van *natuurlijke* ongeduldigheid: Welke belijdenis hij doe van gebreken, gelijk gij voor-
speldet.

Eene geheel andere vertooninge, moet ik bekennen, maaken alle deeze dingen, nu de historij van het mooi Boerinnerje is opgehelder, dan zij gedaen zouden hebben, ware zulks niet geschied.

Gij zult zien hoe hij mij reden geeft, „ van
„ dat hij, wegens ongesteldheid, niet in persoon
„ om mijnen Brief kon koomen: En het voor-
„ barig schepzel geeft zig op dat punt zo veel
„ moeite, als of hij dagt dat ik te onvreeden was
„ om dat hij zulks niet deed. „ Het is mij waar-
lijk leed, dat hij mijnenhalven onpaffelijk is; en ik wil wel toestaen, dat de onzekerheid, waarin hij zedert eenigen tijd geweest is, zeer verdrietig voor zulken ongeduldigen geeft moet gevallen zijn. Dog alles koomt oorspronkelijk van hem zelve af.

Gij zult hem (op de onderstellinge dat ik hem vergiffenis verleenen zal) „ vol vinden van raad-
„ slagen en uitwegen om mij den gedreigden
„ dwang te doen ontkoomen. „

Ik hebbe altoos gezegd, dat bekentenis van schuld, naast koomt aan onschuld; nademaal men geen verbeteringe te wagten heeft, daar eene
doo-

doolinge verdedigd wordt: Dog gij zult, in deezē Brief zelf, eene hoogmoedigheid bespeuren in zijne onderwerpinge. Het is waar, ik weete niet waarop ik iets te zeggen zou hebben ten aanzien van de uitdrukkinge; egter kan ik niet volkoomen verzekerd zijn, dat zijne nederigheid wel nederigheid is; of zelf eene nederigheid uit zulk eene overtuigingē, waarin men behaagen mogt hebben.

Voorwaar, hij is 'er verre af van een beschaafd man te zijn: Egter is hij niet regtstreeks en van Character, om zo te spreken, *onbeschaafd*. Dog de *zijne* is zulk eene soort van beschaafdheid, welke door zorgeloosheid gegrond op eene zeer vroege toegeevendheid, en misschien op het al te wel gelukken in rijper jaaren, en door eene vermetelheid op beide gevestigd, is aangewassen tot vrijpostigheid, en gevolglijk, om zo te spreken, tot onzagtheid.

De afstand, waarin gij raadt deezē mannen te houden, is over 't geheel zekerlijk regtmatig: Gemeenzaamheid vernietigt den eerbied: Maar bij welken? — Niet immers bij dengeenen, die voorzigtig, dankbaar, en edelmoedig zijn.

Dog het is zeer bezwaarelijk voor lieden, die wel zouden willen mijden van in het een uiterste te vervallen, om zig te wagten van het ander. Hierom agt de Hr. Lovelace, misschien, het voor een merkteken van eenen grooten geest, zijnen hoogmoed in te volgen, schoon ten koste van zijne beschaafdheid: Dog kan de man wel diep denken, die niet weet hoe hij zulke onderscheidingen

te maaken hebbe , welke een persoon van maar maatige gaaven niet voorbij kan zien?

Hij klaagt bitter over mijne „ gereedheid om „ een doodlijk misnoegen tegen hem op te vaten, en hem voor altoos zijn afscheid te geeven: Hij moet openhartig genoeg zijn, zegt hij, om mij te betuigen, dat het een *hoogmoedig* gedrag is; een gedrag, 't welk wel verre moet zijn van iets toe te brengen ter verlichtinge van zijnen schroom voor de mogelijkheid, dat ik door vervolginge tot de maatregels mijner nabestaenden ten voordeele van Solmes zou worden overgehaald. „

Gij zult zien, hoe hij zijn tegenwoordig en zijn toekoomend geluk, „ ten opzigt van beide „ werelden, volkoomelijk stelt in mij. „ De vuurigheid, met welke hij zijne eeden en beloften doet, denke ik dat alleen het hart der penne kan ingeeven: Hoe kan men anders over het hart van iemand giffen?

Gij zult ook zien, „ dat hij reeds gehoord „ heeft van de Bijeenkoomst, die ik met den Hr. „ Solmes stae te hebben; „ en met welk eene heftigheid en benaaudheid hij zig bij die gelegenheid uitdrukt. — Ik hebbe voor om eene gepaste aanmerkinge te maaken op die onedele middelen, waartoe hij zig verlaagt, om agter zijne vroegtijdige kundschap uit onze familie te geraaken. Indien lieden, die voor deugdzaame beginzels uitkoomen, hun getuigenis niet geeven tegen daaden, welke met die beginzels strijden, welken teugel kunnen dezelve dan hebben?

Gij zult zien, „ met hoe veel ernst hij mij „ dringe

„ dringt om hem te verpligten met eenige weinige
 „ regels, voor dat de Bijeenkoomst tusschen den
 „ Hr. Solmes en mij voortgae, (indien dezelve,
 „ gelijk hij zegt, *moet* voortgaen) ter bevestigin-
 „ ge van zijne hoope, dat ik, in mijn tegen-
 „ woordig misnoegen tegen *hem*, geen oog-
 „ merk hebbe, om eenige aanmoediging te
 „ geeven aan *Solmes*. Eene vreeze, zegt hij,
 „ welke ik hem moet verschoonen dat hij weder
 „ melde, bijzonderlijk daar de Bijeenkoomst eene
 „ gunst is aan dien man toegestaen, welke ik hem
 „ geweigerd hebbe; nademaal, gelijk hij rede-
 „ neert, waare het niet met dusdanige verwag-
 „ tinge, waarom zouden mijne *vrienden* daarop
 „ dringen? „

* * * *

Ik hebbe geschreeven; en wel op deezen
 voet. „ Dat ik had voorgehad nooit weder een
 „ regel te schrijven aan eenen man, die bestaen
 „ kon om smaadlijk los te gaen op mijne Sexe,
 „ en mij zelve, om dat ik had goedgeragt ge-
 „ bruik te maaken van mijn eigen oordeel. „

„ Ik geeve hem te kennen, Dat ik mij aan
 „ deeze Bijeenkoomst met den Hr. Solmes onder-
 „ worpen hebbe, enkel als een werk van gehoor-
 „ zaamheid, om mijne vrienden te toonen, dat
 „ ik mij naar hunne bevelen zo veel wil schik-
 „ ken als ik kan; en dat ik hoope, als de Hr.
 „ Solmes zelve zal zien, hoe vast mijn besluit is,
 „ dat hij dan zal ophouden in een aanzoek voort

„ te gaen, in welk het onmogelijk is dat hij met
„ mijne toestemminge zou slaagen. „

„ Ik verzekere hem, Dat mijn afkeer tegen
„ den Hr. Solmes te hartgrondig is, dan dat die
„ mij toelaate mijzelve bij deeze gelegenheid te
„ wantrouwen. Dog niettemin, moet hij zig
„ niet verbeelden, dat mijne verwerpinge van
„ den Hr. Solmes geschiedt ter zijner begunstigin-
„ ge. Dat ik mijne vrijheid en onafhankelijkheid
„ te hoog waardeere, indien mijne vrienden mij
„ maar aan mijn eigen oordeel willen overlaten,
„ om dezelve af te staen aan eenen man die zo
„ onbetoomelijk is, en die mij voorshands toont
„ wat ik van hem te verwagten hebbe, zo ik in
„ zijne magt waare. „

„ Ik zegge hem uitdrukkelijk, hoe ik de mid-
„ delen ten hoogsten afkeure, die hij gebruikt
„ om te koomen agter hetgeen 'er in eene bijzon-
„ dere familie omgaet: Het voorwendzel van an-
„ derer lieden dienstbouden om te koopen, bij
„ manier van *represailles* voor de *spions*, die zij
„ op hem hebben uitgezonden, geeve ik hem te
„ kennen, dat eene zeer magere verschooninge
„ is; en niet meer dan eene pooginge om de ee-
„ ne laagheid met de andere te billijken. „

„ Daar is, merke ik aan, in ieder zaak iets
„ dat *regt* en *onregt* is, laten de luiden hunne
„ daaden zo verglimpen als zij willen. Eene o-
„ vertredinge te veroordeelen, en die met eene
„ al zo groote na te volgen, wat is dat anders,
„ vraage ik hem, dan eene algemeene bedorven-
„ heid voort te planten? Over hoe veelen het
„ kwaad ook moge rond loopen; het moet van

„ iemand gestuit worden , of de deugd zal ver-
 „ looren gaen : *En zal ik het niet zijn*, be-
 „ hoorde een braaf gemoed te vraagen , die het
 „ dus zal stuiten?

„ Ik laate het aan zijn oordeel , of het *zij-*
 „ *ne*, aan deezen regel getoetst zijnde , een braaf
 „ gemoed zij : En of ik , weetende de heftigheid
 „ van zijne eigene gesteltenis , en de onwaar-
 „ schijnlijkheid die er is , dat mijn Vader en fa-
 „ milie ooit met hem verzoend zullen worden ,
 „ zijne hoope behoore aan te moedigen.

„ Deeze smetten en vlekken , zegge ik hem
 „ verder , maaken mij niét ernstig genoeg om er-
 „ gens anders om , dan om *zijne halven* alleen ,
 „ te wenschen , dat hij een regtmaatiger en ede-
 „ ler trein van denken en doen volge ; want dat
 „ ik van harten veele van de wegen vermaade ,
 „ die hij inslaet : Onze gemoederen zijn derhal-
 „ ven oncindig verschillende : En wat zijne betui-
 „ gingen van Hervorminge aangaet , moet ik hem
 „ zeggen dat ruimschootige bekentenissen , zon-
 „ der verbeteringe , bij mij slegts zo veele voor-
 „ koomende toegeevingen zijn , welke hij veel
 „ ligter moge vinden toe te staen , dan of zig
 „ zelve te verdedigen , of zijne dwaalingen te
 „ verbeteren.

„ Ik doe hem te weeten , dat ik onlangs on-
 „ derrigt ben , [En zo ben ik door Lijs , en zij
 „ door mijn Broeder] , van zijne dwaaze en losse
 „ schimpreden , welke hij tegen het Huwelijk
 „ uitflact . Ik bestraffe hem gestrenglijk bij deeze
 „ gelegenheid : En vraage hem , met wat oog-
 „ merk hij eene zo zoutlooze , eene zo veragte-
 „ II. Deek R „ lij-

„ lijke vrijheid kan neemen, waarin zig alleen de
 „ ongebondenste menschen kunnen toegeeven,
 „ en egter bestaen zijn aanzoek bij *mij* te doen?

„ Ik geeve hem te kennen, Dat indien ik
 „ genoodzaakt ben om naar mijn Oom Antoni's
 „ te gaen, men niet heeft te besluiten, dat ik
 „ daarom *noodzaakelijk* de Vrouw moet zijn van
 „ den Hr. Solmes: Nademaal ik misschien niet zo
 „ zeker moge stellen, dat dezelve tegenwerp-
 „ gen mij zo kragtiglijk weerhouden van een huis
 „ te verlaaten, waarnaar toe men mij met geweld
 „ gevoerd heeft, dan of ik mijns Vaders huis ver-
 „ liet: En op zijn ergst al gesteld zijnde, zal ik
 „ wel in staat zijn om hen op te houden tot dat
 „ mijn Neef Morden koome, die regt zal hebben
 „ om mij in de bezittinge van mijns Grootvaders
 „ Goed te stellen, zo ik daarop dringe.

Dit, twijffele ik, of niet naar eene veinzerij
 zweemt; welke alleen verschoonelijk kan zijn,
 voor zo verre zij voornaamlijk gerigt is om hem
 van kwaaddoen te rug te houden. Want ik hebbe
 maar heel kleine hoope, zo ik derwaards gevoerd
 worde, het zij bij mijne kennis, of buiten bezef,
 zo ik aan de genade van mijnen Broeder en Zuster
 worde overgelaaten, of zij zullen mij met geweld
 tot de plegtige verbintenis poogen te noodzaaken.
 Anders, waare 'er maar eenig uitzigt om dit te
 vermijden, door het werk sleepende te houden (of
 zelf door iets in te neemen om mij onpaffelijk te
 maaken, indien niets anders helpen konde) tot
 dat mijn Neef koomt, hoope ik, dat ik niet eens
 zou denken om zelf mijns Ooms huis te verlaaten.
 Want ik zou niet weeten hoe ik het met mijne ei-
 gene

gene beginzelen kon overeenbrengen, mij te ontflaen van de onderdaanigheid die ik mijnen Vader schuldig ben; waar het ook zijn wil zal zijn mij te plaatzen.

Dog terwijl gij mij de bekoorelijke hoope geeft, dat ik om den eenen man te ontkoomen, niet onder de noodzaakelijkheid zal zijn van mijne toevlugt te neemen tot de Vrienden van den anderen; agte ik mijn geval niet volstrekt wanhoopig.

* * * *

Ik zie niemand van mijne familie, nog hoore iets van hen op de eene of andere minzaame wijze. Dit heeft een schijn als of zij zelve geen groote verwagtinge hebben van die Dingsdags onderhandeling, welke mijn hart doet jaagen, zo dikwijls ik 'er aan gedenke.

Ik hebbe 'er juist niet heel veel zin in; dat mijn Oom Antonij ter dier gelegenheid 'er bij tegenwoordig zijn zal: Dog ik zou 'er hem nog liever ontmoeten dan mijn Broeder of Zuster: Nogthans is mijn Oom zeer oploopende. Ik agte dat de Hr. Lovelace het niet erger kan hebben; ten minsten kan hij zulk een Toornig *gezicht* niet zetten, dan mijn Oom met zijne straffer trekken, doen kan. Deeze Heeren, die het bij der Zee is welgegaen, gelijk mijn Oom mij menigmaalen heeft doen denken, aan geen ander bedwang dan dat der elementen gewend zijnde, en zelf gereed om daartegen te hardebollen, bulderen dikwijls al zo geweldig als de winden, tegen welke zij gewend zijn gram te worden.

ZIXX

R 2

Ik

Ik geloove, dat de Hr. Solmes, alzo zeer als ik, zal kijken als een gek, indien het waar is, gelijk mijn Oom Harlowe schrijft, en gelijk Lijsje mij dikwijls zegt, dat hij al zo beschroomd is om mij te zien, als ik ben om hem te zien.

Vaarwel, mijne gelukkige, driewerf gelukkige Juffer Howe, die aan uwen pligt geen harde voorwaarden gehegt vindt! — Die niets anders te doen hebt, dan u te vereenigen met eene keuze, welke uwe Moeder voor u gedaen heeft, tegen welke gij niets met regt hebt, nog kunt hebben, in te brengen: Ten zij de kitteloorigheid van onze Sexe, gelijk onze losse bedillers misschien de vrijheid zouden neemen van te zeggen, het tot eene tegenwerpinge maake, dat het in de eerste plaatze, de keuze van uwe Moeder was. Een eigenzinnige aart, weeten wij, ontvangt niet gaarn voorschriften; schoon de jeugd, het zij van wegens bezadigdheid of ondervindinge, niet zo wel geschikt is, om voor zig zelve te kiezen.

Uw eigen geluk te *kennen*, en dat het *nu* in uwe keuze staet, en het niet der *nagedagte* over te laten om op het *wenschelijk voorleeden* te rug te zien met een zwaarmoedig en zelf-beschuldigend hart, dat gij het niet kooft, terwijl gij het kondt gekoozen hebben, is alles wat ter volmaakinge van uw geluk noodzaakelijk is! — En dit vermogen wordt u toegewenscht van

Uwe

CLARISSA HARLOWE.

XXIX. BRIEF.

Juffer HOWE, aan Juffer CLARISSA HAR-
LOWE.

Zondag, den 2 van April.

Ik moest u gisteren al te kennen gegeven hebben, dat ik uw Pakje ontvangen had: Robert vertelt mij, dat die Joseph Leman, van welken gij als den verrader gewag maakt, hem zag. Hij was in de menagerie, en sprak tegen Robert over den wal, welke die van de Groene Laan afscheidt.

„ Wat hebt gij hier te maaken, Mr. Robert? —
 „ Maar ik weet wel. Pak u hiervandaan, zo ras
 „ gij kunt. „

Buiten twijffel doet hen hun vertrouwen op de waakzaamheid van deezen knaap, en van Lijs, u meer vrijheid laaten in uwe Wandelingen, dan gij anders hebben zoudt. Dog gij zijt de eenige, van welke ik ooit gehoord hebbe, die in zulke omstandigheden niet de eene of andere getrouwe dienstboode had, welker waarneeminge zij geringer zaaken veilig kon aanbeveelen. Een digter, mijne waarde, zou niet hebben gaen werken aan eene Angelica, zonder derzelve haare Violetta, haare Cleanthé, haare Clelia, tegeeven, of dergelijk eene vertrouweling van zwierigen naame — Eene oude Voedster ten minsten.

Ik las mijne Moeder verscheidene passagies

van uwe Brieven voor. Dog uwe laatste fluitreden in dien van gisteren, nam haar geheel in. Gij hebt haar hart daarmede gewonnen, zeide zij mij. En terwijl haare vlaag van dankbaarheid daarvoor duurde, was ik bedagt om mijn voorslag te doen, en denzelve met allen ernst aan te dringen, dien ik daaraan kon bijzetten, wanneer Hickman binnen kwam, de vloer met zijne beenen, en zijn das en lobben met de handen strijkende.

Ik zou hem wel eens helder daarover *gestrooken* hebben. Het zo zijnde ——— Mijn Heer, zeide ik, zag't gij niet den een of ander van de bedienden? ——— Kon 'er niet een van dezelve voor u zijn binnen gekoomen?

Hij verzogt vergiffenis; Stond te kijken als of hij niet wift of hij post moest houden, of heen loopen: Tot dat mijne Moeder, zijne vaste Vriendin, 'er tusſchen kwam. ——— Wel nu, Naatje, wij hadden niets bijzonders. ——— Eij lieve, mijn Hr. Hickman, ga zitten.

Met uw ver—r—lof, waarde Madam, tot mij. Gij kent zijn teem, als zijne spieren hem de bedeeſte ſtootinge geeven. ———

Ja, ja, ga maar zitten, ſijn man, zo gij mōe zijt ——— Dog bij mijne *Mama*, zo het u belieft, Ik verzoeke dat mijn hoep zijn vollen omtrek mag hebben. Alles waartoe ik weete, dat zij goed zijn, is modderige ſchoenen af te veegen, en zulke gaſten wat van zig af te houden.

Wonderlijke meid, riep mijne Moeder misnoegd uit; dog met een zagter toon, Eij, eij, mijn Hr. Hickman ga bij *mij* zitten: Ik hebbe zulke *afweerende* gekheden niet in mijn gewaad.

Ik

Ik keek stemmig: en ik was in mijn hart blijde dat deeze haare aanspraak niet tot uwen Oom Antonij geschiedde.

Mijne Moeder zou gaarn, met de regte Weduwe-vrijmoedigheid, heel voorzigtiglijk het onderwerp op het tapijt gebragt hebben, waaraan wij bezig waaren; en zou wel gezien hebben, twijffele ik niet, dat ik dat gedeelte van uwen Brief hem had voorgelezen, 't welk zo zeer ten zijnen voordeele is. Hij was hooglijk verpligt aan de waarde Juffer Harlowe, kon zij hem verzekeren; dat zeide zij *al*.

Maar ik vraagde hem, of hij ook eenig nieuws had met zijne laatste Brieven uit London ——— Eene vraag, welke hij altoos wel verstaet dat dient om van *onderwerp te veranderen*; want anders doe ik ze nooit. En dus, als hij *maar* stilzwijgt, neeme ik het hem niet kwaalijk dat hij ze niet beantwoordt.

Ik verkieze niet mijnen voorslag te melden in zijn bijweezen, voor dat ik weete hoe het mijne Moeder smaaken zal. Indien het niet wel ontvangen worde, mag ik mij misschien daartoe van *hem* bedienen. Hoewel ik geen zin hebbe in eene verpligtinge aan hem schuldig te zijn, zo ik het vermijden kan. Want mansperfoonen, die zijne oogmerken in hun hoofd hebben, maaken zo veel wind, en treden zo hoog, indien eene juffer zig verwaardige om hem in haare zaaken te gebruiken, dat het niet te verdraagen is.

Het zij zo 't wil, indien ik heden geen gelegenheid kan vinden, zal ik 'er morgen eene toe *maaken*.

Ik zal geen van beide uwe verzegelde pakjes openen, dan in *uwe* tegenwoordigheid. Dat is niet noodig. Uw gedrag is bij mij buiten alle vermoeden: En uit de uittrekzels, die gij mij van zijne en van uwe eigene Brieven verschaft hebt, weete ik alles wat den tegenwoordigen toestand van zaaken tusschen u betreft.

Ik zou u haast een los streekje of twee gegeven hebben. Dog nademaal gij geagt wenst te worden, boven uwe geheele sexe uit te munten in het gebied over u zelve; en nademaal gij inderdaad verdient zo geagt te worden; zal ik u spaaren. Gij zijt evenwel, zomtjids, meer dan half geneigd om regt uit te spreken. Dat gij dit niet doet, koomt alleen van een weinig schaamagtigen strijd tusschen *u* en *uzelve*, gelijk ik het noemen mag. Als die volkoomen is te boven gekoomen, weete ik dat gij mij de eere zult doen, van mij den uitslag onbewimpeld mede te deelen.

Ik kan 't u niet vergéeven, dat gij u aanmaagt (en dat wel met zulken buitenspoorigen loon) den knecht van mijne Moeder te betaalen; Inderdaad ik *ben*, en ik *wil* daarover kywaad op u zijn. Een jaar loon te gelijk bijna! behalven dat ik het, buiten weeten van mijne Moeder, met de bedienden goed maake volgens hunne verdiensten — Hoe deed het den man staen kijken! — En het zou wel zijn bederf ook kunnen zijn, naar mij dunkt. Zo hij een ring kocht, en met het geld een lomp stuk vleesch uit de buurt ging trouwen, zou het immersjammer zijn, dat na verloop van een jaar, de arme oude ziel zou denken dat hij reden had om

om te wenschen, dat de weldaad hem nooit be-
weezen waare.

*Ik MOET u in deeze dingen u zin gee-
zen*, zegt gij. — En ik weete dat 'er tegen
u niet te praaten is: Want altoos steldet gij te
hooge waarde op de geringe diensten voor u ge-
daen, en te laage op de groote die gij voor *ande-
re* doet. Het genoegens 't welk gij hebt met zo
te doen, stae ik wel toe dat u beloont. Maar
waarom moet gij, door de edelaartigheid van uw
gemoed, de overige wereld ten toon stellen, en
het tegendeel verwijten? Bijzonderlijk uwe eigene
familie — en de onze ook?

Indien het, gelijk ik u wel hebbe hooren zeg-
gen, een goede regel zij, *de WOORDEN te
hooren, maar ons oordeel over menschen en zaa-
ken naar DAADEN ALLEEN te vormen*;
wat zullen wij dan denken van eene, die met
woorden verglippingen zoekt te vinden, voor de
bekrompenheid van hart in die personen zelf,
welke haare *daaden* zo stilzwijgende, en egter zo
krachtig, doorstrijken? Waarom blooft gij niet, mij-
ne waarde vriendin, dat gij dus bijzonder op u
zelve zijt? — Als gij met een ander persoon
te zamen kooft, welks gemoed gelijk is aan uw
eigen, toon dan uwe voortreffelijkheden, zo als
het u beliest: Maar laat voor dien tijd, uit mede-
lijden, uw hart en uwen geest dog een weinig in-
krimpinge ondergaen.

Ik had voor maar weinige regels te schrijven;
voornaamlijk om u te laten weeten, dat uwe Pak-
jes mij behouden ter hand gekoomen waaren. En
diesvolgens begon ik met eene groote hand; en

ik ben reeds aan het einde van mijn tweede vel gekoomen. Dog ik zou wel een geheel boek papier kunnen vol schrijven, zonder eens te stuiten, over een zo rijk en zo geliefd een onderwerp als dat van uwen lof. — Niet om *dit* enkel staaltje van uwe edelmoedigheid; dewijl ik daarover weezenlijk verstoord op u ben; maar van wegens de liefderijke weldaadigheid, welker voorbeeld gij vertoont in den geheelen draad van uw leeven en bedrijven; waarvan dit maar een gemeen staaltje is. De Hemel bestiere u, in uwe zwaare beproevingen, is alles wat ik hier plaatze hebbe om 'er bij te voegen; en maake u zo gelukkig, als gij agt te zijn

Uwe eigene

ANNA HOWE.

XXX. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan* *Juffer*
HOWE.

Zondag-avond, den 2 van April.

Ik hebbe u veele nieuwe bijzonderheden te berigten, welke eene groote veranderinge toonen in het gedrag mijner vrienden te mijwaards. Ik dagt niet, dat 'er zo veel Loosheid onder ons schuil-

schulde, als ik nu vinde. Ik zal u deeze bijzonderheden opgeeven, zo als ze gebeurden.

De geheele familie was 's ogtends ter Kerke. Zij bragten den goeden Dr. Lewen met zig, in gevolge van eene voorafgegaene noodiginge. En de doctor zond mij eene boodschap boven met verzoek, dat ik hem wilde toestaen om bij mij te koomen in mijne eigene kamer.

Gij moogt gelooven dat dit ligt vergund wierd.

Dus kwam de doctor boven.

Wij waaren bijna een uur in gesprek voor het middagmaal: Dog, tot mijne groote verwonderinge, ontweek hij alles, wat ons op het onderwerp gebragt kon hebben, waarover ik onderfelde dat hij gekoomen was om te spreken. Einde-lijk, vraagde ik hem, Of men het niet vreemd dagt, dat ik in zo langen tijd niet ter Kerke was geweest? Hij maakte mij daarop eenige fraaije complimenten: Dog zeide, dat hij, wat hem belangde, het altoos voor eenen regel had gehouden, zig niet met de bijzondere aangelegenheden van familien te bemoeijen, ten zij hij daartoe verzogt wierd.

Ik vond mij bijster in mijne meeninge bedroogen: Dog onderstellende, dat hij voor te regtvaardig een man geagt wierd, om tot regter in deeze zaak gesteld te worden; wendde ik het daar niet meer heen: Nog, als hij beneden verzogt wierd aan tafel te koomen, maakte hij de minste aanmerkinge, dat hij mij daar liet blijven.

Dog dit was de eerste maal niet na mijne opsluitinge, dat ik het hard vond beneden den
maal-

maaltijd niet te mogen houden. En toen ik aan de trappen van hem afscheidde, moest 'er een traan uitbersten; en hij spoedde zig naar beneden; zijne eigene oogen ook vogtig wordende; want hij zag het. — Nog betrouwde hij zijne stemme, op dat de toon, gelijk ik onderstelle, zijn medelijden niet ontdekt mogt hebben; stilzwijgend heen gaende; schoon met zijne gewoone bevallige vriendelijkheid.

Ik hoore, dat hij mij prees, en mijn aandeel in 't gesprek, 't welk tusschen ons gevallen was. — Om hen te toonen, onderstelle ik, dat het niet gegaen had over de gewigige onderwerpen, welke ik niet twijfele dat aan hem verzogt was niet aan te roeren.

Hij liet mij zo onvoldaan, en ook zo betoeterd met deeze nieuwe wijze van behandeling, dat ik mij nooit zo zeer onthutst, en van mijn stel bevonden hebbe.

Dog ik zoude het nog meer zijn. Dit stond een dag van bedremmeling voor mij te wezen. *Veel in hebbende* bedremmeling, indien ik zo mag spreken: Want daar moet veel bedoelinge agter leggen.

's Namiddags gingen ze alle, behalven mijn Broeder en Zuster, ter Kerke met den braaven doctoor; die mij zijn compliment liet maaken. Ik deed eene wandeling in den tuin: Mijn Broeder en Zuster wandelden ook daarin, en hielden mij eene goede wijl in het oog, met oogmerk, zo ik dagt, dat ik zien mogt hoe vrolijk en blijgeestig zij te zamen waaren. Eindelijk kwamen zij het

pad

pad af, 't welk ik opging, gelijk twee Gelieven, hand aan hand.

Uw dienaar, Juffer — Uwe dienaares, mijn Heer — werd tusschen mijn Broeder en mij gewisseld.

Is het niet kouwelijk, Zuster Klaartje? zeide mijne Zuster, met eene vriendlijker stem, dan naar gewoonte, en bleef staen. — Ik bleef mede staen, en neeg diep voor haare halve nigginge. — Het komt mij zo niet voor, Zuster, zeide ik.

Zij ging voort. Ik neeg zonder dat het antwoord wierd; en vervolgde mijn weg; keerende naar mijne menagerie.

Door een korter weg, waaren zij daar, arm in arm, al voor mij.

Ik denke, Klaartje, zeide mijn Broeder, dat gij mij eenige van deeze Broedt present moet doen, voor mijne plaatze in Schotland.

Zo het u beliest, Broeder.

Ik zal ze voor u uitkiezen, zeide mijne Zuster.

En terwijl ik ze voedde, weezen zij een half dozijn aan: Daarmede eger niets bedoelende, geloove ik, dan om elkanderen veel liefde en goedgunstigheid in mijn bijzijn te bewijzen.

Vervolgens moesten mijne Oomen (uit de Kerk te rug gekoomen) mij de eere doen van om mij te denken. Zij gebooden Lijsje aan mij te zeggen, dat zij in mijne eigene kamer met mij zouden Thee drinken. Nu, dagt ik, zal het onderwerp van aanstaenden Dingsdag bij mij worden aangefchroefd.

Dog zij gaven weder tegenbevel ten aanzien

van het theedrinken , en mijn Oom Harlowe kwam alleen bij mij boven.

Half-koel , half-vuurig was de genegenheid , welke hij , bij zijne intrede in mijne kamer , toonde aan zijne *Dogter-Nigt* , gelijk hij mij plegt te noemen ; en ik wierp mij aan zijne voeten , en smeekte om zijne gunst.

Zulke ontsteltenissen niet , kind. Zulke een schroom niet. Gij zult nu de gunst van iedereen hebben. Alles begint zig te schikken , mijn lief. Ik verlangde met ongeduld u te zien. Ik kon mij dit genoeg niet langer weigeren. Toen hefte hij mij op , en kustte mij , mij noemende , Charmant Schepzel !

Dog hij vermijdde van zig over eenig onderwerp van aangelegenheid in te laten. Alles zal nu wel gaen. Alles zal wel te regt koomen. — Geen meer klagten ! Iedereen bemint u ! — Ik kwam alleen , om het eerst mijn hof bij u te maaken ! [waaren zijne troetelende woorden] en om bij u wat te zitten praten van honderd zoete dingen , gelijk ik plegt te doen. — En laat alles onaangenaams , dat voorbij is , vergeeten worden , als of 'er niets van gebeurd waare.

Hij merkte , dat ik van de schande van mijne opsluitinge begon te reppen — Geen schande , mijn lief , kan u te beurt vallen : Uwe agtinge is te wel gevestigd. — Ik verlangde om u te zien , herhaalde hij — Ik hebbe geen mensch half zo beminnelijk gezien , zedert ik u laatst zag.

En wederom kustte hij mijne koon , mijne gloeiende koon ; want ik was ongeduldig , ik was verdrietig , dat men dus , naar mijne gedagten ,
met

met mij speelde: En hoe konde ik dankbaar zijn voor een bezoek, hetwelk (zo als klaarlijk bleek) alleen eene al te *laage* konstenaarij was, om mij tegen aanstaenden Dingsdag in het net te krijgen, of mij zonder versoeninge te laten bij hen allen?

O mijn looze Broeder! — Dit is zijne uitvindinge. En toen bragt mijn toorn mij de zegepraal te binnen in die groene Liefde, welke hij en mijne Zuster aan elkanderen in mijn gezigt bewezen hadden, als met voordagt om mij te tarten; en den wrevel daarmede vermengd, die hun ten oogten uitflikkerde, terwijl zij arm in arm tot mij spraken, en de gedwongene vriendlijkheid, die op haare lippen speelde, als zij mij Klaartje en Zuster noemden.

Dunkt u, dat ik met zulke bedenkingen zwanger gaende, het bezoek van mijnen Oom Harlowe voor zulk eene gunst kon aanzien, als hij scheen te begeeren dat ik het zou agten? — Inderdaad dat konde ik niet doen; en ziende dat hij zo voorbedaghtlijk alle twistreden ontweek, gelijk ik het noemen mag, schikte ik mij naar die gemaakte houdinge; en volgde hem in zijn gesprek over onverschillige zaaken: Terwijl hij zig over deeze en geene dingen scheen te verwonderen, als of hij dezelve nooit te vooren gezien had; en nu en dan de hand vriendlijk kuste, welke eenige dier dingen gemaakt had, waarop hij zijn oog vestigde; niet zo zeer om zig over dezelve te verwonderen, dan wel op dat hij onderwerpen vinden mogt om datgeen uit den weg te keeren, 't welk hem meest in 't *hoofd*, en mij in 't *hart* lag.

Toen

Toen hij heen ging — Hoe kan ik u hier alleen laten blijven, mijn lief? Gij, wier gezelschap ons allen plegt te verkwikken. Gij wordt wel niet beneden verwacht: Dog ik betuige, dat ik zeer veel zin zou hebben in uw Vader en Moeder eens te verrassen! — Zo ik dagt dat 'er niets onaangenaams ontsaen zoude — Mijne waarde, mijne liefde! [O die waarde listige Heer! Hoe kon mijn Oom Harlowe dus veinzen?] Wat zegt gij? Wilt gij mij uwe hand geeven? Wilt gij uwen Vader zien? Kunt gij zijn misnoegen uitstaen, op het eerste gezicht van het lief schepzel, die hem en ons allen zo veel onrust verwekt heeft? Kunt gij belooven in toekomstende —

Hij zag, dat mijne drift gaende wierd — Neen, mijn lief, zijne eigene reden afbrekende, zo gij niet geheel en al onderwerpelijk kunt zijn, wil ik niet hebben dat gij 'er om denkt.

Mijn gemoed, tusschen pligt en vuurigen ijver worstelende, was vol. Gij weet, mijne waarde dat ik nooit verdraagen konde dat men op eene laage wijze met mij handelde! — Hoe — hoe *kunt* gij, mijn Heer! Gij, mijn Papa—Oom — Hoe *kunt* gij, mijn Heer! — Het arm meisje! — Want ik kon niet spreken dat het aan malkanderen hing.

Neen, mijn lief, zo gij niet geheel en al pligtmatig, geheel en al onderwerpelijk kunt zijn — dan is 't beter te blijven daar gij zijt. — Dog na de Blijk die gij gegeven hebt —

Blijk die ik gegeven hebbe! — Welke Blijk, mijn Heer?

Wel, wel, kind, blijf liever daar gij zijt, in—
dien

dien uwe voorgaende opsluitinge u zo zwaar op 't hart legt ——— Maar nu zal 'er wel haast een einde van zijn. ——— Adieu, mijn lief! ——— Drie woorden nog slegts ——— Laat uwe onderwerpinge van harten geschieden! ——— En bemin mij, gelijk gij mij pleegt te beminnen ——— Uw Grootvader deed niet zo veel voor u, als ik voor u doen wil.

Zonder mij te laten antwoorden, spoedde hij zig weg, naar mij dagt, als een die was aangesteld om tegen zijnen dank eene rol te spelen, en blijde was dat ze was afgelegd.

Ziet gij niet, mijne waarde Juffer Howe, hoe vast zij alle bij hun besluit staen? ——— Hebbe ik geen reden om te vreezen voor den naastvolgenden Dingsdag?

Terstond daarna kwam mijne Zuster boven: ——— Om te zien, onderstelle ik, hoe ik te moede was.

Zij vond mij in traanen.

Hebt gij niet een Thomas a Kempis, Zuster? met eene stijve houdinge

Ja, Madam.

Madam! Hoe lang zullen wij dus koel en afkeerig zijn, Klaartje?

Niet langer, mijne waarde Bella, zo gij mij vergunt u Zuster te noemen. En ik vattede haar bij de hand.

Ook hier niet te flikfloojen, Kleuter!

Ik trok mijne hand zo schielijk te rug, als gij wel gelooven moogt dat ik gedaen zou hebben;

waare ik, onder het voelen naar een van uwe pakketjes onder het hout, van een Adder gebeeten.

Ik verzoeke vergiffenis, zeide ik ——— Al te-, al te gereed om de eerste aan de hand te komen, maake ik mij altoos der versmaadinge onderhevig.

Lieden die niet weeten, hoe zij de middelmaat in hun gedrag moeten houden, zeide zij, moeten altoos zo doen.

Ik zal u de Thomas a Kempis krijgen, Zuster. Ik deed zo. Daar is hij. Gij zult in dat klein boekje voortreffelijke zaaken vinden, Bella.

Ik wenschte wel, voerde zij mij te gemoet, dat gij met dezelve uw voordeel gedaen hadt.

Ik wensche, dat *gij* het doen moogt, zeide ik. Het *Voorbeeld* van eene Zuster, die ouder is dan men zelf is, is eene fraaije zaak.

Ouder! Bitze zottin! ——— En weg ging ze.

Wat een knorrepot van een oud wijf zal mijne Zuster worden, indien zij zo lang leeve! ——— den eerbied eischende, misfchien, en egter niet staende naar de verdienste; en zig der jaaren schaamende, die haar alleen tot den eerbied regt kunnen geeven.

Uit het geen ik *verbaald* hebbe is 't duidelijk, dat zij denken eenig voordeel op mij behaald te hebben, met mijne toestemminge te verkrijgen tot deeze Bijeenkomst: Dog indien dat al zo *niet* waare, zoude Lijsjes onbescheidenheid nu zo even het baarblijkelijk maaken. Zij heeft mij daarover haar compliment gemaakt; en over het bezoek van mijnen Oom Harlowe. Zij zegt, De zwaar-
rig-

righeid is nu meer dan half met mij over. Zij houdt zig verzekerd, dat ik den Hr. Solmes niet zou willen zien, dan om hem te neemen. Nu zal zij wel haast beter bezigheid krijgen, dan zij in eenigen tijd gehad heeft. Alle handen zullen aan 't werk moeten. Zij houdt 'er bijster van, dat het trouwen braaf aangaet! ——— Wie weet, wiens beurt het vervolgens zijn zal?

Ik vond in den namiddag een Weder-antwoord op mijn Antwoord op des Hren. Lovelaces Brief. Hetzelve is vol van beloften, vol van geloften van dankbaarheid, van *eeuwigduurende* dankbaarheid, is zijn woord onder andere nog meer hoogdraavende. Nogthans loopt de Hr. Lovelace het *minst* van alle mannen, welker Brieven ik gezien hebbe, in zulke grootsprekende ongerijmdheden. Ik zou heel gereed zijn om hem dieswegens te veragten, zo hij dat deed. Zulk eene taal schijnt mij altoos toe, als of de vleijer dagt eene zottin te *vinden* in eene juffrouw, of hoopte eene van haar te *maaken*.

„ Hij beklagt zig over mijne onverschilligheid jegens hem; welke alle hoope, die hij op mijne gunst heeft, doet bestaen op de aanstootelijke behandeling, welke ik van mijne vrienden ontvange.

„ Wat belangt mijne beschuldiging tegen hem van onbeschaafd te zijn, en geen tegenspraak te kunnen verdraagen — Wat [vraagt hij] kan hij daarop zeggen? Nademaal hij volstrekt buiten staat zijnde om zig te rechtvaardigen, te veel opregtheid heeft om zulks te onderneemen: Hoewel hij verstomd staet over mijne on-

„ genadige duidinge , als of zijne ligt bekennen-
 „ de aart eer zou voortkoomen uit zijne zorge-
 „ loosheid van zig te verdedigen , dan uit zijne
 „ geneigdheid om zig te verbeteren. Hij had
 „ nooit *voorheen* die tegenwerpingen ontmoet te-
 „ gen zijne zeden , welke ik , en wel *met regt*
 „ had voor den dag gebragt: En hij was vast van
 „ voorneemen om dezelve tegen te gaen. Wat
 „ is het , vraagt hij , dat hij beloofd heeft , dan
 „ zig te hervormen door mijn voorbeeld? En wel-
 „ ke reden tot die belofte , indien hij geen gebre-
 „ ken had , en wel zeer groote gebreken , te her-
 „ vormen? Hij hoopt , dat eene dwaalinge te
 „ bekennen geen kwaad teken is; schoon mijne
 „ gestrengde deugd het zo heeft uitgelegd.

„ , Hij gelooft , dat ik mogelijk wel gelijk
 „ hebbe (*naar gestreng* regt , gelijk hij het
 „ noemt) in mijn oordeel tegen het neemen van
 „ *represailles* , in het geval van de kundschap wel-
 „ ke hij uit mijne familie krijgt: Hij kan zigzelven
 „ niet beschuldigen van zulken inborst te zijn,
 „ welke hem aanzet om de bijzondere zaaken en
 „ geheinen van iemand te doorsnuffelen; dog
 „ hoopt , dat de omstandigheden van het geval,
 „ en de wonderlijke handelwijze van mijne vrien-
 „ den hem verschoonen zullen; inzonderheid ,
 „ daar 'er hem zo veel aan gelegen is , dat hij de
 „ bewegingen van eene familie weete , die 'er
 „ zig met zo veel geweld op toelegt , om uit
 „ kwaadaartigheid tegen hem , hun oogmerk ,
 „ met regt of onregt , tegen mij door te drijven.

„ Lieden , zegt hij , die als Engelen te werk gaen ,
 „ be-

„ behooren ook alleen met Engelen te doen te
 „ hebben : Wat hem belangt , hij heeft nog de
 „ moeilijke les niet geleerd van *goed voor*
 „ *kwaad* te vergelden : En hij zal zig te minder
 „ aangemoedigd vinden om ze te leeren door de
 „ behandelinge , welke mij wordt aangedaen van
 „ die perfoonen zelf , die hem wel zouden willen
 „ trappen gelijk zij mij doen , zo hij zig maar
 „ onder hunne voeten leide. „

„ Hij verzoekt verſchooninge wegens de vrij-
 „ heden , welke hij voormaals bekennt gebruikt te
 „ hebben in te spotten met den Huwelijken-ſtaat.
 „ Het is een onderwerp , zegt hij , waarmede
 „ hij in eenigen tijd niet zo los heeft omgespron-
 „ gen. Hij bekennt , dat het zulk eene gemeene
 „ ſtoffe , zulk gefneeden brood is bij alle Ligmis-
 „ ſen en Spotters ; zulk een zoppig , zulk een ij-
 „ del , zulk een niets-beduidend , zulk een ver-
 „ ſleeten onderwerp , dat hij het zig van harren
 „ ſchaame , zig daarmede ooit te hebben opge-
 „ houden. Hij veroordeelt het als eene plumpe
 „ beſchimpinge van de Wetten en Goede Orde
 „ der Maatſchappije , en van iemands eigene
 „ Voorouderen : En in hemzelve , die eenige re-
 „ den heeft om zig op zijne afkoomſt en maag-
 „ ſchap te verheffen , te meer te berispen , dan
 „ in dengeenen , die zig op het zelve voordeel
 „ niet beroemen kunnen. Bij belooft , dat hij om-
 „ zigtiger zal zijn dan ooit , zo in zijne woorden ,
 „ als in zijne daaden , dat hij mijner goedkeuringe
 „ meer en meer waardig moge worden , en op
 „ dat hij vooraf eenige verzekeringe moge gee-
 „ ven , dat 'er een grond in zijn gemoed gelegd

„ is, waarop mijn voorbeeld met even veel lof en
 „ vrugt voor ons beide moge werken; — In-
 „ dien hij zo gelukkig mag worden van mij de
 „ zijne te noemen. „

„ Hij geeft mij over, als volstrekt verlooren,
 „ zo ik naar mijn Oom Antonij's gae: De nauwe
 „ opsluitinge; De Gragt rondom het huis; De
 „ Kapel; De onverzoenelijkheid van mijn Broe-
 „ der en Zuster, en hun vermogen op de rest
 „ mijner familie, stelt hij in een sterk ligt; en zegt
 „ duidlijk, dat hij eenen kans moet waagen om
 „ te beletten dat ik derwaards gevoerd worde. „

Uwe vriendlijke, uwe edelmoedige poogingen om uwe Moeder in mijn belang te trekken, zullen, hoope ik, die wranger uitersten voorkoomen, tot welke ik anders mogt gedreeven worden. En tot u zal ik mijne toevlugt neemen, indien ik verlof krijg, en alle mijne beloften houden, van geen brieven met eenig mensch te wisselen, nog eenig mensch te zien, dan met goedvinden van u en uwe Moeder.

Ik zal hier sluiten, en deezzen ter gewoone plaatze neerleggen. Het is niet noodig te zeggen, Hoe zeer ik ben

Uwe altoos-toegenegene en verpligte

CL. HARLOWE.

XX·XI. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
HOWE.

Ik ben blijde, dat mijne Papieren u veilig zijn ter hand gekoomen. Ik zal mijn best doen om uw goed gevoelen te verdienen, op dat ik te gelijk en uw oordeel, en mijn eigen hart geen schande moge aandoen.

Ik hebbe wederom een Brief van den Hr. Lovelace. Hij is ten uitersten bedugt voor de bijeenkoomst, welke ik morgen met den Hr. Solmes stae te hebben. Hij zegt, „Dat de sierheid, „welke de vlegel daarop toont, zijne bekomme- „ringe vermeerdert; en het is met oneindig veel „bezwaarelijkheid dat hij zig weerhoudt van hem „een bezoek te geeven, om hem te doen weeten wat hij verwagten mag, indien 'er dwang „ten zijnen voordeele tegen mij gebruikt worde. „Hij verzekert mij, Dat Solmes reeds metter- „daad gesproken heeft met winkeliers over eenen „nieuwen toefstel van kleederen, livrey, enz. en „noemt de lieden, met welke hij in de stad daar- „over gehandeld heeft: Dat hij zelf „[Was 'er „ooit zulk een afgrijzelijke vent!] „Dit en dat ver- „trek in zijn huis geschikt heeft tot eene Kinder- „kamer, en tot andere gebruiken. „

Hoe zal ik veelen, dat zulk een schepzel van Liefde tot mij spreekte? Ik zal alle langmoed-

digheid omtrent hem verliezen. Daarenboven dacht ik, dat hij deeze onbeschaamde voorbereidzels niet durfde maaken, of daarvan praaten — Daar dezelve zo onbestaenbaar zijn met mijns Broeders bedoelingen — Dog ik vliede het onderwerp.

Bij deeze vermetelheid van Solmes, zult gij u te minder verwonderen over die van Lovelace, „ in mij aan te staen in den naam van zijne geheele familie, om eene zo vast beslootene geweldenaarj te ontvlugten, als men voorheeft „ ten huize van mijnen Oom aan mij te pleegen: „ Dat de voorbaarige ontwerper voorslae, dat „ Lord M.'s koets met ses paarden zal zijn aan „ het hek, waardoor men gaet naar het eenzaam „ hakbosch 't welk aan onze diergaarde koomt. „ Gij zult zien, hoe stout hij gewag maakt van „ Huwelijks-voorwaarden, die gereedlijk kunnen „ opgesteld worden; van ruiters, die gereed zijn „ om te paard te stijgen; en van eene zijner Nigten Montague, om in de koets te zijn, of „ in de George in het nabuurig dorp, wagtende „ om mij te vergezellen naar Lord M.'s of naar „ Lady Elifabet's, of naar Lady Sara's, of naar „ Stad, zo als het mij believen zal; en op zulke „ ordres, of voorwaarden, en onder zulke bepalingen ten aanzien van hemzelve, als ik zal „ voorschrijven. „

Gij zult zien hoe hij dreigt, „ Van op hen „ te zullen passen in eene hinderlaage, en mij „ *verlossen*, gelijk hij het noemt, door eene gewapende magt van vrienden en knegten, indien „ zij bestaen om mij tegen mijnen wil naar mijns

„ Ooms

„ Ooms te voeren; en dit zelf, het zij ik mijne
 „ toestemminge tot deeze zijne onderneeminge
 „ geeve of niet: — Nademaal alle hoope bij hem
 „ uit zal zijn, zo ik daar eenmaal gebragt ben. „

O mijne waarde vriendin! Wie kan aan dee-
 ze dingen denken, zonder in haare bevreesdheid
 ten uitersten elendig te zijn!

Deeze baldaadige Sexe! Wat had ik dog
 met iemand van hen te maaken, of zij met mij?
 — Ik hadde dit verdient, waare het door mijn
 eigen zoeken, door mijne eigene losheid, dat ik
 mij in deeze omstandigheid gebragt had —
 Ik wenschte wel met al mijn hart — Maar
 hoe dwaaslijk gaen wij ligt aan 't wenschen, als
 wij ons ongelukkig vinden, en ons zelve niet weeten
 te redden?

Op de goedheid van uwe Moeder, evenwel,
 verlaate ik mij nog. Indien ik maar zo lang kan
 vermijden van, aan den eenen of anderen kant ter
 neer gesmeeten te worden, tot dat mijn Neef
 Morden overkoome, dan moet 'er wel eene Verzoen-
 ning volgen; en alles zal dan weer gelukkig zijn.

Ik hebbe eenen Brief voor den Hr. Lovelace
 ter zijner plaatze gelegd; waarin „ Ik hem belaste,
 „ zo hij mij geen altoosduurend misnoegen gee-
 „ ven wil, om zig te onthouden van allen rocke-
 „ loozen stap, van alle bezoek bij den Hr. Sol-
 „ mes, welke van gewelddadige bedrijven zou-
 „ den kunnen gevolgd worden. „

Ik verzekere hem nogmaal, „ Dat ik eer
 „ zal sterven, dan de vrouw van dien man wor-
 „ den. „

„ Welke ook mijne behandeling moge zijn,

„welken uitflag de gedugte bijeenkoomft ook
 „zal hebben, ik dringe 'er op, dat hij niet be-
 „ftac om aan eenige van mijne vrienden geweld
 „te pleegen: En ik drukke mijn misnoegen ten
 „hoogften uit, dat hij zig zo veel deel in mijne
 „agtinge durft aanmaatigen, om zig geregtigd te
 „agten ter betwiftinge van mijns Vaders Gezag
 „omtrent mijne verplaatzinge naar mijns Ooms;
 „schoon ik hem zegge, dat ik geen gebeden nog
 „raadflagen zal verzuimen, zelf niet om mijzelve
 „onpaffelijk te maaken, ter voorkoominge van
 „mijn vertrek.

Morgen is het Dingsdag! — Hoe fchielijk
 nadert ons de dag, dien wij vreezen! — O
 dat een diepe flAAP van vier en twintig uren mij-
 ne zinnen beving! — Dog dan zou de vol-
 gende dag Dingsdag zijn, ten aanzien van alle de
 uitwerkzelen en oogmerken, waarom ik denzel-
 ven zo zeer vreeze. Zo deeze tot u koome, voor
 dat de uitflag der zo zeer gevreesde Bijeenkoomft
 bekend kan zijn, bid dan dog voor

Uwe

CLARISSA HARLOWE.

XXXII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
HOWE.

Dingsdag-ogtend, te Zes uren.

De dag is nu gekoomen! — Ik wenschte wel, dat hij al gelukkig voorbij waare. Ik hebbe eenen bedroefden nagt gehad. Naauwlijks hebbe ik een oogenblik geflapen, terwijl ik lag te maalen over de aannaderende Bijeenkoomst. De afstand van tijd, waarin zij bewilligden, heeft deeze zamenkoomst eene plegrige gedaante bijgezet, welke zij anders niet gehad zoude hebben.

Een diepdenkende geest is geen begeerlijke zegen, ten zij die zulk eene gelukkige leevendigheid bij zig hebbe, als de uwe: Eene leevendigheid, welke een mensch bekwaam maakt om het *tegenwoordige* te genieten, zonder boven maate angstig te zijn omtrent het *toekomende*.

Dingsdag, te Elf uren.

Ik hebbe een bezoek gehad van mijne Moeij Hervey. Lijs kwam mij, op haare gewoone wijze van veel boha te maaken, zeggen, Dat ik eene Lady bij mij op het ontbijt zou krijgen, welke ik weinig verwagtede; mij in 't geloof brengende, dat het mijne Moeder was. Dit ontstelde mij zo
zeer

zeer, toen ik eene Lady den trap op hoorde koomen, onderstellende dat zij het was (en de redenen niet wetende te giffen, welke haar tot zulk een bezoek bewoogen, na dat ik zo lang uit haare tegenwoordigheid was gebannen geweest) dat mijne Moeij, toen zij binnen kwam, mijne ontsteltenis bemerkte; en na haare eerste groetenis,

Hoe nu, Juffer, zeide zij, gij schijnt verbaasd. — Waarlijk, gij peinsagtige jonge Ladys hebt wonderbaare bevreesdheden voor het geen niemendal is. Wat, mijne hand vattende, kan u dog schorten? — Waarom, mijne waarde, te trillen, trillen, trillen op deeze wijze? Gij zult niet in staat zijn om van iemand gezien te worden. Koom, mijne Liefde, mijne wang kussende, grijp moed. Uit deeze noodlooze ontsteltenis tegen de aannaderende Bijeenkoomst, zult gij, als dezelve over is, kunnen oordeelen over uwe afkeerigheden, en om uzelve lachen, dat gij u in eene zo vreesagtige verbeeldinge hebt toegegeven.

Ik zeide, dat al wat wij ons sterk verbeeldden, was, ten aanzien van de uitwerkzels op zulken tijd, *meer* dan inbeeldinge, schoon het anderen zo niet mogt toeschijnen: Dat ik den geheelen nacht geen uur gerust had: Dat mijne onbeschofte oppasser, door mij reden te geeven van te denken dat mijne Moeder bovenkwam, mij zo zeer ont-hutst had, dat ik heel weinig geschikt zou zijn om iemand te zien in welks tegenwoordigheid ik geen zin had.

Daar was van die dingen geen reden te geeven, zeide zij. De Hr. Solmes ondersfelde gille-
ren

ren avond, dat hij al zo ontroerd zou zijn, als ik kon wezen.

Wien heeft men dan genoeg te geeven, Madam, met eene Bijeenkoomst, waartoe men zo s'choorvoetende treedt van *beide* kanten?

U beiden, hoope ik, mijne waarde, na dat de eerste schrik zal over zijn. Het geen met den meesten schroom begonnen wierd, hebbe ik dikwijls gezien; dat gelukkigst wierd beslooten.

Op ééne wijze kan maar het voorgenomen bezoek gelukkig beslooten worden; en dat is, Dat men van beide kanten 'er mede te vreedden zij; dat dit het laatste zijn zal.

Zij hield mij daarop voor oogen, hoe ongelukkig het voor mij zijn zoude, bijaldien ik mij niet liet overreeden: Zij hield bij mij aan, om den Hr. Solmes zo te ontvangen als met mijne Opvoedinge overeenkwam: En verklaarde, dat zijn schroom op de Verwachtinge die hij had van mij te zien, verschuldigd was aan zijne Liefde en zijn Ontzag; te kennen geevende, Dat eene Waare Liefde altoos met Vreeze en Eerbied vergezeld gaet; en dat een onstuimige, trotze Minnaar geen aanmoediging verdien konde.

Hierop antwoordde ik, Dat de natuurelijke gesteltenis in aanmerkinge moest koomen: Dat een man van moed als zulk een zou te werk gaen, en niets laags kon verrigten: Dat eene kruipende ziel zou kruipen in elke zaak, waarmede zij eenig voordeel bedoelde te behaalen; en zig baldaadig aanstellen, daar zij de magt, en niets te verwagten had: Dat dit geen stuk was, waarover ik nu een besluit had te neemmen: Dat ik over dit onder-

werp

werp al zo veel gezegd had, als het mogelijk was dat ik kon zeggen: Dat deeze Bijeenkoomst mij was opgelegd: Van den geenen, wel is waar, die regt hadden van mij zulks op te leggen: Dog dat ik daarin zeer tegen mijnen dank bewilligd had; en dat om deeze reden, Dat *afkeer*, geen *moedwilligheid*, in dit geval plaatze had; en dus konde 'er niets van koomen, dan een voorwendzel, gelijk ik zeer bedugt was, om mij nog gestrenger te behandelen, dan ik behandeld waare.

Het behaagde haar toen, mij van vooringenomenheid en vooroordeel te beschuldigen. Zij weidde uit over den pligt van een kind. Zij schreef mij overvloedige fraaije hoedanigheden toe; dog zeide mij, dat in dit geval, *die* van overreedbaarheid 'er aan ontbrak om ze Alle te bekroonen. Zij drong de *verdiens*te van gehoorzaamheid aan, schoon mijn eigen wil daarmede *niet* gepaard ging. Van wegens eene kleine meldinge, die ik maakte, dat ik te grooter weerzin had in den Hr. Solmes te zien uit hoofde van de vrijheid, waarmede ik hem had behandeld, sprak zij tegen mij van zijne vergeevelijke gesteldheid; van zijne oneindige agtinge voor mij; en van ik kan niet zeggen wat al niet van deezen aart.

Nooit van mijn leeven bevond ik mij zo gemelijk: En dat zeide ik ook aan mijne Moeij; en verzogt dat zij het mij vergeeven wilde. Dog zij zeide, dat zulks toen wel van mij verborgen wierd; want zij zag niet dan geringe beevingen, welke gemeenlijk plaatze hadden in jonge Ladys, wanneer zij hunne Verwonderaars de *eerste* maal stonden te zien; en dit mogt zo wel, ten mijnen
aan

aanzien genoemd worden; nademaal het de eerste reize was, dat ik mijne toestemminge had gegeven om den Hr. Solmes op dien voet te zien. —

Dog dat de *volgende* —

Hoe, Madam, viel ik 'er tusschen in —
Verbeeldt men zig dan, dat ik op dien voet zal bij hem koomen? —

Zekerlijk verbeeldt men zig dat, kind.

Zekerlijk verbeeldt men zig dat, Madam!
Dan begeere ik het nog van de hand te wijzen. —
Ik wil, ik kan hem niet zien, indien hij mij ver-
wagt te zien op die onderstellinge.

Viezevaazen, *pointille* — Enkel *pointille*, Nigt! — Kunt gij van gedagte zijn, dat uwe bestemminge (van Dag, Plaatze, Uur) daar gij wist welk het oogmerk daarvan was, staet te worden opgevat als eene enkele ceremonie, die niemendal te beduiden heeft? — Ik moet u zeggen, mijn lief, dat uw Vader, Moeder, Oomen, Iedereen, deeze bestemminge aanzien als de eerste daad van uwe onderwerpinge aan hunnen Wil: En tred derhalven niet te rug, verzoeke ik u; maar maak eene verdienste van hergeen gij niet vermijden kunt.

O die afschuwelijke vent! — Vergeef het mij, Madam — *Ik* geagt te worden bij zulken karel als *dien* te koomen, met zulk een oogmerk! en hij gewapend te zijn met zulk eene verwagtinge! — Dog het kan niet zijn dat hij dit verwacht, wat ook *andere* doen mogen. — Het is duidelijk, dat het zo met hem niet zijn kan; uit de vreeze, die gij alle zegt dat hij zal hebben

om

om mij te zien. Indien zijne *hoope* zo stoutmoedig waare, kon hij zo veel niet *vreezen*.

Inderdaad, hij *heeft* deeze hoope; en die ook welgegrond. Dog zijne vreeze ontfaet uit zijnen eerbied, gelijk ik u te vooren zeide.

Zijn *eerbied*! — Zijne onwaardigheid! — Die is zo oogenschijnlijk, dat hij zelve die zelf ziet, zo wel als elk een buiten hem. Hiervandaan koomen zijne aanbiedingen om mij te koopen! — Hierom is het, dat Huwelijks-voorwaarden het gebrek van verdienste moeten goedmaaken!

Zijne *onwaardigheid*, zegt gij! — Niet zo schielijk, mijn lief. Heeft dit den schijn niet; als of gij uzelve op eenen hoogen prijs waardeert? — Wij hebben alle verhevene denkbeelden van uwe verdienste, Nigt; dog niettemin, zou het egter niet kwaad zijn, dat gij uzelve wat minder aanmaatigdet; schoon u al meer met regt mogt toekoomen, dan uwe vrienden u toeschrijven.

Het is mij leed, Madam, dat men het voor eene vermetele grootsheid in mij agte, * te onderstellen, dat ik eens beteren mans waardig ben, dan de Hr. Solmes is, zo ten aanzien van lighaam als geest: En ten aanzien van rijkdom, danke ik God, dat ik dat alles kan veragten, wat van dien kant

* In het Engelsch staet, *to suppose I am not wort by of a better man, than Mr. Solmes.* Dog dit is zekerlijk eene drukfout, of eene kleine onagzaamheid van den Schrijver geweest. Het oogmerk vereischt duidelijk, dat *not* uitgeworpen, of *not unworthy* gelezen worde. En ik hebbe geen zwaarigheid gemaakt van het hier in diervoegen te veranderen. *Vert.*

kant zo armhartig ten zijnen voordeele wordt aangedrongen.

Zij zeide mij, Praaten had niets te beduiden: Ik wist de verwagtinge van iedereen.

Dat wist ik waarlijk niet. Het was onmogelijk, dat ik gedagten kon maaken van eene zo wonderbaare verwagtinge, op eene bewilliging, die alleen geschied was om te toonen, dat ik zo veel wel wilde inwilligen, als in mijn vermogen was om in te willigen.

Ik kon ligt onderfeld hebben, zeide zij, dat iedereen dagt, dat ik hun allen begon te wille te zijn, uit het minzaam gedrag van mijn Broeder en Zuster jegens mij in den tuin voorleeden Zondag; uit het bezoek van mijne Zuster bij mij naderhand in mijne kamer (schoon *beide stijver van mij ontvangen*, dan men of wenschte of verwagtede); uit mijns Ooms vriendlijk bezoek bij mij denzelven namiddag, wel niet *zo dankbaarlijk ontvangen*, dan ik zijne gunstbewijzen pleegt te ontvangen: Dog dit schreef hij minzaam toe aan het misnoegen, 't welk ik over mijne opsluitinge had opgevat, en aan mijn voorneemen om allengskens bij trappen af te koomen, op dat ik zulks met goed fatsoen mogt doen wegens mijne voorgaende tegenkantinge.

Zie daar, mijne waarde, de laage konstenaarrij van die Zondags-behandeling, welke mij toen zo vreemd voorkwam! En zie daar de reden, waarom Dr. Lewen wierd toegelaaten om mij te bezoeken, en egter zig onthield van een onderwerp aan te roeren, over 't welk ik dagt dat hij gekoomen was om met mij te spreken!

H. Deek.

T

Want

Want het schijnt dat 'er geen reden was om met mij in geschil te treden over een stuk, hetwelk men *onderstellen* moest dat ik reeds had toegeftaen. — Zie ook, hoe onopregt mijn Broeder en Zuster hunne voorgewende vriendlijkheid moeten hebben voorgedragen, daar hunne partijchap (schoon zij een oogmerk hadden te bereiken met vriendlijk te *schijnen*) tegen mij zo sterk schijnt geweest te zijn, dat zij niet konden nalaa-ten van door hunne houdinge jegens elkanderen, als twee Gelieven arm in arm, mij te tarten; gelijk mijne Zuster naderhand insgelijks deed, toen zij mijn Thomas à Kempis kwam leenen.

Ik sloeg mijne handen en oogen om hoog! Ik kan aan *deze* behandeling geen naam geeven; zeide ik! Het *einde* zo onwaarschijnlijk te bereiken door *middelen* zo laag! Ik weete wel, van *wien* dit alles kooft! Hij, die 'er mijn Oom Harlowe toe krijgen konde om het zijne daaraan toe te brengen, en bewerken dat de overige van mijne vrienden daarin genoeg namen, moet het vermogen hebben om alles tegen mij bij hen te doen.

Mijne Moeij zeide mij weder, dat praaten en beschuldigen, nu ik de verwagtinge gegeven had, niets zouden te beduiden hebben. Zij hoopte, dat ik iedereen niet zou toonen, dat zij te voorbarig geweest waaren met hunne opvattingen van mijne begeerte om hun allen te wille te zijn. Zij kon mij verzekeren, dat het erger met mij worden zoude, zo ik *nu* te rug trad, dan of ik nooit aan de hand gekoomen ware.

*Aan de hand gekoomen, Madam! Hoe kunt
gij*

gij zeggen, dat ik ben *aan de hand gekoomen*? Wel, dit is een strik die mij gespannen is! Een bedroefde laage valstrik! Vergeef mij, Madam, ik zegge niet, dat gij 'er de hand in hebt. —

Maar zeg mij, mijne allerlieefste Moeij, Wil mijne Moeder niet tegenwoordig zijn bij deeze gevreesde Bijeenkoomst? Wil zij mij zo veel gunst niet bewijzen? Al waare het maar om eenigen schik te geeven —

Schik te geeven, mijn lief, viel zij 'er tusschen in — uwe Moeder, en uw Oom Harlowe zouden om de geheele wereld bij deeze gelegenheid niet willen tegenwoordig zijn —

O Madam, hoe kunnen zij dan mijne toestemminge tot deeze Bijeenkoomst aanzien, als of ik daarmede *aan de hand kwam*!

Mijne Moeij was niet wel te vreden over deeze regttreffende zet. Juffer Klaartje, zeide zij, daar is geen doen met u te hebben. Het zou gelukkig zijn voor u, en voor elk onzer, dat gij met uwe gehoorzaamheid zo vaardig waart, als met uw vernuft. Ik zal u verlaaren —

Niet in toorn, hoope ik, Madam, viel ik 'er tusschen in — Alles wat ik bedoelde, was maar aan te merken, dat de zamenkoomst mogt afloopen zo zij wil, en zo als zij *moet* afloopen; dat *niemand* in zijne verwagtinge daaromtrent bedroogen kan worden.

O Juffer! gij schijnt een zeer onverzettelijk jong mensch te zijn. De Hr. Solmes zal hier op uwen gestelden tijd weezen. En gedenk nogmaai, dat van den aanstaenden namiddag de vrede van uwe geheele familie, en uw eigen geluk afhangt.

En dit zeggende, haastede zij zig naar beneden.

Hier zal ik ophouden. Op welke wijze, of wanneer ik de pen weder zal opvatten, ben ik niet in staat om te gissen, veel min te bepaalen. Ik ben boven maate ongerust en gemelijk! — Geen goed nieuws van uwe Moeder, naar ik onderstelle! — Ik zal het mij dus verre kwijt maaken, uit vreeze voor het ergste.

Vaarwel, mijne beste, of liever, mijne *eenige* Vriendin!

CL. HARLOWE.

XXXIII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
HOWE.

Dingsdag avond; en vervolgd door den Nagt.

Wel, mijne waarde, ik ben nog hier, en in leeven! Maar hoe lang ik of hier, of in leeven zijn zal, kan ik niet zeggen. Ik hebbe ongemeen veel te schrijven; en misschien zal ik daartoe weinig tijd hebben. Niettemin moet ik u vertellen, hoe de stoute Lijs mij weder ontstelde, wanneer zij met de boodschap van deezen Solmes boven kwam; alshoon ik te vooren, gelijk gij u uit mijnen voorigen wel zult erinneren, al zo gesteld was

was, dat ik geen nieuwe bijkoomende ontzettin-
gen noodig had.

Juffer! Juffer! Juffer! riep zij, zo schielijk
als zij kon spreken, met haare armen wijd uitge-
spreid, en alle haare vingers van een, en opge-
stoken, belieft het u naar beneden te koomen in
uwe eigene zaal? — Daar zijn ze alle, verze-
kere ik u, in volle *vergaderinge!* — En daar
is de Hr. Solmes, zo mooi als een Lord, met ee-
ne charmante witte peruik, een fijn overhemd en
lobben met kant, een rok verciert met silver, en
een kamifool van passémenten over einde staende!
—— Heel fraaij, geloof mij! —— Nooit
zag't gij zulk eene veranderinge! —— Och,
Juffer, haar hoofd schuddende, het is jammer dat
gij zo veel tegen hem gezegd hebt! —— Dog
gij weet 'er u, niettegenstaende dat alles, wel uit-
te redden! —— Ik hoope maar, dat het niet
te laat zal zijn! ——

Onbescheid! zeide ik —— Wierd u be-
volen met zo veel verbaasdheid boven te koomen?
—— En ik kreeg mijn waaijer, en bewaaide
mijzelve.

Zegen mij! zeide zij, hoe ras wordt deeze
mooije jonge Lady's *verbaasdheid* aangejaagd! —
Ik dagt niet om u te verstooren of te verschrikken,
zeker. ——

Alle zijn zij daar, zegt gij? —— Wie noemt
gij alle? ——

Wel, Juffer, haare flinkerhand geopend uit-
houdende, en met een zwier, en stout gezigt van
ter zijde, die telkens aanrakende met den voor-
sten vinger van de andere, bij ieder persoon dien

zij meldde, Daar is uw Papa! — Daar is uwe Mama! — Daar is uw Oom Harlowe! — Daar is uw Oom Antony! — Uwe Moeij Hervey! — *Mijne* jonge Lady! — En mijn jonge Heer! — En de Hr. Solmes, met de houdinge van een groot Hoveling, opstaende, om dat hij uw naam noemde: — Juffer Lysje, zeide hij [en toen boog zig de aap van een meid, en streek den voet agteruit, al zo misselijk, naar mijne onderstellinge, als de persoon deed, dien zij poogde na te aapen] Gelief mijnen nederigen dienst te presenteeren aan de Juffer, en haar te zeggen, dat ik op haare bevelen wagte.

Was dit niet eene booze meid? Ik beefde zo, dat ik nauwlijks slaen konde. Ik was spijtig genoeg om te zeggen, dat haare jonge Juffrouw, onderstelde ik, haar geboden had zig in deezer voege aan te stellen, op dat zij mij door den schrik onbekwaam mogt maaken om mij zo bezadigd te gedraagen, dat ik het medelijden van mijn Oom jegens mij verwerven mogt.

Hoe brengt gij uzelve over stuur, zeide het baldaadig schepzel! — Koom, lieve Madam, mijn waaijer opneemende, dien ik had neergelegd, en mij al waaijende daarmede naderende, zal ik —

Weg hier met uwe onbescheidenheid! — Dog zegt gij, dat *alle* mijne vrienden beneden bij hem zijn? En stae ik voor hen *allen* te *verschijnen*?

Ik kan niet zeggen, of zij zullen blijven, als gij koomt. Mij dunkt zij scheenen beweeginge te maaken, toen de Hr. Solmes mij zijne ordres gaf. — Dog

— Dog wat antwoord zal ik den Jonker brengen?

Zeg, dat ik niet kan koomen! — Maar evenwel als het over is, dan is 't over! — Zeg, dat ik mij zal vervoegen — dat ik hem zien — Dat ik terstond zal koomen — Zeg wat gij wilt; het scheelt mij niet wat — Maar geef mij mijn waaijer, en haal mij een glas water —

Zij ging heen, en ik bewaaide mij den geheelen tijd; want ik was zo heet als vuur, en bremde, en worstelde met mijzelve zo veel ik konde; en toen zij weder kwam, dronk ik mijn water; en geen hoope voor tegenwoordig vindende van een geruster hart, zond ik haar naar beneden, en volgde haar hals over hoofd; zo beevende, dat, had ik mij niet gehaast, ik twijffele of ik wel in 't geheel beneden zou hebben kunnen koomen. — O mijne waarde, wat een arm, lijdelijk werktuig is het lighaam, wanneer de geest ongesteld is!

Daar zijn twee deuren in *mijne* zaal, gelijk ik ze plegt te noemen. Zo als ik de eene intrad, spoedden mij Vrienden zig ter andere uit. Ik zag even de japon van mijne Zuster, die het laatst weg sloop. Mijn Oom Antonij ging met hen uit; dog vertoefde niet lang, gelijk gij hooren zult. En zij bleeven alle in de naastgelege zaal, welke alleen door eene houtene schurtinge van de andere is afgescheiden. Mij heugt, dat zij beide in een waaren: Dog zij wierden ten gevalle van ons dogters van een gescheiden, op dat ieder haar bezoek daarin naar haar believen mogt ontvangen.

De Hr. Solmes naderde mij, zo dra ik bin-

nen trad, zig buigende tot den grond, met eene zichtbaare ontsteltenis in ieder trek van zijn gelaat. Na een half-dozijn in den hals gesmoorde Madams, — Was het hem leed — Het moeide hem zeer — Het was zijn ongeluk — En daar hield hij stil, voor dien tijd niet bekwaam zijnde om een zin vol uit te spreken.

Dit gaf mij een weinig meer vrijmoedigheid. Blóheid in eenen vijand verwekt kloekheid in ons zelve — Dat zie ik nu duidelijk — Evenwel is misschien, in den grond, de dus gemaakte held of heldin een grooter bloodaart dan de ander.

Ik keerde mij van hem af, en plaatste mij op een der stoelen ter zijde van den haard, mij zelve bewaaijende. Ik hebbe mij zedert te binnen gebragt, dat ik zeer spijtig moet gekeeken hebben. Konde ik eenige *gedagten* van den man gehad hebben, ik zou mijzelve dieswegens hebben veragt. Dog wat kan 'er gezegd worden in het geval van eenen zo volkoomen hartgrondigen afkeer?

Hij bremde vijf of zes maalen, gelijk ik te vooren gedaen had, en deeze bragten een gezeg voort — Dat ik zijne ontsteltenis wel moest zien. Dit gezeg bragt nog twee of drie meer voort. Ik geloove, dat mijne Moeij zijne leermeesteres geweest was; Want het was zijn ontzag, zijn eerbied voor eene zo voortreffelijke Lady [verzekere ik u!] En hij hoopte — hij hoopte — driemaal hoopte hij, voor dat hij mij zeide wat — Op het laaft kwam het 'er uit, dat ik te edelmoedig was (Edelmoedigheid, zeide hij, was mijn character) om hem te

te veragten wegens zulke — wegens zulke — wegens zulke — *egte* tekens van zijne Liefde.

Ik zie inderdaad, dat gij eenigzins ontsteld zijt, mijn Heer; en dit geeft mij hoope, dat schoon ik gedwongen ben, gelijk ik het noemen mag, om in deeze Bijeenkoomst te bewilligen, dezelve van gelukkiger uitwerkzelen mag gevolgd worden, dan ik daaruit gevreesd had.

Met bremmen had hij nu meer couragie gekreegen.

Gij kondt u niet verbeelden, Madam, dat eenig schepzel zo blind zou zijn voor uwe verdiensten, en zo weinig van dezelve bewoogen, dat hij den voorstand en goedkeuringe zou verwaarloozen, met welke uwe waardige familie hem vereert, terwijl hem nog eenige hoope wierd gegeven, dat hij ten eenigen dage, door zijne aanhoudende vlijt en ijver, uwe gunst mogt verwagten.

Ik bezeffe maar al te wel, mijn Heer, dat het op den voorstand en goedkeuringe is, waarvan gij meldt, dat gij zulk eene hoope bouwt. Het is anders onmogelijk, dat een man, die zijn *eigen* geluk eenigzins in agt neemt, zou volharden tegen zulke verklaaringen, als ik gegeven hebbe, en mij verplicht agte te geeven, om u zo wel als mijzelve regt te doen.

Hij had veele voorbeelden gezien, zeide hij mij, en van nog meer gehoord, waarin de Lady's al zo afkeerig hadden gescheenen, en zig egter laten beweegen, deeze door reden van medelijken, geene door overreedinge van haare vrienden, om van gedagten te veranderen; en die na-

derhand zeer gelukkig waaren geweest: En hij hoopte dat het hier ook zo mogt uitvallen.

Ik kan niet begrijpen, mijn Heer, dat men in een stuk van zo veel aangelegenheid als dit, malkanderen honig moet om den mond strijken: Egter is het mij leed, dat ik gehouden ben mijn hart zo regt uit te spreken, als ik gae doen. — Gij moet dan weten, mijn Heer, dat ik onoverwinnelijke tegenwerpingen hebbe tegen uw aanzoek. Ik hebbe dezelve openlijk verklaard met eenen ernst, die, geloove ik, zonder voorbeeld is: En waarom? — Dewijl ik geloove, dat het zonder voorbeeld is, dat eenig jong mensch, in zulke omstandigheden als ik ben, ooit zo behandeld wierd, als ik om uwentwille behandeld ben.

Het is te hoopen, Madam, dat men uwe toestemminge mettertijd verwerven zal — *Dat* is te hoopen; en ik zal een elendig man zijn, zo het niet geschieden kan.

Beter waare het, mijn Heer, met uw verlos, dat gij alleen elendig zijt, dan dat gij twee elendig maakt.

Mogelijk, Madam, hebt gij eenige dingen tot mijn nadeel gehoord. Niemand is zonder vijanden. Eijlieve laat mij weten, *wat* gij gehoord hebt, en ik wil of mijne fouten bekennen en verbeteren; of ik zal u overtuigen, dat ik snoodlijk *beklad* ben: En eens, verstaë ik, dat gij mij iets hoordet zeggen, 't welk u aanstoot gaf: Onverhoeds, misschien; dog niets anders dan 't geen mijne hoogagtinge toonde, en dat ik zou volstandig zijn zo lang ik eenige hoope konde hebben.

Ik

Ik hebbe inderdaad veel dingen tot uw nadeel gehoord: — En het was wel verre van dat ik genoeg zou gehad hebben, in 't geen ik u uit den mond hoorde vallen: Dog also ik niets met u te maaken had, en nooit kon hebben, had ik mij het een nog het ander niet aan te trekken.

Het is mij leed, Madam, dat ik dit hoore. Ik ben verzekerd, dat gij mij van geen fout zoudt spreken, die ik niet gewillig zou zijn om in mijzelve te verbeteren.

Verbeter dan *deez*e fout, mijn Heer — Begeer niet dat een jong mensch gedwongen worde in het gewigtigst stuk van haar leeven, uit beweegredenen, die zij veragt; en ten behoeve van een persoon, voor welken zij geen agtinge kan hebben: Eene die, volgens haar eigen regt, genoeg heeft om zig boven alle uwe aanbiedingen te verheffen, en een gemoed, 't welk niets meer vereischt dan zij *beeft*, om zig wel vergenoegd en gelukkig te maaken.

Ik zie niet, Madam, hoe gij zoudt gelukkig zijn, zo ik al mijn aanzoek staakte: Want —

Dat raakt u niet, mijn Heer, viel ik 'er tuschen in: Trek gij uwen eisch maar in: En zo men goed vindt eenen anderen man ter mijner kwellinge op te stooven, de schuld zal niet voor uwe rekeninge koomen. Gij zult geregtigd zijn tot mijne dankbaarheid; en gantschlijk van harten zal ik u danken.

Hij hield wat stil, en scheen een weinig verlegen: En ik stond hem nog sterker en persoonlijker proeven van mijne openhartigheid te geeven; wanneer mijn Oom Antonij binnen kwam.

Zo

Zo, Nigt, zo! — Dus staatlijk te ziten als eene Koningin, die Gehoor geeft! *trotstijk* Gehoor geeft! — Mijn Heer Solmes, hoe staet gij dus onderdaanig? — Waarom dus beschroomd, man? Ik hoope u op een gemeenzaamer voet met malkanderen te zien eer wij scheiden.

Ik stond op, zo dra hij binnen trad — en naderde hem met eene gebogene knie: Laat mij toe, mijn Heer, mijn eerbewijs te betoonen aan mijnen Oom; welken ik in zo langen tijd niet gezien hebbe! — Laat mij toe mijn Heer, dat ik om uwe gunst en medelijden smeeke.

Gij zult elks gunst hebben, Nigt, als gij weet hoe gij ze verdienen moet.

Zo ik dezelve ooit verdiende, verdiene ik ze nu. — Ik ben hard behandeld — Ik hebbe voorlagen gedaen, die behoorden te zijn aangenomen, en hoedanige men niet van mij *geefsch* zoude hebben. Wat hebbe ik gedaen, dat ik dus schandelijk gebannen en opgeslooten zijn moet? Dat het mij niet vergund mag worden eenige vrije keuze te hebben in een stuk, 't welk mijn tegenwoordig en toekoomend geluk betreft? —

Juffer Klaartje, antwoordde mijn Oom, gij hebt tot hieraantoe uw wil gehad in alles; en dit maakt dat de wil uwer Ouderen u zo lastig valt.

Mijn wil, mijn Heer! Gelief mij te vergunnen dat ik vraage, Wat mijn wil tot nu toe anders was, dan mijns Vaders wil, en de wil van U, en van mijn Oom Harlowe? — Hebbe ik niet mijnen roem gesteld in te gehoorzaamen en te believen? — Nooit verzogt ik om eene gunst, of ik ging eerst zitten overweegen, of het *betaamelijk* waa-

waare dat ze mij wierd toegestaen. En nu, om mijne gehoorzaamheid te toonen, hebbe ik niet aangeboden om Ongehuwd te leeven? Hebbe ik niet aangeboden mij zelve te ontdoen van mijns Grootvaders weldaadigheid, en mij zelve op de goedheid van mijn Vader te verlaaten; die mij ook zou mogen onttrokken worden, zo ik hem onge- noegen mogt geeven? Waarom, waarde goede Heer, moet ik ongelukkig gemaakt worden in een stuk, dat mijn geluk zo zeer betreft.

Uws Grootvaders Goed begeert men niet van u. Men wil niet hebben, dat gij een ongehuwd leeven leidt. Gij weet *onze* beweegredenen, en wij giffen naar de *uwe*. En ik moet u zeggen, hoe zeer wij u ook beminnen, wij zouden veel eer verkiezen om u naar het graf te volgen, dan dat de *uwe* zouden plaatze grijpen.

Ik wil mij verbinden om nooit eenigen man te trouwen, buiten mijns Vaders toestemminge, en de *uwe* mijn Heer, en die van iedereen. Heb- be ik u ooit reden gegeven, om aan mijn woord te twijffelen? — En hierop wil ik den plegtig- sten Eed doen, dien mij zal worden voorgehou- den —

Dat is de huwelijks-eed, viel hij 'er tusschen in, met eene forse stem — En aan deezen Heer. — Het zal, het zal geschieden, Nigt Klaartje! — En hoe meer gij 'er u tegen stelt, te erger zal het voor u zijn.

Dit, en wel in 't bijzijn van den man, die daarop moed scheen te grijpen, maakte mijne drift grootlijks gaende.

Dan zult gij mij *inderdaad*, mijn Heer, eer
naar

naar het graf volgen. — Ik wil den wreedsten dood ondergaen — Ik wil zelf toestemmen om te gaen in den naaren grafkelder mijner voorouderen, en dien boven mijn hoofd laten toemerkelen, liever dan mijne toestemminge te geeven om voor mijn gantsche leeven elendig te zijn. En, mijn Hr. Solmes, mij tot hem wendende, geef gij wel agt op hetgeen ik zegge: *Deezen of welken dood ook*, wil ik eer ondergaen [Dat zal schielijk over weezen] dan de uwe, en voor *altoos* ongelukkig te zijn.

Mijn Oom was hierover in eene verschrikkelijke woede. Hij nam den Hr. Solmes bij de hand, zo getroffen als de man scheen te zijn, en trok hem ter zijden af naar het venster — Ontstel u niet, mijn Hr. Solmes, neem u *dit* niet zo zeer ter harten. Wij weten, en hij sloeg eenen droevigen eed uit, wat de vrouwluij al niet zeggen in haar toorn: De wind is niet onstuimiger, nog veranderlijker; en daarop vloekte hij weder. — Zo het u der moeite waard dunkt, naar zulk eene ondankbaare kleuter als deeze te wagten, ik wil 'er voor instaan, dat zij zal *omloopen*; ik wil 'er voor instaan, dat zij wel zal *moeten*. En ten derdenmaale zwoer hij daarop geweldig.

Toen naar mij toekomende (ik had mij, door mijne heftigheid zeer van mijn stel geraakt zijnde, op de verste vensterbank geworpen) als of hij mij zou geslagen hebben; zijn aangezigt geweldig in beweeginge, zijne vuisten geslooten, en de tanden op malkanderen — Ja, Ja, Ja, schreeuwde de arme heer, Nigt Klaartje, gij zult, gij zult, gij zult des Hren. Solmes vrouw zijn; wij wil-

willen 't zien dat het zal geschieden; en binnen
deeze eene week ten langsten. — En toen
bevestigde hij het ten vierden maale. — Arme
Heer! hoe zwoer hij!

Het is mij leed, mijn Heer, zeide ik, u in
zulk eene drift te zien. Dit alles, bezeffe ik maar
al te wel, is te wijten aan mijns Broeders opstoo-
kinge, die zelve niet die proeve van gehoorzaam-
heid zou willen geeven, welke men van mij zoekt
te verkrijgen. Het is best voor mij dat ik heen
gae. Ik zal uwe drift maar verder gaende maa-
ken, vreeze ik: Want schoon ik u gaarn zou
willen gehoorzaamen, zo ik konde, Dit egter is
een stuk dat vast bij mij beslooten is; en ik kan
zelf niet eens *wenschen* om het te boven te koo-
men.

Hoe kon ik nalaaten deeze sterke verklaarin-
gen te doen, daar de man 'er bij was?

Ik stond ter deure uit te gaen, welke ik was
ingekoomen; terwijl de heeren de een op den an-
der keeken, als of zij malkanderen raadpleegden
wat zij doen moesten, en of zij mij moesten ver-
pligten om te blijven, of gaen laten; en wien
moest ik toen aan de deur ontmoeten, dan mijn
Broeder, die alles had gehoord wat 'er gebeurd
was!

Hij kwam zo onverwagt bij mij opstuiven,
dat ik 'er van verzet stond. Hij kreeg mij bij de
hand, en greep die met geweld: Keer weder,
fraaije Juffer, zeide hij; keer weder, zo het u ge-
lieft. Gij zult nog niet *bemetsfeld* worden. —

Uw *opstookende* Broeder zal u daarvoor bewaaren!

— O gij gevallen Engel, zeide hij, mijn in
mijn

mijn neergeslagen aangezicht loerende — zulk eene zoetheid hier? — en *daar* zulk eene hardnekkigheid, mij op de hals kloppende — O gij regt vroumensch — Schoon nog zo jong! — Dog gij zult uwen schurk niet hebben: Gedenk 'er aan; met eene luide luisteringe, als of hij fatsoenlijk onfatsoenlijk wilde zijn in 't bijwezen van den man. Gij zult verlost worden, en deeze braave heer, zijne stem verheffende, zal zo goed zijn om u te verlossen van het verderf — en naderhand zult gij hem zegenen, of reden hebben om hem te zegenen, voor zijne *goedertierenheid*; dat was het woord van den onmenschlijken Broeder.

Hij had mij den Hr. Solmes te gemoet geleid; wiens hand hij nam, terwijl hij de mijne vast hield. Zie daar, mijn Heer, zeide hij, neem de hand van de weerspannige Dogter: Ik geeve ze u nu: Zij zal de gift binnen eene week tijds bekrachtigen; of zij zal nog Vader, Moeder, nog Oomen hebben, om zig op te beroemen.

Ik rukte mijne hand weg.

Hoe nu, Juffer! —

Wel hoe nu, mijn Heer! — Wat regt hebt *Gij* van bewind over mijne hand? — Zo gij al alle andere regeert, mij zult gij niet regeeren; bijzonderlijk in een stuk, dat mijzelve zo onmiddelijk betreft, en waarmede gij niets te maaken hebt, nog ooit zult hebben.

Ik wilde mijne hand van hem los gerukt hebben; maar hij hield dezelve te vast.

Laat mij gaen, mijn Heer! — Waarom worde ik dus behandeld? — Gij hebt voor;
 wijf-

Wijffele ik niet, met uw onmenschlijk knijpen, mij te kwetzen, gelijk gij doet: Dog ik vraage nog eens, Waarom is 't dat ik dus van U moet behandeld worden?

Hij slingerde mijne hand met eene draaij van zig weg, zo dat mijne schouder zelf zeer deed. Ik weende, en hield mijne andere hand op het pijnelijk lid.

De Hr. Solmes beschuldigde hem. Zo deed ook mijn Oom.

Hij had geen geduld, zeide hij, jegens zulk eene verkeerde kleuter; als hij dagt aan mijne smaadredenen tegen hem, voor dat hij binnen kwam. Hij had mij alleen de hand weerom gegeven, welke ik niet verdiend had, dat hij aanraakte. Het was maar een van mijne loopjes dat ik voorgaf pijn te hebben.

De Hr. Solmes zeide, Hij wilde liever van alle zijne hoopes op mij afzien, dan dat ik onheusch zou behandeld worden: en hij ondernam om voor mij te spreken bij hen beide; en wendde zig buigende tot mij, als of hij mijne goedkeuringe verzogt van zijne bemiddeling.

Bemoey u niet, mijn Hr. Solmes, zeide ik, met mij te bewaaren voor de geweldenaarj van mijnen Broeder. Ik kan niet wenschen eenige verpligtinge schuldig te zijn aan eenen man, welks onedelmoedige aanhoudinge de gelegenheid geeft tot *die* geweldenaarj, en tot alle oneere en lijden welk ik draage.

Hoe edelmoedig is 't in u, mijn Hr. Solmes, zeide mijn Broeder, zo goedertieren uwe voorpraak te verleenen aan zulken onbeweegelijken

geeft. Ik smeek u, om in uwe vrijerij te volharderen! — *Vrijerij* noemde het de onnatuurlijke Broeder! — Om den wil van onze geheele familie, en om *baarenwille* ook, zo gij haar lief hebt, blijf volftandig! Laaten wij haar bewaaren, zo het mogelijk is, dat zij zigzelve niet in 't verderf brenge. Beschouw haar perfoon! [En hij staarde op mij, van het hoofd tot de voeten, naar mij wijzende, als hij zig tot den Hr. Solmes keerde] Denk aan haare fraaije hoedanigheden! — Al de wereld belijdt dezelve, en wij alle roemden daarop tot nu toe. Zij is waardig om haar te behouden; ten na twee of drie kampslagen meer, zal ze de uwe zijn, en, ik verzekere u op mijn woord, zij zal uw geduld wel beloonen. Spreek derhalven niet van uwe hoope op te geeven, om een weinig zotte klagten. Zij heeft eene trotse staatsie aangenomen, welke zij niet weet hoe zij overeenkomstig met het *vrouwlijk* fatsoen zal afleggen. Gij hebt alleen haaren hoogmoed en haare hardnekkigheid te keer te gaen: En maak 'er staat op, binnen een veertien dagen zult gij zo gelukkig een man zijn, als 'er een getrouwd man weezen kan.

Gij hebt mij wel hooren zeggen, mijne waarde, dat mijn Broeder altoos de vrijheid heeft genooten van smaadlijk van onze Sexe, en van het Huwelijk te spreken! — Hij zou het niet doen, zo hij niet dagt, dat zulks *Geeftig* waare! — Even als de arme Hr. Wyerley, en andere, die wij beide kennen, verwaaten spotten met de Schriftuure; en wel alle om te toonen, dat zij zig diezelve verderflijke bekwaamheid aanmaati-

eigen, en op dat men denke, dat zij te wijs zijn om godsdienst te bezitten.

De Hr. Solmes zeide, met zeer veel deffigheid en zelf-vergenogdheid, Dat hij alles wilde verdraagen, om mijne familie te *verpligten*, en mij te *behouden*: En hij twijfelde niet van overvloedig beloond te zullen worden, zo hij maar zo gelukkig kon zijn van ten laatsten eens te slaagen.

Mijn Hr. Solmes, zeide ik, indien gij eenige agt geeft op uw eigen geluk (Het *mijne* kooft bij u niet in aanmerkinge: Gij hebt geen edelmoedigheid genoeg, om *betzelve* eenig deel in uw ontwerp te geeven) gae niet verder voort in uwe *vrijerij*, gelijk mijn Broeder het noemt. Het is niet meer dan *regt* dat ik u zegge, dat ik mijn hart zo verre zelf niet hebbe kunnen brengen, om aan u te *denken*, zonder de uiterste afkeuringe, *voor* dat ik zo behandeld wierd als men gedaen heeft: En kunt gij denken, dat ik zulk eene slaavin, zulk eene *armhartige* slaavin ben, dat ik door de gewelddadige behandeling, die mij is aangedaen, tot veranderinge van gedagten zou kunnen gebragt worden?

En gij, mijn Heer, mij wendende tot mijnen Broeder, zo gij denkt dat *zagtmoedigheid* altoos een teken is van *gedweeheid*; en dat 'er geen *grootmoedigheid* zonder een *oplopend geraas* is; beken dan eenmaal uwe misvattinge: Want van nu voortaan zult gij reden hebben om te oordeelen, dat eene edelmoedige ziel niet te dwingen is; en dat ———

Niet meer, zeide de heerschezugtige karel, ik waarschuwe u; zijne handen en oogen ophesfende?

fende. Daarop zig keerende tot mijn Oom, Hoort gij 't wel, mijn Heer? Dit is uwe voormaals schuldlooze Nigt! Dit is uwe gunstling!

De Hr. Solmes keek, als of hij niet wist wat hij van de zaak zou maaken; en waare ik bij hem alleen gelaaten, ik zag duidelijk, dat ik ligt genoeg van hem had kunnen ontslagen raaken.

Mijn Oom kwam naar mij toe, mij ook in 't aangezicht, en van daar tot mijne voeten ziende: En is het mogelijk, dat *gij* dit zijn kunt? Dat al dit geweld van *u* kan koomen, Juffer Klaartje?

Ja, dat *is* mogelijk, mijn Heer ——— En ik zal de vrijheid neemen van te zeggen, dat deeze heftigheid van mijnen kant maar het natuurelijk gevolg is van de behandeling, die mij is aangedaen, en van de ruwheid, waarmede ik, zelf in uwe tegenwoordigheid, bejegend worde van eenen Broeder, die geen meer regt heeft om mij te beheerschen, dan ik hebbe om hem te beheerschen.

Deeze behandeling, Nigt Klaartje, geschiedde niet, dan na dat alle andere middelen met u beproefd waaren.

Beproefd! tot welken einde, mijn Heer? — Vordere ik iets meer, dan enkel vrijheid van weigeren? Gij moogt, mijn Heer [mij keerende tot den Hr. Solmes] *misschien* moogt gij te *meer* bewoogen worden om dus onedelmoedig te volhardden, dewijl de behandeling die mij om uwentwille bejegend is, en die gij zelve mij van mijnen Broeder hebt zien aandoen, u toonen mooge wat ik *kan* verdraagen, waare het mijn ongelukkig noodlot om ooit de uwe te worden.

Heer, Madam, riep Solmes uit [zig den ge-
hee-

heelen tijd in twintig verschillende bogten wringende, terwijl mijn Broeder en mijn Oom zig zeggenden, en alleen met hunne oogen, en bewegende trekken tot elkanderen spraken; Heer, Madam] wat eene draaij is dit!

Eene regtmaatige draaij, mijn Heer, viel ik 'er tusschen in: Want hij, die zien kan dat eene persoon, welke hij voorgeeft hoog te waardeeren, dus behandeld wordt, en hetzelfde goedkeuren, moet wel bekwaam zijn om zelve haar dus te behandelen. En dat *gij* het goedkeurt, blijkt klaar uit uwe openlijk verklaarde aanhoudinge, daar *gij* weet dat ik opgeslooten, gebannen, en schamperlijk behandeld worde, ten einde op dat men mij doe toestemmen om iets te zijn, 't welk ik nooit *kan zijn*. ——— En dit wel, moet ik u zeggen, gelijk ik anderen dikwijls gezegd hebbe, niet uit beweegredenen van hardnekkigheid, maar van afkeer.

Verschoon mij, mijn Heer, mij tot mijn Oom keerende ——— Aan u, als mijns Vaders Broeder, ben ik onderdaanigheid schuldig. Ik smeek *u* om vergiffenis, dat ik u niet kan gehoorzaamen: Maar wat mijn *Broeder* belangt, hij is *maar* mijn Broeder; hij zal mij niet dwingen: En [mij wendende tot den ontaarten vent ——— Vent zal ik hem noemen] trek vrij uwe winkbrauwen t'zamen, en frons uw voorhoofd zo veel *gij* wilt, Ik vraage u, Zoudt *gij* wel, in mijn geval, dat alles willen opofferen, wat ik bereid ben op te offeren, om de gunst van allen te verwerven? Zo niet, wat regt hebt *gij* dan om mij dus te behandelen;

en te wege te brengen, dat ik zo behandeld worde, als men mij nu zo lang gedaen heeft?

Ik had mij nu bij deezen tijd in eene groote ontsteltenis gebragt. Zij zweegen stil, en scheenen uit hun gezigt wel met elkanderen eens te willen spreken, zomwijlen (ook geweldiglijk ontsteld) heen en weer wandelende. Ik ging zitten, mijzelve bewaaijende (bij geval, tegen over den spiegel) en ik kon bemerken dat de eene kleur mij aan en de ander afgang; en mijn hart zeer beklemd gevoelende, en vreezende voor bezwijminge, belde ik.

Lijs kwam binnen. Ik eischte een glas water, en dronk het uit: Dog niemand bemoeide zig met mij. Ik hoorde mijn Broeder de woorden, Loopjes! Vrouwlijke loopjes! tegen Solmes zeggen; welke ik onderstelle dat, te gelijk met den schroom dat hij niet welkoom zijn zoude, *hem* te rugge hielden. Anders kon ik zien dat de man was aangedaen. En (nog vreezende dat ik zou bezwijmen) stond ik op, en Lijsjes arm vattende, Laate ik mij aan u houden, Lijsje, zeide ik: Laate ik hier van daan gaen. En ik begaf mij met beevende voeten naar de deur, wanneer ik mij omkeerde, en nijgde voor mijn Oom — Met uw verlof, mijn Heer, zeide ik, dat ik heen gae.

Waar gaet gij heen, Nigt? zeide mijn Oom: Wij hebben nog niet met u gedaen. Ik belaste u om niet weg te gaen. De Hr. Solmes heeft u iets te openbaaren, waarover gij verbaasd zult zijn — En gij *zult* het hooren.

Alleen, mijn Heer, gae ik, met uw verlof, eenige minuten in de open lugt. Ik zal wederkoo-

koomen, als gij het gebiedt. Ik wil alles hooren, wat ik hooren moet; op dat ik 'er *Nu en voor* *Altoos* af moge raaken ——— Gij wilt wel met mij gaen, Lijsje?

En, zonder verder verbod, begaf ik mij in den tuin; en daar op de eerste zitbank nedervallende, en Lijsjes schorteldoek over mijn aangezicht werpende, terwijl ik tegen haare zijde leunde, en mijne handen tusschen de haare hield, liet ik eene geweldige buij van droefheid, of drift, of van beide, los bersten; 't welk mijn hart, zo als het scheen, voor bezwijken bewaarde; want ik gevoelde onmiddelijk verligtinge.

Ik hebbe u reeds staaltjes gegeven van *Juffr.* Lijsjes onbescheidenheid. Ik zal u derhalven niet meer lastig vallen: Want, niet tegenstaende deeze mijne droefheid, gebruikte de slons groote vrijpostigheid tegen mij, na dat zij zag dat ik een weinig bekoomen was, en terwijl ik verder in den tuin op wandelde; zo verre dat ik genoodzaakt was haar te doen stilzwijgen door een volstrekt verbod van een woord meer tegen mij te spreken; en toen droop zij stuursch en gemelijk agter mij heen.

Het was bijna een uur voor dat ik weder binnen ontboden wierd. De boode was mijne Nigt Dorothea Hervey, die met een oog van medelijken en agtinge (want Juffer Hervey beminde mij altoos, en noemde zig mijne leerling, gelijk gij weet) mij berigtede, dat men mijne tegenwoordigheid vereischte.

Lijs verliet ons.

Wie gebiedt dat ik binnen koome, Juffer?

zeide ik ——— Hebt gij geen traanen gestort, mijn lief?

Wie kan haare traanen binnen houden? zeide zij.

Waarom, wat is 'er, Nigt Doortje? ——— Niemand, zekerlijk, heeft reden om te weenen in deeze familie, dan ik!

Ja, *ik* ook, Madam, zeide zij, om dat ik u liefhebbe.

Ik kuste haar: En is het om mijnentwille, mijne zoete Nigt, dat gij traanen stortedt? ——— Nooit verkoelde de Liefde tusschen ons: Maar zeg mij, wat heeft men dog voor met mij te doen, dat gij deeze vriendlijke blijk van medelijden jegens mij betoont?

Gij moet niets laten blijken van 't geen ik u vertelle, zeide het lief meisje: Dog mijne Mama heeft ook met mij over u geweend; maar durfde het niemand laten zien: O mijne Doortje, zeide mijne Mama, nooit was zulk eene ingewortelde kwaadaartigheid in eenen man, dan in uwen Neef Jakob Harlowe. Zij zullen den bloem en het cieraad hunner familie vernielen.

Hoe zo, Juffer Doortje? ——— Verklaarde zij zig niet verder? ——— Hoe zo, mijn lief?

Ja, zeide zij; De Hr. Solmes zou van zijne begeerte naar u hebben afgezien; want hij zeide, dat gij hem haatedt, en dat 'er geen hoope op was; en uwe Mama zag gaarn, dat hij zulks deed; en dat men u op uw woord vattede, van den Hr. Lovelace te laten loopen, en Ongehuwd te leven: Mijne Mama was daar ook voor; want zij hoorden alles, wat tusschen u, en Oom Antonij,

en Neef Jakob voorviel; zeggende, dat men onmogelijk kon denken om u tot het neemen van den Hr. Solmes over te haalen. Oom Harlowe scheen van gelijke gedagten te zijn; ten minsten, zegt mijne Mama, dat hij 'er niets tegen sprak. Maar uw Papa was onbeweegelijk, en wierd daarover toornig op uwe Mama en de mijne: En hierop schooten uw Broeder, uwe Zuster, en mijn Oom Antonij toe, en dedden het toneel geheel veranderen. Kortom, zij zegt, dat den Hr. Solmes groote beloften gedaen zijn: Hij bekende, dat gij de schoonste jonge Lady in Engeland waart, en hij wilde wel te vreedem zijn met maar weinig bemind te worden, zo hij, na het trouwen, uw Hart *niet* kon winnen, om de eere te mogen hebben van u de zijne te noemen, al waare het maar voor een jaar — In het volgende, onderstelle ik, zoude hij u wel door hartzeer van kant helpen — Want hij is een wreedaartig man, daar ben ik van verzekerd.

Mijne vrienden mogen mij van hartzeer doen sterven, Nigt Doortje; maar de Hr. Solmes zal het nooit in zijne magt hebben om dat te doen.

Dat weete ik niet, Juffer: Het zal al gelukkig voor u zijn, zo gij hem kunt ontkoomen, naar dat ik kan bespeuren; want mijne Mama zegt, dat zij het nu alle eens zijn, buiten haar; en zij wordt gedrongen om stil te zwijgen, zo verwoed stellen uw Papa en Broeder zig beide aan.

Ik ben het te boven van mij aan mijnen Broeder te bekreunen, Nigt Doortje: Hij is *maar* mijn Broeder. Dog mijnen Vader ben ik onder-

daanigheid en gehoorzaamheid schuldig, indien ik hem kan te wille zijn.

Wij zijn gereed om veel op te hebben met iemand, die onze partij trekt, wanneer wij onderdrukt of geplaagd worden. Ik beminde mijne Nigt Dorothe altoos; dog nu drong zij zig nog tienmaal meer in mijne gunst in, door haar liefstellig medelijden jegens mij. Ik vraagde, wat zij doen zou, zo zij in mijn geval waare?

Zonder zig te bedenken antwoordde zij, Van stonden aan den Hr. Lovelace neemen, en haar eigen Goed aanvaarden, zo zij mij waare; en daar zou dan wel een einde van koomen — En de Hr. Lovelace, zeide zij, was een fraaij heer; — De Hr. Solmes was niet waardig om *zijne schoenen te gespen*.

Juffer Hervey vertelde mij verder, dat men haare Moeder verzogt had naar mij toe te gaen, en mij in te haalen; dog zij verschoonde zig daarvan. Alle mijne vrienden, zeide zij, zo zij geloofde, dat over mij te regt zouden zitten.

Ik wenschte wel, dat het zo geweest waare. Maar, gelijk men mij naderhand berigt heeft, nog mijn Vader nog mijne Moeder betrouwden het zig om mij te zien: De een, zo 't schijnt, wegens drift; mijne Moeder, uit oorzaake van tenderheid.

Wij traden nu in huis. De Juffer vergezelde mij tot in de zaal, en verliet mij toen, als eene verweezene, naar mij dagt.

Niemand was daar. Ik ging zitten, en had tijd om te weenen; mijne gedagten latende gaen over hergeen mijne Nigt Dorothe mij gezegd had.

Zij

Zij waaren alle in de naastgelegene zaal van mijne Zuster: Want ik hoorde eene verwarde verminginge van stemmen, zommige luider dan andere, welke, de mededoogender toonen smoor- den.

Vrouwelijke toonen, konde ik onderschei- den, dat de gesmoorde waaren. O mijne waarde! wat eene onbermhartige Sexe is de andere! Daar zij kinders zijn van dezelve Ouderen, hoe kwa- men zij dog aan hunne wreedheid? — Krij- gen zij die door reizen? Krijgen zij ze door met elkanderen te verkeeren? — Of hoe krijgen zij ze? — Mijne Zuster egter is ook al zo ontaart van hart als eenige van hen: Dog mo- gelijk is dit ook al geen uitzonderinge: Want zo wel ten aanzien van haar weezen, als van haaren geest, heeft men haar voor managtig gehouden. Zij heeft dan misschien eene ziel van de *andere* Sexe in een lighaam van de *onze*. — En dus zal ik, om de eere van *onze eigene* op te houden in toekomende over ieder vrouw oordee- len, die de ruwer zeden der mannen navolgen- de, te werk gaet op eene wijze, welke de teder- heid haarer eigene Sexe niet betaamt.

Vergeef het mij, mijne waarde vriendin, dat ik met deeze aanmerkingen dus tusschen mijn Ver- haal inbreeke. Moest ik mijne vertellinge schie- lijk vervolgen, zonder bedenkinge, zonder aan- merkingen te maaken, ik geloove dat ik bezwaa- relijk in staat zou zijn, om mij regt bij mijn ver- stand te houden: Nademaal heftigheid en drift dan altoos de overhand zouden hebben; maar nu ik

den-

denke terwijl ik schrijve, bedare ik, en de be-
roerte van mijnen geest gaet leggen.

Ik geloove dat ik boven een quartier uurs het
genot had van mijne eigene troostlooze overpein-
zingen, voor dat eenig mensch bij mij binnen
kwam; want zij scheenen ijverig in redenuisselin-
ge te zijn. Mijne Moeij kwam eerst eens in kijken;
O mijn lief, zeide zij, zijt gij daar? en zij ging
haastig weder heen om hen daarvan te verwitti-
gen.

En toen (gelijk men was overeengekoomen,
onderstelle ik) kwam mijn Oom Antonij binnen,
den Hr. Solmes opschikkende met de woorden,
Laat ik u binnen geleiden, mijn waarde Vriend,
hem bij de hand houdende, terwijl de nieuwge-
vormde Pronker hem met scheeve treden volgde,
dog meer als op de koorde, om zo te spreken,
voetje voor voetje, om zijnen geleider niet op de
hielen te treden. Verschoon mij, mijne waarde,
in deeze schijnbaare lugtigheid; dog die wij niet
beminnen, koomen ons in alles onbehaagelijk
voor.

Ik stond op. Mijn Oom keek zeer stuursch.
— Ga zitten! Ga zitten, meisje, zeide hij — En
een stoel naar mij toe trekkende, plaatste hij zijnen
waarden vriend daarop, of hij wilde of niet, ik
mijne plaatze genomen hebbende. En mijn Oom
ging aan den anderen kant van mij zitten.

Wel Nigt, mij bij de hand neemende, wij
zullen u zeer weinig meer te zeggen hebben, dan
wij reeds hebben gezegd, ten aanzien van het on-
derwerp, dat u zo onsmakelijk is — Ten
zij gij, trouwens, de zaak beter overwogen hebt

— En laate ik eerst hooren , of gij dat ge-
daen hebt?

De zaak vereifcht geen overweeginge , mijn
Heer.

Zeer wel , zeer wel , *Madam!* zeide mijn
Oom , zijne handen der mijne onttrekkende: Kon-
de ik dit ooit van u gedagt hebben?

Om Gods wil , allerlieffte *Madam* , zeide de
Hr. Solmes , zijne handen zamenvouwende —
En daar hield hij ftill.

Om Gods wil , *wat* , mijn Heer? —
Hoe koomen Gods wil , en uw wil , bidde ik u ,
dog dezelve te zijn?

Dit ftopte hem den mond. Mijn Oom kon
niet meer dan toornig zijn ; en dat was hij voor-
heen al.

Wel , wel , wel , mijn Hr. Solmes , zeide
mijn Oom , niet meer te smeeken. Gij hebt geen
floutmoedigheid genoeg om de gunft van eene
juffrouw te verwagten.

Het behaagde hem toen mij te kennen te
geeven , wat al groote dingen hij had voorgeno-
men voor mij te doen ; en dat het meer om *mij-*
nentwille was , na dat hij uit de Indien was weer-
om gekoomen , dan om den wil van iemand *an-*
ders der familie , dat hij beslooten had Ongehuwd
te leeven. — Maar nu , dit was het slot van
zijne reden , dat de verkeerde Kleuter alle die
groote dingen veragt , welke ik voormaals al zo
zeer genegen was , als het in mijne magt is , voor
haar te doen , wil ik van maatregels veranderen.

Ik zeide hem , dat ik hem ten opregtften be-
dankte voor alle zijne vriendlijke oogmerken je-
gens

gens mij: Dog ik was gereed om van alle verwagtinge op eenige *andere* van zijne gunsten af te staen, dan een vriendlijk gezigt, en vriendlijke woorden.

Hij keek rondom zig deezen en geenen weg. De Hr. Solmes keek erbermelijk bij de neus neder.

Dog zij beide stilzwijgende, voegde ik 'er bij; Het was mij leed, dat ik maar al te veel reden had om iets zeer hard te zeggen, gelijk men het mogelijk zou agten; hierin bestaende, Dat indien het hem maar behaagde mijn Broeder en Zuster te overtuigen, dat hij volstrektlijk vast beslooten had om zijne edelmoedige voorneemens te mijwaards te veranderen, het mij mogelijk eene beter behandelinge van beide zoude te wege brengen, dan ik anders waarschijnlijk stond te ontvangen.

Mijn Oom was heel zeer misnoegd. Dog hij had geen gelegenheid om zijn misnoegen uit te drukken, gelijk hij zig daartoe scheen te bereiden; want mijn Broeder kwam in eene ongemee- ne gramschap binnen stuiven; en wierp mij verscheidene vuile scheldnaamen naar het hoofd. Dat zijne aanslagen tegen mij hem tot hieraantoe zo wel gelukt waaren, deed hem alle paalen van ordentlijkheid zelf te buiten springen.

Was dit mijne spijtige duidinge? vraagde hij
 — Was dit de draaij, die ik gaf aan zijne broederlijke zorge, en zijne bekommeringe voor mij, om te verhoeden dat ik mijzelve niet in 't verderf bragt?

Dat *is* 't, ja dat *is* 't, zeide ik: Ik weete
 langs

langs geen anderen weg reden te geeven van uw gedrag zedert eenigen tijd jegens mij gehouden: En voor uwe tronij, herhaale ik mijn verzoek aan mijnen Oom, en zal het aan mijnen anderen Oom doen, als het mij maar zal vrijstaen hem te zien, dat zij alle hunne gunst willen besteeden aan U, en aan mijne Zuster; en mij alleen gelukkig maaken (Dit is alles, waarom ik wensche! —) met hun vriendlijk gezigt, en vriendlijke woorden.

Hoe staarden zij alle op malkanderen! —
Dog konde ik wel minder vierkant zeggen waar het op stond, in des mans bijweezen?

En wat belangt *uwe* zorg en bekommeringe voor mij, mijn Heer, mij tot mijnen Broeder keerende; nog eens, die begeere ik niet. Gij zijt mijn Broeder *maar*. Mijn Vader en Moeder zijn, God dank, beide in leeven; en al waare dit zo *niet*, gij hebt mij overvloedige reden gegeven om te zeggen, dat gij wel de laatste man zoudt zijn, welke ik zou wenschen dat zig met mij bekommerde.

Hoe, Nigt! Koomt dan een Broeder, een *eenige* Broeder, zo weinig bij u in aanmerkinge, als daar dit op uit koomt? En moet hij geen zorg draagen voor zijns Zusters eere, en voor de eere der Familie?

Mijne eere, mijn Heer! — Ik begeere niets van zijne zorge daaromtrent! Nooit was die in gevaar, voor dat hij zig onverzogt daarmede bekommerde! — Vergeef het mij, mijn Heer — Dog als mijn Broeder weet hoe hij als een Broeder moet handelen, of zig als een
braaf

braaf Heer gedraagen, dan mag hij verdienen meer bij mij in aanmerkinge te koomen, dan het nu voor mij mogelijk is om te denken dat hij doet.

Ik dagt mijn Broeder zou mij hierover geklopt hebben: Maar mijn Oom stond tusschen ons beiden.

Vinnige Kleuter, noemde hij mij evenwel — Wie, zeide hij, zou dit van haar gedagt hebben?

Daarop wierd den Hr. Solmes gezegd, dat ik onwaardig was, dat hij meer werks van mij maakte.

Dog de Hr. Solmes nam het stuk ijverig voor mij op: Hij kon niet verdraagen, zeide hij, dat ik zo ruw behandeld wierd.

En hij weerde zig bij deeze gelegenheid zo wakker, en zijn ijver wierd van mijnen Broeder zo geduldig opgenomen, dat ik agterdocht begon te krijgen, dat het een opgestemd werk was om te maaken, dat ik mij aan hem verplicht agtede; en dat dit misschien wel een van de einden mogt zijn, waartoe men op de Bijeenkomst gedrongen had.

Het vermoeden van deeze laage konstenaarij, hoe vinnig ik voorheen ook geagt wierd, deed mij alle geduld nog meer verliezen; en als mijn Oom en mijn Broeder zijne edelmoedigheid weder preezen, en zijne treffelijke vergeldinge van goed voor kwaad, Gij zijt een gelukkig man, mijn Hr. Solmes, zeide ik, dat gij zo *gemaklijk* verplichtingen kunt opleggen aan eene geheele familie, uitgenomen aan eene ondankbare persoon in dezelve, welke gij het *meest* schijnt te bedoelen om te verplichten; dog die door uwe gunst ongelukkig gemaakt zijnde, aan u geen bescherminge begeert

schuldigd te zijn voor de geweldenaarij van eenen Broeder.

Toen was ik een onheusch, een ondankbaar, een onwaardig schepzel.

Ik bekenne het al te zamen — Alles, alles wat gij mij kunt noemen, of van mij denken, Broeder, bekenne ik. Ik bekenne mijne onwaardigheid ten aanzien van deezen Heer. Op uw woord geloove ik zijne uitstekende verdienste, welke ik nog gelegenheid nog genegenheid hebbe om te onderzoeken — Zij kan misschien al zo groot zijn als uwe eigene — Maar nogthans kan ik hem niet danken voor zijne tusschenspraak: Want wie ziet niet, mijnen Oom aanzierende, dat hij hiermede zig bij iedereen verdienste oplegt ten mijnen koste?

Daarop mij wendende tot mijnen Broeder, welken verbaasdheid over mijnen ijver seheen den mond gestopt te hebben, Ik moet ook de gunst erkennen, mijn Heer, van *uwe* meer dan overvloedige zorg voor mij. Dog ik ontslae u daarvan; ten minsten, terwijl ik zo gelukkig ben van nog nader en waarder maagschap te hebben. Gij hebt mij geen reden gegeven, om beter gedagten te hebben van *uwe* voorzigtigheid, dan van mijne *eigene*. Ik ben van *U* onafhankelijk, mijn Heer; schoon ik zodanig nooit begeere te zijn van mijnen Vader: En schoon ik om het goed gevoelen van mijne Oomen wensche, dit is 't *Ables* wat ik van hen verlange: En dit zegge ik nogmaals, mijn Heer, om *U en mijne Zuster gerust te stellen*.

Van stonden aan genoegzaam kwam Lijs bin-

H. Deel

X

nen,

nen, met groote haast, mij zo spijtig aanziende, als of zij mijne *Zuster* waare: Mijn Heer, zeide zij tegen mijn Broeder, uw Vader begeert u op dit oogenblik aan de deur te spreken.

Hij ging naar die, welke uitgaet naar de Zaal van mijne *Zuster*; en dit vonnis hoorde ik uitdonderen uit den mond van eenen, wien ik alle eerbiedigheid verschuldigd was: Zoon Jakob, laat de Weerspannige op dit oogenblik naar mijns Broeders worden weggevoerd ——— Op dit oogenblik terstond ——— Zij zal geen een uur meer onder mijn dak blijven!

Ik beefde; Het was of ik door den grond zou zinken. Nogthans, niet wetende wat ik deed of zeide, vloog ik naar de deur, en wilde dezelve geopend hebben: Maar mijn Broeder trok die toe, en hield ze bij de kruk vast ——— O mijn Papa! ——— mijn lieve Papa! zeide ik, op mijne knieën vallende, aan de deur ——— laat uw Kind dog toe tot uwe tegenwoordigheid! ——— Laat mij maar mijne zaak bepleiten voor uwe voeten! ——— O verstoot dus uwe bedroefde Dogter niet!

Mijn Oom hield zijne neusdoek aan zijne oogen: De Hr. Solmes zette nog een droeviger trom, dan hij te vooren had. Maar mijns Broeders marmeren hart was ongeraakt.

Ik wil niet opstaen van mijne knieën, voer ik voort, zonder te worden toegelaaten. ——— Aan deeze deur smeek ik daarom! ——— O laat die de deur van genade zijn! en open mij dezelve, bidde ik u, eerwaardige Heer! ——— Maar deeze eene, deeze eene reize maar! al zoudt gij dezelve naderhand voor altoos voor mij sluiten!

Men

Men tragtde de deur van binnen te openen; waarop mijn Broeder de kruk schielijk los liet; en alzo ik tegen dezelve aandrukte, (den geheelen tijd op mijn knieën blijvende leggen) viel ik plat op mijn aangezigt in de andere zaal; hoewel zonder mij te beschaadigen. Dog zij waären allé weg geweeken, uitgenomen Lijsje, die ik onderstelle dat diegeen was, welke de deur getragt had te openen. Zij hielp mij op; en toen ik op mijne voeten stond, keek ik dat vertrek in 't ronde, en daar niemand ziende, ging ik weder in het ander, op haar leunende; en toen viel ik neder op den stoel, waarop ik te vooren gezeten had; en mijne oogen liepen over, tot mijne groote verligtinge: Terwijl mijn Oom Antonij, mijn Broeder, en de Hr. Solmes mij verlieten, en naar mijne andere nabestaenden gingen.

Wat 'er tusschen hen omging, weete ik niet: Dog tegen dat ik taamelijk weder tot mijzelve was gekoomen, kwam mijn Broeder binnen, met eene stijfgezette en trotse donkerheid in zijn gezigt — Uw Vader en Moeder beveelen u, u aanstonds gereed te maaken om te gaen naar uw Oom Antonij's. Gij behoeft u niet te bekommeren, over 't geen gij zult medeneemen. Gij kunt Lijs uwe sleutels geeven — Krijg ze, Lijs, zo het verkeerd schepzel ze bij zig heeft, en breng ze haare Moeder. Die zal wel bezorgen, dat u alles nagezonden wordt, wat gij zult van nooden hebben — Dog het zal u niet vergund worden hier een nagt meer in huis te blijven.

Ik verkieze mijne sleutels niet te geeven aan iemand, behalven aan mijne Moeder, en wel in

haare eigene handen. Gij ziet, hoe zeer ik ontsteld ben. Het mag mij mijn leeven kosten, zo ik zo schielijk worde weggevoerd. Ik verzoeke, dat men mij uitstel geeve tot aanstaenden maandag ten minsten.

Dat zal u niet vergund worden. Dus maak u gereed tot deezen avond nog. En geef uwe sleutels over. Geef ze *mij*, Juffer. Ik zal ze uwe Moeder brengen.

Excuseer mij, Broeder. Dat zal ik niet doen.

Dat moet gij doen. Hebt gij iets 't welk gij vreeft dat van uwe Moeder gezien zal worden?

Neen, zo men mij toestaet bij haar te zijn.

Ik zal het dan dus overbrengen.

Hij ging uit.

Toen kwam Juffer Doortje Hervey binnen: Het is mij leed, Madam, dat ik de boodschap brenge — Dog uwe Mama eischt dat gij alle de sleutels zendt van uw kabinet, boekkas, en laaden.

Zeg mijne Moeder, dat ik ze op haar bevel overgeeeve: Zeg haar, dat ik met mijne Moeder geen bedingst maake: Dog zo zij niets vinde, dat zij zal afkeuren, smecke ik dat zij mij wil toestaen, hier een weinig dagen langer te vertoeven: — Zie eens mijne Doortje [de lieve meid van droefheid snikkende], zie eens, of uwe minzaamheid dat niet voor mij kan verwerven.

Zij weende nog meer, en zeide, Het is bedroefd, de zaaken dus verre gedreeven te zien.

Zij nam de sleutels, en sloeg haare armen om mij heen; en smeekte mij om verschooninge wegens haare boodschap; en zou meer gezegd hebben,

den; maar Lijsjes tegenwoordigheid schrikte haar af, zag ik.

Toon mij geen medelijden, mijne waarde, zeide ik. Het zal u als eene misdaad worden toegerekend. Gij ziet wie 'er bij is.

De onbeschaamde flons lachte schamperlijk: Dat de eene jonge Lady zig over de andere ontfermt in zaaken van deezen aart, belooft in de jongste heel veel goeds, moet ik zeggen.

Ik gebood haar uit mijne tegenwoordigheid te gaen.

Dat wou zij zeer gaarn doen, zeide zij, moest zij niet op ordre van mijne Moeder bij mij blijven.

Het bleek wel haast waarom zij bleef; want als ik ondernam om de trap op te gaen naar mijne kamer, toen mijne Nigt met de sleutels van mij ging, zeide zij mij, dat haar bevoolen was (tot haar zeer groot leedweezen, moest zij bekennen) mij te verzoeken, dat ik tegenwoordig niet naar boven ging.

Zulk een stout schepzel, als zij, zeide ik haar, zou mij dat niet beletten.

Zij trok aanstonds aan de schel, en mijn Broeder kwam binnen, aan de deur mij te ontmoet.

Te rug, te rug, Juffer ——— Nog niet naar boven.

Ik ging weder in, en op de vensterbank nedervallende, weende bitterlijk.

Zal ik u ook de bijzonderheden melden van eene belachelijk spijtige zamenpraak, die tusschen mijn Broeder en mij gehouden wierd, in den tijd

dat hij (met Lijs) op zijn post stond om mij in de zaal te houden, terwijl mijn kabinetje doorzocht wierd? — Dog ik denke dat ik het niet doen wil. Daar kan geen goeds uit koomen.

Ik verzogt verscheidene maalen, terwijl hij daar bleef, verlof te mogen hebben om naar mijne kamer te gaen; dog het wierd geweigerd. Het doorzoeken, onderstelle ik, was nog niet gedaen.

Bella was eene van die daarin gebruikt wierden. Zij konden geen nauwkeuriger doorsnuffelster krijgen. Hoe gelukkig was het, dat het hun miste.

Dog toen mijne Zuster de papieren van het *loos schepzel* niet kon vinden, moest ik nog een ander bezoek van den Hr. Solmes uitstaen — wordende nu voorgegaen van mijne Moeij Hervey, zeer tegen haaren zin, dat konde ik zien; vergezeld van mijn Oom Antonij, om haar standvastig te houden, onderstelle ik.

Dog een weinig vaak hebbende (want het is nu al over Tweeën in den morgen), zal ik in mijne kleederen wat gaen leggen, om de zagte trek in te volgen, zo zij zig wil laten involgen.

Drie uren, Woensdag's Morgens.

Ik kon niet slaapen. — Ik lag slegts een halfuur tusschen slaapen en waaken.

Mijne Moeij Hervey kwam mij dus aan boord — O mijn lieve kind, wat moeijelijkheden geeft gij al aan uwe Ouderen, en aan iedereen!

— Ik ben verwonderd over u!

Het

Het is mij leed, Madam.

U leed, kind! — *Waarom* dan zo hardnekkig? — Koom, ga zitten, mijn lief. Ik zal naast u zitten gaen, mij bij de hand neemende.

Mijn Oom plaatste den Hr. Solmes aan mijne andere zijde: Zigzelven tegen mij over, bijna digt aan mij. Was ik toen niet fraaij bezet, mijne waarde?

Uw Broeder, kind, zeide mijne Moeij, is al te driftig. — Zijn ijver voor *uw* welzijn zet hem een weinig al te heftig aan.

Dat is waar, zeide mijn Oom: Dog hiervan niet meer. Wij zouden nu gaarn zien of zagter middelen wat op u konden uitwerken — Schoon daarvan, trouwens, te vooren al de proef genomen is.

Ik vraagde mijne Moeij, Of het noodzaaklijk waare, dat Die Heer 'er moest tegenwoordig zijn?

Daar is redē voor, zeide mijne Moeij, gelijk gij zo straks zult hooren. Dog ik moet u, eerst, zeggen, dat uwe Moeder, denkende Dat gij een weinig te gramstoorig van uwen Broeder behandeld waart, mij verzogt om eens te beproeven, wat 'er met zagter middelen te doen waare aan eenen zo edelmoedigen geest, hoedanig wij den uwen plegten te agten.

Niets kan 'er aan gedaen worden, Madam, moet ik de vrijheid neemen om te zeggen, indien het aanzoek van deezen Heer het oogmerk zij.

Zij keek mijn Oom aan, die op zijne lip beet; en zij keek den Hr. Solmes aan, die zijne kaaken

wreef; en haar hoofd schuddende, Goed, lief schepzel, zeide zij, wees dog bezadigd. Laat ik u vraagen, Of 'er iets aan te doen geweest zou zijn, indien men u zagter behandeld had, dan gij schijnt te denken dat geschied is?

Neen, Madam, ik kan niet zeggen dat 'er iets aan zou te doen geweest zijn, ten voordeele van deezen heer. Gij weet, Madam, gij weet, mijn Heer, tegen mijnen Oom, dat ik altoos mijn roem gesteld hebbe in mijne opregtheid: En ik had inderdaad voormaals het geluk van daarover geroemd te worden.

Mijn Oom trok den Hr. Solmes ter zijden af. Ik hoorde hem luisterende zeggen, Zij moet, zij zal, nog de uwe zijn. — Wij zullen eens zien, wie het winnen zal, de Ouders, of het Kind, de Oomen, of de Nigt. Ik twijfele niet, of ik zal beschouwen dat dit alles is te boven gekoomen, en hooren dat 'er menige vrolijke boert over deeze hooggaende ijhoofdigheid gemaakt wordt.

Ik was tot in mijn hart verdrietig.

Schoon wij het niet kunnen ontdekken, ging hij voort, wij *giffen* nogthans wel, wie haar tot dit weerbarstig gedrag aanzet. Het is haar niet van natuure eigen, man. Nog zoude ik mij zo veel met haar bemoeijen, wist ik niet, dat hetgeen ik zegge waaragtig is, en dat ik voor hebbe groote dingen voor haar te doen.

Ik zal van uur tot uur bidden om dien gelukkigen tijd, luisterde de Hr. Solmes aan hem al zo hoorbaar. Ik zal nooit de gedagtenis verlevendigen van hetgeen mij nu zo smertelijk valt.

Evenwel, Nigt, moet ik u zeggen, zeide mijne

mijne Moeij , dat het zenden van uwe sleutels , zonder eenige bedingst te maaken , datgeen voor u heeft uitgewerkt , 't welk niets anders kon gedaen hebben. Dat , en het niet vinden van iets , dat hun eenige ongerustheid kon geeven , te gelijk met des Hren. Solmes tusschenspraak —

O Madam , laate ik dog geen verpligtinge hebben aan den Hr. Solmes. Ik kan die niet betaalen , dan met mijne *dankzegginge* ; en met *die* alleen op voorwaarde , dat hij van zijne pooginge afftae. Mijner *dankzegginge* , mijn Heer , [mij tot hem keerende] zo 'er eenige menschlijkheid in uw hart kan wonen , zo gij eenige agtinge voor mij hebt om mij *zelve* , verzoeke ik u , dat gij u zelve waardig maakt! — Ik verzoeke u , doe het dog! —

O Madam , riep hij uit , geloof , geloof , geloof mij , het is onmogelijk. Terwijl gij ongehuwd zijt , *zal* ik hoope hebben. Terwijl die hoope ondersteund wordt van zo veele braave vrienden , *moet* ik aanhouden. Ik moet *ben* niet veragten , Madam , om dat gij *mij* veragt.

Ik antwoordde hem alleen met een blik ; dog het was van eene diepe versmaadinge , en mij van hem afwendende — Dog welke gunst , Madam [tegen mijne Moeij] heeft de blijk van onderdaanigheid door u gemeld , mij te wege gebragt?

Uwe Moeder en de Hr. Solmes , antwoordde mijne Moeij , hebben verworven , dat uw verzoek om hier tot aanstaenden Maandag te blijven , zal worden ingewilligd , indien gij belooven wilt van dan gewillig heen te gaen.

Laat ik maar de keuze hebben omtrent die
X §
gee?

geenen, die mij bezoeken zullen, en ik zal naar mijns Ooms huis vertrekken met vermaak.

Wel, Nigt, zeide mijne Moeij, ik vinde, dat wij dit onderwerp daar moeten laten. Wij willen nu eens tot een ander overgaen, 't welk onze uiterste aandagt zal verdienen. Het zal u de reden geeven, waarom des Hren. Solmes tegenwoordigheid vereischt wordt —

Ja, zeide mijn Oom, en u ook toonen, wat soort van een man een zeker persoon is. Eij lieve, mijn Hr. Solmes, vereer ons, in de eerste plaatze, met den Brief, dien gij ontvingt van uwen naamloozen vriend.

Ik zal, mijn Heer. En hij haalde eene Briefven-tas uit, en daar een Brief uitkrijgende, Hij is geschreeven ten antwoord op eenen aan den persoon gezonden. Het opschrift is, *Aan Rogier Solmes, Schildkn.* Dus begint hij, *Wel-Edel Heer* —

Met uw verlof, mijn Heer, zeide ik: Wat is dog het oogmerk, bidde ik, van mij deezen Brief voor te leezen?

Om u te doen weten op hoe snooden man gij geagt wordt uw hart gesteld te hebben, zeide mijn Oom, zo luisterende dat het wel te hooren was.

Indien men vermoedt, mijn Heer, dat ik mijn hart op iemand anders gesteld hebbe, waarom heeft de Hr. Solmes zig dan verder eenige moeite omtrent mij te geeven?

Hoor alleen, Nigt, zeide mijne Moeij; Hoor alleen wat de Hr. Solmes te leezen en aan u te zeggen heeft over dit stuk.

Indien het den Hr. Solmes, Madam, zal believen te verklaren, dat hij hiermede geen oogmerk zoekt, geen einde bedoelt voor zigzelve, wil ik alles hooren wat hij leezen zal. Dog indien het tegendeel waar zij, moet gij mij toelstaen te zeggen, Dat het bij mij een groot deel zal verminderen van het gewigt van alles, wat hij zal voor den dag brengen.

Hoor het maar leezen, Nigt, zeide mijne Moeij ———

Hoor het leezen, zeide mijn Oom. Gij zijt zo gereed om het op te neemen voor ———

Voor iedereen, mijn Heer, die zonder naam beschuldigd wordt, en uit beweegredenen van eigen belang.

Hij begon te leezen; en daar scheen een hevige last van beschuldigingen te zijn in dezen Brief tegen den armen misdaadigen: Dog ik stuitte het leezen daarvan, en zeide, Het zal *mijne* schuld niet zijn, indien deeze gesmaadigde man mij zo onverschillig niet zij, dan iemand dien ik nooit zag. Zo hij tegenwoordig anders is, het welk ik nog bekenne, nog ontkenne, zo kooft het voort uit de wonderlijke wegen die men inslaet om zulks voor te koomen. Laat dog eene zaak hem en mij niet vereenigen, en wij zullen nooit vereenigd worden. Zo mijne aanbiedinge om Ongehuwd te leeven, worde aangenomen, zal hij niet meer bij mij gelden dan *deeze* heer.

Stil ——— Ga voort, mijn Heer Solmes —
Hoor het uit, Nigt, was mijns Ooms geroep.

Tot welken einde dog, mijn Heer? zeide ik
—— Heeft de Heer Solmes hierin geen oogmerk?

En

En daarenboven, kan, 'er van den Hr. Lovelace wel iets ergers gezegd worden, dan ik van hem voor eenige maanden geleeden al hebbe hooren zeggen?

Dog dit, zeide mijn Oom, en hetgeen de Hr. Solmes u nog buiten dat vertellen kan, levert het *volkoomenst bewijs* uit —

Wierd dan de ongelukkige man te vooren zo vrij in zijn character aangerast, *zonder volkoomen bewijs*? Ik verzoeke u, mijn Heer, geef mij niet een *al te goed* gevoelen van den Hr. Lovelace; gelijk ik zou *kunnen* krijgen, als 'er zo veel moeite genomen wordt om hem schuldig te maaken, van eenen, die zijne verbeteringe daarmede niet bedoelt; nog om eenig goed te doen, indien ik mij vermeeten mag in dit geval dus te spreken, aan eenig mensch buiten hemzelve.

Ik zie duidelijk, kleuter, zeide mijn Oom, uwe vooringenomenheid, uwe malle vooringenomenheid, voor den persoon van een zedeloos karel.

Waarlijk, mijn lief, zeide mijne Moeij, gij wettigt maar al te veel alle onze bekommelingen. Wonderbaar! dat een jong mensch van eere en deugd dus agtinge hebbe voor een man van een geheel tegenstrijdig character!

Waarde Madam, besluit niet te haastig tegen mij. Ik geloove dat de Hr. Lovelace wel verre is van zo goed te zijn, als hij behoort te weezen: Dog indien het bijzonder leeven van ieder mensch zou worden nagevorscht van *volk*, die *met vooroordeel ingenomen*, en daartoe zijn aangesteld, weete ik niet wiens goede naam veilig zou zijn. Ik beminne een deugdzaam character, al zo zeer

in eenen man, als in eene vrouw. Ik agte het alzo noodig, en al zo lofwaardig in den een als in de andere. En indien ik aan mijzelve gelaaten wicrd, zoude ik een persoon van zulken character waardeeren boven de Koninglijke waardigheid zonder hetzelve.

Wel dan, zeide mijn Oom ———

Met uw verlof, mijn Heer ——— Dog ik durve zeggen, dat veele dergeenen, die de berispinge ontkoomen zijn, geen lof verdiend hebben.

Geef mij verder vrijheid van aan te merken, Dat de Hr. Solmes zelve mogelijk niet volstrekt zonder gebreken is. Nooit hoorde ik van zijne deugden. Van zommige ondeugden hebbe ik wel gehoord ——— Verschoon mij, mijn Hr. Solmes, dat ik het u in 't aangezigt zegge ———

De text aangaende het *werpen van den eersten steen* verschaft eene uitmuntende les.

Hij keek voor zig neer; dog zweeg stil.

De Hr. Lovelace mag ondeugden hebben, die *gij* niet hebt. Gij moogt andere hebben, die *hij* niet heeft ——— Ik zegge dit niet om hem te verdedigen, of om u te beschuldigen. Niemand is kwaad, niemand is goed, in *allen* opzichte. De Hr. Lovelace, bij voorbeeld, wordt gezegd onverzoenelijk te zijn, en mijne vrienden te haaten: Dat doet mij geen grooter agtinge voor hem hebben: Maar geef mij verlof om te zeggen, Dat *zij* hem al zo zeer haaten. De Hr. Solmes heeft insgelijks zijne partijdigheden; en wel zeer *sterke*, en die tegen zijne *eigene bloedverwanten*; 't welk ik niet vinde dat des anderen gebrek is; want hij leeft wel met de *zijne* ——— Nogthans kan hij al zo slegte
heb

hebben: — Erger, vergeef het mij, kan hij niet hebben, naar mijn gering gevoelen: Want wat moet dog de man zijn, die *zijn eigen vleesch haat*?

Gij weet niet, Madam;

Gij weet niet, Nigt;

Gij weet niet, Klaartje;

} Alle in eenen adem.

Het kan zijn, dat ik des Hren. Solmes redenen niet weete, die ik ook niet begeere te weeten: Zulks *raakt* mij niet: Dog de Wereld, zelf het onpartijdig gedeelte daarvan, beschuldigt hem. Indien de Wereld onbillijk, of ligtvaardig oordeelt in 't geval van den *eenen* man, waarom kan ze het ook niet in dat des *anderen*? Dat is alles wat ik daarmede bedoele. Nog kan 'er een grooter teken zijn van gebrek aan verdienste, dan dat iemand zoekt het character van eenen anderen om verre te werpen, om zijn eigen op te haalen.

Des armen mans gelaat was deezen gantschen tijd van beschaamdheid overdekt, als verdraaid, en geheel scheef, nog mond nog neus in 't midden daarvan staende. Hij keek als of hij op het punt stond van te huilen: En waare hij in staat geweest om medelijden te hebben met mij, ik zou zekerlijk hebben getragt om medelijden met hem te hebben.

Zij keeken alle drie stilzwijgende malkanderen aan.

Mijne Moeij, zag ik (ten minsten dagt ik zo) keek als of zij wel gaarn gewild had, dat zij haare goedkeuringe had mogen blijken laten van hetgeen ik zeide. Zij misprees mij maar staauwtjes, toen zij sprak, dat ik niet hoorde, wat de Hr.

Sol

Solmes te zeggen had. Hij zelve scheen 'er nu niet heel sterk op gesteld te zijn om gehoord te worden. Mijn Oom zeide, Dat 'er tegen mij niet te praaten was. En ik zoude de beide heeren volstrekt den mond gestopt hebben, waare mijn Broeder niet weder tot hun bijstand ingekoomen.

Deeze was de wonderlijke aanspraak, die hij bij zijne inkomst deed, terwijl zijne oogen van toorn vlamden; Deeze klappende kleuter heeft u allen stom gepraat, merke ik. Houd evenwel aan, mijn Hr. Solmes. Geen woord heeft zij gesproken, of ik hebbe het gehoord: En ik weete nu geen ander middel om met haar te vereffenen, dan dat gij, na datze de uwe is, haar gevoel doet hebben van uwe magt, gelijk zij u nu doet hebben van haaren schamperen hoon.

Foeij, Cousin Harlowe! zeide mijne Moeij
 ——— Konde ik ooit gedagt hebben, dat een
Broeder dit tegen een jong heer zou zeggen, van
 zijne *Zuster*?

Ik moet u zeggen, Madam, zeide hij, dat gij de weerspannige moed geeft. Gij zelve schijnt de vermetelheid van haare Sexe in haar maar al te veel te begunstigen; anders durfde zij haaren Oom den mond dus niet gestopt hebben door smaaderenen tegen hem; nog geweigerd hebben eenen heer te hooren haar berigt te geeven van het gevaar, hetwelk zij loopt van eenen Ligtmis, welks bescherminge, gelijk zij duidelijk heeft te kennen gegeven, zij zal te hulpe roepen tegen haare familie.

Mijnen Oom den mond gestopt, door smaaderenen tegen hem, mijn Heer! zeide ik, Hoe
 kan

kan dat zijn! Hoe *durft* gij zulk eene toepassing
Hierop maaken!

Mijne Mocij weende om zijn verwijt tegen
haar. Cousin, zeide zij, indien *Dit* de dank zij,
dien ik voor mijne moeite hebbe, dan hebbe ik
gedaen: Uw Vader zou mij dus niet behandelen —
En ik *moet* zeggen, dat de taal, die gij uitfloegt,
onbroederlijk was.

Niet meer onbroederlijk dan al het overige
van zijn gedrag tegen mij, zedert eenigen tijd,
Madam, zeide ik. Ik zie uit dit staaltje van zijne
geweldenaarije, hoe iedereen tot zijne maatregels
is overgehaald. Had ik eenige de minste vreeze
van ooit in des Hren. Solmes magt te geraaken,
zo *mogt* ik hiervan zijn aangedaen. Dog gij ziet,
mijn Heer, tegen Solmes, welk eene behandelin-
ge men noodig agt, om u in staat te stellen, dat
gij uw onedelmoedig einde moogt bereiken. Gij
ziet, hoe mijn Broeder voor u *vrijt*.

Ik betuige met al mijn ziel, Madam, geen
deel te willen hebben aan de geweldenaarij van
mijn Hr. Harlowe. Ik zal het u nooit gedagtig
zijn —

Wees maar stil, goede heer! zeide ik; ik zal
wel zorg draagen dat gij 'er nooit gelegenheid toe
zult hebben.

Wat minder vinnigheid, Klaartje, zeide mijn
Oom. Neef Jakob, gij zijt al zo veel te beschul-
digen als uwe Zuster.

Toen kwam mijne Zuster binnen. Broeder,
zeide zij, gij hielt uwe belofte niet. Men is bin-
nen al zo wel van *gedagte* dat gij te beschuldigen
zijt, als hier. Waare des Hren. Solmes edelmoe-
dig.

digheid en genegenheid tot het meisje niet zo *wel* bekend, uw zeggen zou onverschoonelijk geweest zijn. Mijn Vader begeert u te spreken; en u, Moeij; en u, Oom; en u, mijn Hr. Solmes, zo het u belieft.

Zij gingen alle vier in het naastgelegen vertrek.

Ik stond stil, als niet terstond wetende hoe ik deze tusschenkoomst van mijne Zuster moest opneemen. Dog zij liet mij niet lang in twijffel — O gij stijfhoofdig ding, zeide zij [haar toornig geldaat tegen mij uitsteekende, toen zij alle weg waaren, dog zagtes en spijtig spreekende] — Wat al moeilijkheden verschaft gij ons allen!

Gij en mijn Broeder, Bella, zeide ik, verschaft u zelve moeilijkheid; en egrer is het nog uw, nog zijn werk u met mij te bemoeijen.

Zij sloeg eenige spijtige uitdrukkingen uit; nog al met eene zagte stem, als of zij van buiten niet wilde gehoord worden; en ik dagt, dat het best waare haar te noodzaaken, zo ik konde, om haaren toon een weinig te verheffen. Zo ik *konde*, zeide ik? Het is ligt, eenen driftigen geest alle onze oogmerken omtrent denzelfven te doen beantwoorden.

Zij sloof diesvolgens op met een verheven toon: En dit bragt mijne Nigt Doortje bij ons. Juffer Harlowe, men verzoekt u te spreken.

Ik zal terstond koomen, Nigt Doortje.

Dog als zij mij weder tergde tot eene scherpeheid, welke zij niet verdraagen konde, en mij begon te schelden; kwam Doortje nog eens binnen;

H. Deef.

Y

met

met eene tweede boodschap, dat men haar be-
geerde te spreken.

Mij niet, vermoede ik, Juffer Doortje, zei-
de ik.

Het zoetaartig meisje berstede in traanen uit,
en schudde haar hoofd.

Treed voor mij in, kind, zeide Bella [mis-
noegd dat zij haar medelijden jegens mij zag heb-
ben] met uw scherp aangezigt als eene nieuwe
maan: Waarom huilt gij? Is het om uw scherp
tronijtje nog scherper te vertoonen?

Ik geloove, dat Bella ook beschuldigd wierd,
toen zij binnen kwam; want ik hoorde haar zeg-
gen, Het *creatuur* was zo tergende, dat men zig
aan zijn besluit niet kon houden.

De Hr. Solmes kwam, na eene korte wijl,
weder alleen binnen, om afscheid van mij te nee-
men: Vol van strijkades en complimenten; maar
te wel onderweezen en aangemoedigd, om mij
hoope te geeven van zijn aanzoek te staaken.
Hij smeekte mij, om hem dog geen van die straf-
heden te wijten, welker getuige hij tot zijne smer-
te geweest was. Hij verzogt mij om medelijden,
gelijk hij het noemde.

Dus stond het 'er mede, zeide hij, Dat hem
nog hoope gegeven wierd; en hoe zeer ik hem
den moed benam, had hij beslooten aan te houden,
terwijl ik ongetrouwd bleef. — En van zulke lang-
duurige en moeilijke dienstpleegingen sprak hij,
van hoedanige men nooit te vooren gehoord had.

Ik betuigde hem, op de kragtigste wijze,
waarop hij had staat te maaken.

Egter nam hij nog vast voor om volstandig te
blij-

blijven. — Zo lang ik niemands anders waare, moest hij hoopen.

Wat! zeide ik, wilt gij nog al volftandig blijven, als ik verklaare, gelijk ik nu doe, dat mijne genegenheid reeds aan een ander verknocht is? — En laat mijn Broeder daarmede zijn best doen.

Hij kende mijne deugdzaame beginzels, en aanbad mij dieswegens. Hij twijffelde niet, of het was in zijne magt mij gelukkig te maaken: En hij was verzekerd, dat het mij niet zou ontbreken aan den wil om zo te worden.

Ik verzekerde hem, dat al wierd ik naar mijns Ooms gevoerd, zulks nergens toe zou dienen; want ik wilde hem nooit zien; nog eenen regel van hem ontvangen; nog een woord ten zijnen voordeele hooren, wie ook de persoon mogt zijn, die mij van hem gewag zou maaken.

Dat was hem leed. Hij moest elendig zijn; stonde ik in dat gevoelen te blijven. Dog hij twijffelde niet, of ik zou wel van mijn Vader en Oomen bewoogen kunnen worden, om hetzelfde te veranderen —

Nooit, nooit, daar mogt hij staat op maaken.

Het was wel rijklijk waardig, dat hij geduld, en 'er de proef van nam.

Ten mijnen *kosste*? — Ter verbeurte van al mijn *geluk*, mijn Heer?

Hij hoopte, dat ik zou bewoogen worden om anders te denken.

En toen zou hij hebben uitgeweid over zijnen rijkdom, zijne huwelijks-voorwaarden, zijne genegenheid — Zweerende dat nooit man

eene vrouw beminde met zulk eene opregte hartstogt, als hij mij beminde.

Ik snoerde hem den mond, ten opzigt van het eerst gedeelte zijner reden: En op het tweede, aangaende de opregtheid zijner hartstogt, Wat is dan, mijn Heer, zeide ik, uwe Liefde jegens eene, die u moet verzekeren, dat nooit eenig jong mensch eenen man met opregter mishagen beschouwde, dan ik u beschouwe? En zeg mij eens, welke reden kunt gij dog aandringen, die deeze *waaragtige* verklaringe niet vooraf beantwoordt?

Allerliefste Madam, wat kan ik zeggen? — Op mijne knieën smeekte ik —

En de mishaagelijke vent viel op zijne knieën neder.

Laat mij dog niet te vergeefs knielen, Madam: Versinaad mij dus dog niet — En hij zettede een zeer haatelijk droevig gezigt.

Ik hebbe ook al geknield, mijn Hr. Solmes: Dikwijls hebbe ik al geknield: En ik wil wel weder knielen — Zelf voor u, mijn Hr. wil ik knielen, indien 'er zo veel verdienste in knielen steekt; mids dat gij het werktuig niet wilt zijn van mijns Broeders onverdiende vervolginge.

Indien alle dienstpleegingen, zelf ter aanbiddinge van u toe, gedurende mijn gantsche leven — Gij bidt, Madam, om genade, gij verwagt genade; en egter toont gij geen —

Moet ik wreed zijn tegen mijzelve, om u genade te betoonen? Neem mijn Capitaal, mijn Heer, met al mijn hart, nademaal gij hier in huis zulk een gunstling zijt! — Laat mij alleen *mijzel-*

zelve — Toon *gij* de genade, waarom *gij* verzoekt, aan anderen.

Zo *gij* meent aan mijne nabestaenden, Madam — hoe onwaardig *zij* ook *zijn*, alles zal gedaen worden wat *gij* zult voorschrijven.

Hoe, zou ik, mijn Heer, u ingewanden van bermhartigheid vinden, welke *gij* van natuure niet hebt? Ik *hun* geluk koopen, met de verbeurte van *mijn eigen*? Waarom ik u vraage, is genade voor mijzelve: Dat, nademaal *gij* eenig vermogen schijnt te hebben op mijne nabestaenden, *gij* hetzelfde ten mijnen behoefte wilt gebruiken. Zeg *hun*, dat *gij* ziet dat ik mijn afkeer tegen u niet kan overwinnen: Zeg *hun*, zo *gij* een wijs man zijt, dat *gij* uw eigen geluk te hoog waardeert, dan dat *gij* het zoudt waagen tegen eene zo onverzettelijke partijschap: Zeg *hun*, dat ik uwer aanbiedingen onwaardig ben: En dat *gij*, uit ontferminge over uzelve zo wel als over mij, een aanzoek niet wilt voortzetten, dat zo onmogelijk is om te worden ingewilligd.

Ik zal 'er alle gevolgen aan waagen, zeide de felle karel, opstaende, met een-gelaat 't welk over en over verbleekte, als van boosheid, zijne holle oogen vuur uitschietende, en op zijne onderste lip bijtende, om te toonen dat hij ook *manhaftig* kon zijn. Uwe haat, Madam, zal geen tegenwerpinge zijn bij mij; En ik twijffele niet, of ik zal het binnen weinige dagen in mijne magt hebben, om u te toonen — — —

Gij het in uwe magt hebben, mijn Heer —

Hij draaide 'er zig wel uit — Om u te toonen dat ik meer edelmoedigheid hebbe, dan

gij, hoe edelaartig gij ook gezegd moogt worden te zijn jegens anderen, aan mij betoont.

Des mans tronij paste wel bij zijnen toorn: Zij schijnt regt gemaakt te zijn om die drift uit te drukken.

Op dat oogenblik kwam mijn Broeder weder binnen ——— Zuster, Zuster, Zuster, zeide hij, met zijne tanden op malkanderen, speel de barse rol maar voort, die gij zo onlangs hebt aangenomen. ——— Wonderbaarlijk wel staet u dezelve. Het is evenwel maar eene korte. Dwingelandin op uwe beurt, beschuldigt gij anderen van uwe ondeugd ——— Maar verlaat haar, verlaat haar, mijn Hr. Solmes: Haar tijd is kort. Gij zult haar heel ras ootmoedig en neerflagtig genoeg vinden ——— Hoe zal zij dan als een mak zotterinne kijken, met eene zelf-verwijtende conscientie, en u sineeken [met eene klaagende stem, sprak de barbaarsche Broeder] om het te vergeeven en te vergeeten! ———

Meer zeide hij nog, toen hij heen vloog, met een gloeiend aangezicht, als Shorey binnen kwam om hem wegens zijne heftigheid te rug te roepen.

Ik ging van den eenen stoel op den anderen zitten, bijster verschrikt en ontroerd van deeze onmenschlijke behandeling.

De man tragtede zigzelven te verschoonen, als dien 't leed was, dat mijn Broeder zig zo driftig aanstelde.

Verlaat mij, verlaat mij, mijn Heer, mij waaijende ——— of ik zal bezwijken. En ik dagt inderdaad zo.

Hij

Hij beval zig in mijne gunst met een weezen van vrijmoedigheid; vermeerderd, zo ik dagt, door de verlegenheid, waarin ik zo zichtbaar was; want hij greep zelf mijne beevende, mijne tegenstreevende hand, en bragtze schiekelijk aan zijnen haate-lijken mond.

Ik vlugtede van hem af met de hoogste verontwaardiginge: En hij ging heen, met stuipen en buigen; over zigzelve wel voldaan, en genoeg scheidende, naar mij dagt, uit de ontsteltenis, waarin hij mij zag.

Den vent, dunkt mij, hebbe ik nu voor mij; en nu zie ik hem met lompe schreeden agteruit loopen, gelijk hij heen ging, tot dat de kant van de openstaende deur, daar hij tegen aan liep, hem indagtig maakte om mij zijnen welkoomen rug toe te keeren.

Toen hij wegging, kwam Lijs mij boodschappen, dat ik verlof had om boven naar mijne kamer te gaen: En mij wierd bevolen, mijne gedagten over alles gaen te laten: Want mijn tijd was kort. Niettemin, geloofde zij, dat mij wel mogt worden toegestaen om te blijven tot Saterdag.

Zij zegt mij; Dat schoon het in mijn Broeder en Zuster gelaakt wierd, dat zij zo *haastig* tegen mij geweest waaren, wanneer zij egter *hun* verslag, en mijn Oom Antonij het *zijne*, gedaen hadden van *mijne* tergingen, dat zij alle een vast besluit dan ooit ten voordeele van den Hr. Solmes genomen hadden.

De vent zelf, vertelt zij mij, geeft voor meer op mij verliefd te zijn dan te vooren; en eer geneugte geschept te hebben, dan afschrik te

zijn door de onderhandeling, die tusschen ons gehouden is. Hij draaft uit in verrukkingen, zegt zij, over den bevalligen zwier waarmede ik zinnen tafel zou vercier, en diergelijke soort van beuzelingen, die *bij* of gezegd, of zij verzonnen had.

Zij besloot alles met een Nu is het uw tijd, Juffer, om met goed fatsoen u te onderwerpen, en voorwaarden naar uw eigen zin met hem te maaken: — Anders, kan ik u zeggen, zo ik de Hr. Solmes waare, dat het erger voor u zijn zoude: En wie van *onze* Sexe, Juffer, dus voer het vrijpostig schepzel voort, zou een guit van een heer hoogagten, daar ze de hoogagtinge kan verkrijgen van eenen zedigen tot het einde der historie toe?

Zij hield deeze reden verder tot mij bij het verlaaten van mijne kamer — Gij hebt een *verbaasd* goed geluk gehad, Juffer, moet ik u zeggen, dat gij uwe geschriften zo behendig hebt verborgen gehouden. Gij moet immers denken, dat ik wel weet, dat gij altijd aan uwe pen zijt: En alzo gij die kennis voor mij poogt te bedekken, dagte ik mijzelve niet verplicht om uw geheim te bewaaren. Dog ik houde niet van de zaaken te verergeren. Veel liever zoude ik verzoenen. Vreede maaken is mijn talent, en was het altoos. En waare ik zo zeer uwe vijandin geweest, als gij u verbeeldt, gij zoudt misschien hier nu niet geweest zijn. Dit zegge ik evenwel niet om dank bij u te behaalen, Juffer: Want waarlijk, het zal voor u te beter zijn, hoe rasser alles met u over is. En te beter voor mij, en voor alle

an

andere; dat is zeker. Ten besluite moet ik u eger nog eene leuze geeven; dat uwe pen en inkt (hoe schielijk gij ook staet heen te gaen) niet lang in uwe magt zullen zijn, dat verzekere ik u, Juffer. En dan, als gij *die* tijd kortinge verlooren hebt, zal men eens zien, hoe een zo werkzame geeft als de uwe in staat zal zijn om zigzelven bezig te houden.

Deeze leuze maakt mij zo ongeruft, dat ik van stonden aan, op verscheidene plaatzen, pen- nen, inkt, en papiër zal beginnen te verbergen; en eenige daarvan in het Klimop-Zomerhuis zal wegleggen, zo ik daar veilige plaatze vinden kan; en, op zijn ergst, hebbe ik nog een potlood gekreegen, en een pen van rood-aarde, welke ik in mijne tekeningen gebruike; en mijne patroonen zullen mij voor papier verstrekken, zo ik geen ander hebbe.

Hoe gelukkig was het, dat ik mijne papieren had weggekreegen! Zij hebben scherp naar dezelve gezogt; Dat kan ik zien, uit de wanorde waarin zij alles gelaaten hebben; Want gij weet dat ik eene nette orde zo nauwkeurig waarneeme, dat ik blindling naar een lint, of kant, of koord kan tasten. Desgelijks in mijne boeken; welke zij bijster van het stel gebragt en door malkaer gegoooid hebben; om *agter* dezelve, en *in* eenige te zien, onderstelle ik. Mijne kleederen zijn ook niet weinig gekreukt. Geen plaatze hebben zij over het hoofd gezien. Aan uwe vermaaning, ik danke u, zijn zij verschuldigd, dat het hun mislukt is.

De pen viel mij, van vaak en vermoeidheid,

uit de vingeren, bij het woord *verschuldigd*. Ik kreeg ze weder op om de reden te voleindigen; en u te zeggen dat ik ben

Uwe voor altoos verpligte en genegene

CL. HARLOWE.

XXXIV. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
HOWE.

Woensdag, te Elf uren, den 5 van April.

Ik moet schrijven naar dat ik gelegenheid hebbe; mij bedienende van mijne verborgene voorraad: Want mijne pennen en inkt (alles wat zij van beide konden vinden) zijn mij benomen; gelijk ik u zo aanstonds omstandiger zal verhaalen.

Omtrent een uur geleeden, leide ik mijnen langen Brief aan u ter gewoone plaatze neder; als ook, op de andere, een briefje aan den Hr. Lovelace, op dat zijn ongeduld hem niet tot eenige roekeloosheid mogt aanzetten; hem met vier regels te kennen geevende, „ Dat de Bijeenkoomst „ over was; en dat ik hoopte, dat mijne bestendi- „ ge verwerpinge van den Hr. Solmes hen den „ moed beneemen zou, van verder eenige poogin- „ ge ten zijnen voordeele op mij te doen. „

Schoon ik niet in staat waare (door de ver-
moei-

moeijinge die ik had ondergaen, en door dien ik den geheelen nacht had opgezeten, om aan u te schrijven, 't welk maakte dat ik deezen morgen langer dan naar gewoonte leggen bleef) om mijnen Brief eer aan u af te geeven; hoope ik egter, dat gij dien zo vroegtijdig zult krijgen, dat gij in staat zult zijn om mij daarop deezen avond nog, of morgen vroeg, een antwoord te zenden, 't welk, schoon nog zo kort, mij kennis geeve, of ik mij op de inwilliginge van uwe Moeder mag verlaten of niet. Het is mij noodig, dit zo dra als mogelijk is te weeten; want zij hebben beslooten mij op aanstaenden Saterdag weg te voeren, ten langsten; misschien wel morgen.

Nu zal ik u berigt geeven van alles, wat gebeurde voor dat mijne pen en inkt wierd weggenomen, zo wel als van de wijze, op welke die daad van geweldenaarije gepleegd wierd; en dit wel zo kort als ik kan.

Mijne Moeij, die (zo wel als de Hr. Solmes, en mijne twee Oomen) hier woont, naar mij dunkt, kwam bij mij boven, en zeide, Dat zij wel gaarn wilde dat ik gehoord had, wat de Hr. Solmes van den Hr. Lovelace had te zeggen — Alleen op dat ik verwittigd mogt zijn van eenige dingen, die mij zouden overtuigen hoe snood een man hij zij, en welk een ondeugende Egtgenoot hij moest worden. Ik mogt zo veel geloof aan dezelve slaen, als 't mij beliefd; en ze aanneemen onder zo veel afflag, wegens 't belang 't welk de Hr. Solmes daarbij mogt hebben, als mij goeddagt. Dog het zou mij van nut kunnen zijn, al waare het maar om den Hr. Lovelace van ter zijde te

te ondervraagen over zommige derzelve, welke *mijzelve* betroffen.

Ik was onverschillig, zeide ik, omtrent hetgeen hij van mij mogt zeggen; alzo ik verzekerd was, dat het niet tot mijn nadeel zijn konde; en alzo *bij* geen reden had om mij die gewilligheid te verwijten, welke mijne onheufche vrienden mij zo onverdiend hadden te last gelegd.

Zij zeide, Dat hij zig heel trotslijk verhefte op zijne familie; en zo veragtelijk sprak van de onze, als of eene verwantschap met *ons* beneden zijn fatsoen waare.

Ik antwoordde, Dat hij een zeer onwaardig man was, zo het waar was, dat hij veragtelijk sprak van eene familie, die zo goed was als zijne eigene; behalven dat ze aan geen Pairschap verknogt waare: Dat de waardigheid zelve, naar mijne gedagten, den afstammelingen meer schande dan eere aanbragt, die geen verdienste hadden om dezelve zo wel luister bij te zetten, als luister daarvan te ontleenen: Dat mijns Broeders ongerijmde hoogmoed, welke hem overal verklaaren deed, dat hij nooit trouwen wilde dan aan eene familie van *Aanzien*, inderdaad op eene smaadlijke wijze aan de zulke den voorrang gaf boven de onze: Dog zo ik verzekerd waare, dat de Hr. Lovelace bekwaam was tot eene zo laage hovaardij, dat hij ons zou hoonen of zigzelve verheffen wegens zulk een toevallig voordeel, dat ik dan al zo slegte gedagten zou hebben van zijn verstand, als alle andere hadden van zijne zeden.

Zij hield staende, dat hij zulke vrijheden gebruikt had, en bood aan om eenige staaltjes te gee-

geeven, welke, zij zeide, dat mij zouden verfeld doen staen.

Ik antwoordde, Dat al waare het nog zo zeker, dat de Hr. Lovelace zulke vrijheden gebruikt had, de gemeene regtvaardigheid het zelf vereischen zoude (daar hij zo zeer in de haat was bij onze geheele familie, en dezelve in alle gezelschappen zo op hem losgingen) dat men onderzocht, welke terginge hij mogt gehad hebben tot het zeggen van hetgeen hem wierd te last gelegd; en of de waardij, welke zommige van mijne vrienden stellen in de rijkdommen, die zij bezitten (misschien veragtelijk spreekende van alle andere voordeelen, en zelf *bunne eigene* voorwendzels van eene aanzienlijke familie verkleinende, om de waardij der *zijne* te verminderen) hem niet tot diergelijke versmaadingen zou kunnen getart hebben. Kortom, Madam, zeide ik, kunt gij zeggen, dat de wrok aan *onze* zijde niet zo fel is ingekankerd, dan aan de *zijne*? Kan *hij* wel iets hoonender van *ons* zeggen, dan *wij* zeggen van *hem*? ———

En wat belangt hetgeen men mij nu zo dikwijls al heeft voorgehouden, dat hij een slegt Man zal zijn, is het hem wel mogelijk eene Vrouw erger te behandelen, dan ik behandeld worde; bijzonderlijk van mijnen Broeder en Zuster?

Ach, Nigt! ach, mijn lief! hoe vast heeft deeze ondeugende man u aan zijn snoer gekreegen!

Misschien is dat zo niet, Madam. Maat weezenlijk behoorden Vaders en Moeders groote zorg te draagen, zo zij wilden hebben dat hunne Dogters in deeze bijzonderheden van *hun* gevoel-

len

len waaren, om geen dingen te zeggen, die het kind mogen noodzaaken om, volgens eere en edelmoedigheid, den streng te trekken van den man, van welken haare vrienden afkeerig zijn. Dog dit alles ter zijde gesteld, voor zo verre ik hebbe aangeboden om voor altoos van hem af te zien, zie ik niet waarom men van hem tegen mij spreekte, nog waarom men dog begeere dat ik iets aangaende hem hooren moet.

Evenwel, mijn lief, kan het dog geen kwaad, dat gij den Hr. Solmes aan *u* laat vertellen, wat de Hr. Lovelace van *u* gezegd heeft. Hoe gestreng gij den Hr. Solmes ook behandeld hebt, is hij 'er zeer opgesteld om nog eens bij u te zijn: Hij smeekt om over dit stuk gehoord te worden.

Indien het dienstig voor mij zij het te hooren, Madam _____

Het *is*, viel zij 'er heftiglijk op in, zeer dienstig.

Heeft datgeen, Madam, 't welk hij van *mij* gezegd heeft, *u* overtuigd van des Hren. Lovelaces snodeheid?

Ja wel, mijn lief; En dat gij dieswegen een afgrijzen van hem behoort te hebben.

Het gelieve u dan, waarde Madam, mij hetzelfde uit *uw*en mond te laten hooren: Het is niet noodig dat ik den Hr. Solmes zie, daar het van *u* verteld van dubbel gewigt zal zijn. Eij, Madam, wat heeft de man dog van *mij* durven zeggen?

Mijne Moeij was hiermede ten eenenmaale bedremmeld.

Eindelijk, Wel, zeide zij, ik zie hoe gij aan hem gehegt zijt. Het is mij leed, Juffer. Want
ik

ik verzekere u, dat het niets zal te beduiden hebben. Gij moet Juffr. Solmes worden; en dat wel binnen zeer weinige dagen.

Zo de toestemminge van hart en mond noodzaaklijk vereischt worde tot een Huwelijk, dan ben ik verzekerd, dat ik nooit kan, dat ik nooit zal trouwen aan den Hr. Solmes. En wat zullen eenige van mijne nabestaenden wel niet te verantwoorden hebben; indien zij mijne hand met geweld in de zijne dringen; en daarin houden tot dat het formulier gelezen zij; terwijl ik misschien den geheelen tijd door buiten verstand ben, en in slaauwten valle!

Welk eene romaneske schilderij van een gedwongen Huwelijk hebt gij gescheft, Nigt! Zommige luiden zouden wel zeggen, dat gij eene fraaije beschrijvinge gegeven hebt van uwe eigene hardnekkigheid, kind.

Dat zouden mijn Broeder en Zuster; Maar gij, Madam, houde ik mij verzekerd, maakt onderscheid tusschen hardnekkigheid en afkeer.

Gewaande afkeer kan wel zijn oorsprong verschuldigd zijn aan *weezenlijke* hardnekkigheid, mijn lief.

Ik kenne mijn eigen hart, Madam. Ik wenschte wel, dat gij het kendt.

Evenwel, zie de Hr. Solmes nog eens, Nigt. Het zal genoeg geven, en meer voor u uitwerken, dan gij u verbeeldt.

Wartoe zoude ik hem zien, Madam? — Is de man 'er graag naar, dat hij mij mijn afkeer tegen hem hoore verklaaren? — Is hij begeerig, dat ik mijne vrienden meer en meer tegen mij ontste-

stecke? — *O mijn listige, mijn heerschezugtige Broeder!*

Ach, mijn lief! — met een oog van medelijden, als of zij de meeninge van mijne uitroeping verstonde — Maar moet dat 'er noodzaakelijk van koomen?

Noodzaakelijk, Madam, zo zij het mij kwaalijk willen afneemen, dat ik mijne standvastige verfoeiing van den Hr. Solmes, als eenen Egtgenoot, steeds verklaare.

De Hr. Solmes is te beklagen, zeide zij. Hij aanbidt u. Hij verlangt om u nog eens te zien. Hij bemint u nog meer wegens uwe onbermhartige behandeling van hem van gisteren. Hij is in verrukkingen over u opgetogen.

Affschuwelijk schepzel, dagt ik! — Hij in verrukkingen!

Welk een wreedaart moet hij zijn, zeide ik, die zig kan vermaaken met den druk, tot welken hij zo rijklijk het zijne toebrenge! — Dog ik zie, ik zie, Madam, dat ik moet aangemerkt worden als een dier, waarop men de honden los laat, om mijnen Broeder en Zuster, en den Hr. Solmes tot een divertissement te verstreken. Zij zijn alle, alle zijn zij brooddronken in hunne wreedheid. — Ik den man zien, Madam! — den man die zo onbekwaam is om medelieden te hebben! — Inderdaad ik wil hem niet zien, zo ik het kan helpen. — Ik wil hem inderdaad niet zien.

Welk eene draaij geeft uwe leevendige geest aan de hoogagtinge, welke de Hr. Solmes voor u uitdrukt! — Al hoe driftig gij gisteren waart

waart, en hoe veragtelijk gij hem behandelt, is hij op u verzot wegens de gestrengheid zelf, bij welke hij te lijden heeft. Hij is zulk een onedelmoedig man niet, dan gij hem verlijt: Nog heeft hij een ongevoelig hart. — Laat ik u dog overhaalen, mijn lief (gelijk uw *Vader* en *Moe-der* het van u verwagten) om hem nog eens te zien, en te hooren wat hij u te zeggen heeft.

Hoe kan ik mijne toestemminge geeven om hem weder te zien, daar de Bijeenkoomst van gisteren van u, *Madam*, zo wel als van alle andere geduid wierd als eene aanmoediging van hem? Daar ik zelve verklaard hebbe, dat zo ik hem voor de *tweede* maal zag met mijne eigene toestemminge, het zo mogt worden opgenomen? En daar ik vast beslooten hebbe om hem nooit aanmoediging te geeven?

Gij mogt uwe verwijtingen tegen *mij* wel spaaren, *Juffer*. Ik hebbe 'er geen dank van, nog aan den eenen, nog aan den anderen kant.

En weg ging zij.

Allerlieffte *Madam*! zeide ik, haar tot aan de deure volgende —

Dog zij wilde mij niet verder hooren; en dat zij zo schielijk van mij afbrak, bragt te wege dat eene laage luistervink zig haastig weg moest spoeden; zo als het afglippen eens voets van het plat aan den trap mij ontdekte.

Ik had mij nauwlijks van deezen aanval hersteld, of *Lijs* kwam boven. — *Juffer*, men verzoekt u beneden te spreken in uwe eigene zaal.

Wie, *Lijsje*?

Hoe kan ik dat juist zeggen, *Juffer*? —

H. Deck

Z

Mis

Miffchien uwe Zuster; miffchien uw Broeder —
Ik weete wel dat zij niet weder boven op uwe ka-
mer willen koomen.

Is de Hr. Solmes weg gegaen, Lijsje?

Zo geloove ik, Juffer — Woudt gij dat
hij weerom gehaald wierd? zeide het stout fchep-
zel.

Ik ging naar beneden: En bij wien moest ik
dog ontbouden worden, dan bij mijnen Broeder
en den Hr. Solmes? De laatste agter de deur te
fchuil ftaande, zo dat ik hem niet zag, voor dat ik
van mijnen Broeder op eene befpoottelijke wijze bij
de hand in het vertrek geleid was. En toen
fprong ik op, als of ik een spook gezien had.

Gij moet zitten gaen, Klaartje.

En wat dan, Broeder?

Wel dan hebt gij dat fmaadelijk gezigt af te
leggen, en te hooren wat de Hr. Solmes u te zeg-
en heeft.

Weder naar beneden ontbouden, dagt ik,
om als een wild bevogten te worden.

Madam, zeide de Hr. Solmes, zig als haa-
ftende om te fpreken, op dat hem daartoe de gele-
genheid niet zou benomen worden [en hij oordeel-
de daarin waarlijk regt] De Hr. Lovelace is een
openbaar *Huwelijks-baater*, en heeft een toeleg
op uwe eere, zo ooit —

Snoode Befchuldiger! zeide ik, in drift, mij-
nen Broeder mijne hand onttrekkende, die bal-
daadiglijk beweeginge maakte om ze aan den Hr.
Solmes te geeven; hij heeft het niet! — hij
durft het niet hebben! — Maar gij hebt het,

zo de pöoginge om een vrij gemoed te dwingen? zo veel zij als ze te onteeren.

O gij vinnig fchepzel! zeide mijn Broeder — Maar nog niet heen te gaen — want ik spoedde mij ter deure uit.

Wat meent gij, mijn Heer, [heftig worstelende om weg te raaken] mij dus tegen mijnen wil te houden?

Gij zult niet gaen, Violentie; zijne onbroederlijke armen om mij heen slaende.

Laat dan de Hr. Solmes hier niet blijven. — Waarom houdt gij mij dus? Hij zal om *uwentwille* zelve, niet zien, zo ik het helpen kan, hoe barbaarsch een Broeder eene Zuster kan behandelen; die geen kwaade behandeling verdient.

En ik worstelde zo fel om van hem af te raaken, dat hij genoodzaakt was mijne hand los te laaten; 't welk hij deed met deeze woorden — Ga dan heen, Furie! — Hoe geweldig is moedwil! — Daar is geen houden aan haar.

En ik vloog de trap op naar mijne kamer, en besloot mij in dezelve, al beevende, en buiten adem.

In minder dan een quartier uurs kwam Lijs boven. Op haar kloppen, en verzoek (ook wel half buiten adem) om toegelaaten te worden, liet ik haar in.

Onze lieven Heer zegene ons! zeide zij — Wat eene *verwerringe van een huis* is Dit! [heen en weder rennende, terwijl zij haar bewaaide met haaren neusdoek] Zulke toornige Heeren en Vrouwen! — Zulk eene hardnekkige

jonge Lady! — Zulk een ootmoedige Minnaar! — Zulke verwoede Oomen! — Zulke — O lieven! — lieven tijd! Wat een ondersteboven-gekeerd huis is Dit! — En waarom dat alles, dog? — Alleen om dat eene jonge Lady *kan* gelukkig worden, en het *niet* wil zijn? — Alleen om dat eene jonge Lady een Man *wil* hebben, en een Man *niet* wil hebben? Wat een geweld en oproer is hier, daar alles vrede en gerustheid plegt te zijn!

Dus rabbelde zij al bij zigzelve voort; terwijl ik zo geduldig als ik konde (wel verzekerd zijnde, dat haare boodschap niet gerigt was om mij welkoom te zijn) zat te letten wanneer haare alleenpraak eindigen zoude.

Op het laatst, zig tot mij wendende — Ik moet doen zo als mij bevolen is. Ik kan het niet helpen — Word niet toornig op mij, Juffer. Ik moet uw pen en inkt beneden brengen: En dat wel, op dit oogenblik.

Op wiens ordre?

Van uwe Papa en Mama.

Hoe zal ik dat weeten?

Zij ondernam om in mijn kabinetje te gaen: Ik trad 'er voor haar in: Raak het eens aan, zo gij durft.

Toen kwam mijne Nigt Doortje boven — Madam! — Madam! zeide het arm goedaartig schaap weenende, met afgebroke ne redenen — Gij moet — inderdaad gij moet — aan Lijs, of aan mij overleveren — uw pen en inkt.

Moet ik, mijne zoete Nigt? Dan wil ik het

aan u doen; maar niet aan dit stout stuk vleesch.
En dus gaf ik haar mijn inktkoker over.

Het is mij leed, zeer leed, zeide de Juffer, dat ik de boodschap overbreng: Dog uw Papa wil niet, dat gij in hetzelfde huis met hem zijt: Hij heeft beslooten, dat gij morgen zult worden weg gebragt, of Saterdag ten langsten. En daarom wordt uw pen en inkt weggenomen, op dat gij daarvan aan niemand kundschap moogt geeven.

En daarop ging het zoet meisje heen, zeer weemoedig, mijn inkt koker, met alle deszelfs gereedschap, met zig naar beneden neemende, en daarbenevens nog een bosje pennen, 't welk gezien zijnde toen het groot onderzoek geschiedde, haar bevolen was te eischen. Bij toeval, had ik daar niet afgenomen, een halfdozijn ravens-schagten op zo veel verscheidene plaatsen verborgen hebbende. Dat was gelukkig; want ik twijffele niet, of zij hadden geteld hoe veel 'er in het bos waaren.

Lijs rammelde al voort, mij vertellende, dat mijne Moeder nu al zo ontfoken tegen mij was, als iemand — Dat mijn vonnis geveld was — Dat mijn vinnig gedrag gemaakt had, dat 'er niemand meer was, die voor mij sprak — Dat de Hr. Solmes op zijne lip beet, en mompelde, en *meer in zijn hoofd scheen te hebben, dan hij wel met den mond kon uiten*; dat was haare spreekwijze.

En egter gaf zij mij ook te kennen, dat de wreedaart vermaak schepte in mij te zien; schoon nog zo zeer tot mijn tegenzin — En dus mij

gaarn weder zou zien. Moet het niet een woest
fchepzel zijn, mijne waarde?

De flons ging voort — Dat mijn Oom Har-
lowe zeide, Dat *bij* mij nu opgaf. — Dat
hij den Hr. Solmes beklagde — Dog hoopte,
dat hij hieraan naderhand niet zou gedagtig zijn
ten mijnen nadeele: Dat mijn Oom Antonij van
gevoelen was, Dat ik daarvoor moest betaald wor-
den: *En*, wat *haar* aanging — En toen gaf
zij, als eene van de familie, ook haar gevoelen
aan denzelven kant.

Alzo mij geen ander weg open staet, om iets
te hooren van 't geen men beneden zegt of voor-
heeft, verdraage ik zomtijds haare onbescheiden-
heid met meer geduld, dan ik anders wel doen
zoude. En zij schijnt voorwaar in alle de gehe-
men te zijn van mijn Broeder en Zuster.

Jusser Hervey kwam weder boven, en eisch-
te een half-pints inkt-vles, welke zij in mijn ka-
binetje gezien hadden.

Ik gaf die aan haar zonder tegenstribbelinge.

Als zij geen vermoeden hebben, dat ik in
staat ben om te schrijven, zullen zij misschien
mij hier langer laten blijven, dan zij anders
doen zouden.

Dusdanig, mijne waarde, is nu mijn toe-
stand.

Al mijn toeverlaat, alle mijne hoope, is op
de gunst van uwe Moeder. Had ik die niet, ik
weete niet, *wat* ik wel doen mogt: Want wie
kan zeggen, wat 'er zal volgen?

XXXV. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
HOWE.

Woensdag, Vier Uuren in den namiddag.

Ik ben zo even weerom gekoomen van het neerleggen van den Brief, dien ik zo straks vol-eindigd had, en die Brieven van den Hr. Lovelace, welke ik u nog niet had gezonden. Mijnen langen Brief vond ik daar nog leggen — Dus zult gij ze beide te zamen krijgen.

Het mag mij wel leed zijn, zo mij voorkomt, dat gij hem nog niet hebt. — Dog uw knecht kan altoos niet gereed staen. Hoe het zij, ik zal zo ras ik geschreeven hebbe, het daar neerleggen. Ik moet nu niets bij mij houden; en als ik schrijve, mijzelve opsluiten, op dat ik niet betrapt moge worden, nu zij denken dat ik ipen nog inkt hebbe.

Ik vond ter gewooner plaatze eenen anderen Brief van deezen vlijtigen man; En uit deszelfs inhoud een vast bewijs, dat hier in huis niets omgaet of hij weet het; en dat bijkans zo dra als het gebeurt. Want deeze Brief moet al geschreeven zijn, voor dat hij mijn Briefje kon ontvangen hebben; en is daar gelegd, onderstelle ik, wanneer dat 'er wierd weggenomen; egter geeft hij mij daarin loftringen, dat ik mij zo kloekmoedig ge-

weerd hebbe (gelijk hij het noemt), bij die gelegenheid, tegen mijnen Oom en den Hr. Solmes.

„ Hij verzekert mij, evenwel, dat zij hoe langer hoe meer vast stellen om mij te onder te brengen. „

„ Hij zendt mij de eerbetuigingen van zijne familie; en verwittigt mij van hunne ernstige begeerte om mij onder hen te zien. Met zeer veel heftigheid dringt hij, dat ik Dit huis verlaate, terwijl het nog in mijne magt is om weg te raaken: En smeekt weder om verlof, dat hij ordre mag geeven aan zijns Ooms Koets met zes paarden om mij op te wagten aan het hek, 't welk uirkomt op het hakbosch naast de diergaarde. „

„ Huwelijks-voorwaarden, zo als ik ze zelve wil hebben, biedt hij weder aan. Lord M. en Lady Sara en Lady Elifabet zullen borgen zijn voor zijn eerlijk en regtvaardig gedrag. Dog, zo ik niet verkieze naar eene van die Lady's te gaen, en hem nog niet zo spoedig den gelukkigsten man te maaken, zo als niettemin zijne hoope is dat ik doen zal, staet hij mij aan om mij naar mijn eigen huis te begeeven, en Milord M. tot mijnen voorstander en beschermer te neemen, tot dat mijn Cousin Morden overkoome. Hij kan het wel zo beleggen, zegt hij, dat hij mij zonder moeite in het bezit daarvan stelle, en wil het op de eerste noodiginge van mij vervullen met de Juffrouwen van zijn maagschap; en Juffr. Norton, of Juffer Howe, kunnen ongetwijffeld wel bewoogen worden, om eenigen tijd bij mij haar verblijf te neemen. Daar kan geen schijn of voorwendzel tot een „ plei-

„ pleidooij zijn, zegt hij, als ik eens in 't bezit
 „ ben. Nog zal hij, indien ik het zo verkieze te
 „ hebben, daar verschijnen om mij te bezoeken;
 „ nog onderneemen om mij van een Huwelijk te
 „ spreken, tot dat alles in rust en stilte is; tot
 „ dat alle wegen, die ik zal voorschrijven ter Ver-
 „ zoeninge met mijne Vrienden, zijn ingeslagen;
 „ tot dat mijn Neef komt; tot dat zulke Huwe-
 „ lijks-voorwaarden ontworpen zijn, als hij voor
 „ mij zal goedkeuren; en dat ik ontwijffelbaare
 „ proeven hebbe van zijn eigen goed gedrag. „

Wat de schande aangaet, voor welke eene
 perfoon van mijn character zou mogen vreezen we-
 gens het verlaaten van mijns Vader huis, merkt hij
 aan (maar al te waaragtig, vermoede ik) „ Dat de
 „ behandeling, welke ik ondervinde, op alle-
 „ mans tongen is: Nogthans, zegt hij, is de stem
 „ van het gemeen ten mijnen voordeele: Mijne
 „ vrienden zelve, zegt hij, *verwagten* dat ik mij
 „ zelve dit regt zal doen, gelijk hij het noemt:
 „ Waarom sluiten zij mij anders op? Hij dringt
 „ aan, dat, daar ik dus behandeld worde, de on-
 „ afhankelijkheid, waartoe ik regt hebbe, mij
 „ tot eene genoegzaame verschooning zal ver-
 „ strekken, alzo ik maar uit hun huis naar mijn
 „ eigen gae, zo ik dien maatregel verkieze; of,
 „ zo niet, met oogmerk om van mijn eigen bezit
 „ te neemen: Dat alle schande, die ik 'er van
 „ *kan* krijgen, mij reeds door hen is aangedaen:
 „ Dat zijne zorg, en de zorg zijner familie voor
 „ mijne eere even groot zal zijn als mijne eigene,
 „ indien hij ooit zo gelukkig mag worden om mij
 „ de zijne te noemen: En hij vermeer zig, zegt

„ hij, te betuigen, dat geen familie beter het ver-
 „ lies van mijne eigene vrienden aan mij kan ver-
 „ goeden, dan de zijne, op welke wijze ik hun
 „ ook de eere zal doen, van zijne of hunne be-
 „ scherminge aan te neemen.

„ Dog hij zegt nogmaal, dat hij, het gae hoe
 „ het wil, zig tegen mijne wegvoeringe naar
 „ mijns Ooms huis zal aankanten; wel verzekerd
 „ zijnde, dat ik voor hem voor altoos zal verloo-
 „ ren zijn, zo ik eens daar mijne voeten zette. „
 Hij berigt mij, „ Dat mijns Broeders, en Zusters,
 „ en des Hren. Solmes oogmerk is, daar te wee-
 „ zen om mij te ontvangen: Dat mijn Vader en
 „ Moeder mij niet zullen naaken, voor dat de
 „ Plegtigheid metterdaad voorbij is: En dat zij
 „ dan zig vertoonen zullen, om hunne pooginge
 „ aan te wenden dat zij mij met mijnen haatelij-
 „ ken Man verzoenen mogen, door het aandrin-
 „ gen van de verpligtingen eener dubbele onder-
 „ daanigheid, onder welke men dan zal onderstel-
 „ len dat ik legge. „

Hoe worde ik, mijne waarde, van den eenen
 kant gejaagd, en van den anderen genoodigd! —
 Deze laatste kundschap is maar al te waarschi-
 jelijk. Alle de stappen, die zij doen, schijnen der-
 waards te strekken. En zij hebben, inderdaad, dat
 reeds genoegzaam verklaard.

Hij bekent, „ Dat hij op deeze kundschap
 „ reeds zijne maatregels genomen heeft; —
 „ Dog dat hij zo gaarn om *mijnentbalven* (ik
 „ moet onderstellen, zegt hij, dat hij om *bunnent-*
 „ *balven ben* niet verschuldigd is te ontzien) zou
 „ willen vermijden van tot uitersten te koomen,
 „ dat

dat hij iemand, welken zij niet verdagt houden,
hen heeft laten verwittigen van zijne besluiten,
als bij toeval daaragter gekoomen zijnde, zo
zij in hun voorneemen volharden van mij met
geweld naar mijns Ooms te voeren; op hoope,
dat zij uit vreeze van ongelukken, die 'er mog-
ten uit volgen, bewoogen mogen worden om
hunne maatregels te *veranderen*: En egter be-
vroedt hij wel, dat hij zig aan de grootste ge-
vaaren heeft blootgesteld, door hun deeze kund-
schap te laten toekoomen; nademaal, indien
hij zig door hunne vreeze niet kan bevoordee-
len, 'er geen twijffel aan is, of zij zullen zig
daarbij met eene dubbele lijfwagt tegen hem ver-
sterken. „

Welk een gevaarlijke waaghals is, evenwel,
deeze man!

„ Hij verzoekt eenige weinige regels van
mij, bij wijze van Antwoord op deezen Brief,
van deezen avond, of morgen vroeg. Indien
hij daarmede niet begunstigd worde, zal hij be-
sluiten, uit hetgeen hij weet van het vast be-
paald opzet mijner Nabestaenden, dat ik onder
een naauwer bedwang zal zijn opgeslooten dan
te vooren: En hij zal verpligt zijn, om dan zij-
ne maatregels volgens dat vermoeden te nee-
men. „

Gij zult uit dit uittrekzel zien, zo wel als uit
zijnen naaftvoorgaenden Brief (want beide loopen
zij over dezelve schijven) hoe bijster de moeilijk-
heid van mijne omstandigheden hem doet vooruit
loopen met zijne verklaaringen en voorslagen; en
ook met zijne dreigementen; Welke ik, waare
her

het daar zo niet mede, niet van hem ontvangen zoude.

Het een of ander besluit, evenwel, moet ik spoedig neemen, of het zal buiten mijne magt zijn mijzelve te helpen.

Nu ik mij bedenke, wil ik zijnen Brief hier in sluiten (dus konde ik het uittrekzel daarvan bespaard hebben) op dat gij te beter van alle zijne voorlagen en kundschap moogt oordeelen; en op dat dezelve niet in andere handen moge vallen. Ik kan den inhoud niet vergeten, schoon ik verlegen ben wat antwoord ik 'er op moet geeven. (a)

Ik kan niet veelen om 'er om te denken, dat ik mij in de bescherminge van zijne vrienden zou werpen: ——— Dog ik wil zijne voorlagen niet naaukeurig onderzoeken, voor dat ik tijdinge hebbe van u. Inderdaad, ik hebbe geen hoope, die ik *verkiezen* zoude, dan op de goedheid uwer Moeder. Tot *haare* bescherminge kan ik met meer *fatsoen* mijne toevlugt neemen, dan tot die van eenig ander mensch: En uit haar huis zoude het gereed zijn voor mij om tot mijns Vaders weder te keeren (want de breuk zou dan niet onherstelbaar zijn, gelijk ze zijn zou, bijaldien ik tot zijne familie vlood): Om *weder te keeren*, zegge ik, op zulke voorwaarden, welke maar mijne vrijheid van *Weigeringe* in zekerheid zullen stellen; niet mijne *Onafbangelijkheid*: Naar deeze stae ik niet (dus zal 'er voor uwe Moeder te minder zwaarigheid in leggen); schoon ik het regt hebbe om

(a) Zij sluit diesvolgens den Brief van den Hr. Lovelace hier in. Dog dewijl de zaakelijkste inhoud daarvan in haar uittrekzel is opgegeven, wordt dezelve hier agter wege gelaaten.

om in het bezit van mijns Grootvaders Goed gesteld te worden; zo ik 'er op staen wilde: — Zulk een regt, meene ik, als mijn Broeder oeffent omtrent het Capitaal, dat *hem* is nagelaaten; en 't welk niemand betwift. — Het zij verre, dat ik mijzelve ooit bevrijd zou agten van mijns Vaders *redelijk* gezag, welk regt mijns Grootvaders Testament mij ook gegeven hebbe! Hij, vroome heer, liet mij dat Goed na, als eene belooninge van mijne pligtmatigheid; niet om mij daarvan te ontslaen, gelijk mij te regt is voor oogen gehouden: En deeze bedenkinge maakt mij beschroomder om het oogmerk van eene zo waardige nalaa- tenschap niet te beantwoorden. — O, dat mijne vrienden mijn hart maar kenden! — Daarover maar wilden denken zo als zij plegten! — Want nog eens zegge ik, indien het mij niet bedriege, is het niet veranderd, schoon de hunne veranderd zijn!

Wilde uwe Moeder u maar toestaen, haare koets of chaise te zenden aan die afgelegene plaats, daar de Hr Lovelace voorstelt, dat die van Lord M. zal koomen, (zo getergd, met schrik besprongen, en bekommerd, als ik ben) zoude ik geen oogenblik in beraad staen wat mij te doen stond. Plaats mij waar gij wilt, gelijk ik te voren al gezegd hebbe — In een kot, op eene Solder; waar het ook zijn mag — Verkleed als eene Dienstmaagd — of laate ik gaen voor de Zuster eener Dienstmaagd — Zo dat ik maar den Hr. Solmes mag ontvlieden van den eenen kant, en de schande van te vlugten tot de familie van eenen man, die in vijandschap leeft met mijne eigene, van den anderen; en ik zal eenigermate

ge-

gelukkig zijn! — Weigerde uwe Moeder mij zulks, tot welke Schuilplaatze, of tot wien, kan ik dan vlugten? — Allerlieftſt ſchepzel; geef dog raad aan uwe rampspoedige vriendin.

* * * *

Hier brak ik af — Ik was zo boven maate ongeruſt, dat ik mijzelve aan mijne eigene overweegingen niet betrouwen durfde: Ik ging daarom beneden in den tuin, om te zien, of ik mijn gemoed tot bedaaren kon brengen, door van toneel te veranderen. Ik wandelde de Hazelnooten-laan maar eens om, wanneer Lijs bij mij kwam, Uw Papa, Juffer — Uw Oom Antorij — mijn jonge heer — en mijne jonge Juffer — koomen daaraan, om eene wandeling in den tuin te doen; en uw Papa zendt mij om te zien waar gij zijt, uit vreeze dat hij u ontmoeten mogt.

Ik ſloeg een dwerspad in, en raakte agter de taxus-haag, zo als ik mijne Zufter zag te voorſchijn koomen; en daar verſchool ik mij tot dat zij waaren voor bij genaen.

Mijne Moeder, ſchijnt het, is niet wel. Mijne arme Moeder houdt haare kamer! — Wierd zij erger, dat zoude nog eene verzwaaringe van mijn ongeluk zijn, in de vreeze dat mijne gewaande ongehoorzaamheid haar hart te ſel mogt getroffen hebben.

Gij kunt u niet verbeelden, welke ontroeringen ik had agter de taxus-haag; toen ik mijn Vader zo nabij mij zag. Ik keek gretig naar hem door de haag; zo als hij voorbij ging: Dog ik beef

beefde door alle mijne ledemaaten, als ik hem *deez*e woorden hoorde uiten: Zoon Jakob, aan U, en aan Bella, en aan U, Broeder, laate ik *deez*e geheele zaak over. Dat het mij betrof, kan ik niet twijffelen. En waarom was ik, egter, zo aangedaen; nademaal ik wel gezegd mag worden al voor veele dagen aan de wreedheid van mijn Broeder en Zuster te zijn overgeleverd?

* * * *

Terwijl mijn Vader in den tuin bleef, liet ik mijnen onderdaanigen dienst aanbieden aan mijne Moeder, en naar den staat van haare gezondheid verneemen, door Shorey, welke ik gevallig op den trap ontmoetede; want geene van de dienstbooden, behalven mijne bewaarster, durven mij tegen koomen. Ik had het verdriet van zulk bescheid te krijgen, dat het mij berouw deed hebben van mijne boodschap, schoon niet van mijne bekommeringe over haare gezondheid. „Laat „haar niet verneemen naar ongesteldheden, welke zij veroorzaakt, „was het wrevelig antwoord. „Ik wil geen complimenten van haar „ontvangen. „

„Zeer, zeer, hard, mijne waarde! Inderdaad het is zeer hard!

* * * *

Tot mijn vermaak hoore ik, dat mijne Moeder reeds beter is. Eene ongesteldheid van colijk was het, waaraan zij veel onderhevig is. Men hoort dat het over is. — God gevee zulks!

— Al het kwaad, dat hier in huis gebeurt; hebbe ik de schuld van!

Dit goed nieuws wierd mij verteld, met eene zeer onaangename omftandigheid; want Lijs zeide, dat zij ordre had om mij kennis te geeven, dat mijne wandelingen in den tuin, en mijn bezoeken van mijn gevogelte verdagt waaren; en dat zij beide zullen verbooden worden, zo ik hier tot Saterdag of Maandag blijve.

Mogelijk wordt dit op ordre gezegd, om mij met te minder tegenkatinge naar mijns Ooms te doen vertrekken.

Mijne Moeder gebood haar te zeggen, zo ik eenige redenen maakte over deeze ordres, en omtrent mijne pen en inkt, „ Dat leezen tegenwoordig van meer dienft was, dan fchrijven: Dat ik uit het een mijn pligt kon leeren; Dat het ander, aangemerkt aan wien men geloofde dat ik fchreef, alleen mijnen wil verhardde: Dat het beter geweest waare met mijn naalde-werk voort te gaen, dan zo veel te wandelen; t welk men gemerkt had dat ik deed met alleij weder.

Dus, mijne waarde, zo ik niet spoedig het een of ander besluit neeme, zal ik nog in staat zijn om het voorgenomen kwaad te ontgaen, nog het in mijne magt hebben om briefwisseling met u te houden.

Woensdag-avond.

Alles is beneden in oproer. Lijs loopt in en uit als eene verfpiedfter. Daar is iets gaende, ik

WCC-

weete niet wat. Ik ben weezenlijk al heel ongesteld zo wel van lighaam als geest. Ik ben inderdaad gantsch niet wel.

Ik zal eens beneden gaen, schoon het genoegzaam al donker is, onder voorwendzel van wat lugt te scheppen en te bedaaren. Robert, hoope ik, heeft mijne twee voorige nu al: En ik zal 'er deezen neerleggen, met dien van Lovelace daarin geslooten, zo ik kan; uit vreeze voor een ander onderzoek.

Ik weete niet, wat ik doen zal! ———
Alles is zo bijster in beweginge! ——— De deuren toegesmeeten ——— Men loopt met alle drie haasten, om zo te spreken, uit het een vertrek in het ander. Lijs met haare gewoone verbaasdheid, staarende, als of haar een zwaare schrik was aangejaagd; wel tweemaal in een halfuur bij mij, de laatste reize van Shorey met alle haast beneden geroepen; mij verlaatende met een gezigt en gebaaren, die nog *meer* scheenen te beduiden ——— Nogthans is 'er mogelijk in dit alles niets, dat mijne vreeze verdient. ———

Daar köomt het schepzel weder aan, met haare diepgehaalde en gemaakte zugten, en haare; *O lieven tijds! O lieventijds!*

* * * *

Nog meer duistere zegsworden slaet dit stong schepzel uit. Dog zij wil zig niet verder verklaren. „Onderstel eens, zegt zij, dat dit mooi „werk op doodslag eindelijk uitloopt! Mijn tegenstand mag mij wel rouwen, zo lang als ik

„ leeve, zo veel zij zien kan. Ouders laten zig
 „ hunne kinderen door het onbeschaamd *dreigen*
 „ van jonge lieden niet afzetten; nog behoort
 „ zulks te geschieden. Het zou wel op mijn kap
 „ kunnen neer koomen, als ik het minst ver-
 „ wagre. „

Deeze zijn de donkere en ingewikkelde uit-
 slagen, welke dit onbescheiden stukje doet. Waar-
 schijnlijk koomen zij voort uit de kundschap,
 welke de Hr. Lovelace zegt dat hij haar heimelijk
 heeft laten toekoomen, (door zijn dubbelhartigen
 dienaar, onderstelle ik) van zijn besluit om mijne
 vervoeringe naar mijns Ooms te beletten.

Met hoe veel *regt*, indien 't zo zij, kan dit
 hen verbitteren! ——— Hoe worde ik heen en
 weer gedreeven, gelijk een veder in den wind,
 naar welgevallen van de roekelooze, de eigenbaa-
 tige, en stijfhoofdige! en daar ik alzo afkeerig
 ben van de handelingen der eene, als van die der
 andere! Want schoon ik mij beweegen liet om
 deeze ongelukkige briefwisseling, gelijk mij dunkt
 dat ik ze noemen moet, voort te zetten, op hoo-
 pe van ongelukken voor te koomen; valt egter de
 roekelooze karel op onvoorzigtige maatregels,
 voor dat ik, die zo veel belang hebbe in de uit-
 koomst der tegenwoordige geschillen, kan geraad-
 pleegd worden: En tusschen zijne heftigheid aan
 den eenen kant, en die van mijne nabestaenden
 aan den anderen, vinde ik mij in gevaar van
 beide.

O mijne waarde! wat is wereldsche wijsheid
 anders dan de hoogste dwaasheid? ——— Ik,
 de geringste, ten minsten de jongste, van mijns

Vaders familie, mij zelve in de bres te stellen tusschen zulke onbetoomelijke geesten! — Ter sluitinge misschien van de oogmerken der Voorzienigheid, welke bedoelen kan deeze vijandige geesten ter hunne eigene straffe te doen werken. — Indien dit zo zij, welk eene vermetelheid! — Inderdaad, mijne waarde vriendin, ik dugte dat ik mij te veel van mijzelve hebbe laaten voorstaen. Dog, hoe het hier mede ook zij *het is goed, wanneer ons rampen overkoomen, dat wij ons zelven onderzoeken, en vreezen.*

Indien ik belet worde om deezen en den ingeslootenen ter gewoone plaatze neer te leggen, (gelijk ik voor hebbe om te dragen, hoe laat het ook zijn mag) zal ik hier verder bij schrijven, naar dat de gelegenheid zal medebrengen. Geloof, ondertusschen, dat ik ben

Uwe altoos toegenegene en dankbare

CL. HARLOWE.

Onder het opschrift, met een portlood geschreeven, na dat zij was beneden gekoomen.

- „ Mijne twee voorige zijn nog niet weg genomen. — Ik ben daarover verwonderd
- „ — Ik hoope dat gij wel zijt — Ik
- „ hoope dat alles wel is tusschen uwe Moeder en u.

XXXVI. BRIEF.

Juffer HOWE, aan *Juffer* CLARISSA HAR-
LOWE.

Donderdag's ogtends (den 9 van April).

Ik hebbe uwe drie Brieven ontvangen. Nooit was 'er ongeduldiger schepzel bij eene onzekerheid van het hoogste aanbelang, dan ik was, om den uitflag te wecten van de Bijeenkoomst tusschen u en Solmes.

Het betaamt mij aan mijne waarde vriendin, in haare tegenwoordige ongelukkige omstandigheden, rekschap te geeven van alles, wat maar den minsten schijn kan hebben van agtloosheid of nalaatigheid aan mijnen kant. Ik zond Robert's morgens vroeg, op hoope van een Brief te vinden. Hij hield zig omtrent de plaatze op tot bij Tienen, te vergeefs; en toen ging hij daarvan daan; mijne Moeder hem een Brief hebbende gegeven om te brengen aan den Hr. Hunt, welken hij voor Drieën moest bestellen, den tijd alleen van den geheelen dag, dat die Heer t' huis is; en haar een Antwoord daarop te rug brengen. Het huis van den Hr. Hunt, weet gij, legt verre af van Harlowe-Plaatze. Robert had juist zo veel tijd als hem noodig was; en kwam niet te rug, voor dat het te laat was om hem weder naar uwent te zenden. Ik konde hem alleen belasten, om deezen
og-

ogtend voor dag 'er op uit te gaen; en zo hij eenigen Brief kreeg, zo hard te rijden, als of 'er zijn leeven aan hing, om dien mij te brengen.

Ik sliep alleen: Eenen zeer ongeruften nacht had ik door mijn ongeduldig verlangen; en daarvan ongesteld zijnde, lag ik langer dan naar gewoonte. Zo als ik was opgestaen, kwam Stijntje binnen, van wegens Robert, met uwe drie Brieven. Ik was de vierdepart niet gekleed; en trok alleen schiekelijk mijne halve Sak aan; niet verder gaende tot dat ikze alle had doorgelezen, zo lang alsze zijn; En nogthans hield ik dikwijls stil, om overluid (schoon bij mijzelve) te schelden op het duivelsch volk, waarmede gij te doen hebt.

Hoe zwelt mijn gemoed tegen hen allen! Hoe armhartig was hun oogmerk om u te verstrikken in eene aanmoediging van Solmes, door de afgeperste Bijeenkoomst! — Ik ben zeer, zeer boos op uwe Moeij Hervey — Zo gedwee haar eigen oordeel op te geeven! — En, daarmede niet te vreedden, zulk een *bezig* werktuig te worden in hunne handen! — Dog dit gelijkt zo wel naar de wereld in 't gemeen! — Ook naar mijne Moeder! — Naast haar eigen kind, is 'er geen leevend mensch, die zij zo hoog waardeert als u: — Nogthans is het — Waarom, Naatje, zouden wij ons mengen in de zaaken en onlusten van andere luiden?

Andere luiden! — Hoe haate ik de armhartige woorden, daar het vriendschap betreft, en daar de bescherminge, die ons te verleenen stond, van zo veel belang kan zijn voor eene

vriendin , en van zo weinig nadeel voor ons zelve!

Ik ben, evenwel, verblijd over uwen moed. Ik verwachtte dien niet van u. Nog zij ook, des ben ik verzekerd. Nog zoudt gij, misschien, denzelven getoond hebben, zo Lovelaces kundschap aangaende Solmes Kinder-kamers u niet had aangezet. Ik verwondere mij niet, dat de vent gezegd wordt u daarom te meer te beminnen. Welk eene eere zoude het voor hem zijn, zulk eene Vrouw te hebben? En hij kan het wel met u vereffenen, als gij die zijt. Hij moet inderdaad een woest schepzel zijn, gelijk gij zegt. — Nogthans is hij minder te beschuldigen over zijne aanhoudinge, dan die van uwe eigene familie, welken gij den grootsten eerbied toedraagt, over de hunne.

Het is goed, gelijk ik dikwijls gezegd hebbe, dat ik zo niet getergd en op de proef gesteld worde; Ik zou misschien al lang den raad van uwe Nigt Doortje gevolgd hebben — Dien snaar durve ik egter niet roeren. — Ik zal het goed meisje altoos liefhebben om haare tederheid jegens u.

Ik weete niet, wat ik van Lovelace zeggen moet; nog wat ik moet denken van zijne beloften, nog van zijne voorflagen aan u. Het is zeker, dat gij in hooge agtinge zijt bij zijne geheele familie. De Lady's zijn perfoonen van eene vleklooze eere. My-Lord M. is ook (naar dat de Mannen en Pairs doorgaens zijn) een man van eere. Elke andere perfoon ter wereld kon ik zeggen, wat ik haar raaden zoude te doen, buiten u. Zo veel wordt 'er van u verwacht! — Zulk een schijnend ligt! —

Dat

Dat gij uws Vaders huis zoudt verlaaten, en uzelve geeven onder de bescherminge van eene familie, van hoe veel eere en aanzien ook, onder welke een man is, wiens perfoon, bekwaamheden, verklaaringen, en aanzoeken, men zal agten dat uwe vuurigste agtinge tot zig getrokken hebben; — Mij dunkt, ik zou 'er eer voor zijn om u te raaden, dat gij heimelijk te London maakt te koomen; en nog hem, nog iemand anders buiten mij, laat weeten waar gij zijt, tot dat uw Neef Morden overkoomt.

Wat het vertrekken naar uws Ooms belangt, dat moet gij niet doen, zo gij het kunt helpen. Nog moet gij Solmes hebben, dat is zeker: Niet alleen van wegens zijne onwaardigheid in allen opzichte, maar van wegens den afkeer, dien gij openlijk tegen hem betuigd hebt; welken iedereen weet en 'er van praat; gelijk zij ook doen van uwe goedkeuringe van den anderen. Om uwen goeden naam derhalven, zo wel als om ongelukken voor te koomen, moet gij of ongehuwd leven, of Lovelace hebben.

Zo gij denkt om naar London te gaen, laat het mij weeten; en ik hoope dat gij *tijd* zult hebben om mij te gunnen, dat ik verder de wijze belegge, op welke gij weg, en daarheen moogt geraaken; en hoe men u eene bekwaame huisvestinge hebbe te bezorgen.

Om deezen tijd te bekoomen, moet gij een weinig plooijen, en u in schijn tot eenig verdrag inlaaten, zo gij niet anders kunt. Daar gij zo vervolgd wordt en geplaagd, zou het vreemd zijn, zo gij niet genoodzaakt wierdt van eenige weinige

uwer verwonderlijke naauwgezetheden af te stap-
pen.

Uit hetgeen ik geschreeven hebbe zult gij wel merken, dat ik bij mijne Moeder niet hebbe opgedaen.

Ik ben ten uiterften verdrietig en te onvreede. Wij hebben zeer sterke twistredenen daarover gehad. Dog, behalven de bovengemelde bekrompene reden, van *ons te mengen in de zaaken en onlusten van andere luiden*, wil zij hebben, dat het uw pligt is de minste te zijn. Zij zegt, Zij was *altoos* van gevoelen, dat Dogters zig blindling behoorden te onderwerpen aan den wil van haare Ouderen in het voornaam stuk des Huwelijks; en dat zij zig daarnaar bestierde in het trouwen met mijn Vader; welke in den beginne meer de keuze was van haare Ouderen, dan van haar zelve.

Dusdanig redenkavelt zij ten voordeele van haaren gunstling Hickman zo wel, als voor Solmes in uw geval.

Ik moet niet twiiffelen, of mijne Moeder beslierde zig *altoos* naar dit grondbeginzel ——— om dat zij zo zegt. Ik hebbe daarenboven nog eene andere reden om het te gelooven; welke gij weeten zult, schoon het mij niet passe die te melden ——— Dat zij niet zo heel gelukkig te zamen leefden, als men zou mogen hoopen van luiden, die, ten tijde als zij trouwden, elkanderen verkoozen boven de rest der wereld.

Een zeker persoon zal het niet te beter vergaen, verzekere ik u, wegens deezen dubbelen slag van mijns Moeders Staatkunde. Daar zij hem,
en

en zijn aanzoek, in haare redenkavelingen zo in het oog houdt, is het niet meer dan billijk, dat *hij* ook wat krijge voor *mijn* verdriet over het mislukken van een stuk, waarop ik met geheel mijn hart gesteld was om door te drijven.

Denk 'er om, mijne waarde, of ik u ook ergens in van dienst kan zijn. Zo gij het mij toestaet, betuige ik dat ik heimelijk met u wil doorgaen, en wij zullen te zamen leeven en sterven. Laat 'er uwe gedagten over gaen. Werk mijn inval verder uit, en geef mij uwe bevelen.

Eene kleine tusschenpoos ——— Wat is ontbijten bij het onderwerp, waaraan ik bezig ben?

* * * *

London, heeft men mij berigt, is de beste plaatze ter wereld om zig te verschuilen. Ik hebbe niets geschreeven, dan hetwelk ik op het eerst bevel wil gestand doen. De Vrouwen hebben ook wel, nu en dan eens, zin om eene doolende ridderschap met elkanderen aan te gaen, zo wel als de mannen daartoe aen te moedigen. Dog in uw geval, zal hetgeen ik voorstelle, niets van die natuure in zig schijnen te hebben. Het zal mij in staat stellen om datgeen te verrigten, hetwelk niet meer dan een pligt is, tot dienst en troost van eene dierbaare en waardige vriendin, welke onder eene onverdiende onderdrukkinge zugt: En gij zult, om zo te spreken, uwe Anna Howe *veradelen*, indien gij haar vergunt uwe gezellin te zijn in de verdrukkinge.

Ik wil 'er voor instaan, mijne waarde, dat

A a 5

wij

wij geen maand te zamen in de Stad zullen zijn, of wij zullen alle zwaarigheden zijn te boven gekoomen; en Dit wel zonder aan eenige manspersoonen voor hunne bescherminge eenige verpligtinge te hebben.

Ik moet nog eens herhaalen, hetgeen ik dikwijls gezegd hebbe, Dat de werkbaazen van uwe vervolgingen niet bestaen zouden hebben, hunne eigenbaatige oogmerken tegen u in 't werk te stellen, hadden zij zig niet verlaaten op de zagtheid van uwen geest: Schoon, nu zij zo verre gegaen zijn, en de Oude AUCTORITEIT [Bekijf mij hier over, zo gij wilt!] daarin mede betrokken hebben, nog *bij* nog *zij* weten, hoe zij weder te rug zullen treden.

Als zij vinden dat gij buiten haar bereik zijt, en weten dat ik bij u ben, zult gij wel zien hoe zij hunne haatelijke hoornen zullen intrekken.

Ik ben, evenwel, van gedagten, dat gij aan uwen Neef Morden geschreeven moest hebben op het oogenblik, dat zij begonnen u smaadlijk te behandelen.

Ik zal met ongeduld verlangen te hooren, of zij zullen onderneemen om u naar uws Ooms te voeren. Mij heugt, dat Lord M.'s afgedankte Rentmeester van Lovelace verhaalde, dat hij zes of zeven metgezellen had, die al zo boos waaren als hij zelve; en dat men op het land altijd blijde was, als zij hetzelfde verlieten (a). Hij heeft nu metterdaad, zo ik hoore, zulk eene bende bij zig. En maak 'er vrij staat op, hij zal niet toelaaten, dat zij u ongestoord naar uws Ooms vervoeren:

En

(a) D. I. bl. 36.

En wiens moet gij zijn, indien hij slaage met u aan hun te ontnemen?

Ik fiddere voor u, op de *onderstellinge* slegts wat het gevolg kan zijn, zo men bij deeze gelegenheid handgemeen worde. Lovelace is zommigen van hen wraak schuldig. Dit maakt mij dubbel moeilijk en ongeruft, dat mijne Moeder hare toestemminge weigere te geeven tot de bescherminge, waarop ik mijn hart gesteld had om voor u te bezorgen.

Mijne Moeder wil zonder mij niet ontbijten. Een krakeel heeft zomtjids zijne voordeelen. Nogthans is te veel Liefde, naar mijne gedagten, alzo kwaad als te weinig.

* * *

Wij hebben nu zo even nog eene andere stuit gehad. Op mijn woord, zij is *boven maate* — Wat zal ik zeggen? — *onoverreedbaar* — Met dat zagt woord moet ik haar laten heengaen.

Wie was de oude Griek, die zeide, dat *Hij* Atheenen regeerde; zijne *Vrouw*, hem; en zijn *Zoon*, haar?

Het was mijns Moeders schuld niet, [ik schrijve aan u, dat weet gij wel] dat zij mijnen *Vader* niet regeerde. Dog ik ben maar eene *Dogter!* — Egter dagt ik niet, dat ik zo geheel van geen vermogen was, als ik 'er op toeleide om eene zaak door te drijven, dan ik mij nu bevinde.

Adieu, mijne waarde! — Daar moeten dog gelukkiger tijden koomen — En ook wel haast. — De strengen kunnen dus uittermaate niet lang gerekt en gespannen staen. Zij moeten

of

of bersten, of gevierd worden. Hoe het uitvalle, de Zekerheid is te verkiezen boven dus in 't onzekere te hangen.

Nog een woord!

Ik ben in conscientie van gedagten, dat gij een van deeze twee wegen moet inslaen; of uwe Toestemminge geeven, dat wij te zamen heimelijk naar London gaen [in welken gevalle ik een rijk zal bezorgen, en bij u koomen ter bestemder plaatze aan het Hek, alwaar Lovelace voorstelt zijns Ooms koets te brengen]; of, Uzelve onder de bescherminge te geeven van Lord M. en van de Lady's zijner familie,

Gij hebt nog eenen anderen, trouwens; en dat is, zo gij een volstrekt besluit hebt tegen Solmes, regelreht naar Lovelace te gaen en hem te trouwen.

Welken van deeze gij ook verkiest, zult gij Deeze reden voor u kunnen inbrengen, zo bij u zelve, als bij de Wereld, dat gij u bepaald hebt naar hetzelfde eenparig grondbeginzel, hetwelk u geheel gedrag den gantschen tijd door bestierd heeft, zedert de twist tusschen Lovelace en uwen Broeder gaende geweest is: Dat is te zeggen, dat gij een kleiner kwaad gekoozen hebt, op hoope van een grooter voor te koomen.

Adieu! en dat de Hemel mijn bemind Schepzel ten beste stiere, bidt

Haare

ANNA HOWE.

XXXVII.

XXXVII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
HOWE.

Donderdag, den 6 van April.

Ik danke u, mijne waardste vriendin, voor de moeite, die gij genomen hebt om mij zo genegen de reden te doen weten, waarom mijne papieren gisteren niet wierden weggenomen; en wegens de vriendlijke bescherminge, die gij, zo gij hadt kunnen, mij bezorgd zoudt hebben.

Deeze vriendlijke bescherminge was het, waarom ik wenschte: Dog mijn wensch eerst gaende gemaakt door uwe Liefde, wierd meer geregeerd door mijne wanhoope aan eenige andere toevlugt [te vooren overlegd hebbende, en niet in staat zijnde om te bepaalen, wat ik *behoorde* te doen, en wat ik *konde* doen, in eenen zo ongelukkigen toestand] dan door eene redelijke hoop: Want, waarom inderdaad zou iemand zig voor anderen in onrust steeken, als zij het vermijden kunnen?

Alle mijn troost is, gelijk ik menigmaal gezegd hebbe, dat ik mijzelve niet door mijne eigene agtloosheid of dwaasheid, gebragt hebbe in deezen droevigen toestand. Zo ik dit gedaen had, zoude ik mijne oogen niet hebben durven opslaen tot iemand met de verwagtinge van bescherminge
of

of bijstand, nog tot u om verschooninge wegens de moeite, die ik u verschaffe. Dog niettemin behooren wij niet toornig te worden, om dat iemand datgeen niet doet voor ons zelve, of voor onze vriendin, 't welk zij denkt dat zij niet behoort te doen, en 't welk zij in haare keuze heeft of om het te *doen*, of om het te *laaten*. Veel min hebt gij regt om misnoegd te zijn op eene zo voorzigtige Moeder, om dat zij mijne partij met zo veel ijver niet trekt, dan gij wenscht dat zij deed. Indien mijne eigene Moeij mij kan opgeeven, en dat tegen haar eigen oordeel, gelijk ik mag bestaen te zeggen; en indien mijn Vader, en Moeder, en Oomen, die mij voormaals zo zeer beminden, zo ijverig tegen mij kunnen aanspannen; kan *ik*, of behoort *gij*, daar de bescherminge van uwe Moeder te verwagten, in *weerwil* van hen?

Inderdaad, mijne dierbaarste Liefde, [Geef mij vrijheid om eens *zeer* ernstig te zijn] Ik vreeze, dat ik ben uitgekipt (het zij om mijne eigene zonden, of om de zonden mijner familie, of misschien om de zonden van beide) om een zeer ongelukkig scheapzel te zijn! — *bij uitstek* ongelukkig! Want ziet gij niet, hoe onweerstaenbaar de baaren der verdrukkinge op mij koomen nederstorten?

Wij zijn tot voor eenige weeken, geen van ons uitgezonderd, al te gelukkig geweest. Geen kruis, geen verdriet, dan hetgeen wij ons zelve verschaffen van wegens de *gekoesterde wellust*, gelijk ik het noemen mag, van onzen eigen wil. Omringd van onze opgehoopte schatten, die

zo ras zij gewonnen waaren wierden opgelegd, scheenen wij onszelven buiten het bereik te agten van de donderslagen des tegenspoeds. Ik was de roem van alle mijne vrienden, op *bunnen* roem ook *zelve* roemdraagende, en pralende in mijnen staat. Wie weet, wat de regtvaardigheid des Hemels óns moge toezenden, om ons te overtuigen, dat wij niet buiten het bereik des ongeluks zijn; en ons te brengen tot een beter toeverlaat, dan dien waarop wij tot nog toe verwaandlijk gesteund hebben?

Ik zou zeer weinig voordeel gehad hebben van de *bezoeken van Conversatie*, met welke de goede Dr. Lewen mij plegt te vereeren, en van de beginzelen het vroegst mijn gemoed *ingeprent* (gelijk ik zeggen mag) van mijne godvrugtige Juffr. Norton, gegrond op de ondervindinge van haaren eerwaardigen Vader, zo wel als op haare eigene; indien ik dus niet kon te rug zien en redenkavelen, in zulken wonderlijken toestand als wij ons bevinden. *Wonderlijk* mag ik dien wel noemen; want ziet gij niet, wijne waarde, dat wij alle als van een verkeerd noodlot schijnen *gedreeven* te worden, 't welk niemand van ons in staat is om te wederstaen? — En nogthans koomt alles voort (ten kragtigen blijke, dat wij onszelve straffen) van onszelven? Zien niet mijne Ouders die kinders van goede hoope, van welke zij eene aanhoudende duurzaamheid verwagteden van wereldsch geluk voor hunne uitloopende familie, nu zij zijn opgewassen om die *tot nu toe* afwezige hoope te beantwoorden, elkanderen hun toornig gelaat toekeeren, en die hoope, gelijk ik

zeg-

zeggen mag, met wortel en tak uitroeijen, welke gereed stond om tot eene waarschijnlijke zekerheid gebragt te worden?

Uwe eenzijdige Liefde zal gereed zijn om mij van *zwaare* en *opzettelijke* zonden vrij te spreken: ——— Maar och, mijne waarde! mijne rampen hebben mij genoeg vernederd om mijn lustig oog zig binnenwaards te doen keeren; om mij mijzelve te doen onderzoeken. ——— En wat hebbe ik daar ontdekt? ——— Wel, mijne waarde vriendin, meer *heimelijke* hovaardij en ijdele grootsheid, dan ik gedagt kon hebben dat in mijn ondoorzogt hart gelegen was.

Indien *ik* stae uitgekijpt te worden om ter *straffe* te strekken van mijzelve en mijne familie, die nog zo onlangs de *roem* derzelve was, bid dan voor mij, mijne waarde, dat ik niet geheel-lijk aan mijzelve mag worden overgelaaten; en dat ik mag in staat gesteld worden om mijn character op te houden, zo dat ik *met regt* van moedwillige en voorbedagte schuld worde vrijgesproken. Den wil der Voorzienigheid zij het overige aanbevolen: Dat ik, daar die mij leidt, met geduld, en zonder klaagen volge! — Ik zal niet altijd leeven! ——— Mogt mijn *slot-rol* maar gelukkig zijn!

Dog ik zal u niet overlaaden, mijne waardste vriendin, met verdere bedenkingen van deeze soort. Ik zal ze alle in mijzelve besluiten. Ik hebbe voorwaar een gemoed, waarin plaatze is voor dezelve. Mijne verdrukkingen zijn te fel, om lang te duuren. Daar moet haast de een of
an-

andere keer koomen. Gij gebiedt mij op gelukkiger tijden te hoopen. Ik *wil* wel hoopen.

* * * * *

Dog egter kan ik mij zomtijds niet van ongeduld weerhouden, dat ik mij dus gejaagd vinde, en mijn goede naam zo zeer gedaald en afgeslagen, dat al stond alles in *toekomstende* gelukkig te worden, ik mij schaamen zoude mijn aangezicht in 't openbaar te vertoonen, of mijne oogen op te slaen. En dat alles door de opstookinge van eenen eigenbaatigen Broeder, en nijdige Zuster. ———

Dog laat ik stil houden: Laat ik mij bedenken! Zijn deeze opwellingen niet de opwellingen van eene *heimelijke* hovaardij, die ik berispt hebbe? Daarenboven, *alreeds* zo ongeduldig? Maar het oogenblik te vooren zo gelaaten, zo veel beter geschikt tot overdenkinge! Het valt egter hard, *zeer* hard valt het, eenen verbitterden geest te onder te brengen! ——— En dat wel op het oogenblik zijner beproevinge! ——— O mijn wreede Broeder! ——— Dog nu zwelt hij weder. ——— Ik zal mijne pen nederleggen, die ik zo weinig in staat ben te regeeren. ——— En ik zal een ongeduld tragten te onder te brengen, hetwelk (zo mijne verdrukkingen mij ter verbeteringe zijn overgezonden) mij anders tot nog strafwaardiger dwaalingen zou kunnen verleiden. ———

Ik zal weder keeren tot een onderwerp, 't welk ik geen tien minuten agter een uit mijn zin kan stellen ——— bijzonderlijk daar het mij dus wordt indagtig gemaakt, door de drie wegen ter keuze van u aan mij voorgesteld in het slot van uwen laatsten.

Wat het eerst belangt, te weten, *Uw raad voor mij om naar London te ontvlugten* ——— Ik moet uw zeggen, dat die andere inval of voorflag, die daarmede vergezeld gaet, mij volkoomen verschrikt ——— Immers, mijne waarde (daar gij zo gelukkig zijt, en zo toegeevend behandeld wordt als uwe Moeder u behandelt) kunt gij niet meenen hetgeen gij voorlaet! Welk een ondeugend mensch moest ik zijn, indien ik, slegts maar voor *een oogenblik*, het oor kon leenen aan zulk een voorflag als Deezen! ——— *Ik* gelegenheid geeven om het (misschien *verkort*) leeven van zulk eene Moeder tot deszelfs laatste uur ongelukkig te maaken! ——— *U veradelen*, mijn dierbaar Schepzel! Hoe moest zulk eene onderneeminge (daar de roekeloosheid *openbaar*, de beweegredenen, zo zij al verschoonelijk waaren, *geheim* zijn) u verlaagen! ——— Dog ik zal op het onderwerp niet blijven stilstaen ——— Om uwentwille zal ik het niet doen.

Wat aangaet uw tweede middel, *Om mij onder de bescherminge te geeven van Lord M. en van de Ladys dier familie*, Ik bekenne u (gelijk ik geloove te vooren bekend te hebben) dat
 schoon

fchoon Dit te doen , in het oog der wereld hetzelfde zoude zijn , als mij onder de bescherminge van den Hr. Lovelace te geeven , mij egter dunkt dat ik dit liever zou doen , dan de Vrouw van den Hr. Solmes worden , indien 'er baarblijkelijk geen ander weg waare om zulks te ontcoomen.

De Hr. Lovelace , hebt gij gezien , dat voorlaet een middel te beraamen , om mij in het bezit van mijn eigen huis te stellen ; en hij zegt mij , dat hij het spoedig zal vervullen met de Ladys van zijne Familie , om mij te bezoeken ; — op mijne noodiginge , evenwel , aan haar. — Een zeer onbedagten voorslag denke ik dit te zijn , en waarover ik mij aan hem niet kan uitlaaten. Welk eene oeffeninge van onafhankelijk regt scheidt het voor mij af ! Hoe mogt ik , zo ik naar *hem* lusterde , (en geen agt gaf op de natuurelijke gevolgen , waartoe het opvolgen van zijnen raad mij leiden zoude) door *zachte* woorden getrokken worden tot het pleegen van de *gewelddadigste* handelingen ! — Want hoe konde ik in 't bezit geraaken , dan of door een geregtlijk pleidooij , 't welk , zo ik al *genegen* waare daartoe mijne toevlugt te neemen (gelijk ik nooit kan zijn) tijd vereischen zoude ; of door die perfoonen met geweld daarvan daan te jaagen , welke mijn Vader daar gesteld heeft , om op den tuin , het huis , en huisgeraad te passen — perfoonen , die geheelenal in zijn belang zijn , en die , gelijk ik weete , nog onlangs hunne ordres van mijnen Broeder ontvangen hebben ?

Uw derde voorslag , *Om regelregt naar den Hr. Lovelace te gaen en hem te trouwen ;*

eenen man , in wiens zeden ik wel verre ben van genoeg te neemen — Een stap , die niet gedaen kon worden met de minste hoope van ooit vergiffenis van , of verzoeninge met eenige van mijne vrienden te verwerven ; en waartegen duizend zwaarigheden in mijnen geeft opkoomen — *Daaraan* moet niet gedacht worden.

Hetwelk mij na de rijpste overweeginge het meest verkiesbaar voorkomt, indien ik dus *moet* gedreeven worden , is het ontvlugten naar London. Dog ik zou liever alle mijne hoope op geluk in dit leeven verbeuren , dan dat gij met mij zoudt voortgaen , gelijk gij roekelooslijk , schoon met het vriendlijkst oogmerk , voorstelt. Zo ik daar veilig koomen konde , en mij verschuilen , dunkt mij dat ik volstrekt onafhankelijk zou kunnen blijven van den Hr. Lovelace , en het aan mijne vrijheid hebben om of voorlagen te doen aan mijne vrienden , of , zo die mij verstieten (en ik geen ander of beter weg had) met hem tot een verdrag te koomen ; ondersteeld zijnde dat mijn Neef Morden zig , bij zijne overkoomst , bij mijne andere Nabestaenden voegde. Dog zij zouden mij misschien *dan* wel te wille zijn in mijne keuze van een ongehuwd leeven , als ik van hem afzag : Die aanbiedinge aan hun te vernieuwen , als ik mijne eigene vrijheid hebbe , zal hen ten minsten overtuigen , dat het mij ernst was , toen ik ze eerst deed : En op mijn woord , ik *zou* mij daaraan houden , hoe dier gij ook schijnt te denken , als gij zin hebt om met mij te boerten , dat het mij zou te staen koomen om *zulks* te doen.

Zo gij , mijne waarde , een rijtuig voor ons
wei-

beide kunt bezorgen, kunt gij misschien ook wel een bezorgen voor mij alleen: Dog kan het wel geschieden, zonder eenige onlust te verwekken tusschen *u* en uwe Moeder, of tusschen *haar* en onze familie? — Laat het koets, charret, chaise, wagen, of een paard zijn, dat scheelt mij niet, mids dat het niet blijke dat Gij de hand hebt in mijn vertrek. Alleen, ingevalle het een van de twee laatste zij, geloove ik, dat ik u verzoeken moet om een gemeenen tabberd en rok, of kleed voor mij te krijgen, van de eene of andere dienstboode; die geen gemeenschap heeft met eenige van onze eigene: Hoe gemeener hoe beter. Dezelve kunnen wel in de Houtschuur geduwd worden; alwaar ik ze kan aantrekken; en dan bij den wal nederzullen, die de Houtplaatze scheidt van de Groene Laan.

Maar helaas! mijne waarde, deeze, zelf *deeze* uitweg is niet zonder zwaarigheden, welke voor eenen geeft, die zo weinig waagen durft als de mijne, eenigzins onoverkonnelijk schijnen. Deeze zijn mijne bedenkingen daarop.

Ik vreeze, in de eerste plaatze, dat ik geen tijd zal hebben, om de vereischte voorbereidinge te maaken tot eene ontvlugtinge.

Wierd ik of ontdekt in die voorbereidingen, of in mijne vlugt vervolgd en agterhaald, en zo te rug gebragt, dan zouden zij zig dubbel geregtigd agten om mij te dwingen tot het neemen van hunnen Solmes: En eener voorgenomene schuld mij bewust, zoude ik misschien te minder in staat zijn om hen het hoofd te bieden.

Dog al kwam ik zelf behouden te London, ik

kenne daar geen mensch dan bij naam; en die zijn de kooplieden, met welke onze familie te doen heeft; die buiten twijffel de eerste zouden zijn aan welken geschreeven en verzogt wierd om mij op te spooren. En ontdekte de Hr. Lovelace waar ik was, en kwamen hij en mijn Broeder elkanderen te ontmoeten, welke ongelukken mogten 'er tusschen hen van koomen, het zij ik gewillig ware of niet om naar Harlowe-Plaatzte weder te keeren!

Dog onderfeld zijnde, dat ik daar verborgen kon blijven, waaraan zou niet mijne Jeugd, mijne Sexe, mijne onbedreevenheid in de leevenswijze van die groote, booze Stad, mij kunnen blootstellen! — Ik zou nauwlijks ter Kerke durven gaen uit vreeze voor ontdekt te worden. De luden zouden zig verwonderen hoe ik leefde. Wie weet of ik niet mogt gaen voor eene gekamerde matres; en dat, schoon niemand bij mij kwam, men nogthans, telkens als ik uitging, zig verbeeldde dat het was om ergens volgens afspraak te koomen?

Gij, mijne waarde, die alleen zoudt weeten waar gij mij beschrijven kondt, zoudt in alle uwe gangen, in alle boodschappen die gij doen liet, worden opgepast; en uwe Moeder, die tegenwoordig geen groot genoeg heeft in onze briefwisseling, zou dan reden hebben om nog *meer* misnoegd te zijn; en zouden 'er geen oneenigheden kunnen volgen tusschen haar en u, die mij zeer ongelukkig zouden maaken, zo ikze te weeten kwam? En dit dies te waarschiynlijker, dewijl gij het zo tegen alle reden (en, geef mij verlos

om te zeggen, onedelmoedig) in uw hoofd gekreegen hebt, om u te wreken op den onschuldigen Hr. Hickman, wegens al het ongenoegen 't welk uwe Moeder u aandoet.

Spoorde Lovelace de plaatze van mijn verblijf op, dat zoude in het oog der Wereld hetzelfde zijn, als of ik metterdaad met hem waare wegge-loopen: Want zou hij zig laten overreeden, denkt gij, om het bezoeken van mij te vermijden? En dan zijn ongelukkig character (wat een dwaas man!) zou geen lof bijzetten aan een jong mensch, welke zig begeert te schuil te houden. Inderdaad de Wereld, ik mogt ontvlugten waarheen, of tot wien ik kon, zou besluiten dat *bij* de aanlegger van het werk was.

Deeze zijn de zwaarigheden, welke bij mij opkoomen op het nader overdenken van dit ontwerp; welke, niettemin, wel overkoomelijk kunnen schijnen voor eenen meer onderneemenden geest in mijne omstandigheden. Indien gij, mijne waarde, dezelve overkoomelijk agt in een van de gestelde gevallen [en ik kan zekerlijk geen weg inslaen, die niet *eenige* zwaarigheid in zig moet hebben] gelief mij uwe vrije gedagten daaromtrent te vullen te laaren weeten.

Waart gij getrouwd geweest, mijne waarde vriendin, dan zoude ik geen twijffel gehad hebben, of gijen de Hr. Hickman zouden eene schuilplaatze hebben verleend aan een arm schepzel, die in haaren eigenen schroom meer dan half verloorren is, bij gebrek van eens genegenen vriends bescherminge!

Gij zegt, ik moest aan mijnen Neef Morden

geschreeven hebben op het oogenblik, dat ik inaadelijk gehandeld wierd: Dog konde ik wel geloofd hebben, dat mijne vrienden niet allengs-keens zouden vermoord zijn geworden, wanneer zij mijn tegenzin tegen hunnen Solmes zagen?

Ik was wel verscheidene maalen van gedagten om aan mijnen Neef te schrijven: Dog tegen den tijd dat het Antwoord kon gekoomen zijn, verbeeldde ik mij dat alles zou over zijn, als of 'er nooit iets van geweest waare: Dus hoopte ik, van dag tot dag, van week tot week, al voort: En mogt ik, na alles, niet met al zo veel reden vreezen (gelijk ik te vooren gezegd hebbe) dat mijn Neef zou worden overgehaald om den streng tegen mij te trekken, als dat zommige dergeenen, die ik genoemd hebbe, het deden?

En wijders, zig te beroepen op eenen *Neef*. [Ik moest met *ijver* geschreeven hebben, om hem in mijne belangen te brengen] tegen eenen *Vader*; Dit was eene zo heel wenschelijke zaak niet om aan te gaen. Daarenboven, weet gij, had ik geen eene ziel aan mijnen kant; mijne Moeder zelve tegen mij. Zekerlijk zou mijn Neef zijn oordeel hebben opgeschort, tot dat hij konde overkoomen. Mogelijk zou hij geen haast gemaakt hebben met te koomen, hoopende dat de ziekte van zelve wel geneezen zoude: Dog *had* hij al geschreeven, zijne brieven zouden waarschiynlijk op eenen besuffenden trant geweest zijn; om *mij* te overreeden dat ik mij onderwierp, of *ben* alleen om wat bot te vieren. Waaren zijne Brieven meer op *mijne* dan op hunne zijde geweest, dan zouden zij op dezelve geen agt geslagen hebben:
Nog

Nog misschien op *hemzelven*, waare hij gekoomen en mijn voorspraak geweest: Want gij ziet hoe wonderlijk stijf zij op hun stuk staen; hoe zij iedereen verbluft of in 't net gekreegen hebben; zo dat geen een zijne lippen ten mijnen voordeele durft openen. En gij hebt gehoord, dat mijn Broeder zijne maatregels met te meer geweld doorzet, op dat alles voor mijns Neefs verwagte aankoomst moge over zijn.

Dog gij zegt mij, dat ik om tijd te winnen, wat moet *plooijen*, dat ik den schijn moet geeven als of ik tot een verdrag met mijne vrienden wilde koomen: Maar hoe *plooijen*? hoe *schijnen* tot een verdrag te koomen? Gij zoudt immers niet willen hebben, dat ik hen tragtte te doen gelooven, dat ik iets zal toestemmen, hetwelk ik nooit denke toe te stemmen! Gij zoudt niet willen hebben, dat ik tijd won, met een oogmerk om te *bedriegen*!

Kwaad te doen, op dat 'er goed uitkome, is verboden: En zal ik kwaad doen, en egter niet weeten of 'er goed uitkoomen moge of niet?

Dat verhoede de Hemel! dat Clarissa Harlowe het in haare gedagten zou neemen, om zig te *bevoordeelen*, of zelf zig te *bebouden*, ten koste van haare opregtheid, en door een *voorbedagt* bedrog!

En is 'er, na dit alles, geen weg open, om het een groot kwaad te ontvlieden, dan door mijzelve te storten in een ander? — Onder welk een ongelukkig noodlot legge ik arm schepzel? — Bid voor mij, mijne liefste Jansje! — Mijn ge-

moed

moed is tegenwoordig zo zeer ontroerd, dat ik nauwlijks voor mijzelve kan bidden.

XXXVIII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan* *Juffer*
HOWE.

Donderdag-Nagt.

Het komt nu uit, dat de ontsteltenis en be-roerte, waarvan ik onder mijne dagtekening van gisteren avond gewag maakte, en Lijsjes stoute en duistere uitlagen, verschuldigd waaren aan het-geen ik giste; dat is te zeggen, aan de heimelijke kundschap, welke de Hr. Lovelace bestoken heeft dat onze familie kreeg van zijn baldaadig besluit [*baldaadig* moet ik het noemen] om te beletten dat ik naar mijns Ooms gevoerd worde.

Ik zag op dien tijd wel, dat het al zo *ver-keerd* was ten aanzien van het beantwoorden van zijn oogmerk, als het *baldaadig* was: Want kon hij dog denken, gelijk Lijs (in navolginge van haare meerderen, onderstelle ik) te regte aanmerk-te, Dat Ouders door baldaadig bespringen zig hun regt zouden laten ontweldigen om bestel-linge te maaken over hun eigen kind, van eenen gewelddaadigen man, welken zij haaten; en die geen schijn van reden kon hebben om hun dat regt te betwisten, buiten hetgeen hij had van *haar*, die geen regt over zigzelve heeft? En hoe moet deeze
zij-

zijne baldaadigheid, zo verzwaard gelijk mijn Broeder bekwaam is om die te verzwaaren, hen tegen mij verbitteren?

De roekelooze man heeft wel zo verre zijn oogmerk bereikt, dat hij hen heeft afgeschrikt van de onderneeminge om mij weg te voeren; Dog hij heeft hen op een veiliger en hoopeloozer maatregel doen bedagt zijn: En dit heeft mij ook tot eenen *al zo* hoopeloozen gedreeven; waarvan het gevolg, schoon hij dat niet voorzien konde (a), zijn voornaam einde misschien maar al te wel mag beantwoorden, hoe weinig hij het ook verdiene beantwoord te krijgen.

Korrom, ik hebbe het ligtwaardigst stuk gedaen, hetgeen ik, mijns weetens, ooit gedaen hebbe in mijn gantsche leeven.

Dog laate ik u de beweegreden eerst geeven, en dan zal de daad natuurelijk volgen.

Omtrent zes uren deezen avond, kwam mijne Moeij (die hier den geheelen nacht blijft; mijnenthalven, ongetwijffeld) boven, en klopte aan mijne deur; want ik was aan 't schrijven, en had mij dieswegens opgeslooten. Ik opende dezelve; en zij binnen koomende sprak in deezer voege:

Ik koome u nog eens bezoeken, mijn lief; dog zeer tegen mijnen dank; om dat het is om aan u zaaken van het uiterst belang voor uzelve, en voor de geheele familie, mede te deelen.

Wat

(a) Zij had hierin mis. De Hr. Lovelace voorzag dit gevolg *zvel.* Alle zijne raadslagen strekten hiertoe, en de geheele familie, gelijk hij zig beroemt, waaren, buiten hun eigen weeten, maat zo veele Poppen die door zijne touwtjes dansen. Zie D. I. bl. 314, 315.

Wat staet 'er dan nu met mij gedaen te worden, Madam? zeide ik, geheel aandagtig.

Gij zult niet weggevoerd worden naar uws Ooms kind; laat dit u troosten. ——— Zij zien uwe afkeerigheid daartegen. ——— Gij zult niet genoodzaakt worden om naar uw Oom Antonij's te vertrekken.

Hoe verkwikt gij mij, Madam! dit is eene hartsterkinge voor mijne ziele!

Ik dagt weinig, mijne waarde, wat 'er op deeze gewaande toegeevendheid stond te volgen.

En daarop vloeyde ik over van zegeningen voor dit goed nieuws (en zij liet mij zulks toe door haar stilzwijgen); met mijzelve zeer in mijn schik, dat ik wel *dagt*, dat mijn Vader niet besluiten konde om de zaaken tot het alleruiterste te drijven. ———

Hou, Nigt, zeide zij, eindelijk ——— Gij moet uzelve ook niet in al te veel blijdschap uitlaaten, bij deeze gelegenheid. ——— Ontzet u niet, mijn lief. ——— Waarom ziet gij mij aan, kind, met eenen zo aandoenlijken ernst? ——— Gij moet, dit niettegenstaende, Juffrouw Solmes worden.

Ik was stom.

Zij vertelde mij toen, dat zij ontwijffelbaar onderrigt waaren, dat een zeker overgegeven *roffiaan* (ik moest dat woord in haar verschoonen, zeide zij) eenige karels in de wapenen gebragt had, om in eene hinderlaage op mijn Broeder en Oomen te passen, en mij op te ligten, en weg te voeren. ——— Zekerlijk, zeide zij, had ik mijne toestemminge niet gegeven tot eene geweld-

naarj , welke van doodslag gevolgd zou kunnen worden aan den eenen of anderen, misschien wel aan beide kanten.

Ik zweeg nog al ftil.

Dat mijn Vader derhalven (nog meer verbitterd dan te vooren) zijn besluit ten aanzien van mijn vertrek naar mijns Ooms veranderd had; en van zins was om aanstaenden Dingsdag *zelve* met mijne Moeder de reize daarnaartoe te neemen; en dat (want het kon nergens toe dienen een besluit te verbergen, dat zo spoedig stond te worden uitgevoerd) — Ik moest er mij niet langer tegen aanstellen — op Woensdag moest ik mijne hand geeven — gelijk zij het van mij begeerden.

Zij ging voort, Dat 'er reeds ordres tot een Verlof-Brief* gegeven waaren: Dat de plegtigheid stond verrigt te worden in mijne eigene kamer, in tegenwoordigheid van alle mijne Vrienden, behalven mijn Vader en Moeder; die niet zouden te rug koomen, nog mij willen zien; voor dat alles over was, en voor dat zij een goed bericht van mijn gedrag gekreegen hadden.

Dit is hetzelfde, Mijne waarde! — Dit is net hetzelfde, als waarvan de Hr. Lovelace mij kundschap gaf.

Ik was nog spraakloos — Alleen zuggende, als of mijn hart zou bersten.

Zij ging al voort, mij vertroostende, naar haare gedagten. „ Zij hield mij de verdienste van „ ge-

* Om te mogen trouwen, zonder dat de Geboden worden afgekondigd: Hoedange in Engeland van de Bisschoppen verleend werden. *Fert.*

„ gehoorzaamheid voor oogen; en zeide mij, dat
„ zo het mijne begeerte waare, dat mijne Norton
„ de plegtigheid bijwoonde, zulks zou worden
„ ingewilligd: Dat het vermaak, hetwelk ik ont-
„ vangen zoude van alle mijne vrienden met mij
„ te verzoenen, en uit de blijde gelukwenschin-
„ gen daarbij, noodzaakelijk, bij zulk eene als
„ mij, zwaarder weegen moest dan het verschil
„ van perfoonen, hoe veel ik den eenen man in
„ de keuze mogt stellen boven den anderen:
„ Dat de Liefde een ongestadig ding was, weinig
„ beter dan een enkele naam, wanneer Zeden en
„ Deugd het voorwerp daarvan niet onderschei-
„ den: Dat eene keuze naar haare ingeevingen
„ gedaen, zelden gelukkig was; ten minsten zo
„ niet op den *duur*: Nog was dat te verwonde-
„ ren, daar zij het Voorwerp natuurelijk verhefte
„ boven zijne verdiensten, en de Verliefde blind
„ deed zijn voor gebreken, welke voor alle an-
„ dere zichtbaar waaren: Zo dat wanneer eene na-
„ der en gemeenzaamer kennis hetzelve van zijne
„ ingebeelde volmaaktheden ontblootte, het bei-
„ de partijen menigmaal in verwonderinge liet,
„ dat zij zo grofflijk zig konden begochelen laa-
„ ten; en dat de Onverschilligheid dan sterker
„ wierd, dan de Liefde ooit was. Dat eene
„ vrouw eenen man veel voordeel op haar gaf,
„ en hem eene ijdele grootsheid inblies, wanneer
„ zij haare Liefde tot hem bekende, en dat zij
„ hem boven anderen stelde; en gemeenlijk trots-
„ heid en veragtinge tot haare beloeninge kreeg:
„ Daar het waarschijnlijk is, dat de man, die
„ openlijk erkent onder verpligtinge te leggen,
„ ge-

„ geheel en al vervuld zal zijn met eerbied en
 „ dankbaarheid ————— en ik kan niet zeggen
 „ wat al niet.

„ Gij, mijn lief, zeide zij, gelooft dat gij
 „ ongelukkig zult zijn, zo gij den Hr. Solmes
 „ krijgt: Uwe Ouders denken het tegendeel; en
 „ dat gij ongetwijfeld zo zult worden, indien gij
 „ den Hr. Lovelace stondt te krijgen, wiens ze-
 „ den onbetwistbaar slegt zijn: Onderstel dat het
 „ uw droevig lot waare om met een van beiden
 „ ongelukkig te zijn, overweeg dan eens, mag
 „ ik u bidden, welken grooten troost gij aan den
 „ eenen kant zult hebben, zo gij den raad uwer
 „ Ouderen opvolgt, dat gij dus deedt; wat ver-
 „ driet aan den anderen; dat gij, door uw ei-
 „ gen zin te volgen, niemand dan uzelve hebt te
 „ beschuldigen.

Dit, heugt u wel, mijne waarde, was ee-
 ne reden door Juffr. Norton tegen mij aange-
 drongen.

Deeze en andere aanmerkingen, welke zij
 maakte, waaren het gezond verstand en de erva-
 renheid van mijne Moeij Hervey waardig, en toe-
 gepast op genoegzaam alle jonge deerns, die zig
 tegen den wil haarer Ouderen aankanten, behal-
 ven zulke die dat geen aanbieden op te offeren,
 't welk ik aangeboden hebbe, behoorden zij van
 het vereischte gewigt geweest te zijti. Dog schoon
 het gemaklijk waare zommige van dezelve in mijn
 eigen bijzonder geval te beantwoorden; nogthans
 meermaalen, en aan mijne Moeder, voor mijne
 opsluitinge, en aan mijnen Broeder en Zuster, en
 zelf aan mijne Moeij Hervey, zedert, gezegd
 heb-

hebbende, hetgeen ik nu herhaald moest hebben, was ik zo verdrietig en bedrukt over de wreede tijdingen, welke zij mij bragt, dat, hoe opletten- de ik ook waare op het geen zij zeide, ik nog het vermogen nog de genegenheid had om een woord te antwoorden; en had zij van zelve niet stilgehouden, mogt zij wel een uur langer hebben voortgepraat, zonder dat ik haare reden zou hebben afgebroken.

Zij dit merkende, en dat ik alleen zat te weenen, met mijn neusdoek mijn aangezicht bedek- kende, en mijn boezem zwoegende tot berstens toe; Wat! geen antwoord, mijn lief? ———
Waarom zulk eene *stille* bedroefdheid? Gij weet, dat *ik* u altoos beminde. Gij weet, dat ik geen belang in de zaak hebbe. Gij wildt den Hr. Solmes niet toelaaten om u van zommige dingen te verwittigen, welke uw hart van den Hr. Lovlace vervreemd zouden hebben. Zal ik u eenige van de stukjes vertellen, waarmede hij beschuldigd wordt? ——— Zal ik, mijn lief?

Ik antwoordde nog alleen met mijne traanen en zugten.

Wel, kind, deeze dingen zullen u ook naderhand wel verteld worden, als gij in eene beter gemoedsgesteldheid zult zijn om ze te hooren; en dan zult gij u verblijden, dat gij hem dus ontkoo- men zijt. Het zal dan eenigzins tot verschoonin- ge van u kunnen ingebracht worden voor uw ge- drag tegen den Hr. Solmes, dat gij niet kondt ge- loofd hebben, dat de Hr. Lovlace zulk een aller- snoodst man was.

Mijn hart joeg van ongeduld en toorn, dat
'er

'er dus ronduit tegen mij gepraat wierd als de vrouw van deezen man, dog egter verkoos ik toen nog stil te zwijgen. Zo ik gesproken had, zoude het met heftigheid geweest zijn.

Vreemd is het, mijn lief, dat gij dus stil zijt! — Gij hebt oneindig meer hartzeer aan deeze zijde van den trouwdag, dan gij aan de andere hebben zult. — Dog laat ik u vraagen, en neem het niet kwaalijk, zoudt gij ook verkiezen te zien, welke edelmoedige voorwaarden 'er voor u in het Huwlijks-contract zijn? — Gij hebt verstand boven uwe jaaren — Lees de geschriften eens door: Doe het, mijn lief! Zij zijn in 't net gesteld, en ter tekeninge gereed, en zo al voor eenigen tijd geweest. — Excuseer mij, mijne liefde — ik zoek u niet te ontstellen. — Uw Vader wilde het hebben, dat ik ze boven bragt, en bij u liet. Hij gebiedt u die te leezen. — Maar te leezen, Nigt — Nademaal zij zijn in 't net geschreeven, en zo al waaren, voor dat gij hen volstrekt hoopeloos maaktet.

En toen haalde zij, tot mijnen schrik, eenige perkamenten uit haaren heusdoek voor den dag, welke zij (zonder dat ik het merkte) onder haar voorschoot had verborgen gehouden; en opstaende, leide zij die tegen over mij in 't venster. Had zij een slang te voorschijn gebragt, ik kon niet meer vervaard geweest zijn.

Och, mijne allerliefste Moeij, mijn gezigt 'er van afkeerend, en mijne handen uitsteekende: Verberg die afschuwelijke perkamenten voor mijne oogen! — Mag ik u bezweeren om mij dog te zeggen — Bij alle de rederheid van onze nabes-

staende maagschap, en op uwe Eere, en bij uwe Liefde voor mij, zeg dog, Hebben zij volstrektelijk beslooten, dat ik, daar moge van koomen wat 'er wil, Diens mans moet zijn?

Mijn lief, gij moet den Hr. Solmes hebben: Dat moet gij inderdaad.

Dat wil ik inderdaad nooit! Dit, gelijk ik menig, en menigmaalen gezegd hebbe, is niet oorspronkelijk mijns Vaders wil. — Inderdaad ik wil hem nooit hebben — En dat is alles wat ik zeggen zal.

Het is *nu* uws Vaders wil, antwoordde mijne Moeij: En, gemerkt hoe de geheele familie bedreigd wordt van den Hr. Lovelace, en het besluit, dat hij zekerlijk genomen heeft, om u hunne handen te ontweldigen, kan ik niet zeggen of zij hebben gelijk, dat zij zig hun kind op eene baldadige wijze niet laten ontrooven.

Wel, Madam, dan hebbe ik niets meer te zeggen. Men maakt mij wanhoopig. Het scheelt mij niet wat 'er van mij worde.

Iedereen verlaat zig op uwe Godvrugt, en uwe voorzigtigheid, mijn lief, en op het zedeloos character van den Hr. Lovelace, benevens zijne driefte smaadheden, en bedreigingen, welke *u*, zo zeer als iemand, behooren te ontfleeken. Wij zijn verzekerd, dat de tijd zal koomen, wanneer gij heel verschillende gedagten zult hebben van de wegen, die uwe vrienden inslaen, om eenen man te loor te stellen, op welken zij alle met regt zo veel tegen hebben.

Zij ging heen; mij vol van droefheid en ontwaardiging laatende: — En alzo zeer

te onvreeden op den Hr. Lovelace, als op iemand; die door zijne eigenwijze beschikkingen, de zaaken erger voor mij gemaakt heeft dan te vooren; mij beroovende van de hoope, die ik had, om tijd te winnen tot het ontvangen van uwen raad, en heimelijken bijstand om naar de Stad te geraaken; en mij geen andere keuze overlatende, naar allen schijn, dan om mij of zijner familie in de armen te werpen, of voor altoos elendig te zijn met den Hr. Solmes. Dog ik was nog van besluit om beide deeze kwaaden te mijden, zo het mogelijk ware.

Ik polste Lijsje in de eerste plaatze (welke mijne Moeij naar boven had gezonden, het niet gevoegelijk agtende, zo als mij Lijsje vertelde, dat ik alleen gelaaten wierd, en welke, ik vond, dat hunne oogmerken wist) of het niet waarschijnlijk ware, dat zij, op mijne ernstige smeeking, zouden afaaten van de zaaken tot het gedreigde uiterste te drijven.

Dog zij bevestigde alles, wat mijne Moeij gezegd had; zig verblijdende (gelijk zij zeide, dat ze alle deden) dat de Hr. Lovelace hun een zo goed voorwendzel gegeven had, om mij nu, en voor altoos, van hem te behouden.

Zij rammele voort over bestelde koetzen, livrey, enz. Sprak van mijns Broeders en Zusters blijdschap, dat nu de geheele familie wel haast met elkaer verzoend zoude worden: Van der bedienden, yreugde daarover: Van den verwagten Verlof-Brief. Van een bezoek, dat mij gegeven zou worden van Dr. Lewen, of eenen anderen Kerkelijken, dien zij *haar* niet noemden; welke het werk stond te bekroonen: En van andere voor-

bereidzelen, zo omftandig, dat het mij deed dugten, dat zij voorhadden mij niet een nog nader dag dan aanftaenden Woensdag te overrompelen.

Deeze dingen maakten mij boven maate ongeruft. Ik wift niet wat besluit ik neemen zoude.

Op den eenen tijd dagt ik, Wat hebbe ik dog te doen, dan mij eensklaps onder de befcherminge te geeven van Lady Elifabet Lawrance? — Dog dan weder verftoord over zijne *fraaije* befchikkingen, die alle mijne raadflagen zo gruwelijk in duigen gegooid hadden, nam ik wel haaft een tegenftrijdig voorneemen: En ten laaftten befloot ik de gunft te verzoeken van nog een halfuur met mijne Moeij te mogen fpreken.

Ik zond Lijsje met mijn verzoek aan haar.

Zij kwam.

Ik drong haar, op de ernftigfte wijze, om mij dog te zeggen, of ik de gunft niet mogt verwerven van een veertien-dagen uitftel?

Zij verzekerde mij, dat dit niet zou worden toegeftaan.

Zou mij eene week? Eene week zou mij zekerlijk.

Zij geloofde, dat eene week zou kunnen lukken, indien ik twee dingen belooven wilde: Het eerft, om op mijne eere, geen regel buiten 's huis te fchrijven, in die week: Want men verdagt mij nog, zeide zij, dat ik middel vond om aan *iemand* te fchrijven. En ten tweeden, om den Hr. Solmes, na verloop van dezelve te trouwen.

Onmogelijk! onmogelijk! zeide ik in drift.

— Wat! zou men mij niet eene week kunnen

te wille zijn, zonder zulk eene ijzelijke voorwaarde als de laatste?

Zij wilde wel eens beneden gaen, zeide zij, op dat zij niet mogt schijnen mij dat op haar eigen houtje te hebben opgelegd, 't welk ik eene zo harde zaak dagt te zijn.

Zij ging naar beneden: En kwam weder boven.

Zogt ik, was het antwoord, den snoodsten karel gelegenheid te geeven, om zijne moorddadige ontwerpen ter uitvoer te brengen? — Het was tijd voor hen om een einde te maaken van mijne hardnekkigheid (zij waaren al moede van mij) en tevens van zijne hoope. En een einde zoude 'er van gemaakt worden op aanstaenden Dingsdag, of Woensdag, ten langsten; ten zij ik mijn woord van eere geeven wilde om mij aan de voorwaarde te onderwerpen, onder welke mijne Moeij zo goed geweest was van mij een langer tijd toe te staen.

Ik stampvoette zelf van ongeduld! — Ik nam haar tot getuige, dat ik geen schuld zou hebben aan het gevolg van deezen dwang; Deezen *barbaarschen* dwang, noemde ik het, het gevolg mogt dan ook zijn wat het wilde.

Mijne Moeij bekeef mij heftiger, dan ze ooit te vooren deed

Terwijl ik, half-uitzinnig, aanhield om mijn Vader te zien: Zulk eene behandeling, zeide ik, maakte dat ik alle vreeze te boven was. Ik zou mij verblijden mijnen dood aan hem verschuldigd te zijn, gelijk ik mijn leeven was.

Ik liep den trap halfaf, met voornemen om

mij aan zijne voeten te werpen, waar hij ook zijn mogt. — Mijne Moeij was verschrikt. Zij bekende, dat zij voor mijne herfenen vreesde. — Ik was inderdaad voor eenige weinige minuten in eene volflaagene raazernij — Dog mijns Broeders stem hoorende, zo als hij tot iemand in mijns Zusters vertrek daar digt bij sprak, bleef ik staen; en hoorde den barbaarschen kwaadbrouwer zeggen, spreekende tot mijne Zuster, Dit is van eene charmante uitwerkinge, mijne lieve Bella!

Dat doet het! Dat doet het! zeide zij, met eenen blijden toon.

Daar moeten wij de hand aan houden, zeide mijn Broeder. — De schurk is in zijn eigen val gevangen! — Nu moet zij wel zijn hetgeen wij haar willen hebben.

Houd gij mijn Vader maar aan den gang; Ik zal wel op mijne Moeder passen, zeide Bella.

Vrees daar niet voor, zeide hij! — En een lach van onderlinge gelukwenschinge, en bespottinge van mij (gelijk ik het opnam) verkeerde mijne uitzinnige vlaag geheel in eene wraakzugtige.

Mijne Moeij kwam toen juist tot mij af, en mij bij de hand neemende, geleide zij mij naar boven; en tragtede mij tot bedaaren te brengen.

Mijne raazernij was in wrevel veranderd.

Zij preekte mij geduld en gehoorzaamheid te vooren.

Ik zweeg stil.

Op het laatst verzogt zij mij haar te verzeke-
ren, dat ik geen geweldige handen aan mijzelve
laen zoude.

God,

God, zeide ik, had mij meer genade gegeven, zo ik hoopte, dan dat hij zou toelaaten dat ik mij aan eene zo gruwelijke roekeloosheid schuldig maakte. Ik was zijn schepzel, en niet mijn eigen.

Zij nam daarop van mij afscheid; en ik stond haar aan om de haatelijke perkamenten met zig beneden te neemen.

Ziende dat ik in zo kwaaden luim was, en zeer ernstig begeerde dat zij ze met zig nam, kreeg zij dezelve; dog zeide, Dat mijn Vader het niet weeten zoude, dat zij het deed: En zij hoopte, dat ik de zaak beter zoude overweegen, en de volgende reize bezadigder zijn als ze mij te leezen wierden gegeven.

Ik liet mijne gedagten, na dat zij weg was, gaen over alles wat mijn Broeder en Zuster gezegd hadden. Ik bleef staen op hunne zegepraal over mij; en vond eene bitterheid in mijnen geest oprijzen, welke mij vreemd was; en die ik niet wederstaen konde. ——— En alles bij malkanderen brengende, voor den nabij zijnden dag vreezende, wat konde ik dog doen? ——— Ben ik eenigzins te verontschuldigen wegens hetgeen ik deed? ——— Indien ik van de wereld zal veroordeeld worden, die niet weet welke tergingen mij zijn aengedaen, kan ik wel van u worden vrijgesproken? ——— *Zo niet*, dan ben ik inderdaad ongelukkig! ——— Want Dit deed ik.

De onbescheidene Lijs van de hand gezonden hebbende, schreef ik aan den Hr. Lovelace, om hem te laten weeten, „ Dat het voorneemen was „ om alles, wat men mij gedreigd had ten huize

„ van mijn Oom Antonij, *bier* uit te voeren.
 „ Dat ik tot een besluit was gekoomen, om mij-
 „ zelve onder de bescherminge te begeeven *van*
 „ *eene zijner twee Moeijen*, die mij dezelve ver-
 „ leenen wilde — Kortom, dat ik zou tragten
 „ verlof te krijgen om Maandag mijn middagmaal
 „ te houden in het Klimop-Zomerhuis, om dus
 „ zo het mogelijk waare, buiten de tuin-deur bij
 „ hem te koomen, te twee, drie, vier, of vijf
 „ uuren, 's Maandags namiddags, naar dat ik ge-
 „ legenheid zou hebben. Dat hij ondertusschen
 „ mij berigten zoude, *of ik op de bescherminge*
 „ *van eene dier Ladys mogt hoopen*: En indien
 „ ik mogt, begeerde ik volstrektlijk *dat bij mij*
 „ *bij eene van beide zoude laten, en zelve*
 „ *naar London gaen, of te Lord M.'s blijven;*
 „ *nog onderneemen mij te bezoeken, voor dat ik*
 „ *ten vollen overtuigd waare, dat 'er niets op*
 „ *eene vriendlijke wijze met mijne vrienden*
 „ *kon worden uitgeregt; en dat ik het bezitten*
 „ *van mijn eigen goed niet verwerven konde,*
 „ *nog verlof om daarop te wonen*: En bijzon-
 „ derlijk, *dat bij geen woord van trouwen tegen*
 „ *mij zou spreken, voor dat ik mijne toescen-*
 „ *minge had gegeven om hem over dat onder-*
 „ *werp te hooren.* — Ik voegde 'er bij, dat
 „ zo hij eene van de Jufferen Montague kon be-
 „ weegen om *mij met haar gezelschap onder-*
 „ *wege te begunstigen*, zulks mij heel veel meer
 „ gerust zou stellen in de gedagten van een be-
 „ sluit werkstellig te maaken, waartoe ik, schoon
 „ zo geplaagd, niet gekoomen was dan met den
 „ uitersten tegenzin en hartzeer; en hetgeen mij-
 „ nen

nen goeden naam zulk eene kladder zou aanwrijven in het oog der wereld, dat ik misschien nooit in staat zou zijn dezelve af te wiffchen. „

Dit was de inhoud van hetgeen ik fchreef; en ik floop daarmede naar beneden in den tuin in het donker, hetwelk ik op eenen anderen tijd, de ftoutheid niet gehad zou hebben om te doen, en leide het ter plaatze neder, en kwam weder boven zonder dat het van iemand gemerkt wierd.

Daar kwamen zulke verfchrikkelijke voorbeduidzels in mijnen geest op, toen ik was weerom gekoomen, dat ik om mijne toeneemende ongeruftheid eenigermaate te verzetten, mijne toevlugt nam tot mijne heimelijke pen; en in zeer korten tijd deeze lengte affiep.

En nu, dat ik aan dit ftuk gekoomen ben, beginnen mijn ongerufte bedenkingen mij weder te overftelpen. Nogthans wat kan ik doen? — Ik geloove dat het eerfte ding, dat mij morgen te doen staet, zal zijn om het weder weg te neemen — Nogthans wat *kan* ik dog doen?

En wie weet, of zij mogelijk nog al geen eerder dag op het oog hebben, dan die welke maar al te ras zal koomen?

Ik hoope deezen vroeg in den ogtend voor u ter neer te leggen, als ik te rug zal koomen van het weder wegneemen van mijnen Brief, zo ik hem te rug neeme, waartoe mijne *innerlijkfte* gedagten mij noopen.

Schoon het nu al nabij twee uuren is, staec ik al zeer in den wil om nog eens naar beneden te fluiopen, op dat ik mijn Brief te rug moge haalen.

Onze deuren worden altoos te elf uuren gesloten en gegrendeld; dog de drompels van de vensters in de kleine eetzaal zijn bijna gelijk met den grond daar buiten, en de luiken niet moeilijk te openen, en dus zoude ik 'er ligt kunnen uitkoomen.

Nogthans, waarom zoude ik dus ongerust zijn, nademaal, zo de Brief al voort raakt, ik maar eens kan hooren wat de Hr. Lovelace daarop zegt? Zijne Moeijen wonen hier veel te verre van daan, dan dat hij onmiddelijk antwoord van dezelve kan hebben; dus kan ik zwaarigheid maaken van na dezelve te gaen, voor dat ik eene noodiginge hebbe. Ik kan 'er *opstaen*, dat eene van zijne Nigten bij mij koome, gelijk ik hebbe te kennen gegeven, en mij in de koets vergezelle; en mogelijk is hij niet in staat om die gunst van eene van haar te verwerven. Twintig dingen kunnen 'er gebeuren om mij uitstel ten minsten te verschaffen: Waarom zoude ik dan zo zeer ongerust zijn? ——— Daar ik ook mijnen Brief vroeg kan te rug haalen, voor dat hij het waarschijnlijk in de gedagten zal krijgen 'om denzelven daar te vinden. Hij bekent egter, dat hij drie deelen van zijnen tijd besteedt, en deeze voorleeden veertien dagen besteed heeft, met daar om te wandelen, nu in het een, dan in het ander vermomd gewaad, behalven het oppassen dat zijne getrouwe knecht 'er doet, als hij zelve niet *op de wagt* is, gelijk hij het noemt.

Dog deeze wonderlijke voorspellingen! — Nogthans kan ik, zo gij het mij raadt, mij met de koets, die hij zal mede neemen, regstreeks
naar

naar de stad laten brengen, werwaards ik in mijn Londons-ontwerp, indien gij het zoudt goedkeuren, voorgenomen had te gaen. En dit zal u de moeite bespaaren van mij een rijtuig te bezorgen; als mede verhinderen dat uwe Moeder eenige agterdogt op u krijge, als of gij medepligtig aan mijne vlugt geweest waart.

Dog zeer begeerig naar uwen raad, en goedkeuringe ook, zo ik die *kan* krijgen, zal ik van deezen Brief een einde maaken.

Adieu, mijne waardste vriendin, adieu!

XXXIX. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
HOWE.

Vrijdag-Ogtend, te zeven uren
(den 7 van April).

Mijne Moeij Hervey, die heel vroeg opstaet, wandelde in den tuin (met Lijsje bij zig, zo als ik deezen ogtend uit mijn venster zag) toen ik opstond; want na zulk eene reeks van vermocijinge en rustlooze nagten, had ik mij ongelukkig verflapen: Zo dat al wat ik waagen durfde, was, beneden te gaen naar mijne menagerie, en mijnen van gisteren, en van deezen nagt te bestellen. En ik ben zo even boven gekoomen; want zij is nog in den tuin. Dit verhindert mij mijnen Brief weder

der te gaen haalen, gelijk ik nog denke te doen; en ik hoope; dat het niet te laat zal zijn.

Ik zeide, dat ik mij ongelukkig verflapen had. Ik ging omtrent een half-uur na twee-en te bed. Ik telde alle quartieren tot vijf uren; waarna ik in slaap viel en niet dan na fessen ontwaakte, en dat wel in grooten schrik, wegens eenen droom, welke zodanigen indruk op mij gemaakt heeft, dat, hoe weinig agt ik ook op droomen geeve, ik niet kan nalaaten denzelven bij deeze gelegenheid aan u te verhaalen.

„ Mij dagt mijn Broeder, mijn Oom An-
 „ tonij, en de Hr. Solmes hadden eene zamen-
 „ zweeringe gemaakt om den Hr. Lovelace van
 „ kant te helpen; die hetzelve ontdekkende, en
 „ geloovende dat ik 'er mede de hand in had, al-
 „ le zijne woede wendde tegen mij. Mij dagt dat
 „ hij hen alle daarop deed vlugten naar vreemde
 „ landen; en dat hij naderhand mij gegreepen
 „ hebbende, mij op een kerkhofvoerde; en daar,
 „ niettegenstaende alle mijne gebeden en tranen,
 „ en betuigingen van onschuld, mij het hart door-
 „ stak, en toen hals over hoofd wierp in een diep
 „ opgedolven graf, onder twee of drie half-ver-
 „ rotte lijken; de modder en aarde met zijne han-
 „ den op mij goojende, en ze met zijne voeten
 „ toe trappende. „

Ik ontwaakte in een koud zweet, beevende, en met doodlijke angsten; en de verschrikkelijke verbeeldingen daaruit ontstaen, blijven nog in mijn geheugen hangen.

Dog waarom zoude ik, die met zo veel *wee-*
zenlijk kwaad te kampen hebbe, op een *ingbeeld*
 mij-

mijne aandacht vestigen? Dit kwam, buiten twi-
fel, voort uit mijne ontstelde verbeeldings-kragt,
alle die verschrikkelijke denkbeelden te zamen in
't wilde onder malkanderen hutselende, welke de
bekendmakingen en het gesprek van mijne Moeij,
mijn Brief aan den Hr. Lovelace, en mijne eigene
ongerustheid daarover, en de schroom voor den
gevreesden Woensdag, mij verschaften.

Agt uren.

De man, mijne waarde, heeft den Brief ge-
kreegen! ——— Welk eene wonderbaare vlijt!
Ik wensche dat hij het wel met mij mag meenen,
dat hij zo veel moeite neemt! ——— Egter, om
opregt te gaen, moet ik bekennen, dat het mij
niet behaagen zoude, zo hij minder nam ——— Ik
wenschte, evenwel, dat hij hier een honderd mij-
len van daan was geweest! ——— Welk een voor-
deel hebbe ik hem op mij gegeven!

Nu de Brief uit mijne magt is, hebbe ik meer
ongerustheid en berouw, dan ik te vooren had.
Want tot nu stond ik in twijffel of ik hem zou laa-
ten afgaen of niet: En nu denke ik, dat hij *niet*
behoorde te zijn afgegaen. En is 'er egter wel
een ander weg, dan te doen 't geen ik gedaen
hebbe, zo ik Solmes wilde ontwijken? Dog wat
een los schepzel zal ik geagt worden, indien ik
dien cours vervolge, op welken deeze Brief mij
leiden moet?

Mijne waardste vriendin, zeg mij, Hebbe ik
kwaalijk gedaen? ——— Zeg het egter niet dat
ik zo gedaen hebbe, zo gij *het denkt*; want in-
dien

dien alle de wereld buiten dat mij veroordeelde; zoude ik eenigen troost hebben, zo *gij* het niet deedt. De eerstemaal dat ik u ooit verzocht om mij te vleijen. Dat is, van zelf, eene blijk dat ik kwaalijk gedaen hebbe, en schroomde de waarheid te hooren ——— O zeg mij dog (dog zeg mij egter niet) of ik kwaalijk gedaen hebbe!

Vrijdag, te Elf uuren.

Mijne Moeij heeft mij weder een bezoek gegeven. Zij begon hetgeen zij te zeggen had met mij te verstaen te geeven, Dat alle mijne vrienden van gedagten zijn, dat ik nog briefwisselinge houde met den Hr. Lovelace; gelijk duidelijk is, zegt zij, uit eenige uitslagen en bedreigingen door hem gedaen, welke toonen dat hij van verscheidene dingen kundig is, die tusschen mijne nabestaenden en mij zijn voorgevallen, zomtjids binnen eene zeer korte wijl na dat ze gebeurd zijn.

Schoon ik de laage wijze niet goedkeure, waarvan hij zig bedient om agter zijne kundschap te koomen, is het egter voor mij niet voorzigtig, mijzelve te zuiveren door het bederf van den omgekogten knegt (schoon zijne snoodheid nog mijne oogluikingen, nog goedkeuringen heeft) nadeemaal ik dus doende wel gelegenheid kon geeven ter ontdekkinge van mijne eigene briefwisselinge; en dus alle de hoope verijdelen, die ik hebbe om deezen Solmes te ontcoomen. Nogthans is het gantsch niet onwaarschijnlijk; dat deeze zelve huurling van den Hr. Lovelace eene dubbele rol speelt tusschen mijnen Broeder en hem: Hoe kan
an-

anders *onze familie* (en wel zo *schielijk*) zijne bedreigingen te weeten koomen over de voorvallen, waarop zij doelen?

Ik verzekerde mijne Moeij, dat ik mij te veel schaamde over de behandelinge, die mij bejegende (en dat zo wel om den wil van hen alle, als van mij zelve) dan dat ik den Hr. Lovelace zou kennis geeven van de bijzonderheden dier behandelinge, al wierd mij zelf middel verschafft om briefwisselinge met hem te houden: Dat ik reden had om te denken, dat zo hij het van mij moest te weeten koomen, wij op zodanigen voet met elkanderen moesten zijn, dat hij geen zwaarigheid zou maaken van eenige bezoeken, welke mij de grootste vreeze zouden aanjaagen. Zij wisten alle wel, zeide ik, dat ik geen gemeenschap had met eenige van mijns Vaders dienstbooden, uitgezonderd mijns Zusters Lijsje Barnes: Want schoon ik een goed gevoelen van hen allen had, en wel geloofde, dat zij aan hunne eigene genegenheid gelaaten zijnde, mij gaarn zouden ten dienst willen staen: nochtans uit hun schuw gedrag bespeurende, dat zij onder bijzondere ordres stonden, had ik altoos, zedert mijne Hanna zo schandelijk was weggejaagd, gemijd om zelf tot iemand van hen te spreken, uit vreeze dat ik gelegenheid mogt geeven, dat *zij* ook hunnen post verlooren. Zij moesten, derhalven, onder *ben-zelven* naar de reden zoeken van de kundschap, die de Hr. Lovelace kreeg, nademaal nog mijn Broeder nog Zuster (gelijk Lijsje mij meermaalen, tot lof van hunne openhartigheid, berigt had) nog misschien hun gunstling de Hr. Solmes, in 't

ge-

geheel in agt namen bij wien zij spraken, als zij iets tegen hem hadden uit te lappen, of zelf tegen *mij*, met welke ter deezer gelegenheid met hem te zamen te voegen zij zeer mooi waaren.

Het was maar al te natuurelijk, zeide mijne Moeij, voor mijne vrienden te onderstellen, dat hij zijne kundschap (ten deele ten minsten) van mij had; dié, mijzelve hard behandeld agtende, daarover zou kunnen klaagen, zo niet aan hem, aan Juffet Howe; hetwelk, misschien, wel hetzelfde mogt zijn; want zij wisten, dat Juffet Howe al zo vrij van hen sprak, als zij konden doen van den Hr. Lovelace; en de bijzonderheden, van welke zij sprak, moest hebben van iemand, die wist wat hier geschiedde. Dat dit mijnen Vader had doen besluiten om de geheele zaak tot een spoedigen uitslag te brengen, op dat 'er geen doodlijke gevolgen uit ontstaen mogten.

Ik merke, dat gij met ijver zult aanvangen te spreken, ging zij voort [*En zo was het ook*]
 — Wat mij belangt, ik ben verzekerd, dat zo gij *al* schrijft, gij niets zoudt schrijven, hetwelk eenen zo heftigen geest in vlam zou zetten
 — Dog dit is het oogmerk niet van mijn tegenwoordig bezoek.

Gij kunt niet anders dan overtuigd zijn, mijn lief, dat uw Vader *wil gehoorzaam* worden. Hoe meer gij tegen zijnen wil strijdt, hoe meer hij zig agt verplicht te zijn om zijn gezag staende te houden. Uwe Moeder verzoekt mij u te zeggen, dat zo gij haar maar de minste hoope wilt geeven van eene pligmaatige onderwerpinge, zij gene-
 gen zal zijn om u zo aanstonds te zien in haar ka-
 bi-

binetjē; terwijl uw Vader in den tuin eene wandeling is gaen neemen.

Wonderbaar talmen! zeide ik — Ik ben moede van verklaaringen te doen en te redentwisten over dit onderwerp; en ik had gehoopt, dat mijn besluit zo wel bekend zijnde, men mij daaromtrent niet verder zou zijn lastig gevallen.

Gij begrijpt het einde van mijn tegenwoordig bezoek niet wel, Juffer, [stemmig kijkende] — Tot nog toe zijt gij *verzogt* en *gebeden* om te gehoorzaamen en uwe vrienden te wille te zijn. Het *smeeken* is nu ten einde: Zij geeven dat op. Nu is 'er *besloten*, dat uws Vaders wil *moet worden gehoorzaamd*; gelijk het betaamelijk is dat die worde. Zommige dingen worden u te laste gelegd, als of gij mede de hand hadt in Lovelaces gedreigd geweld om u weg te voeren, welke uwe Moeder niet gelooven wil. Zij wil u haar eigen goed gevoelen van u te kennen geeven. Zij wil u te kennen geeven, hoe zeer zij u nog bemint; en wat zij van u verwacht bij de aannaderende gelegenheid. Dog op dat zij niet moge blootgesteld zijn aan eenen tegenstand, welke haar maar te meer zou tergen, begeert zij dat gij haar eerst wilt verzekeren, dat gij beneden gaet met een besluit om dat geen gewillig te doen, hetwelk met of tegen dank dog geschieden moet. En daarenboven, zou zij u wel eenigen raad willen geeven, wat weg gij moet inslaen om u weder met uwen Vader, en alle andere te verzoenen. Wilt gij beneden gaen, Juffer Klaartje, of wilt gij niet?

Ik zeide, Dat ik mij gelukkig zou agten, konde ik tot de tegenwoordigheid van mijne Moeder

worden toegelaaten , na zo lang uit dezelve gebannen te zijn ; dog dat ik het op die voorwaarden niet kon wenschen.

En dit is dan uw antwoord, Nigt?

Dat moet mijn antwoord zijn, Madam. Daar mag van koomen wat 'er wil, ik wil nooit den Hr. Solmes hebben. Het is wreed met deeze zaak zo dikwijls mij te dringen. — Ik wil dien man nooit hebben.

Zij ging misnoegd naar beneden. Ik konde het niet helpen. Ik was zo veeler aanvallen, die alle op hetzelfde uitliepen, geheelenal moede. Ik stae verbaasd, dat zij het niet zijn! — Zo weinig veranderinge! En geen toegeevinge van den eenen nog anderen kant.

Ik zal beneden gaen, en deezen wegleggen; want Lijsje heeft gezien dat ik geschreeven hebbe. Het stout schepzel nam een servet, en doopte het in water, en met een onbeschaamd gelaat, Daar, Juffer; mij den natten hoek toehoudende.

Waartoe zal dat dienen? zeide ik.

Alleen, Juffer, een van de vingers van uwe regterhand, zo 't u beliest 'er naar te kijken.

Die was inkerig.

Ik zag haar eens aan; dog zeide niets.

Dog op dat ik geen ander onderzoek moge krijgen, zal ik hier sluiten.

CL. HARLOWE.

XL

XL. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, aan Juffer
HOWE.

Vrijdag, te Een uur.

Ik hebbe een Brief van den Hr. Lovelace ge-
kreegen vol van opgetogene blijdschap, eeden, en
beloften. Ik zal dien aan u ingeslooten zenden.
Gij zult zien hoe „ hij in denzelven instact voor
„ Lady Elifabets bescherminge, en dat Juffer
„ Charlotte Montague mij zal vergezellen. Ik
„ hebbe niets te doen, dan maar volstandig te
„ zijn, zegt hij, en mij te bereiden om de blijde
„ verwelkoomingen van zijne geheele familie in
„ persoon te ontvangen. „

Dog gij zult zien, hoe hij onderstelt dat ik de
zijne zal zijn, als het gevolg van dat ik mij on-
der de bescherminge dier Lady begeeve.

„ De koets met zes paarden zal gered zijn
„ ter plaatze, die hij meldt. Gij zult zien, wat
„ aangaet de vlek in mijnen goeden naam, waar-
„ voor ik zo bedugt ben, hoe stout hij redenka-
„ velt. „ Edelmoedig genoeg, inderdaad, zo ik
de *zijne* stond te zijn; en hem had doen geloo-
ven, dat ik het zijn zoude. ——— Dog dat heb-
be ik niet gedaen.

Hoe brengt de eene stap den anderen voort
met deeze indringende Sexe! Hoe ras kan een

Jong mensch, die eenen man de minste aanmoediging geeft, verder dan haar oogmerk was, en buiten haare eigene magt vervoerd worden! Gij zoudt u, uit hetgeen hij schrijft, verbeelden, dat ik hem reden gegeven hebbe om te denken, dat mijn afkeer tegen den Hr. Solmes geheel en al aan mijne gunst jegens hem te wijten is.

Het vreezelijkst is, dat als men vergelijkt hetgeen hij schrijft uit zijne kundschap van hetgeen men tegen mij voorheeft, (schoon hij den gedreigden dag niet schijne te weten) met hetgeen mijne Moeij en Lijsje mij verzekeren, 'er geen hoope voor mij zijn kan, of ik moet Solmes vrouw worden, zo ik hier blijve.

Ik hadde beter gedaen, op deezen voet, met te gaen naar mijn Oom Antonij's. Ik zou ten minsten, daardoor tijd gewonnen hebben. Dit is de vrugt van zijne fraaije vindingen.

„ Wat wij te doen hebben, en hoe goed hij staet te zijn: Hoe ik alle zijne gangen in toekoomende stae te bestieren „. Dit alles toont, gelijk ik te vooren zeide, dat hij zig van mij verzekerd houdt.

Hoe het zij, Ik hebbe hem op den volgenden voet geantwoord: „ Dat al schoon ik hem reden gegeven had om te verwagten, dat ik mij onder de *bescherminge* zou geeven *van eene der Lady's van zijne familie*; voor zo verre ik egter drie dagen voor handen hebbe, tusschen heden en Maandag, en alzo ik nog hoope, dat mijne vrienden het zullen sluipen laten, of dat de Hr. Solmes een stuk zal opgeeven, 't welk zij onmogelijk vinden om door te drijven; ik mij „ niet

„ niet als *volstrektlijk verbonden* zal aanmerken
 „ *door het bestemde*: En derhalven verwagten,
 „ zo ik te rug treede, dat ik daarover niet weder
 „ van hem zal worden doorgestreeken. Dat ik het
 „ noodig agte hem te slaaten weeten; dat indien
 „ hij mijne toevlugtneeminge tot de bescherminge
 „ van Lady Elisabet Lawrance, gelijk hij voor-
 „ sloeg, zo opneemt, *dat ik mijzelve regtstreeks*
 „ *in zijne magt meene te stellen, bij het zeer*
 „ *verkeerdlijk begrijpt*: Want dat 'er *veele pun-*
 „ *ten* zijn, *waaromtrent ik voldaan moet wor-*
 „ *den*; *verscheidene zaaken zijn te regelen,*
 „ zelf na dat ik dit huis verlaaten hebbe, (zo ik
 „ het verlaate) *voor dat ik het in gedagten kan*
 „ *neemen om hem eene bijzondere aanmoedi-*
 „ *ginge te geeven*: Dat hij in de *eerste plaat-*
 „ *ze* moet verwagten, dat ik mijn uiterste best
 „ zal doen, om *eene Verzoeninge met mij-*
 „ *nen Vader te wege te brengen, en zijne*
 „ *Goedkeuringe van mijne wegen in toekoomen-*
 „ *de*; en dat ik mijzelve *geheel en al zal be-*
 „ *stieren naar zijne bevelen*, in alles wat rede-
 „ lijk is, *even zeer als of ik zijn huis niet ver-*
 „ *laaten had*: Dat indien hij zig verbeeldt, dat
 „ ik deeze vrijheid aan mijzelve niet behouden
 „ zal, maar dat mijn weggaen hem cenig voor-
 „ deel staet te geeven, 't *welk bij anders niet*
 „ *gehad zou hebben*; Ik beslooten hebbe om te
 „ blijven daar ik ben, en de uickoomst af te
 „ wagten, op hoope dat mijne vrienden mijne her-
 „ haalde belofte nog zullen aanneemen van *Nog*
 „ *hem, nog iemand anders ooit te trouwen, bu-*
 „ *ten bunne toestemminge.*

Deezen zal ik ter plaatze neerleggen zo dra als ik kan. En alzo hij van gedagten is, dat de zaaken op het punt staen van de eene of andere keer te neemen, durve ik zeggen, dat het niet lang zal aanhouden voor dat ik daarop Antwoord hebbe.

Vrijdag, te Vier uren.

Ik ben weezenlijk niet wel. Ik plegt alle geringe toevallen, die mij overkwamen, zo ligt te stellen als ik konde, uit vreeze dat ik mijne *toen* genegene vrienden ongeruft mogt maaken: Maar nu zal ik mijne ongesteldheid ten ergsten afgeeven, op hoope van uitsfel te verkrijgen van het gedreigde kwaad van aanstaenden Woensdag. En zo ik dat verkrijge, zal ik het bestemde met den Hr. Lovelace ook uitsstellen.

Lijsje heeft hun gezegd, dat ik zeer ongesteld ben. Dog niemand heeft medelijden met mij.

Ik geloove, dat ik het voorwerp van elks afkeer geworden ben; en dat zij alle blijde zouden zijn dat ik dood waare. Inderdaad, dat geloove ik. „Wat schort het verkeerd schepzel, roept 'er een? — Is zij min-ziek, een ander?

Ik was in het Klimop-Zomerhuis, en kwam daarvandaan beevende van koude, als of ik van eene koorts wierd aangetast. Lijsje merkte dit, en vertelde het. — „O, dat 's niemendal!

„ — Laat haar maar beeven! — De koude kan haar niet schaaden. Hardnekkigheid zal haar wel voor ongemak behoeden. Stijfzinnigheid is een Ankervast voor eene minzieke kleu-

„ ter,

„ ter , en van meer kragt dan de Koude Baden
 „ om hard en sterk te maaken , schoon het ge-
 „ stel nog zo teder zij. „

Dit wierd gezegd van eenen wreeden Broe-
 der , en aangehoord van de waarder vrienden van
 eene , voor welke , weinige maanden geleeden , ie-
 der een bekommerd was op het minste windje
 waaraan zij zig blootfelde !

Lijsje , moet men bekennen , heeft een won-
 derbaar geheugen bij deeze gelegenheden . Niets
 van deeze natuure gaet 'er bij haar overbrengen
 verloren : Zelf het weezen en de houdinge ,
 waarmede zij overbrengt hetgeen zij hoort zeggen ,
 maaken het onnoodig om te vraagen , Wie deeze
 of geene scherpe taal gesproken heeft .

Vrijdag , te Zes uren .

Mijne Moeij , die weder den geheelen nagt
 overblijft , is zo even van mij gegaen . Zij kwam
 om mij den uitflag te berigten van mijner vrien-
 den raadpleegingen over mij . Dit is het .

Aanstaenden Woensdag ogtend zullen zij alle
 bijeen vergaderen : Te weeten , mijn Vader , Moe-
 der , mijne Oomen , zijzelve , en mijn Oom Her-
 vey ; mijn Broeder en Zuster , zo als van zelf
 spreekt : Mijne goede Juffr. Norton staet insgelijks
 te worden toegelaaten : En Dr. Lewen zal bij der
 hand zijn , om mij te vermaanen , naar het schijnt ,
 als de gelegenheid het vereischt : Dog mijne
 Moeij weet niet zeker , of hij bij hen zal tegen-
 woordig zijn , dan buiten blijven tot dat hij worde
 ingeroepen .

Wanneer dit gedugt Geregts-hof vergaderd is, zal de arme gevangene worden binnen gebracht, ondersteund van Juffr. Norton; die eerst haare lessen zal ontvangen om mij te onderwijzen in den pligt van een kind; welken het schijnt dat ik vergeten hebbe.

En men twijffelt in 't geheel niet aan eenen goeden uitslag, zegt mijne Moeij: Nademaal men niet gelooft, dat ik verhard genoeg kan zijn om de dingredenen van eene zo destige vierschaar te wederstaen, schoon ik die van verscheidene van hen in 't bijzonder wederstaen hebbe. En nog dies te minder, alzo zij gewag maakt van *buitengemeen* *toegeevendheden van mijn Vader*. Dog welke toegeevendheden, zelf van mijnen Vader, kunnen mij beweegen om zulk eene opofferinge te doen, als men van mij verwacht?

De moed zal mij egter, dugte ik, ontzinken voor zulken regtbank ——— Daar mijn Vader voorzit.

Ik verwagtede trouwens wel, dat mijne beproevingen niet ten einde zouden zijn, voor dat hij mij tot zijne gedugte tegenwoordigheid had toegelaaten.

Hetgeen men van mij hoopt, zegt zij, is, Dat ik Dingsdag avond, zo niet eer, gewillig de artikels zal tekenen, en dus de plegtige zamenkoomst van den volgenden dag in eenen blijden feest-dag veranderen. Hoe het zij, de Verlof-Brief zal mij boven gezonden worden, en nog eens de Huwelijks-voorwaarden, op dat ik moge zien hoe zeer dat het hun ernst zij.

Zij gaf verder eenigzins te kennen, dat mijn
Va-

Vader zelve mij de Huwelijks-voorwaarden ter ondertekeninge zou boven brengen.

O mijne waarde! welk eene beproevinge zal dit zijn! — Hoe zal ik in staat zijn om mijnen Vader het schrijven van mijnen naam te weigeren? — Mijnen Vader, van wiens tegenwoordigheid ik zo lang gebannen ben geweest! — Daar hij gebiedt en verzoekt, misschien, in eenen adem! — Hoe zal ik in staat zijn dit mijnen Vader te weigeren!

Zij zijn verzekerd, zegt zij, dat 'er iets gaende is van des Hren Lovelaces, en misschien ook van mijnen kant: En mijn Vader zou mij eer naar het graf willen volgen, dan mij *zijne* Vrouw zien.

Ik zeide, Dat ik niet wel was: Dat de schroom zelf voor deeze beproevingen ondraagelijk voor mij was; en bij mij zou toeneemen, naar maate de tijd naderde; en ik vreesde dat ik ten uitersten onpaffelijk zou zijn.

Zij hadden zig tot zulk eene *Konstenaar* als die, al bereid, was het onvriendlijk zeggen van mijne Moeij; en zij kon mij verzekeren, het zou mij niets ter wereld baaten.

Konstenaar! zeide ik haar na: En dit van mijne Moeij Hervey?

Wel hoe, mijn lief, zeide zij, denkt gij dat de luiden gek zijn? — Kunnen zij niet zien, hoe gij u binnen deur met naare zugten tragt te versuffen? — Hoe gij uwe *zoete tronij* [die waaren de woorden, welke het haar liefste te gebruiken] laat neerhangen op uwen boezem? — Hoe gij als waggelt, en u houdt aan deezen stoel,

en aan dien post van de deur, als gij weet dat u iemand ziet? [Dit is, mijne waarde Juffer Howe, eene vuile lasteringe om mij geveinsdheid en veragtinge aan te wrijven: Mijns Broeders of Zusters lasteringe! ——— Ik ben niet bekwaam tot zo laage konstenaarijen]. Dog zo dra gij beneden zijt bij uw gevogelte, of wat verre in den tuin voortgewandeld, en naar uwe verbeeldinge buiten elks gezigt, dan ziet men wel hoe rap gij voorttrippelt; en welk eene leevendigheid alle uwe beweegingen bestiert.

Ik zoude mijzelve haaren, zeide ik, zo ik tot zulke armhartige *konstenaarijen* als deeze! bekwaam waare. Ik moest, zo ik die gebruikte, zo wel een zot, als een laag schepzel zijn; want hebbe ik geen ondervindinge genoeg gehad, dat mijne vrienden niet bekwaam zijn om bewoogen te worden in veel *aandoenlijker gevallen*? ——— Dog gij zult zien, hoe ik tegen Dingsdag zijn zal.

Mijn lief, gij zult uwe gezondheid geen geweld aandoen? ——— Ik hoope, dat God u meer genade gegeven heeft, dan dat gij zulks doen zoudt.

Dat hoope ik ook, Madam. Dog daar is genoeg geweld gepleegd, en gedreigd, om mijne gezondheid te krenken; en zo zal men het bevin-den, zonder dat het noodig zij dat ik mij van eenig ander, of van *konstenaarij* ook, bediene.

Ik zal u alleen een ding zeggen, mijn lief: En dat is; Wel of kwaalijk te pas, de Plegrigheid zal waarschijnlijk voor Woensdag avond verrigt zijn: ——— Dog dit ook zal ik u zeggen, schoon buiten mijn tegenwoordigen last, dat de Hr. Sol-

mes door belofte zig verbinden zal, (indien gij het als eene gunst van hem begeeren mogt) na dat de Plegtigheid voorbij, en des Hren. Lovelaces hoope daardoor ten eenemaale te niet is, om u ten huize van uwen Vader te laten, en 's avonds telkens naar zijn eigen huis te keeren, tot dat gij tot eene volkoomene bezeffinge van uwen pligt zult gebragt zijn, en uwe toeftemminge geeven tot de veranderinge van uwen naam.

Daar was geen openen aan mijn lippen op zulk eene reden, als Deeze. Ik was stom.

En deeze, mijne waarde Juffer Howe, zijn Die geenen, welke, *zommige* van hen ten minsten, mij eene romaneske meid genoemd hebben!

—— Dit is mijn hersenbeeldige Broeder, en wijze Zuster; die beide daartoe hunne hoofden bij malkanderen gelegd hebben, durve ik zeggen. En nogthans, zeide mij mijne Moeij, dat het laatste stuk datgeen was, 't welk mijne Moeder overhaalde; die, voor dat dit middel was uitgevonden, 'er op gestaen had, dat haar kind niet zou trouwen, zo zij, door droefheid of tegenstand, onpaffelijk wierd, of in flauwten viel.

Deeze voorgenomene geweldenaarj verschoonde mijne Moeij dikwijls met de zekere kundschap, welke zij voorgaven te hebben, van eenige zamenzweeringen of aanslagen, die gereed stonden om uit te breeken, van den Hr. Lovelace (a): Welker uitwerkinge dus looslijk verijdeld wierd.

Vrij-

(a) Het zal niet ongevoegelijk zijn hier ter plaatze aan te merken, Dat de Hr. Lovelace het listiglijk wist te besteeken dat de Familie wierd aangezet, door *zijnen* en *hunnens* ver-spieder Lemau van aanslagen te laten verhaalen, welke hij nog voornemen nog magt had om uit te voeren.

Vrijdag, te Negen uren.

En nu, mijne waarde, tot welken besluit zal ik eindelijk koomen? Gij ziet, hoe vast bepaald — Dog hoe kan ik verwagten, dat uw raad in tijds genoeg zal koomen om mij van eenigen dienst te zijn? Want daar ben ik beneden geweest, en hebbe reeds eenen anderen Brief van den Hr. Lovelace [*De man woont op de plaatze, dunkt mij*]: En ik moet aan hem schrijven, dat ik mij wil houden of niet houden aan mijn eerst besluit om aanstaenden Maandag van hier te ontvlugten. Zo ik hem laate weeten, dat ik mij daaraan niet wil houden (daar de verschijnzels zo sterk tegen hem, en voor Solmes zijn, zelf sterker, dan toen ik de bestemminge maakte) zal het niet met regt mijne eigene schuld te wijten zijn, indien ik gedwongen worde hunnen haatelijken man te trouwen? En zo 'er eenig ongeluk volge uit des Hren. Lovelaces woede en misloopinge, zal dat niet voor mijne rekeninge koomen? — Daarenboven, doet hij zulke fraaije aanbiedingen! — Nogthans, van den anderen kant, mij de blaam der wereld op den halze te haalen, als een loschepzel — Dog aan die, gelijk hij te kennen geeft, ben ik reeds onderhevig — Wat kan ik doen? — O dat mijn Cousin Morden — Maar wat betekent wenschen?

Ik zal u hier den zaakelijken inhoud geeven van des Hren. Lovelaces Brief. Den Brief zelve zal ik zenden, wanneer ik dien beantwoord hebbe; dog dat zal ik zo lang uitstellen als ik kan,

Op hoope dat ik reden mag vinden om eene be-
stemminge weder in te trekken, van welke zo veel
afhangt. En egter is het noodzaakelijk dat gij
alles voor u hebt, zo als ik van stap tot stap voort-
gae, op dat gij te beter in staat moogt zijn om mij
te raaden in dit vreezelijk en hachelijk tijdgewrigt.

„ Hij smeekt mij om vergiffenis, dat hij met
„ zo veel stoutheid geschreeven heeft; dat schuiven-
„ de op zijne uitgelaatene blijdschap; en beruft
„ geheel en al in mijnen wil. Hij is vol van uit-
„ wegen en voorlagen. Hij biedt aan *om mij*
„ *regtstreeks naar Lady Elisabets te vergezel-*
„ *len*; of, zo ik dat liever had, *naar mijn eigen*
„ *Goed*; en dat Mylord M. mij daar zal bescher-
„ men, [Hij weet mijne redenen niet, mijne
waarde, waarom ik deezen onbedagten raad ver-
werpe]. „ In beide gevallen zal hij, zo dra hij
„ mij maar veilig ziet, naar London vertrekken,
„ of waarheen het mij beliest, en niet tot mij na-
„ deren, dan met mijn eigen verlos; en voor dat
„ ik voldoen ben over alles, waaromtrent ik twijf-
„ fele, zo wel ten aanzien van zijne Hervormin-
„ ge, als van Huwelijksvoorwaarden, enz.

„ *Mij naar uwent te geleiden*, mijne waar-
„ de, is een ander van zijne voorlagen, niet
„ twijffelende, zegt hij, of uwe Moeder zal mij
„ wel inneemen (a): Of zo dit u, of uwe Moe-
„ der, of mij niet welgevallig waare, wil hij mij
„ wel *onder de bescherminge stellen van den Hr.*
„ *Hickman*; op welken gij, ongetwijffeld, zegt
„ hij, genoeg invloed hebt; en dat men kan laa-
„ ten van zig gaen, dat ik naar Bath, of Bristol

(a) Zie de Aantekeninge op bl. 33. van dit Deel.

„ of buiten 's Lands gereisd ben; waar het mij
 „ maar belieft. „

„ Wederom, Indien dit mij beter gevalle,
 „ slaet hij voor om mij heimelijk naar London te
 „ brengen, daar hij zal bezorgen dat ik ordentlij-
 „ ke huisvestinge krijge, en dat zijne beide Nig-
 „ ten Montague mij in dezelve ontvangen, en
 „ mij gezelschap houden tot dat alles naar mijn
 „ zin zal zijn geregeld; en tot dat'er eene Ver-
 „ zoeninge zal zijn te wege gebragt; om welke
 „ gemakkelijk te maaken, hij mij verzekert, dat
 „ aan hem niets zal haperen; hoe grooten hoon
 „ hij ook geleeden mag hebben van mijne geheele
 „ familie. „

„ Deeze verscheidene maatregels slaet hij ter
 „ mijner keuze voor; also het onwaarschijnlijk
 „ was, zegt hij, dat hij in tijds een Brief aan mij
 „ bezorgen konde van de eigene hand van Lady
 „ Elifabet, om mij plegtig ten haaren huize te
 „ noodigen, ten zij hij zelve daarom naar die
 „ Lady waare toegereisd; hetwelk, in dit hache-
 „ lijk tijdgewrigt, terwijl hij gestadig op mijne
 „ bevelen wagt, onmogelijk is.

„ Hij bezweert mij op de plegtigste wijze,
 „ zo ik hem niet in de uiterste wanhoop wilde
 „ storten, om mij aan het bestemde te houden. „

„ Evenwel, in plaatz van mijne nabestaen-
 „ den, of Solmes te dreigen, zo ik mijn woord
 „ te rug haale, zegt hij eerbiediglijk dat hij niet
 „ twijfelt, of, indien ik zulks doe, dat het om
 „ zodanige redenen zal zijn, met welke hij zig
 „ vergenoegd moet houden; om geen minder,
 „ hoopt hij, dan dat zij mij volkoomene vrijheid
 „ laa-

„ laten om mijne eigene genegenheid op te vol-
 „ gen: Waarin hij (welke die ook zijn zullen)
 „ volkoomelijk zal beruften; terwijl hij alleen zal
 „ tragten *om in toekomstende zijn goed gedrag te*
 „ *maaken tot den eenigen grond van zijne ver-*
 „ *wagtinge op mijne gunst.* „

„ Kortom, hij zweert plegtiglijk, dat zijn ge-
 „ *heel* oogmerk tegenwoordig is, om mij uit mij-
 „ ne gevangenis te verlossen; en mij aan mijnen
 „ eigen vrijen wil te herstellen in een stuk, dat
 „ volstrekt noodzaakelijk is tot mijn toekomstend
 „ geluk. Hij verklaart, dat nog de hoope die
 „ hij heeft op mijne gunst in toekomstende, nog
 „ de aanmerkinge van zijne eigene eere en die
 „ van zijne familie, hem zullen toelaaten om iets
 „ voor te stellen, *dat onbestaenbaar zijn zal*
 „ *met mijne eigene naauwstgezette denkbeelden:*
 „ En, tot gerustheid van mijn gemoed, zoude
 „ hij gaarn zien, dat hij het voorgestelde einde
 „ verkrijgen konde, door mijner vrienden aflaa-
 „ tinge van mij te dwingen. Dog dat het niette-
 „ min, ten aanzien van het gevoelen der Wereld,
 „ onmogelijk is zig te verbeelden, dat het gedrag
 „ van mijne nabestaenden jegens mij niet reeds die
 „ vrije berispingen mijne familie heeft op den hal-
 „ ze gehaald, welke zij verdienen, en veroor-
 „ zaakt dat de stap, omtrent het doen van wel-
 „ ken ik zo angstvallig ben, niets anders zij, dan
 „ het natuurelijk en verwagt gevolg van hunne
 „ behandelinge te mijwaards. „

Ik vreeze inderdaad, dat dit alles waaragtig
 is: En het is aan eenige geringe maate van be-
 schaafdheid dank te weeten, dat de Hr. Lovelace
 niet

niet alles zegt, hetgeen hij over dit onderwerp zou kunnen zeggen: Want ik twijffele niet of ik ben de algemeene praar, en misschien het spreekwoord wel van het halve graaffchap. Dit zo zijnde, vreeze ik, dat ik nu niets kan doen, dat mij meer schande zal aanbrengen, dan ik reeds zo buiten reden gekreegen hebbe van hunne onverftandige vervolgingen: En ik moge zijn wiens ik wil, en doen wat ik wil, ik zal nooit de vlek afwischen, welke mijne opfluitinge, en de ftraffe behandeling, die ik ontvangen hebbe, op mij hebben doen hegten; ten minften naar mijn eigen gevoelen.

Ik wensche, zo ik ooit stae te worden aangemerkt als eene van de uitmuntende familie, waaraan deeze man verknogt is, dat zommige van dezelve niet te erger gedagten van mij hebben, wegens de schande die ik geleeden hebbe. In dat geval, misschien, zal ik zelf aan hem verpligtinge hebben, zo *bij* mij daarom niet minder agte. Gij ziet, hoe zeer deeze ruwe, deeze wreede behandeling van mijne eigene familie mij vernederd heeft! Dog misschien was ik voorheen te hoog verheven.

De Hr. Lovelace sluit, „ met bij herhaalinge te smeeken om een Mondgesprek met mij, „ en dat wel *deezem* avond, zo het mogelijk zij: „ Eene eere, zegt hij, welke hij dies te meer ge- „ moedigd is om af te bidden, also ik hem twee- „ maal te vooren daarop had doen hoopen. Dog „ het zij hij die verwerve of niet, hij verzoekt mij „ een van de uitwegen te kiezen, welke hij ter „ mijner aanneeminge aanbiedt; en niet af te „ stap-

„ stappen van mijn besluit om Maandag te ont-
 „ vlugten, ten zij de reden ophoudt, om welke
 „ ik het genomen had; en dat ik een vooruitzigt
 „ hebbe van hersteld te worden in de gunst van
 „ mijne vrienden; ten minsten in mijne eigene
 „ vrijheid en ongedwongene verkiezinge. „

Hij vernieuwt alle zijne eeden en beloften ten
 deezen opzigte, op eene zo ernstige en zo pleg-
 tige wijze, dat (zijn eigen *belang*, en de *eere*
 zijner familie, en derzelve *gunst* jegens mij, daar
 bij koomende) ik geen reden kan hebben, om zij-
 ne opregtheid in twijffel te trekken.

XLI. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, aan Juffer
 HOWE.

Saterdag-ogtend te 8 uren
(den 8 van April).

Of gij mij zult beschuldigen, of niet, kan ik
 niet zeggen, dog ik hebbe eenen Brief ter ge-
 woone plaatze gelegd ter bevestiginge van mijn
 besluit om dit huis op aanstaenden Maandag te
 verlaten; binnen de uren in mijnen voorigen
 gemeld, zo het mogelijk zij. Ik hebbe daarvan
 geen afschrift gehouden. Dog deeze is de zaake-
 lijke inhoud.

Ik geeve hem te kennen, „ Dat ik geen
 weg weete, om het vast bepaald besluit mijner
 II. Deel. E e „ vriend

„ vrienden ten voordeele van den Hr. Solmes te
 „ ontgaen, dan door dit huis met zijnen bijstand
 „ te verlaaten. „

Ik hebbe niet voorgegeven, als of ik op dee-
 ze wijze eenige verpligtinge op hem leide; want
 ik zegge hem duidelijk, „ Dat konde ik, *buiten*
 „ *eene onvergeevelijke zonde*, sterven wanneer ik
 „ *wilde*, ik liever den dood voor mijne keur zou
 „ neemen, dan eenen stap doen, welken alle de
 „ wereld, zo niet mijn eigen hart, zal veroordee-
 „ len dat ik doe. „

Ik zegge hem, „ Dat ik geen andere klee-
 „ deren zal dragen mede te neemen, dan die ik
 „ zal aan hebben; en wel mijn gemeen dagelijks
 „ gewaad; op dat ik niet onder verdenkinge koo-
 „ me. Dat ik verwagten moet, dat men mij het
 „ bezit van mijn Goed zal weigeren: Dog dat ik
 „ vast beslooten hebbe om nooit mijne toestem-
 „ minge te geeven tot een pleidooij met mijnen
 „ Vader, al zou ik ook tot nog zo laagen staat
 „ geraaken: Zo dat de bescherminge, welke ik
 „ aan iemand zal verschuldigd zijn, alleen mij
 „ moet beweezen worden uit hoofde van mijne
 „ verlegenheid. Dat hij derhalven uit deezen
 „ stap niets zal hebben te hoopen, *hetwelk hij te*
 „ *vooren niet had*: En dat ik, in allen gevalle,
 „ het aan mijzelve behoude *om zijn aanzoek of*
 „ *aan te neemen, of af te slaen, naar dat zijn*
 „ *gedrag en omzigtigheid mij zal voorkoomen te*
 „ *verdienen.* „

Ik laate hem weten, „ Dat het mij best
 „ dunkt, dat ik eene afgescheidene huisvestinge
 „ betrekke, in de nabuurschap van Lady Elisabet

„ Law.

„ Lawrance ; en niet ten huize van de Lady zel-
 „ ve ; op dat het niet schijne voor de wereld, *dat*
 „ ik mijne toevlugt tot zijne familie genomen heb-
 „ be ; en op dat het bewerken van eene Verzoe-
 „ ninge met mijne vrienden, om die reden, niet
 „ ondoenlijk zij : Dat ik mijne getrouwe Hanna
 „ derwaards zal ontbiëden ; en Juffer Howe al-
 „ leen laten weeten, waar ik ben : Dat hij mij
 „ aanstonds zal verlaaten, en naar London gaen ;
 „ of naar eene van Lord M. 's Hofsteden ; en
 „ (gelijk hij beloofd had) mij niet naderen, *dat*
 „ met mijn verlos ; zig alleen met eene Briefwisse-
 „ linge te vreedde houdende.

„ Dat zo ik mij in gevaar vinde van ontdekt,
 „ en met geweld te rug gevoerd te worden, ik
 „ mij dan regtstreeks onder de bescherminge zal
 „ begeeven of van Lady Elifabet of Lady Sara :
 „ Dog *Dit alleen ingevalle van de uiterste nood-*
 „ *zaakelijkheid* ; want dat het mij meer tot eere
 „ zal strekken, dat ik op de beste wijze, die mij
 „ mogelijk is (mijn verholen verblijf tot mijn voor-
 „ deel gebruikende) over de tweede of derde
 „ hand *in eene onderhandeling van Verzoe-*
 „ *ninge* treede met mijne vrienden.

„ Dat ik hem, evenwel, duidelijk moet zeg-
 „ gen, Dat zo mijne vrienden in deeze onder-
 „ handeling *'er op aringen, dat ik besluiten*
 „ *moet om hem niet te trouwen, Ik mij verbin-*
 „ *den zal om hun te wille te zijn* ; mids dat zij
 „ mij toestaen om hem te belooven, *dat ik nooit*
 „ *de Vrouw zal worden van eenigen anderen*
 „ *man, zo lang hij ongetrouwd blijft, of in lee-*
 „ *ven is* : Dat ik hierin hem gaarn te gemoet wil

„ koomen, ter beantwoordinge van het werk en
 „ de moeite, die hij mij nenthelven genomen, en
 „ de behandeling die hij geleeden heeft: Schoon
 „ ik hem te verstaen geeve, dat hij zigzelven,
 „ ten grooten deele, mag danken (om dat hij op
 „ zijnen goeden naam zo weinig agt heeft ge-
 „ slagen) de veragtelijke ontmoetingen, die hij
 „ gehad heeft. „

Ik zegge hem, „ Dat ik, in dit mijn verho-
 „ len verblijf, kan schrijven aan mijnen Neef Mor-
 „ den, en hem, zo het mogelijk is, in mijn be-
 „ lang overhaalen.

„ Ik maake eenige aanmerkingen over zijne
 „ voorgeslagene uitwegen. „

Gij moet denken, mijne waarde, dat dit onge-
 lukkig geweld mij aangedaen, en deeze voorge-
 nomene vlugt, het noodzaakelijk voor mij maaken
 om hem veel eer van ieder gedeelte van mijn ge-
 drag reden te geeven, dan ik anders wel verkoo-
 zen zou hebben om te doen.

„ Het is niet te verwagten, zegge ik hem,
 „ dat uwe Moeder zig in onrust zal steeken, of
 „ toelaaten dat gij of de Hr. Hickman zulks doet
 „ om mij nenthelven: En wat zijn voorslag belangt
 „ dat ik naar London zou gaen, ik ben daar zo
 „ volstrekt onbekend bij iedereen, en hebbe zulk
 „ een slegt gevoelen van de plaatze, dat ik het
 „ geenzins in mijne gedagten kan neemen om der-
 „ waards te gaen; ten zij ik, na verloop van
 „ eenigen tijd, door de Ladys van zijne familie
 „ mogt bewoogen worden, om haar te verge-
 „ zellen.

„ Wat de bijeenkoomst aangaet, om welke

„ hij

hij verzoekt, dat agte ik geenzins gevoegelijk;
 inzonderheid daar het zo waarschijnlijk is, dat
 ik hem wel haast zal zien. Dog zo 'er iets
 voorvalle, 't welk mij beweege om van voor-
 neemen, ten aanzien van mijn vertrek, te ver-
 anderen, dat ik dan de eerste gelegenheid zal
 waarneemen om hem te zien, en hem mijne re-
 denen te geeven voor die veranderinge.

Ik maakte dies te minder zwaarigheid, mijne
 waarde, om dit te schrijven, alzo het hem kon
 bereiden om het met meer geduld te draagen, zo
 ik hem te loor stelde; behalven dat hij zig zo ge-
 heel onberispelijk gedragen heeft, toen hij mij ee-
 nigen tijd geleeden in de eenzaame Houtschuur
 overrompelde.

Eindelijk, „ Beveele ik mijzelve, als eene
 verlegene persoon, en *enket als zodanig*, aan
 zijne eere, en in de bescherminge van de La-
 dys zijner familie. Ik betuige nogmaal [uit den
 grond mijns harten, daar ben ik van verzekerd]
 mijn diep hartzeer, dat ik gedwongen worde
 een stap te doen, die mij zo mishagelijk, en
 zo nadeelig is voor mijne eere. En hem ge-
 zegd hebbende, dat ik verlof zal tragten te ver-
 krijgen om het middagmaal te houden in het
 Klimop-Zomerhuis (a), en Lijsje o.n. de eene

E e 3 „ of

(a) Het Klimop-Zomerhuis (of Klimop-Prieel, gelijk het
 zomtijds in de familie genoemd wierd) was eene plaarze,
 waarin deeze jonge Lady, van een meisje af, zeer veel
 vermaak geschept had. Zij plegt, in de Zomermaanden,
 menigmaal daarin te zitten werken, en leezen, en schrijven,
 en tekenen, en (als men 't haer toeliet) te ontbijten, en
 het

„ of andere boodschap te zenden als ik daar ben,
 „ laate ik de rest aan hem over; dog verbeelde
 „ mij, dat het omtrent Vier uren, een gevoe-
 „ gelijke tijd zal zijn voor hem om eenig teken
 „ te geeven, waardoor hij mij doe weeten, dat
 „ hij bij der hand is, en voor mij om de tuindeur
 „ te ontgrendelen. „

Ik voegde 'er met een postscriptum agter,
 „ Dat alzo hunne agterdogt schein toe te nee-
 „ men, ik hem raade, dat hij op de gewoone
 „ plaatze zo dikwijls zende of zelve maake te koo-
 „ men, als mogelijk is, in den tusschentijd tot
 „ Maandag-ogtend te Tien of Elf uren; dewijl
 „ 'er mogelijk iets zou kunnen gebeuren, 't welk
 „ mij van voorneemen deed veranderen. „

O mijne waarde Juffer Howe! — wat een
 droevig, droevig ding is de noodzaakelijkheid, die
 mij wordt opgedrongen, tot alle deeze voorbe-
 reidinge en bestellinge! — Dog het is nu
 te laat! — Maar hoe! — *Te laat*, zei-
 de ik? — Wat een woord is *dat*! — wat
 een schrikkelijk ding, zo ik berouw *stond* te krij-
 gen, te *vinden*, dat het te laat was om het ge-
 vreesde kwaad te verhelpen!

Sa-

„ het middagmaal, en zomtijds ook haar avondmaal te nee-
 „ men; bijzonderlijk als Juffer Howe, die daarin even veel
 „ behaagen had, haar een bezoek gaf en haare gast was.
 „ Zij beschrijft het in eenen anderen Brieft (die niet voor
 „ het ligt is) als uitzierende op een schoon landschap gescha-
 „ kerd met geboomte, water, en heuvelagtig land; hetwelk
 „ haar zo zeer bebaagd had, dat ze het had uitgetekend;
 „ het stukje hangende in haare zaal, onder eenige andere
 „ van haare tekeningen. „

Saterdag, te Tien uren.

De Hr, Solmes is hier. Hij staet het middagmaal te houden met zijne nieuwe nabestaenden, gelijk Lijsje mij vertelt dat hij hen reeds noemt.

Hij tragtede mij nog eens in mijnen weg te gemoet te koomen: Dog ik haastede mij naar boven tot mijne gevangenis, zo als ik van eene wandeling in den tuin te rug kwam, om hem te ontkoomen.

Toen ik in den tuin was, had ik de nieuwsgierigheid om te zien of mijn Brief was wegge- raakt: Ik kan niet zeggen met oogmerk om dien weder te rug te neemen, zo hij niet weg waare, dewijl ik niet zie wat ik anders kan doen, dan ik gedaen hebbe; welke grillen, egter! toen ik vond dat hij weg was, begon ik (gelijk als gisteren-ogtend) te wenschen dat het zo niet waare: Om geen andere reden, geloove ik, dan om dat die uit mijne magt was.

Eene wonderbaare vlijt van deezen man! — Hij zegt, dat hij op die plaatze genoegzaam woont; en ik denke het ook.

Hij maakt, gelijk gij in zijnen Brief zult zien, gewag van vierderleij gewaad, waarin hij zig op eenen dag vermomt. Het is niettemin wonder, dat hij niet van den een of ander van onze boeren gezien is: Want het is onmogelijk, dat eenig vermomzel de welgemaaktheid zijner gedaante kan verbergen. Dog dit moet men zeggen, dat dewijl alle de omleggende landen in onze eigene handen zijn, en 'er geen gemeene voetpaden nabij

dat gedeelte van den tuin, en door de Diergaard, en het Hak-bosch loopen, 'er geen eenzaam nog onbetreedener plaatze zijn kan.

Daarenboven zijn zij te minder oplettende, geloove ik, op mijne wandelingen in den tuin, en op mijn bezoeken van de menagerie, dewijl zij zig verlaaten, gelijk mijne Moeij te kennen gaf, op het slegt character van den Hr. Lovelace, 't welk zij zo veel moeite gedaen hebben om hem aan te wrijven. Dit, denken zij (en wel met *regt*) dat mij met angstige twijffelingen moet vervullen. En dan is de zorg, die ik tot nog toe voor mijnen goeden naam gedragen hebbe, eene andere waarborg voor hen. Waare het niet van wegens deeze twee dingen, zij zouden mij gewislijk zo niet hebben behandeld als zij gedaen hebben; en mij tevens de gelegenheid open gelaaten, welke ik verscheidene maalen gehad hebbe, om weg te raaken, indien ik daartoe gezind geweest waare (a): En hun toeverlaat op deeze beide beweegredenen zou inderdaad welgegrond geweest zijn, hadden zij maar draagelijke maatregels met mij gehouden.

Wijders, hebben zij misschien geen gedagten op de agterdeur; als welke zelden open kooft, en uitgaet op eene plaatze, die zo padeloos en eenzaam is (b). Buiten deeze, kan 'er geen ander
weg

(a) Zij mogten zig, buiten twijffel, verlaaten op de redenen, welke zij bijbrengt: Dog hun voornaamste steun was op de waakzaamheid van hunnen Joseph Leman; zig weinig verbeeldende, welk een werktuig hij waare van den Hr. Lovelace.

(b) Deeze wordt in eenen anderen Brief van haar (welke
hier

weg zijn om te ontvlieden (zo men al wilde) dan langs de waterige Laan, zo vol van wellen, waar langs uw knegt kooft aan de afgelegene Houtfchuur, tot welke Laan men zig moet nederlaaten van eenen hoogen aarden-wal, die de menagerie inluit. Want wat den weg voor het Huis belangt, daarop kan men, gelijk gij weert, niet koomen dan door het huis heen, en in het gezigt van de zaalen, en van de knegts-kamer; en dan heeft men te gaen over het open voor-plein, en moet, door het ijzeren hek, in het vol gezigt blijven, als men over het vlakke veld gaet, wel een vierde van eene mijl aan een; alzo de jonggeplante Olmen en Linden maar weinig fchaduwe en bedekzel verfchaffen.

Het Klimop-Zomerhuis is de allergevoeglijkfte plaatze van den geheelen tuin, tot dit hart-

E e 5

roe-

hier ook niet is ingevoegd) aldus befchreeven. — „ Ee-
 „ nige brokken en Puinhoopen zijn 'er, de overblijfszels van
 „ eene Oude Kapel, die nu staet in het midden van het
 „ Hak-bosch; hier en daar een overhooge Eik, bewoſſen
 „ met Klimop en Maarentakken, in het wilde opgefchoo-
 „ ten, als of het waare, om de akelige naarheid van de
 „ plaatze een heilig ontzag te geeven: Een hoek, daarenbo-
 „ ven, alwaar een man voor eenige jaaren gevonden wierd,
 „ die zig verhangen had, zo plegten wij, toen wij kinde-
 „ ren waaren, en de dienstmeiden, eenigermate met ſchrik
 „ daaraan te denken (terwijl ook uilen, ravens, en andere
 „ lelijke vogels hier hun verblijf hadden) als eene plaatze
 „ daar geelten, kaboutermannerjes, en ſpooken waarden:
 „ Het eigenaartig uitwerkzel van de Eenzaamheid en On-
 „ kunde ten platten Lande: Welke Denkbeelden, vroeg
 „ zijnde ingeplant, in de gemoederen ligtlijk hunne indruk-
 „ zels overlaaten, wanneer zij nu al ſterk genoeg geworden
 „ zijn om diergelijke ligtgeloovige dwaasheden in anderen
 „ te veragten.

roerend voorneemen, alzo het niet verre is van de agterdeur, en egter in eene andere dreef, gelijk u wel voorstaet. Daarenboven wordt het zelden van iemand anders bezogt, dan in de Zomer-maanden, om dat het koel is. Toen ik in hunne liefde stond, hadden zij 'er, om deeze reden dikwijls tegen, dat ik 'er mij lang ophield: ——— Maar nu, kan 't niet scheelen wat 'er van mij worde. Behalven dat de *Koude een ankervast is*, gelijk mijn Broeder gisteren zeide.

Dus verre zal ik wegleggen hetgeen ik geschreeven hebbe. Wil mij uwe gebeden verleen, mijne waarde; en uwe goedkeuringe, of berispinge, van de stappen, die ik gedaen hebbe: Want nog is het mogelijk niet geheel te laat, om het bestemde te herroepen. Ik ben

Uwe zeer toegenegene en getrouwde

CL. HARLOWE.

Waarom zendt gij dog uwen knecht met ledige handen?

XLII. BRIEF.

Juffer HOWE, aan Juffer CLARISSA HAR-
LOWE.

Saterd. namiddag.

Uit uwe laatste tekeninge van Tien uren in uwen Brief van heden, kondt gij denzelven ter bewuste plaatze niet lang gelegd hebben, voor dat Robert hem 'er weg kreeg. Hij reed hard, en bragt hem mij zo als ik van tafel was opgestaen.

Met regt moogt gij mij wel beschuldigen, dat ik mijn boode met ledige handen zende, aangemerkt uwe omstandigheden; en egter zijn die omstandigheden zelve (zo hachelijk!) ten deele daarvan de reden: Want ik wist inderdaad niet wat ik schrijven zoude, dat geschikt waare, om u te zenden.

Ik had 'er heimelijk naar vernomen, hoe ik kon bezorgen dat gij van Harlowe-Plaatze wierd weggebracht, zonder dat het bleek dat ik daarin de hand had; als die weete, dat in de *daad* zelve ten dienst te staen, en ondienst te doen met de *wijze* daarvan, maar ten halven dienst gedaen is: Mijne Moeder daarenboven zeer agterdogtig, en zeer ongerust zijnde; en nog meer zo wordende door de dagelijksche bezoeken van uwen Oom Antonij; die haar vertelt, dat alles nu op het punt staet van beslist te worden; en hoopt, dat haare Dogter zig
daar:

daarmede op zodanige wijze niet bemoeijen zal, dat zij u van de onderwerpinge aan hunnen wil te rug houde. Hier kwam ik langs zulken weg agter, dat ik 'er niets van kan reppen, of *beide* zonden zij daarvan op zodanige wijze hooren, waarin *geen van beide* zin zou hebben: En, *buiten* dat, zijn mijne Moeder en ik genoegzaam ieder uur in gekibbel geweest.

Ik vond meer zwaarigheid, dan ik verwagtede (alzo de tijd bepaald was, en 'er geheimhoudinge vereischt wierd, en daar gij mij zo ernstig verboodt om u in uwe onderneeminge gezelschap te houden) in u een rijtuig te bezorgen. Hadt gij mij niet verplicht om mijne Moeder te ontzien, dan konde ik het met gemak beschikt hebben. Ik kon zelf onze eigene koets genomen hebben, onder het een of ander voorwendzel, en twee paarden meer dan gewoonlijk daarvoor geslagen, zo het mij had goed gedagt; en ik kon die, als wij te Londen gekoomen waaren, hebben weeromgezonden, zonder dat iemand te wijzer waare omtrent de huisvestinge, welke wij genomen hadden.

Heer! ik wenschte wel, dat gij mij dit hadt toegelaaten. Ik denke waarlijk, dat gij al te zeer naauwgezet zijt naar uwe omstandigheden. Verwagt gij uzelve te kunnen bezitten in uwe gewoone bezadigdheid, en niet de minste kreuk te ontvangen, in 't midden van een orkaan, die ieder oogenblik uw huis dreigt om verre te waaijen?

Waare uw rampspoed van uzelve voortgekoomen, dat zoude eene andere zaak geweest zijn. Dog daar alle de wereld weet waar de schuld te leggen is, dit verandert het geval.

Hoe

Hoe kunt gij zeggen dat ik gelukkig ben, daar mijne Moeder, naar haar vermogen, alzo zeer eene medestanderse is van hunne boosheid tegen mijne waardste vriendin, als uwe Moeij, of iemand anders? En dit door de aanstookinge van dien malkoppigen en zotten Oom van u, welke [droevig Schepzel daar hij is] haar houdt aan besluiten, die haarer onwaardig zijn; ten voorbeelde voor mij, als het u belieft. Is dit geen reden genoeg voor mij om eene verstoordheid op te gronden, die mij genoeg kan billijken dat ik u gae gezelschap houden; daar de vriendschap tusschen ons zo wel bekend is?

Inderdaad, mijne waarde, het groot belang van het geval in aanmerkinge genomen zijnde, moet ik nogmaal zeggen, Dat gij al te kiesch zijt. Denken zij niet alreeds, dat uwe onwilligheid om in hunne haatelijke maatregels te treden, ten grooten deele aan mijnen raad te wijten is? Hebben zij op dat vermoeden zelf onze briefwisselinge niet verboden? En hebbe ik eenige reden, ten zij om *uwent-wille*, om mij te bekreunen wat zij denken?

Daarenboven, welke wanagtinge hebbe ik dog uit zulken stap te vreezen? Wat nadeel? Zou Hickman, gelooft gij, mij daarom staen laten? — Zo hij het deed, zoude ik mij des bekommeren? — Wie is 'er, die eene Ziel heeft, die niet zou zijn aangedaen door zulk eene proeve van vrouwelijke vriendschap?

Dog ik zou mijne Moeder kwellinge en onlust verschaffen! — Wel, dat is nog al iets: Dog geen meer kwellinge en onlust, dan zij mij ver-

verschafft, doordien zij zig als een werktuig laat gebruiken van zulk een droevig Schepzel, die hier allen dag heen slentert uit spijt tegen mijne waardste vriendin — Wee hun *beiden*, zo het met een *dubbel oogmerk* geschiede! — Bekijf mij, zo gij wilt: Het kan mij niet scheelen.

Ik zegge het, en ik houde het staende, zulk een stap zoude uwe vriendin *veradelen*: En indien gij het nog wilt toelaaten, zal ik Lovelace zijnen post uit de handen neemen; en morgen avond, of Maandag, voor dat zijn bestemde tijd verschijnt, zal ik in eene koets of chaise koomen: En dan, mijne waarde, zo wij naar wensch weg geraaken, zullen wij een verdrag (en wel op zulke voorwaarden als het ons beliest) met hen Allen aangaen. Mijne Moeder zal blijde zijn, wedde ik, dat zij haare Dogter weerom krijgt: En Hickman zal huilen van *vreugde* bij mijne terugkoomst; of hij zal het van *droefheid* doen.

Dog gij zijt zo regt ernstig boos op mij wegens het voorstellen van zulken stap, en gij hebt altijd zo veel voor uwe zaak te zeggen, *welke* die *bok* zijn mag, dat ik het verder schroomde aan te dringen. — Wees alleen zo goed (laate ik 'er dit nog bij doen) dat gij mij aanmoedigt om het te hervatten, indien gij u nader bedenkende, en de zaaken wel overweegende (en wel in *dit* ligt; Of het best zij met *mij*, of met *Lovelace* voort te gaen) uwe vieze zorg voor mijnen goeden naam kunt te *boven* koomen. Dat een juffrouw met *eene juffrouw* wegtrekt, is zulk eene schandelijke zaak niet, immers! en met geen ander oogmerk, *dan om de venten te ontloopen!* — Wees alleen

leen zo goed, zegge ik, dat gij uwe *gedagten* eens over dit punt gaen laat; en zo gij uwe zwaarigheden ten *mijnen* opzichte *kunt* te boven koomen, doe het. En dus zal ik van dit stuk voor tegenwoordig aftappen; en mij begeeven tot eenige passagies in uwe Brieven.

Een tijd zal 'er koomen, hoope ik, dat ik in staat zal zijn om uwe zielroerende verhalen te leezen zonder die ongeduldige bitterheid, welke nu in mijn hart overziedt, en in mijne pen zou vloeijen, stond ik te treden in de bijzonderheden van hetgeen gij schrijft. En ik vreeze inderdaad u *mijn* raad in 't geheel te geeven, of u te zeggen wat ik in uwen gevalle doen zoude (ondersteld zijnde, dat gij nog mijne aanbiedinge zult van de hand wijzen; en ook vindende, waartoe gij, buiten dat, gebragt of liever gejaagd zijt); op dat 'er niet eenig kwaad op volgen moge: In welken gevalle, ik het mijzelve nooit zou kunnen vergeeven. En deeze bedenkinge heeft mijne zwaarigheden vermeerderd in aan u te schrijven, nu gij in eene zo hachelijke omstandigheid zijt, en egter den *eenigen* uitweg weigert in te slaen — Dog ik zeide, dat ik deezen snaar voor tegenwoordig niet meer zou roeren. Een woord egter nog, kijf over mij zo het u beliest: Indien u eenig onheil overkoomme, dan zal ik mijne Moeder eeuwig beschuldigen — Inderdaad dat zal ik — En misschien uzelve, zo gij mijne aanbiedinge niet aanneemt.

Dog een ding moet ik u, in uwe tegenwoordige omstandigheden en uitzigten, raaden: Het is dit, Dat zo gij met den Hr. Lovelace voortgaet,
gij

gij de eerste gelegenheid de beste waarneemt om te trouwen. Waarom zoudt gij *niet*, daar iedereen zal weeten met *wiens* bijstand, en in *wiens* gezelschap gij uws Vaders huis verlaat, gij moogt ook gaen waarheen gij wilt? — Gij kunt hem wel in ontzag houden, tot dat 'er Huwelijks-voorwaarden opgesteld, en diergelijke zaaken naar uwen zin geregeld zijn: Dog deeze zelf zijn zaaken van minder aanbelang in uw bijzonder geval, dan zij zijn zouden in dat van de meeste anderen: En wel eerst, *Om dat*, welke ook zijne andere gebreken zijn mogen, niemand hem voor een onedelmoe-dig man houdt: Vervolgens, *Om dat* de bezittinge van uw Goed aan u moet worden overgegeven, zo dra als uw Neef Morden komt, die als uw Voogd zal toezien dat het geschiede; en wel op behoorlijke wijze: ten 3^{den} *Om dat* 'er geen gebrek van middelen is aan zijnen kant: ten 4^{den} *Om dat* zijne geheele familie u hoog agt, en ten uitersten verlangt dat gij haare Nabestaende wordt: ten 5^{den} *Om dat* hij geen zwaarigheid maakt om u zonder voorwaarden te ontvangen. Gij ziet hoe hij uwe nabestaenden altoos versmaad heeft [wat mij belangt, ik kan hem die fout heel wel vergeeven: En ik weete niet, of het wel niet eene edele zij]: En ik durve zeggen, dat hij u liever, zonder eene schelling, de *zijne* zou noemen, dan onder eenige verpligtinge zijn aan dengeenen, welke hij al zo weinig reden heeft om te beminnen, als zij hebben om hem te beminnen. Gij hebt gehoord, dat zijne eigene Bloedverwanten zijnen hoogmoedigen geest zig zo verre niet hebben kunnen doen

ver-

vernederen, dat hij eenige gunst aan hen zou verschuldigd zijn.

Om alle deeze redenen, denke ik, dat gij te minder moogt staen op het vooraf vervaardigen van Huwelijks-voorwaarden. Het is derhalven volstrekt mijn gevoelen, dat, zo gij met hem wegtrekt, (En in dat geval moet gij *hem* laten oordeelen, wanneer hij u veilig verlaten kan, *dat moet gij ook wel aanmerken*) gij de Plegtigheid niet behoort uit te stellen.

Laat uwe gedagten ten ernstigsten over deeze zaak gaen. *Pointille* kooft niet meer in aanmerkinge van het oogenblik af, dat gij buiten uws Vaders huis zijt. Ik weete wel, hoe gestreng gij met regt geweest zijt tegen die onverschoonelijke schepzels, welker losheid, en zelf gebrek van ordentlijkheid, haar in *het zelve uur*, gelijk ik zeggen mag, uit eens Ouders venster heeft doen springen in eens Mans bed — Dog, het character van Lovelace in aanmerkinge neemende, herhaale ik mijn gevoelen, dat uwe *Agtinge* in het oog der wereld vereischt, dat 'er geen uitstel in *dit* stuk gemaakt worde, als gij eens in zijne magt zijt.

Ik ben verzekerd, dat ik geen sterker drangredenen bij u behoefte in te brengen.

Gij zegt, ter verschooninge van mijne Moeder (hetwelk mijne vuurige Liefde voor mijne Vriendin zeer kwaalijk kan verkroppen) Dat wij iemand niet behooren te beschuldigen over het niet doen van iets, hetwelk aan haare keuze stond om het of te doen, of te laten. Dit zou, in gevallen van vriendschap, al eene zeer naaukeurige uitpluizinge verdienen. Zo de verzogte zaak van

grooter, of zelf van *evengroot* belang zij voor den persoon, welke 'er om verzogt wordt, en het waare, gelijk de oude spreekwijze zegt, *een doorn uit den voet van eenen vriend te trekken, om dien in zijn eigen te steeken*; dan mogt men daartegen iets te zeggen hebben. Ja, het zoude, durve ik zeggen, een eigenbaatig ding in ons zijn, eene gunst van eenen vriend te vraagen, welke dien vriend aan *hetzelve* of een *evengroot* ongemak zou onderwerpen, als dat, waarvan wij gaarn ontheft waaren. De verzoeker zoude, in dit geval, zijnen vriend door zijn *eigen* eigenbaatig voorbeeld leeren, om met veel *beter* reden het hem te weigeren, en eene vriendschap te veragten, die dus *enkel* in den naam bestond. Dog zo wij, met *minder* ongemak voor ons zelve, een vriend van een *grooter* ontheffen konden, dan maakt de weigeringe van zulk eene gunst den weigeraar den naam van eenen Vriend onwaardig: Nog zoude ik zulk een, zelf niet tot binnen de Buitenste Bekleedzels van mijn Hart willen toelaaten.

Ik ben wel bewust, dat dit zo wel uw gevoelen van Vriendschap is, als het mijne: Want ik ben de onderscheidinge aan u verschuldigd, bij eene zekere gelegenheid; en zij behoedde mij voor een zeer groot ongemak, gelijk u nog wel moet voorstaen. Dog gij waart 'er altoos voor om verschöoningen te maaken voor *andere* Luiden in gevallen, daar gij u zelve niet eene gegund zoudt hebben.

Ik moet bekennen, dat waaren deeze verschöoningen voor de koelheid, of weigeringe van
eene

eene Vriendin gemaakt door iemand anders dan u in een geval van zulk eene *overgroot*e aangelegenheid voor haar zelve, en van eene zo *geringe* in vergelijkinge voor die geene, om welker bescherminge zij wil geagt worden te wenschen; Ik, die altoos, gelijk gij dikwijls hebt aangemerkt, de uitwerkzels tot in haare oorzaaken tragte na te spoorren, zou gereed zijn om te vermoeden, dat 'er eene heimelijke, verzwegene neiginge was, die even zwaar, of liever *zwaarder* weegende, den uitflag van het voorgestelde (van hoe veel gewigt ook) ligter deed vallen aan het gemoed van de verschoonster, dan zij gaarn bekennen wilde.

Gij verstaet mij wel, mijne waarde. Dog zo niet, zal het al zo goed voor mij zijn; want ik vreeze, dat ik 'er van u voor ~~heboen~~ zal, dat ik zulk eene gedagte maar oppere, of eene leuze geeve, welke gij misschien, gelijk gij eens in een ander geval deedt, met eenen bestraffenden trant zult heeten, „ Niet bekwaam te zijn van eene „ gelegenheid voorbij te laten gaen om eene „ vertooninge van schranderheid te maaken, „ schoon ten koste van die teerhartigheid, welke „ men aan vriendschap en liefde is verschul- „ digd. „

Wat beduidt het, eene fout te bekennen, zonder die te verbeteren, zult gij zeggen? — Daar hebt gij gelijk in, mijne waarde. Dog gij weet, dat ik altoos een stout schepzel was — Dat ik altoos groote toegeevendheid van nooden had. — En mij heugt insgelijks, dat ik die altoos genoot van mijne waarde Clarissa. En ik twijffele nu niet aan dezelve: Want gij weet, hoe

zeer ik u lief hebbe ——— Zo het mogelijk is; hebbe ik u *meer* lief dan *mijzelve*! Geloof mij, mijne waarde: En in gevolge van dat geloof, zult gij in staat zijn om te oordeelen, hoe zeer ik ben aangedaen van uwe tegenwoordige verlegene en hachelijke omstandigheden; 't welk niet wil gedoogen, dat ik zonder eene berispinge zelf die *gelijkmoedigheid* in uw eigen geval laate voorbijgaen, welke gij niet bezit in eens anders, en om welke alle, die u ooit kenden, zig altoos over u verwonderden.

Ter aller uure zal mijn gebed zijn, dat gij uit deeze hachelijke en verlegene omstandigheden verlost moogt worden zonder bezoedeling van dien schoonen naam, welke, gelijk uw hart, tot nog toe onbevlekt geweest is.

Met deeze bede, twintigmaal herhaald, sluit

Uwe altoos-toegenegene

ANNA HOWE.

Ik spoedde mij met deezen te schrijven; en ik drijve Robert in alle haast met denzelven voort, op dat gij in eene zo hachelijke omstandigheid, zo veel tijd als mogelijk is, moogt hebben ter overweeging van hetgeen ik hebbe geschreeven, over twee punten van zo groote aangelegenheid. Ik zal dezelve nog eens met zeer weinige woorden ter neer stellen:

„ Of gij niet liever verkiest voort te gaen met
„ eene van *uwe eigene Sexe*; met uwe

„ AN:

JUFFER CLARISSA HARLOWE. 453

„ ANNA HOWE — dan met eene van de
„ andere; met den Hr. LOVELACE? „

En zo niet,

„ Of gij hem niet behoort te trouwen, zo ras
„ als mogelijk is? „

XLIII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
HOWE.

[*Den voorgaenden Brief nog niet
ontvangen hebbende*]

Saterdag-namiddag.

Ik hebbe alreeds een opgetogen Antwoord,
gelijk ik het noemen mag, op mijnen Brief.

„ Hij belooft zig naar mijnen wil te schikken
„ in allen opzigte: Keurt alles goed, wat ik voor-
„ stelle; bijzonderlijk de afgezonderde huisvestin-
„ ge: En denkt dat het een gelukkig middel is, om
„ de hekelingen tegen te gaen van de Bemoeijal-
„ len en Onbedagtzaam: En egter hoopt hij,
„ dat zo ik mij onder de bescherminge gaf van ee-
„ ne van beide zijne Moeijen (daar ik zo behan-
„ deld worde) zulks wel verre zou zijn van bij
„ eenig mensch in een oneerlijk ligt beschouwd
„ te worden. Dog alles wat ik gebiede of be-
„ sluite, zegt hij, moet regtmatig zijn, niet al-
„ leen ten aanzien van mijne tegenwoordige,
„ maar ook toekomstende Agtinge; omtrent wel-

F f 3

„ ke,

ke, hij zig zo hoopt te gedraagen, dat het hem
 vergund worde om, naast mij zelve, meer dan
 eenig mensch *met reden* zorgvuldig te zijn.
 Hij wil mij alleen verzekeren, dat zijne geheele
 familie ten uitersten verlangen hun voordeel te
 doen met de vervolgingen, waaronder ik zug-
 te, om hun hof bij mij te maaken en zig in
 mijne vriendschap in te wikkelen, door mij
 naar vermogen en met alle bereidwilligheid ten
 dienst te staen; zig gelukkig agtende, zo zij
 eenigermaate het hunne kunnen toebrengen tot
 mijne tegenwoordige bevrijdinge en mijn toe-
 koomend heil. „

„ Hij zal dezen namiddag, zegt hij, aan Lord
 M. en aan Lady Elifabet en Lady Sara schrij-
 ven, dat hij het nu in 't gezigt heeft om den
 gelukkigsten man ter wereld te worden, zo het
 niet zijne eigene schuld zij; nademaal de eenige
 vrouw op aarde, die hem zodanig maaken kan,
 wel haast buiten gevaar zal zijn van eens ande-
 ren mans te worden; en hem onmogelijk eeni-
 ge voorwaarden kan voorschrijven, welke hij
 het zijnen pligt niet zal agten om in te willi-
 gen. „

„ Hij vleit zig nu, (daar mijn laatste Brief mijn
 besluit *bevestigt*) dat 'er geen schroom voor
 hem kan zijn, dat ik mijn voorneemen zal veran-
 deren, ten zij mijne vrienden hunne wijze van
 met mij te handelen veranderen; hetwelk hij
 maar al te verzekerd is, dat zij niet doen zul-
 len (a). En nu zullen alle zijne Bloedverwan-
 ten,

„ (a) Hij kon daarvan heel wel verzekerd zijn, daar hij
 „ de

„ ten , die zo genegen en edelmoedig deel nee-
 „ men in zijne belangen , zig beroemen en ver-
 „ heffen in de vooruitzigten , die hij heeft. „

Dus looflijk zoekt hij mij daarbij te houden.

„ Wat de middelen betreft , ten dien opzichte
 „ smeekt hij mij om dog niet bekommerd te zijn :
 „ Dat zijn eigen Goed genoeg is voor ons beide ;
 „ 't welk niet *in naam* , maar *weezenlijk* , twee-
 „ duizend pond 's *jaars* opbrengt , en wel kan
 „ opweegen tegen zommige Capitaalen , die een
 „ derde hooger geschat worden : Dat het nooit
 „ bezwaard was : Dat hij geen schulden heeft ,
 „ nog te boek , nog in obligatien ; 't welk misschien
 „ meer te danken is aan zijnen *hoogmoed* , dan aan
 „ zijne *deugd* : Dat Lord M. daarenboven van
 „ voorneemen is eene *jaarlijksche* rente van dui-
 „ zend pond op hem te zetten bij zijne bruiloft.
 „ En hiertoe , wil hij , dat zijne Lordschap meer
 „ wordt aangenoopt door beweegredenen van
 „ *regtvaardigheid* , dan van *edelmoedigheid* ; al-
 „ zo hij het flegts moet aanmerken als eene ver-
 „ goedinge voor een Capitaal , 't welk hij in bezit
 „ gekreegen , dog waarop *zijne* ('s Hren. Love-
 „ laces) Moeder regtmaatiger eisch had. Dat
 „ zijne Lordschap ook voorhad hem of zijne Hof-
 „ stede in Hertfordshire , of die in Lancashire over
 „ te geeven , ter zijner eigener keuze of van zijne
 „ Vrouw , bijzonderlijk zo ik het ben. Welk alles

F f 4

„ het

„ de behendigheit had van hen een rad voor de oogen te
 „ draaijen , door zijnen omgekogten huurling , en hen
 „ allen te doen zamenpaanen ter bevordering van zijne
 „ oogmerken , zonder dat zij het zelve wisten ; gelijk in ee-
 „ nige van zijne voorgaende Brieven getoond is.

„ het in mijne magt zal zijn om verrigt, en be-
 „ hoorelijke Huwelijks-Voorwaarden opgesteld te
 „ zien, *voor* dat ik mij eenigzins verder met
 „ hem inlaate; indien ik het zo wil hebben. „

Hij zegt, „ Dat ik niet de minste bekomme-
 „ ringe ten opzigt van *kleedinge* behoefte te heb-
 „ ben: Alle *onmiddelijke* behoeften van dien
 „ aart zullen met alle bereidwilligheid vervuld
 „ worden door de Lady's zijner familie: Gelijk hij
 „ zelve (zo ik hem die eere wil toestaen) den
 „ hoogsten roem zal stellen, en het grootst ver-
 „ maak zal scheppen, in alle mijne andere te ver-
 „ vullen.

„ Hij verzekert mij, Dat ik hem zal regee-
 „ ren naar mijn believen, ten aanzien van al wat
 „ in *zijne* magt is tot het bewerken van eene Ver-
 „ zoeninge met mijne vrienden. „ Een stuk,
 „ waarop hij weet dat mijn hart gesteld is.

„ Hij vreeft, dat de tijd hem nauwlijks zal
 „ toelaaten om te bezorgen, dat Juffer Charlotte
 „ Montague mij te St. Albans opwagte, gelijk hij
 „ voorgenomen had dat zij doen zoude; de-
 „ wijl hij verstaet, dat zij haare kamer houdt met
 „ eene zwaare verkoudheid en zeere keel. Dog
 „ zij en haare Zuster beide, zo dra zij maar in
 „ staat is om uit te gaen, zullen mij in mijn afge-
 „ zonderd logement bezoeken; en mij bij Lady
 „ Sara en Lady Elifabet, of die Ladys bij mij
 „ brengen, zo als ik het zal verkiesen; en mij
 „ naar stad vergezellen, zo het mij gelieft; en
 „ zo lang in dezelve bij mij blijven, als ik zal
 „ goedvinden daar te vertoeven.

„ Lord M. zal mij ook, op zulken tijd, en
 „ op

„ op zodanige wijze, als ik zal goedvinden (dat
 „ is te zeggen, of openlijk, of heimelijk) een
 „ bezoek geeven. En wat hem zelve belangt,
 „ als hij mij in veiligheid ziet, het zij onder hun-
 „ ne bescherminge, of in de afgezonderde schuil-
 „ plaatze die ik verkieze, zal hij mij verlaaten, en
 „ mij niet bestaen te bezoeken zonder mijne toe-
 „ laatinge. „

„ Hij had al eens gedacht, zegt hij, als hij
 „ hoorde dat zijne Nigt Charlotte ongesteld was,
 „ om zijne Nigt Martha verpligt te hebben om
 „ mij op te wagten, het zij in of omtrent het na-
 „ buurig dorp, of te St. Albans: Dog hij zegt, zij
 „ is een moedloos, vreesagtig meisje, en zou
 „ ons dus maar meer belemmerd hebben. „

Dus ziet gij, mijne waarde, dat de ondernee-
 minge kloekmoedigheid en sterkte, van geest ver-
 eischt! — En dat doet ze waarlijk! —
 Wat bestaet ik dog te doen! —

Hij zelve, het is duidelijk, agt het noodig,
 dat ik het gezelschap hebbe van eene van mijne
 eigene Sexe. — Hij kon, ten minsten, wel
 de kamenier hebben voorgeslagen van eene der
 Ladys van zijne familie. — Lieven Heer! —
 Wat bestaet ik dog te doen! —

Hoe verre ik ook, na dit alles, gegaen ben,
 ik weete niet anders, of ik kan nog wel te rug
 treden: En zo ik dit doe, onderstelle ik, dat 'er
 een doodlijk gevegt uit volgen zal. — En
 wat dan, zo dit gebeure? — Konde 'er maar

eenig middel zijn om deezen Solmes te ontcoomen, eene breuk met Lovelace zou den weg kunnen baanen tot het Ongehuwd leeven, het welk mij zo zeer bovenal behaagt: En dan zoude ik de Sexe veragten. Want ik zie niets dan moeite en kwellinge, 't welk zij de onze toebrengen: En als men eens met hen heeft aangeflagen, is men genoodzaakt met hen voort te gaen, met tedere voeten tredende op doornen, en steeds scherper doornen, tot het einde toe van eenen finertlijken weg.

Wat ik doen moet, weete ik niet. Hoe meer ik 'er om denke, hoe meer ik 'er in verwarre! ——— En mijne vertwijffelingen zullen sterker worden, naar maate de bestemde tijd meer nadert.

Dog ik zal beneden gaen, en eene kleine wandeling in den tuin doen; en deezen weg leggen, met alle zijne Brieven, behalven de twee laatste; welke ik in mijnen volgenden zal insluiten, zo ik gelegenheid hebbe om eenen anderen nog te schrijven.

Ondertusschen, mijne waarde Vriendin — Dog waarom kan ik u verzoeken te bidden? — Vaarwel dan! ——— Laate ik alleen zeggen ——— Vaarwel! ———

XLIV. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, aan Juffer
HOWE.

[Ten antwoord op den XLII. Brief.]

Zondag-ogtend, den 9 van April.

Denk niet, mijne beminde vriendin, schoon gij mij in uwen van gisteren eene *gestrenger* proef gegeven hebt van hetgeen ik, niettemin, moet noemen uwe *onpartijdige* Liefde, dan ik ooit nog van u ontvangen hebbe, dat ik daarover op u misnoegd zal zijn. Dat zou zo veel zijn als mij te stellen in den ongelukkigen toestand van eenen Koning: Dat is te zeggen, *De gelegenheid af te snijden* van mij mijne fouten ooit te hooren melden; van ze ooit te verbeteren; en *Gelegenheid te geeven*, dat de opregtste en vuurigste vriendschap voor mij nutloos wierd.

En daarenboven hoe helder, hoe edel brandt in uwen boezem de heilige vlam der vriendschap; nademaal zij u kan aanzetten om de ongelukkige Lijdster eene *minder maate* van ijver in *haar eigen* geval toe te schrijven, dan gij voor haar hebt, om dat zij zigzelve zo verre tragt te ontdoen van *Eigenliefde*, dat zij aan andere de vrije keuze overlaate, waartoe zij regt hebben!

— Behoore ik u, mijne waarde, te beschul-
di-

digen, behoorde ik mij niet eer over u te verwonderen wegens deeze blaakende liefde?

Dog niet te min, op dat gij niet moogt denken, dat 'er eenige grond is voor een vermoeden, hetwelk (schoon het zijne opkoomst aan *uwe* vriendschap verschuldigd zij) *mij*, zo 'er die *waare*, ten uitersten onverschoonelijk zou laten; zo moet ik, om mijzelve regt te doen, verklaaren, Dat ik mijn eigen hart niet kenne, indien ik iets hebbe van die *heimelijke en verzwæegene neiginge*, met welke gij *eenige andere buiten mij* betigten zoudt: Nog valt de gewigtige uitslag van het voorgestelde ligt voor mijn gemoed. En nothans moet ik *uwe* Moeder verschoonen, al waare het maar uit deeze enkele aanmerkinge, Dat ik zo niet kon staat maaken op *haare* gunst, gelijk ik konde op die van *haare* Dogter, dat ik den eisch van vriendschap tegen *haar* zou doen, aan welke ik, als de Moeder van mijne waardste vriendin, een eerbied verschuldigd ben, welke naauwlijks bestaenbaar is met die zoete gemeenzaamheid, die eene van de noodwendigste vereischten is in dien Heiligen Band, waardoor uw hart en 't mijne in een verknogt zijn.

Hetgeen ik derhalven verwagten mogt van mijne *Anna Howe*, behoorde ik niet te verwagten van *haare* Moeder; want zoude het niet heel vreemd zijn, dat eene persoon van *haare* ondervindinge wierd beschuldigd, om dat zij haar eigen oordeel niet liet vaaren, daar het gevolg van dus te doen voor haar zou zijn, dat zij zig in onlust stak, gelijk zij vrees, met eene familie, met welke zij in goed verstand geleefd heeft, en ten

voordeele van een kind tegen haare ouders? — Daar zij buiten dat zelve ook eene Dogter heeft: — En wel eene Dogter, met uw verlof dat ik het zegge, voor welker leevendigheid en bekoorelijken geest zij schroomagtiger is dan ze behoeft te zijn, dewijl haare regt moederlijke zorgen haar meer doen vreezen van haare *jeugd*, dan zij hoopt van haare *voorzigtigheid*; welke zij zelve niettemin en alle de wereld weet, dat *boven* haare jaaren is.

En laate ik hier bijvoegen, Dat wat gij ook edelmoediglijk, en ingevolge van eene blaakende genegenheid jegens uwe ongelukkige vriendin, ten deezen opzichte voor mij, of straflijk tegen eenige moogt aandringen, welke mij bescherminge moge weigeren, in de ongemeene omstandigheden waarin ik mij bevinde; ik eenig vermaak genie- te, van in staat te zijn om onbehoorelijke verwag- tingen op mijne toegeevende vrienden te bedwin- gen, wat mij zelve ook uit die omstandigheden moge overkoomen; want het zou mij het uiterst verdriet geven, gaf ik door mijne eigenbaatige vrijpostigheid gelegenheid tot zodanige berispinge, die mij te kennen gaf, dat ik eene onredelijke hoope gevoed had; of, volgens de spreekwijze door u gemeld, *eenen Doorn gewenscht te trekken uit mijnen eigenen voet, en denzelven in dien van mijne vriendin te steeken*. Nog zoude ik beter op mijzelve vergenoegd zijn, indien ik van mijne goede Juffr. Norton geleerd hebbende, dat de beste schoole is *die der verdrukkinge*, eer leerde ongeduldig zijn dan het tegendeel uit de lessen, welke ik genoodzaakt ben mij daarin ei-
gen

gen te maaken; en indien ik over de *verdiensten van anderen* oordeelde, naar dat zij mij *genegenheid betoonden*; en dat wel ten koste van haar eigen gemak en van den vrede haars gemoeds. Want is Dit niet zo veel als te onderstellen, dat ik zelve altoos gelijk hebbe; en dat alle, die niet te werk gaen zo als ik het wel zou willen hebben; geduurig ongelijk hebben? Kortom, van mijne zaak *Gods* zaak te maaken, in den zin van des Hren. Solmes jammerlijke drangreden tegen mij?

Hoe dikwijls, mijne waarde, hebben gij en ik deezen eenzijdigen geest in anderen getragt te ontdekken en te bestraffen?

Dog ik weete, dat gij u niet altijd te vreedden houdt met te zeggen, hetgeen gij denkt dat *met regt* gezegd mag worden; maar dat gij, om de uitgestrektheid te toonen van een doorzigt. 't welk tot den bodem van eenig onderwerp kan doordringen, vermaak schept in alles te zeggen of te schrijven, wat *gezegd*, of *geschreeven*, of zelf *gedagt* worden *kan*, bij zulk eene bijzondere gelegenheid; en dit wel ten deele misschien, om dat gij begeert [Vergeef het mij, mijne waarde!] dat men u meesteres agte te zijn van eene schranderheid, die voorziet wat 'er zal gebeuren. Dog wie zou wenschen eenen verfrissenden stroom af te leiden of te doen uitdroogen, om dat die ons nu en dan door zijn overvloeijen eenig gering ongemak aandoet? Met andere woorden, wie zou de leevendigheid van eenen geest niet invlijen, die voor eene snertlijke aandoeninge een honderd ver-
maa-

maakelijke aanbrenge? En de *eene* in gevolge van de *andere*?

Dog nu koome ik tot de twee punten in uwen Brief, welke mij op het gevoeligst ter harten gaen: Dus stelt gij dezelve ter neer:

„ Of ik niet liever verkieze voort te gaen
 „ [aanstootlijke woorden !] met *eene*
 „ van mijne *eigene Sexe*; met mijne AN-
 „ NA HOWE ——— dan met eenen
 „ van de *andere*; met den Hr. LOVE-
 „ LACE?

En zo *niet*,

„ Of ik hem niet behoore te trouwen, zo dra
 „ als mogelijk is?

Gij weet mijne redenen, mijne waarde, waarom ik uwen voorslag verwerpe, en zelf ernstig begeere, dat het niet *bekend* zij dat gij mij de hand biedt in eene onderneeminge, welke een wreede nooddwang *mij* bewoog in mijne gedachten te neemen om aantegaen; en waarvoor *gij* dezelve reden niet kunt inbrengen. Op deesen voet, mogt uwe Moeder *wel ter degen* ongerust zijn over onze briefwisselinge, niet weetende aan welke ongemakken dezelve haar en u zou kunnen onderhevig maaken. ——— Indien ik naauwlijks te verschoonen ben, dat ik denke om van mijne *ongunstige* vrienden weg te trekken, wat kondt *gij* dog voor uzelve te zeggen hebben, stondt gij eene zo *toegeevende* Moeder te verlaaten? Vermoedt zij, dat uwe gloeiende vriendschap u tot eene *geringe* onvoorzigtigheid kan verleiden? en geeft dit vermoeden u aanstoot? En zoudt gij, uit gebelgdheid, haar en der wereld willen toonen,

nen, dat gij willens u verloopen kunt in de *grootste dwaalinge*, waaraan eenige van onze sexe zig kan schuldig maaken?

En is het uwer edelmoedigheid waardig, [ik vraage u, mijne waarde, is het wel?] dat gij denkt om zulken onpligtmaatigen stap te doen; om dat gij gelooft, dat uwe Moeder blijde zou zijn als ze u maar wederkreeg?

Ik verzekere u, dat stond ik zelve deezē stap te doen, ik liever alle gevaar zou willen loopen, dan dat gij mij daarin zoudt vergezellen. Denkt gij, dat ik begeerig ben om mijne schuld in het oog der wereld *dubbel* en *driedubbel* te verzwaaren? in het oog van die wereld, welke, hoe wreed ik ook behandeld ben, (niet alles weetende) *mij* niet zou ontschuldigen?

Dog, mijne liefste en liefhebbendste vriendin, laate ik u zeggen, dat *geen van ons beide* zulken stap zal doen. De wijze, op welke gij uwe vraagen voorstelt, overtuigt mij overvloedig, dat ik, naar *uw* gevoelen, het niet behoore te *ondernemen*. Gij *bedoelt* ongetwijffeld, dat ik het zo zal opvatten; en ik danke u voor de niet min heusche dan kragtige overtuiging.

Het geeft mij eenig genoegē (de zaak in dit ligt beschouwd zijnde) dat ik al begonnen had te wankelen, voor dat ik uwen laafsten ontving. En nu berigte ik u, dat die mij volstrektlijk vast heeft doen stellen om *niet* voort te gaen; ten minsten, morgen niet.

Indien Gij denkt, mijne waarde, dat *de uitflag van het voorgestelde* (om uwe eigene woorden te gebruiken) *mijn gemoed zo ligt valt*; kort-

om,

Om, dat mijne *neiginge onbetaamelijk* is; de *wereld* zou mij met veel minder schroom behandelen. Daar gij mij derhalven voor oogen houdt, dat *het uit is met alle pointille, zo dra ik buiten mijns Vaders huis ben; en te kennen geeft*, dat ik het aan het oordeel van den Hr. Lovelace moet stellen, *wanneer* hij mij veilig kan verlaaten; dat is te zeggen, *hem* de keur geeven of hij mij verlaaten wil of niet; Wie kan deeze bedenkingen verdraagen, wie kan besluiten zig aan deeze ongemakken te onderwerpen, die het stuk nog in haare eigene magt heeft om te beslissen?

Terwijl ik alleen dagt om de ontvlugtinge uit *Dit huis*, als eene onrvlugtinge van den Hr. *Solmes*; dat mijn goede naam reeds nadeel had geleeden door mijne opsluitinge, en dat het nog aan mijne eigene keuze zou staen, om den Hr. Lovelace of te trouwen, of hem geheel te verwerpen; hoe stout de stap ook waare, dagt ik, daar ik dus behandeld wierd, dat 'er iets ter verschooninge van denzelven gezegd kon worden — Zo al niet bij de wereld, bij *mijzelve*: En *van zigzelve* te worden *vrijgekend*, is een zegen hooger te waardeeren dan het gevoelen van alle de wereld. Dog, na dat ik die losse kleuters ten gestrengsten hebbe gehekeld, gelijk ik altoos gedaen hebbe, die ter zelve ure, gelijk ik zeggen mag, dat zij uit haare kamer zijn ontvlooden, zig voor het Altaar gesteld hebben, 't welk getuige staet te zijn van haare onpligtmaatige ligtvaardigheid; na dat ik van den Hr. Lovelace bedongen hebbe dat hij mij *tijd* zal geeven, en dat ik het *eindelijk aan mijne keuze* zal hebben *of ik hem*

wil aanneemen of verwerpen; en dat hij mij verlaaten zal, zo dra ik in eene veilige plaats ben (waarover, gelijk gij aanmerkt, het oordeel aan hem moet staen); en na dat hij mij heeft te kennen gegeven, dat hij deeze voorwaarden inwilligt; zo dat ik, indien ik al wilde, dezelve niet kan herroepen, en schielijk trouwen; — Zo ziet gij wel, mijne waarde, dat 'er niets voor mij overblijft, dan te besluiten om niet met hem weg te gaen.

Maar hoe zal ik, bij deeze herroeping van het bestemde, in staat zijn om hem te vreedden te stellen?

Wel hoe! — Het voorregt van mijne Sexe handhaaven! — Aan Deeze zijde van de Plegtigheid heeft hij immers geen regt om misnoegd te zijn. Daarenboven, hield ik niet de magt aan mij om te rug te treden, indien ik het oirbaar dagt? Waartoe, gelijk ik vraagde in het geval tusschen uwe Moeder en u, heeft iemand eene vrije keuze, indien het gebruiken daarvan dengeenen, welken men iets weigert, regt geeft om het kwaalijk te neemen?

Verre, verre zou 'er het van daan geweest zijn, dat Diegeene, welke volgens de Oude Wet, regt hebben om de belofte van een kind te ontbinden of te bevestigen, aan de mijne hun zegel zouden gehangen hebben, al waare die nog zo plegtig geweest (a). Dog dit was eer eene
be-

(a) Zie Numer. XXX. Alwaar verklaard wordt, wier geloften verbindende zullen zijn, en wier niet. De geloften van eenen Man, of van eene Weduwe worden daar onverbreeklijk uitgesproken; om dat zij hun eigen meester en aan geen
an-

bescheidinge dan eene belofte : En onderstel al eens, dat het het laatste waare; en dat ik aan mijzelve geen vrijheid behouden had van het te herroepen; moest het dan nog *beter* en *rijper* overweeginge buiten sluiten? — Dit zo zijnde, hoe onbehoorelijk was het dan dezelve te geven! — Hoe onedelmoedig om daarop te

G g 2 staen!

ander huislijk gezag onderworpen zijn. Dog de gelofen van eene Ongehuwde Vrijster, en van eene getrouwde Vrouw; indien de Vader van de eene, of de Man van de andere, zig daartegen verklaaren, zo dra zij dezelve te weeten koomen, zullen van geen kragt zijn.

Een stuk, het welk zeer noodig is te weeten; bijzonderlijk voor alle jonge Juffers, welker arghstige aanzoekers haar maar al te dikwijls door gelofen trachten te verstrikken; en dan Conscientie en Eete aandringen om haar aan het uitvoeren van haar gegeven woord te houden.

Het zal niet kwaad zijn, de woorden zelve hier aan te haalen.

Vers 3. *Als eene Vrouw den Heere eene gelofte zal beloofd hebben, en haar met eene verbintenis in het huis haars Vaders in haare jongheid zal verbonden hebben;*

4. *En haar Vader haare gelofte, en haare verbintenis, waarmede zij haare ziel verbonden heeft, zal hooren, en haar Vader tegen haar zal stilzwygen; zo zullen alle haare geloften bestaen, en alle verbintenis, waarmede zij haare ziel verbonden heeft, zal bestaen.*

5. *Maar indien haar Vader dat zal breeken, ten dage als hij het hoort, alle haare geloften en haare verbintenissen, waarmede zij haare ziel verbonden heeft, zullen niet bestaen. En de Heere zal het haar vergeeven, want haar Vader heeft ze haar doen breeken.*

Hetzelve geldt in het geval van eene Vrouw, gelijk boven gemeld is. Zie vs. 6, 7, 8, env. — En alles wordt dus plechtiglijk beslooten:

Vers 16. *Deeze zijn de Inzettingen, welke de Heere aan Moses geboden heeft, tusschen een Man en zijne Huisvrouw; tusschen een Vader en zijne Dogter, zijnde in haare jongheid, ten huize haars Vaders:*

staen! — En hoe onbehoorelijker nog, om ze te houden! — Is 'er eenig man die leeft, welke toornig behoort te zijn, dat eene vrouw, welke hij ten geenen dage de zijne hoopt te noemen, eene ligtvaardige belofte zal weigeren te houden, als zij, na het rijpst overleg, overtuigd is dat het eene ligtvaardige was!

Ik besluite dan, om deeze eene beproevinge nog uit te staen van aanstaenden Woensdag — of, misschien moest ik liever gezegd hebben, van Dingsdag-avond, indien mijn Vader zijn voornemen houde om in persoon te tragten, mij de Huwelijks-voorwaarden te doen *lezen*, of *hooren* lezen, en dan *tekenen*. — *Dat, Dat* moet de grootste beproevinge van alle zijn.

Zo ik gedwongen worde om ze 's avonds te voeren te tekenen — Dan (onze lieve Heere zegene mij!) moet Alles, wat ik vreeze, natuurlijk volgen, op Woensdag. Indien ik hen kan overhaalen door mijne gebeden [Misschien zal ik in slaauwten vallen; want het eerst gezigt van mijnen Vader, na dat ik zo lang uit zijne tegenwoordigheid ben gebannen geweest, zal mij grootlijks aandoen — Indien ik hen kan overhaalen, zegge ik, door mijne gebeden] om hunne oogmerken te laten vaaren; of om den dag op te schorten, al is het maar voor eene week; zo *niet*, maar voor twee of drie dagen; dan zal Woensdag nog een dag van ligter beproevinge zijn. Zij zullen mij immers wel tijd geeven om mij te *bedenken*; om bij mijzelve over de zaak te *redenkavelen*. Dit zal geen *belooven* zijn. Alzo ik geen pooginge gedaen hebbe om weg te geraa-
ken

ken, hebben zij geen reden om agterdocht op mij te hebben; en dus kan 'er, in den uitersten nood, nog wel gelegenheid voor mij zijn om weg te trekken. Juffr. Norton staet bij mij te zijn: Die, schoon ze daarover moge bekeeven worden, zal wel, als het tot het uiterst koomt, voor mij spreken. Mijne Moeij Hervey zal zig *mogelijk*, in zulken gevalle, bij haar voegen. Misschien kan mijne Moeder ook wel worden overgehaald. Ik zal voor ieder, een voor een, knielen om ze mij te vriend te maaken. Zommige van hen hebben mij geschroomd te zien, op dat zij niet ter mijner begunstiging zouden bewoogen worden: Geeft Dit mij niet eene redelijke hoope, dat ik hen beweegen *mag*? Mijns Broeders raad, voorheen gegeven, om mij ter deuren uit te zetten op genade van mijn ongelukkig noodlot, mag weder op den baan gebragt, en doorgedreeven worden: *Dan* zal ik in geen *erger* omstandigheid zijn dan *nu*, ten aanzien van het misnoegen mijner vrienden; en dus verre in *beter*, dat het mijne schuld niet zal zijn dat ik eene andere bescherminge zoeker: Welke zelf *dan* die van mijnen Neef Morden behoort te zijn, eer dan die van den Hr. Lovelace, of iemand anders.

Mijn hart, om kort te gaen, spelt mij minder kwaad, als ik *Dit* besluit neeme, dan of ik om het *ander* denke: En in zulken sterken drang, waarin de wil geen deel heeft, is het *hart*, om zo te spreken, zo veel als de *Conscientie*. En te regt waarschuwt de wijze man: „ Blijf vast bij „ den raad uws harten, want gij hebt niemand „ getrouwer dan hetzelve: Want de ziele des

„ mans pleegt zomtjids meer te verkondigen, dan
 „ zeven wagtters die op eenen hoogen wagt-toren
 „ zitten (a). „

Vergeef mij deeze ongeschikte bij mijzelve
 gehoudene redeneeringen. Ik zal hier sluiten:
 En van stonden aan gaen zitten aan eenen Brief
 van Herroepinge aan den Hr. Lovelace; hij mag
 het opneemen zo hij wil. Het zal slegts voor
hem eene andere proef van geduld zijn. Voor
mij van oneindig veel aanbelang. En heeft hij
 niet beloofd geduld te neemen en zig te vrede
 te houden, op de onderstellinge dat ik van voor-
 neemen veranderde?

XLV. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
 HOWE.

Zondag-ogtend, (den 9 van April).

Niemand, schijnt het, zal heden ter kerke
 gaen. Geen zegen is 'er te verwagten misschien
 op oogmerken, die zo wereldsgezind, en in zom-
 mige zo wreed zijn.

Zij hebben een wantrouwen bij zig, dat ik
 eenigen aanslag in mijn hoofd hebbe. Lijs heeft
 mijne kleederen doorgekeeken. Ik vond haar,
 toen ik boven kwam van het wegleggen van mijn-
 nen Brief aan Lovelace (want ik *hebbe* geschree-
 ven) onder dezelve snuffelen; want ik had den
 fleu-

(a) *Eccles.* XXXVII. 14, 15.

fleutel in het slot gelaaten. Zij kreeg een koleur, en was beteuterd dat zij dus betrapt wierd. Dog ik zeide alleen, Ik zoude met den tijd aan *allerleije* soort van behandelinge gewennen. Zo zij haare ordres had ——— die waaren voor haar genoeg.

Zij bekende, in haare beteuteringe, dat 'er een voorstel was gedaen om mijne Wandelingen te besnoeijen; en het verflag, dat zij doen zoude, zou niet ten mijnen nadeele zijn. Een van mijne vrienden, zeide zij, beweerde ten mijnen voordeele, Dat het niet noodig was, mij onder naauwer bedwang te stellen, nademaal het dreigen van den Hr. Lovelace om mij met geweld te *ontzetten*, zo ik naar mijns Ooms gevoerd zou zijn, eene overtuigende blijk was dat ik geen toeleg had om willens naar hem toe te loopen; en indien ik zulks *had*, dat ik dan wel toebereidzels van dien aart *voor deezem tijd* gemaakt zou hebben; en, zeer waarschijnlijk, in dezelve ontdekt zijn. ——— *Hieruit* wierd ook beslooten, dat 'er geen reden was om te twijffelen, of ik zou mij ten laatsten onderwerpen. En, voegde het stout schepzel 'er bij, zo gij dat niet voorhebt te doen, Juffer, koomt uw gedrag mij vreemd voor ——— Dus wist zij het alleen overeen te brengen; Dat ik zo verre was gegaen, dat ik niet wist hoe ik 'er *met goed fatsoen* zou afkoomen: En zij verbeeldde zig, dat ik in de *volle vergaderinge*, op Woensdag, aan den Hr. Solmes mijne hand zou geeven. En dan, zeide de vrijpostige flons, gelijk de text van den geleerden Dr. Brand voorleeden

den Zondag genomen zegt, *Zal 'er vreugde zijn in den hemel* —

Deeze is de zaakelijke inhoud van mijnen Brief aan den Hr. Lovelace:

„ Dat ik redenen hebbe van het grootst belang voor *mijzelve* (en welke, als hij ze weet, *hem* voldoen moeten) om voor tegenwoordig, mijn voorneemen op te schorten van mijns Vaders huis te verlaaten: Dat ik hoope hebbe, dat de zaaken nog tot een gelukkig besluit kunnen gebragt worden, zonder eenen stap te doen, welken niets dan de uiterste noodzaakelijkheid kon regtvaardigen: En dat hij mag staat maaken op mijne belofte, dat ik eer wil sterven, dan mijne toestemminge geeven om den Hr. Solmes te trouwen. „

En dus nu, maake ik mij gereed om den aanval uit te staen van zijn schreeuwend antwoord. Dog dat zij zo het wil, daarvan kan ik zo veel aandoeninge niet hebben, dan van de Vreeze voor hetgeen mij aanstaenden Dingsdag, of Woensdag moge overkoomen, want die vreeze neemt nu mijne geheele aandagt in, en maakt mij tot in mijn hart benaaud.

Zondag, vier uren 's namiddags.

Mijn Brief is 'er nog niet weggenomen —
Indien hij daarom niet zende, of dien wegneeme, en hij dan als ik mij morgen niet bij hem vervoege, herwaards koome, in twijffelmoedigheid wat mij mag zijn wedervaaren, wat zal ik dan dog doen! Waarom bemoeide ik mij eenigzins met dee-

deeze Sexe! ——— Ik, die zo gelukkig was, voor dat ik deezen man kende!

Ik hield mijn middagmaal in het Klimop-Zomerhuis. Mijn verzoek om dat te mogen doen, wierd ten eersten ingewilligd. Om te toonen dat ik daarmede niets op het oog had, ging ik met Lijsje weder in huis, zo dra ik had gegeten. Ik dagt dat het niet kwaad was, om deeze vrijheid te vraagen; het weer nu bestendig mooi schijnende te worden. Wie weet wat Dingsdag of Woensdag mag aanbrenge?

Zondag-avond, te Zeven uren.

Mijn Brief blijft daar nog al! ——— Hij is bezig, onderstelle ik, met zijne voorbereidzels tegen morgen. Dog dan heeft hij wel knegten. Denkt de Man, dat hij van mij zo *verzekerd* is, dat nu ik hem bescheiden hebbe, hij zig verder geenzins omtrent mij behoeft te bekommeren, voor dat het bestemde oogenblik koome? Hij weet, hoe ik bezet ben. Hij weet niet, wat 'er gebeuren kan. Ik zou wel onpaffelijk *kunnen* zijn, of nog naauwer opgepast of opgeslooten dan te vooren. De Briefwisseling zou wel *kunnen* ontdekt zijn. Het zou noodig *kunnen* zijn, dat men het ontwerp veranderde. Ik zou tot maatregels *kunnen* gedrongen zijn, welke mijn voornemen ten eenemaale konden verijdelen. Ik zou nieuwe twijffelingen *kunnen* krijgen. Hij kon niet weeten, of ik niet iets gevoegelijker zou *kunnen* aan de hand geeven. Ik verwondere mij, wat de man dog meenen kan! ——— Nogthans

zal dezelve daar blijven leggen; want zo hij dien maar eenigen tijd voor het bestemde uur heeft, zal het mij de moeite bespaaren van aan hem in persoon de veranderinge van mijn voorneemen te verklaren, en met hem daarover in geschil te treden. Zo hij denzelven nog laat afhaalen, zal hij uit de dagtekening zien, dat hij dien wel in tijds had kunnen hebben; en zo het hem eenig ongemak geeve, dat hij zo kort van te vooren maar daarvan kennis krijge, dat mag hij voor zijn loon hebben.

Zondag-avond, te Negen uren.

Het is beslooten, schijnt het, om Juffr. Norton te ontbieden tegen Dingsdag om hier het middagmaal te houden; en zij staet eene geheele week bij mij te blijven.

Dus zal zij eerst haar best doen om mij te overreeden, dat ik mij onderwerpe; en, als de geweldenaarij gepleegd is, zalze mij vertroosten, en mij tragten te vreedem te stellen met mijn noodlot. Zij verwagten *flaauwten*, en *loopjes*, vertelt Lijs mij onbeschoftlijk, en dingredenen, en klagten, en uitschreeuwingen, *zonder getal*. Dog iedereen zal daartegen wel bereid zijn: En als het over is, dan is het over, en ik zal wel gerust en bedaard zijn, wanneer ik vinde, dat ik het niet verhelpen kan.

*Maandag-ogtend , den 10 van April ,
te zeven uren.*

O mijne waarde ! Daar legt nog al de Brief ,
juist zo als ik 'er hem gelaaten hebbe.

Denkt hij , dat hij zo verzekerd van mij is ?
— Misschien verbeeldt hij zig , dat ik mijn
voorneemen *niet durve* veranderen. Ik wenschte
wel , dat ik hem nooit gekend had ! Ik beginne
nu deeze roekeloosheid te beschouwen in het
ligt , waarin alle andere ze beschouwd zouden
hebben , indien ik mij daaraan had schuldig ge-
maakt. Dog wat kan ik doen , zo hij heden op
den bestemden tijd kooome ! Indien hij den Brief
niet krijgt , moet ik hem gaen zien , of hij zal
denken , dat mij iets wedervaaren is ; en zal dan
zekerlijk aan het huis koomen. Al zo zekerlijk
zal hem dan hoon worden aangedaen. En wat
mag , in zulken gevalle , het gevolg zijn ! Daarbij
hebbe ik hem zo goed als beloofd , dat ik de cer-
ste gelegenheid zou waarnemen om hem te zien ,
indien ik van voorneemen veranderde , en hem
mijne redenen daarvoor te kennen geeven. Ik
twijffele niet , of hij zal daarover te onvreeden
zijn : Dog het is beter , zo wij bij elkanderen
koomen , dat *hij* onvergenoegd op *mij* heen gae ,
dan dat *ik* zou weggaen tegen genoegen van *mij*
zelve.

Nogthans , hoe kort de tijd ook zij , kan hij 'er
nog wel om zenden , en den Brief krijgen. Daar
kan iets gebeurd zijn dat hem belette , 't welk ,
als men het weete , hem verschoonen zal.

Na dat ik hem meer dan eens te vooren heb-
be

be te loor gesteld, omtrent een verzogt *mond-gesprek* alleen, is het onmogelijk, dat hij geen *nieuwsgierigheid* ten minsten zou hebben, om te weeten of 'er niet iets zij voorgevallen; en of mijn voorneemen in dit *geval van meer gewigt* stand houde of niet. En egter, alzo ik roekelooslijk mijn besluit door eenen tweeden Brief bevestigd hebbe, zo beginne ik nu daaraan te twijfelen.

Negen uren.

Mijne Nigt Doortje Hervey stak mij stilletjes den ingeslooten Brief in de hand, zo als zij mij, uit den tuin koomende, voorbijging.

Allerlieffte Madam,

Ik hebbe kundschap gekreegen van eene, die voorgeeft alles te weeten, dat gij Woensdag morgen aan den Hr. Solmes moet trouwen. Misschien, evenwel, zegt zij dit alleen om mij te kwellen; want het is dat stout schepzel Lijs Barnes. Men heeft een Verlof-brief gekreegen, zegt zij: En zo verre ging zij, dat zij mij vertelde (mij gebiedende 'er niet van te spreken; dog zij wist wel dat ik het doen zoude) dat de Hr. Brand u staet te trouwen. Want Dr. Lewen, hoore ik, weigert het, ten zij men uwe toestemminge kan verkrijgen; en zij hebben gehoord, dat hij hunne behandelingen tegen u niet goed keurt. De Hr. Brand, wordt mij verteld, staet zijne bevordering te krijgen van Oom Harlowe en onder hen.

Gij zult beter weeten dan ik, wat gebruik

gij

gij van dit alles maaken moet; want zomtijds denke ik, dat Lijs mij dingen vertelt als of ik ze u niet weer moest vertellen, en egter verwacht dat ik het doen zal (a). Want daar gaet veel geluister om tusschen Juffer Harlowe en haar; En ik hebbe gemerkt, dat als haar luisteren over is, Lijs kooft, en mij iets als een geheim vertelt. Zij, en alle de wereld weeten wel, hoe zeer ik u lief hebbe: En zo wil ik het ook hebben. Het is eene eere voor mij, eene jonge Lady lief te hebben, welke de eere is en altoos was van haare geheele Familie, zij mogen zeggen wat zij willen.

Dog op een gewisser gezag dan Lijsjes kan ik u verzekeren, (dog ik moet u verzoeken om deezzen Brief te verbranden) dat 'er nog een onderzoek bij u zal geschieden naar Brieven, en naar Pen en Inkt; want zij weeten dat gij schrijft. Zij geeven voor, ergens agter gekoomen te zijn uit eenen van des Hren. Lovelaces knegten, waarmede zij iets hoopen uit te regten. Ik weete niet zeker, wat het is. Hij moest een zeer snood en ondeugend man zijn, die zig op de gunst van eene Lady jegens hem beroemen, en geheimen openbaaren zou. Dog de Hr. Lovelace, durve ik zeggen, is al te braaf een heer, dan dat hij zig
aan

(a) Zulke Leezers, die met aandacht gelet hebben op de maanier van werkinge van den Hr. Lovelace, kunnen, uit dit zegswoord van Juffer Hervey, ligtlijk eene onderstellinge maaken; dat hij zijnen dubbelhartigen huureling ordres had gegeven, hoe hij zijn lief Lijsje moest gebruiken om Juffer Hervey ongerust te maaken, op hoope dat die haate beminde Nigt ongerust maaken zoude (gelijk wij zien dat zij doet) op dat hij haar bestendig mogt vast houden aan het geen zij met hem had opgestemd.

aan zulk eene ondankbaarheid zou schuldig maaken.

Daarenboven hebben zij een denkbeeld, uit die valsche Lijs, geloove ik, dat gij voorhebt iets in te neemen om u zelve ziek te maaken; en dus zullen zij zoeken naar flesjes, en poeijers, en diergelijke.

Zo 'er niets zal gevonden worden, 't welk hunne agterdogt zal vermeederen, staet gij vriendlijker behandeld te worden van uwen Papa, als gij voor hen allen verschijnt, dan hij u zedert eenigen tijd behandeld heeft.

Nogthans ziek of wel te pas, helaas! mijne lieve Nigt! gij moet trouwen. Dog uw Man staet alle avonden zonder u naar huis te gaen, tot dat gij wel met hem te vreden zijt. En dus kan onpasselijkheid geen reden of voorwendzel zijn, om u daarvoor te bewaaren.

Zij houden zig verzekerd, dat gij eene goede Vrouw zult worden. Dat zoude ik niet zijn, ten zij mijn Man mij behaagde. En de Hr. Solmes vertelt hen gestadig, hoe hij uwe Liefde zal koopen door rijke geschenken. — Een lasthartige schurk van een karel! — Ik wenschte wel, dat hij en Lijs Barnes te zamen een paar wierden; en hij zou haar alle dagen kloppen.

Na hetgeen ik u berigt hebbe, behoeve ik u niet te raaden om alles, wat gij niet gezien wilt hebben, in veiligheid te brengen.

Laat ik u nogmaal verzoeken, dat gij deezen Brief wilt verbranden: En, mag ik u bidden, allerlieffte Madam, neem dog niet iets in dat uwe

ge-

gezondheid kan krenken: Want dat zal niet baaten. Ik ben

Uwe waarlijk liefhebbende Nigt,

D. H.

Toen ik eerst den Brief van mijne Nigt las, was ik half in den wil om mijn voorgaende voornemen te hervatten; bijzonderlijk daar mijn Brief van afschrijvinge nog niet was weggenomen; en alzo mijn hart ijsde op de gedagten van den strijd, dien ik verwagten moest met hem te hebben bij mijne weigeringe: Want zien, geloove ik naast, moet ik hem voor eenige weinige oogenblikken, op dat hij niet eenige roekelooze besluiten neeme; bijzonderlijk, daar hij reden heeft om te verwagten, dat ik hem zien zal. Dog hier deeden uwe woorden, *Dat alle pointille ten einde is, op het oogenblik als ik uit mijns vaders huis ben*, gevoegd bij de nog dringender bedenkingen van Pligt en Goeden naam, mij nogmaal een vast besluit neemen tegen het doen van den roekeloozen stap. En het zal zeer hard zijn (schoon geen tijdige bezwijminge, of gewenscht overval, mij te baat koome) zo ik niet eene maand, of veertien dagen, of week kan uitwinnen. En ik hoope nog al meer op het verwerven van eenig uitstel, van wegens het berigt van mijne Nigt, dat de goede Dr. Lewen aan hunne ontwerpen weigert de hand te leenen, zo zij mijne toestemminge niet hebben, en denkt dat ik wreedlijk behandeld worde: Nademaal ik, zonder te laten blijken dat ik daarvan onderrigt ben, kan inbren-

gen

gen dat ik 'er in Conscientie zwaarigheid van maake, en aanhouden dat ik het gevoelen van dien eerwaardigen Godgeleerden daarover moge inneemen: In het welk, zo aangedrongen als ik het zal aandringen, mijne Moeder mij zekerlijk zal bijspringen: Mijne Moeij Hervey, en mijne Juffr. Norton zullen *haar* ondersteunen: Het uitstel moet dan wel volgen: En ik kan naderhand nog ten minsten weg geraaken.

Maar, indien zij mij *willen* dwingen: Indien zij mij geen tijd *willen* gunnen: Indien niemand zig *wil* laten beweegen: Indien 'er beslooten is, dat het Formulier der Plegtigheid zal gelezen worden, terwijl mijne hand wordt vast gehouden — Wel dan — Helaas! Wat dan! — Ik kan maar — Maar wat? O mijne waarde! Deeze Solmes zal nooit mijn woord hebben, dat hebbe ik wel vast beslooten! En ik zal niets dan Neen zeggen, zo lang als ik in staat zal zijn om te spreken. En wie zal zulk eene daad van geweld dog als eene Trouw durven aanmerken? — Het is onmogelijk, zeker, dat een Vader en Moeder *haar* kind zulken vreezelijken dwang kunnen zien aandoen — Dog indien de mijne zig weg begeeven, en de taak voor mijn Broeder en Zuster overlaaten, die zullen geen bermhartigheid hebben.

Het smert mij, dat ik gedrongen ben tot de volgende konstenaarijen mijne toevlugt te nemen.

Ik hebbe hun eene handleidinge gegeven, door eene uitsteekende Veder van eene Pen, waar zij zo veel van mijne verborgene Voorraad mogen
vin-

vinden , als mijn oogmerk is dat zij vinden zullen.

Twee of drie kleine ontwerpen , door mij geschreeven , hebbe ik zo laten leggen , dat zij ze ligt in 't oog kunnen krijgen.

Ook omtrent een douzijn regels van het begin van eenen Brief aan u , in welke ik mijne hoope uitdrukke , (schoon ik zegge , dat de verschijnzels tegen mij zijn) dat mijne vrienden zullen toegeeven. Zij weeten uit uwe Moeder door mijn Oom Antonij , dat ik op de eene of andere wijze , nu en dan aan u een Brief toekrijge. In dit stuk van een Brief verklaare ik op nieuws mijn vast besluit om den man op te geeven die mijne familie zo tegen de borst is , als zij mij maar ontslaen van het aanzoek des anderen.

Digt bij de ontwerpen , hebbe ik een Affchrift laten leggen van mijnen Brief aan Lady Drayton (a): welke redeneeringen uitleverende , die op mijn geval toepasselijk zijn , misschien kans moge hebben (dus bij toeval in handen gekreegen zijnde) om hen ter mijner begunstiging te doen overhellen.

Ik hebbe nog pennen en inkt agter de hand , moogt gij wel gelooven ; en eene of twee in het Klimop-Zomerhuis ; met welke ik mijn tijdverdrijf zal zoeken , om dus zo het mogelijk zij , die angsten te verligten , welke mij meer en meer bestooken , naar maate Woensdag , de dag der beproefing , nadert.

XLVI. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
HOWE.

In het Klimop-Zomerhuis, te Elf uren.

Hij heeft nog mijnen Brief niet gekreegen: En terwijl ik op eene vond bedagt was, hoe ik best mijne al te gediensfuge oppaster van de hand zou zenden, op dat ik tijd mogt hebben tot het voorgenomen Mondgesprek, en mij nu een middel was te binnen gefchooten, waarmede ik geloove het geklaard te zullen hebben, kwam mijne Moeij, en verschafte mij een veel beter. Zij zag mijn tafeltje gedekt, en bereid om voor mij alleen daaraan het middagmaal te houden; en zij hoopte, zeide zij mij, dat dit de laatste dag zou zijn, dat mijne vrienden van mijn gezelschap aan tafel zouden zijn verftoken.

Gij moogt wel gelooven, mijne waarde, dat de gedagten van den Hr. Lovelace te gaen zien, uit vreeze van ontdekt te worden, met den inhoud daar benevens van mijne Nigt Doortjes Brief, mij groote en zichtbaare ontroeringen aanbragten. Zij gaf op dezelve agt ———— Waarom deeze zugten, waarom deeze zwoegingen hier? zeide zij, mijnen hals zagtjes kloppende ———— O mijne lieve Nigt, wie zou gedagt hebben, dat zo veel natuurelijke zoetaartigheid zo onoverreedbaar kon zijn?
Ik

Ik konde haar niet antwoorden, en zij voef voort — Ik ben gekoomen, vermoede ik, met eene boodschap die niet zeer welkoom is. Eenige dingen welke ons gisteren verteld zijn, als gekoomen uit den mond van eenen der verwoedste en baldaadigste mannen ter wereld, overtuigen uwen Vader, en ons alle, dat gij nog middel vindt om buiten 's huis te schrijven. De Hr. Lovelace weet alles, wat hier geschiedt; en dat zo dra als het geschied is; en men is voor groot misdrijf van hem bedugt, 't welk zo wel uw als iemands belang is om voor te koomen. Uwe Moeder heeft ook eenigen schroom ten aanzien van uzelve, welke zij egter hoopt dat ongegrond is; dog evenwel, kan zij niet gerust zijn, nog wil men haar laten gerust zijn, zo zij al wilde, ten zij gij (terwijl gij hier in den Tuin, of in dit Zomerhuis vertoeft) haar de gelegenheid geeft van nog eens uw kantoortje, uw kabinet, en laaden door te zien. Men zal het te beter opneemen, als gij mij gewillig uwe sleutels geeft. Ik hoope, mijn lief, dat gij u daar niet tegen zult stellen. Uwe begeerte om hier ter plaatze het middagmaal te houden, wierd dies te gereeder ingewilligd om zulk eene gelegenheid te krijgen.

Ik agtede mijzelve zeer gelukkig; dat ik door middel van mijne Nigt Doortje zo wel bereid was tot dit onderzoek: Dog egter maakte ik in schijn eenige zwaarigheden, en niet weinige klagten over deeze behandeling. Waarna ik haar niet alleen de sleutels van alles overgaf, maar zelf gedienstig mijne zakken voor haar ontledigde, en haar verzogt haare vingers tusschen mijn rijglijf te

steeken, op dat zij mogt verzekerd zijn, dat ik daar geen papieren had.

Dit gaf haar groot genoegen; en zij zeide, Dat zij zulk een verslag van mijne bereidwillige onderwerpinge doen zoude, als die verdiende, *mijn Broeder en Zuster mogten zeggen wat zij wilden*. Mijne Moeder, in 't bijzonder, was zij verzekerd, zou zig verheugen dat haar gelegenheid gegeven wierd om, gelijk zij niet twijffelde dat het zou uitvallen, eenige verdenkingen te stuiten, welke tegen mij waaren op den baan gebragt.

Zij gaf daarop te kennen, Dat men maatregelen genomen had, om agter alle des Hren. Lovelaces geheimen te koomen, en zelf, van wegens zijne onbedagte losmondigheid, agter eenige van de *mijne*; alzo het zijne gewoonte is, zegt zij, om bij zijne knegten zelf roemrugtig te praaten van zijne voorneemens, in bijzondere gevallen. Zij voegde 'er bij, dat hoe diepzinnig hij ook geagt wierd, mijn Broeder al zo diepzinnig was als hij, en hem slim genoeg zou zijn, hoe hij zig ook weerde — gelijk ten geenen dage wel bevonden zou worden.

Ik wist de meeninge niet, zeide ik, van deeze donkere uitslagen. Ik dagt, dat de loosheid, waarop zij doelde, aan *beide* kanten, eer veragtinge dan toejuichinge verdiende. Ik zelve zou wel tot konstenaarijen kunnen zijn gebragt, welke mijn hart versmaadde in het werk te stellen, zo ik eene *gevoeligheid* had ingevolg'd, welke, ik durfde zeggen, dat meer was te billijken, dan de *bedrijven* die dezelve veroorzaakten: Dat het baar-
blij-

blijkelyk voor mij was uit hetgeen zij gezegd had, dat hunne tegenwoordige verdenkingen van mij ten deele verschuldigd waaren aan deeze gewaande grooter schalkheid in mijnen Broeder, en ten deele aan hunne eigene bewustheid, dat de behandelinge, die mij bejegende, natuurelyk eene reden kon uitleveren tot zodanige verdenkingen: Dat het zeer ongelukkig voor mij was, dat ik tot het Doel gesteld was van mijns Broeders Vernuft: Dat het hem meer tot lof gestrekt zou hebben, zo hij gepoogd had mij een genegen hart te toonen; dan een slim hoofd: Dat ik niettemin wel wenschte, dat hij *zigzelven* zo wel kende, als *ik* mij verbeeldde hem te kennen; en dan zou hij minder waan hebben van zijne bekwaamheden: Om welke bekwaamheden men, naar mijn gevoelen, minder denken zoude, indien zijn vermogen om kwaad te stooken dezelve niet verre overtrof.

Ik was verdrietig. Ik kon niet nalaten deeze aanmerkinge te maaken. De kool, die de ander hem, maar al te waarfschijnelijk, draait, door zijnen eigenen verspieder, verdiende het. Dog ik keure deeze laage arglistigheid, in wien van beiden ook, zo weinig goed, dat wierd ik maar draagelyk behandeld, naar de snoodheid van dien karel, dien Joseph Leman, onderzoek gedaen zou worden.

Het was haar leed, zeide zij, te vinden, dat ik zulke slegte gedagten had van mijnen Broeder. Hij was een jongman van geleerdheid en verstand beide.

Van genoeg *Geleerdheid*, zeide ik, om hem daarop groots te doen zijn onder ons juffrouwen:

Maar van geen genoeg *verstand*, om zijne geleerdheid van het regte nut te doen zijn voor hemzelyen, of voor iemand anders.

Zij wenschte, inderdaad, wel dat hij meer goedaartigheid bezat: Dog zij vreesde, dat ik een al te hoog gevoelen had van Iemand anders, dan dat ik zo wel van mijnen Broeder kon denken, als eene Zuster behoorde: Nademaal 'er tusfchen de twee als eene soort van Naarijver was ten aanzien van de bekwaamheden, welke hen den een den anderen deed haaten.

Naarijver, Madam, zeide ik! — Indien dat zo zij, of het zij het dus is, of niet, ik wenschte wel dat zij beide beter verstonden, dan een van hen beiden schijnt te doen, wat Edellieden, en heeren van eene braave Opvoedinge betaamt, te zijn, en te doen. — Geen van hen beiden zou zig dan beroemen in 't geen, waarover zij zig behooren te schaamen.

Dog dit onderwerp ter zijde gesteld, het was niet onmogelijk, zeide ik, dat zij wel een weinig mogten vinden van mijn geschrift, en eene Pen of twee, en een weinig Inkt [gehaate Lijst! — of liever, haatelijke noodzaakelijkheid tot dezelve!] alzo het mij niet vrijstond boven te gaen om ze aan een kant te bergen: Dog dat zo gebeurende, moest ik mij te vreden houden. En ik verzekerde haar, dat zij mogten daartoe zo veel tijd neemen als het haar beliefte, ik haar niet zou koomen stooren, maar of in of omtrent den Tuin zou blijven, in dit Zomerhuisje, of in het Cederprieel, of omtrent mijne Menagerie, of nabij de groote Cascade, tot dat ik bevel ontving om weder

der in mijne gevangenis te keeren. Met diergelijke lift zeide ik, te onderstellen, dat het onheusch Onderzoek niet geschieden zoude, voor dat de dienstbooden gegeten hadden; dewijl ik niet twijfelde, of de bitze Lijsje Barnes, die alle de hoeken van mijne kamer en kabinetje kende, zou daarin gebruikt worden.

Zij hoopte, zeide zij, dat 'er niets kon gevonden worden, waardoor zij eenige vat op mij konden krijgen: Want zij wilde mij wel verzekeren, dat de beweegredenen tot het Onderzoek, bijzonderlijk van mijns Moeders kant waaren, dat zij eer hoopte reden te vinden om mij vrij te spreken dan mij te beschuldigen; en op dat mijn Vader mogt bewoogen worden, om mij morgen-avond of woensdag-ogtend, met bedaardheid te zien: Met *tederheid*, moest ik liever zeggen, zeide zij; want zo is hij voorneemens te doen, zo 'er geen nieuw misnoegen gegeven worde.

Ach! Madam, zeide ik ———

Waarom dat, Ach! Madam, en uw hoofd te schudden op eene zo veel beduidende wijze?

Ik wenschte wel, Madam, dat ik geen meer reden mogt hebben om mijns Vaders aanhoudend misnoegen te vreezen, dan te hoopen op zijne wederkeerende tederheid.

Gij *weet* 't niet, mijn lief! ——— De dingen kunnen een keer neemen ——— De dingen mogen wel niet zo slegt staen als gij vreeft ———

Allerliefsste Madam, hebt gij mij eenigen troost te geeven? ———

Wel, mijn lief, het is mogelijk, dat *gij* inschikkelijkker kunt worden, dan gij geweest zijt.

Waarom deedt gij mijne hoope rijzen, Madam! — Doe mij dog niet denken, dat mijne waarde Moeij Hervey wreed is tegen eene Nigt, die haar een opregten eerbied toedraagt.

Ik mag u misschien wel meer zeggen, zeide zij (dog in vertrouwen, in volstrekt vertrouwen) zo het onderzoek binnen ten uwen voordeele afloope. Weet gij oök, dat 'er iets boven is 't geen ten uwen nadeele kan gevonden worden? —

Eenige papieren zullen zij vinden, zo ik vermoede: Dog ik moet de gevolgen afwagten. Mijn Broeder en Zuster zullen 'er wel bij zijn met hunne goedaartige uitleggingen. Ik ben wanhoopig geworden, en het scheelt mij niet wat men vinde.

Ik hoope, *van barten* hoope ik, zeide zij, dat 'er niets kan gevonden worden, 't welk uwe omzigtigheid eene blaam zou aanwrijven; en dan — Dog ik mogt te veel zeggen —

En zij ging heen, mijne twijffelmoedigheid nog vermeerderd hebbende.

Dog nu kan ik nergens om denken, dan om deeze Bijeenkoomst. — Behaagde het den hemel, dat zij al voorbij waare! — Bij een te koomen om te twisten — Dog, hij mag zulke maatregels neemen als hij wil, ik zal niet een *oogenlik* bij hem stand houden, zo hij niet geheel bezadigd en gelaaten zij.

Ziet gij niet, hoe krom zommige van mijne regels zijn? — Ziet gij niet, hoe zommige letters scheever staen dan andere? — Dat is, als ik deeze Bijeenkoomst meer in het hoofd hebbe, dan mijn Onderwerp.

Dog, evenwel, moete ik, *behoore* ik wel bij hem

hem te gaen? Hoe hebbe ik het als ontwijffelbaar vooronderfeld, dat ik moest! — Ik wenschte wel, dat 'er tijd waare om uw raad in te neemen. Nogthans zijt gij zo traag om *regt* uit te spreken — Dog *dat* hebbe ik te wijten, gelijk gij bekennt, aan de moeijelijkheid van mijne omstandigheden.

Ik moest gemeld hebben, dat ik onder het houden van deeze zamenpraak mijne Moeij verzogt zig eene vriendin van mij te betoonen, en een woord voor mij te spreken, bij mijne aanraderende te regt stelling; en te tragten om mij *tijd tot nader overweeginge* te bezorgen, indien zij niets anders verwerven konde.

Zij zeide mij, dat ik, na het verrigten van de Plegtigheid [*Haatelijke bevestiginge van een zeggen in den Brief van mijne Nigt Doortje!*] zo veel tijd zou hebben als het mij liefste om mij in mijn lot te vreden te stellen, voor dat ik bij hem in huis trok.

Dit deed mij alle geduld verliezen.

Zij verzogt van mij op *baare* beurt, zeide zij, dat ik besluiten wilde om hen alle met eene gewillige onderdaanigheid te ontmoeten, en met eenen geest van volslagene berusting in hunnen wil. Het stond in mijne magt om hen alle gelukkig te maaken. En welk eene vreugde zou het voor haar zijn, zeide zij, mijnen Vader, mijne Moeder, mijne Oomen, mijn Broeder, mijne Zuster, alle in verrukkinge mij te zien omhelzen, en zig onder elkanderen te verheugen over de herstellinge van hun geluk! Haare eigene blijdschap, zeide zij, zoude haar waarfschijnlijk, voor eenen

tijd, onbeweegelijk en spraakloos maaken: En wát haare Doortje aanging — het arm meisje, die zommiger agtinge verlooren had, van wegens haare *dankbaare* aankleevinge aan mij, zou weder van iedereen bemind worden.

Zoudt gij wel twiiffelen, mijne waarde, of mijne aanstaende beproevinge zal de aandoenlijkste zijn, die ik nog gehad hebbe?

Mijne Moeij stelde dit alles in zulk een kragtigt ligt, en ik wierd zo bijzonderlijk getroffen van wegen mijne Nigt Doortje, dat, hoe gemelijk ik even te vooren ook waare, ik grootlijks bewoogen wierd: Nogthans konde ik alleen met mijne zugten en mijne traanen bewijzen, hoe wenschelijk zulk eene gebeurtenis voor mij zijn zoude, kon die te wege gebragt worden op Voorwaarden, welke het mij mogelijk waare in te willigen.

Daar koomt Lijsje Barnes met mijn middagmaal —————

* * *

De slons is weggegaen. De tijd der bijeenkoomst is op handen. O dat hij niet mogt koomen! Dog moet ik, of moet ik niet bij hem gaen? — Welke vraagen doe ik dog, zonder dat het mogelijk is om in tijds antwoord te bekoomen!

Lijs roemde bij mij, volgens mijne aanleidelijke leuze aan mijne Moeij gegeven, dat ze *gë-emploijeerd* stond te worden, gelijk zij het noemde, na dat zij haar maaltijd zou gedaen hebben.

Het zou haar leed zijn, zeide zij mij, dat ik ont-

ontdekt wierd. Nogthans zou het alles ten mijnen beste zijn. Ik zoude het in mijne magt hebben om voor alles op eenmaal vergiffenis te krijgen, voor Woensdag-avond. Het vrijpostig schepzel stak toen, om een lach te smoooren, een hoek van haar schorteldoek in haaren mond, en ging naar de deur; En toen zij weder kwam, om af te neemen, gelijk ik haar op eene vergramde wijze gebod, verzogt zij mij om verschooninge — Maar — Maar — en toen lachte het stout schepzel weder, zij konde het niet helpen; als zij bedagt, hoe ik mijzelve in het net gebragt had met mijn middagmaal houden in het Zomerhuis; nademaal dit eene zo schoone gelegenheid gegeven had om, bij verrassing, alle mijne geheime hokken door te zien. Zij dagt wel dat men *iets in de neus had*, toen mijn Broeder zo gereedlijk toestond dat ik hier zou eeten. Haar jonge heer was iedereen te slim. Jonker Lovelace zelve was niemendal in vlugheid van gedagten, bij haar jongen heer.

Mijne Moeij meldde van Lovelaces pochen bij zijne knechten: Misschien *mag* hij wel zo laag zijn. Maar wat mijn Broeder belangt, die stelde altoos zijne hovaardij in zig zelve voor een man van Verstand en Geleerdheid bij *onze* dienstbouden te doen doorgaen. *Hovaardij* en *Laagheid*, hebbe ik dikwijls gedagt, zijn al zo naauw verknogt, en grenzen al zo na aan elkanderen, als de Digter ons zegt dat *Geestigheid* en *Gekheid* doen.

Dog waarom valle ik u lastig (en mijzelve ook, in zulk een hachelijk tijdgewrigt) met deeze ontijdige praat? — Ik zou egter, zo ik kon-

konde, het naast bijzijnde kwaad, de Bi'eenkoomst, wel uit mijn zin willen stellen; om dat, daar mijne vreeze aanwaft naar maate het uur op handen koomt, indien alle mijne aandagt daarmede waare ingenomen, ik ongeschikt zou zijn om hem te zien, zo hij koomt: En dan zal hij te veel voordeel op mij hebben, alzo hij eene schijnbaare reden zal hebben om mij mijne veranderinge van besluit te verwijten.

Die een verwijt *doet*, weet gij mijne waarde, heeft in eenigen zin de bovenhand; terwijl die geen, welke iets verweeten *wordt*, zo het verwijt met reden geschiede, al zo moedloos eene vertooninge moet maaken als zij zig des bewuft is.

Ik weete wel dat deeze vent, zo hij *kan*, zijn eigen regter zal willen zijn, en ook de *mijne*. Dog het laatste zal hij niet zijn.

Ik durve zeggen, dat het geheel met ons in stukken zal zijn. Dog des bekreune ik mij niet. Het zou bedroefd zijn, zo ik, die het zo fors tegen mijn Vader en Oomen hebbe uitgehouden, hem niet ——— Dog daar is hij aan de tuindeur ———

* *

Ik had mis! ——— Hoe kan een *ongelijk* gerugt, *gelijk* schijnen aan hergeen men vrees! ——— Hoe beeft de zottin zo! ———

* *

Ik zal mij spoeden om deezen weg te leggen. Dan zal ik, voor de laatste maal, naar de ge-

woone plaatze gaen, in hoope van te vinden, dat hij mijnen Brief gekreegen heeft. Zo hij dien heeft, zal ik niet bij hem gaen. Zo hij hem niet heeft, zal ik 'er hem weder wegneemen, en hem vertoonen wat ik geschreeven hebbe. Dat zal het ijs breeken om zo te zeggen, en mij veel omhaals en redeneerens bespaaren: En mij standvastig te houden bij mijn geschreeven besluit zal alles zijn, wat 'er noodig is. — De Zamenpraak moet zo kort zijn als mogelijk is; want wierd ze ontdekt, dat zou een nieuw en kragtig voorwendzel verschaffen tot het voorgenomen kwaad van aanstaenden Woensdag.

Misschien zal ik niet in staat zijn om eenmaal weder te schrijven. Misschien niet, voor dat ik de jammerlijke eigendom ben van dien Solmes! — Dog dat zal nimmer, nimmermeer geschieden, zo lang ik bij mijne zinnen ben.

Indien uw knegt tegen Woensdag ogtend niets van mij vindt, moogt gij wel besluiten, dat ik niet aan u kan schrijven, nog uwe geëerde ontvangen.

Heb, in zulken gevalle, deernis met mij, en bid voor mij, mijne beminde vriendin; en laat mij die plaatze in uwe genegenheid behouden, welke de roem is van mijn leeven, en de eenige troost die overig is voor

Uwe

CL. HARLOWE.

XLVII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
HOWE.

St. Albans, Dingsdag ogtend, na Een uur.

O mijne allerlieefte vriendin!

Na zulk een besluit genomen te hebben, als in mijn voorigen gemeld is, wat zal ik schrijven? Wat *kan* ik dog schrijven? Met welken gemoed kan ik u, door eenen *Brief* zelf, naderen? — Gij zult wel haast hooren (indien gij het niet reeds gehoord hebt uit den mond van het gemeen gerugt) dat uwe Clarissa Harlowe met een karel is voortgegaen!

Ik ben ijverig bezig met u de bijzonderheden in het breede op te geeven. Alle de vierentwintig uren van elken dag (te beginnen van het oogenblik dat ik maar een vast verblijf hebbe,) zullen daaraan besteed worden tot dat het ten einde is. Alle die uren van dezelve, meene ik, die mij vrij gelaaten zullen worden van deezen stoorrenden karel, welken ik zo dwaaslijk van maar al te veel derzelve meester gemaakt hebbe. De rust is van mij geweeken. Ik hebbe geen de minste trek daartoe: En dezelve heeft geen balsam voor de wonden mijner ziele. Dus zullen alle die uren

ren onafgebroken ten uwen dienst zijn, tot dat het verhaal voleindigd is.

Dog wilt gij mijne Brieven wel ontvangen, of zal het u wel *vrijstaen* die te ontvangen, na hetgeen ik bedreeven hebbe?

O mijne allerlieffte vriendin! — Dog ik moet het stellen zo goed als ik kan. Ik hoope dat het niet heel erg zal zijn! Nogthans ben ik overtuigd, dat ik eene roekelooze en onverschoonelijke zaak deed, met mij bij hem te vervoegen; en alle zijne tederheid, alle zijne geloften kunnen mijne inwendige verwijtingen ten dien opzichte niet stillen.

De bringer van deezen komt bij u, mijne waarde, om het pakje Linnen, 't welk ik u met veel beter en aangenaamer hoope zond.

Zend mij mijne Brieven niet. Zend alleen het Linnen: Ten zij gij mij vereeren wilt met eenen regel om mij te kennen te geeven, dat gij mij nog bemint; en dat gij uwe beschuldigingen zult opschorten, tot dat gij alles voor u hebt. Ik ben dies te haastiger om deezen dus vroeg te zenden, op dat zo gij iets voor mij ter gewoone plaatze gelegd hebt, gij het weder te rug moogt doen nemen, of bij u houden, hetgeen gij flegts hadt voorgenomen te zenden.

Vaarwel, mijne waardste vriendin! — Ik bidde u, heb mij nog lief — Maar helaas! wat zal uwe Moeder zeggen? — Wat de mijne! — Wat mijne andere Bloedverwanten? — En wat mijne waarde Juffr. Norton! En hoe zullen mijn Broeder en Zuster zegepraalen! —

Ik kan u tegenwoordig niet zeggen, hoe,
of

of waar, gij mij kunt beschrijven. Want heel vroeg zal ik deeze plaatze verlaaten; ter dood toe vermoed en afgemat. Dog als ik niets anders doen kan, ben ik door de gestadige gewoonte nog in staat om te schrijven. Lang, zeer lang, is dit alle mijne tijd kortinge en vermaak geweest: Nogthans kon *dat* zodanig niet voor mij geweest zijn, hadde ik *u* niet gehad, mijne allergeleefde vriendin, om aan te schrijven. Nog eens vaarwel. Heb deernis en bid voor

Uwe

CL. HARLOWE.

XLVIII. BRIEF.

Juffer HOWE, aan *Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Dingsdag, te Negen uren.

Ik schrijve, om dat gij mij belast zo te doen. U nog beminnen! — Hoe kan ik het laten, zo ik wilde? Gij moogt denken, hoe ik verschrikt stond, toen uw Brief mij het eerste nieuws mededeelde — Goede God van Hemel en van Aarde! — Maar wat zal ik zeggen? — Ik brande van ongeduld naar de bijzonderheden.

Lieve Heere wees mij genadig! — Dog kan het weezen?

Mij-

Mijne Moeder zal *inderdaad* wel verbaasd staen! — Hoe kan ik het haar vertellen! — Het was nog gisteren avond (ter gelegenheid van eenig kwaad vermoeden, dat haar was ingeblazen van uwen zotten Oom) dat ik haar verzekerde, en dat op de kracht van uwe eigene verzekeringen, dat nog mensch nog duivel in staat zou zijn om u te beweegen tot het doen van een stap, die in 't minst nadeelig waare voor de tederste eerbaarheid.

Maar, nog eens, Kan het weezen? Welke juffer is, op deezen voet! — Maar, God bewaare u!

Laat niets u ontgaen in uwe Brieven. Zend dezelve evenwel voor mij aan Juffr. Knollys's, totnader berigt.

Let wel, mijne waarde, dat ik *U* niet beschuldige met dit alles — Uwe Nabestaenden hebben alleen de schuld! — Nogthans hoe gij 'er toe kwamt om van voornemen te veranderen, dat is 't waarover ik versted staet.

Hoe ik mijne Moeder openinge daarvan geeven zal, weete ik niet. Egter, zo zij het eerst van iemand anders hoort, en vindt dat ik het te vooren wist, zal zij gelooven, dat het met mijne oogluikinge geschied is! — Nogthans, al hing 'er mijn leeven aan, ik weete niet hoe ik 'er haar kennis van geeven zal.

Dog dit is maar u te kwellen. — Voorzeker, zonder oogmerk.

Laat ik nu nogmaal u mijnen voorgaenden raad geeven ——— Zo gij bij deezen tijd nog *niet* getrouwd zijt, stel dog, zeker, de Plegtigheid niet uit. Nademaal de dingen nu zo zijn als ze zijn, wenschte ik wel dat men dagt, dat gij heimelijk getrouwd waart voor dat gij weg gingt. Zo deeze mannen zig tot ons verdriet beroepen op GEZAG, wanneer wij de *bunne* zijn ——— waarom zouden wij niet, in zulken geval als dit, ons het gehaate woord ten nutte maaken, voor onzen goeden naam, wanneer wij bewoogen zijn om een meer natuurelijk te schenden?

Uw Broeder en Zuster [Dit spijt mij bijkans zo veel als iets] hebben nu hunne oogmerken bereikt. Nu, onderstelle ik, zal men voortvaaren met het veranderen van Testamenten, en diergelijke spijtige verrigtingen.

* * *

Juffer Lloyd en Juffer Biddulph laaten zig op dit oogenblik aandienen. Zij zijn buiten adem, zegt Stijntje, uit haast om mij te spreken ——— Licht is de boodschap te gissen! ——— Ik moet mijne Moeder eerst zien, voor dat ik haar gae zien. Ik weete geen middel, dan dat ik haar uwen Brief toone, om mijzelve te zuiveren. Ik zal niet in staat zijn om een woord te spreken, voor dat zij eerst ten einde adem is geloopt. ——— Vergeef het mij, mijne waarde ——— Ontsteltenis doet mij dus schrijven. Zo uw boode niet wagtte, en die jonge Lady's niet beneden waaren, zoude ik het weder overschrijven, om dat ik vreeze u verdriet te doen.

JUFFER CLARISSA HARLOWE. 499

Ik zende datgeen, waarom gij schrijft. Zo
er iets anders is, 't welk gij behoeft en hetgeen in
mijne magt is, gebied maar onbeschroomd en zon-
der uitzonderinge

Uwe altoos-toegenegene

ANNA HOWE.

XLIX. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer*
HOWE.

Dingsdag-Avond.

Ik agte mij verpligt om u te danken, mijne
waarde Juffer Howe, dat gij u zo verre hebt ver-
nederd, om eenige agt te geeven op een schep-
zel, 't welk u zo veel schande heeft aangedaen.

Ten deezen aanzien hebbe ik al zo veel ver-
driet, denke ik waarlijk, dan van het kwaad zelf.

Zeg mij eens — Dog egter vreeze ik het
gewaar te worden — wat uwe Moeder zei-
de.

Ik verlange, en ik schroome egter, te ver-
neemen, wat de jonge Lady's, mijne gezellinnen,
welke ze nu misschien nooit meer zijn zullen, van
mij zeggen.

Zij kunnen, evenwel, niets ergers van mij
zeggen, dan ik van mijzelve zeggen wil. Zelf-

beschuldiging zal in elken regel van mijn verhaal vloeijen, daar ik denke dat ik met regt te berispen ben. Indien uit het berigt, hetwelk ik u gae geeven, iets kan getrokken worden ter verminderinge van mijne misdaad (want dat is het al, waarop iemand hoopen kan, die zig niet kan ontschuldigen) dat weete ik dat ik van uwe Vriendschap mag verwagten, schoon niet van de Liefde van anderen: Nademaal ik niet twijffele, of ten deezen tijde is reeds elk mond tegen mij geopend; en alle die Clariffa Harlowe kennen, veroordeelen de wegge-loopene Dogter.

* *

Na dat ik mijnen Brief aan u had weggelegd, waaraan ik tot de laatste uur, gelijk ik zeggen mag geschreeven had, keerde ik weder naar het Klimop-Zomerhuis; eerst mijnen Brief van tusschen de losse steenen te rug krijgende: En daar poogde ik, zo bezadigd als mijne omstandigheden toelieten, om verscheidene bijzonderheden mij te erinneren, en bij elkanderen te brengen, welke in het gesprek tusschen mijne Moeij en mij waaren voorgevallen; en dezelve vergelijkende met eenige dingen, die in den Brief van mijne Nigt Doortje vervat waaren, begon ik te hoopen, dat ik niet zo zeer bedugt behoefde te zijn, als ik geweest was, voor den aanstaenden Woensdag. En dus redeneerde ik bij mijzelve.

„ Woensdag kan onmogelijk de Dag zijn,
 „ dien zij bedoelen, schoon zij om mij schrik aan
 „ te jaagen, wel mogen willen dat ik dus denke:
 „ Want

„ Want de Huwelijks-Voorwaarden zijn nog onge-
 „ tekend: Nog zijn ze mij ter tekeninge aangeboo-
 „ den. Ik hebbe het nog aan mijne keur, of ik
 „ 'er mijne hand onder wil zetten, of niet; hoe
 „ bezwaarelijk het ook zal zijn te weigeren, in-
 „ dien mijn Vader mij dezelve voorlegge ———
 „ Daarenboven, Waaren mijn Vader en Moeder
 „ niet van voorneemen, indien ik dwang nood-
 „ zaakelijk maakte, om zelve naar mijns Ooms te
 „ gaen, op dat zij dus van der hand mogten zijn,
 „ zo ik mij op hen beroepen wilde? Daar zij voor-
 „ hebben om 'er Woensdag tegenwoordig te zijn.
 „ En hoe aandoenlijk de gedagte ook voor mij
 „ zijn mag van bij hen en alle mijne vrienden in
 „ volle vergaderinge te verschijnen, misschien is
 „ het wel datgeen waarom ik behoore te wen-
 „ schen: Nademaal mijn Broeder en Zuster zulk
 „ een gevoelen hadden van mijn vermogen op
 „ hen, dat zij bewerkten dat ik buiten hunne te-
 „ genwoordigheid geslooten wierd, als een maat-
 „ regel welken zij vooraf noodzaakelijk agteden
 „ om hunne oogmerken door te drijven.

„ Nog hebbe ik reden om te twijffelen, of
 „ ik zal (gelijk ik voorheen bij mijzelve redeneer-
 „ de) wel in staat zijn, om eenige van mijne na-
 „ bestaenden aan mijnen kant over te haalen; en,
 „ mijn Broeder onder de oogen gebragt zijnde,
 „ zal ik zijne kwaadaartigheid aan den dag stellen,
 „ en gevolglijk zijn vermogen verzwakken.

„ Dog al eens het ergst ondersteld zijnde, als
 „ ik zulke tegenwerpingen maake tegen den Pre-
 „ dikant, als ik zal maaken, zal hij niet bestaen
 „ om met de zaak voort te gaen: Nog de Hr. Sol-

„ mes zal zekerlijk mijne weigerende en tegen-
 „ streevende hand durven neemen. En eindelijk,
 „ zo niets anders helpen wil, of mij uitstel ver-
 „ werven, kan ik mij beroepen op Bezwaarenissen
 „ van Conscientie, en eene eerder verbintenis
 „ inbrengen; want, mijne waarde, ik hebbe den
 „ Hr. Lovelace reden van hoope gegeven, (gelijk
 „ gij zult zien in eenen van mijne Brieven die gij
 „ in handen hebt) dat ik geen anderen man zal
 „ neemen, terwijl hij ongetrouwd is, en mij geen
 „ moedwillige en voorbedagte oorzaak van mis-
 „ noegen tegen hem geeft; 't welk was om zij-
 „ ne verbolgenheid in te toomen tegen de open-
 „ lijk verklaarde partijschap van mijn Broeder en
 „ Oomen tegen hem. En alzo ik mij zal beroe-
 „ pen, en mijne zwaarigheden over dit stuk gee-
 „ ven, op den goeden Dr. Lewen, is het onmo-
 „ gelijk, of mijne Moeder en Moeij (zo al nie-
 „ mand anders) moeten van deeze dingreden be-
 „ woogen worden. „

Deeze dingen weder ter loops overdenkende,
 was ik bij mij zelve zeer in mijn schik, dat ik
 mijn besluit genomen had om niet met den Hr.
 Lovelace weg te gaen.

Ik zeide u, mijne waarde, dat ik mijzelve
 niet zou spaaren; en ik telle deeze bijzonderhe-
 den op als zo veele redenen, ter veroordeeling
 van de daad, waartoe ik zo ongelukkiglijk ver-
 leid ben. Eene sluitreden, welke met dies te
 grooter kragt tegen mij geldt, alzo ik moet be-
 kennen, dat ik bedugt was, dat hetgeen mijne
 Nigt Dorothea meldt als van Lijs en van mijne
 Zuster koomende, *baar* verteld was, op dat zij
 het

het aan *mij* zou te kennen geeven, met oogmerk om mij wanhoopig te maaken, en misschien *mij aan te stuwten tot eenigen zodanigen stap, tot het doen van welken ik gedreeven ben, als het kragtigst middel om mij bij mijn Vader en Oomen alle gunst ten eenenmaal te doen verliezen.*

God vergeeve het mij, zo ik te ongunstig oordeele over hunne inzigten! — Dog zo ik het *niet* doe, dan volgt het, dat zij een boos net voor mij gespannen hebben; en dat ik daarin gevangen ben. — En nu mogen zij dan zegpraalen, zo zij *kunnen*, in het bederf van eene Zuster, die nooit wenschte of bedoelde om hun eenig leed te doen!

Gelijk de voorgaende wijze van redeneeringe mijne vreeze ten aanzien van den Woensdag verminderde, zo vermeerderde ze die, welke ik had voor de zamenkoomst met den Hr. Lovelace — Welke nu, zo als het schein, niet alleen het naaste, maar het zwaarste kwaad was; wel voornaamlijk om dat het *naast* bij was; want weinig droomde ik (dwaas schezpel, die ik was, en be-laagd van alle kanten!) dat de uitkoomst zodanig zijn zoude alsze bevonden is. Ik verwagtede, het is waar, een krakeel met hem, alzo hij mijnen Brief niet had; Maar mij dagt, dat het heel vreemd zou zijn, gelijk ik in eenen van mijne voorigen meldde (a), zo ik, die het zo standvastig had uitgehouden tegen zulke eerwaardige characters, tegen zulk een heilig gezag, gelijk ik mag zeggen, wanneer ik dagt dat daarvan een on-

(a) Zie bl. 492.

redelijk gebruik gemaakt wierd, mij niet meer bestand zou vinden tegen eene beproëvinge als deezē; inzonderheid daar ik zo veel reden had om op hem misnoegd te zijn, om dat hij mijnen Brief niet had afgehaald.

Van welken stip des tijds kan iemands wereldsch geluk afhangen! Hadde ik maar twee uren meer gehad om de zaak te overweegen, en op dit nieuw licht, gelijk ik het noemen mag, te letten en mij daarvan te bedienen ——— Dog dan zelf, misschien, zou ik nog al bij hem gegaen zijn. ——— Zottin die ik was! wat had ik hem hoope te geeven, dat ik hem *in persoon* zou onderrigten van de reden voor de veranderinge van mijn voorneemen, zo ik het veranderde?

O mijne waarde! een dienstwillige inborst, is een zeer gevaarlijke inborst! ——— Door te zragten om anderen genoegē te geeven, doet die zigzelve altoos ondiens!

Wanneer het Klokje luidde om de dienstbooden tot het middagmaal te roepen, kwam Lijsje bij mij, en vraagde, of ik ook iets te beveelen had voor dat zij aan tafel ging; nogmaal haar gezeg herhaalende, dat ze *gëemploijeerd* zou worden; met bijvoeginge, dat men verwachtde, zo zij geloofde, dat ik niet boven zou koomen, voor dat zij beneden kwam, of voor dat ik mijne Moeij of Juffer Hervey zag.

Ik deed haar eenige vraagen omtrent de Cascade, welke van het stel geweest en onlangs te regt gebragt was; en gaf mijne nieusgierigheit te kennen om te zien, hoe die sprong en viel, op dat ik haar aanleidinge zou geeven [Hoe listig om

om mijzelve te bedriegen, gelijk bij de uitkoomft gebleeken is!] om derwaards te gaen, zo ze mij niet vond daar ze mij gelaaten had; zijnde dat gedeelte van den tuin het verft af van het Klimop-Zomerhuis.

Zij kon naauwlijks in huis zijn, toen ik het eerste teken hoorde — O hoe floeg mijn hart! — Dog daar was geen tijd te verliezen. Ik ftapte naar de tuindeur; en de baan klaar ziende, ontgrendelde ik de deur, die reeds van 't slot was — En daar was Hij, vol ongeduld, op mij wagtende.

Een fhrik bijna tot zwijmens toe greep mij aan, toen ik hem zag. Mijn hart fcheen als te worden toegewrongen; en ik beefde zo, dat ik bezwaarelijk het op de voeten zou gehouden hebben, had hij mij niet onderfteund.

Vrees niets, allerlieft fchepzel, zeide hij — Laaten wij ons haaften hiervan daan — De koets is bij der hand — En door deeze lieve gunft en in fhikkelijkheid hebt gij mij meer verpligt, dan ik kan uitdrukken of vergelden.

Een weinig tot mij zelve gekoomen zijnde, terwijl hij mij vafhield, en agter zig voort trok, O mijn Hr. Lovelace, zeide ik, ik kan niet met u gaen — *Inderdaad* ik kan niet — Ik liet u dat al weeten — Laat mijne hand los, en gij zult mijnen Brief zien. Die heeft daar van gisteren morgen gelegen, tot binnen dit half uur. Ik beval u tot het laafte toe op een Brief van mij te wagen, of ik al te met genoodzaakt mogt zijn het beftemde te herroepen; en hadt gij dat bevel gevolgd, dan zoudt gij hem gevonden hebben.

Men heeft op mij gepast, mijn waardste leeven, zeide hij, half buiten adem — Men heeft op mij gepast in elken stap, dien ik deed: En men heeft ook gepast op mijnen getrouwen knecht, den gantschen tijd zedert Saterdag, zo dat hij uwen muur niet durfde naaken. — En wij zullen hier in een oogenblik ontdekt worden. — Spoed u weg, mijne Bekoorster — Dit is het oogenblik uwer verlossinge — Indien gij deeze gelegenheid verwaarloost, kunt gij *nooit* zulk eene weder krijgen.

Wat meent gij, mijn Heer? — Laat mijne hand los: Want ik zegge u [heftig worstelende] dat ik eer wil sterven, dan met u gaen.

Goede God! zeide hij, met een wild en verbaasd gezigt, wat is het dat ik hoore! — Dog [mij nog al agter zig voorttrekkende, terwijl hij verder van de deur afweek] het is geen tijd om te redenwiffelen — Bij al wat Goed is, gij moet gaen — Gij kunt immers niet twijffelen aan mijne eere, nog mij reden geeven om de uwe in twijffel te trekken.

Zo gij agtinge voor mij hebt, mijn Hr. Lovelace, dring mij niet verder. Ik koome met een vast opzet en besluit. Laate ik u den Brief geeven, dien ik geschreeven had. Mijne verdere redenen zullen dan volgen; en zij zullen u overtuigen, dat ik niet behoore te gaen.

Niets kan mij overtuigen, Madam. Bij al wat Heilig is, ik wil u niet verlaaten. U nu te verlaaten, zou hetzelfde zijn als u voor eeuwig te verliezen.

Moet ik mij dus laten dwingen? Viel ik 'er

tuffchen in, met geen minder verontwaardiging dan heftigheid — Laat los mijne handen. — Ik hebbe beslooten niet met u te gaen — En ik zal u overtuigen, dat ik het niet *behoore* te doen.

Alle mijne vrienden verwagten u, Madam — De uwe zijn alle onverzettelijk tegen u — Aanstaende Woensdag is de dag, de gewigtige, misschien de noodlottige dag! Zoudt gij willen blijven om Solmes Vrouw te worden? — Kan uw besluit zig hiertoe eindelijk bepaalen?

Neen, nooit, nooit zal ik diens mans worden — Dog ik wil niet met u gaen! [Trek mij dus niet — Hoe durft gij mijn Heer?] Om geen andere reden wilde ik u zien, dan om u dit te zeggen. Ik zou niet bij u gekoomen zijn, had ik niet gevreesd dat gij u aan eenige roekeloosheid mogt schuldig maaken — En nog eens, ik wil *niet* gaen — Wat meent gij? — Met alle mijne magt worstelende om van hem los te raaken.

Wat kan mijne engel in dog hebben ingenomen, zeide hij [mijne hand los latende, en met eene zagter stem] dat gij na zo veel mishandeling van uwe nabestaenden; zulke plegrige gelofren van mijnen kant; eene zo brandende genegenheid; mij doorgriest met eene weigering van u te houden bij hetgeen gij zelve bestemd hebt?

Wij hebben geen tijd om te praaten, mijn Hr. Lovelace. Ik zal u mijne redenen bij eene beter gelegenheid melden. Ik kan nu niet met u gaen — En nog eens, dring mij niet verder — Immers behoore ik niet van iedereen gedwongen te worden!

Ik zie wel hoe het is, zeide hij, met een neerflag-

slagtig, dog driftig weezen — Welk een gestreng noodlot is het mijne — Uw geeft is eindelijk te ondergebracht! — Uw Broeder en Zuster hebben het gewonnen; en ik moet alle mijne hoope overgeeven aan eenen deugniet zo *regt* veragtelijk —

Ik zegge u nogmaal, viel ik 'er tusschen in, ik zal nooit de zijne zijn — Alles kan mogelijk Woensdag heel anders afloopen, dan gij verwacht —

En mogelijk *niet*! — En dan, lieve hemel! —

Het staet hunne laatste pooginge te zijn, gelijk ik reden hebbe om te gelooven —

En ik hebbe ook reden om zo te gelooven — Nademaal gij dan, zo gij blijft, onvermijdelijk Solmes Vrouw zult worden.

Dat niet, viel ik 'er op in — Ik hebbe hun in een punt genoeg gegeven. Zij zullen in een goeden luim zijn jegens mij. Ten minsten zal ik tijd winnen. Daar ben ik van verzekerd. Ik hebbe verscheidene wegen om tijd te winnen.

En wat zal tijd winnen baaten, Madam? Het is duidelijk, dat gij buiten dat geen hoope hebt — Duidelijk is het dat gij die niet hebt, doordien gij alles op deeze zwakke toeverlaat laat aankoomen. O mijn allerlieft, allerwaardigst leeven, mag ik u bidden, wil dog geen gevaar van deeze aangelegenheid loopen. Ik kan u overtuigen dat het *meer* dan gevaar zal zijn, indien gij blijft, dat gij op aanstaenden Woensdag Solmes Vrouw zult worden. — Wil dan dog de doodlijke onheilen voorkoomen, nu het in uwe magt is die
voor

voor te koomen; welke zulk eene verschrikkelijke zekerheid zullen volgen.

Terwijl ik nog eenige reden van hoope hebbe, mijn Hr. Lovelace, is 'er *uwer* eere zo wel aan gelegen als der mijne (zo gij die agtinge voor mij hebt, welke gij voorgeeft, en wenscht dat ik van u geloove) dat mijn gedrag in dit voornaam stuk mijne voorzigtigheid billijke.

Uwe Voorzigtigheid, Madam! Wanneer heeft die dog eenigzins in twijffel kunnen getrokken worden? Nogthans wat is u of uwe Voorzigtigheid, of uwe Plichtmatigheid te stade gekoomen bij luiden, die zo wonderbaar stijf gezet zijn?

En toen ging hij op eene beweegelijke wijze de verscheidene staaltjes van de harde behandelingen optellen, welke ik ondervonden had; alles wijtende aan de kwaadaartigheid en hoofdigheid van eenen Broeder, die iedereen tegen hem had aangehirft: En beweerende, dat ik geen ander middel had om eene Verzoeninge met mijnen Vader en Oomen te wege te brengen, dan door mij zelve der magt te onttrekken van mijns Broeders ingekankerde kwaadaartigheid.

Alle toeverlaat van uwen Broeder, ging hij voort, heeft gesteund op uwe verdraagzaamheid van zijnen hoon. Uwe geheele familie zal u aanzeken, wanneer gij uzelve van deeze schandelijke onderdrukkinge bevrijd hebt. Wanneer zij weten, dat gij bij zodanigen zijt, die u regt *kunnen* en *willen* bezorgen, zullen zij u uw eigen Goed wel overgeeven. Waarom dan, zijn arm om mij heen slaende, en mij weder met een zigten drang agter zig voorttrekkende, draalt gij nog een

een oogenblik? — Nu is 't de tijd — Vlied dan met mij, bidde ik u, mijn allerlieftfchepzel! Betrouw op uwen vervolgdan aanbidders. Hebben wij niet geleeden in dezelve zaak? Zo u eenige beschuldigingen worden aangewreeven, gun mij de eere (*en zeer gretig zal ik zijn om die te verdienen*) van u de mijne te noemen; en, als gij zodanig zijt, zal ik dan niet in staat zijn om en uw perfoon en character beide te beschermen?

Dring mij niet meer, mijn Hr. Lovelace, zweere ik u. Gij zelve hebt mij iets in den mond gegeven, waarop ik duidelijker zal spreekken, dan misschien voorzigtigheid, bij eenige andere gelegenheid, zou dulden. Ik ben overtuigd, dat aanstaende Woensdag (zo ik tijd had, zoude ik u mijne redenen openbaaren) niet geschikt is om den dag te zijn, welken wij beide zo zeer vreesden: En indien ik, na dat die dag voorbij zal zijn, vinde dat mijne vrienden vast bij hun besluit blijven ten voordeele van den Hr. Solmes, dan zal ik op de eene of andere wijze maaken bij u te koomen met Juffer Howe, die geen partij van u is: En als de Plegtigheid zal zijn voltrokken, zal ik dien stap een pligt agten, welken *voor* dien tijd te doen een misdaad zijn zal: Nademaal mijns Vaders Gezag nu door geen grooter gedwersboomd wordt.

Allerlieftste Madam —

Neen, mijn Hr. Lovelace, zo gij nu nog betwift — zo gij, na deezee verklaringe, die gunstiger is dan ik gedagt had te doen, nog niet voldaan zijt, weete ik welke gedagten ik moet hebben zo van uwe dankbaarheid als edelmoedigheid.

Het

Het geval, Madam, laat den voorgeslagen uitweg niet toe. Ik ben daarvoor ten vollen dankbaar. Ik kan niet uitdrukken hoe ik verheugd zou zijn in de bekoorelijke hoope, die gij mij gegeven hebt, zo gij aanstaenden Woensdag, indien gij blijft, niet stondt eens anderen mans te zijn. Bedenk, allerlieft schepzel! welk eene verzwaaringe van mijnen angst de verschovene hoope zij, waarop gij mij gebiedt te zien, in dit ligt beschouwd zijnde!

Wees verzekerd, wees 'er van verzekerd, ik zal eer sterven, dan des Hren. Solmes zijn. Indien gij wilt dat ik betrouwe op *uwe eere*, waarom zoudt gij dan twijffelen aan de *mijne*?

Ik twijffele niet aan *uwe eere*, Madam; uw *vermogen* is het, daar ik alleen aan twijffele. Nooit, nooit kunt gij weer zulk eene gelegenheid hebben. — Allerlieft schepzel, laat mij toe — En hij ging mij weder agter zig voort trekken.

Waar trekt gij mij heen, mijn Heer? — Verlaat mij op dit oogenblik ——— Zoekt gij mij hier te houden, tot dat mijn wederkeeren gevaarlijk of ondoenlijk zal worden? Laat mij dit oogenblik gaen, indien gij wilt dat ik draagelijke gedagten van u hebbe.

Mijn geluk, Madam, beide hier en hier na maals, en de veiligheid van uwe geheele onverzoenbaare familie, hangt van dit oogenblik af.

Aan de Voorzienigheid, mijn Hr. Lovelace, en aan de Wet, beveele ik de veiligheid van mijne Vrienden. Gij zult mij door dreigen niet brengen tot eene ligtvaardigheid, welke mijn hart veroordeelt! ~~————~~ Zal ik, om uw geluk te bevoor-
de-

deren, zo als gij het noemt, den vrede van mijn gemoed in toekomende geheel en al vernielen?

Gij houdt mij op de togt, mijn waarde leeven, juist als ons beter uitzigten beginnen aan te breeken. De weg staet open; juist nu staet hij open; dog in een oogenblik kunt gij verhinderd worden. Wat is het, waaraan gij twijfelt? — Ik mag eeuwig verlooren gaen, indien uw Wil mij niet eene Wet zal zijn in allen opzichte! Alle mijne nabestaenden verwagten u. Uwe eigene bestemminge eischt het van u. Aanstaende Woensdag — Allerlieft Schepzel! denk om aanstaenden Woensdag! — En waartoe is het dat ik u dringe, dan om een stap te doen, die eer dan eenige andere u verzoenen zal met alle diegeenen van uwe familie, welke gij de meeste reden hebt om agtinge toe te draagen?

Laat mij voor mijzelve oordeelen, mijn Heer. Zoek *gij*, die mijne vrienden beschuldigt, dat ze mij poogen te dwingen, *zelve* mij niet te dwingen. Ik wil dat niet verdraagen. Uw sterk drijven verwekt mij meer schroom, en tot sterker regenstand. Laat mij dan weer te rug gaen — Laat mij, eer het te laat is, te rug gaen, op dat het niet erger voor ons beide moge worden — Wat meent gij met deeze gewelddaadige behandeling? Is het dus dat ik te oordeelen hebbe van uwe volkoomene onderwerpinge aan mijnen wil, welke gij mij zo dikwijls gezworen hebt? — Laat op dit oogenblik mijne hand los, of ik zal om hulpe schreeuwen.

Ik zal u gehoorzaamen, mijn allerlieft Schepzel! — En hij liet mijne hand los met een
ge-

gezicht vol van tedere vertwijffeling, hetwelk mij, de heftigheid van zijnen aart kennende, half-be-gaen met hem maakte. Egter haastede ik mij van hem af, wanneer hij, met een naar weezen, zijni gezicht op zijnen degen slaende, dog zijne hand daarvan als te rug trekkende, beide zijne armen over malkanderen sloeg, als of eene schielijke ge-dagte hem van eene voorgenomene roekeloosheid had weerhouden.

Vertoef nog een oogenblik — Maar een oogenblik, O bemindste mijner Ziele! — Veilig kunt gij te rug keeren, indien gij *wilt*: De sleutel legt aan de deur. — Maar, O Madam, aanstaende Woensdag, en gij zijt des Hren. Solmes! — Vlucht niet zo dristig van mij — Hoor mij dog nog maar weinige woorden.

Toen ik nabij de tuin-deur was, bleef ik staen; en was te meer voldaan, alzo ik den sleutel daar zag, waarmede ik zelve naar welgevallen mij de deur kon openmaaken. Dog ongerust zijnde, dat men mij mogt missen, zeide ik hem, Dat ik niet langer konde blijven. Ik had reeds al te lang vertoefd. Ik zoude hem alle mijne redenen schrijven. En wees 'er van verzekerd, mijn Hr. Lovelace, zeide ik [juist terwijn ik mij boog naar den sleutel, om weder binnen te gaen] ik wil eer ster-ven, dan dien man hebben. Gij weet wat ik be-loofd hebbe, zo ik mijzelve in gevaar bevinde.

Een woord, evenwel; Madam; nog een woord [mij naderende, met zijne armen nog over malkanderen geslagen, als of hij, gelijk ik dagt, niet in verzoekinge wilde koomen tot eenig mis-drijf]. Gedenk slegts, dat ik van u hier beschei-

den kooime, om u, met gevaar van mijn leeven, te verlossen van uwe opsluiters en vervolgers, met een voorneemen, God is mijn getuige, of hij mag mij voor eeuwig verderven! [dat was zijn afschuwelijke vloek] om een Vader, Oom, Broeder, en, gelijk ik nederig hoopte, als het u goedgunstig zou behaagen, een *Man*, alle te gelijk, voor u te zijn. Dog nademaal ik vinde, dat gij zo gereed zijt om tegen mij om hulpe te schreeuwen, hetwelk mij de wraak van uwe geheele familie moest op den halze haalen, zo ben ik te vreden om alle gevaar te ondergaen. Ik zal u niet vraagen om met *mij* de wijk te neemen; ik zal u vergezellen tot in den tuin, en tot in *buis*; indien ik niet eer gestuit worde. — Ja, Madam ontzet u niet. De hulpe, om welke gij woudt geroepen hebben, zal ik met u gaen opzoeken; want ik wil hun allen wel onder de oogten zien: Dog niet als een wrecker, zo zij mij niet te veel tergen. Gij zult zien, wat ik verder om uwentwille kan verdraagen — En laten wij beide eens zien, of redenwisseling, en het gedrag van een braaf man *jegens* hen, mij de behandelinge aan een braaf man verschuldigd *van* hen niet kan verwerven.

Had hij ondernomen om zijn degen tegen zichzelf te trekken, ik was wel bereid om hem dienswegens te veragten, dat hij mij zulk eene onnozele nieuweling onderstelde te zijn, dat ik mij door zulk eene gemeene konstenaarij schrik zou laten aanjaagen. Dog dit voorneemen, met zulk een ernstig weezen geuit, om met mij binnen te gaen naar mijne vrienden, deed mij hijgen van schrik.

Wat

Wat bedoelt gij, mijn Hr. Lovelace? zeide ik: Ik bidde u, verlaat mij ——— Verlaat mij, mijn Heer, bidde ik u.

Excuseer mij, Madam! Ik verzoeke u om verschooninge. Ik hebbe lang genoeg als een dief mij verschoolen omtrent deeze eenzaame muuren ——— Lang, al te lang, hebbe ik den hoon verdragen van uwen Broeder, en van andere uwer nabestaenden. Afwezigheid voedt maar de kwaadaartigheid. Ik ben wanhoopig. Ik hebbe maar deezen eenen kans daarop; want is de dag na morgen niet *Woensdag*? Ik hebbe den wrok door mijne gedweeheid aangezet. ——— Egter zal ik nog *gedwee* zijn. Gij zult zien, Madam, wat ik om uwentwille zal verdraagen. Mijn degen zal u in de scheede ter hand gesteld worden [En hij bood mij dien zodanig aan] ——— Mijn hart, zo het u behaagt, met de eene hand op zijne borst slaende, zal eene scheede verstreken voor uws Broeders degen. Het leeven is niets, zo ik u verlieze ——— Gelief mij den weg te wijzen in den tuin, Madam, [naar de deur tredende]. Ik zal met u gaen, schoon in mijnen dood! ——— Maar al te gelukkig, die moge dan zijn zo hij wil, als ik hem in uwe regenwoordigheid ontvang. Geleid mij, lief schepzel! [zijn degen in zijne *porte-épée* steekende] ——— Gij zult zien wat ik om u kan verdraagen. En hij bukte, en nam den sleutel op; en stak hem in het sleutelgat; dog liet dien weder vallen, zonder de deur te openen, op mijne ernstige tegenspraak.

Wat kunt gij dog bedoelen, mijn Hr. Lovelace? zeide ik ——— Wildt gij dus *uzetve* bloot-

DE HISTORIE VAN

stellen? Wildt gij mij dus blootstellen? —
Is dit uwe edelmoedigheid? Moet iedereen zijn
voordeel doen met de zwakheid van mijnen aart?

En ik weende. Ik kon het niet helpen.

Hij wierp zig op zijne knieën neder aan mij-
ne voeten — Wie kan het verdraagen, zeide
hij [met eene vurigheid, die niet geveinsd kon
zijn, zijne eigene oogen ook vogtig wordende]
Wie kan het verdraagen, zulk eene lieve ontroe-
ringe te beschouwen? — O Bekoorster van
mijn hart, [en, nog eerbiedig knielende, nam hij
mijne hand in beide de zijne, die drukkende aan
zijne lippen] beveel mij *bij* u te blijven, beveel
mij *van* u te gaen; allerwege zal ik u geheel blind-
ling gehoorzaamen, — Dog ik beroepe mij op
alles wat gij weet van uwer nabestaenden wreed-
heid omtrent *u*, van hunne onverzettelijke boos-
aartigheid tegen *mij*, en alzo onverzettelijke gunst
jegens den *man*, dien gij mij zegt te haaten (En,
och! Madam, indien gij hem niet haatedt, zoude
ik nauwlijks denken dat 'er eene verdienste stak
in uwe goedkeuringe, gij mogt dezelve plaatzen
waar gij wildet) — Ik beroepe mij op alles wat
gij weet, op al wat gij geleeden hebt, of gij geen
reden hebt om bedugt te zijn voor *dien* Woens-
dag, die mijn fehrik is! — Of het wel moge-
lijk is, dat gij zulk eene gelegenheid weder kunt
krijgen — De koets in gereedheid; Mijne
vrienden met ongeduld verwagende naar den uit-
slag van *uwe eigene* opstemminge: Een man, wiens
wil volkoomelijk uw wil zal zijn, u smeekende,
u dus, op zijne knieën smeekende — om
dog *uwe eigene Meesteres* te worden; dat is het
al:

al: *Nog zal ik om uwe gunst verzoeken, dan na dat het bij eene volkoomene proeve zal blijken dat ik ze verdiene.* Op Goederen, op Verwantschap valt niets te zeggen! — O mijn bemind schepzel! mijne hand nog eens aan zijne lippen drukkende, laat dog zulk eene gelegenheid u niet ontglippen. Nooit, nooit zult gij zodanige weder krijgen.

Ik beval hem op te staen. Hij stond op; en ik zeide hem, dat waare ik zo bijster niet onthutst door zijne ongeduldige drift, ik niet twijfelde hem te overtuigen, dat hij en ik beide den aanstaenden Woensdag met grooter schroom beschouwd hadden, dan noodig waare. Ik stond voort te gaen met hem mijne redenen te melden; dog hij viel op mij in —

Hadde ik, Madam, maar de schaduw eener waarschijnlijkheid om te hoopen hetgeen gij hoopt, ik zou geheel en al gehoorzaam en uitwielig zijn. Dog den Verlofsbrief heeft men metterdaad gekreegen: De Predikant is besproken: Die pedant Brand is de man. O mijn allerlieft schepzel, betekenen deeze voorbereidzels niets meer dan slegts eene beproevinge?

Gij weet niet, mijn Heer, al had men het ergste voor, en hoe zwak gij mij agt te zijn, welken moed ik hebbe: Gij weet niet, wat ik kan doen, en welken weerstand ik kan bieden, als ik denke dat 'er op eene laage en onredelijke wijze met mij gehandeld wordt: Nog weet gij wat ik reeds hebbe uitgestaen, wat ik reeds verdragen hebbe, weetende aan wiens onbroederlijke opstookingen alles is toe te schrijven —

Ik kan alles verwagten, Madam, viel hij 'er tusschen in, van de edelheid van uw gemoed. Dog uwe levensgeesten kunnen bezwijken — Wat mag men wel niet dugten van den onverwinnelijken aart van zo stijfzinnigen Vader, tegen eene zo onderdaanige Dogter? — Bezwijminge zal u niet bewaaren: Zij zullen misschien niet droevig zijn wegens zulk een uitwerkzel van hunne barbaarsheid. Wat zal het dog beduiden, u met redenen te verzetten tegen eene Plegtigheid die voltrokken is? Moet niet *Alles*, het *schrikkelijk Alles*, volgen, dat eene pijniging is voor mijn hart, als ik 'er maar aan denke? Niemand hebbende om u op te beroepen, wat zal uw tegenstand baaten tegen de gevolgen van eene Verbintenis, waarvan zij, die ze u op dringen, getuigenis draagen; en daar aeeze uwe naaste bloedverwanten zijn?

Ik was verzekerd, zeide ik, van ten minsten uitsfel te verkrijgen. Veel wegen had ik om uitsfel te krijgen. Niets konde zo heilloos voor ons beide zijn, dan dat ik hier nu bij hem gevonden wierd. Mijne vreeze hiervoor, zeide ik hem, overmande mijn hart. Ik zoude heel flegte gedagten van hem hebben, zo hij mij langer zögt op te houden. Dog zo hij in mijn wil berustede, zoude hij mijne dankbaarheid aan zig verpligten.

En als ik daarop mij boog om den sleutel op te neemen en de tuin-deur te openen, sprong hij schielijk op, en keek als of hij iemand aan de deur van binnen gehoord had; zijne hand aan zijn degen slaende.

Dit verschrikte mij zo, dat ik dagt aan zijne voeten te zullen hebben neergezeegen. Dog op staen-

staenden voet sprak hij mij weder moed in: Hij meende, zeide hij, dat hij eenig gedruis tegen de deur hoorde: Dog *waare* het zo geweest, het geluid zou sterker geweest zijn. Het was alleen het uitwerkzel van zijnen schroom voor mij.

En toen den sleutel opneemende, bood hij mij dien aan. — Indien gij *wilt* gaen, Madam — Nogthans kan ik, ik kan u niet verlaten! — Ik moet met u den tuin intreedden — Vergeeft het mij, ik *moet* den tuin met u intreedden.

En zult gij, mijn Hr. Lovelace, zult gij dus onedelmoediglijk, gebruik maaken van mijne vreeze? — van mijnen wensch om ongelukken voor te koomen? Ik, dwaaze zottin, mij voor iedereen te bekommeren; en geen mensch zig voor mij!

Allerlieftst schepzel, viel hij er tusschen in, mijne hand houdende, die ik beevende uitstak om den sleutel in het slot te steeken — Laate ik, zo gij *wilt* gaen, de deur openen. Maar nog eens, bedenk dog, zo het al mogelijk waare dat gij uitsfel verwerven kondt, hetwelk uwe eenige toeverlaat schijnt te zijn, of gij niet naauwer kunt worden opgeslooten? Ik weete, dat zij *dat* reeds in overweeginge genomen hebben. Zal het u, in dit geval, niet belet zijn, om of met Juffer Howe, of met mij briefwisseling te houden? — Wie zal u dan in uwe vlugt bijstaen, zo gij ontvlugren wildt? — Daar het u alleen zal vrijstaen om uit het venster van uwe kamer op den tuin te zien, waarin gij niet moogt koomen, hoe zult gij dan wenschen naar de gelegenheid, welke gij nu hebt, zo uwe haat tegen Solmes blijve dauren! —

Maar, helaas! die kan niet blijven duuren. In dien gij te rug gaet, moet gij het doen bewoogen door een bukkend (’t welk gij zult heeten, een onderdaanig) hart, zo lang geplaagd en gefold tot dat gij uwen eigen wil overgeeft.

Ik kan het niet verdraagen, mijn Heer, dus gedwongen te worden. Moet ik nooit vrijheid hebben om mijn eigen oordeel te volgen? Het gevolg moge zijn wat het wil, ik wil mij dus niet laten dwingen.

En daarop, mijne hand los rukkende, stak ik weder den sleutel naar de deur.

Tuffchen deeze en mij viel de vaardige knieler neder: En kunt gij, kunt gij, Madam, laate ik het nog eens op mijne knieën vraagen, met een onverschillig oog beschouwen de onheilen die ’er volgen mogen? Daar ik zo gefard ben, daar men zo over mij zal zegepraalen, indien uw Broeder naar zijn zin slaagt, mijn *eigen* hart fiddert, bij wijlen, op de gedagten van ’t geen ’er volgen moet; en kan het *urwe* zig des niet bekreunen? Mag ik u bidden, allerlieftfchepzel, om alle deeze dingen te overweegen; en deeze eenige gelegenheid niet te verliezen. Mijn overbrenger —

Sla nooit, mijn Hr. Lovelace, viel ik ’er tuffchen in, zo veel geloof aan de woorden van eenen verraader. Uw snoode overbrenger is maar een knegt. Mogelijk geeft hij voor meer te weeten, dan waartoe hij grond heeft, om den loon der omkoopinge te verdienen. Gij weet niet welke uitvindingen ik kan verzinnen.

Ik ging nog eens den sleutel in het slot fteeken, wanneer hij van zijne knieën opspringende,
met

met eene luide stemme luisterende, en als van schrik buiten adem, *Daar zijn ze aan de deur, mijn bemind schepzel!* En mij den sleutel ontnemende, maakte hij daarmede veel beweginge, als of hij ze op het nagtflot wilde draaijen. En aanstonds schreeuwde 'er eene stem van binnen, van iemand die tegen de deur aanbondsde, als om ze open te breeken, met herhaalde en geweldige stooten, *Zijt gij daar? — Koemt hier terstond! — Dit oogenblik! — Hier zijn zij — Hier zijn ze beide te zamen! — Terstond uw Pistoel! — Uw Snaphaan!* — Hij trok op hetzelfde oogenblik zijn degen, en dien bloot onder zijnen arm slaende, nam hij beide mijne beevende handen in de zijne; en mij haastig agter zig voort trekkende, *Vlugt, vlugt, mijne Bekoorster; dit oogenblik is 't alleen dat gij daartoe hebt, zeide hij. — Uw Broeder! — Uwe Oomen! — Of deeze Solmes! — Zij zullen aanstonds de deur openloopen — Vlugt, mijn waardste leeven, zo gij niet wreeder wilt behandeld worden dan ooit — Zo gij niet twee of drie doodslagen aan uwe voeten wilt zien bedrijven, vlugt, vlugt, bidde ik u.*

O Heere! — Help, help, riep de zottin, geheel verbaasd en ontsteld, van schrik overweldigd, dien het buiten mijne magt was te bedwingen.

Nu naar agteren, dan naar vooren, nu aan deczen, dan aan geenen kant, wendde ik mijn benaauwd gezigt, in een en 't zelve oogenblik; hier eenen dollen Broeder verwagende, daar gewapende knegten, eene Zuster vol woede uitschreeuwende, en een Vader met schrik gewapend

in zijn weezen, vervaarelijker dan zelf de uitgetogen degen, dien ik zag, of welke ik vreesde te zien. Ik liep al zo sterk als hij, zonder egter te weten dat ik liep; mijne vreeze vleugels geevende aan mijne voeten, terwijl ze mij tevens alie vermogen benam van denken — Mijne vreeze, welke mij waarschijnlijk niet zou hebben toegelaaten te bezeffen, welchen weg ik neemen moest, waare hij niet bij mij geweest om mij te dingen en agter zig voort te trekken: Inzonderheid toen ik een man zag, welke ter deure moest zijn uitgekoomen, die ons in het oog hield, nu naar ons toeliep; dan weder te rug naar den tuin; anderen wenkende en roepende, welke ik onderstelde dat *hij* zag, schoon het draaijen van den muur *mij* bellette die te zien; en welke ik mij verbeeldde mijn Broeder, mijn Vader, en hunne Knegten te zijn.

Dus verschrikt, raakte ik in zeer weinige minuten buiten het gezigt der deure: En toen, schoon ik van loopen en vreeze geheel ademloos waare, nam hij mijnen arm onder den zijnen, den blooten degen in de andere hand houdende, en trok mij nog al sterker voort: Mijne stem, evenwel, mijne beweeginge tegensprekende; terwijl ik riep, Neen, neen, neen, den geheelen tijd; mijne hals draaijende om te rug te zien, zo lang ik de muuren van den tuin, en de diergaarde in 't gezigt had, en tot dat hij mij aan de koets bragt: Alwaar twee gewapende knegten van hemzelven, en twee van Lord M.'s, te paard, hem opwagteden.

Hier moet ik mijn verhaal eenigen tijd opschor-

schorten: Want nu ik tot dit droevig bestek daar van gekoomen ben, springt mijne onbedagtzaamheid mij in het aangezicht; en mijne schaamte en mijne droefheid geeven mij eene wroeginge, die scherper is, dunkt mij, dan of ik een lemmer in mijn hart had. Te moeten bedenken, dat ik mij zo onbedagt tot eene Bijeenkoomst hebbe ingelaaten, welke ik, zo ik of mijzelve, of hem gekend, of de omstandigheden des gevals in 't minst overwoogen had, wel bevroed kon hebben, dat mij in de magt van zijne onderneemende stoutheid, en buiten die van mijne eigene Reden stellen zoude!

Want, mogt ik wel niet geloofd hebben, dat *hij*, die reden dagt te hebben om te dugten, dat hij op het punt stond om eene persoon te verliezen, welke hem zo veel moeite en onrust gekost had, haar zou verhinderen, zo het mogelijk waare, om te rug te keeren? Konde ik dog gelooven dat hij, die wist dat ik beloofd had hem voor altoos te laten loopen, indien daarop gestaen wierd als eene voorwaarde van Verzoeninge, niet zijn best zou doen om dat buiten mijne magt te brengen? Kort om, dat het hem, die looslijk verzuimd had mijnen Brief te laten afhaalen, (want daar kon *niet* op hem gepast worden, mijne waarde) op dat hij daarin geen afschrijven van het bestemde vinden mogt (gelijk ik zelve wel kon vreezen, schoon ik uit die vreeze geen voordeel trok) aan eene vond ontbreken zoude om mij bij zig te houden, tot dat het gevaar van dat onze bijeenkoomst ontdekt wierd mij volstrektlijk in zijne magt mogt brengen, om eene erger behandelinge jegens mijzelve, en de

de ongelukken te vermijden, die 'er zouden kunnen gevolgd zijn (misschien zelf onder mijne oogen) hadden mijne vrienden en hij elkanderen aangetroffen?

Dog indien het zal uitkoomen, dat de persoon binnen den tuin zijn omgekogte huureling was, te werk gesteld om mij door schrik met hem weg te jaagen, dunkt u dan, mijne waarde, dat ik geen reden hebbe om hem nog meer te haaten, en mijzelve ook? Ik hoope dat zijn hart zo diep van grond en zo snood niet zijn kan: Dat hoope ik niet. Maar hoe konde het dog koomen, dat dat een man buiten de tuin-deur kwam, en geen meer? Hoe, dat die man afhield, om zo te spreken, en ons niet vervolgde; nog te rug liep om het huis op den been te jaagen? Mijn schrik, en de afstand, lieten mij niet toe om 'er zeker op te gaen; dog weezenlijk had deeze man, zo als ik mij nu erinnere, het weezen van dien snooden Joseph Leman.

O waarom, waarom, mijne waarde vrienden! — Dog wat beschuldige ik hen, daar ik door mijne redeneeringe mijzelve in eene, niet onwaarschijnelijke, hoope gebragt had, dat zelf de vreezelijke beproevinge, welke ik zo haast stond te ondergaen, beter mogt uitvallen, dan of ik regtstreeks uit de tegenwoordigheid waare gevoerd van mijne voormaals goedgunstige Ouderen, welke mogelijk van voorneemen waaren, dat die beproevinge de laatste zou zijn, die ik zou ondergaen hebben?

Behaagde 't den Hemel, dat ik, hoe het zij, die had afgewagt! Dan, zo ik datgeen naderhand

hand gedaen had, waartoe ik nu ben overgehaald, of misschien dwaaslijk door schrik gedreeven om te doen; zoude ik door inwendig zelfverwijt niet zó fel geprikkeld zijn, als ik nu worde: En hiermede zoude ik een groot kwaad ontgaen hebben.

Gij weet, mijne waarde, dat het gemoed van uwe Clarissa nooit laag genoeg was, om haare eigene feilen met die van andere te regtvaardigen. God vergeeve die van mijne vrienden, welke wreedlijk bij mij gehandeld hebben! Dog hunne fouten *zijn* hunne eigene, en geen verschooning voor de mijne. En de mijne zijn al vroeg begonnen: Want ik behoorde geen briefwisseling met hem gehouden te hebben.

O die snoode indringer! hoe zwelt mijne verontwaardiging, bij wijlen, tegen hem! Dus een jong mensch (te veel inderdaad steunende op haare eigene kragt) te leiden van kwaad tot kwaad!

—— Dit laatste kwaad schoon *verre af*, eger ter het *gewis* gevolg zijnde van mijn eerste — mijnne verbodene briefwisseling! Van eenen Vader al *vroeg* verboden.

Hoe veel welvoegelijker had ik gehandeld, ten opzigt van die briefwisseling, had ik eens vooral, toen hem verboden wierd mij te bezoeken, en mij zijne bezoeken te ontvangen, mij be-roepen op het gezag, hetwelk verbindende voor mij behoorde geweest te zijn, en geweigerd aan hem te schrijven! — Maar ik dagt, dat ik 'er mede kon *voortgaen* of *ophouden*, naar dat het mij beliefte. Ik onderstelde, dat het *mij meer dan iemand anders* aanging, *de geschillen van toemeloze geesten bij te leggen* — En nu
vin-

vinde ik mijne vermetelheid gestraft — gestraft, gelijk, andere zonden menigmaal, door *zigzelve*.

Wat belangt deeze laatste roekeloosheid; nu, dat het te laat is, zie ik duidelyk, hoe ik mij behoorde gedragen te hebben. Alzo hij wist, dat ik maar een weg had om hem kennis te laten toekoomen, van hetgeen mij overkwam; alzo hij wist, dat mijn lot bij mijne vrienden op het punt stond van een keer te neemen; en dat ik, in mijnen Brief aan hem, de vrijheid van herroeping aan mij behouden had; behoorde ik mij niet bekreund te hebben of hij mijnen Brief gekreegen had of niet: Als hij gekoomen waare, en gevonden had, dat ik niet antwoordde op zijn sein, zoude hij zig terstond naar de losse steenen begeven hebben, en daar uit de dagtekening van mijnen Brief ten vollen onderrigt zijn, dat het zijne eigene schuld was, dat hij dien niet eer gekreegen had. Maar *door dezelve bemoeijzugtige beweegredenen beheerscht*, welke mij in den beginne bewoogen om brieven met hem te wisselen, was ik weder bevreesd, zeker, met mijne dwaaze en albeschikkende voorkennis, dat hij zig vindende te loor gesteld zig zou bloot geeven aan het ontvangen van nieuwe sinnedaden van dezelve personen; waardoor hij zig aan eenige geweldenaar tegen hen mogt hebben schuldig gemaakt. En dus ben ik, om hem voor eene *gevreeste* roekeloosheid te behoeden, zelve in eene *weezenlijke* geloopen. En hetgeen mij te meer kwelt, is, dat ik nu duidelyk zie uit al zijn gedrag, dat hij al zo veel vertrouwen had op mijne zwakheid, als ik zelve had op mijne sterkte. En dus heeft hij het

in een stuk, mijne eere geheelnal betreffende, gewonnen; want hij is in mij niet bedroogen geweest, daar ik het in mijzelve geweest ben!

Zeg mij, mijne waarde Juffer Howe, zeg mij opregtlijk, of uw onpartijdig hart mij niet veragt? — Het moet zo doen! want uw geest en de mijne waaren altoos *een*; en ik veragte *mijzelve*! — En dat mag ik waarlijk wel: Want kon de losste en onbezonnenste meid in Engeland wel erger gedaen hebben, dan ik zal schijnen gedaen te hebben in het oog der wereld? Nademaal mijne misdâad zal bekend zijn zonder de tergingen, en zonder de listen ook van den verleider; terwijl het eene groote verzwaringe zal zijn, dat 'er beter dingen van mij verwacht wierden, dan van veele andere.

Gij belaft mij om *bij de eerste gelegenheid te trouwen* — Ach! mijne waarde! *eene andere* van de gezegende vrugten mijner dwaasheid — Dat is nu al zo wel in mijne magt, als — als ik zelve ben! — En kan ik behalven dat onmiddelijk mijn zegel hangen aan zijne bedriegelijke konstaarijen? — Kan ik wel *nalaaten* op hem toornig te zijn, dat hij mij dus, gelijk ik zeggen mag (en gelijk ik het bij hem genoemd hebbe) *mijzelve* ontstolen heeft? — Dat hij mij gedwongen heeft een stap te doen zo strijdig tegen alle mijne besluiten, en verzekeringen aan u gedaen; een stap zo vreezelijk ongevoegelijk voor mijzelve; zo schandelijk, en smertelijk (gelijk die moet zijn) voor mijne waarde Moeder, zo ik al geen agt gaf op eenige andere van mijne familie of vrienden — Gij weet niet, mijne waarde, nog kunt

kunt u verbeelden, wat verdriet ik hebbe! — Hoe zeer ik gezonken ben in mijne eigene gedachten! — Ik, die tot een voorbeeld wierd voorgesteld; zeker; voor anderen! — O dat ik weder in mijns Vaders huis waare, met eenen Brief voor u naar beneden sluipende; en mijn hart kloppende van verlangen om eenen van u te vinden!

* * * *

Dit is de Woensdag ogtend, waarvoor ik zo zeer vreesde, dat ik voorheen daaraan dagt als den dag mijner veroordeeling: Maar voor den Maandag, is het duidelijk; dat ik meest behoorde geschroomd te hebben. Waare ik gebleeven, en het ergst gebeurd hetgeen ik vreesde; mijne vrienden zouden dan voor de gevolgen hebben moeten verantwoorden, zo 'er eenige kwaade gevolgd waaren: — Maar nu is deeze eenige troost mij overig, (een zeer armhartige, zult gij zeggen) dat ik *ben* van blaam gezuiverd, en die alle op *mijzelve* gelaaden hebbe!

Gij moet u niet verwonderen, dat gij dit verhaal zo ijzelijk gekrabbeld ziet. Dat koomt van verschillende pennen en inkt; die alle flegt waaren, en dat het schielijk bij stukken en brokken is geschreeven; met eene hand ook; die beefde van vermoeijinge en droefheid.

Ik zal de lengte daarvan niet rekken, door de bijzonderheden van zijn gedrag jegens mij; en van onze gesprekken te St Albans, en zedert; dewijk die in orde zullen koomen in het vervolg van mijne

ne Geschiedenis; hetwelk gij buiten twijffel van mij zult verwagten.

Alleen zal ik dus veel zeggen, dat hij tegenwoordig ten uitersten eerbiedig is (zelf tot de moedigheid toe) schoon ik zo zeer op hem en mij zelve misnoegd ben, dat hij tot nog toe geen groote reden gehad heeft om op mijne vriendlijkheid jegens hem te roemen. Inderdaad, ik kan bij wijlen naauwlijks den verleider onder mijn gezigt verdraagen.

De huisvestinge, die ik hebbe, is ongevoeglijk. Ik zal niet in dezelve blijven: Dus zou het niets beduiden, dat ik u zeide, hoe gij mij hier beschrijven moet. En waar mijne volgende zijn mag, weete ik nog niet.

Hij weet, dat ik aan u schrijve; en heeft aangebooden mijnen Brief, als die was afgedaen, door eenen knecht van hem te zenden. Dog ik dacht, dat ik niet te behoedzaam konde zijn, in de omstandigheden waarin ik thans ben, om een Brief van dit belang aan u te bezorgen. Wie weet, wat zulk een man moge doen? Zulk een booze schalk! De list, zo het eene list zij, om mij weg te krijgen, zo baldaadig laag! — Dog ik hoop niet, dat het eene list geweest is! — Dog dit zij zo het wil, ik moet egter zeggen dat het *best* van hem, en van mijne vooruitzigten met hem, slegt is: En nogthans, daar ik mij in den rang gesteld hebbe van die te laat berouw hebben, wie zal zig mijner ontfermen?

Niettemin, zal ik durven hoopen, dat gij mij bij aanhoudinge deel zult gunnen in uwe genegenheid [ik zal inderdaad elendig zijn, zo ik dat niet

mag doen] en in uwe dagelijksche gebeden mijner gedagtig zijn. Want nog tijd nog toeval zal mij ooit doen ophouden van te zijn

Uwe getrouwe en toegenegene

CLARISSA HARLOWE.

L. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, aan JOSEPH LEMAN.

Saterd. den 8 April.

Eerzaame JOSEPH,

Eindelijk heeft uwe jonge Lady haare toestemminge gegeven, om zig te bevrijden van de wreede behandelinge, welke zij zo lang verdragen heeft. Zij staet buiten de tuindeur bij mij te koomen op Maandag-namiddag omtrent Vier uren. Ik zeide u, dat zij mij beloofd had zo te doen. Zij heeft haare belofte bevestigd. De Hemel zij gedankt, zij heeft haare belofte bevestigd.

Ik zal eene koets met zes paarden in gereedheid hebben op den afgelegten weg, die loopt voor aan het onbekende voetpad naar Harlowe-diergaarde; en verscheidene van mijne vrienden en knegten zullen niet verre af zijn, gewapend om haar te beschermen, zo het de nood vereischt. Dog iedereen zal last hebben om ongelukken te

ver-

vermijden. Daarvoor, weet gij, hebbe ik altoos voornaamlijk zorg gedragen.

Alle mijne vreeze is, dat als zij nu tot het stuk kooft, de overgrootte kiesheid van haare bezinzel haar zal doen wankelen, en dat zij zal willen te rug keeren: Schoon *haare eere mijne eere* zij, gelijk gij weet, en *mijne* is de *haare*. Zo dit gebeurde, en ik niet in staat mogt zijn om haar te overreeden, dan zal alle uw gedaene dienst niets baaten, en zij zal voor mij voor eeuwig verlooren zijn: De buit dan van dien vervloekten Solmes, wiens snoode vrekheid nooit zal toelaaten dat hij eenig goed doe aan iemand van de knechten der familie.

Ik twijfele gantsch niet aan uwe getrouwheid, eerzaame Joseph! nog aan uwen ijver om eenen beleedigden edelman, en eene onderdrukte jonge Lady ten dienst te staen. Gij ziet uit het vertrouwen, 't welk ik in u stelle, dat ik 'er *niet* aan twijfele; en wel bijzonderlijk, bij deeze zeer gewichtige gelegenheid, in welke uw bijstand het werk bekroonen kan: Want zo zij wankele, zal 'er een onnozel loopje noodig zijn.

Let derhalven wel op de navolgende bevelen: Neem dezelve diep ter harten. Deeze zal waarschijnlijk uwe laatste moeite zijn, voor dat mijne Beminde en ik in den Egt gepaard zijn: En dan zullen wij voorzeker wel zorg voor u draagen. Gij weet, wat ik beloofd hebbe. Niemand verweet mij ooit het breeken van mijn woord.

Deeze zijn ze dan, eerzaame Joseph:

Maak dat gij in den tuin zijt, *verkleed* zo het mogelijk is, en zonder dat uwe jonge Lady u

zie. Indien gij de tuin-deur ontgrendeld vindt; zo zult gij daaraan weten dat zij en ik te zamen zijn, schoon gij haar dezelve niet ziet uitgaen. Dezelve zal op het slot zijn, dog mijn sleutel zal even buiten de deur op den grond leggen, zo dat gij die met den uwen moet openen, zo het noodig moge zijn.

Indien gij onze stemmen hoort spreken, houd u dan bij de deur, tot dat ik roepe, Hem, hem, tweemaal: Dog pas wel op dit Sein; want ik moet niet heel luid hemmen, op dat zij niet merke dat het een Sein is. Misschien zal ik, onder het poogen om het lief schepzel te overreden, gelegenheid hebben om met mijne elboog, of hiel, hard tegen de deur aan te slaen, om u vaster te doen gaen ——— Dan hebt gij eenen geweldigen bons te geeven tegen de deur, als of gij die wildt open loopen, den grendel met geweld heen en weder scheurende: Dan met eenen anderen stoot, dog van meer geraas dan kragt, op dat het slot niet openspringe, moet gij schreeuwen (als of gij iemand van de familie zegt) Koom hier, koom hier, terstond! ——— Hier zijn ze! Hier zijn ze! ——— Haast u! ——— Zo voort haast u! En maak gewag van Degens, Pistoolen, Snaphaanen, met zo verschrikkelijk eene stem als gij kunt uitschreeuwen. Dan zal ik haar ongetwijfeld overhaalen, zoo zij te vooren onwillig zij, om te vlugten. Zo ik het niet kan doen, zal ik met haar den tuin binnen treden, en ook in huis, daar moge van koomen wat 'er wil. Dog zo verschrikt zijnde, is 'er geen twijffel aan, of zij zal vlugten.

Als

Als gij denkt, dat wij 'er verre genoeg van daan zijn [En ik zal mijne stem verheffen, terwijl ik haar tot sneller vlugt aandrijve, op dat gij het *daaraan* moogt giffen] open dan de deur met uwen sleutel. Dog gij moet wel verzekerd en op uwe hoede zijn in het openen van dezelve, of wij 'er niet verre genoeg van daan mogten zijn. Ik wil niet hebben, dat zij weet, dat gij de hand in deeze zaak hebt, uit mijne groote zorgvuldigheid voor u.

Als gij de deur geopend hebt, neem dan uwen sleutel uit het slot, en steek dien in uw zak: Krijg dan mijnen op, en steek hem van binnen in het slot, op dat het schijne als of de deur door haarzelve waare geopend met een sleutel, welken zij onderstellen zullen dat ik haar bezorgd hebbe, (alzo hij nog nieuw is) en van ons opengelaaten.

Zij *behooren* te besluiten dat zij uit haare eigene verkiezinge is voortgegaen, op dat zij ons niet vervolgen mogen: Op dat zij geen hoope mogen zien om haar weder te rug te lokken. In een van welke gevallen 'er wel een ongeluk zou kunnen gebeuren, gelijk gij weet.

Dog gij moet wel in agt neemen, dat gij alleen de deur met uwen sleutel hebt te openen, in gevalle niemand van de familie ons over het mat kooft, en voor dat wij geheel weg zijn: Want zo zij dat doen, zult gij uit hetgeen volgt vinden, dat gij de deur in 't geheel niet moet openen. Zij mogen zo zij willen, mijnen sleutel op den grond vinden, als zij ze openbreeken, of met over den muur te geraaken.

Zo zij ons niet over 't mat koomen, en zo

gij, door behulp van uwen sleutel, uitkoomt, zo volg ons van verre; en met opgeheven handen, en wilde en driftige gebaaren (heen en weder loopende, uit vreeze dat gij ons te nabij mogt koomen; en als of gij iemand tot uw bijstand zagte koomen) schreeuw, Help, help, en om te haasten. Dan zullen wij wel ras bij de koets zijn.

Vertel aan de familie, dat gij mij met haar zag't in de Koets stappen: Een douzijn, of meer, mannen te paard ons omringende; alle gewapend; zommige met donderbussen, zo gij gelooft; en dat wij den regt strijdigen weg infloegen, van dien wij zullen inflaen.

Gij ziet, eerzaame Joseph, hoe zorgvuldig ik ben, zo wel als gij, om ongelukken voor te koomen.

Let 'er op, dat gij u zo verre van ons afhoudt, dat zij niet kan ontdekken wie gij zijt. Neem wijde stappen, om uwen gang te veranderen; en houd uw hoofd regt op, eerzaame Joseph; en zij zal niet gewaar worden dat gij het zijt. Der menschen houdinge en gang zijn alzo verscheiden en alzo bijzonder eigen, als hunne aangezichten. Ruk een stok uit de heining; en trek 'er wakker aan, schoon hij ligt volge: Dit zal haar, zo zij zig omkeere, verschrikkelijk toeschijnen, en haar eene reden geeven waarom gij ons niet sterker volgt. Dan daarmede op de schouder te rug keerende, zwets bij de familie, wat gij wel, zo gij ons hadt kunnen agterhaalen, eer gedaen zoudt hebben, dan dat uwe jonge Ladij zou zijn weggevoerd van zulk een — En gij moogt mij wel schelden, en vervloeken. En deeze gedaante zal

u voor dapper doen doorgaen, en dat het u regt ernst is. Gij ziet, eerzaame Joseph, dat ik 'er altijd op uit ben om // een goeden naam te bezorgen. Niemand lijdt ooit nadeel met mij te dienen.

Dog indien onze zamenpraak langer mogt duuren, dan ik wenschte, en indien eenige haarer vrienden haar missen voor dat ik tweemaal, Hem, hem, roepe; maak dan om uzelve veilig te stellen (hetwelk eene groote zaak bij mij is, verzekere ik u) hetzelfde geraas als boven: Maar open de deur niet met uwen sleutel, zo als ik u voorheen belastede. Integendeel, wensch met al uw hart om een sleutel; maar uit vreeze, of altemet iemand van hen bij geval een sleutel bij zig had, houd een half-douzijn kleine steentjes in gereedheid, niet grooter dan erwten, en werp daarvan twee of drie behendig in het slotgat; hetwelk hun sleutel zal beletten rond te draaijen. Het is goed, weet gij wel, Joseph, tegen ieder toeval bedagt te zijn in een geval van zo veel gewigt als dit. En laat dan uw geschreeuw dusdanig zijn, in plaatze van het ander, indien gij eenige van mijne vijanden in 't gezigt krijgt, als gij schijnt uw best te doen om de deur open te loopen, Mijn heer! Mijn heer! of Madam! Madam! O Heer, haast u! O Heer, haast u! De Hr. Lovelace! ——— De Hr. Lovelace! ——— En zeer luid ——— En dat zal mij meer spoed doen maaken dan hen, aan welken gij zult roepen. ——— Indien het Lysje zij, en Lysje alleen, dan zal ik slegter gedagten hebben van uwe konst van den galant te speelen (a) dan van uwe getrouwheid, zo gij haar niet

L 1 4

op

(a) Zie Bl. 250.

op den tuil kunt houden, en haar het een of ander op de mouw spellen om ze van de hand te krijgen.

Gij moet hen vertellen, dat uwe jonge Lady alzo hard met mij scheen weg te loopen, als ik met haar. Dit zal hen in 't geloof bevestigen, dat alle agtervolginge te vergeefs is. En hier mede zal Solmes hoope ten einde zijn: En haare vrienden zullen zig, na eenigen tijd, meer bevlijtigen om met haar verzoend te worden, dan om haar te rug te krijgen. Dus zult gij een gelukkig middel zijn van veel goed voor allen in het rond. En dit zal ten eenigen dage van beide familien erkend worden. Gij zult dan elks gunstling zijn; en ieder goed knecht zal in het toekomstige zijn roem stellen, dat hij met den eerzaamen Joseph Lemar mag vergeleeken worden.

Indien zij gissinge op u mogt maaken, of u ontdekken, hebbe ik reeds in mijn hoofd een Brief op te stellen voor u om uit te schrijven (b); welke bij gelegenheid voor den dag gebragt, haar met u zal bevreedigen.

Wees deeze reize nog vlijtig, wees zorgvuldig: Dit zal de bekrooninge van alles zijn: En nog eens, wees verzekerd van eene belooninge, op de eere van

Uwen gewiffen Vriend

R. LOVELACE.

Gij behoeft zo heel beschroomd niet te zijn van te verre te gaen met Lijsje. Zo gij haar *mogt* trou-

(a) Zie D. III. Br. 17.

trouwen, zij is een meisje dat 'er heel wel uitziet, schoon een bektuk, zo als gij zegt. Ik hebbe een wonderlijk goed recept om eene helleveeg van een Wijf te geneezen. —

Vrees geenzins, Joseph, of gij zult baas in uw eigen huis zijn. Zo zij u heel lastig valt, kan ik u leeren, om haar in een jaar de rest te geeven; en ook *met eeren*; — anders zoude het mijn voorschrift niet zijn.

Ik sluite hier een nieuw onderpand in van mijne gunst in toekomende.

LI. BRIEF.

An de Wel Eedlen Heer ROBERT LOVELACE,
Schildkn.

Sondach morgen, den 9 April

Wel Eedlen Heer,

Ick mot bekenne, dat ick oneindich goblis-
jieert ben an UWEed. goetheit. Maar dut leste
befel! — Het komt mij soo intrekaat voor!
Liven heer seegen mij, hoe ben ik gebrocht van
klijne stapjes tot grote stappe! — En soo ick
rijsjes ontdekt wordt! — Doch UWEed. zeit,
je Wil mij in UWEed. dienst en pretextie neme, of
het mocht komen dat ick ontdekt worde; en mein
loon noch oock vergeroote; of mij in en goed-

de Herreberg sette; dar ick wel anbisje toe heb. En je zelt eerlijk en goed zijne teugen mein jonge Lady, dien Godt seegen. — Maar wie kan niet goed teugen haar zijne?

Ik sel men best doen sooveul als ick kan, om dat UWEed. haar licht sou kenne quijt rake, gelijk UWEed. zeit, soo ick dat niet doe; en een man soo gierich zou ze licht kreige. Maar meschien sel meine jonge Lady wel make dat al deuse moite niet nooddich is. Soo zij het belooft het, sel ze haar woordt wel houwe, durf ick zegge.

Ik houw veul van UWEed. om dat je het soo wel belecht om ongelucke te meide. Ik dogt, voor dat ick UWEed. kon, dat je heel veul quaad deede, met je Wel Eed. believe: Doch finde het recht anderes. UWEed. dat is sonder twiefel, mient het beister wel met alle luide, soo ver ick zie. Gelijk ick zeeker zelf oock; want ick ben wel een heel eenvoudich man, en soo, maar evenwel, Goddanck, een heel eerlick man. En heb goedde beginsels, en heb mein jonge Ladys lesse al tijt wel in gedachte gehouwe: Want niewers gaat ze, of ze behout een siel of twee, meer of minder.

Dus, mij in UWEed. gunst verder rikkemandeerende, sonder de Herreberg te vorgeete, als het UWEed. soo sel believe, en 'er een goede oopen komt; want huure benne gien erfenisse heendendaags. En ick hoop, dat UWEed. niet van mij denke sel, dat ick een onneerlick man ben, om dat ik UWEed. dien teugen men plicht, als het ken schein; maar het is goed dat me Konsjensje me vrijspreekt.

Gelief mij, evenwel, als het UWEed. be-
 lieft,

lieft, niet te noemen, *eersame Joseph*, en *eersame Joseph*, soo dikkels. Want hoewel mij dunckt dat ik heel eerlick ben, en soo; echter ben ick daar een beetje van gerakt, uijt schroom of ick wel heele maal recht handel: en daarbij, houdt UWEed. soo veel van geckscheere, dat ick bekans niet weet of het je errenst is of niet, als UWEed. mij eerzaam noemt soo dikkels.

Ick ben een heel eenfoudigch man, en heb felde aan sukke eedele heere geschreeve; dus *sel je* wel soo goedt weeze om alles over het hooft te siene, gelijk ick meer geseidt hebbe, en nou niet weer behoef te segge.

Wat Joffr. Leisje angaat; ick dogte zeekerwaar, dat ze mij niet zou wille ankeike. Maar ze komt al wel an de hant, eevenwel. Ze sou me beeter anstaen, soo ze beeter was teugen mein jonge Lady. Doch ze het te veel verstant voor zukken eenfoudige man. Niettemin, soo ze mij boos maakte, schoone het schandde is en frouw te slane; kost ick mij eevenwel wel reisjes bediene van men hoet naar na de kop te goije, of soo, je wel Eed:

Maar dat resept, soo her UWEed. believen is, om een boos weif te geneese. Dat zou noch keraasje geewe om te trouwe, indien men het van te voore wiste om soo te segge. Als ook, als men wiste dat men *met eeren*, gelijk UWEed. zeit, en sonder fouwt, in een jaar —

Maar ick sel zukken grote man verseele — En *naaderandt* kan dat wel kome, als ze het soo boos maakt: Want men mocht oock wel, meschien, oock niet graag soo ras van haar wille schij-

340 DE HISTORIE VAN CLARISSA.

schijde; wel prinsespaal als ze zoo een aansienleke Hospeta zou worde, als UW: Eed. mij in men hoofd gepraat heit.

Maar noch eens, UW: Eed. om perdong versoekkende en alle dielegensij en exfackteit belovende, blijf ik

*Uwel Eedelbeits onderdanege Serveteur
tot je orders,*

JOSEPH LEMAN.

EINDE DES TWEEDEN DEELS.

I N H O U D

V A N H E T

T W E E D E D E E L.

Brief.

- I. *Juffer Howe, aan Clarissa.* Koddige beschrijvinge van den Hr Hickman. Verbeeldt zig uit hetgeen Lovelace, Hickman, en Solmes nu zijn, wat vertooninge zij gemaakt hebben, toen zij kinders op school waaren.
- II *Van dezelve.* Nuttige waarneemingen in het algemeene leeven. Gestreng berispinge van de Familie der Harlowes, over hunne grootsheid, gemaakte deftigheid, en andere kwaade hoedanigheden.
- III. *Van dezelve.* Des Hren. Hickmans verkeeringe en gesprek met twee van Lovelace's ligte gezellen.
- IV. *Van dezelve.* Een onverwagt bezoek van Lovelace. Wat daarin voorvalt. Herhaalt haaren raad, om haar Goed weder tot zig te neemen.
- V. VI. VII. *Clarissa, aan Juffer Howe.* Verdere bijzonderheden van de vervolgingen, welke zij van haaren gewelddaadigen Broeder lijdt.
- VIII. *Van dezelve.* Onbescheidenheid van Lijsje Barnes. Beuistert haar Broeder en Zuster, terwijl ze *Solmes* aanmoedigen om in zijn aanzoek te volbarden. Zij schrijft daarover vuuriglijk aan haaren Broeder.
- IX. *Van dezelve.* Ontvangt eenen tergenden Brief van haare Zuster. Schrijft aan haare Moeder. Derzelver gestreng antwoord. Is ongeduldig. Verzoekt *Juffer Howe's* raad, welken weg in te slaen. Zij zoekt haare vergramde driften door haar klavecimbaal te bedaaren. Een Gezang aan de Wijsheid, door eene Lady.
- X. *Van dezelve.* Bekijft haar over haare verkeerde afbeeldinge van den Hr. Hickman. Verdedigt hem kortlijk. Beantwoordt haare drangredenen om haar Goed weder tot zig te neemen, ten vollen. Haare onpartijdigheid ten aanzien van 't geen *Juffer Howe* zegt van Lovelace, Solmes, en haaren Broeder. Aanmerkingen over *Wraakneeminge en Duelleeren.*
- XI. *Juffer Howe, aan Clarissa.* 's Heeren *Henrik Downeton's* verhaal van 't geen tusschen hem en *Solmes* was voor-

INHOUD VAN HET

voorgevallen. Zij wenscht haar toe, dat zij de beide mannen mag ontkoomen. Verwondert zig over haare menigvuldige voortreffelijkheden.

XII. *Clarissa aan Juffer Howe.* Waarom zij haaren afkeer tegen Solmes niet kan te boven koomen. Scherpe Brief aan Lovelace. Bij welke gelegenheid. Alle zijne zwaarigheden, zegt zij hem, zijn te wijten aan zijne kwaade zeden; welke alle onderscheidinge wegneemen. Dringt 'er op, dat hij alle gedagten van haar aan een kant stelle. Haare onpartijdige en pligbaarige redekavelingen omtrent haare moeilijke omstandigheden.

XIII. *Juffer Howe, aan Clarissa.* Een aanmerkelijk kraakel tusschen dezelve en haare Moeder over *haar* geval. Die, welke uit Liefde trouwen, zelden zo gelukkig; als die trouwen om dat het zo best voegt. Schilderij van een hedendaagsch Huwelijk. Eene Les voor Ouderen en Kinderen beide in Liefde-gevallen. Schoone mannen worden zelden goede Eggenooten. Juffer Howe strijkt de Familie van Harlowe door, als niet bekend staende van eene strikte Godsvrugt en Deugdsbetragttinge. Eenzijdigheid van haare Moeder voor Hickman.

XIV. *Clarissa, aan Juffer Howe.* Haare vreeze neemt toe. Verdedigt vuuriglijk haare eigene Moeder. Verkleint de feilen van haaren Vader: en bestraft haar over haare onverdiende behandelinge van den Hr. Hickman. Een Brief aan haar van Solmes, om gehoor bij haar verzoekende. Haar vinnig antwoord. Alles daarover in oproer. Gramme Brief van haare Moeij Hervey aan haar. Zij schrijft aan haare Moeder. Krijgt haaren Brief ongeopend te rug. Aan haaren Vader. Hij scheurt haaren Brief in stukken, en zendt haar dien zo te rug. Daarop schrijft zij eenen beweeglijken Brief aan haaren Oom Harlowe.

XV. *Van dezelve.* Ontvangt een zagter Antwoord, dat zij verwagtede, van haaren Oom Harlowe. Doet een nieuwen voorslag in een Brief aan hem, welken zij denkt dat aang-nomen moet worden. Haare Nabestaenden daatover bijeenvergaderd. Haar gevoelen over 't geen een Kind aan haare Ouderen heeft op te offeren.

XVI. *Van dezelve.* Zij berigt haar, dat de voorslag, welken zij aan haare nabestaenden gedaen, en waarop zij zo zeer gebouwd had, verworpen is. Lijsjes vrijpostig verslag daatomtrent. Haars Broeders tergende Brief

aan-

TWEEDE DEEL.

aan haar. Haar Brief aan haaren Oom Harlowe bij die gelegenheid. Het zaakelijke van eenen Brief van verschooning van den Hr. Lovelace. Hij dringt aan op een mondgefprek met haar in den tuin.

XVII. *Clarissa, aan Juffer Howe.* Haars Ooms toornig Antwoord. Het zaakelijke uit een oormoedigen Brief van den Hr. Lovelace. Hij heeft eene geweldige verkoudheid en heesheid gekreegen, door den geheelen nagt in het hakbosch te vergeets te wagten *Het moet haar, dat hij niet wel is* Bestemt onder eene voorwaarde eene zamenkoomst met hem den naastvolgenden avond in den tuin. *Haar dwingelandij in alle haare gedaanten.*

XVIII. *Van dezelve.* Eene zamenpraak met de vrijpostige Lijsje Barnes, die dezelve naar 't leeven schildert. Vrouwen hebben groot voordeel boven de mannen in alle de vermogens, die tot de verbeeldinge betrekkelijk zijn. Doet een verzoek aan haaren Oom Harlowe, het welk haar wordt toegestaan, onder voorwaarde dat ze een bezoek van Solmes zal toelaaten. Willigt het in, en stelt het op agt dagen daarna. Schrijft toen aan Lovelace, om de voorgenomen zamenkoomst uit te stellen. Verzoekt Juffer Howe te verneemen naar het gedrag van Lovelace in de kleine Herberg, daar hij zijz intrek neemt in zijnen weg naar Harlowe-Plaatze.

XIX *Van dezelve.* Ontvangt een Brief van Lovelace, in zeer hooge woorden geschreeven, wegens haar uitsellen van de zamenkoomst. Haar gramstoorig antwoord, met besluit om verder geen briefwisselinge met hem te houden.

XX. *Juffer Howe, aan Clarissa.* Grappig verhaal van haar gedrag jegens haare Moeder en Hickman, op haare kleine reize om haare stervende Nigt te bezoeken. Gekscheert met haar over haar tegenwoordig ongenoegen op Lovelace.

XXI *De Hr. Hickman, aan Juffr. Howe.* Gebelgd over Juffer Howes behandeling van hem.

XXII. *Juffr. Howe.* Ten Antwoord.

XXIII. *Juffer Howe, aan Clarissa.* Maakt aanmerkingen over den inhoud van haare zeven laatste Brieven. Raadt haar alle Brieven en papieren aan haar te zenden, welke zij niet wilde dat van haare Nabestaenden gezien wierden; ook een stel kleederen, linnen, enz.

INHOUD VAN HET

- Is in hoope van haar eene toevlugt bij haare Moeder te bezorgen, zo de dingen tot het uiterste loopen.
- XXIV *Clarissa, aan Juffer Howe.* Vereischen van een regt schimpfchrift. Verblijdt zig in de hoope, die ze haar geeft, van haars Moeders bescherminge. Legt op de bewuste plaatze een stel linnen weg, en alle de brieven van Lovelace. Nuttige aanmerkingen betreffende het bestieren eener huishoudinge, en de zinnelijkheid van lighaam en kleedinge. Haate behendige strecken om Lijsje Barnes een rad voor de oogen te draaijen
- XXV *Juffer Howe, aan Clarissa.* Uitslag van haar onderzoek naar Lovelace's gedrag in de Herberg. Twijffelt niet of hij heeft des Waards Dogter geruineerd. Vaart driftig tegen hem uit.
- XXVI *Clarissa, ten Antwoord.* Is ten uitersten ontroerd over het stordig gedrag, waaraan Lovelace schuldig ondersteld wordt. Verklaart haar afgrijsen van hem.
- XXVII. *Juffer Howe, aan Clarissa.* Lovelace wordt, bij nader onderzoek, niet alleen onschuldig ten aanzien van zijne Roozeknop, maar ook edelmoedig bevonden. Juffer Howe boert niet over de uitwerksels, welke deeze kundschap op haare edelmoedigheid moet hebben.
- XXVIII. *Clarissa, ten Antwoord.* Erkent dat haare edelmoedigheid op zijne zijde is getrokken. Geeft openlijk uitdrukkingen van tederheid en agtinge voor hem; en bekent, dat de kundschap van zijne onderstelde snoodheid haar meer had aangedaen, dan zij denkt dat het behoorde. Inhoud van eenen brief, dien zij van hem ontvangen heeft. Heeft medelijden met hem. Zij schrijft aan hem, dat haare verwerpinge van Solmes niet is om hem te begunstigen; want dat zij vast beslooten heeft zigzelve vrij te houden, om haare ouderen te gehoorzaamen (gelijk zij aangeboden had) zo zij'er op stonden dat zij van hem afzag, als eene voerwaarde om hen van Solmes te doen afstappen. Verwijt hem zijne ligtvaardige verklaaringen tegen het Huwelijk in alle gezelschappen. Haare denkbeelden van den kinderlijken pligt, niettegenstaende de vervolgingen, welke ze ondergaet.
- XXIX *Juffer Howe, aan Clarissa.* Haare bejegeninge van Hickman, als hij onverhoeds in haar gezelschap koomt.

TWEEDE DEEL.

Prijft Clarissa over de edelheid van haaren geest, en de grootheid van haar gemoed.

XXX. *Clarissa, aan Juffer Howe.* Dr. Lewen geeft haar een bezoek van Ceremonie. Gemaakte bescheidenheid van haaren Broeder en Zuster jegens haar. Wordt bezocht van haaren Oom Harlowe: En van haare Zuster. Zij bemerkt de laage kunstenaarijen, welke met deeze veranderinge van hun uitwendig gedrag bedoeld worden. Het zaakelijke van Lovelace's antwoord op haaren laafsten. Hij erkent zijne dwaasheid van ooit op eenig lossen trant van het Huwelijk gesproken te hebben.

XXXI. *Van dezelve.* Een andere brief van den Hr. Lovelace; waarin hij zig ten uitersten betuigt bedugt te zijn over den uitflag van haar Gesprek met Solmes. Dringt haar, om te ontvlugten; *Slaet middelen voor om zulks uit te voeren*; en dreigt haar met geweld te ontzetten, indien zij onderneemen om haar tegen haaren dank te voeren naar het huis van haaren Oom Antonij. Haar schrik bij deeze gelegenheid. Zij dringt 'er op, in haar antwoord, dat hij vermijde eenigen rockeloozen stap te doen; en geeft haar misnoegen te kennen, dat hij zig vermeete zo veel deel te hebben in haare agtinge, dat hij zigzelven geregtigd agte om haars Vaders gezag te berwisten in haar naar haars Ooms huis weg te zenden. Haar betrouwen op de bescherminge van Juffrouw Howe, tot dat haar Neef Morden overkoome.

XXXII. *Van dezelve.* Een bezoek van haare Moeij Hervey, ter voorbereidinge van haare aanstaende zamenkoomst met Solmes. Haare Moeij berigt haar, wat men van haar verwacht ingevolge van haare toestemminge tot dezelve.

XXXIII. XXXIV. *Van dezelve.* Een omstandig verhaal van 't geen in de zamenkoomst met Solmes voorviel; en wat deel daarin bij gelegenheid genomen wierd van haaren onstuimigen Oom, van haaren onbeschoften Broeder, van haare onverzoenelijke Zuster, en van haare plooiende Moeij. Haare volständigkeit en verlegenheid. Tenderheid van haare Nigt Dorothea jegens haar. In haer Kabinetje naar papieren gezogt. — Alle pennen en inkt, die zij vinden, haar benomen.

XXXV. *Van dezelve.* Het zaakelijke uit eenen Brief van Lovelace. Zijne voorstellen, belofien, en verklaringen. Alles wat zij tegenwoordig wenscht, is, dat zij in staa

INHOUD VAN HET

mag z'jn om Solmes te ontvlieden, aan den eenen, en aan den anderen kant, de opspraak te ontgaen van haare roefvlugt te neemen tot de Familie van een man, die in vijandschap staet met haare eigene. Haare ontroeringen agter de taxus-haag, als zij haaren Vader in den tuin zag gaen. Bedroefd over 't geen zij hem hoorde zeggen. Schuldpligtige boodschap aan haare Moeder. Ruw antwoord. Zij berispt den Hr Lovelace over zijne roekelooze dreigementen om haar te ontzetten. Regtvaardigt haare vrienden, dat zij daarover gebelgd zijn; en veroordeelt zigzelve, dat zij in den beginne briefwisseling met hem gehouden heeft.

XXXVI. *Juffer Howe, aan Clarissa.* Met groot hartzeer vindt zij zig genoodzaakt haar te berigten, dat haare Moeder weigert haar in te neemen en te beschermen. Biedt aan om heimelijk met haar weg te gaen.

XXXVII. *Clarissa, aan Juffer Howe.* Haare belanglooze redekavelingen ten voordeele van Juffrouw Howe, over haare weigeringe om haar in te neemen. Al haar troost, dat haare ongelukkige toestand niet te wijten is aan haare eigene onbedagtzaamheid of dwaasheid. Vreest dat zij, of om haare eigene fouten, of om die van haare familie, of misschien om beider fouten, is uitgezonderd om een zeer ongelukkig schepzel te zijn. Regtvaardigt de wegen der Voorzienigheid, laat ook, wat wil, haar overkoemen, en redekavelt met eene voorbeeldlijke grootmoedigheid over dit onderwerp. Stelt zig met ijver tegen Juffer Howe's voorslag, om haar in haare vlugt te vergezellen.

XXXVIII. *Van dezelve.* Verdere blijken van haare onpartijdigheid in het veroordeelen van Lovelace, en het voor-spreeken van haare Ouderen. Beluistert haaren Broeder en Zuster, die hunne overmaatige blijdschap te kennen geeven over het wel gelukken hunner ontwerpen; en aanneemen, de een om zijns Vaders, de andere om haars Moeders gramschap ter gelegenheid van Lovelace's bedreigingen, leevendig te houden. Hierover, en over 't geen haare Moeij Hervey haar berigt, verbitterd zijnde, schrijftze aan Lovelace, dat zij den volgenden Maandag zal bij hem koomen, en zigzelve onder de bescherminge geeven van de Ladys van zijne familie.

XXXIX. *Van dezelve.* Haar vervaarelijke droom. Nu dat Lovelace haaren brief gekreegen heeft, berouwt haar het bestemde.

TWEEDE DEEL.

XL. *Clarissa, aan Juffer Howe.* Ontvangt een brief van den Hr. Lovelace, vol van verrukkende blijdschap, eeden, en beloften. Hij vermeet zig, dat zij wegraakende de zijne is, *waarop zij hem geen gelegenheid gegeven heeft om te hoopen.* In haar antwoord geeft zij hem te verstaen, „ Dat zij zig niet als volstrekt verbonden aanmerkt door „ 't geen zij met hem bestemd heeft: *Dat 'er wele stuk-* „ *ken tusschen hen te vereffenen zijn (zo ze al haars Va-* „ *ders huis verlaaten zoude) voor dat zij hem eenige bij-* „ *zondere hoope geeven kan: Dat hij verwagten moet,* „ dat zij haar best zal doen om eene Verzoeninge met „ haaren Vader te wege te brengen, en zijne goedkeu- „ ringe van haare toekoomende gangen. „ Alle haare Vrienden staen op den volgenden Woensdag bij een te vergaderen: Zij staet voor dezelve gebragt te worden; en hoe met haar gehandeld. Lovelace verzoekt in zijn Weder-antwoord vergiffenis over zijn zo stoutmoedig schrijven aan haar; en betuigt zijne volkoomene berusting in haaren Wil en Welbehaagen.

XLI. *Van dezelve.* Bevestigt het bestemde; maar geeft hem te kennen, wat hij te verwagten, en wat hij niet te verwagten heeft. Beloofd, dat zo zij haar voorneemen om weg te gaen mogt veranderen, zij de eerste gelegenheid zal waarneemen om hem te zien, en hem van haare redenen te onderrigten. Bedenkingen over 't geen zij gedaen heeft; en diepgrondig verdriet, dat zij dus gejaagd en gedrongen wordt.

XLII. *Juffer Howe, aan Clarissa.* Redenkavelt waarom zij haar behoort toe te laten haar in haare vlugt te vergezellen. *Pointille* ten einde op het oogenblik, als ze uit haars Vaders huis is. *Vereischten van Vriendschap.* Ondervraagt haar, Of zij niet hever met eene van haare eigene kunne wil voortgaen, dan met Lovelace? En zo niet, Of zij hem niet behoort te trouwen, zo dra als mogelijk is.

XLIII. *Clarissa, aan Juffer Howe.* (Juffer Howe's laatste niet ontvangen) Lovelace belooft in alles naar haar welbehaagen zig te zullen schikken. Haar hart voorspelt haar evenwel geen goed. Zij weet niet of zij kan nog te rug treden.

XLIV. *Van dezelve.* Ten antwoord op Brief XLII. Aanmerkingen haarer waardig op eenige plaatzen in Juffer Howe's laatste Brief. Neemt haare dringende vraagen ten

INHOUD VAN HET &c.

vollen in overweeginge; en besluit, NIET met Lovelace weg te gaen.

XLV. XLVI. Clarissa, aan Juffer Howe. Het zaakelijke van haaren Brief aan Lovelace, waarmede zij het bestemde herroept. Agt zig verplicht, (haar Brief niet zijnde weggenomen) zo door *belofte*, als om *ongelukken voor te koomen*, bij hem te gaen, en hem de redenen te geeven van haare herroeping. ——— Zij schrijft 's Maandags. Heeft verlof om het middagmaal te houden in het Klim-op-Zomerhuis; 't welk zij verzoekt om *eene reden*, haare vrienden om *eene andere toestaen*. Het uur der bijeenkoomst nu op handen zijnde, is ze bedugt voor het kraakel dat zij niet Lovelace zal hebben, als zij weigert met hem weg te gaen, also hij met eene strijdige verwagtinge zal koomen.

XLVII. Van dezelve. GESCHREEVEN VAN ST. ALBANS. Schrijft in de uiterste benaauwdheid haarer ziele om het klein pakje linnen, 't welk zij in veel beter hooppe aan haar gezonden had. Veroordeelt haare roekeloosheid in Lovelace te ontmoeten. Beloofd de bijzonderheden van alles te schrijven zo ras als mogelijk is. Smeekt om haar medelijden, en haare gebeden.

XLVIII. Juffer Howe, ten antwoord. Is verbaasd, ontsteld, van schrik buken zigzelve. Herhaakt haaren raad om Lovelace te trouwen.

XLIX. Clarissa, aan Juffer Howe. Geeft een omstandig verslag van haare koomst bij Lovelace; van haare geweldige twist met hem; en eindelijk, hoe zij door schrik van haar voorheen vast bepaald besluit afgedreeven, en bedrieglijk wierd weggevoerd. Haare droefheid, en hartzeer daarover. Legt de Schuld van alles op haare briefwisseling met hem in den beginne *tegen het verbod van haaren Vader*. Is op hem verstoord over zijne listige handelingen met haar, en zijne zigzelve zoekende Liefde.

L. De Hr. Lovelace, aan Joseph Leman. Een Brief, welke zijn loos beleid om Clarissa weg te voeren, geheel aan den dag legt.

LI. Joseph Leman. Ten antwoord.